TARUN J. TEJPAL

alchimia dorintei

TARUN J. TEJPAL

alchimia dorinței

Traducere din limba engleză
ANCA STOICULESCU

NEMIRA

Cartea întâi

PREMA: DRAGOSTE

Dimineți răcoroase

Nu dragostea este cel mai puternic liant dintre doi oameni. Ci sexul.

Legile elementare ale fizicii spun că este mai greu să desparți două corpuri care sunt unite la mijloc, decât dacă ar fi unite pe undeva înspre vârf sau înspre bază.

Încă o mai iubeam la nebunie atunci când am părăsit-o, însă dorința se stinsese și nici măcar toți anii în care am împărțit totul și ne-am mângâiat, și am descoperit, și am călătorit, nu mi-au putut sta în cale atunci când am plecat de lângă ea.

Sau poate că îmi amintesc eu greșit.

La drept vorbind, nu eu am fost cel care a plecat. Ci Fizz.

Dar adevărul este că ea – de altfel, ca întotdeauna – a făcut ce am vrut eu să facă, ce i-am poruncit eu să facă. Iar eu am făcut ce am făcut pentru că, la momentul respectiv, trupul meu deja nu mai putea găsi calea către al ei; și oricine a frământat și a străpuns atât mintea, cât și trupul, poate să spună că acesta din urmă, cu toate poftele lui sâcâitoare, este adevăratul

motor al vieții. Mintea nu face altceva decât să-i indice calea pe care s-o urmeze sau, eventual, să-i țină vreo predică pompoasă atunci când nu există nici o altă cale.

Furia înciudată a puritanilor și a moraliștilor sau strigătele chinuite ale acelora ale căror trupuri n-au reușit să găsească drumul către fericire. Când mă uit la clerici – hinduși, musulmani, sau creștini – cum blestemă poftele trupului, nu văd decât niște oameni rătăciți și furioși, și frustrați. Dacă ei n-au fost în stare să se scufunde în gloria cărnii, dacă n-au fost în stare să găsească acea cale care i-ar fi condus către o fericire mai presus de orice altceva, sunt în schimb hotărâți să-i bage în ceață și pe ceilalți călători. Aceia care nu reușesc să-și descopere sinapsa sexuală fac în așa fel încât să ne învrăjbească nouă trupurile și mințile.

Nimic de zis, există și oameni care au într-adevăr o legătură cu divinitatea, așa cum există și rinoceri cu un singur corn, dar astfel de oameni sunt puțini și sunt departe, și îi recunoști ușor atunci când îi vezi. Nouă, celorlalți, trupul ne este templu.

Adevărul este divinitate, este palpabil.

Îl miroși. Îl guști. Îl străpungi.

În acea dimineață când m-am trezit și n-am mai simțit nevoia să îi alint trupul sau să trag pe nări mirosul ei, atunci am știut că am dat de belea.

Ca de obicei, dormeam în cămăruța care dădea înspre valea Jeolikote[1], pe paturile din lemn de pin pe

[1] Oraș din India, la 19 km de Kathgodam, situat la o altitudine de 1 219 m (n. tr.).

care băieții lui Bideshi Lal, uscățivi și înalți, le meșteriseră într-o singură zi. Scânduri din lemn de pin, de un galben-deschis. Linii drepte. Nici o înflorire. Solid, elementar, nimic de prisos. După ani buni în care am dormit pe paturi din sfoară și placaj, acum ne-am îndrăgostit de sentimentul de siguranță pe care ni-l dădeau paturile astea. Când stăteai întins pe ele, parcă nu te mai simțeai ca un fulg scăpat din vârtejul vieții de la oraș. Patul nostru era dintr-o singură bucată – genul de pat pe care tâmplarii îl numesc *kween*, un pat și jumătate. Noi am fi preferat un pat dublu, ca să avem mai mult loc să ne învârtim, dar cum camera era mică, și noi oricum dormeam mereu ghemuiți unul într-altul, un pat în plus ar fi fost inutil.

Ca în fiecare dimineață, perdelele galbene erau trase, iar lumina mată se lăfăia voluptuos în cameră. Numai la munte se întâmplă asta, să deschizi ferestrele dimineața la prima oră, atunci când încă nu bate soarele, iar lumina dinăuntru să fie aceeași cu lumina de afară, și totul să fie cufundat într-o liniște perfectă, ca într-un acvariu atunci când peștii nu se mișcă.

Lumea toată are aceeași culoare. Este în același timp lichidă și înghețată.

Bulbulii[1] cu creastă și cu pete albe sub ochișori deja începuseră să țopăie de colo-colo printre ramurile stejarului noduros și decolorat din fața ferestrei, deocamdată fără să facă prea multă gălăgie. Eu stăteam pe jumătate ridicat, proptit într-o pernă pe

[1] Privighetori despre care se vorbește în poezia persană (n. tr.).

care o îndoisem și o sprijinisem de peretele aspru de piatră, și mă uitam prin ferestrele larg deschise la munții care se unduiau în depărtare. O coajă proaspătă, verde-deschis, începuse să se închege peste rana urâtă pe care o alunecare de teren o lăsase în urmă acum doi ani. Când te uitai într-acolo cu binoclul greu, marca Minolta – degetele alunecând groaznic de greu pe rotița de focalizare – vedeai că e urâtă coaja aceea, așa cum sunt urâte toate lucrurile noi.

Ferigile, iarba, puieții se iteau la lumină cu căpșoarele lor plăpânde. Nimic profund, nici vorbă de mai multe straturi. La fel ca și clădirile noi sau mobila nouă, sau hainele noi, sau amanții noi: toate așteptând ca timpul, poveștile și truda să le confere distincție. Dar, cel puțin, această piele nouă te lăsa să te uiți la munte fără să tresari. Anul trecut, despicătura atrăsese și în același timp respinsese privirea, precum rana supurândă de pe trupul unui cerșetor. Cele două anotimpuri de ploi torențiale își făcuseră datoria.

Cu privirea ațintită înainte, reușeam să văd firișoarele subțiri de fum cenușiu care se înălțau din fundul văii, aceleași linii tremurate pe care le fac și copiii atunci când desenează un peisaj de munte. Iar dacă îmi mișcam puțin capul, o vedeam pe Fizz ghemuită în poziția ei obișnuită, ceva mai încolo de mine.

Avea pe ea numai un tricou închis la gât, care avea imprimat pe spate, cu litere verzi și clar conturate, un slogan care spunea ceva despre cum trebuie să salvăm copacii. Sub scris, era imaginea unui copac zdrențuit care se metamorfoza într-un craniu. Era făcut cu

șmecherie. Sloganul spunea: Ucizi un Copac, Ucizi un Om. Uneori, când o călăream într-o nebunie amorțită, iar tricoul i se strângea în jurul umerilor povârniți, cuvintele se pierdeau și nu mai puteam să citesc decât Ucizi Ucizi. Era parcă un îndemn să mă dezlănțui; și momentul căpăta o nouă semnificație.

Tricoul i se făcuse ghemotoc sub sâni, iar când am ridicat cuvertura albastră și groasă sub care ne încălduream amândoi, am dat cu ochii de unduirile generoase ale trupului ei. Din talia îngustă se deschidea inflorescența coapselor pline, cea mai rotundă parte a ei, care mă făcea să-mi pierd cumpătul într-o clipă.

Am rămas ceva timp mângâind-o astfel cu privirea, ținând cuvertura ridicată cu mâna stângă. Nu s-a trezit. Se obișnuise să o cântăresc cu privirea la orice oră din zi și din noapte. Asemenea unui câine, care la un moment dat ajunge să nu mai audă pașii servitorilor cu care s-a obișnuit, pielea ei rămânea acum amorțită sub ochii mei. De fapt, s-a întâmplat chiar ca în toiul nopții să fac tot felul de chestii cu corpul ei, iar ea nici măcar să nu se trezească și să nu aibă idee ce se întâmplase până a doua zi de dimineață. Se speria de fiecare dată când îi mărturiseam ce făcusem, o înspăimânta ideea că luase parte la ceva de care nici nu avusese habar.

Părul ei negru și cârlionțat zăcea în ghemuri alambicate pe cearșaful alb – nu folosea niciodată pernă, îi era teamă să nu se trezească cu gâtul sucit sau cu o bărbie dublă. Avea un păr frumos, și deunăzi, când mi-am îngropat fața în el, m-a cuprins un sentiment de beție. Cu mulți ani în urmă, înainte ca

ea să împlinească optsprezece ani, la câteva minute după ce făcurerăm dragoste pentru prima dată, stătea în baia mea micuță din Chandigarh și se uita în oglinda murdară care atârna deasupra chiuvetei. Se gândea la acest pas pe care îl făcuse și pentru care nu mai exista cale de întoarcere, iar eu am venit pe la spate și mi-am cufundat fața în părul ei bogat, iar miasma șamponului parfumat și pielea ei umedă m-au stârnit din nou, așa că ne-am trezit pe saltea, printre grămezi de cărți care erau aruncate alandala pe podea.

A doua oară durase cât să o mângâi o dată.

Prima oară nu fusese decât o străpungere.

Mult mai târziu, când am putut să vorbim despre lucrurile astea, ea a numit-o dublu dribling. Eu priveam un meci de baschet la televizor și încercam să-i explic regulile. Din tot ce i-am spus, ea a cules chestia asta și a ținut-o minte. A spus: „Îți amintești de primul tău mare dublu dribling?"

Și după asta a început s-o folosească ca să mă tachineze. Și uneori, când eu zăceam terminat, iar ea tot mai avea chef de joacă, obișnuia să-și plimbe mâinile pe trup și să mă întrebe: „N-ai avea chef de un dublu dribling?"

Și bineînțeles că întotdeauna aveam chef și îl și executam.

Însă acum mă uitam la ea și nu simțeam nimic. În cele mai multe dimineți ale vieții mele alături de ea, m-am trezit ghemuit ca un grăunte tare, înfipt în moliciunea trupului ei. Amintirea mirosurilor ei mă chinuia toată ziua și, de cum mă deșteptam, porneam

în căutarea lor. Îi străbăteam trupul în sus și în jos, inhalând, inhalând, inhalând, căutând cu ardoare izvorul secret, iar sângele îmi pulsa tot mai tare în vene, până când țâșnea năvalnic; după care urmau pacea gemetelor line și restul zilei.

Astăzi n-am mai simțit nimic. Nimic, decât un vag sentiment de afecțiune trezit de cele două gropițe de la baza spatelui ei, care erau acum perfect netede, pentru că ea stătea ghemuită. Mici depresiuni de-o parte și de alta a coloanei vertebrale, niște ușițe care-ți făceau cu ochiul și te îndemnau să intri și să-i explorezi plinătatea formelor.

Niciodată n-am putut să mă uit la Fizz și să-mi țin cumpătul. La început, pentru foarte mult timp, fusese doar o dragoste fără formă, care durea. Dragostea care nu privește.

Iar apoi, după acea amiază cu dublu dribling de pe podeaua camerei mele din sectorul 9, fusese o poftă neînduplecată, o nevoie nețărmurită. Dorința care nu vede.

La fel ca și ea, n-aveam pe mine decât tricoul, pentru că în timpul nopții mi se defăcuse cârpa din jurul șalelor. M-am cercetat cu degete temătoare, dar nu era nimic acolo. Încă o dată, noaptea mă răpusese. Eram sătul, nu mai aveam pic de energie sau dorință. De când mă știu, așa ceva nu mi se mai întâmplase decât după ce iubisem cu ardoare. După ce mă consumasem și mă consumasem, până când nu mai rămăsese nimic. Fizz găsise și un nume pentru acele momente de nebunie când cucereai și cele mai înalte culmi, după care te prăbușeai de acolo, din înălțimi,

și leșinai. Sațietatesublimă. Abandonul în brațele plăcerii absolute.

Noaptea trecută toate astea se întâmplaseră fără să-mi dau seama de ce și iarăși mă prăbușisem în gol. Și nu-mi mai aminteam când am leșinat.

Fizz s-a foit în somn și și-a aruncat brațul peste mine. Am simțit nevoia să o împing la o parte. În schimb, i-am pus mâna pe păr și i l-am ciufulit încetișor, apucând între degete buclele strânse laolaltă și lăsându-le apoi să cadă la loc. Părul ei, la fel ca și pielea-i fără cusur, prindea viață. Ți se mișca în mână, întorcându-ți mângâierea.

La Fizz, nimic nu era mohorât. Totul strălucea. Când am întâlnit-o prima oară, am avut impresia că zâmbetul ei ar fi putut da viață lumii întregi.

N-am făcut bine că m-am apucat să-i umblu prin păr. Gesturile astea o ațâțau mereu. Și-a coborât mâna, căutându-mă. Nu eram acolo. A încercat să mă stârnească ea. Lucru care-i reușea întotdeauna. Dar noaptea trecută mă secase cu totul, nu mai aveam nimic de dat.

„Te iubesc", a mormăit ea în somn.

Era primul lucru pe care ni-l spuneam unul altuia dimineața.

„Și eu te iubesc", i-am răspuns.

Mâna ei a devenit mai nerăbdătoare. Dar nu era nimic acolo. Îi simțeam uimirea cum sporește prin degetele care strângeau, trăgeau, rupeau, împingeau. Mișcări obișnuite care cereau răspunsuri obișnuite.

„Dar el nu mă iubește", a zis ea.

„Ba te iubește și el", am spus eu, mângâind-o pe păr.

Cealaltă mână mi-o țineam pe caietul pe care-l aveam lângă pernă. Pielea cafenie era netedă și moale. A trebuit să mă împotrivesc dorinței de rupe coperta și de a mă scufunda în ea.

După câteva minute sterpe, am sărutat-o pe obraz și mi-am azvârlit picioarele goale jos din pat. Am reușit să scot cârpa de sub cuvertură și mi-am legat-o în jurul șalelor.

„Vino înapoi aici", a mormăit ea, „lasă-mă să-i arăt care-i menirea lui pe lumea asta."

„Trebuie să fac pipi", i-am spus, și am ieșit din cameră; scândurile din lemn cu care era acoperită podeaua mi-au tot scârțâit sub picioare până când am ajuns la terasa de sus. Acolo, m-am proțăpit pe marginea unui rond de flori în care nu creștea nici o floare și, în timp ce urinam la rădăcina stejarului meu argintiu preferat – care era acum mai înalt decât mine – mă uitam în jos, la valea care de-abia începuse să facă ochi.

Când treceau autobuzele sau camioanele, uruitul schimbătoarelor de viteză părea că o să clintească munții din loc. Un vuiet surd, un scrâșnet ascuțit și știai că anticul camion Tata a mai luat o curbă. Puteai să simți într-o oarecare măsură cum începe forfota de zi cu zi în magazinele pieței din Jeolikote, undeva jos de tot, în fundul văii, atunci când oamenii prindeau să mișune de colo-colo, iar focurile să fumege. Traficul la Numărul Unu – „Y"-ul văii,

acolo unde drumul se bifurca și un braț o lua înspre Nainital[1], iar celălalt trecea pe lângă noi, îndreptându-se către Almora – traficul la Numărul Unu era încă încurcat și, din când în când, mai vedeai câte un Maruti cum iese încet din Jeolikote, se oprește puțin la întorsătură, după care fie pornește să se clatine domol pe drumul înspre Nainital, fie alunecă grațios către noi.

Ceața încă nu apucase să se dezmeticească. Pe timpul ăsta, ceața se trezea mereu ultima. Încă vreo două ore și avea să înceapă să se ridice de pe fundul văii. Mai întâi, ca niște bulgări de bumbac, groaznic de albi, care apoi se umflau și se tot umflau până umpleau toată valea cu albeață. Pe la nouă ajungea la Beerbhatti, după care începea să urce către casa noastră. La nouă și jumătate deja eram desprinși de restul lumii și nu mai vedeam nici până la poartă. Cam pe la ora aia noi eram în biroul încă neterminat, mâncam pâine prăjită unsă cu miere și vorbeam ce să facem, dacă să jucăm Scrabble sau să citim.

Am început deodată să tremur de frig. Uitasem să îmi iau șalul pe mine. Și mă udasem pe picioare de la rouă. Lumina devenea tot mai strălucitoare, iar lumea căpăta o altă culoare. Când m-am întors să mă uit către cealaltă vale, valea Bhumiadhar, ai cărei versanți erau acoperiți cu o pâclă deasă de pini și stejari, am văzut că ea încă mai zăcea într-un con de umbră și nemișcare.

---

[1] Mic orășel de provincie la circa 300 km nord de capitala New Delhi, în apropiere de granița Indiei cu Nepalul (n. tr.).

Ăsta era unul dintre avantajele casei. Că se afla pe un versant care despărțea două văi foarte diferite una de alta. Două lumi diferite. Una, verde și sălbatică și tăcută și rece și întunecată; cealaltă, civilizată și zgomotoasă și verde-cafenie și caldă și strălucitoare.

Puteam să ne uităm încotro voiam, după cum aveam chef, dar de obicei privirile ne poposeau asupra văii Jeolikote, mai calde, mai luminoase, mai zgomotoase. Aici, când stăteai pe terasă, muntele ți se prăvălea la picioare și-ți desfăcea valea în fața ochilor ca pe un evantai: drumurile șerpuitoare, bungalow-urile vechi, cu acoperișuri roșii, construcțiile de beton care apăruseră precum ciupercile după ploaie, magazinele de la marginea drumului, hăt-departe, clădirile municipalității, frumos vopsite, mașinile care se târâiau încet pe șosele, livezile de peri și piersici, pâlcurile de pini și stejari și brazi argintii: nu eram singuri, stăteam doar ceva mai la o parte, nu fuseserăm uitați în nemișcare, eram doar ceva mai la o parte. De cealaltă parte, era drumul care ducea înspre Almora – trecea chiar pe sub zidul casei – și ne despărțea de valea Bhumiadhar, un drum ce ne strica atât liniștea, cât și peisajul. Priveliștea în partea asta era închisă, întunecoasă, încărcată de secrete. Pădurile de pini și stejari, dese ca peria, se prăbușeau către fundul nevăzut al văii; puținele locuințe și terase rămase pe partea asta erau adunate pe lângă drum și aproape că nici nu le vedeam de sus, de la noi. Din adâncurile văii mai urcau uneori animale sălbatice, în special pantere.

Peisajul ajungea să te deprime, să te arunce în brațele unei melancolii voluptuoase, parcă rupte dintr-unul din cântecele lui Mohammed Rafi[1]. Ar fi fost minunat însă, dacă discul nu ar fi fost zgâriat – pentru că de fiecare dată când începeai să te lași ademenit de întunericul fermecător al văii, se auzeau uruitul și scrâșnetul vreunui camion care zdrobeau priveliștea și te făceau să tresari, și astfel totul era pierdut. În unele zile – când tocmai se oprise ploaia, iar ceața plutea în vălătuci albicioși, luminați dintr-o parte de soarele după-amiezii – în unele zile, valea Bhumiadhar era chiar mai frumoasă decât cealaltă. Dar asta nu se întâmpla decât rareori.

Mi se făcuse destul de frig și am coborât pe aleea de piatră care ducea de la terasă înspre bucătărie. Am zgâlțâit ușa strâmbă din lemn de pin până când zăvorul a cedat pe dinăuntru, am intrat, am dat drumul la gaz și am pus apă la fiert într-o tigaie. Bagheera se învârtea în sus și în jos pe la spatele meu. Pentru că nu se aștepta să ne trezim atât de devreme, Rakshas nu venise încă din cealaltă casă. Mă bucuram. N-aveam nici un chef să glumesc cu el sau să-l aud cum își cântă *bhajana*[2]-urile.

Toate obloanele erau trase și, când am intrat în casă, a trebuit să mă opresc puțin în sufragerie ca să mi se obișnuiască ochii cu întunericul, iar când am ajuns în camera de zi, mohorâtă și chiar mai

[1] Mohammed Rafi (24 decembrie 1924–31 iulie 1980), cântăreț indian (n. tr.).

[2] Muzică religioasă hindusă (n. tr.).

întunecoasă, m-am oprit din nou. După care, păşind cu grijă pe pietricelele împrăştiate pe podeaua încă nefinisată, am reuşit să găsesc scările. Cu scârţâitul de rigoare, am urcat trei, patru, cinci trepte, am sărit peste a şasea, care era ruptă, am trecut în vârful picioarelor prin holul de sus şi prin verandă, şi am deschis încet uşa de la cămăruţa noastră.

Cufărul vechi din lemn de deodar[1] – străjerul durerilor – aştepta lipit de peretele din faţă, întunecat şi îngheţat în nemişcare; lemnul închis la culoare era brăzdat de fire de alamă, iar de capac îi atârna un lacăt lucios, rămas cu gura deschisă.

Ea încă mai dormea; îşi strânsese cuvertura mare pe lângă corp. Nu i se mai vedeau decât nasul şi fruntea – restul era o încurcătură de păr şi cearşafuri. În camera asta, podeaua era de beton – nefinisat, zgrunţuros – dar noi stabiliserăm dormitorul aici, pentru că puteam astfel să facem ce voiam, zi sau noapte, fără să ne mai gândim că scârţâie podeaua şi că deranjăm.

Am început să mă foiesc prin cameră fără zgomot, am desfăcut şnururile ca să dau drumul la perdele şi am netezit pliurile.

S-a trezit tocmai când îmi puneam pe mine o jachetă şi, scoţându-şi mâna de sub cuvertură, m-a întrebat: „Unde pleci? Vino aici, te rog."

M-am dus până la ea şi i-am sărutat mâna întinsă.

„Mă întorc imediat", i-am zis, „am pus ceaiul la fiert."

[1] Cedru de Himalaya (n. tr.).

Dar nu m-am mai întors. Mi-am turnat o cană mare de ceai dulce, tare, am luat un pachet de biscuiți cu glucoză și, ieșind pe ușa din spate, am urcat pe aleea de piatră până pe terasă. Trebuia neapărat să îmi pun ordine în gânduri. Ce mi se întâmpla parcă nu era adevărat. Simțeam că, dacă nu-mi dădeam repede seama ce era cu mine, viața mea avea să se destrame. Încă o noapte precum cea care tocmai trecuse, și eram pierdut.

Am simțit deodată nevoia să mă îndepărtez și mai mult de Fizz. Am urcat până pe terasa următoare, cel mai înalt punct al casei, acolo unde fusese rezervorul de apă acum optzeci de ani și de unde puteai să vezi acoperișurile din Nainital sau casele împrăștiate alandala, care păreau că se preling către turlele impunătoare și acoperișurile roșii ale școlii Sf. Iosif. După ce cumpăraserăm casa, puseserăm aici o bancă din piatră roșie de Kota. Era suficient de lată cât să poată sta pe ea doi oameni întinși pe spate și să se uite la cer. Banca era udă de rouă, așa că m-am așezat pe ea pe ciucit, cu mâinile în jurul genunchilor.

În toți cei cincisprezece ani cât fuseserăm împreună, nu mă simțisem niciodată atât de departe de Fizz. Chiar și în momentele noastre cele mai grele, când mai aveam puțin și ne despărțeam, pasiunea și dorința nu se stinseseră. Eram întotdeauna la un pas de nebunie; ne dădeam târcoale unul altuia. Sau, atunci când refuzam să vorbim unul cu altul, trupurile noastre continuau să comunice, și chiar cea mai mică atingere în miez de noapte era ca o scânteie

din care izbucnea o vâlvătaie, o vâlvătaie care ardea toată supărarea.

Am mers odată la mătușa ei și eram certați de vreo două zile – pentru aceleași chestii vagi și banale – și s-a întâmplat să ne lovim unul de altul în baie, în timp ce ne spălam pe mâini pentru prânz. Mirosul pielii ei, o privire în oglindă și am început să ne sărutăm. Într-o clipă am ridicat-o și am lipit-o cu spatele de ușă, cu o mână căutam încuietoarea, iar cu cealaltă fermoarul de la blugii ei, iar în timpul ăsta ea îmi mușca buzele cu o foame nebună, numai a ei. Ca de obicei, ne-am îmbinat perfect, ca două piese de puzzle, umezeala și tăria, carnea și părul, dragostea și dorința.

Când ne-am așezat la masa de prânz, distanța se înstăpânise din nou între noi, ascuțită și tăioasă precum cuțitul cu care mătușa ei felia fructele de mango. Am luat-o valvârtej către casă, fără să scoatem un cuvânt. Am făcut atunci tot felul de încercări cu piesele de puzzle, din nou și din nou; și ne-am urcat pe fiecare culme în parte, până când, în cele din urmă, am căzut în gol pe partea cealaltă. Satietatesublimă.

Dar acum se întâmpla ceva care mă dădea total peste cap.

Pornisem către locul ăsta cu oarece tulburare în suflet – devenise călătoria mea preferată în ultimii doi ani. Când am plecat din Delhi, ne era frică, dar ne era și dor. Ultimele două vizite aici fuseseră bizare, atât de bizare că nici eu nu-mi puteam da seama prea bine ce se întâmplase, darămite să mai

spun și altcuiva. De la ultima vizită încoace, fusesem sfâșiat între nevoia de a face imediat cale întoarsă și aceea de a nu mai reveni niciodată în locul ăsta. Așa că o pusesem pe Fizz să aleagă.

Pe drum mă lăsasem în voia gândurilor și când am oprit să luăm micul-dejun în Bilaspur, la Sher-e-Punjab, Fizz mă întrebase: „E totul în ordine?"

I-am răspuns cu o glumiță caustică, ceva mai veche: „Cred că îl pierd. E pe moarte."

„O să vorbesc eu cu el", mi-a zis.

„În hindi", am adăugat, „trebuie să vorbești cu el în hindi. Pe aici se vorbește hindi."

Ea mi-a răspuns: „Dar nu înțelege hindi – a uitat-o."

Am râs amândoi.

Dar asta nu m-a făcut să mă simt mai bine. Cu o seară în urmă, când începuse să se întunece, mă simțisem iarăși cuprins de acel sentiment de frică amestecată cu dorință. Fizz, care era ocupată cu puieții ei, nu observase nimic, nici măcar după ce ne băgaserăm în pat și băuserăm fiecare câte un pahar de whisky încălzit.

Eram obosiți. Traficul fusese infernal în Moradabad[1]; și rămăseserăm blocați la ambele treceri de cale ferată. Fizz s-a ghemuit în mine, cu capul pe brațul meu stâng, cu fața cuibărită sub bărbia mea.

Pentru că n-am început să-i mângâi trupul, m-a întrebat: „Vrei să vorbesc eu cu el? Pot să-i vorbesc și în hindi, să știi!"

[1] Capitala districtului Moradabad din India (n. tr.).

N-am zis nimic, am scos doar un mormăit fără înțeles, iar ea a adormit cât ai zice pește. Eu am mai rămas treaz ceva timp, urmărind cum se stingeau ultimele lumini dincolo de crestele munților. În scurt timp n-a mai rămas aprins decât arcul de lumină de la observator și bucățile de cer pe care le vedeam prin fereastră, încărcate cu stele sclipitoare. Din când în când, se auzea un toc-toc-toc, strigătul păpăludei care-și avea culcușul în tufișurile de dârmoz de sub terasă. Mai demult petrecusem ore bune căutând prin tufișuri și încercând să-i dau de urmă, dar probabil că avea cuibul bine ascuns.

La un moment dat, mi-am tras brațul de sub capul lui Fizz și, ca de obicei, ea s-a rostogolit pe partea cealaltă și s-a făcut ghemotoc.

M-am ridicat și m-am sprijinit de perete, am deschis caietul cu coperte din piele și am început să citesc din el. În scurt timp au început să mă doară ochii de la scrisul mâzgălit și de la lumina slabă, gălbuie. Dar nu m-am dat bătut, convins fiind că, dacă reușeam să rămân treaz, puteam să o înving, să nu o las să se apropie. Fantoma avea să se sfărâme și să dispară; și totul avea să se sfârșească. Probabil că am adormit așa, într-o rână, pentru că în sfârșit atunci când s-a întâmplat eram tot în poziția aia. M-a chinuit câteva ore bune, până târziu în noapte, iar când în cele din urmă s-a sfârșit, mă prăbușisem de pe atâtea culmi, că nu mai știam cum să mă mai adun.

Începuseră să mă doară picioarele, așa că m-am dat jos de pe bancă să mă întind puțin. Am aruncat

resturile de ceai în jos, pe povârniș – au dispărut ca și cum n-ar fi fost – și am admirat priveliștea de care mă îndrăgostisem la prima vedere.

Casa asta ar fi trebuit să fie salvarea noastră; ceva care să dea o ultimă atingere iubirii și vieții noastre. Dar acum, lucrurile nu stăteau prea bine. Pentru prima dată de când eram cu Fizz, mă trezisem fără să o doresc. Indiferent la trupul ei întins lângă mine.

Ceva cumplit avea să se întâmple. Eram conștient de asta până în măduva oaselor. Simțeam pericolul în aer. A început să mă doară măseaua. Cel puțin, unele lucruri rămâneseră neschimbate. Am închis ochii, așteptând ca durerea țiuitoare să ia forma unor puseuri regulate.

Nici n-aveam idee cum avea să mi se schimbe viața, singura viață care contase pentru mine. În dimineața aia, cum stăteam și mă uitam în jos pe panta muntelui, iar Fizz dormea în camera noastră, la nici o sută de pași depărtare, am avut presimțirea că avea să se întâmple ceva rău. Aerul era rece și tare, dar oricât aș fi scuturat din cap, tot nu puteam să-mi limpezesc gândurile.

Soarele de-abia își trimitea primele raze pe deasupra observatorului de pe crestele din depărtare.

FURTUNI

PLOUASE CU GĂLEATA TOATĂ ZIUA și încă mai ploua atunci când – la șase luni după dimineața aceea răcoroasă – am coborât cu ea la poarta de jos ca să așteptăm împreună autobuzul din Bhowali[1], ce avea să o ducă la Kathgodam[2] și de acolo mai departe, undeva de unde n-avea să se mai întoarcă poate niciodată.

Ce ironie! Când am văzut pentru prima dată casa, tot în locul ăsta stăteam, lângă conducta spartă din piatră. Era într-o cotitură a drumului, puțin mai încoace de sanatoriu, cum urci dinspre Jeolikote, așezată chiar acolo de unde ai ocazia să vezi casa pentru întâia oară. Conducta trecea pe sub casă, care căpăta un aspect romantic privită din unghiul acela.

Nu mai era bună să stai pe ea. Era plină de colțuri ascuțite și se bălăngănea. Cu un an în urmă fusese lovită de un camion scăpat de sub control.

[1] Oraș situat la 11 km de Nainital și la 1 706 m altitudine (n. tr.).
[2] Kathgodam este un oraș-satelit pe lângă Haldwani (n. tr.).

Lucrarea de susținere se făcuse pulbere, iar pietrele se împrăștiaseră care-ncotro. Camionul atârnase cu o roată deasupra prăpastiei zile la rândul, până să urce o macara din Haldwani și să-l tragă înapoi. Proprietarul, un sikh[1], după ce îi certase bine pe șofer și pe ajutorul acestuia, se apucase să dea de pomană și să spună: „Dumnezeu este milostiv." Camionul ar fi putut foarte bine s-o sfârșească pe fundul prăpastiei.

Umerii de-abia ni se atingeau, dar stăteam unul lângă altul sub umbrela mare și verde marca J&B pe care o primiserăm cadou la singurul meci de polo la care fuseserăm vreodată, în Delhi. Când am început s-o folosim, ne dădeam mari și spuneam chestii de genul: „Ce mai repriză, nu?" Sau: *Dafedar iss pony ka gaand mein thoda jaldi daalo!*

Astăzi însă, veniserăm până aici fără să scoatem un cuvânt. Ea nici nu voise să audă să o las eu la gară. Asta era de rău, așa ceva nu se mai întâmplase niciodată până atunci. Îmi dădea de înțeles că reușisem să împing lucrurile atât de departe, încât deja nu mai aveam nici un drept de a face sau de a desface această relație. Digul se rupsese. Apa avea să-și găsească singură matca. Eu, cu porțile mele de ecluză, nu mai puteam controla situația.

În cei cincisprezece ani cât stătusem cu Fizz, nu se întâmplase nici măcar o dată să nu o iau sau să nu

[1] Religia Sikh este o religie monoteistă, fondată în India de Sri Guru Nanak Dev Ji (1469–1539) (n. tr.).

o duc la stația de autobuz, la gară, la cinematograf, la birou, la spital, peste tot și peste tot, de fiecare și de fiecare dată. Nu s-ar zice că-i purtam numai de grijă. Era o chestie care se apropia mai degrabă de paranoia. Trăiam cu spaima că i s-ar fi putut întâmpla ceva rău; și, din spirit de autoconservare, știam că dacă aș fi pierdut-o pe ea și viața mea s-ar fi dus de râpă. Odată, când încă nu se împlinise un an de când eram împreună, ea a trebuit să se ducă până la Nahan, la nunta unei rude. Se făceau până acolo trei ore pe șosea, de la Chandigarh[1]. N-am vrut să o las să se ducă singură. Ne-am urcat într-un autobuz cam șleampăt, de la Regia Autonomă de Transport Himachal, ne-am așezat unul lângă altul și am vorbit încontinuu tot drumul, fără să dăm nici o importanță haltelor care parcă nu se mai sfârșeau, aerului înăbușitor de dinainte de sezonul ploios, muștelor, prafului sau privirilor care se aținteau curioase asupra noastră.

La un moment dat, autobuzul o cotea pe niște șosele mai liniștite. Pe la poalele dealurilor, pe drumuri înguste de țară pe care nu mai circula nimeni, umbrite de *kikari* și de copaci *margosa* și de smochini indieni și care șerpuiau printre lanuri lucitoare de orez, străbătute de la un capăt la altul de egrete albe cu aer de ființe docte. Aproape imediat am intrat sub un nor cenușiu și gros, luptându-se parcă să-și sugă burta umflată; s-a pornit și un vânticel răcoros, aducând cu sine stropi de ploaie și

[1] Chandigarh este un oraș și un teritoriu federal în India (n. tr.).

care și-a făcut loc prin ferestrele sparte ale autobuzului care scârțâia din toate încheieturile.

La fel cum, atunci când ești sub duș, nisipul ți se prelinge de pe trup, tot așa și durerea trupurilor chinuite din mașina superaglomerată s-a prelins odată cu picăturile de ploaie, iar transpirația s-a transformat în bobițe de răcoare pe pielea înfierbântată. Nu se mai auzea nici o șoaptă. Parcă nici motorul nu mai huruia. Și, ca la îndemnul unui regizor, și-au ridicat cu toții fețele și și-au închis ochii, în așteptarea izbăvirii.

În acel moment, un om fără Dumnezeu ar fi putut simți că se apropie de divinitate. I-am luat mâna într-a mea – pe sub poșeta ei de piele – m-am uitat la zâmbetul ei șăgalnic, strălucitor, la părul bogat pe care-l dăduse la o parte, lăsând să i se vadă pomeții perfecți, și am fost cuprins de o stare de beatitudine pe care n-aș putea-o exprima în cuvinte.

Bineînțeles că atunci când am ajuns în Nahan – la poalele munților Himalaya – am vrut să o însoțesc cât mai mult cu putință. Să o duc până în pragul ușii. Am început să urcăm înspre bungalow-ul rudelor ei și eram atât de prinși de discuția pe care o purtam, că am dat nas în nas cu mătușa ei înainte ca Fizz să o fi văzut că se apropie.

„Ah, bună, *massi!*" a izbucnit Fizz.

Iar eu, fără să mă opresc, am făcut stânga-mprejur și am început să cobor înspre stația de autobuz, fără să îndrăznesc să mă întorc și să mă uit înapoi măcar o dată. Asta a fost la început, când ea de-abia împlinise șaptesprezece ani și nu voiam să aibă

necazuri cu familia din cauza mea. Drumul de trei ore înspre casă a durat o veșnicie și când am intrat în cele din urmă la mine în cameră, grămezile de cărți de pe podea parcă mă dojeneau. În noaptea aia m-a ros sentimentul că lăsasem ceva neterminat, ca și cum ar fi trebuit să plec la jumătatea unui film și să nu aflu ce se întâmplă mai departe.

A doua zi de dimineață mi-am lăsat bicicleta în parcarea de lângă stația de autobuz din sectorul 17. Nu m-am gândit decât la ea și la scris tot timpul cât am urcat – de fapt, numai asta făceam pe atunci. Atunci când ea nu era lângă mine, drumurile șerpuitoare de țară păreau lipsite de magie. Am urcat panta și, când am ajuns în vârf, acolo unde dealul se lasă cucerit de șiruri de case, m-am așezat la ceainăria din colț, am comandat o omletă și l-am întrebat pe pădureanul gheboșat, care nu mai contenea să fiarbă ceai într-o oală îngrozitor de înnegrită, dacă nu știe cumva unde e casa unchiului ei.

Cu un glăscior subțire, ca de vrăbioară, el cânta: *Har Govinda Har Gopal! Har Govinda Har Gopal!*

„Inginerul gras de la hidrocentrală?" a întrebat el, între două cântecele. „Ei bine, dacă vreți să-i cunoașteți pe inginerul cel gras și pe soția lui cea grasă, va trebui să așteptați, pentru că tocmai au coborât amândoi până la *mandi* ca să cumpere cele mai ieftine legume de acolo. Știți doar cum sunt bugetarii, vor să ia totul pe degeaba. Dar când e vorba să facă ei ceva, îți iau mai întâi banii."

Eu am răspuns: „Nu vreau decât să las un pachet."

Omul mi-a aruncat o privire. Eu i-am arătat exemplarul din *Adio, arme!* pe care tocmai îl citeam. El mi-a zis: „E o plăcuță pe poartă cu un câine fioros desenat pe ea. Puteți să intrați liniștit. Câinele e ca și stăpânii – gras și leneș, n-ar mușca nici să-l plătești."

Am pus trei rupii pe masa din lemn crăpat și l-am întrebat: „Nu vă plac oamenii grași?"

El a răspuns: „Nu, *sahib*, totul ar trebui să fie cu măsură. Casa să nu-ți fie mai mare decât inima; patul, atât cât îți trebuie să dormi în el; iar mâncarea, atât cât să te saturi, și nimic în plus."

De acolo de unde stătea, a țopăit până lângă plita care sfârâia – se mișca precum o pasăre –, a adunat banii și a continuat: „Oamenii n-ar trebui să-și încarce mama, pământul, cu niciun gram în plus. Pământul e și așa împovărat de atâta greutate. E împovărat de carne, de lăcomie, de durere. Când n-o să se mai poată, aunci o să vină Apocalipsa. Lumea e așa cum e pentru că oamenii nu mai pot să deosebească între bine și rău."

Nici nu s-a uitat la mine cât a spus toate astea, ci a continuat să-și facă de lucru: a clătit pahărelele ciobite și farfuriile de plastic zgâriate și a mai azvârlit niște apă, zahăr și lapte în oala care tot fierbea.

„Așa că pășește cu grijă, prietene", a spus el, „și ascultă-ți inima, și nu mintea. Lumea s-a dus de râpă tocmai pentru că n-a ascultat de glasul inimii. *Har Govinda Har Gopal!*"

Nu mi-a fost greu să găsesc casa, am deschis cu îndrăzneală poarta pe care atârna plăcuța cu un ciobănesc alsacian pe ea și am intrat în curte. Bătrânul de la ceainărie avusese dreptate. Sub masa de răchită de pe verandă era un labrador auriu gras, care dormea cu capul întins pe labele din față. A deschis un singur ochi și mi-a aruncat o privire iscoditoare, dar n-a făcut nici o mișcare.

Am apăsat pe butonul soneriei. A început melodia cu „Zurgălăi, veseli zurgălăi", care parcă nu se mai termina. Mi-a deschis ușa o obrăznicătură de băiat. Avea pe el un șort roșu din nailon și o bluză de trening cam purtată, gen Bruce Lee, pe care era scris: „King of Kung Fu."

„Ce vrei?" a întrebat el, trăgându-și guma din gură cu mâna dreaptă și întinzând-o până dincolo de nasul gras care-i împodobea fața.

„Vreau s-o văd pe Fizz."

„De ce?" a șuierat el printre dinții încleștați, trăgând guma și mai departe.

„Trebuie să-i dau o carte."

I-am arătat-o. Pe copertă era desenată Catherine Barkley, îmbrăcată cu uniforma de infirmieră. Și era și o ambulanță mică pe fundal.

„E o carte de povești?"

I-am arătat ambulanța.

„Ce este?"

„E despre băieții care înghit guma pe care o mestecă și despre ce trebuie să le facă doctorii."

Acum mă privea nemișcat.

„Ia arată-mi buricul", l-am îndemnat.

Cu mâna stângă și-a ridicat bluza Bruce Lee, iar cu dreapta și-a îndesat guma la loc în gură. Avea un buric urât, care ieșea în afară.

„Încă șase luni", i-am spus, „și o să trebuiască să te taie pe la fund și să curețe guma de acolo."

Fața i s-a crispat.

„Du-te repede și cheam-o și-ți spun ce să faci ca să scapi."

După care a apărut Fizz, radiind toată.

„Ți-am adus cartea, i-am spus, ridicând volumul de Hemingway."

Fața i s-a destins într-un zâmbet care a dat culoare lumii. Zâmbetul ei nu era niciodată prefăcut, era doar urmarea firească a unui stimul. Nici vorbă de înțelesuri ascunse, de conspirații trecute sub tăcere sau de instrucțiuni secrete. Când ceva o făcea fericită, zâmbea pur și simplu, iar lumea căpăta culoare.

„Ești nebun", a spus ea.

„În sensul bun sau în cel rău?" am întrebat eu.

„Normal că în sensul bun!" a răspuns ea cu un rânjet.

Era a doua oară când o vedeam așa: îmbrăcată cu o *kurta*[1] albă și apretată în care dormea, cu părul lăsat pe umeri, cu pielea strălucitoare. De parcă ar fi ieșit dintr-una din cărțile alea de povești cu ilustrații frumoase pe care le citeam când eram copii – rochia albă și vaporoasă fiind înlocuită de *kurta*. Era mai frumoasă decât aș fi putut descrie în cuvinte.

[1] O cămașă largă, fără guler, îmbrăcăminte tradițională a indienilor (n. tr.).

„Unde?“ am întrebat.

„Casa e plină de oameni“, a răspuns ea, „și în curând o să se trezească și o să înceapă să coboare.“

Era neobișnuit de calmă. Un alt lucru pe care aveam să-l învăț despre ea de-a lungul anilor. Chiar dacă nu era o persoană radicală, care să-și dorească să încalce regulile, și nici nu ardea de dorința de a ieși în evidență, reușea în schimb, prin felul ei imperturbabil de a fi, să facă abstracție de convenții și de părerile altora.

„Trebuie să existe o cameră goală“, am spus eu. Și am adăugat, aruncând o privire înspre băiat: „Unde pot să-ți explic cartea.“

„Și cu el cum rămâne?“ a zis ea.

„Bruce Lee, ia vino-ncoa'“, l-am chemat eu.

M-am dus împreună cu el într-un colț al camerei.

„OK, uite cum stă treaba. Te duci chiar acum, te așezi pe budă, îți bagi adânc câte un deget în fiecare ureche și spui tare Leeeeeeee. Repeți asta de 101 ori. După care verifici. Dacă guma tot n-a ieșit, mai repeți de încă 101 ori.“

A ieșit, îndesându-și cocoloșul de gumă la loc în gură.

„Unde l-ai trimis?“ a întrebat ea.

„Să exerseze Kung Fu.“

M-am uitat în jur. Camera era plină cu mărunțișurile care împodobesc saloanele clasei de mijloc din India: flori de plastic, figurine de ceramică ale zeilor, elefanți din lemn de santal înșirați unul după altul, tapiserii învechite, poze de familie încadrate de niște rame nu prea reușite. Încercam să văd pe

unde puteam să ieșim. Erau mult prea multe uși. Camera părea să fie în centrul casei. Trebuia să ieșim de acolo. Muream s-o țin în brațe, s-o miros pe după ureche.

„Unde e dormitorul mătușii tale?" am întrebat-o.

Ochii i s-au aprins imediat. Fierbeam amândoi de încordare. Asta ni se întâmpla când ne apropiam unul de altul. De cele mai multe ori, nici nu puteam să vorbim. Mai presus de orice, trebuia să ne atingem.

„Chiar acolo", a răspuns ea, făcând semn cu capul către peretele din față.

Cum am intrat, am și zăvorât ușa și am luat-o în brațe. Camera era întunecoasă și gura mea era peste tot și cămașa albă de bumbac pe care o purta era apretată și subțire și eu eram îndrăgostit până peste urechi și o iubeam la nebunie și ea era umedă și imposibil de frumoasă și mâinile noastre erau olari și carnea ne era lut; după care s-au auzit voci dincolo de ușă și ea era pe marginea patului și puteam să-i miros dragostea și să-i gust dragostea și să-i aud dragostea și dragostea mea tânjea să ajungă la dragostea ei și după asta eram acolo unde îmi era bine și unde voiam să trăiesc și unde voiam să mor și lumea era o fâșie de piele și lumea era două fâșii de piele și lumea era numai fâșii de piele și lumea era lichidă și lumea era închistată și lumea era un furnal și lumea se mișca și lumea aluneca și lumea exploda și lumea se sfârșea și lumea se sfârșea și lumea se sfârșise. Când am putut din nou să auzim, am distins glasul cuiva care striga după Fizz din camera de zi. Trecuseră numai câteva minute.

„Ieși pe aici", mi-a spus ea, deschizând plasa de sârmă de la o fereastră cu pervaz lat.

Am sărit și am aterizat într-un rond de trandafiri roșii și piperniciți. Cu pas sigur, fără să arunc nicio privire înapoi, am luat-o înspre poartă. Pe când o descuiam, am auzit dinspre colțul casei un Leeeeeeee... hotărât.

Când coboram, am trecut pe lângă inginerul cel gras de la hidrocentrală și pe lângă soția lui cea grasă, care se luptau din greu cu panta abruptă. Erau încărcați cu coșuri de legume, ale căror frunze verzi fluturau pe afară. Nu m-au observat când am trecut pe lângă ei în zbor, purtat pe aripile unei fericiri absolute.

Trecuse aproape o oră și nici urmă de autobuz din Bhowali. Ploaia cădea acum în rafale, iar umbrela marca J&B nu ne era de prea mare folos. De la genunchi în jos, aveam pantalonii uzi leoarcă și fiecare aveam câte o mânecă de la cămașă udă. Autobuzul întârzia pentru că era duminică seară; și mai era și potopul, care parcă nu se mai oprea. Bineînțeles că nici nu se punea problema să piardă trenul de noapte până la Delhi: pleca din Kathgodam de-abia la nouă seara. Și, cu toate că se întunecase devreme din cauza perdelei groase de ploaie, nu era decât șase. Ea insistase să plecăm mai devreme.

Se oprise curentul – întotdeauna se oprea de cum începea o furtună –, iar silueta întunecată a casei se profila peste drum. Trunchiul lui Trishul, deodarul nostru înalt, era parcă mai negru ca niciodată.

La picioarele noastre, valea Bhumiadhar avea un aer sinistru, vibra de la dansul ploii; și, când te uitai în jos, aveai impresia că o să vezi vreun animal preistoric urcând pe cărările împădurite.

Însă ploaia la munte – printre pante și verdeață – aduce cu sine ceva straniu și liniștitor, un sentiment de pace profundă și de liniște adâncă.

Nu scoseserăm până atunci niciun cuvânt. Eu aș fi vrut să spun ceva, ceva împăciuitor, ceva banal, orice, dar nu-mi venea nimic în minte. Adevărul este că parcă nu îmi mai simțeam capul, după tot talmeș-balmeșul ăsta de sentimente și gânduri pe care n-aș fi avut cum să le exprim vreodată într-o singură vorbă.

Fața ei părea încremenită. Linia fină a bărbiei, nasul delicat, gura perfect rotundă, toate parcă înghețaseră sub un geam de sticlă. Doar ochii spuneau povestea. Erau roșii și umflați de la nesomn și de la atâta plâns.

Ce ironie! Ani la rândul o tot necăjisem – asta pentru că și ea apela la metoda asta tot mai des – spunându-i că plânsul ei nu era sincer decât atunci când începea să și plouă. Iar acum, de seara trecută ploua cu găleata, plutoane de stropi care mărșăluiau zgomotos în sus și în jos pe acoperișul de tinichea, sau năvăleau înăuntru prin cercevelele goale. Și ea plânsese tot timpul.

Aș fi crezut, văzând-o cum stă sub cerurile care plâng, că în cele din urmă o să i se usuce lacrimile.

Douăzeci și patru de ore este foarte mult.

Șase luni este foarte mult.

Trecuseră șase luni de când mă trezisem în camera noastră care dădea înspre valea Jeolikote și nu mai simțisem nici un fel de dorință pentru ea. Trecuseră șase luni de când mă uitasem în jos către vale, epuizat și speriat după noaptea pe care o lăsasem în urmă, gândindu-mă cu teamă la ce avea să se întâmple cu noi.

Nu rezolvaserăm nimic în cele șase luni. Ne depărtaserăm unul de altul mai mult decât am fi crezut vreodată că ar fi posibil.

Aveam noi o vorbă de care ne aminteam după fiecare mică neînțelegere, cum că noi eram ca o jachetă, închisă frumos cu fermoarul până sus; câteodată ne mai și certam, iar fermoarul se deschidea până la jumătate; și mai erau și zilele alea infernale, când fermoarul se desfăcea de tot. Dar întotdeauna rămânea prins în încuietoarea de la capăt și, într-o clipă, puteai să-l tragi la loc până sus. Nicio problemă. În ultimele șase luni însă, începuserăm să umblăm cu jacheta larg deschisă; mai mult chiar, luaserăm o foarfecă și o tăiaserăm în două.

Să se consemneze că era numai vina mea.

Cu fiecare zi care trecea, mă simțeam un alt om; cu fiecare zi care trecea, aveam tot mai mult impresia că mi-am pierdut simțul olfactiv. Timp de cincisprezece ani, mirosurile trupului ei dăduseră contur vieții mele. Era de ajuns să-i adulmec o încrețitură a pielii și simțeam că înnebunesc; și nu mai puteam să fac nimic altceva. Nici să citesc, nici să lucrez, nici să mă uit la televizor, nici să vorbesc la telefon.

Dar, când ne-am întors de la munte după dimineața aceea de acum șase luni, începusem deja să-mi simt nasul înfundat. Am încercat să-i miros pielea, s-o miros pe după ureche, pe la subrațul țepos, prin depresiunile molatice și umede ale sânilor, prin gropița buricului, să-i miros puful de pe abdomen, crăpăturile dintre picioare, râpa întunecată a coapselor, pielea din spatele genunchilor, sau golfulețele dintre degetele de la picioare. Am mirosit-o peste tot, dar degeaba.

Și nu era numai nasul de vină. Parcă cineva făcuse în așa fel încât să-mi amorțească toate simțurile. Altădată, era de-ajuns să-i sug carnea – puteam să-i sug orice parte a trupului – ca să mă excit tot. S-a întâmplat uneori să ating cele mai înalte culmi ale extazului numai pentru că îi supsesem pulpele. Dar acum, pielea ei nu mai avea gust. Era ca și cum aș fi mestecat o gumă care-și pierduse aroma de mult.

Și ochii începeau să mă lase. Că era dimineață sau seară, întotdeauna îmi plăcuse să stau să o urmăresc cum se schimbă. Era de ajuns să-i zăresc mijlocul sau o coapsă goală și nu mă mai puteam controla. Dar acum stăteam aplecat conștiincios deasupra caietelor în timp ce ea își dădea jos hainele în dormitor, își scotea chiloțeii din blugi și îi adulmeca ca să vadă dacă miros urât înainte să-i arunce în coșul cu rufe murdare.

Dar asta nu înseamnă că din momentul ăla n-am mai făcut dragoste. La fel ca un leagăn care continuă să se bălăngăne mult timp după ce copilul s-a dat jos din el și a plecat, la fel și eu continuam să-i

caut trupul, mai mult din inerție. Dar pasiunea dispăruse. O mână, o gură, aceeași veche poveste cu intră-ieși, intră-ieși.

Nu ne mai prăbușeam de pe nici o culme. De fapt, nu prea mai reușeam să escaladăm vreo culme.

După câteva săptămâni, Fizz a început să dea semne de îngrijorare. În scurt timp, s-a trezit că ia ea inițiativa și că mă trage și pe mine după ea. Mai făcuserăm noi chestii din astea și altădată, când jucam pe rând rolul agresorului, dar acum era altceva. Deunăzi, eu nu prea reușeam să fac pe indiferentul atunci când ea începea să își plimbe gura pe trupul meu. Acum însă, pentru ea era un adevărat tur de forță să reușească să obțină vreo reacție de la mine. În cele din urmă, într-o noapte, a căzut epuizată pe spate, asta în timp ce eu stăteam sprijinit de tăblia patului și o priveam cum se chinuiește. La lumina lămpii, vedeam cum îi lucește gura umedă; dar nu asta, ci ochii ei mi-au atras atenția. Avea o privire nedumerită și iritată.

„Îmi pare rău", am spus eu, fără să mă uit la ea.

„Ce se întâmplă?" a întrebat ea, de asemenea fără să se uite la mine.

„Hai să lăsăm lucrurile așa cum sunt. O să fie bine. Noi o să fim bine", i-am răspuns eu.

Nu cred că a închis un ochi în noaptea aia. Era zdruncinată. Nu mai trecuse niciodată prin așa ceva. Foamea mea nepotolită pentru ea fusese unul dintre marile adevăruri ale vieții noastre împreună. Fusese acel ceva care dăduse noimă tuturor celorlalte lucruri din viața ei: slujbei, relațiilor de prietenie,

relațiilor cu familia. Când ceva nu mergea bine sau când era dezamăgită, putea să se refugieze în coconul dorinței mele nețărmurite. Faptul că eu aveam atâta nevoie de ea o făcea mai puternică, știam asta.

Dar dorința este un lucru de necunoscut.

Nu cred că ea a dormit în noaptea aia, dar eu am dormit. Deveneam periculos de indiferent. Simțeam din ce în ce mai puțină dorință pentru ea, iar chinurile prin care o făceam să treacă îmi dădeau tot mai puține bătăi de cap. Eram prea ocupat ca să mă lupt cu demonii ciudați care nu-mi dădeau pace.

La scurt timp după aceea, Fizz a hotărât să mergem câteva zile la Lucrurile Esențiale, pentru ca, zicea ea, totul să se rezolve de la sine. Bineînțeles că am vrut să merg și n-am vrut să merg. Faptul că ea a hotărât ce să facem mi-a ușurat situația. Așa că am plecat cu noaptea-n cap într-o sâmbătă de dimineață și am condus într-o tăcere aproape perfectă, asta în timp ce la casetofonul mașinii Shammi Kapoor[1] cânta cu exuberanță cu vocea lui Mohammed Rafi. Habar nu aveam ce o frământa pe ea, dar adevărul este că eu nu cred să mă fi gândit măcar o dată la ea sau la noi. Întreaga atenție îmi era concentrată asupra a ceea ce ne aștepta în vârful dealului.

Călătoria s-a dovedit a fi un dezastru. Nu am reușit să găsim cheia cu care să ne descuiem trupurile închistate, dar în schimb am încuiat și porțile de conversație. Fizz a încercat de mai multe ori să discute, aducând vorba despre tot felul de lucruri care

[1] Shammi Kapoor (21 octombrie 1931), actor indian (n. tr.).

ne plăceau amândurora – copaci, păsări, cărți, sex, filme, relații, muzică. M-am străduit să fiu receptiv, dar capul mi-era în altă parte. Sâmbătă noapte s-a întâmplat din nou – cu o forță ieșită din comun – și, când m-am trezit duminică de dimineață, mă simțeam chiar și mai detașat.

Scoteam acum pe gură numai cuvinte monosilabice, încât la un moment dat începusem să semăn cu păpăluda noastră, care făcea taca-taca-taca; iar Fizz s-a bosumflat tot mai tare –respingerile repetate au dat naștere la furie.

După micul-dejun ne-am dus la grajdul pentru capre și acolo, inevitabil, ne-am luat furioși la ceartă în legătură cu calitatea lemnului care era folosit la uși. Lemn de pin tânăr, care începuse deja să se usuce și să se curbeze. Eu i-am spus că nu știe să explice; ea mi-a răspuns că sunt un idiot leneș și cu capul plin de tărâțe. Eu am făcut-o prea ușuratică; ea a spus că sunt ultima speță de egoist care caută ceartă.

Jenați, tâmplarii au plecat mai devreme în pauza de prânz și s-au mutat mai încolo, unde nu puteau să audă. S-a așternut tăcerea. Nu se mai auzea decât Rakshas, care-și intona imnurile în timp ce-și făcea de lucru pe lângă centrala de apă.

În loc să ne întoarcem luni de dimineață, am venit înapoi chiar în aceeași seară, duminică. Ceea ce îmi convenea perfect, pentru că cine știe ce-ar mai fi însemnat încă o noapte acolo. Pe drumul de întoarcere, am fost chiar și mai tăcuți decât la venire, am pus cântecele de jale ale lui Rafi și am ajuns în Delhi

noaptea târziu, după ce ne confruntaserăm cu șoferi sinucigași, drumuri înșelătoare, sau autobuze și camioane care de-abia se mai țineau pe roți. O dată sau de două ori am fost tentat să renunț la tot și să mă avânt lin către o pereche de faruri orbitoare, care se apropiau din sens opus. Măcar am fi avut parte de un sfârșit glorios, și nu alterat de sentimentul de pustietate care deja pusese stăpânire pe noi.

După călătoria aceea, lucrurile au început să meargă din rău în mai rău. Când ea se întorcea după-amiaza de la câte un interviu, eu eram întins pe canapeaua șubredă din biroul micuț, cu nasul în caiete, străduindu-mă să înțeleg câte o frază, luându-mi notițe. Ea se ducea la bucătărie, punea de ceai pentru amândoi, mie mi-l lăsa pe masa de lucru și ieșea cu al ei pe terasă ca să se uite la plante.

„Cum a fost la interviu?"

„OK."

„Prânzul?"

„Am mâncat la Maharani Bagh."

„Ce mai face?"

„Nimic."

Taca-taca-taca. Suficient cât să distrugă o relație.

Bineînțeles că ea n-avea voie să mă întrebe de munca mea. Asta era interzis. Trebuia să mă aștepte pe mine să deschid discuția. Era o regulă veche de-a jocului, care rămăsese neschimbată. Și care nu trebuia încălcată niciodată: nici pe culmile pasiunii, nici în peșterile în care căutam intimitatea.

Dar eu știam că ea era la curent că nu mai lucrasem. Într-o dimineață, când am ieșit din baie, am văzut-o cum se uita pe masă ca să vadă dacă am mai scris ceva în ultimul timp. Nu am spus nimic. Nu a însemnat nimic. Altădată aș fi înnebunit de furie.

Pe timpul zilei, tot ne mai puteam descurca, dar seara și noaptea era mai greu. Încercam să facem în așa fel încât să nu rămânem seara acasă – ne duceam la un film sau ieșeam la cină cu prietenii. Am început să bem amândoi foarte mult. În cele mai multe seri, ea lua la bord trei-patru whisky-uri, iar eu cinci sau șase. Vorbeam numai ca să nu tăcem; și ajungeam chiar să nu ne mai ținem pe picioare când umblam de colo-colo ca să ne spălăm pe dinți și să ne dezbrăcăm.

Mie-mi părea bine. Nici n-aș fi putut face față unei discuții mai serioase sau, și mai rău, unui interogatoriu. Cam la asta se ajungea atunci când eu încercam să îmi clarific anumite lucruri – așteptam până când îmi puneam ordine în gânduri, după care deschideam subiectul în fața ei. Apoi mă foloseam de părerile ei ca să mai fac niște retușuri. Dar acum eram pur și simplu foarte detașat. La tot ce-aveam pe cap, de-abia dacă mă mai gândeam la ea. A fost o perioadă stranie și tristă. Și, cât a durat, eu nu i-am făcut față prea bine.

Ea a făcut tot ce-a putut. După ce s-a bosumflat și s-a retras în cochilie, și a fost furioasă – lucruri care n-au avut nici un efect asupra mea: eram rece ca gheața – a început din nou să încerce. A făcut eforturi ca să restabilească legătura cu mine, ca să-mi

facă pe plac, ca să mă seducă și ca să înțeleagă ce se întâmpla de fapt. Numai că nici eu nu știam ce era cu mine, așa că ea nici atât.

De fapt, toate încercările astea n-au făcut decât să înrăutățească lucrurile. Disperarea ei, nevoia pe care nu încerca să și-o ascundă m-au făcut pentru prima dată în viață să mă îndepărtez de ea. După câteva luni în care mă lăsase în pace, așteptându-se să mă întorc la ea în patru labe (altădată făceam asta după numai câteva zile), parcă începea să dea înapoi. Eu eram, bineînțeles, mulțumit că eram lăsat în pace. O auzeam cum își făcea de lucru prin casă, gătind, ștergând praful, curățând baia, spălând podeaua, udându-și plantele, ascultând muzică din anii șaizeci.

De cele mai multe ori, televizorul rămânea deschis și se auzeau vocile prezentatorilor de la buletinele de știri, cu vocile lor grav-batjocoritoare. Din moment ce noi nu prea mai vorbeam, ea devenise dintr-odată dependentă de știri. Mi se părea că încerca să umple golurile ivite pe neașteptate în viața ei cu toate mizeriile care se întâmplau în lume. Cu siguranță, canalul de știri este cea mai ciudată modalitate de a te face să te simți important în lumea modernă. E un cutremur în Puerto Rico, viața mea capătă înțeles. Vreun american nebun de legat împușcă niște copii într-un orășel în Texas și viața mea capătă perspectivă. Niște politicieni triști sar unul la gâtul altuia numai ca să se dea în spectacol, iar eu mă simt implicat. Vocile prezentatorilor, ștanțate cu un fals caracter stringent, mă iritau

nespus. Iar Fizz se folosea de buletinele de știri ca de săgețile dintr-o tolbă, în încercarea de a-mi străpunge armura.

Dădea buzna prin ușa îngustă a biroului și spunea: „Se vorbește despre un posibil război cu Pakistanul."

„India a câștigat la diferență de un punct."

„Primul-ministru a fost pus sub acuzație într-o înscenare de luare de mită."

„Lady Di și-o trage cu bodyguard-ul."

„Superman îți zboară prin dreptul ferestrei."

„Te-a căutat Demi Moore."

Taca-taca-taca.

Taca-taca-taca.

Dar nu era nici o săgeată pe lumea asta care să-mi poată străpunge carapacea.

Câteodată, când mă îndreptam către terasă ca să mai iau o gură de aer proaspăt, treceam pe lângă ea și o vedeam trântită pe canapeaua de două locuri din sufragerie, ascultând muzică sau uitându-se în gol, și atunci ceva din mine tresărea. Dar apoi ea îmi arunca o privire îndurerată și magia se pierdea, iar eu îmi vedeam mai departe de drum.

Pe măsură ce devenea tot mai disperată, începea să caute cu înfrigurare cheile vechi care ar mai fi putut descuia ușa.

Dădea drumul la muzică: Beatles, Doors, Dylan, Louis Armstrong, Ella Fitzgerald, Neil Diamond, Simon & Garfunkel, K.L. Saigal, S.D. Burman, Geeta Dutt, Kishore Kumar, Mukesh, Rafi, Asha Bhonsle. Ragtime, qawwalis, Simfonia a IX-a de Beethoven,

Concertele Brandenburgice, Simfonia nr. 40 de Mozart.

A scos cărțile și le-a pus una peste alta la marginea patului: Kafka, Joyce, Greene, Steinbeck, Miller, Naipaul, Pound, Eliot, Larkin, Auden. *Catch-22*, *Abatorul Cinci*, *Marele Gatsby*, *Totul despre H. Hatterr*, *Omul de Turtă Dulce*, *Zorba Grecul*.

S-a dus și a închiriat filme și, în timp ce eu ieșeam și intram în cameră, ea le punea la video: *Vacanță la Roma*, *Hoții de biciclete*, *Cacealmaua*, *Chinatown*, *Amarcord*, *Raan*, *Fascinație*, *Goopi Gyan Bagha Byan*, *Aparajito*, *Pyassa*, *Half-Ticket*, *Jaagte Raho*, *Abhimaan*, *Jaane Bhi Doo Yaaro*.

Și-a scos *kurta* albă din dulap, și-a pus-o pe ea și și-a dat drumul la păr.

Avea pe ea numai un tricou și se apleca în fața mea, goală.

Îngenunchea pe marginea patului, goală.

Stătea ciucită în fața dulapului, goală.

Citea Nancy Friday în pat și-și punea mâinile între picioare.

Își lăsa chiloții pe care-i purtase în ziua respectivă să atârne în cuierul din spatele ușii de la dormitor.

După ce stingeam luminile, se foia și se răsucea pe cearșafuri.

Își potrivea părul în fața oglinzii, așa încât să o văd eu.

Lăsa ușa de la baie întredeschisă, ca să o aud cum face pipi.

Nici o cheie nu se potrivea la ușă.

Poate că nu mai exista niciuna.

Aș fi nedrept față de mine dacă aș spune că eu n-am încercat. Pentru că am făcut-o, chiar dacă mai mult în dorul lelii. Dar dorința este o chestie ciudată. Dacă nu e, nu e, și atunci nu poți s-o aduci tu la viață, oricât ai încerca. Ceea ce era și mai rău, după cum aveam să îmi dau seama, era că, atunci când dorința începea să se piardă, lua cu ea o grămadă de alte lucruri, exact ca o navă care se scufunda. În cazul nostru, luase conversația, râsul, modul în care ne împărtășeam totul, grija, visurile și – cel mai important lucru, cel mai important lucru – aproape că luase și afecțiunea. În scurt timp, dorința mea care se scufunda deja a luat cu ea pe fundul mării mai totul; numai afecțiunea a mai rămas, ca mâna unui muribund care doar ea se mai ivește din valuri, oscilând periculos între viață și moarte.

De mai multe ori, ea a încercat să găsească momentul potrivit și să deschidă discuția. Mă lua tare și mă lua și cu binișorul; începea să vorbească despre asta când eu trândăveam pe terasă sau când eram în toiul lucrului; dimineața, la prima oră, sau seara, înainte să ne culcăm.

„Trebuie să vorbim."

„Da."

„Vrei să vorbim?"

„Sigur."

„Ce se întâmplă, iubitule?"

„Nu știu."

„Ai pe altcineva?"

„Nu."
„Te-am supărat eu cu ceva?"
„A, nu."
„Atunci ce naiba se întâmplă?"
„Nu știu."
„Te apasă ceva și vrei să-mi spui?"
„Nu știu."
„Cum adică nu știi?"
„Nu știu. Nu știu înseamnă că nu știu."
Taca-taca-taca.

Și, în tot timpul ăsta, eu am încercat să fac în așa fel încât mâna aia care mai plutea la suprafață – mâna afecțiunii – să nu dispară. Simțeam oarecum că, dacă mâna aceea care se zbătea avea să fie cuprinsă de ape, n-ar mai fi rămas nici un semn pe întinderea zbuciumată care să-mi indice locul unde se aflase odată marea noastră iubire. Mâna afecțiunii, plutind încă, era un fel de însemn, o geamandură, speranța că, într-o bună zi, am putea salva corabia scufundată. Dacă și ea se ducea la fund, atunci coordonatele locului erau pierdute și n-aveam să mai știm nici măcar de unde să începem căutarea.

Chiar și în starea ciudată în care mă aflam, aceasta era o imagine atât de tristă, încât inima a început să mi se zbată nebunește.

Pentru foarte mult timp, cum era nespus de mândră de ea – și de noi – nu a cerut ajutorul nimănui. Nici prietenilor, nici familiei. Pur și simplu, a pierdut extraordinar de multă vreme imaginându-și că asta era o fază trecătoare, dar, pe măsură ce

săptămânile s-au scurs, a început, încetul cu încetul, să-și dea seama de adevăr. Când s-a întâmplat asta, deja trecuse prin toate etapele: închistare, bosumflare, furie, seducție, curiozitate, afecțiune, amenințare.

Logică, dragoste, dorință.

Acum începuse să-și dea seama că se apropia sfârșitul. Resemnare.

Ciudat era că eu nici măcar nu-mi dădusem osteneala să înțeleg ce se întâmpla. Eram conștient că lucrurile mergeau foarte prost, dar cred că încă nu recunoșteam că relația noastră intrase pe ultima sută de metri. Dând dovadă de aceeași fixitate tâmpească ce mă caracterizase dintotdeauna, acum nu mă preocupa decât un singur lucru. La un oarecare nivel al conștiinței, îmi imaginam poate că o să mă lase în pace și o să-și reorganizeze viața în jurul meu și al noilor mele preocupări. Sau, cel mai probabil, nici nu mă gândeam la ea și la ce i se întâmpla, atât de absorbit eram de noua mea obsesie.

Apoi n-a venit acasă într-o noapte. Eu lucram în birou, citeam de prin caiete, îmi luam notițe, și am adormit pe canapeaua ruptă – fiind dezmembrată, era mai confortabilă, pentru că puteai să te întinzi pe ea cum voiai. Când a venit a doua zi de dimineață și a intrat în birou, eu n-am spus nimic. Nici măcar nu știam că fusese plecată.

N-a mai ieșit în ziua aceea. S-a închis în dormitor și a plâns. *Barsati*-ul nostru avea pereții subțiri, dintr-un singur strat de cărămizi și i se auzeau sughițurile în toată casa. Nu-mi păsa, dar am strigat totuși la ea de vreo câteva ori.

„Nu face asta, iubito."

„Deschide ușa."

„E o prostie ce faci. N-o să ajute la nimic."

„Fizz?"

„Fizz?"

„Fizz?"

După ce-am terminat și cu asta, m-am întors în birou. După ceva timp, suspinele ei au devenit un fel de taca-taca-taca și aproape că nu le mai percepeam. Numai când m-am dus în bucătărie să-mi încropesc ceva pentru masa de prânz, le-am auzit din nou. Am încercat iarăși să o liniștesc, spunându-i că nu-i face bine la sănătate, dar nu mi-a răspuns.

Mult mai târziu, când se înnoptase deja, am auzit ușa de la dormitor cum se deschide cu un scârțâit. N-am îndrăznit să ies de unde eram. O auzeam cum se foiește prin baie: perii de plastic pe smalțul dinților, suflatul nasului, gargară, clătit, apa de la robinet, săpunit, stropit, frecat, după care șuieratul fierbinte al uscătorului de păr. Când doi oameni care împart aceeași casă încetează să mai comunice, este uimitor cât de tare pare să se audă chiar și cel mai neînsemnat sunet.

Am auzit cum s-a deschis ușa de la baie și cum s-a închis ușa de la dormitor; iar când am ieșit puțin mai târziu, pasămite ca să iau o gură de aer proaspăt pe terasă, dar cred că mai degrabă îndemnat de curiozitatea care nu-mi dădea pace, am văzut-o cum iese din cameră arătând extraordinar de bine într-o pereche de pantaloni negri și o cămașă albă și elegantă, de bumbac. Își tapase părul și se machiase,

ceea ce ea nu obișnuia să facă. Doar cu câteva luni în urmă ar fi fost de ajuns s-o văd așa ca să mă transform în sclavul ei și aș fi lipit-o cu spatele de ușă ca s-o miros pe după ureche. Acum însă nu s-a întâmplat nimic.

Am intrat în casă, dându-i astfel ocazia să-mi spună ceva. În ciuda fardului și a rimelului, se vedea că încă mai era supărată și că avea ochii roșii; a trecut repede pe lângă mine, lăsând în urmă o dâră de Madame Rochas, a ieșit pe ușă și a luat-o pe scări în jos, aprinzând luminile pe măsură ce cobora. Era nouă și jumătate seara. În cincisprezece ani, nu plecase niciodată la ora asta fără mine. Când m-am întors în birou și m-am trântit pe canapeaua ruptă, îmi puteam auzi respirația.

Nu știu la ce oră s-a întors, dar când m-am trezit a doua zi de dimineață am găsit-o lângă mine, cu respirația mirosindu-i a whisky stătut, cu hainele mototolite aruncate peste tot și cu sutienul de dantelă atârnând într-o parte a scaunului și având un aspect de plantă agățătoare.

N-am întrebat-o nimic. Ea n-a spus nimic. Iar seara s-a aranjat din nou și a plecat. În dimineața următoare, același miros de whisky acrit pe pernă și sutienul care se grăbea în sus pe scaun. Două zile mai târziu, m-am trezit și am găsit-o adormită cu hainele pe ea.

Mai târziu i-am spus: „Fizz, ai, te rog, grijă cum conduci după ce ai băut."

S-a uitat la mine cu o privire atât de rănită, că i-am întors spatele și am intrat la loc în birou. Nu

știam ce avea de gând și nici nu-mi păsa, dar nu voiam să fie nefericită. În același timp, mie îmi era imposibil s-o fac fericită. Speram oarecum că o să-și găsească fericirea undeva în afara mea și departe de mine. (Asta era hiba iubirii egoiste: să fii darnic numai atunci când tu nu mai ai nevoie de nimic.) Dar chiar nu aveam ce să fac.

La vreo două săptămâni după asta a încetat să mai iasă noaptea, iar mirosul de whisky, care mă întâmpina dimineața și cu care tocmai începusem să mă obișnuiesc, a dispărut. Hainele au revenit la locul lor, adică în spatele ușii de la baie sau în coșul cu rufe murdare. Și, dintr-odată, au început să ne viziteze prietenele ei, la orice oră din zi și din noapte. Prietenele ei, nu ale noastre. Jaya, Mini, Chaya. Niște femei dure și sigure pe ele, agresive în independența lor, care o priveau pe Fizz ca pe o curiozitate simpatică, ca pe un fel de enigmă. Îi percepeau independența, dar îi percepeau și nevoia, neputând să înțeleagă cum de le împăca pe amândouă; o luau în râs, dar o și invidiau. Iar acum prezența lor apăsătoare umplea micuța noastră locuință. Parcă plutea în aer un soi de stare de război – de parcă s-ar fi pregătit promulgarea vreunei declarații legate de drepturi –, care până atunci nouă ne fusese necunoscută.

Am încercat să rămân în birou, ca să evit orice fel de confruntare. Parcă mă mustrau de fiecare dată când ne întâlneam, după care se duceau și se așezau confortabil în camera de zi și începeau să vorbească încet și fără oprire. Câteodată trăgeau scaunele de răchită afară pe terasă și stăteau acolo

să soarbă din paharele de rom Old Monk amestecat cu cola și să discute până târziu, cu mult după ce noaptea îmbălsămată se coborâse peste Delhi. N-am simțit niciodată nevoia să trag cu urechea la ce vorbeau ele, dar nu-mi convenea deloc că ocupaseră terasa. Doar acolo mai aveam și eu posibilitatea să iau puțin aer și-mi plăcea ca seara târziu, după ce lucrasem o zi întreagă în birou, să mă plimb în sus și-n jos pe terasă timp de o oră ca să îmi mai limpezesc mintea.

Mi se părea că Fizz vorbea întotdeauna cel mai puțin. Dar nu m-aș fi așteptat ca ea să înceapă bătălia sau să ceară ajutor din afară. Timp de cincisprezece ani nici nu putuserăm să concepem ca iubirea noastră să fie vreodată examinată, corectată sau discutată de cineva din afară. Prietenii sau familia nu auziseră niciodată de vreo ceartă, sau dezamăgire, sau suferință, care să fi tulburat relația noastră perfectă.

Dar pe de altă parte, nici noi nu trăiserăm vreodată fără dorință.

Câteodată, când treceam prin camera de zi și o vedeam pe măreața Jaya aplecându-se în față și spunându-i la repezeală ceva lui Fizz, iar pe Fizz sprijinindu-și bărbia în mâinile făcute căuș și urmărindu-mă cu privirea, aveam impresia că ăsta nu era decât un alt scenariu născocit ca să mă facă pe mine să mă simt prost. Era menit să scoată în evidență suferința și nevoia ei; și cruzimea mea fățișă.

De fapt, Jaya, cu tupeul ei – fluturându-mi prin fața ochilor inelul mare pe care îl avea în nas –

încerca să mă pună la colț, să mă oblige să îi dau niște răspunsuri. Dar eu am refuzat cu politețe să-i dau apă la moară. Încă nu eram pregătit să îi las pe ceilalți să se uite la viața mea – în primul rând, pentru că nici eu nu știam ce voiam de la ea. N-avea nicio importanță. În scurt timp, grupul Jaya-Mini-Chaya și-a împuținat vizitele, după care a dispărut cu totul din viața noastră. La fel ca și starea de război, sau sentimentul că se pregătea promulgarea vreunei declarații legate de drepturi. Eram din nou numai noi doi.

În cele din urmă, Fizz și-a înghițit mândria și durerea și a început să încerce din nou. M-a întrebat într-o seară dacă vreau să ieșim să luăm cina și eu am spus că da. Ea a sugerat să mergem la Daitchi, în cartierul de sud, dar eu nu voiam să mergem într-un loc de care ne-ar fi legat vreo amintire. Așa că am mers la o pizzerie drăguță care se deschisese de scurt timp în piața Defence Colony; ne-am așezat la masă unul în fața altuia, lângă fereastra mare din sticlă mată.

Părea mică și pierdută și vulnerabilă.

Dacă m-aș fi aplecat numai și mi-aș fi pus mâna pe brațul ei, ar fi răsuflat ușurată și totul ar fi fost dat uitării într-o clipită. Dar n-am putut să fac asta. Încăperea strălucitoare și rece – mobilier cromat, impersonal, și sticlă și plăci de ceramică – mă ajuta să rămân distant. Iubirea pasională nu înflorește în asemenea locuri. Pe de altă parte, la Daitchi, în încăperile prăfuite, cu stofele care stăteau să se destrame, cu chelnerii care te priveau

chiorâș, cu mirosul de mâncare care plutea în aer și cu toate amintirile, mi-aș fi putut pierde cumpătul într-o clipă.

Ne-am mâncat pizza crocantă în liniște, ascultând la pălăvrăgeala familiilor din jurul nostru.

În cele din urmă, ea a întrebat: „Ce ai de gând să faci?"

„Nu știu."

„Vrei să spui că totul s-a sfârșit?"

„Nu știu."

„Vrei să mă mut eu în altă parte pentru o vreme?"

„Nu știu."

„Nu știu. Nu știu. Nu știu."

Taca-taca-taca.

Nici măcar nu mă puteam uita la ea.

Când am ajuns acasă și ne-am băgat în pat, mi-a zis: „Vino aici, te rog."

Am stins toate luminile și în semiobscuritatea creată de lumina lămpii de pe stradă care se revărsa în cameră prin gura de ventilație, mi-am desfăcut cârpa din jurul șalelor și m-am rostogolit peste ea.

Ea a început să mă sărute, folosindu-și limba și dinții – în încercarea de a aprinde o flacără mai veche. Mi-am întors capul într-o parte, ca să nu mă mai sărute pe gură. Mâinile ei erau peste tot, căutând trasee mai vechi. M-am tras înapoi și m-am așezat pe o parte, după care mi-am băgat mâna între picioarele ei. Ea era gata și mâna mi-a alunecat. Am mângâiat carnea alunecoasă. Și-a mișcat coapsele. M-a tras la loc peste ea. Nu aveam nimic să-i

dau. Și-a mișcat din nou coapsele. Am încercat să împing, cu ochii închiși, concentrat. Dar oricât de mult m-aș fi concentrat, era ca și cum aș fi încercat să dau cu ciocanul într-un fir de tăiețel ca să-l fac să treacă prin zid. Dintr-odată, ea a rămas încremenită. Stăteam amândoi nemișcați. Eu mă simțeam ca o mortăciune care stătea călare pe ea. Iar ea aproape că nu mai respira. M-am dat la o parte. Ea nu s-a mișcat. O vedeam cum stă cu ochii deschiși și se uită la licăririle de lumină de pe tavan, un soi de galaxie care începuse să se stingă încetișor.

„Îmi pare rău", i-am spus.

Ea n-a zis nimic.

„N-are nimic de-a face cu tine, am continuat. E numai vina mea."

Nu s-a mișcat și n-a rostit niciun cuvânt.

Am mai așteptat din politețe vreo câteva minute, după care m-am sculat și m-am dus la baie. Am luat săpunul Dettol și am început să mă frec cu el, ca să scap de mirosul ei de pe mâini și de pe corp.

Când m-am întors în cameră, ea nici nu se mișcase. Stătea întinsă acolo, cu tricoul strâns în jurul taliei, cu mâinile împreunate la ceafă, cu ochii ațintiți în tavan, iar umbra de lumină care venea din stradă i se plimba pe onduleul stomacului și i se rătăcea prin păr. Încerca să-și rețină lacrimile; n-avea de gând să se mai înjosească în prezența mea.

Nu-mi venea în minte nimic ce i-aș fi putut spune. Mi-am luat cârpa, mi-am legat-o în jurul șalelor și m-am dus în birou.

La sfârșitul săptămânii aceleia mi-am pus lucrurile într-un sac de marinar, am luat un automobil cu trei roți până la gara Old Delhi și am coborât din tren la Lucrurile Esențiale. Rakshas a fost șocat să mă vadă. În zorii zilei, ieșind dintr-un taxi Maruti și, pe deasupra, singur. Era pentru prima dată când veneam fără Fizz și poate că ea n-ar fi trebuit să mă lase.

Când a sunat o săptămână mai târziu la magazinul *thakur*-ului, eu mă distanțasem chiar și mai mult. De fapt, cred că s-a simțit ca și cum ar fi vorbit cu un străin, pentru că, atunci când am ridicat receptorul, n-a găsit altceva să mă întrebe decât ce face Bagheera și dacă i-am făcut vaccinurile antirabice.

A sosit și ea, patru zile mai târziu, urcând încet panta la volanul Gypsy-ului.

Rakshas s-a purtat cu ea mai frumos ca niciodată. Simțea că fusese rănită.

Cred că nu i-a luat mult să descopere nu numai că păream un străin la telefon, ci chiar că devenisem un străin. Cu ceva timp înainte de asta, îi cam dădusem afară pe Bideshi Lal cu cârdul lui de tineri tâmplari, iar acum casa era straniu de tăcută, lucru care mărea prăpastia dintre noi.

Nu ne atingeam; de-abia dacă ne vorbeam. Eu îmi petreceam ziua în biroul încă nefinisat, stând cu ochii în caiete, sau așezat pe pervazul de piatră de Jaisalmer[1] și privind timp îndelungat în jos, înspre

[1] Oraș în statul indian Rajasthan (n. tr.).

vale. În timpul ăsta, ea hoinărea prin curte îmbrăcată cu pantalonii ei cenușii, fluturându-și în sus și-n jos foarfeca de vie cu mâner din lemn de portocal, tăind și potrivindu-și plantele, iar în spatele ei venea Rakshas, care o urma cu o privire îngrijorată și cu un sac plin de îngrășământ.

Stejarii argintii – care nu erau mai mari de-un deget atunci când îi cumpăraserăm acum un an de la o pepinieră abandonată de pe drumul înspre Ramgarh – prinseseră rădăcini și, fiind de prin partea locului, creșteau acum năvalnic.

Semul[1]-ul de lângă poarta de jos, după ce înflorise frumos astă-vară, nu rezistase la gerul din timpul iernii, se înnegrise și se uscase. Cei șase puieți de *gulmohar*[2] și *amaltas*[3], cumpărați de la pepiniera Jor Bagh din Delhi, nu emiseseră nicio pretenție demnă de luat în considerare și, ca să arate cât de bine se înțelegeau ei cu arșița de pe pajiștile noastre, se ofiliseră la repezeală.

Soarta smochinului de lângă poarta din față – pe care-l mutaserăm acolo dintr-un ghiveci de pe terasa noastră din Delhi – atârna de un fir de păr, pentru că doar un mugur bine împăturit și de un verde-crud își scosese căpșorul la suprafață. Smochinul indian, luat tot din ghivecele lui Fizz din Delhi – cam de o palmă – încă nu se hotărâse. Prea

---

[1] Copac care crește pe subcontinentul indian; aparține familiei *Malvaceae* (n. tr.).

[2] Plantă cu flori din zonele tropicale sau subtropicale (n. tr.).

[3] Copac foios din familia *Leguminosae-Caesalpineae* (n. tr.).

rezistent ca să se usuce; prea mândru ca să se grăbească. Bambusul chinezesc – cules dintr-o pepinieră din Hapur – nu creștea în sus, dar, în schimb, se lățea ca un tufiș.

Sheesham-ul – încă un „copil" pe care Fizz și-l adusese din Delhi – era plin de frunze și continua să se înalțe, dar avea trunchiul atât de subțire, că ne făceam griji pentru el. Ne întrebam dacă avea să reziste în caz că am fi luat bățul de bambus care-l susținea. Noi nu ne-am fi așteptat, dar o grămadă de puieți de mango – aduși din Jeolikote – se prinseseră pe panta de jos, dând acolo naștere unei efervescențe de frunze de un verde-închis; și mai aveam și speranța, care devenea tot mai puternică pe zi ce trecea, să se prindă un păr plantat la întâmplare, și chiar și un *jamun*, răsărit pe poteca din spatele casei.

Un copac care merita privit era salcia plângătoare de lângă fântână. Fizz culesese o rămurică din Naukuchiyatal și o băgase în pământ, iar aceasta începuse imediat să crească.

Încercam să nu ieșim unul în calea altuia și-l lăsam pe Rakshas, care acum era un soi de bucătar-îngrijitor-mediator, să se ocupe de mâncarea și de ceaiul care ne obligau să împărțim același perimetru. Rakshas avea cam șaizeci de ani și un singur braț. Pe vremea când era copil plecase cu surorile lui să adune lemne de foc din pădure, iar o panteră sărise pe el și-i luase brațul stâng între colți. Cele două surori mai mari au apucat imediat de brațul și de piciorul drept ale băiețelului de șapte ani și s-au ținut de ele cu îndârjire.

Tocmai când pantera se pregătea să-l înghită cu totul, Rampiari, sora cea mare, care împlinise cincisprezece ani, s-a repezit cu un țipăt înfricoșător asupra animalului și i-a înfipt în țeastă toporișca cu care tăia lemne. Se zice că panterei i-ar fi sărit ochii din cap din cauza șocului și a durerii, și că a sărit înapoi speriată. Cu această ocazie, smulgându-i brațul băiețelului. Dar peripețiile animalului îngrozit nu s-au sfârșit aici, căci Rampiari a dat iarăși un strigăt înfricoșător și a atacat-o din nou. Pantera, aflată în stare de șoc, a lăsat din gură brațul care încă mai sângera și a zbughit-o ca din săgeată, cu toporișca lui Rampiari înfiptă în cap și arătând precum creasta unui fazan Khaleej.

Tânărul Rakshah – „apărătorul", ăsta era numele lui pe atunci – a supraviețuit și a rămas cu un ciot ascuțit, de vreo cincisprezece centimetri, pe care pielea era atât de strânsă, că lucea, și pe care îl putea mișca și roti cu foarte mare ușurință. Atunci când vorbea cu însuflețire sau când cânta cu voce tare, își ținea mâna dreaptă nemișcată pe lângă corp, dar în schimb își flutura ciotul cum își flutură un dirijor bagheta. Localnicii se distrau pe seama faptului că de-a lungul anilor acest ciot le satisfăcuse din plin pe femeile din sat.

Ceea ce nu era deloc de necrezut, pentru că era slăbuț și delicat, iar chipul lui de țăran avea o frumusețe clasică. Un maxilar puternic, un nas puternic, piele neașteptat de deschisă la culoare și o mustață stufoasă. Nici măcar la cei șaizeci de ani ai lui pielea nu i se zbârcise și se ținea încă drept ca un

militar. Putea să facă orice, să taie lemne, să facă curat și să gătească, să repare robinete și siguranțe, să fixeze uși și ferestre. Această înclinație extraordinară către construcții și geometrie era înnăscută: putea să lucreze în piatră, tinichea, lemn, făcea postamente, grinzi, avea noțiunea unghiurilor, repara instalații, punea țevi și trăgea fire. De fiecare dată când muncitorii dădeau de câte o problemă pe care nu știau cum s-o rezolve, veneau la el.

Iar el spunea: „*Maaderchod!* Tu ești meșterul sau eu?"

Se zicea că în școală fusese un sportiv teribil, că jucase pe post de atacant central în echipele de fotbal și de hochei, sau că pe terenul de crichet lovea și rostogolea mingea cu o forță extraordinară. Se mai spunea că fusese cel mai tare la popice și că reușea să-și ia avânt din numai trei pași; și că putea să azvârle și să împingă mingea peste tot doar cu o mână. Chiar și la cei șaizeci de ani ai lui, avea o putere nemaipomenită în braț. La skandenberg, nu puteam să-l bat nici cu amândouă mâinile. Propriu-zis, el nu făcuse decât opt clase, dar mai fusese ținut prin școală pentru a se profita de pe urma constituției lui atletice. Era atât de puternic, că ieșea învingător cu oricine s-ar fi luat la trântă sau la pumni, iar odată ce-l înfuriai se transforma într-un adevărat derviș. La un moment dat, făcând aluzie la faptul că era atât de zdravăn, încât părea să aibă mai multe membre, prin școală i s-a născocit porecla de „Rakshas", adică un demon cu mai multe brațe.

Și, în timp, chiar căpătase temperamentul unui asemenea demon. Se înfuria dintr-odată și atunci nu mai ținea cont de nimic și se apuca să-i înjure – sau chiar să-i lovească – pe cei din jurul lui. Acum îl vedeai cum stă calm pe vine și îi supraveghează pe lucrători; iar în momentul imediat următor sărea în picioare, îl apuca de gât pe muncitorul care greșise și-i dădea una peste ureche de-l azvârlea cât-colo, în același timp înjurându-l de mama-focului: „*Maaderchod!* Ești mare cât o vită și nu ești în stare să tragi o linie dreaptă!"

Dar nimeni nu zicea nimic, din cauza vârstei lui, a reputației pe care o avea și a faptului că avea mai întotdeauna dreptate. Iar seara mai avea și el momentele lui de tandrețe, când îi lua pe muncitori pe după umeri, le dădea o ceașcă de *chai* și-i lăsa să tragă un fum din pipa lui, după care le împărtășea din experiența pe care o acumulase de-a lungul anilor.

Nici Fizz și cu mine nu scăpam de zeflemeaua lui. În față nu ne spunea decât: „Arre, n-o să găsiți asta în nicio carte din lume!"

Dar cum se îndepărta puțin, suficient cât să-l auzim fără să-l mai vedem, începea: „Se șterg la fund cu hârtie, încearcă să înțeleagă lumea de pe hârtie, cum pot ei să știe vreodată limba pământului, cum pot să știe secretele gliei? Spune-mi, tu te-ai șterge vreodată la fund cu hârtie? Nici să mor, n-aș face așa ceva!"

Mereu ne făcea cu ou și cu oțet din cauza acestor lacune privitoare la igiena corporală.

„Spuneți-mi", se adresa el muncitorilor adunați la un loc, „dacă stai pe scaun când încerci să te caci, poți vreodată să dai totul afară? Arre, stai pe scaun când te întâlnești cu prietenii sau cu socrul. Sau când mănânci la un hotel. Când dai un examen. Dar să stai pe scaun și să te caci? Păi, dacă ai făcut asta toată viața, atunci o să mori plin de rahat! I-ați văzut pe șmecherii ăia de la oraș cât sunt de constipați? Gunoiul pe care l-au lăsat albii în urmă!"

Dacă se supăra pe vreun muncitor, îi striga: „Ce-i cu tine? Azi te-ai șters la fund cu hârtie?"

Rakshas a supraviețuit și a rămas cu un braț puternic și cu un ciot pe care putea să-l miște, dar pantera n-a fost la fel de norocoasă. Îngrozită de atacul nesăbuit al lui Rampari, se zicea că a mai dat în continuare târcoale la sate și a atacat orătănii, câini sau capre, dar nu s-a mai apropiat de copii. Fusese deseori văzută lovindu-se cu capul de copaci, lucru ce dădea de gândit. Rakshas spunea că, în cele din urmă, fusese vânată și ucisă de un asociat de-al lui Carpet sahib[1]. Când au jupuit-o, au observat că lama toporiștii îi perforase craniul și ajunsese la creier. Probabil că animalul înnebunise din cauza durerii.

Rakshas i-a cerut vânătorului alb un canin lung și ascuțit pe care și l-a pus pe sfoară și de atunci l-a purtat în jurul gâtului. Zicea că-i aduce noroc și că l-a ajutat să treacă prin viață cu un singur braț.

[1] Termen respectuos cu care indienii nativi se adresau bărbaților albi de vază, în perioada colonială (n. tr.).

Rakshas locuia singur-cuc în căsuța care stătea să se dărâme de lângă poartă și ținea cu dinții de independența lui. Soția îi murise cu mulți ani în urmă, și cu toate că nurorile lui locuiau prin sate-le din preajmă, n-ar fi suportat să stea cu niciuna dintre ele. Veneau să-l viziteze – aducându-și câteodată și nepoții care urlau din toți rărunchii, iar el devenea atunci străbunicul perfect, și cu o singură mână îi arunca în aer pe țâncii care gângureau și-i învârtea în toate chipurile. Câteodată femeile veneau singure și preț de câteva ore rămâneau închise cu el în cameră. Atunci ușa era bine zăvorâtă; iar noi evitam să strigăm la el. Toți cei cinci fii ai lui erau în armată, niște bărbați zdraveni cărora părea însă să le fie mai frică de tatăl lor decât de orice dușman.

Un om în esență optimist, Rakshas a luat de la mine și de la Fizz boala depresiei. A început să fredoneze cântece triste chiar și în timpul zilei. Rakshas avea o regulă: cântece religioase și triste în zori și la apus; iar în restul timpului, cântecele vesele de pe coloana sonoră a filmelor indiene de prin anii cincizeci și șaizeci. N-avea el o voce prea plăcută, dar acum îmi părea bine să-l aud fredonând mereu. Mai spărgea tăcerea din casă.

Atunci când n-o urma pe Fizz, se obișnuise să stea lângă rezervorul de apă – cu cele două văi desfăcându-i-se la picioare – și să cânte cu putere *Ramduhn*, un imn devenit faimos în timpul luptei pentru eliberare condusă de Gandhi.

Raghupati Raghav Raja Ram, Pati te pawan Sita Ram;

Ishwar-Allah tere naam, Sabko sumuti de bhagwan.

Intona imnul străvechi în diverse registre, umplând valea cu vocea lui, trimițându-ne un mesaj în timp ce își învârtea încet ciotul. Însă acest cântec, care deunăzi impresionase milioane de oameni, pe mine mă lăsa rece; iar Fizz cu siguranță n-avea nevoie de ceva care să o întristeze și mai tare.

Într-o seară, la vreo cinci zile chinuite după ce venise ea, s-a iscat o furtună violentă pe munte. Soarele apusese deja când s-a pornit un vânticel înviorător. În curând însă, pinii și stejarii au început să fosnească și să pârâie. Eu eram sus pe culme, stăteam pe trunchiul unui deodar bătrân și citeam. Nu știu unde era Fizz, dar îl vedeam pe Rakshas undeva mai jos, stând pe banca de lângă rezervorul de apă. În ultima oră, frânturi din cântecele lui ajunseseră până la mine.

Dintr-odată însă, nu s-a mai auzit decât vântul care alerga grăbit printre ramuri și frunze, prin iarbă, să dea de veste mai departe despre ce avea să se întâmple. Tufișurile au început să susure în zeci de limbi. Nici muzica lui Hitchcock n-ar putea să recreeze această tensiune căreia îi dă naștere vântul ce anunță furtuna în munți.

Instinctiv, m-am ridicat de unde ședusem și, uitându-mă în jos, l-am văzut pe Rakshas stând în picioare pe bancă și scrutînd crestele munților, cu mâna deasupra ochilor. M-am uitat și eu într-acolo și am văzut norii voluminoși și plumburii cum

veneau unii peste alții și se îngrămădeau în jos, către vale. Ai fi zis că vin să vestească Apocalipsa, atât erau de mari și de amenințători. Curând aveau să cuprindă culmile și pe noi odată cu ele. Dealurile s-au întunecat rapid. Rakshas s-a întors către mine și a început să țipe. Vântul puternic i-a purtat cuvintele în altă direcție, dar, privindu-l cum dădea din mână, am înțeles ce voia să-mi spună.

M-am grăbit să cobor pe poteca abruptă, acoperită cu ace de pin, dar până să apuc să trec prin gaura din gardul de sârmă ghimpată, vântul a devenit umed – ca pulberea de apă de pe plajă care te anunță că vine un val.

Rakshas dispăruse, probabil că se dusese să bage scaunele și rufele în casă, să încuie și să zăvorască ușile și ferestrele. Bagheera alerga de colo-colo prin bucătăria pătrată, când sfidător, când înnebunit de frică, lătrând la vântul care șuiera și la norii care veneau mereu tot mai jos. În cealaltă parte a casei, o fereastră uitată deschisă se tot izbea de giurgiuvea. S-a dus cineva și a închis-o. Acoperișul de tablă începea să se trezească din somn, iar acum se întindea cu gemete și mormăieli. În curând avea s-o pornească la pas ușor; iar atunci când vânturile turbate aveau să-i intre pe sub piele, avea s-o ia la galop încotro vedea cu ochii. Acum urma să vedem ce treabă făcuseră Bideshi Lal și cârdul lui de băiețași cu coșuri, care tot bocăniseră și ciocăniseră la acoperișul ăsta.

Vântul, care aluneca cu ușurință deasupra pământului, umed și tot așa de înverșunat, începuse

acum să mă înghiontească, îmi umfla cămașa și mă împingea de colo-colo. Eram lângă centrala de apă și am urcat în grabă până pe terasa de sus, pe care turnaserăm o placă de ciment când cumpăraserăm casa, iar acolo m-am adăpostit în baia încă neterminată.

Dacă te uitai de aici în jos, înspre vale, vedeai o priveliște teribil de frumoasă și, în același timp, terifiantă. Norii negri se adunaseră și uciseseră ziua, iar acum totul zăcea cufundat într-o umbră prevestitoare de rău. Furtunile care se iscau în toiul verii, sau vara târziu, nu erau un lucru nemaiîntâlnit în Gethia, dar, de obicei, izbucneau la amiază și nu aduceau cu ele ploaie. Era doar un vânt puternic, șuierător, care dobora lucrurile de pe unde erau puse și te împingea de colo-colo. La lumina limpede a zilei, o furtună uscată nu era altceva decât o volbură care se termina repede; atunci când lumina începea să piară, devenea înfricoșătoare și parcă venea de pe alte tărâmuri.

Uitându-mă, am observat cum fiecare copac și fiecare fir de iarbă de pe fiecare pantă pe care o puteam vedea se zbătea nebunește. Legănându-se, foșnind, învârtindu-se, întorcându-se. Și, chiar dacă nu puteai să vezi, îți dădeai seama că fiecare ființă vie din valea aceea care ți se întindea la picioare era cuprinsă de o stare de agitație asemănătoare, grăbită să intre în casă și să ia cu ea înăuntru ce avea mai de preț sau să-și îndese lucrurile prin firide și crăpături, acolo unde ar fi fost oarecum la adăpost de vântul devastator.

Capre, câini, cai, vaci aveau să doarmă în seara asta cu stăpânii și stăpânele lor. Tufele dese de dârmoz de sub casă aveau să adăpostească mii de păsări – iar păpăluda avea să doarmă înghesuită în *bulbul* și în sturz. Un milion de fluturi de noapte aveau să se înghesuie prin scorburile copacilor și să se pregătească să țină post o noapte. Sute de familii aveau să murmure rugăciunile bine-știute, ghemuiți la adăpostul cuverturilor umede, sperând că acoperișurile nu le vor zbura de deasupra capetelor în toiul nopții, ca să plece cu vânturile turbate.

Considerând că ne avertizase destul, ploaia s-a pornit cu furia unui boxer în prima rundă a meciului. Stropi mari au început să cadă ca o avalanșă de lovituri, izbindu-se de acoperișul de tablă, sfărâmându-se pe terasa de ciment, înțepându-mă pe mine. În cele zece secunde cât a durat să ajung de pe terasă în dormitor, m-a făcut leoarcă.

Rakshas era jos, în bucătărie, stătea pe vine și aprindea lămpile de furtună. La prima rafală mai puternică, cu mult înainte să înceapă ploaia, curentul se întrerupsese. Cei de la centrală luau mereu măsura asta de precauție, ca să nu aibă vreo surpriză. A doua zi de dimineață încercau să pornească din nou curentul, dar nu reușeau; de aceea o porneau apoi pe dealuri, ca să facă reparații.

Rakshas fierbea ceai de ghimbir, iar aroma puternică era estompată de duhoarea cherosenului pe care îl turna în lămpi. La câteva zile după asta, avea să înceapă să intoneze un alt imn, la fel de cunoscut – un imn la care îl dusese cu gândul furia naturii. Un

imn care vorbea despre o epocă a stricăciunii, a cărei venire fusese prezisă de Lordul Rama, epoca în care trăiam noi acum. Un timp în care cei găunoși se înfruptau din roadele pământului, iar cei curați la suflet se luptau pentru supraviețuire.

Ram Chander keha gaye Sia se, Aisa Kaljug aaaye ga;

Mor chugega dana-tinka, Kauwa moti kahe ga.

Mi-am tras scaunul pliant de pânză și m-am așezat să aștept ceaiul. Eram mereu fascinat când mă uitam la el cum lucrează. Îndemânatic, deșuruba cu o mână rezervorul lămpii, băga acolo pâlnia, turna cherosenul dintr-un recipient de plastic, după care îl înșuruba strâns la loc – asta în timp ce ținea strâns lampa între labele picioarelor – dădea la o parte sticla, trăgea fitilul în sus, lua lumânarea, aprindea fitilul, punea sticla bine la loc și o ștergea cu o cârpă murdară; apoi punea deoparte lampa trezită la viață și-și trăgea între picioare alta, încă adormită. În timp ce făcea toate astea, își flutura strașnic prin aer brațul imaginar, în ritm cu melodia imnului.

„O să țină oare acoperișul lui Bideshi Lal?“ am întrebat eu.

„Bineînțeles, *sahib*“, mi-a răspuns el, cu optimismul lui caracteristic, „asta nu e nici pe departe cea mai puternică furtună pe care a văzut-o sau pe care o să o mai vadă casa asta.“

„A mai fost vreodată luat pe sus acoperișul casei ăsteia?“

A așezat cea de-a treia lampă aprinsă lângă celelalte două, și-a scos din buzunarul de la cămașă o

bucată mare de marijuana presată, verde-negricioasă la culoare, a mușcat o bucățică din ea, a frământat-o apoi între degete, a îndesat-o în pipa lui mică și a aprins-o cu lumânarea. A tras adânc, iar aroma dulceagă, amețitoare, a început să se răspândească în cameră, înăbușind mirosul de cherosen și ghimbir. S-a sprijinit de perete, trăsăturile-i puternice fiindu-i evidențiate de licărirea gălbuie, a tras fum prin mâinile făcute căuș și a zis: „*Sahib*, când o să-i vină vremea, nimeni și nimic n-o să-l mai poată ține lipit de casă. Nici cei mai mari tâmplari, nici cele mai lungi cuie, nici cele mai puternice chingi de oțel."

„Și deci a fost vreodată luat pe sus?" am întrebat eu din nou.

Fără să-mi răspundă, s-a ridicat, a terminat de preparat ceaiul, a umplut două căni, mi-a dat mie una, după care a venit înapoi și s-a așezat exact în aceeași poziție, sprijinit de perete. După ce a tras lung și cu zgomot din pipă, a început cu aerul grav al unui povestitor din sat: „Ascultă, *sahib*, o să-ți povestesc cum a fost luat acoperișul ăsta de vânt pentru prima dată."

„Da", am răspuns eu.

„Hindustan[1]-ul nu era încă liber", a zis el. „Stăpânirea omului alb avea să mai dureze ani buni, iar drumul înspre Nainital nu era decât o potecă bătătorită de copitele cailor. Dealurile încă mai mișunau de *guldaar*, iar apa din fântâni era limpede ca roua.

[1] Denumirea Indiei sub stăpânirea britanică (n. tr.).

Eu aveam șase ani și locuiam cu mama și surorile mele în apropiere de Ramgarh. Tata era mai tot timpul plecat – lucra în Gethia. Noi veniserăm în vizită la familia unchiului meu, în Beerbhatti. Unchiul lucra la distilerie și la fiecare sfârșit de săptămână aducea acasă câte o canistră de bere, pe care o beam cu toții. De fapt, își numise fiul Bir Bahadur Singh. Cu toții credeau că numele ăsta avea ceva de-a face cu faptul că băiatul ar fi fost curajos, dar nu – adevărul este că fusese numit după berea pe care o dădeam cu toții pe gât."

Am râs. Dar el a rămas serios. Afară, ploaia și vântul se izbeau urlând, apoi se aruncau asupra ușilor și ferestrelor și mitraliau geamurile. Pe cercevelele nevopsite începuseră să apară stropi mici. Lăsându-se în voia simțurilor amorțite de iarbă, a închis ochii și a continuat: „Era o seară de vară târzie, ca asta, iar unchiul tocmai venise acasă cu canistra de bere și stăteam cu toții afară, lângă colibă, și beam, când deodată unchiul și-a înălțat capul, s-a uitat către fundul văii, pe unde curge pârâul către Kathgodam și, sărind în picioare, a început să strige: «Ridicați-vă cu toții! Grăbiți-vă! Băgați totul înăuntru!» Ne-am uitat și noi încotro se uitase el și am văzut în depărtare niște nori negri și groaznic de mari, care se îndreptau încet către noi, precum vălătucii de la locomotiva cu abur din Delhi.

Mătușii i-a scăpat un strigăt de groază, după care ne-am împrăștiat cu toții care-ncotro, încercând să împingem și să tragem lucrurile înăuntru. În mai puțin de un minut, toți cei din sat au început

să alerge de colo-colo, strigând unul la altul. Nu știu ce l-a apucat în noaptea aia pe Cel de Sus, dar ideea este că s-a hotărât că era timpul să le dea o lecție supușilor lui. Noaptea aia a fost atunci, și noaptea asta este acum, și îți spun, *sahib*, că am văzut eu multe în cei peste cincizeci de ani de când sunt pe lumea asta, dar niciodată ce mi-a fost dat să văd atunci. Și-ți mai zic că niciodată nu mi-a fost așa de frică ca atunci – nici măcar când aveam brațul între colții *guldaar*-ului."

Am sorbit puțin din ceai. Minunat. Era exact ceaiul ăla căruia noi îi spuneam *surrrchai:* cu foarte mult zahăr, foarte fierbinte și pe care trebuia să-l sorbi. Surrr...

L-am auzit și pe Rakshas făcând la fel, după care a continuat: „Mă țineam de maică-mea, iar furtuna ne zbicea dintr-o parte în alta. Vântul șuiera atât de tare, încât chiar și dacă stăteam unul lângă altul, trebuia să țipăm ca să ne auzim. Și ploaia, blestemata de ploaie! Ăia nu erau stropi. Era ca și cum cineva ne-ar fi turnat în cap un râu care nu mai seca. Iar când s-a întunecat, au început să zboare acoperișurile."

Bagheera a intrat tiptil și s-a întins la picioarele mele. M-am aplecat în față și am început să-l mângâi pe blana deasă. Era mai negru ca o noapte întunecată, un Bhutia de rasă pură, a cărui ureche stângă, pleoștită, nu se ridica niciodată. Bagheera avea temperamentul echilibrat al unui câine de munte: nu cerșea niciodată mâncare și nici nu lătra vreodată fără motiv. Și, cu toate astea, toată lumea

îi știa de frică în zonă. Pentru că oamenii la munte știu cât de fioroși pot să fie câinii din rasa Buthia și știu de asemenea că, într-o zi bună, doi astfel de câini pot să învingă și o panteră.

Rakshas a zis: „Când au început să zboare acoperișurile, a bătut cineva la noi la ușă, iar unchiul s-a dus afară să dea o mână de ajutor. Vântul era atât de puternic, că după ce am deschis ușa n-am mai putut s-o închidem. Eram zece oameni și împingeam cu toții, inclusiv mama și mătușa și verii mei, dar vântul deja intrase în casă și luase totul pe sus, după care rafturile din lemn de pin au început să se cutremure și au început să se desfacă cuiele, și nodurile, și tot ce era prins în chingi de oțel, iar acoperișul care vibra a început să se miște și mai puternic, după care am auzit cum parcă s-a rupt ceva, și în momentul imediat următor nu mai aveam deasupra capului decât cerul întunecat, brăzdat de furtună, din care ploaia se revărsa în torente, dar stăteam cu toții în continuare agățați de ușă, chiar dacă nu mai aveam nici un motiv să facem asta."

M-am ridicat și i-am adus lui Bagheera un biscuit Marie. L-a luat ușor în gură, fără lăcomie.

„Mama a luat niște sariuri vechi", a continuat Rakshas, „pe unul mi l-a înnodat mie în jurul taliei și m-a legat de vărul Bir, iar pe sora mea, Chutki, a legat-o de Rampiari. Pentru că un vânt care e suficient de puternic să ridice un acoperiș poate să ridice și un copil. Peste tot în jur era beznă ca într-un mormânt și era așa de mult zgomot – erau vântul ăla diavolesc și ploaia care nu se mai oprea, tunetele,

zăngănitul acoperișurilor de tinichea, grinzile care pocneau, țipetele oamenilor, animalele care schelălăiau, copiii care plângeau – era atât de mult zgomot, că nici nu mai știai ce se întâmplă în jurul tău. De parcă ar fi venit sfârșitul lumii. Deodată cineva a țipat că versantul de deasupra noastră a început să se surpe. Cu toții am luat-o nebunește la fugă în jos, neștiind încotro s-o apucăm ca să ne salvăm. Pământul era deja îmbibat de apă și apăruseră pârâiașe, iar eu și cu Bir cădeam și ne împiedicam, și fugeam, și cădeam, și ne împiedicam, și fugeam; și nu ne dădeam seama dacă vuietul care ne izbea timpanele era râul din vale sau muntele care începuse să se surpe, sau dacă era sângele care ne pulsa în cap. În cele din urmă, am dat de o ieșitură din stâncă și ne-am ghemuit sub ea, unul în brațele celuilalt."

„Numai voi doi?" am întrebat.

„Da, nu știam unde erau ceilalți și eram prea epuizați ca să ne mai pese. Am adormit și când ne-am trezit de dimineață, ziua era luminoasă, cerul era albastru, soarele strălucea, iar hainele noroite ni se uscaseră. Era o zi așa frumoasă, că ai fi zis că lumea e perfectă, dar dacă te uitai în jos, valea și satul arătau de parcă ar fi fost cotropite de *Changez Khan*. Păduri întregi de pini și stejari fuseseră smulse din rădăcini. Copacii care rămăseseră în picioare erau mai puțini decât cei care erau culcați la pământ. Avuseseră loc sute de alunecări de teren și nu era cărare să nu fi fost blocată de pietre și noroi. În satul nostru, nici o casă nu mai avea acoperiș

și fiecare își putea găsi calabalâcul împrăștiat pe pantele muntelui – haine, tot felul de obiecte, acoperișuri, mobilă."

„Și casa asta?" am întrebat eu.

„Acoperișul de la casa asta era jos, în vale, și arăta precum o căciulă uriașă. Un acoperiș magnific, cel mai mare de prin părțile astea la vremea aia. Bârnele de lemn nu se rupseseră, tinicheaua nu se rupsese, nimic nu era deteriorat. Era ca și cum un demon ar fi luat căciula de pe capul casei și ar fi pus-o ușurel cinci sute de metri mai încolo. Ne-am dus cu toții să ne uităm la el, să ne urcăm pe el, pe sub el și peste el. Apoi, după-amiaza, a sosit *memsahib*[1], cu pușca în mână. Ne-am dat cu toții la o parte. Fără grabă, ea a dat ocol acoperișului, i-a făcut un semn cu mâna lui Gajraj Singh, după care a plecat. În seara aia, Gajraj a venit cu o sută de oameni, au ridicat căciula și toată noaptea au tras de ea în sus, pe deal, până la casă. A doua zi de dimineață casa avea din nou căciulă și o duzină de tâmplari erau călare pe ea, bocăneau cu ciocanele și o băteau în cuie și o fixau cu centuri. Bineînțeles că nouă, celorlalți, ne-a luat săptămâni bune ca să ne punem acoperișurile la loc. După întâmplarea asta, sătenii au luat o vorbă: «Ce să-i faci? Ce-i un acoperiș pentru noi, pentru ea nu-i decât o căciulă. În timp ce noi așteptăm să ne bată norocul la ușă, ea își face singură norocul.»"

[1] Termen respectuos cu care indienii nativi se adresau femeilor albe de vază, în perioada colonială (n. tr.).

„Și acoperișul ăsta n-a mai fost luat pe sus de atunci?"

„Din câte știu eu, nu. Nu până l-ai dat tu jos ca să pui unul nou."

„Adică noi am dat jos chiar acoperișul ăla?"

„*Arre*, n-ai văzut ce groasă era tabla? Numai oțel era în ea. De ce crezi că toți din sat se rugau de tine să le dai și lor măcar o foaie? Iar tu le împărțeai în dreapta și-n stânga de parcă erai *nawab*-ul din Jagdevpur!"

Mi-am pus cana jos și am ieșit pe veranda din față. Eram puțin amețit de la fumul de marijuana. Rakshas trăgea acum împăcat din pipă.

Ploaia sfâșia pământul. Iar vântul șfichiuia pomii neînduplecat, asemeni unui profesor înfuriat într-o clasă plină de elevi. Numai deodarul nostru, Trishul, părea că nu se clintește, atât era de robust.

Prin vârtejul de ploaie și vânt se zăreau vreo câteva licăriri slabe de lumină, pe panta care cobora înspre Nainital, pe lângă școala Sf. Iosif. Masivul spre care dădea casa se înălța ca o formă întunecată, amenințătoare, mai întunecată decât ploaia, mai întunecată decât noaptea. Templul de pe vârf era cufundat într-o beznă totală. Pe verandă, la două etaje sub acoperiș, sunetul stropilor de ploaie care se izbeau de tinichea se auzea înăbușit – aici răzbătea mai degrabă sunetul mai puțin zglobiu, dar mai uniform, al torentului ce lovea în pământul moale.

Stăteam acolo de ceva timp când mi-am dat seama dintr-odată că nu eram singur. Lângă prima și singura treaptă a verandei, îmbrățișând stâlpul

paralelipipedic de piatră, cel din dreapta de tot, cu ploaia scurgându-i-se pe trup, udă până-n măduva oaselor, era Fizz.

Era atât de nemișcată, o formă atât de întunecată, aproape contopindu-se cu cea a stâlpului gros, încât nu era de mirare că nu o observasem. Era precum statuia unui *dwarpal*, străjer antic la poarta palatelor părăsite. O umbră voluptuoasă, care le ținea calea tuturor intrușilor, fie ei oameni sau spirite – cu părul-i buclat acum întins, cu profilul-i clasic întipărit pe fundalul nopții lichide, cu brațele pe genunchi, cu mâinile împreunate.

Mi-a sărit inima din piept. În tot timpul ăsta, nici nu mă gândisem unde ar fi putut fi. Din instinct, am vrut să mă duc la ea. Dar parcă ceva m-a tras înapoi. Știam că un asemenea gest ar fi fost greșit înțeles.

Așa că am spus numai: „Fizz, nu mai sta în ploaie. O să te îmbolnăvești."

Ea n-a răspuns.

Am spus-o din nou. Pe un ton mai ferm. „Fizz, nu fi proastă – treci înăuntru."

Iar nimic. Nu dădea de înțeles nici prin cel mai mărunt gest că ar fi fost conștientă de prezența mea. Și eu stăteam acolo, golit de orice sentiment, întrebându-mă ce să fac.

Am repetat, fără nici un rost: „Fizz!"

Simțeam că nu pot să plec, dar în același timp îmi era imposibil să fac un pas către ea, așa că m-am dus și m-am trântit în jilțul din fier forjat de lângă ușa camerei.

„Tu du-te și culcă-te", i-am spus lui Rakshas când a venit să întindă masa pentru cină.

Potopul nu dădea semne că s-ar opri în curând, iar noi stăteam nemișcați. Eu tot ațipeam și, de fiecare dată când îmi reveneam, mă uitam și vedeam că ea nu se mișcase de unde era. La un moment dat în noapte, umerii au început să i se cutremure – de frig, sau pentru că plângea, nu mi-am putut da seama. Nu-mi venea să mă duc la ea. O priveam și ațipeam. Iar când mă trezeam, o priveam din nou.

Primele raze de lumină au apărut cenușii, mohorâte, luptându-se să dea la o parte perdeaua de ploaie și nori. Aveau să tot încerce pe parcursul acelei zile blestemate, dar în zadar. Însă, cu fiecare moment ce trecea, lumea prindea iarăși contur – copacii, dealurile, casele din depărtare, totul era umed și trist și încerca să scape de picăturile de ploaie. Bagheera a venit încet de afară, s-a proțăpit în mijlocul verandei și s-a scuturat cu putere, împroșcând cu un milion de stropi reci în jurul său. Surprinsă de lumina ce devenea tot mai puternică, nemaidorindu-și să facă obiectul observației mele, cu siguranță udă până-n măduva oaselor, cu siguranță ajunsă la capătul vreunei călătorii ce durase toată noaptea, Fizz s-a hotărât în cele din urmă să se urnească. Sprijinindu-se cu o mână de stâlp, s-a ridicat în picioare – cu cămașa și pantalonii atârnându-i uzi leoarcă pe ea – și, după ce a stat un moment să-și întindă ușor genunchii, a ieșit în ploaie și a luat-o către poartă.

Am urmărit-o din spate cum dispărea treptat dincolo de panta ușoară. Mergea ca o țărancă, cu pas sigur, având bine înrădăcinat sentimentul unei legături cu pământul.

Odată ajunsă la poarta veche și căzută, și-a întins brațele, și-a sprijinit bărbia pe ele și a rămas cu ochii ațintiți în jos, către întunecata vale Bhumiadhar. De la distanța aia, și cu perdeaua fremătândă de apă între noi, nu-i puteam distinge expresia feței, dar îmi imaginam că-i și văd buza de jos tremurând, și pe ea pierdută la granița firavă dintre un plâns nenorocit și disperarea mândră.

A rămas acolo mult timp, o siluetă solitară, fantomatică. Mai trecea câte un camion din când în când, care gemea când lua curba, luptându-se cu panta lină și cu ploaia care nu se mai oprea.

În cele din urmă, după un timp ce mie mi s-a părut îndelungat, s-a urnit din nemișcare și s-a aplecat să se uite la puieții de smochin indian și *gulmohar* care străjuiau poarta de o parte și de alta, după care a pornit-o încet de-a lungul zidului de piatră, verificând fiecare puiet pe care-l plantase vreodată. Nuci, peri, stejari argintii, *kadam*, bambuși, tufe de Callistemon, sălcii plângătoare, *kachnar*, *jacaranda*[1], *kail*, arbore de săpun, tufe de Callistemon multicolore – a dat colțul după casă – deodari, păr, *sheesham*, *cheer*, *banj*, lămâi verzi, *jamun*, bougainvillea,

[1] Copac ce face flori și aparține familiei *Bignoniceae;* se dezvoltă, în special, în regiunile tropicale și subtropicale din America Centrală și de Sud, din Mexic și Caraibe (n. tr.).

guave, *tejpata*, *morpankhi*, *surai*, mango. Îngenunchea și pipăia fiecare plantă, mângâindu-le frunzele, pe unele mirosindu-le, pe altele atingându-și-le de față. Eu am rămas nemișcat, înghețat la granița dintre nepăsare și amintiri.

A trecut mult timp. A apărut apoi de după casă. Ducea câteva frunze diferite în palmele făcute căuș și a intrat pe lângă mine fără să-mi arunce nici măcar o privire. Stăteam acolo, neștiind încotro s-o apuc, neștiind ce se întâmpla cu viața mea.

Ea a petrecut restul zilei în biroul nefinisat, așezată pe pervazul de Jaisalmer, uitându-se în jos către valea Jeolikote, cu ploaia șiroind la niciun metru de ea. În lumina aspră a zilei, nu aveam curajul să ocup același spațiu cu ea. Am stat pe veranda de sus – cea care înconjura casa –, ascultând ploaia cum cădea și uitându-mă în gol. Mă simțeam secătuit de cuvinte, de sentimente.

După-amiaza târziu, am auzit scândurile podelei scârțâind. Era pasul ei, sigur și apăsat. A intrat la noi în cameră, iar câteva minute mai târziu, când am aruncat o privire peste umăr ca să văd ce făcea, am observat că-și îndesa hainele în sacoșa ei de piele.

Când am coborât împreună, Rakshas și Bagheera așteptau pe verandă. L-a mângâiat pe Bagheera pe sub gât de câteva ori și ne-a repetat instrucțiunile veterinarului în legătură cu rănile pe care și le făcuse singur sub umăr, pentru că avea un tic să se scarpine acolo.

Rakshas a spus: „Să te întorci repede, *didi*."

Desfăcusem umbrela verde și mare, marca J&B, și așteptam la marginea ploii. Ea a intrat sub umbrelă fără să mă atingă și am pornit-o împreună în exact același ritm. Un ritm pe care-l căpătaserăm amândoi de-a lungul celor cincisprezece ani și a miilor de plimbări. Am coborât treptele vechi de piatră, am luat-o la dreapta când am trecut pe sub bătrânul nostru deodar, din care acum picura apa, și am început să coborâm către poarta veche și căzută, pe unde urcaserăm prima dată când veniserăm să vedem casa asta.

Nu mai era nicio poartă acum și eu a trebuit să despart cei doi colaci de sârmă ghimpată, ca să trecem printre ei. Ea a apucat instinctiv de mânerul umbrelei, în timp ce eu desfăceam sârma de sub cuiele îndoite cu care o prinseserăm. Când m-am uitat în spate am observat silueta fără un braț a lui Rakshas, care stătea și se uita la noi de sub streașina terasei deschise.

Am traversat și ne-am așezat lângă conducta de piatră spartă. Tot aici stătuserăm și prima dată – în lumina glorioasă a soarelui, sub cerurile albastre –, uitându-ne în sus la casă, convinși fiind că asta căutaserăm toată viața și că aici aveam să ne petrecem restul vieții.

Cu pielea strălucind de la soarele și aerul înghețat, Fizz spusese: „E ca și cum am avea o legătură karmică cu locul ăsta."

Iar acum stăteam în ploaie și așteptam autobuzul din Bhowali, care să o ducă la Kathgodam și, de acolo, mai departe. Nu trecea nimeni în sus sau în

jos și, așa cum stăteam învăluiți de ploaia care nu se mai oprea și de întunericul ce începuse să se îngroașe, am fi putut foarte bine să stăm pe vârful unui munte, acum o sută de ani – înainte de electricitate, înainte de mașini, înainte de Gandhi, înainte de independență. Înainte de dragoste.

Părinții mei și părinții părinților mei, și părinții ei și părinții părinților ei și așa mai departe nu înțelegeau ce erau dragostea și romantismul sau dragostea și sexul. Ei nu știau decât de căsătorie, bani, datorie, împerechere și copii. Noi credeam că noi nu înțelegeam decât dragostea. Dar acum eram undeva înainte de electricitate, înainte de mașini, înainte de independență, înainte de dragoste; iar eu, cel puțin, nu știam dacă mai înțelegeam ceva; iar dacă ea înțelegea, n-aveam de unde să știu.

Am stat acolo atât de mult, că umbrela a devenit inutilă. Apa a început să ne izbească dintr-o parte și alta, udându-ne. La un moment dat, Rakshas a coborât într-o pelerină verde, de armată, și i-a sugerat lui Fizz să plece a doua zi de dimineață. Nu era decât o formalitate. Îi știa firea. A urcat la loc și s-a postat din nou sub streașină, pe terasă.

Se făcuse aproape opt când am zărit ochii larg deschiși ai autobuzului care urca muntele înspre noi. Încet, gemând sub ploaia care nu înceta să cadă, a luat și ultima curbă și a intrat pe porțiunea de drum drept pe care o mai avea de parcurs până la noi. Când s-a apropiat, încetinind mereu, a fost un moment în care farurile ne-au orbit complet. A trecut pe lângă noi și s-a oprit cu ușa din față

exact în dreptul picioarelor noastre, luându-ne lumina din ochi. Ca mai toate autobuzele care circulau pe dealuri, era vechi, iar motorul scotea un uruit bolnăvicios, un scrâșnet de parcă cineva ar fi aruncat un pumn de pietricele de marmură între două roți de moară.

Un conductor tânăr și slăbuț a azvârlit ușa într-o parte cu o smucitură. Pe sub pelerina de ploaie kaki, deschisă, se vedea o pereche strâmtă de blugi albaștri; tânărul avea o mustață elegantă, cu vârfurile răsucite în sus, cum se purta pe vremuri. Ea i-a întins sacoșa și, cu o mișcare fluidă, el a apucat-o și a azvârlit-o pe scaunul de lângă ușă. Ea a apucat bara de oțel, el s-a dat într-o parte; și dintr-o singură mișcare ea s-a și urcat în autobuz.

Mi-am băgat și eu capul să arunc o privire înăuntru. De-abia dacă erau o duzină de călători, cu toții înveliți în niște pelerine jerpelite. Ea se dusese pe partea cealaltă și stătea acum în spatele șoferului. Băiatul mă aștepta și pe mine să urc, dar eu am strâns umbrela verde și i-am dat-o. A așteptat nedumerit.

Eu m-am dat înapoi și am trecut repede prin fața autobuzului, cu mâna ridicată și palma deschisă. Ace de apă înțepau farurile galbene. Motorul huruia și scuipa afară vălătuci de fum cald, care își făceau loc prin ploaie. Când am bătut pe partea șoferului, un *sardarji* bătrân a deschis puțin ușa. Avea pe el un hanorac verde de armată, decolorat de la atâta purtat.

I-am spus: „*Sardar sahib*, ai grijă, te rog."

„Nu te teme, fiule", a răspuns el și a trântit ușa la loc.

Am făcut un pas înapoi când a început să tureze motorul și pe țeava de eșapament a ieșit fum cenușiu, apoi l-am auzit cum a băgat autobuzul în viteză cu un scrâșnet puternic.

A pornit din loc cu o smucitură, iar ea stătea la fereastră, cu părul strâns bine la spate, cu profilul ei clasic îndreptat fix în față, și nu-mi puteam da seama dacă apa care i se prelingea pe obraji era de la ploaie sau era altceva.

Și am rămas uitându-mă la o pereche de faruri roșii, care de-abia licăreau.

Nici nu mă dezmeticisem bine când autobuzul a și luat curba și a dispărut.

Am rămas în mijlocul drumului pentru mult timp, gol sub ceruri, cu apa străpungându-mi pielea, până când din rece, cum mi se păruse la început, a început să devină caldă și plăcută.

Când m-am întors în casă și am urcat la noi în cameră și mi-am dat jos toate hainele, m-am simțit la fel de gol și de pustiit ca în ziua în care venisem pe lume.

Moștenitorii

Puține orașe pe lumea asta sunt mai vechi decât Delhi. Milenii la rândul, la porțile sale au răsunat bătăile melodramatice ale aventurierilor, cercetătorilor, hoților, drumeților, regilor, învățaților, sufiștilor sau cerșetorilor veniți în căutarea norocului.

Vechiul Delhi este în permanență înlocuit de noul Delhi.

Numai loviturile de stat continuă să fie singura constantă.

Ne-am mutat în Delhi în iarna anului 1987. Cu cățel și purcel. Ca să locuim acolo, ca să prindem rădăcini acolo. Veniserăm mai întâi într-un fel de misiune de cercetare și trăiserăm numai cu ce ne putuserăm lua în două valize, încercând să ne găsim un loc al nostru. După care a apărut o slujbă, un *barsati*, așa că ne-am dus să ne strângem lucrurile și să ne stabilim acolo pentru totdeauna. Sosiserăm când tocmai se termina sezonul musonic și, în cele două luni cât a trebuit să ne descurcăm cu ce-aveam prin valize, am văzut frunzele căzând, toamna sfârșindu-se

și zilele micșorându-se. Traficul se subțiase, iar acum, după miezul nopții, doar rareori mai auzeai huruitul de la motorul vreunei mașini sau mai vedeai lumina farurilor străpungând întunericul. Degete de abur începuseră să mototolească diminețile și nopțile, iar în curând avea să se trezească și ceața ca să le prindă în îmbrățișarea ei.

Ne mutam în epicentrul Indiei, iar India lăsase în urmă vârsta inocenței. Terorismul care înflorise în anii optzeci ne adusese la repezeală cu picioarele pe pământ, iar în privința sentimentului neegalat de mândrie pe care-l aveam pentru că îi dăduserăm afară pe englezi în stil mare, începuse și el să se stingă cât vedeai cu ochii.

În scurt timp, avea să dispară toată această lume: ceșcuțele și farfurioarele și toate ceaiurile, maica stareță din mânăstirile lui „mary" și „john" și cântările îngerilor vestitori, redactorii-șefi adjuncți veniți de la Oxbridge și care încă-și mai făceau meteahna prin redacțiile ziarelor, susținătorii lui Gandhi, care apăreau în public cu tichiile lor albe, tâlharii cinstiți care furau numai de la cei bogați, mahării din lumea interlopă care făceau doar contrabandă, dar nu ucideau, onoarea jocului de crichet și apa tonică din gin, decența claselor sociale și a Constituției, responsabilitatea morală și materială, *karma*[1] și *dharma*[2].

---

[1] *Karma* reprezintă ansamblul actelor, al tuturor vorbelor și gândurilor, al tuturor emoțiilor și sentimentelor pe care individul le-a acumulat în viețile anterioare (n. tr.).

[2] *Dharma* reprezintă ordinea ce stă la baza fenomenelor naturale, a vieții și comportamentului uman (n. tr.).

În curând, cel de la putere avea să-și tragă în sus *dhoti*[1]-ul și să ne arate fundul; omul de pe stradă avea să-și dea jos pijamaua și să ne arate fundul; iar noi, cei din clasa mijlocie, aveam să ne aplecăm în fața oglinzii, să ne dăm jos pantalonii *prêt-à-porter* și să ne arătăm singuri fundul. Aveau să se iște tot felul de discuții academice și să se facă sonda-je în media în legătură cu influențele subterane, reconstrucțiile postcoloniale, staza rurală, stagnarea în rândul țărilor din lumea a treia, ascensiunea celor din clasele de jos, naționalismul cultural și așa mai departe. Dar după ce aveau să se termine toate astea, aveam să rămânem numai noi, arătându-ne unii altora fundurile. În cele din urmă, doar asta avea să fie totul, o mare confederație de funduri.

După cum spunea tatăl maică-mii despre fiii lui cei risipitori, care își dădeau și cămașa de pe ei pentru cine știe ce *iskeem*[2]-e absurde – ca de exemplu să vândă *datun*-uri de cincisprezece centimetri la pachet, care ar fi trebuit să înlocuiască periuțele de dinți, sau pantaloni cu „buzunar" la spate, pe care să-l deschizi atunci când îți venea să te caci, ca să nu mai fie nevoie să-ți dai pantalonii jos, sau să le bage găinilor pe gât cu forța steroizi, ca să facă ouă la interval de opt ore (după care să se umfle ca niște baloane și să explodeze) –, după cum spunea atunci când constata ce dezastru era fiecare *iskeem* în

[1] Veșmânt tradițional bărbătesc în India, care constă dintr-o bucată de pânză înfășurată în jurul taliei (n. tr.).

[2] În limba indiană în original, „schemă" (n. red.).

parte, iar narghileaua mare din lemn și alamă începea să-i fiarbă de mânie: „Pe întuneric, chiar și un fund poate să arate ca o față."

În iarna lui 1987, India era plină de *iskeem*-e care dăduseră greș. *Iskeem*-e în agricultură, *iskeem*-e în politică, *iskeem*-e în economie, *iskeem*-e în educație, *iskeem*-e în religie, *iskeem*-e pentru oprirea spălării de bani, *iskeem*-e pentru atragerea turiștilor albi, *iskeem*-e pentru obținerea de apă potabilă, *iskeem*-e pentru protecția animalelor, *iskeem*-e pentru emanciparea femeilor, *iskeem*-e pentru protecția copilului, *iskeem*-e pentru interzicerea scanării fătului în burta mamei, *iskeem*-e de tăiat rapid bărbăția, *iskeem*-e de naționalizare, *iskeem*-e de privatizare, *iskeem*-e în domeniul medical, *iskeem*-e în industria divertismentului, *iskeem*-e în domeniul științific, *iskeem*-e în sport, *iskeem*-e pentru curățarea Indiei, *iskeem*-e pentru India veche și *iskeem*-e pentru India nouă.

Omul alb ne învățase cum să stăpânim arta nomenclaturii.

La adăpostul numelor mărețe se ascundeau lucruri de neiertat.

Pe unde băteai țara în lung și-n lat, găseai bărbați cu înfățișare sobră și femei îmbrăcate neglijent care se organizau în comitete și se adunau prin birouri, iar acolo scoteau din mințile lor stătute *iskeem* după *iskeem*. Aveau toate nume pline de înțeles. Apoi aruncau *iskeem*-ele guvernului, care parcă nu se mai sătura de ele, cum ai arunca bețe de trestie de zahăr între dinții râșnițelor de la chioșcurile de

pe marginea drumului. Vânzătorii puneau sucul deoparte; și se foloseau de coajă.

Oamenii se uitau la suc și mâncau coaja.

După cum l-am auzit deseori pe un prieten spunând, India este un soi de Club Gymkhana[1], unde oamenii pot să voteze, dar numai politicienii și birocrații sunt membri.

Bunicul spunea numai: „Pe întuneric, chiar și un fund poate să arate ca o față."

În iarna lui 1987, a murit Indira Gandhi. De fapt, era moartă de vreo trei ani. Tata plânsese atunci când o ciuruiseră cu gloanțe. Mă uitasem la el cu dispreț. Avea de dat socoteală pentru o grămadă de lucruri și speram ca măcar acum s-o tragă cineva la răspundere.

Rajiv Gandhi încă mai trăia, dar se stingea și el repede. Ne spusese că a avut un vis. Dar în momentul de față, visul îi era metodic căsăpit în abatoarele propriei inocențe. Pe mama lui o otrăvise aroganța. Iar pe el, inocența. Totul avea să se termine rău, tragic. La sfârșit, el avea să pună unele întrebări și era de sperat să existe cineva care să-i și răspundă. Partidul hindus de dreapta nu-și însușise încă genialitatea nebună care avea să-l caracterizeze mai târziu. Unui popor îi trebuie timp ca să coboare de pe culmile înalte. După 1947, ne aflam într-o poziție dificilă și solitară. Avea să vină și vremea partidului nebun de dreapta, dar numai pe măsură ce aveam să lăsăm în urmă mărețele

[1] Numele unui club de sport de pe subcontinentul indian (n. tr.).

idei despre modernism și democrație pe care ni le băgaseră în cap acei splendizi războinici ce luptaseră împotriva colonialismului și să ne întoarcem astfel, treptat, la castele noastre și la comunitățile, și la religia noastră, așa cum erau ele în îngustimea lor.

Genialitatea nebună a partidului de dreapta consta în înțelegerea faptului că, pe întuneric, un fund poate arăta ca o față, dar că rămâne totuși un fund. Să te adresezi unui fund ca unui fund înseamnă să aprinzi scânteia unui dialog normal. Răsufli ușurat atunci când nu mai trebuie să te prefaci că vorbești cu o față. E ca și cum ai lăsa cuțitul și furculița deoparte și te-ai apuca să mănânci cu mâinile.

Răsufli ușurat când știi că poți să-ți dai jos pantalonii și să-ți arăți fundul.

Răsufli ușurat când știi că faci parte dintr-o confederație de funduri.

Pe Indira Gandhi a otrăvit-o aroganța.

Pe Rajiv Gandhi, inocența.

Iar pe partidul nebun de dreapta, nimicnicia.

În iarna lui 1987, Indira Gandhi era moartă, Rajiv Gandhi era viu, iar partidul nebun de dreapta era încă în fașă. Dar, când m-am hotărât să mă mut în Delhi – pentru totdeauna, cu Fizz alături de mine –, niciunul dintre aceștia nu mi-a putut sta în cale, fie el mort, viu sau în fașă. Părea să fie o decizie de moment, dar de fapt noi o pitroceam de mult timp. Lucru care ne și stătea în fire. Vorbeam și vorbeam și vorbeam despre ceva, dar nu făceam absolut nimic în nici un sens. Apoi, dintr-odată, luam

o hotărâre, simțeam că trebuia să facem ceva; și atunci ne dezmeticeam și ne apucam de lucru.

De data asta, ne hotărâserăm mai întâi cu slujba; și apoi cu mutatul.

În luna martie a acelui an, la două săptămâni după ce împlinisem douăzeci și patru de ani, venisem acasă târziu într-o după-amiază; Fizz fierbea ceaiul în bucătăria în formă de rinichi și de mărimea unei căzi, iar eu intrasem la ea și îi spusesem: „Vreau să-mi dau demisia."

Iar ea, cu acel calm imperturbabil pe care-l afișa atunci când avea de-a face cu lucrurile adevărat importante, se întorsese și-mi răspunsese: „Atunci dă-ți-o."

După care, cu sprâncenele ridicate: „În orice caz, dragul meu, vreau să stai puțin cu mine. Am niște lucruri să-ți arăt."

În momentul imediat următor – înainte să beau ceaiul – mi-am și pus mașina de scris roșie, marca Brother, pe masa din sufragerie, am deschis capacul negru, am pus o foaie pe care am potrivit-o la margini și, fără nici cea mai mică ezitare sau greșeală, m-am apucat să scriu scrisoarea de demisie pe care i-o adresam editorului meu.

Nu-i dădeam prea multe detalii. Spuneam doar că aveam nevoie de șase luni de concediu și că aș fi fost recunoscător dacă mi s-ar fi acordat concediu fără plată. Iar dacă așa ceva nu era posibil, atunci se putea considera că prin scrisoarea respectivă îmi dădeam demisia. Nu mentionam de ce aveam nevoie

de concediu. Cu un gest teatral, am smuls foaia din mașină și i-am dat-o lui Fizz s-o citească. După ce a terminat de citit, m-a îmbrățișat, îmbujorată de bucurie. Apoi m-a sărutat. Am luat-o imediat în brațe și am întins-o pe masă, iar eu m-am așezat pe scaun și am adorat-o cu gura până când i s-a stins vocea.

Fizz. Fizz. Nebuna de Fizz.

Întotdeauna o excitaseră actele care trădau integritate și generozitate și temperament artistic. Exact cum pe unele femei le excitau mașinile și hainele și mușchii și banii.

De la masa din sufragerie ne-am dus direct în pat, iar când am terminat se făcuse deja noapte și atunci am luat bicicleta și am ieșit la o plimbare mai lungă, în sus și-n jos pe bulevardele largi, de la lac până la universitate și apoi pe șoseaua care ducea înspre Mohali, flancată de-o parte și de alta de câmpuri verzi. Nu prea era lume pe stradă, noaptea era răcoroasă, bicicleta străpungea lin întunecimea care ni se deschidea în față, vântul îmi bătea în față, iar ea mă ținea strâns, cu mâinile-i moi vârâte pe sub cămașa mea.

Puține lucruri se compară cu sentimentul înălțător pe care-l ai atunci când îți dai demisia. Să-ți iei viața înapoi, chiar și numai pentru o clipă. Să fii – chiar dacă pentru o scurtă perioadă – propriul tău stăpân. Am pedalat într-o parte și în alta, lăsându-ne mâinile în voia lor, și numai când mâinile n-au mai avut ce să facă și când am simțit că trebuie să ajungem acasă ca să terminăm ce începuseră mâinile, numai atunci ne-am întors.

În dimineața zilei următoare ne-am trezit în culmea fericirii, am fost fericiți toată ziua și am continuat să fim fericiți și în zilele care au urmat. Însă eu eram hotărât să nu mă las pe tânjeală. Și hotărârea mea părea s-o impulsioneze și pe Fizz.

În dimineața următoare am rămas acasă ca să-mi planific ce aveam de făcut, iar Fizz a luat mașina Brother și a dus-o la piața din sectorul 21 ca s-o repare. Mașina am primit-o înapoi în seara aceea, cu haina-i roșie strălucind, cu tastele unse și gata de atac, cu un cartuș nou din care aveau să curgă pagini întregi de cuvinte. A mai adus un top de hârtie concept de bună calitate, o cutie de creioane cu mină tare, un carnețel cu spirală pe care să-mi iau notițe, o gumă de șters mare, alb cu verde, o sticluță cu pastă corectoare și o ascuțitoare de plastic în formă de carte. În felu-i caracteristic, a încercat să facă mișto de mine aducându-mi și o plăcuță de lemn fixată pe un suport înclinat: pe plăcuță era desenată o fată cu părul răsfirat în toate direcțiile, cu mâinile împreunate într-un gest de adorație, iar sub ea scria: „Eroul meu!"

La rândul meu, mă hotărâsem să urmez cu strictețe un orar și un anume cod de conduită. Mi-am scris programul pe un carnețel, l-am editat, am făcut corecturile și, în cele din urmă, l-am bătut la mașină și l-am lipit pe oglinda din baie. Încercând să fiu amuzant – sau poate nu chiar – l-am intitulat: „Manualul artistului la tinerețe. Pe la 1987."

- Micul-dejun, sex, ziare, baie până la nouă.
- Începe lucrul la nouă și jumătate.

- Pauză la unu.
- Prânz ușor și siesta între unu și patru.
- Reîncepe lucrul la patru și nu te mai opri până la șapte.
- O ceașcă de ceai la cinci și jumătate, la birou, fără să te întrerupi din lucru.
- Scrie cel puțin opt sute de cuvinte pe zi.
- Ia-ți două zile libere în fiecare săptămână. Asta înseamnă patru mii de cuvinte pe săptămână.
- Ține minte că geniul e 1% inspirație și 99% transpirație.
- Fără filme în timpul săptămânii.
- Fără Kafka, Joyce sau Naipaul.
- Citește poezie înainte de culcare: Hardy, Larkin, Stevens, Whitman, Yeats, Eliot.
- Citește câte o pagină din Shakespeare în fiecare seară.
- Fără alcool în zilele lucrătoare.
- Fără sex în timp ce lucrezi.
- Aleargă în fiecare seară câte trei kilometri ca să stimulezi circulația sângelui.

După care urmau niște porunci privitoare la scrisul propriu-zis, care erau separate de restul manualului printr-o linie neagră:

- Fii ambițios – nu te da în lături de la nimic.
- Ține minte: marii autori nu-și pun problema intrigii.

- Temele și personajele: concentrează-te asupra lor.
- Forma este la fel de importantă ca și conținutul. Inovează.
- Scrie la persoana a treia – omniscienta auctorială.
- Fă în așa fel încât ce scrii să fie ținut minte – stilul tău să încânte.
- Ferește-te de efervescențele sentimentale.
- Nu lăsa nimic să stea în calea succesului tău – lumea e dură.
- Nu te strădui să fii credibil – India e incredibilă.
- Ferește-te să scrii despre sex – e greu să-ți iasă bine; e ușor să fii luat peste picior.
- Ține-ți gura. Să nu spui un cuvânt despre ce faci.
- Lumea e plină de cărți mizerabile pe care nimeni nu le-a citit niciodată. Vezi să nu scrii și tu una la fel.
- Scrisul nu e viață. Fizz este.

Fizz luase un pix și, la ultima poruncă, tăiase „nu"-ul; apoi adăugase „Fizz" la sfârșitul celei de-a doua propoziții. Așa că acum scria: „Scrisul este viață. Fizz este Fizz."

Eram de acord, dar nu i-am mai spus și ei.

În fiecare dimineață, citeam lista în timp ce mă spălam pe dinți și număram condițiile pe care reușisem să le respect. La început a mers destul de bine.

Ziua de lucru începea la nouă și jumătate și se încheia la șapte seara, cu tot cu pauzele cuvenite. După care urmau Fizz și răsplata pentru efortul depus în timpul zilei. Singura problemă pe care n-o anticipasem era că aveam parte de Fizz și în timpul zilei. Regulile mele n-o interesau câtuși de puțin.

Îmi începeam diminețile mirosindu-i trupul; și de cele mai multe ori reușeam să-mi satisfac poftele înainte să vină timpul să mă așez la masa din sufragerie. Încercam să rămân în starea aia de mulțumire până după prânz și siestă. În schimb, siesta ajungea să se compună din somn și dragoste, cu somnul după dragoste. Pe lângă asta, mai erau și numeroasele interludii pe care nu le plănuisem, când mă apuca deodată cheful și nu mai reușeam să stau liniștit la masă.

Nu era lucru să nu mă excite. Gustul pe care-l lăsa în urmă o partidă de sex grozavă; sau senzația de nemulțumire care nu-mi dădea pace după o partidă mai nasoală. Parfumul ei care îmi rămânea pe față; sau parfumul ei care nu-mi rămânea pe față, lucru ce mă neliniștea. Treaba care mergea bine și-mi pompa andrenalină în vene; sau treaba care nu mergea bine și lăsa în urmă un gol pe care trebuia să-l umplu cu altceva.

Prezența ei sâcâitoare; sau absența ei sâcâitoare.

Când mă apuca, o căutam repede – în dormitor, în bucătărie, în camera de zi – și ne descopeream unul pe altul cu gesturi violente și repezi, ca și cum ne-am fi pedepsit singuri pentru că încălcaserăm regulile. Se sfârșea în câteva minute, iar eu mă întorceam pe

scaunul meu cu spătar drept și îmi așezam ușor degetele pe taste, ca un pianist în căutarea melodiei perfecte.

Ca și cel de dinaintea lui, și manuscrisul ăsta începuse bine. Prima propoziție îmi răsărise în minte la fel de lin precum un zmeu care se înalță ușurel în văzduh, în acea noapte în care-mi compusesem scrisoarea de demisie, în timp ce mergeam în sus și-n jos pe drumurile din Chandigarh, cu mâinile ei mângâindu-mă pe sub cămașă. De fiecare dată când Abhay o pornea la drum pe motocicleta lui uruitoare, străbătând străzile zgomotos-aglomerate din Chandni-Chowk[1], simțea cum îl apasă povara întregii istorii a Indiei, care călătorea alături de el. Îi simțea pe toți, de la Shahjahan la regina Victoria și la Gandhi[2]-Nehru[3]-Patel[4]-Azad[5], cum se agață de el

[1] Una dintre cele mai mari și mai aglomerate piețe din nordul părții centrale a orașului Delhi (n. tr.).

[2] Mohandas Karamchand Gandhi (2 octombrie 1869–30 ianuarie 1948) a fost un cunoscut lider spiritual și politician indian, „Tatăl Națiunii". Este cunoscut și sub numele de „Mahatma" Gandhi, „Mahatma" însemnând „marele suflet" în sanscrită. Din 1948 este considerat „Martirul Națiunii" (n. tr.).

[3] Jawaharlal Nehru (14 noiembrie 1889–27 mai 1964) a fost întâiul prim-ministru al Indiei (n. tr.).

[4] Vallabhbhai Patel (31 octombrie 1875–15 decembrie 1950) a fost unul dintre liderii politici și sociali ai Indiei, care a jucat un rol major în lupta pentru independența țării (n. tr.).

[5] Abul Kalam Muhiyuddin Ahmed, cunoscut ca Maulana Azad (1888–1958), a fost un învățat musulman de seamă și un important lider politic în lupta pentru obținerea independenței Indiei. După obținerea independenței, a fost primul ministru al Educației din guvernul indian (n. tr.).

și îl sufocă și îi cer și, oricât de mult ar fi încercat s-o ia într-o parte sau în alta, sau să ocolească, sau să meargă mai repede, tot nu putea să scape de ei.

În acea primă zi de lucru m-am trezit, am iubit-o ca niciodată, am făcut o baie, am mâncat o omletă cu pâine prăjită, am așteptat până ea a curățat repede resturile, după care am pus mașina Brother pe masă, am deschis-o, am dat la o parte capacul, am tras cu zgomot o foaie din grămada de hârtii, am băgat-o în mașină, am răsucit puțin ruloul, am potrivit marginile și, ținând apăsată tasta pentru caractere verzale, am început să scriu, lovind intenționat tastele cu zgomot: „Prima ciornă. 15 martie 1987." După care am trecut două rânduri mai jos și am adăugat: „Capitolul unu." Încă două rânduri pe care le-am sărit cu zgomot, și apoi un potop de lovituri ritmice: „De fiecare dată când Ahbay o pornea la drum pe motocicleta lui uruitoare..."

Casa a căpătat un aer grav. Pe altarul artei, clămpănitul unei mașini de scris este un fel de imn religios. Fizz aluneca cu pas ușor din cameră în cameră și vorbea în șoaptă cu menajera angajată cu jumătate de normă. A tras telefonul în bucătărie și răspundea la el imediat cum suna, refuzând să mă deranjeze pe mine.

Scriam strașnic de bine, îmi coceam propozițiile în cap și le întorceam pe o parte și pe alta de mii de ori până să le trec pe hârtie. În primele câteva săptămâni, n-a fost nicio problemă să scriu opt sute de cuvinte pe zi. Cu vârful creionului mă chinuiam să număr cuvânt cu cuvânt ce scrisesem în ziua

respectivă, iar la sfârșitul fiecărei zile îmi notam rezultatul în carnețelul cu spirală. 15 martie: opt sute optzeci și șapte de cuvinte. 16 martie: nouă sute două cuvinte. 17 martie: opt sute patruzeci și cinci de cuvinte. În curând a devenit un obicei și am început să număr cam după fiecare paragraf, pierzând o grămadă de timp cu însemnatul și adunatul cuvintelor – asta în timp ce foaia zăbovea în așteptare.

Fizz se ținea tare și nu punea niciun fel de întrebări despre cum mergea treaba cu scrisul, așteptând să abordez eu subiectul. Erau zile în care mi-aș fi dorit ca ea să citească ce scrisesem, să-mi spună ce părere avea, să fie uimită, dar mă abțineam pentru că vedeam totul ca pe un joc al răbdării, voiam să văd cât de mult aveam să rezist, pentru cât timp aveam să-mi mai păstrez încrederea în propria-mi judecată, până unde puteam să ajung cu scrisul înainte să o implic și pe ea.

Și, de asemenea, ce îmi doream tot mai mult: să văd cât de mult puteam s-o țin în starea asta de așteptare sâcâitoare.

Faptul că o lăsasem pe ea în afară dăduse naștere unei tensiuni erotice plăcute, unui adevărat mister legat de tot ceea ce ieșea din interiorul mașinii strălucitoare. Iar eu făceam parte din acel mister. Pe ea chestia asta o făcea să mă dorească mai mult și, în plus, crea o atmosferă magică, inedită. Ea dădea ocol cu grijă acestui obelisc care era scrisul și pe care eu îl plantasem în viața noastră, iar când găsea o portiță liberă, se năpustea să intre ca să ajungă la mine.

Atunci când scriam, deveneam mai deosebit pentru ea.

Rupând monotonia, a început să ia ea inițiativa. Asta se întâmpla la sfârșitul fiecărei zile, după ce terminasem lucrul și îmi îndeplinisem îndatoririle. Stăteam pe canapeaua de două locuri sau în pat, ascultam Beethoven și încercam să mă apuc de citit, iar ea se apleca peste mine și începea să mă sărute pe după ureche, sau își trecea ușor degetele peste fața mea, sau mă atingea cu vârful limbii umede pe piept, sau își punea capul la mine în poală și începea să mă guste încetișor prin haine.

Odată ce mă atingea, eram pierdut.

Mă scotea din carapace, mă pregătea de sacrificiu ungându-mă cu uleiurile ei pentru corp, mă încăleca cu măiestrie, mă prindea la ananghie, după care începea să mă ucidă ușor cu pulpele ei puternice. Eu țipam, ea țipa, Corul lui Beethoven se auzea tot mai tare; iar când se sfârșea totul, ea își sprijinea fața frumoasă de coapsa mea umedă și lumina lunii se revărsa prin ferestrele deschise, răsfrângându-se pe trupurile noastre ude.

Câteodată mă întindeam până la casetofonul vechi, marca Philips – cu butoane parcă blocate, pe care atunci când le apăsai scoteau un clămpănit –, mă întindeam și dădeam un *rewind* zgomotos la Simfonia a IX-a; și până să înceapă iar corul, ea o lua de la capăt.

Seară de seară, începusem să mă întind pe spate și să aștept. Era minunat să te lași cucerit.

Cât au durat lunile alea, am făcut dragoste ca niciodată. N-a durat mult până când a face dragoste

cu ea a devenit cea mai mare recompensă pentru faptul că scriam; iar ziua, când lucram, nu mă gândeam decât la ce avea să se întâmple seara.

A mers bine în primele șase săptămâni, după care am cam început să pierd firul. Îmi schițasem în minte o poveste grandioasă. La momentul respectiv, eram convins că nu îmi doream să scriu cărți mărunte despre lucruri mărunte. Toate povestioarele alea despre problemele sociale, emoționale, materiale și relaționale cu care se omoară toți scriitorii. Mame și fii, fii și tați, intrigi de familie, certuri între îndrăgostiți, învățători și discipoli, crimă și pedeapsă, sentimentele țăranilor, lecțiile naturii, prietenii și relații.

Eu voiam să scriu despre chestiile grele. Despre marea dramă a vieții, despre vârtejurile istoriei, despre idei și civilizații, despre gesturile line care fac și desfac lumea.

Acțiunea cărții pe care încercam s-o scriu trebuia să fie plasată undeva înainte de Partiție[1], să se concentreze asupra a trei generații și să joace rol de metaforă pentru momentul dificil cu care se confrunta India – pentru libertatea găunoasă pe care o primiserăm. Abhay, tânărul care huruia pe străzile din Chandni Chowk călare pe motocicleta lui, făcea parte din Generația a Treia, era cel care moștenise

[1] Partiția Indiei de Pakistan, în urma căreia s-au format, la 14 august 1947, Dominionul Pakistanului și, la 15 august 1947, Uniunea Indiană (n. tr.).

mitul luptei de eliberare – de altfel, o poveste căreia nesfârșitele istorisiri pe care le auzise din gura oficialilor și a părinților lui îi conferiseră statutul de mit – dar, în același timp, era condamnat să trăiască în noroiul vieții de zi cu zi.

Tatăl lui, Mahendra Pratap, era din Generația a Doua. Pe vremea când India se lupta pentru libertate, el era un tânăr blajin care, în ciuda dorințelor tatălui său, luase parte la *satyagraha*[1]-urile, *hartal*[2]-urile și *andolan*[3]-urile pe care Gandhi și Congresul le lansaseră împotriva stăpânirii britanice. Renunțase la liceu, intrase de vreo câteva ori la pușcărie și încasase atât de multe lovituri cu *lathi*[4]-ul, că nu mai auzea deloc cu urechea stângă. După câștigarea independenței, Pratap se stabilise în Delhi și – pentru că pierduse șansa de a mai face școală – fusese nevoit să ducă mai departe meșteșugul bunicului său analfabet, adică să se ocupe de o prăvălie de dulciuri, în care comercializa mai ales Karachi Halwa[5]. Dar nu-și pierduse încrederea în guvern.

[1] Formă de rezistență nonviolentă, născocită de Mohandas Gandhi (n. tr.).

[2] În multe limbi indiene, cuvântul este folosit cu sensul de „grevă generală", făcând trimitere la grevele organizate în timpul Mișcării Indiene de Independență (n. tr.).

[3] Cuvântul se referă la organizarea forței de muncă împotriva patronatelor (n. tr.).

[4] Cuvânt hindus, se referă la un băț de bambus, lung de doi până la patru metri, cu vârf de metal (n. tr.).

[5] Un desert dulce, de culoare portocalie. Conține mălai, apă de trandafiri, migdale, zahăr (n. tr.).

Generația Întâi era reprezentată de *Pandit*[1] Har Dayal, tatăl lui Pratap, un bărbat voinic, fudul și violent, care prin anii treizeci conducea un Rolls cu uși care clămpăneau și care nu dădea doi bani pe viața servitorilor, pe care de altfel îi și bătea cu bățul până când îi lăsa mai mult morți decât vii. Nu îngenunchea decât în fața roșcovanului Tim Anderson, care era pe atunci comisar de district, în camera de zi avea un portret al regelui George al VI-lea, și chiar era convins că omul alb adusese numai lucruri bune în India. În casa lui Pandit Har Dayal nu vedeai femeie să deschidă ușa grea de la intrare sau să le răspundă străinilor care sunau la poartă. Dacă se întâmpla să nu fie niciun bărbat acasă, omul n-avea decât să se întoarcă de unde a venit, fără să i se fi dat bineție sau să i se fi răspuns la ușă.

Povestea trebuia să înceapă cu Abhay și să se întretaie cu fragmente din viețile lui Mahendra Pratap și a lui Pandit Har Dayal. Eram încântat de narațiunea stilizată pe care o născocisem. Cartea avea să se compună din fascicule a câte trei capitole fiecare. Povestea lui Abhay; povestea lui Pratap; povestea lui Pandit. Fiecare fascicul avea să se încheie cu un pasaj final: un sonet în stil elisabetan, care să surprindă tristețea dulceagă a vieților lor și să o lege de haosul care frământa India. Simțeam că numai versurile pot să redea acele idei filosofice pe

[1] Cuvânt ce se referă la un învățat, un profesor, în special unul care cunoaște legislația hindusă și sanscrită, religie și filosofie (n. tr.).

care e atât de greu să le exprimi în proză. Și mă mai atrăgea și inovația în materie de formă.

Cu primele două fascicule am scos-o ușor la liman. Am reușit să schițez destul de bine cele trei personaje principale.

Sătul de discursurile lui taică-său, care tot o ține cu Gandhi-Nehru, Ahbay e un tânăr în pas cu moda – cam zăpăcit el –, care vrea să intre la Academia de Teatru și să se facă actor de filme la Bombay. Poartă blugi, fumează Charms, bea bere, iar la cei douăzeci și unu de ani ai lui are o prietenă pe care o pipăie asiduu prin sălile de cinema. E conștient de puterea banului. Vrea să devină faimos și să aibă bani, exact ca un actor. Crede despre taică-său că e fixist și că nu știe pe ce lume trăiește.

Prin anii treizeci, în Punjab[1], tatăl era un tânăr cu capul plin de idei mărețe. La șaisprezece ani îl auzise pe Gandhi ținând un discurs în Amritsar[2] și îndemnându-i pe tineri la sacrificiu. Pratap se dusese acasă, își dăduse pantalonii eleganți și cămășile cusute la mânșete cu fir de argint pe o *kurta*, renunțase la școală și se alăturase Congresului local. Toate astea în fața unui tată tiranic, pe care, până în după-amiaza când îl auzise pe Gandhi, nu îndrăznise să-l sfideze. Îl ura pe taică-său pentru opulența pe care o afișa, pentru că îi lingea în fund pe oficialii

[1] Punjab este o regiune în Asia. În prezent, o parte aparține Pakistanului și o alta Indiei. În această zonă, principalele religii sunt sikhismul, hinduismul și islamismul (n. tr.).

[2] Centrul administrativ al districtului Punjab din India (n. tr.).

albi și pentru că se purta cum se purta cu femeile și cu servitorii.

Pandit Har Dayal era un om dur, care obținuse totul numai prin propriile puteri. Era voinic, avea peste un metru optzeci, avea mustăți ca niște mânere de bicicletă și credea cu tărie că omul își face singur norocul și că lumea asta e a acelora care știu să-și ia singuri ce li se cuvine. Pe vremea când era foarte tânăr, hotărâse că nu voia să aibă de-a face cu sărăcia de magazin sătesc în care taică-său vindea dulciuri; se dusese în cantonamentul Lahore, îl cucerise pe *sahib*-ul de acolo cu încrederea de sine pe care o afișa și reușise să obțină contractul pentru aprovizionarea cu pui a cazărmilor.

În doar câțiva ani, ajunsese să facă aprovizionarea cazărmilor cu tot ce era nevoie, de la lapte, cereale și carne, la haine, pantofi și alte lucruri. Avea locuințe în trei orașe – Lahore, Amritsar, Delhi – și o fermă prosperă în sat. Călărea pursânge arabi, purta costume Saville Row, fuma dintr-o pipă făcută din spumă de mare, la masă se folosea de tacâmuri și tot el cumpărase prima mașină de prin părțile alea. Veneau femei chiar și de la Karachi, Lucknow sau Bombay ca să-l distreze pe el. Cele trei soții, cele cincisprezece fiice și unicul fiu priveau prin pereții dantelați de marmură cum se învârteau dansatoarele la lumina jucăușă a torțelor și cum se aplecau și se unduiau în fața lui Pandit, care în timpul ăsta își mângâia mustățile când cu mâna stângă, când cu dreapta.

Am încheiat primul fascicul cu un poem ironic – un sonet despre natura stranie și circulară a libertății. Despre cum ne luptăm ca să scăpăm dintr-o închisoare numai ca să intrăm bucuroși în alta. Mi-a luat două zile ca să-l compun.

În ziua în care l-am terminat, mi-am petrecut după-amiaza făcând socoteli. Mai erau două zile până să se facă trei săptămâni. Paisprezece zile lucrătoare. Unsprezece mii șapte sute optzeci și două de cuvinte. Treizeci și patru de foi concept; și încă una pentru pasajul final. După care am numărat stelușele și craniile care se aflau în josul fiecărei pagini a carnețelului cu spirală în care-mi treceam notițele și numărul de cuvinte pe care le scriam zilnic. Le desenasem frumos, în linie dreaptă – stelușele cu cinci colțuri, fără prea mare efort; mai greu fusese cu craniile, cu gâvanele mărite, cu dinții rânjiți și tot tacâmul.

Stelușele erau pentru timpul pe care-l petrecusem împreună cu Fizz.

Craniile erau pentru timpul pe care-l petrecusem eu cu mine.

Am numărat cincizeci și patru de stelușe și paisprezece cranii.

Lui Fizz nu-i dădusem încă să citească nimic, dar în după-amiaza aceea i-am arătat calculele pe care le făcusem după primul fascicul. Stăteam amândoi pe pat și ea purta un tricou galben fără mâneci și o fustă înfoiată – genul de haine cu care n-ar fi ieșit niciodată pe stradă. S-a uitat la foia de hârtie cu ochi surâzători.

Zile: nouăsprezece.

Zile lucrătoare: paisprezece.

Cuvinte: unsprezece mii șapte sute optzeci și două.

Pagini scrise: treizeci și cinci.

Steluțe: cincizeci și patru.

Cranii: paisprezece.

A luat și ea un creion și a început să facă niște calcule.

„Două sute optsprezece cuvinte pe steluță", a spus ea, aruncându-mi o privire șăgalnică.

„E bine sau rău?" am întrebat eu.

„Foarte bine-rău", a răspuns ea.

Așa spuneam noi lucrurilor proaste pe care le făceam bine.

„Ar fi bine să ai grijă", a spus ea sever, sugând capătul creionului, „dacă o ții tot așa o să dai de necaz cu Limita lui Hemingway."

Eu am spus: „Mai am ani buni de recuperat."

Ea m-a amenințat cu creionul, iar eu m-am aplecat în față și mi-am băgat fața în subsuoara ei, acolo unde începuse să iasă părul, iar mirosul transpirației ei curate mi-a făcut capul să vâjâie.

„De fapt, cred că trebuie să încep să recuperez chiar acum", am șoptit.

„Dispari de aici, animalule", a zis ea, împungându-mă cu creionul, „porcii care dau cu râtul n-or să scrie niciodată nimic."

„Viața e mai presus de scris!" am mormăit eu, îngropându-mi fața acolo unde îi puteam simți mirosurile.

Mai târziu, goală, a luat din nou hârtia – acum mototolită – și a început iar cu calculele.

„Opt sute patruzeci și unu de cuvinte pe craniu", a spus ea, învârtind creionul între degete. „Să știi că nu e rău. E acceptabil."

„De fapt, e mai rău, femeie proastă", i-am răspuns eu.

„De ce?"

„Ca să verifici dacă ai atins Limita lui Hemingway trebuie să adaugi cele paisprezece cranii la steluțe și să împarți numărul de cuvinte la numărul pe care l-ai obținut prin adunare."

A făcut și asta.

Cincizeci și patru de steluțe + paisprezece cranii = șaizeci și opt.

Numărul de cuvinte: unsprezece mii șapte sute optzeci și două.

„Și acum împarte."

„Dumnezeule mare!" a strigat ea. „Asta înseamnă un orgasm la fiecare o sută șaptezeci și trei de cuvinte."

„Da?"

Ea a zis: „În ritmul ăsta, mai ai trei cărți și ți-ai făcut norma pe viața asta."

„Să nu mai scriu?" am întrebat.

Mi-a aruncat o privire ucigătoare.

„Sau să nu mai fac sex?" am continuat.

„Da", a zis ea. „Începând chiar din momentul ăsta."

„Atunci asta a fost", am spus. „Am terminat."

„Eroul meu", a zis ea.

Citiserăm undeva cum că Hemingway credea că fiecărei persoane îi este dat să aibă un anumit număr finit de orgasme pe perioada vieții – așa că se impunea o oarecare restricție. De fiecare dată când lucrurile o luau razna între noi, glumeam în legătură cu norma asta. Dar acum n-aveam motive de îngrijorare. Până să termin al doilea fascicul și să mă apuc să lucrez la pasajul final, deja nu mai mergea așa de bine cu scrisul. Ciudat, odată cu pofta de scris a început să îmi scadă și pofta de sex – dorința nepotolită a început să se domolească. După cea de-a cincizeci și doua zi, când am început să lucrez la cel de-al treilea fascicul, stelușele și craniile din josul paginilor carnețelului au început să se rărească și să se tot rărească.

În scurt timp, a început să mi se estompeze și aura; în scurt timp, ea a încetat să mai ia inițiativa; în scurt timp, s-a dus și amenințarea Limitei lui Hemingway.

Dar toate astea s-au întâmplat mai târziu. Primele șase săptămâni au fost perfecte și totul a mers bine cu cel de-al doilea fascicul. În fasciculul ăsta îmi propusesem să insist mai mult pe relația dintre tați și fii.

Autoritarul Pandit crede că fiul său, Pratap, care a crescut printre cincisprezece surori, este un mucos – jumătate-băiat, jumătate-fată, complet lipsit de ambiție și de agresivitate, trăsături pur masculine prin definiție. Pe Pratap l-am construit ca fiind mai apropiat de Kamla, mama lui minionă, iar

lui Pandit i-am pus în seamă o replică usturătoare la adresa soției lui: „De ce n-a făcut bunul Dumnezeu să am șaisprezece fete! Ce-am făcut ca să meritățm imitația asta de băiat?" La rândul său, Pratap crede că tatăl său este un om slab, găunos pe dinăuntru din cauza zgârceniei. Pratap învață ce sunt puterea și blândețea de la femeile – surorile și mamele – care fac parte din viața lui. De la ele învață ce înseamnă să fii tare – învață să se ghemuiască la pământ, așa încât nimic să nu-l poată doborî.

Pandit încearcă din răsputeri să-i atragă interesul fiului său, pentru ca acesta să-i calce pe urme. Dar pe Pratap nu-l interesează să vândă sau să cumpere pui și pantofi, sau să își facă săptămânal apariția la cantonamentul plin de reguli, iar acolo să aibă grijă la fiecare vorbuliță pe care o scoate din gură și să-l pupe-n fund pe omul alb. Și cu toate astea, îi este teamă de tatăl său, de temperamentul vulcanic al acestuia și de palma pe care o ridică și cu care îl pocnește apoi peste urechi de-i țiuie timpanele. Așa că se duce unde îi poruncește tatăl său, dar își lasă inima acasă, în grija femeilor închise.

Într-o după-amiază fatidică, Pratap se alătură unei mulțimi de oameni care se duc să-l asculte pe Mahatma. Pierdut într-o mare de oameni, el simte că Ganghiji vorbește numai cu el: sufletul curat nu știe ce e frica; numai cei slabi recurg la violență; adevărul suprem și unic se află înăuntrul nostru: suntem ceea ce facem, iar ceea ce facem are valoare numai în măsura în care se dovedește a fi folositor celor mai nefericiți dintre noi; India trebuie să fie

condusă de indieni; curajul adevărat nu are decât o dimensiune morală; din punct de vedere material, cu cât ai mai puțin, cu atât ai mai mult.

Înainte să se întoarcă la școală, și-a dat deoparte hainele fistichii; iar în momentul în care intră în casa tatălui său, și-a dat deoparte toate temerile. Pentru el, tatăl lui nu mai e acum decât un alt om bogat care s-a lăsat sedus de firimiturile căzute de la masa *sahib*-ului alb.

Fasciculul se încheie pe la mijlocul anilor treizeci, cu Pandit și Pratap ocupând poziții diametral opuse în lumea indiană. Unul străduindu-se să mai susțină, atât cât se putea, eșafodajul Imperiului; celălalt, încercând să-l doboare.

Din mai multe puncte de vedere, relația tată–fiu dintre Pratap și Abhay s-a dovedit a fi mai dificil de elaborat. Nu mai puteam dezvolta aceleași polarități pure. Pratap, pe post de eliberator și moștenitor – al marelui vis indian –, nu mai poseda aceeași curățenie sufletească ca în zilele când lupta pentru libertate. Nu mai auzea cu urechea stângă, din cauza loviturilor de *lathi*, petrecuse ani buni în închisoare, iar când Nehru luase cuvântul la miezul nopții, pe 15 august 1947[1], el îi ascultase discursul la radio și plânsese după tinerețea pe care o pierduse.

Tatăl său, tiranicul Pandit, murise în 1942, urât și dat la o parte de propriii semeni, iar istoria și

[1] Ziua în care India și-a declarat independența față de Imperiul Britanic (n. tr.).

milioanele de adepți ai lui Mahatma trecuseră mai departe, azvârlindu-l pe el și pe zeii lui albi în uitarea timpului. Pratap nu putuse fi de față la incinerarea tatălui său, fiind prea ocupat cu închisorile, asta după ce scandase sloganul lui Mahatma: „Părăsiți India." Iar când a ieșit din închisoare, n-a ezitat – în conformitate cu spiritul vremii – să dea averea tatălui său pe din două: o jumătate a împărțit-o în optsprezece părți, câte una pentru fiecare mamă și soră; iar cealaltă jumătate a donat-o Congresului, pentru lupta pe care o ducea. N-a ținut nimic pentru el: exact așa cum și-ar fi dorit Mahatma.

Nefiindu-i rușine să muncească, o ia pe urmele străbunicului său și deschide o prăvălie de dulciuri în zgomotosul Chandni Chowk. Își amintește de cazanele mari de alamă în care fierbeau laptele și uleiul, sau de oamenii înnegriți și transpirați care aruncau lemne pe foc; de sacii de zahăr îngrămădiți într-un colț, cu gurile deschise; de borcanele murdare de sticlă, care conțineau *burfi*[1] alb și *ladoo*[2] galben ca șofranul; de mirosurile grețos de dulci cu care simțeai că te înneci; de bunicul său, cocoțat pe o pernă; și de mustele omniprezente, care pătau dulciurile, pătau sticla, pătau oamenii. Pratap descoperă că îi merge mâna la comerț și că nu-i vine greu

[1] Desert specific indian. Este făcut din lapte condensat și zahăr, care se fierb împreună până amestecul devine solid (n. tr.).

[2] Desert specific indian. Constă dintr-un aluat făcut din făină și diverse alte ingrediente, care este frământat în formă de bile și cufundat în sirop de zahăr (n. tr.).

deloc să adopte amabilitatea afectată a omului de afaceri. Dar pe măsură ce deceniile se scurg peste India cea liberă – și Gandhi moare, și Patel moare, și Nehru moare, și Azad moare, și Radhakrishnan[1] moare –, iar magazinul lui Pratap merge tot mai bine, el se simte tot mai fără vlagă. Pratap este orfanul pe care idealismul l-a lăsat în urmă, sfărâmăturile idealismului. Iar printre sfărâmăturile idealismului se află cele mai triste vieți.

Orfanii idealismului descoperă, în cele din urmă, că marea autostradă a istoriei, pe care au pășit odată cu atâta mândrie, cu vântul suflându-le în față, cu cântecul pe buze, cu inima zvâcnindu-le în piept – marea autostradă a istoriei, toate marile autostrăzi ale istoriei duc la bazar. Iar ca să lucrezi în bazar, ca să te miști, să ședzi și să stai în bazar, ca să te descurci repede și ușor în bazar, trebuie să lași deoparte armura sufocantă a idealurilor înalte și coiful greoi al idealurilor măreție; trebuie să le lași la poartă, acolo unde începe bazarul și unde se termină marea autostradă a istoriei.

Când marea autostradă a istoriei indiene se sfârșește la acel miez de noapte în 1947, iar călătorii de temut prind să intre în bazar, Pratap nu-și dă prea bine seama ce se întâmplă. Intră și el, încă purtând coiful și armura, și observă – pe măsură ce se scurg anii – că începe să se izbească nervos de toată lumea; din nefericire, chiar și de vechii lui camarazi. Oameni care, alături de el, căzuseră secerați sub

[1] Cel de-al doilea președinte al Indiei, între 1962 și 1967 (n. tr.).

loviturile de *lathi*, oameni care-l inspiraseră și-l susținuseră.

Pe la sfârșitul anilor șaizeci, cei mai mari războinici erau fie morți, fie pe moarte, iar restul armatei învățase să plutească artistic prin lume, fără nici o ancoră, purtați mai departe de lăcomie, niște afaceriști mărunți care manevrau dedesubturile întortocheate ale politicii și comerțului de doi bani. Oameni nobili, pe care patimile partenerilor de viață, poftele copiilor și mârșăvia rudelor îi făcuseră meschini.

Deunăzi prețuiți pentru principiile lor, acum valoarea le este dată de posesiunile lumești.

Regii Idealurilor devin Regii Afacerilor.

Încer, dar sigur, Pratap își pierde și el substanța și învață să plutească.

Se prinde din nou în joc.

Nominalizările în comisiile de supraveghere a pieței încep să curgă.

Deschide benzinăria pe care soția lui și-o dorise atâta.

Partizanii aceleiași cauze încep să trimită după el.

Cei care aspiră la aceeași cauză încep să apară la ușa lui.

Ajunge să aplaneze disputele.

Să satisfacă cerințele.

Să împlinească dorințele.

Se pregătește să devină consilier local.

Școlile de stat încep să comande dulciurile pentru Ziua Independenței de la magazinul lui.

Și, cu toate astea, el continuă să se considere tânărul care a contribuit la eliberarea Indiei. Continuă

să fie un discipol al lui Gandhi. Știe că viața îi este jertfită pe altarul națiunii. Imaginea sa despre sine rămâne mai mult sau mai puțin neștirbită.

Eram mulțumit cu Mahendar Pratap, dar personajul lui Ahbay tot îmi crea probleme. Mi se părea dificil să construiesc relația dintre el și tatăl lui în așa fel încât să fie susceptibilă mai multor interpretări. Nu voiam să-l prezint pe Ahbay ca pe un pierde-vară, sau să-l transform într-un opozant stângaci și neîndemânatic al tatălui său. În cazul ăsta, n-aș fi făcut decât să urmez un șablon.

În India de dinainte de independență mai puteai să găsești personaje albe sau negre, însă India anilor șaptezeci – o Indie în care drepturile omului nu mai însemnau nimic, o Indie a testelor nucleare, a războaielor-fulger, a summiturilor la nivel înalt, a mișcărilor studențești, a organelor tăiate, a scandalurilor legate de spălarea banilor, a acronimelor satanice de genul Misa, Csepac, Arse și a valorilor zdruncinate – India anilor șaprezeci era așa un talmeș-balmeș de vise și dorințe rătăcite, că n-ai fi putut să găsești un om curat nici să-l cauți o mie de ani.

Așa că pe Ahbay l-am transformat în omul vremurilor. Nici prea bun, nici prea rău; nu că l-ar fi interesat pe el așa ceva.

Ahbay este un tânăr voinic și frumos, exact ca și bunicul său, Pandit. La fel ca și acesta, este iute la mânie, pasional – se tot mângâie cu fetele prin sălile de cinema – și atât de ambițios, că ar călca pe oricine în picioare ca să-și atingă scopul. Singurele

valori de care ține cont sunt prietenia și succesul. Orice ar fi făcut prietenii lui, sărea să îi apere și se lua chiar la bătaie pentru ei atunci când era nevoie. După fiecare încăierare, se simțea exaltat. Avea conștiința faptului că își făcuse datoria, iar asta îi dădea aripi.

Prietenii îi ziceau *yaroon ka yar*. Prietenul prietenilor.

Tot în al nouălea cer se simțea și când intra în contact cu o persoană de succes. Vreun afacerist bogat, vreun politician influent, vreun actor faimos. La fel ca și bunicul său în prezența lui Tim Anderson, Ahbay devenea în astfel de momente respectuos, atent, adulmecând curios secretul succesului. Ahbay crede că omul își face singur norocul și că lumea asta e a acelora care știu să-și ia singuri ce li se cuvine.

Religia îi este prietenia. Succesul este zeul la care se închină.

Abhay detestă prăvălia de dulciuri și benzinăria. Numai ideea că cineva se poate ocupa de asemenea treburi meschine îl îngrozește. El nu vrea să se implice în așa ceva. Urăște afacerile mărunte ale tatălui său și urăște felul în care acesta se îmbracă. Zi de zi, an de an, veșnica-i *kurta*. Dar ce îl enervează cel mai tare este tichia din pânză albă – tichia lui Gandhi – pe care tatăl său o pune pe cap de fiecare dată când iese din casă.

„De ce trebuie să poarte tichia aia tâmpită?" îi strigă Ahbay maică-sii. „Chiar și lui Gandhi îi era rușine s-o poarte!"

Bineînțeles că Abhay poartă blugi albaștri, tricouri strâmte și cizme din piele de vițel. Taică-său are un scuter verde, pântecos, care huruie atunci când merge la viteză mică; Abhay are o motocicletă marca Royal Enfield, neagră și mare. Zgomotul pe care-l face se aude de la trei străzi distanță. În camera lui, Abhay ține o poză cafenie și ștearsă, înfățișându-l pe bunicul său lângă mașina lui cea lungă, ținându-și cotul pe capotă. De fiecare dată când se uită la poza aceea, îi vine să se năpustească asupra tatălui său și să-l calce în picioare cu cizmele-i grele din piele.

Abhay vrea să joace în filme la Bombay și să fie faimos. Vrea să ajungă pe scena cea mare, în jocul cel mare, în lumea cea mare, care îl așteaptă dincolo de ușa magazinului de dulciuri și a benzinăriei. Are încredere în forțele proprii; și are un album personal cu fotografii. Abhay și-a trimis albumul pe la diverși regizori din Bombay. Și, în fiecare zi, așteaptă să sune telefonul, să vină poștașul. În fiecare zi se postează în fața oglinzii înalte din camera lui, încălțat cu cizmele din piele de vițel și cu pălăria de cowboy pe cap și, așa aranjat, își îndoaie puțin genunchii și se face că trage pistolul din toc. După ce glonțul a țâșnit din țeavă, adaugă și el: „Pooooc!"

După care suflă fumul care iese în firișoare subțiri din țeavă.

Pratap crede că fiul său este un fluieră-vânt și un visător. Știe că fumează și bea și că le ia pe fetișcane la câte o plimbare cu motocicleta. Nu-i place cum se îmbracă Abhay, nu-i plac prietenii lui și nici

visurile pe care acesta și le-a făurit pentru sine. Dar lucrul pe care îl urăște cel mai mult este pălăria kaki de cowboy cu care umblă fiu-său.

„Pe cine-ai mai văzut să poarte o asemenea pălărie tâmpită?" îi strigă el nevesti-sii. „Prostul ăsta o avea impresia că trăiește-n Londra!"

Tatăl și-ar dori din toată inima să vadă că în fiul său există sâmburele aceluiași idealism care l-a însuflețit și pe el deunăzi. Să îl vadă tinzând către lucruri mai înalte; depunând eforturi serioase ca să obțină ceva. Încearcă să-i vorbească despre minunata istorie a Indiei, despre viziunea umanistă a lui Gandhi și a lui Nehru. Însă Abhay este omul prezentului. Nu-și dorește să dea piept decât cu demonii dinăuntrul său. Nu vrea să exorcizeze decât poveștile cicălitoare cu care-i împuie capul taică-său, povești despre sacrificiu și bunătate și despre cât de recunoscători ar trebui să fie tinerii de azi pentru ceea ce au primit.

Abhay se uită la posterele uriașe din față de la Filmistan și de la Regal și de la Golcha – niște afișe vopsite în culori stridente, în care-i vezi pe Amitabh Bachchan și pe Dharmendra trăgând cu pistolul și îmbrățișând femei, cu părul în vânt și sângele șiroindu-le pe față – și tot ce-și dorește e să fie și el ca ei.

Ar vrea ca tatăl său să tacă.

Ar vrea ca tatăl său să fie preot.

Ar vrea ca tatăl său să închidă prăvălia de dulciuri și să deschidă un magazin universal.

Ar vrea ca tatăl său să vândă benzinăria și să-și ia în loc o sondă.

Ar vrea ca tatăl său să cumpere o mașină Fiat albă.

Dar cel mai mult și mai mult și-ar dori ca tatăl său să-și dea jos de pe cap nenorocita aia de șapcă albă.

Atunci când taică-său vorbește cu dispreț despre Pandit Har Dayal și despre excesele acestuia, lui Abhay îi pare rău de bunicul său. Își dorește să afle mai multe despre el; sufletul i se umple de mândrie atunci când aude de strălucirea și de succesul de care se bucura bătrânul. Stă întins în pat și se gândește la poveștile despre bogăția și despre violența lui Pandit, la servitori și la locuințe, la dansatoare și la femeile pe care le ținea închise, la mașina englezească și la caii arabi. Prietenii lui au auzit și ei toate amănuntele. Și ei cred că tatăl lui Abhay este un idiot.

Abhay continuă să o bată la cap pe maică-sa despre prostiile pe care le face soțul ei. Cu toate astea, nu îndrăznește să îl acosteze pe tatăl său. Nu pentru că i-ar fi frică de el. Mai mult din bunătate, dintr-un fel de pioșenie. Abhay știe prea bine că taică-său a eșuat lamentabil în societate. La o adică, el nu este altceva decât o slugă, o slugă umilă, ale cărei eforturi nu s-au concretizat niciodată într-un succes. Știe că sacrificiile pe care le-a făcut în tinerețe și acel unic act de rebeliune împotriva lui Pandit sunt coarda care înnoadă la un loc viața frântă a tatălui său. Dacă el ar tăia această coardă, atunci bătrânul s-ar sfărâma.

În încheierea fasciculului, Abhay se identifică tot mai mult cu bunicul său și ajunge să îl disprețuiască

tot mai mult pe tatăl său. Trădătorul de acum o generație a devenit un exemplu demn de urmat; eroul, o rușine. La sfârșitul fasciculului, Mahendar Pratap începe să iasă încet din carapacea sa și pătrunde treptat într-o lume coruptă.

Abhay așteaptă să fie sunat de la Bombay, iar între timp mai exersează la trasul cu pistolul. Poooc!

Pratap devine din ce în ce mai flexibil și manipulează voturile în favoarea sa la alegerile municipale.

Fantoma lui Pandit devine din ce în ce mai puternică, hrănindu-se cu nămolul vremurilor noi.

Mi-a luat câteva zile să scriu pasajul final. După ce în pasajul anterior ironizasem natura circulară a libertății, acum nu prea mai îmi dădeam seama ce învățăminte mai de soi aș putea scoate din al doilea fascicul. În cele din urmă, am făcut un sonet despre eroi și trădători în care spuneam că va veni ziua în care Gandhi și Nehru vor fi trași la răspundere pentru libertatea stârbită a Indiei și vor fi batjocoriți pentru că sunt slabi. Iar aceia care au fost cu adevărat slabi și intoleranți, aceia vor fi întâmpinați cu urale de către această lume nouă și meschină, ca niște eroi.

În ciuda tuturor încercărilor mele, în ciuda urechii mele muzicale, sonetul tot a rămas puțin aritmic; dar în cele din urmă l-am lăsat așa cum era și l-am scris la mașina Brother.

În seara aia am mers la „Suzie Wong", în sectorul 22, ca să luăm mâncare chinezească. Eu eram dus pe gânduri și iritat. *Chopsuey*-ul era prea acru,

așa că m-am luat la ceartă cu chelnerul gălbejit, care s-a dus și l-a chemat pe chelnerul-șef, și ăsta alt gălbejit. La orice restaurant chinezesc din Punjabi te-ai fi dus, numai peste așa ceva dădeai – chelneri gălbejiți, tăieței groși și mâncare proastă. Sunt două chestii asupra cărora gălbejiții dețin monopolul în India, și anume restaurantele chinezești și toată nebunia asta legată de kung fu. Nu găsești restaurant chinezesc la care să nu te servească la masă un gălbejit, iar de la *Enter the Dragon* încoace te gândești de două ori înainte să te iei la harță cu un gălbejit. Dar nu-mi păsa. Voiam să mă descarc. Am început să țip la chelnerul-șef. S-a dus și ăsta să-l cheme pe proprietar. Proprietarul era un tip gras din Punjabi, genul care-ți spune verde-n față, pe care-l chema Jollyji.

„Care este problema?" a zis Jollyji, zâmbind amenințător.

„Nenorocitul ăsta de *chopsuey* e groaznic!" am spus eu.

Jollyji s-a întors către chelner și l-a întrebat binevoitor: „Ce s-a întâmplat, fiule?"

„E foarte bun", a răspuns chelnerul, cu ochii în toate părțile.

„Cine îl mănâncă, fiule?" a întrebat Jollyji cu voce catifelată.

„El", a răspuns chelnerul.

„Cine plătește pentru el, fiule?"

„El", a zis chelnerul. Începuse să se agite.

„Și atunci cine știe mai bine, fiule?" a murmurat Jollyji.

„El", a zis chelnerul, dându-se înapoi.

„Atunci ia dracu' gunoiu' ăsta de aici și adu-i altu' nou!" a răcnit Jollyji, lovindu-l pe chelner peste ureche ca să-i facă vânt.

Se vede treaba că Jollyji nu văzuse *Enter the Dragon*.

„Să-l trimiteți iar înapoi dacă nu vă place!" a spus el, întorcându-se către noi, zâmbind larg și frecându-și mâinile grase una de alta: „La mine în restaurant, Clientul este Rege!"

„Merci", am răspuns eu.

L-am întrebat de unde i-a venit ideea cu numele restaurantului. A zâmbit șiret și mi-a spus că l-a luat dintr-un film pe care-l văzuse mai demult. A zis că i-a plăcut mult femeia care juca în film. Am râs amândoi, iar el m-a bătut prietenește pe spate.

Cât a durat chestia asta, Fizz n-a scos un cuvânt. Însă când am plecat, m-a întrebat: „Ce e cu tine?"

Eu n-am zis nimic.

„Data viitoare când vrei să te mai pui bine cu Jollyji și să-i calci în picioare pe bieții chelneri, pe mine să mă lași acasă", a spus ea.

Eu nu i-am răspuns nimic, iar ea n-a mai insistat. Am condus până acasă în liniște și apoi am făcut dragoste. N-a însemnat nimic: ne-am frecat doar unul de altul. A doua zi am rămas până mai târziu în pat și n-am coborât în sufragerie pentru micul-dejun. Fizz nu m-a întrebat nimic. Când s-a făcut după-amiază, i-am spus: „Hai să mergem la un film."

Ea a zâmbit strâmb: „De ce, azi ai chef să bați niște plasatori?"

Am mers la KC, care avea o formă stupidă de hangar de avioane, și am prins matineul. Filmul a fost zgomotos, dar tot n-a putut să mă facă să uit de chestia care mă rodea.

Mai târziu am luat-o la pas prin piațeta din sectorul 17 și am ajuns la Librăria *New Variety*[1]. Erau atât de puține cărți acolo, încât stăteau toate înșirate pe pereți, ca niște postere. Proprietarul era un tip ciudat. Nu părea o persoană care să citească cărți scrise în engleză și, cu toate astea, avea cea mai bună colecție de literatură engleză din Chandigarh. Erau acolo cărți – chiar și ediții mai ieftine, care apăruseră cu peste cincisprezece ani în urmă – pe care nu le mai vedeai pe nicăieri altundeva. În librărie era igrasie, dar el păstra fiecare carte învelită cu grijă în celofan. Când dădeai la o parte celofanul și deschideai cartea, doar marginile paginilor erau îngălbenite, dar cotorul nu era îndoit și hârtia era netedă. Ținea numai literatură – nu tu manuale, nu tu ghiduri, nu tu abecedare sau articole de papetărie. Rafturile arătau ca niște etajere pentru reviste, erau înalte, și fiecare carte era pusă cu fața în sus. Dacă stăteai în mijlocul magazinului, puteai să te uiți până în tavan și să citești titlul sau prezentarea vreunei cărți.

Proprietarului îi spuneam Siriji, iar lui îi plăcea asta. Siriji avea o scară de aluminiu, conducea singur magazinul și nu vorbea nici boabă de engleză. Ceea ce mă uimea era faptul că Siriji nu era deloc

[1] „Noua varietate", în original din engleză (n. tr.).

ţăcănit. În nici un caz nu era unul dintre anglofonii lăsaţi în urmă de Raj, care – după ce l-au văzut pe *sahib*-ul alb în toată splendoarea lui – să aibă impresia că tot ceea ce are de-a face cu limba engleză sau cu cărţile englezeşti e şi bun. Siriji avea cam treizeci de ani; şi câteodată, când intram tiptil în magazinul lui gol, îl mai zăream stând în spatele tejghelei şi citind vreun roman indian cu coperte viu colorate. Când îşi dădea seama că l-am văzut, ascundea repede cartea, sărea deodată, dădea mâna cu mine şi începea să scoată tot felul de cărţi care credea el că ne-ar interesa.

Prima dată am intrat în magazinul lui pe vremea când eram student şi aveam doar câteva rupii în buzunar, dar m-a captivat pe loc. De-a lungul anilor, cele mai multe cărţi din biblioteca noastră, acum devenită neîncăpătoare, le-am luat de la Siriji. Maeştrii europeni, greii Americii, scriitorii de ultimă generaţie din America Latină – pe rafturile lui apăreau cărţi pe care nu te-ai fi aşteptat în veci să le vezi acolo. Memoriile erotice ale lui Franz Harris; *Şotron* de Cortazar; *Totul despre H. Hatterr* de Desani; poemele lui Wallace Stevens – cărţi despre care nimeni nu auzise sau pe care nu le văzuse în oraş.

Fizz şi cu mine nu ne mai puteam opri din cumpărat, iar chestia formidabilă era că Siriji nu cerea niciodată un bănuţ în plus faţă de preţul iniţial. Se obişnuia la librăriile din oraş să se pună un preţ nou pe o carte în momentul în care era scoasă o ediţie mai scumpă. Dar Siriji vindea la preţul iniţial şi

erau zile când intram la el în magazin cu cincizeci de rupii în buzunar și ieșeam cu trei sau patru cărți de o valoare inestimabilă.

Învelite în celofan murdar, dar noi-nouțe pe dinăuntru.

Ajungeam acasă, scoteam celofanul și mângâiam cartea drăgăstos. Rece și fină pe dinafară; aspră și caldă pe dinăuntru. Dacă stăteai mai mult s-o mângâi așa, la un moment dat aveai impresia c-o auzi cum toarce de plăcere.

Niciodată – mai niciodată – nu erau clienți în librărie. Prima dată când am plecat din oraș, ca să vin să lucrez în Delhi, mă tot întrebam cum o să se descurce Siriji. S-ar fi părut că numai noi mai eram motivul pentru care el mai era acolo. Am rugat-o pe Fizz să mai treacă pe la librărie din când în când. Iar ea a început să-l viziteze cu regularitate, exact ca o infirmieră, ducându-se acolo în fiecare săptămână ca să mai ia o carte și să-i facă o injecție cu entuziasm și bani.

În calendar, în dreptul zilei respective, era adăugat următorul comentariu: „Siriji salvat cu Camus. Fizzji trebuie salvată și ea."

Curios lucru, liniștea din librăria lui Siriji reușea să-mi distragă atenția mai bine decât zgomotul de la film. Preț de mai bine de o oră am rămas calm, plimbându-mă agale printre zecile de cărți. Desfăceam cu grijă celofanul lipit cu scotch, frunzăream paginile, după care-i dădeam cartea lui Siriji ca s-o lipească frumos la loc. Mi-am dat seama că începusem să compar ce scriam eu cu fragmentele pe care-mi

cădea privirea. Citeam primele pagini din vreun autor consacrat și încercam să compar întorsătura frazelor, personajele, atmosfera, dialogul. Pentru un timp, asta m-a făcut să uit de trauma pe care o resimțeam tot mai acut și care se datora faptului că în ultima săptămână nu mai scrisesem nimic.

Când am ieșit din librăria lui Siriji cumpăraserăm două cărți, însă inspirația în căutarea căreia pornisem – harta pe care trebuia s-o găsesc ca să dau de drumul cel bun – nu-și făcuse simțită prezența.

Chestia era că nu mă apucasem încă de cel de-al treilea fascicul pentru că habar n-aveam ce să scriu.

Am mai zăbovit vreo câteva zile – cu ochii lui Fizz ațintiți curioși asupra mea – după care m-am hotărât că trebuia să mă așez din nou la masa de lucru. După ce-am mai pierdut trei zile, într-o dimineață m-am postat în fața oglinzii și am început să citesc Manualul cu glas tare. Ca să ții un asemenea discurs, trebuie să știi să vorbești cu emfază. Să se audă ecoul vorbelor tale în toată baia.

Una dintre porunci mă necăjea mai cu seamă: Lumea e plină de cărți mizerabile pe care nimeni nu le-a citit niciodată. Vezi să nu scrii și tu una la fel.

Când am ieșit din baie, Fizz a spus: Mai bine decât să te aud cântând.

În dimineața aia m-am așezat în fața mașinii Brother și am început să dau în taste. Nu scriam; mai degrabă redactam. Nu aveam inspirație, nu eram entuziasmat. Habar n-aveam încotro mă îndreptam.

În noaptea aceea am lăsat-o pe Fizz să-mi citească manuscrisul pentru prima oară. Aveam nevoie de încurajare. Ei i s-a părut grozav și se mai oprea din când în când să citească câte o propoziție, cu un aer teatral. Iar după ce o termina de citit, așa copilăroasă cum era, se arunca pe mine să mă îmbrățișeze.

Mai târziu, și-a luat răsplata din plin. M-a întors pe burtă, mi-a acoperit fața cu tricoul ei și, plimbându-și vârful limbii pe trupul meu, m-a făcut să uit de Pandit, de Pratap, de Abhay, de India, de scris, de tot ce știusem vreodată.

Am gemut ca un prunc. După care am dormit ca un prunc.

Dar a doua zi de dimineață m-am trezit iar în fața oglinzii și a poruncilor neînduplecate și a mașinii de scris roșii, care mă aștepta. Vitejește, am continuat să lovesc tastele negre și lucioase, dar parcă nici scrisul și nici povestea n-aveau deloc savoare.

În seara aia, am sugerat că ar trebui să facem o pauză. Am spus că mă simțeam gol, ca o băsică din care s-a scurs toată apa. Și că trebuia să mă umplu din nou, să las lichidul să curgă la loc, picătură cu picătură. A doua zi, devreme – era încă întuneric – am umplut un sac cu de-ale gurii, am încuiat casa și am pornit-o cu bicicleta în sus, înspre Kasauli. Când am trecut prin Pinjore, orizontul de-abia prindea să se contureze cenușiu, iar când am intrat pe artera congestionată din Kalka – pe care acum tot se mai scurgea ceva, dar pe care aveau în curând să se formeze cheaguri – și am ajuns la poalele dealurilor care

înconjoară munții Himalaya și am început să urcăm și ne-am trezit împresurați de pini, ne-am simțit în al nouălea cer. Nu ne grăbeam. Am mers încet și, la fiecare câțiva kilometri pe care îi străbăteam, Fizz îmi întorcea capul ca să mă sărute pe gură.

Ca de obicei, am oprit la curba de dinainte de Timber Trail[1]. Cu șase ani în urmă, pe când încă eram la facultate, doi prieteni de-ai mei își pierduseră viața aici. Afară burnița și ei coborau încet de la Shimla, îmbătați de tinerețe și de bere, iar bicicleta Yezdi pe care erau amândoi derapase și-i azvârlise în mijlocul drumului. În timp ce se rostogoleau pe asfalt, Billa, cel de pe șaua însoțitorului, se ținuse strâns de Timmy, cel care pedalase, iar un camion în viteză trecuse peste ei și le zdrobise mijlocul. Când roțile duble au trecut peste ei, Billa se afla deasupra lui Timmy, iar de la talie în jos nu se mai cunoștea care era care: totul era o tocană de oase, carne și sânge. La vreo câteva minute, am ajuns și noi, ceilalți, acolo, și ei încă mai vorbeau, cu capetele la doar câțiva centimetri unul de altul, fără să-și dea seama că, de sub buric în jos, nu mai existau.

Billa, cel cu ochi verzi, spunea: „I-am zis imbecilului ăstuia că o să alunecăm."

Timmy, rămas fără turban, cu părul lung răsfirat pe șosea, zicea: „I-am spus cretinului să nu mă mai țină așa strâns, că n-o să pot să întorc."

Billa a zis: „Data viitoare, ticălosule, să mă lași pe mine să pedalez."

[1] „Drumul Cherestelei", în original din engleză (n. tr.).

Iar Timmy a spus: „La dracu'! Taică-meu o să mă omoare! A pățit ceva bicicleta?"

„Nu", a răspuns Miler, îngenunchind, cu felul lui tăcut și autoritar de a fi. „E bine. Totul este bine."

Timmy a zis: „Vedeți să nu-i zică vreunul – o să-și iasă din minți!"

În numai câteva minute, au murit. A fost ciudat. Acum vorbeau și dintr-odată s-au dus. Fuseseră atât de tare zdrobiți unul într-altul, încât a trebuit să-i ia pe o singură targă și chiar să-i incinereze împreună. Pentru noi toți, chestia asta a fost ca un fel de ritual de trecere. Ne atinsese moartea. Știam acum că nu doar bătrânii o întâlneau.

Săptămâni bune după asta, am continuat să vedem viața ca pe un miracol. Apoi tristețea a trecut, amintirile au devenit frumoase și îi plângeam numai când ne îmbătam.

În locul acela, am găsit o piatră mare sub nivelul șoselei și am scris pe ea: Timmy & Billa, 26 iulie 1981, căminul Himachal, camera nr. 102, niște prieteni pe cinste și cei mai tari la skandenberg, acum colegi de cameră pe veșnicie și să-l ia dracu' pe paznicu' care o să încerce să-i separe. Am stabilit ca fiecare dintre noi care avea să mai treacă pe acolo să facă un semn pe copac. Am coborât cu grijă până la piatră, pe poteca alunecoasă, acoperită cu frunze, și am numărat crestăturile de pe coaja copacului. Erau douăzeci și șapte. Patru dintre ele fuseseră făcute de mine; am luat o piatră și am adăugat a cincea crestătură. Billa și Timmy aveau parte de suficiente vizite.

Până să luăm următoarea curbă, deja uitaserăm de asta și Fizz zicea ceva de micul-dejun. Ne-am oprit la o cocioabă și, din patru ouă, am făcut o omletă grasă pe care am mâncat-o cu pâine prăjită direct la foc, după care am dat pe gât vreo câteva pahărele de ceai. Soarele se înălțase pe cer, dar încă nu ieșise dintre dealuri, ca să poată să se prelingă pe șosea.

Când am ieșit de pe șoseaua principală, la Dharampur, și am luat în piept ultima bucată de drum până la Kasauli, aerul proaspăt și fericirea ni se urcaseră la cap. Pe parcursul ultimilor treisprezece kilometri, drumul se îngusta treptat – o panglică care flutura în vânt – și traficul se stingea, iar formidabilele coțofene albastre cu cioc roșu se iveau câte două pe câte o conductă și începeau să se hârjonească; poienițe mirifice apăreau ca din pământ pe lângă drum și ne-am oprit o dată într-una și ne-am folosit de trunchiul lat și zgrunțuros al unui pin și de pătura de ace de pe jos ca să mai luăm o înghițitură din băutura fermecată a iubirii și a dorinței.

Ea purta un pulover roșu, mai larg. L-am ridicat – și tot ce mai avea pe sub el – și i l-am strâns la baza gâtului. Ea și-a unduit spatele și era mai frumoasă decât toți copacii și păsările și munții. Pielea i s-a făcut ca de găină, iar sfârcurile ei rozalii puneau întrebări la care eu mă născusem ca să dau răspunsul. Unuia i-am răspuns cu gura deschisă, celuilalt cu palma deschisă. Fața îi era trandafirie, precum zorii zilei, și mă ținea de cap și mă conducea peste tot până când fața a prins să-mi strălucească

de parcă ar fi fost acoperită de roua dimineții. Iar când mi-am dezlănțuit iubirea în ea, rostindu-i numele printre gemete, vântul din poiană a început să-l șoptească împreună cu mine.

Fizzzzzz.

Ne-am cazat la o casă de odihnă aparținând statului, aflată undeva pe marginea drumului Lower Mall, într-o cameră cu igrasie în care covoarele verzi erau umede, iar perdelele mucegăite. Saltelele erau groase, dar cu toate astea patul scârțâia; iar dacă închideai ușa de la baie pe dinăuntru, se bloca și trebuia lovită în afară ca să se deschidă. În cele patru zile cât am stat acolo, strigam unul la altul: „Lovește, iubire!" Iar replica nu întârzia să apară: „OK! Dă-te la o parte!" Și poc! O loveam cu piciorul și o deschideam. Ca niște personaje dintr-un film cu bătăi. Normal, baia avea instalații moderne, care însă nu funcționau. Bazinul alb și strălucitor și boilerul alb și strălucitor erau amândouă moarte. Unul gâlgâia sec când te apropiai de el; celălalt nu-și deschidea niciodată ochiul roșu. În stilul caracteristic indian, apa rece pe care o turnam în vasul de toaletă o aduceam cu găleata, iar apa caldă pentru baie sosea de la cișmea tot cu găleata; o aducea îngrijitorul costeliv, pe care atunci când îl vedeai purtând o asemenea greutate, ziceai că mai are puțin și cade din picioare.

Dar eram pe val. Nimic nu ne putea descuraja. În doar câteva minute, Fizz deschidea ușile și ferestrele și-i chema pe îngrijitorul tânăr și pe soția lui ca să șteargă praful și să aerisească. La două ore după ce se termina toată povestea, ne obliga pe toți

să ne așezăm în șezlonguri, pe veranda care dădea înspre dealurile împădurite, apoi trimitea la piață după *samosa*[1].

Comanda câteva în plus pentru îngrijitor și soția lui și pentru cei trei copii ai lor. Aceștia au devenit imediat adepții ei, iar când ne aduceau ceaiul cu *samosa*, acesta era bine fiert, foarte fierbinte și cu foarte mult zahăr. *Surrrchai*. Trebuia să-l sorbi atunci când îl beai.

Era puțin după zece. Lumina era destul de puternică, dar nu începuse încă să fie cald. Răcoarea dimineții se dusese însă și era plăcut să stai pe verandă numai cu o cămașă pe tine. Nu se auzea nicio mașină pe aici – numai zumzăitul neîncetat care venea din tufișuri sau țipetele păsărilor, fiecare cu rezonanța lui. O gașcă veselă de bulbuli cu obrăjori albi pusese stăpânire pe pajiște, iar câte unul se mai avânta pașnic pe verandă, fluturându-și mândru creasta. Fiecare părea să vorbească pe limba lui. Era clar că veniseră în grup.

„Aș putea să trăiesc toată viața aici", a spus ea.

Arăta de parcă ar fi fost desprinsă dintr-un peisaj cu dealuri, menit să-ți răscolească sentimentele – părul negru și ondulat lăsat pe spate, picioarele ridicate pe masa veche de lemn, pielea strălucitoare, cana albă și emailată pe care o ținea cu amândouă mâinile, ochii pierduți în depărtare.

„Și eu la fel", i-am răspuns.

---

[1] Un pateu în formă de triunghi, de obicei umplut cu un amestec de cartofi, ceapă și mazăre (n. tr.).

Ea a zis: „Ai putea să scrii, eu aș putea să mă ocup de o fermă avicolă sau de ceva care să aibă legătură cu ierburile de munte."

Eu am întrebat-o: „Știi ceva despre ierburile care cresc la munte?"

Ea a zis: „Nu-i prea greu să-ți dai seama. N-aș avea nevoie decât de vreo două terase pe deal. Și mai știi, poate o să ne iasă ceva bani de la Pandit și progeniturile lui."

„Da, n-avem decât să-i spunem editorului: «Ia tu cartea asta și dă-ne nouă două terase pe deal.» Sau poate trei, câte una pentru Pandit, Pratap și Abhay."

„Asta e! Pe una dintre terase o să construim o cabană cu două camere, cu un birou și un șemineu. Și pe celelalte două o să cultiv eu ierburi exotice."

„Iar apoi eu o să scriu *Erbivorii*, un roman *noir* despre un cuplu singuratic care trăiește la o fermă și folosește ierburi erotice pentru tot felul de ritualuri sinistre."

„Am spus ierburi exotice, nu erotice."

„În literatură se permite orice, iubito."

„N-o să-mi las ierburile să fie folosite în scopuri josnice."

„Pentru literatură, iubito, pentru literatură."

„N-are legătură cu sexul? Ești sigur?"

„Bineînțeles. *Erbivorii* va fi o poveste captivantă despre plante, pasiune și despre tragedia care se desfășoară în sufletele personajelor. Într-un limbaj emoționant, va explora eternele dileme ale cărnii și clorofilei, toate astea având ca paravan povestea ciudată a unui cuplu care se află într-un

moment de cumpănă și care se confruntă cu plante melancolice și erecții premature."

„Dacă așa stau treburile, o să te las să te folosești de ierburile mele."

„Lumea literară îți va fi pe veci îndatorată", am zis eu.

După ce am luat micul-dejun, am plecat la o plimbare până la Upper Mall, trecând agale pe lângă bungalow-urile vechi, împrăștiate care-ncotro, ascunse printre copaci și tufișuri, încât nu li se mai vedeau decât coșurile și acoperișurile roșii. Kasauli era pentru noi un loc special. Se împlinea al șaptelea an de când mă duceam eu acolo și al cincilea de când începusem să merg împreună cu Fizz. Până să-l întâlnesc pe Sobers în prima săptămână de facultate, nici nu auzisem de Kasauli. El era unul dintre cei trei colegi cu care împărțeam camera, un băiat extraordinar de generos. Tatăl lui lucra la institutul local de medicină veterinară, iar el crescuse acolo.

Adevăratul nume al lui Sobers era Arnab Dasgupta. Dar la facultate îi ziceau așa după Gary Sobers, marele jucător de crichet.

La meciul de crichet al bobocilor, se lăudase că este un sportiv neîntrecut. Era scund și bine-făcut și avea suspect de multă încredere în el. Zicea că e bun la pase; și după vreo zece pase date mai încet, căpitanul nostru i-a aruncat și lui mingea.

Pasa aia a intrat în istoria căminului. Arnab a ținut mingea șaptesprezece servicii, pentru că după

ce a prins-o n-a mai reușit s-o pună jos nicăieri. Prima dată, de fapt, mingea i-a zburat din mână și l-a lovit pe arbitrul de margine. În cele din urmă a început să i se strige să îi dea drumul oricum, numai să-i dea drumul odată și să termine pasa. Mai târziu, a intrat pe postul celui care lovea mingea, purtând apărătoare la un singur picior. La prima minge pe care a văzut-o că vine înspre el, s-a întors cu spatele, iar mingea i s-a blocat între bucile grase. Pentru un moment, toată lumea s-a întrebat ce se întâmplase cu mingea. După care s-a auzit un pleoscăit și mingea a căzut din fundul lui Arnab.

Pe marginea terenului, căpitanul s-a uitat la mine și m-a întrebat: „Chutiya, unde l-ați mai găsit și pe Gary Sobers ăsta?"

După ce au terminat toți de râs, s-a aruncat din nou. De data asta, mingea l-a lovit în piciorul neprotejat și l-a dat pe spate. A căzut ca o cârpă și a început să zbiere în bengaleză, înjurându-l de mamă pe ăla care dăduse pasa.

Din fericire, ăla era un Jat care n-a înțeles nimic.

După treaba asta, toată lumea a început să-i zică Sobers. Șase luni mai târziu, când tatăl lui a venit să-l viziteze la cămin, nimeni nu i-a putut spune unde – sau cine – era Arnab Dasgupta.

Prima dată când am intrat în casa lui Sobers, mai eram cu încă patru băieți – de-abia dacă împlinise vreunul dintre noi șaisprezece ani –, iar pe mine, copil crescut la câmpie, în orașele înnebunitoare din centrul Indiei, mă copleșise atmosfera pe care păreau că o emană munții. Liniștea absolută,

copacii, aerul groaznic de rece din plămâni. Mă simțisem extraordinar de bine. De atunci, de fiecare dată când simțeam nevoia să evadez undeva, mă gândeam la bătrânul oraș de munte. Mă duceam acolo cu Sobers de fiecare dată când se ivea ocazia și, cu timpul, minunații lui părinți au început să mă primească în casa lor de parcă m-ar fi cunoscut de-o viață.

Iar mai târziu, când am adus-o și pe Fizz acolo, au luat-o și pe ea sub aripa lor ocrotitoare, manifestând aceeași generozitate necondiționată. Știau că nu eram căsătoriți și, cu toate astea, ne-au dat o singură cameră la amândoi – fără ca demnitatea lor de oameni din pătura de mijloc să aibă de suferit – iar dimineața, mătușica bătea la ușă înainte să intre cu ceaiul. Asta era reacția celorlalți la Fizz. Era ușor să ai încredere în ea, era ușor s-o iubești. Era ceva ce-avea de-a face cu zâmbetul ei, cu gesturile ei libere, cu solicitudinea cu care își sufleca mânecile ca să spele vasele sau să taie legumele. În timp ce eu tăceam, Fizz ciripea fără întrerupere, o întreba pe mătușică despre familie, despre cum se căsătorise, despre copii; îi lăuda tocana de ficat cu curry sau sariul de mătase pe care îl purta, sau copăcelul-de-bani, care crescuse pipernicit într-o sticlă veche de Vat 69.

Casa pe care i-o dăduse institutul familiei lui Sobers se afla pe marginea drumului Upper Mall și oferea o priveliște panoramică asupra câmpiilor. Era veche și dărăpănată – geamurile erau lipite cu scotch maro, tocurile de la uși și de la ferestre erau

putrezite, grinzile erau mâncate de termite – dar cu toate astea, îți inspira o atmosferă caldă și intimă. După ce plecau părinții lui Sobers – el la institut, ea să predea la școala locală, înființată de asociațiile umanitare – îmi petreceam ziua lansând atacuri asupra trupului lui Fizz.

Insistam ca ea să poarte prin casă doar o cămașă scurtă și, în timp ce pregătea micul-dejun pentru amândoi, o prindeam pe la spate și îmi băgam mâna între picioarele ei. Ne aprindeam atât de tare, că ne dădeam unul altuia bucățelele de mâncare cu gura, în vreme ce mâinile ni le îndestulam unul din trupul celuilalt. Deseori deschideam fereastra din camera de zi și o scoteam pe jumătate afară, iar eu mă prăbușeam pe podea în spatele ei și îmi lipeam buzele de glezna ei și porneam în călătoria mea preferată.

Îi luam în gură glezna mică și tare și o sugeam cu atâta patimă, încât aceasta ajungea să capete o dimensiune profund erotică. Călătoream apoi până la curba pulpelor ei cărnoase și le sugeam și pe ele cu o asemenea lăcomie, încât deveneau organe sexuale. După care îi ocoleam încetișor tibia și începeam să urc colina genunchilor, odihnindu-mă când ajungeam în vârf, cu gura deschisă și buzele fremătând. Coboram pe cealaltă parte și mă întorceam, plimbându-mi limba pe partea interioară a coapselor ei netede, cu ochii ațintiți asupra conturului întunecat al ultimelor culmi. Și astfel călătoream încet, căutând locul de unde pornea mirosul; și, cu cât mă apropiam mai mult și mai mult, carnea căpăta

contururi mai clare și mai clare, iar mirosul devenea mai puternic și mai puternic, iar eu începeam să-mi pierd cumpătul. Din gură, deveneam nas. Nu mai căruiam plăcere, ci căutam plăcerea cu nesaț. Mintea începea să-și închidă obloanele, unul după altul. Rațiune, intelect, simț analitic, percepție, limbaj – dispăreau toate, unul câte unul.

Deveneam o bestie primitivă, umblând în patru labe în căutarea unei urme sau a unui adăpost.

În afara lumii civilizate.

Un animal care nu mai putea fi ignorat.

Iar după ce mă adăpam cu nesaț de la sursă, eram ca o turgescență. Mă ridicam în spatele ei și o prindeam de talie, iar în timp ce ea privea la dealurile verzi care se unduiau înspre câmpiile înăbușitoare din nordul Indiei, eu mă prindeam în cel mai vechi dintre dansuri. Și vântul îi purta gemetele către cele patru zări.

Ne mutam din cameră în cameră, savurând trupuri diferite în ambianțe diferite. Odată cu decorul, ne schimbam și noi.

Eram aristocrați în baie.

Plebei în bucătărie.

Studenți pe verandă.

Amanți în camera de zi.

Iar în dormitor, parteneri și suflete-pereche.

Făcând asta, am descoperit că cei mai grozavi iubiți nu sunt aceia care au fost binecuvântați cu darul statorniciei și al asemănării, ci aceia care se află într-o permanentă schimbare. Aceia care, în momente diferite, pot deveni oameni diferiți.

Atunci când sentimentul de pace ajungea să ne învăluie trupurile, citeam cu glas tare din antologia mea – Louis MacNeice și lumea e mai nebună și mai mare decât credem; Eliot și pentru că nu sper să mă întorc din nou, pentru că nu sper, pentru că nu sper să mă întorc, dorind al acestuia dar și-al aceluia scop; Conrad Aiken și ordine în toate, logică în beznă, înșiruire între atomi și scântei, timp în inimă și secvență în minte, precum Rimbaud cel distrus și Verlaine cel prostit – și citeam și citeam și citeam, iar ea zăcea cu capul ei frumos pe coapsa mea, cu răsuflarea-i caldă fremătând în părul meu încâlcit. Și, pe măsură ce citeam, căpătam impresia că făceam parte dintr-o schemă mai amplă. Simțeam că viața mea, că viețile noastre urmau un șablon anume, că aveau un scop diferit și mai însemnat decât cel al vieților celorlalți.

Câteodată, fără să se miște, îmi spunea: „Mai fă asta o dată."

Iar eu începeam să recitesc versurile.

Din nou și din nou.

Citeam și citeam până când ritmul poeziilor începea să ne pulseze în sânge și pacea se ducea și respirația ei începea să mă excite. Atunci își deschidea gura și în scurt timp începeam să ne unduim pe ritmurile unei melodii mai violente și mai elocvente decât a oricărui text pe care l-am fi putut găsi în antologia aceea.

La ora unu făceam baie – umpleam trei găleți cu apă fierbinte de la boiler și, cu cana, turnam încet apa unul peste altul: eram aristocrați în baie – și

când părinții lui Sobers se întorceau la două ca să ia prânzul, masa era pusă, legumele erau încălzite, *chapattis*[1]-ul era gata; Fizz vorbea fără încetare, iar eu eram satisfăcut.

După-amiezile coboram pe potecile împădurite și cutreieram prin oraș, unde ne vânturam pe macadamul bazarului în căutare de ceai și *samosa*, stăteam pe lângă stația de autobuz și priveam oamenii cum se învârteau încolo și-ncoace, ne plimbam prin cimitir și citeam epitafurile înduioșătoare, schimbam politeturi cu măicuțele vioaie de la școala locală, pe care mereu le vedeam mânând cu veselie către terenul de sport câte o turmă de copii rumeni în obraji, ne uitam după sturzi și păsări din specia *Megalaima zeylanica*[2] și bulbuli, sau stăteam pe băncile de piatră de pe marginea drumului Upper Mall și priveam soarele cum apunea.

Îi spuneam lui Fizz poveștile bungalow-urilor, așa cum le auzisem și eu de la Sobers. Prin Kasauli treceau numai două drumuri, Upper Mall și Lower Mall; erau mărginite de copaci impunători și de bungalow-uri vechi, construite în stil colonial, multe dintre ele aparținând unor personalități. Nu că asta ar fi însemnat ceva pentru noi la momentul respectiv. Eram tineri și, ca toții tinerii, pasivi și indestructibili. Ne uitam la cuplurile de bătrâni cum mergeau în sus și-n jos pe drum, umblând încet – sau repede –,

[1] Lipie nedospită, făcută din făină, apă și sare (n. tr.).

[2] Păsări mici, ce sunt întâlnite în zonele tropicale (n. tr.).

și nu aveam nici cea mai vagă idee despre povestea vieții lor. Cum de ajunseseră în locul ăsta; cum trăiau; ce făcuseră la viața lor. Cei mai mulți erau cărunți și aduși de spate, dar, ca toți oamenii care trăiesc la munte, rumeni în obraji. Curios era că nu-i auzeai niciodată vorbind unul cu altul; treceau doar pe lângă noi, cu încetinitorul, ca niște personaje dintr-un film fără sonor.

Cam pe atunci au început să se cristalizeze planurile și pasiunea noastră pentru viața la munte. Casa lui Sobers, pe cale să se dărâme, plimbările languroase prin Kasauli, vântul care șoptea printre copacii bătrâni, aerul rece, care te împresura necontenit și te pișca de piele, nuanța de mister pe care ți-o inspirau bungalow-urile mohorâte, cu numele lor exotice, anglicizate, atunci când treceai agale pe lângă ele, apusurile în flăcări, nopțile extraordinar de liniștite, când numai greierii mai spărgeau liniștea, și stelele care pâlpâiau, ascuțite și apropiate, mai multe la număr decât în orice alt colț de lume – toate astea s-au contopit perfect cu ritualurile și descoperirile iubirii noastre.

Înainte chiar ca vreunul din noi să apuce să spună ceva, am știut amândoi că, în cele din urmă, aveam să ajungem să trăim la munte. Era destinația pe care și-o alesese dragostea noastră. Nici în cele mai întunecate coșmaruri nu ne-am fi putut imagina ce ne așteptă. Atunci am discutat prima dată cum ar fi să ne cumpărăm o casă printre dealuri; cum ar fi ca ea să predea, iar eu să scriu. Stăteam pe o bancă de piatră, răsărită printre stânci

pe marginea drumului Upper Mall. În acel moment al zilei muntele arăta ca burta unui grăsan care și-a încins mijlocul cu un drum pe post de curea lată. La marginea burții umflate, cam pe acolo pe unde ar fi trebuit să fie buricul, chiar lângă drum, erau niște bănci.

Nu era nici țipenie de om prin preajmă și stăteam aproape unul de altul, singuri în univers. La ora aceea din noapte, cerul fiind limpede, vedeam luminile pâlpâind în Chandigarh – chiar și de la distanță observam că erau dispuse prozaic de geometric.

Fizz a spus: „Trebuie să ne luăm o casă la munte – într-o bună zi. Tu ai putea să scrii, iar eu să predau."

„Da", am răspuns eu, „trebuie."

Mă ținea de mână, iar jacheta albastră cu pernițe la umeri îi lucea în lumina lunii.

„Nu prea pari convins", a zis ea.

„Ba da", am spus, „știi doar cât de mult îmi place la munte. Numai că mă gândeam la tine. Mereu ai spus că-ți place mai mult la mare."

„Așa e. Dar m-am mai gândit. Acum cred că aș prefera să merg în vacanță la mare, dar să trăiesc la munte."

„Cum așa?"

„Știi că îmi place mai mult marea pentru că e mereu vie și frământată, în timp ce munții sunt apatici și veșnic neschimbați și puțin plictisitori. Dar în momentul ăsta nu cred că aș putea să fac față la două elemente agitate în viața mea."

Am strâns-o cu putere de mână.

S-a întors către mine, străduindu-se să zâmbească, și a continuat: „Așa că, pentru moment cel puțin, m-am hotărât să te aleg pe tine și să las marea să mai aștepte."

M-am uitat la ea cu venerație.

A mai zis: „Și mi-ar plăcea să predau într-o școală de munte, cu copii rumeni în obraji."

Eu am spus: „Se vor îndrăgosti toți de tine."

Ea a spus: „Atunci va trebui să scrii povești nemuritoare și să-mi cucerești iar inima."

Eu i-am răspuns: „Cred că ar fi mai bine să mergem la mare."

Aplecându-se către mine, m-a sărutat și a zis: „Nu, cred că *Erbivorii* ar fi un roman mai bun decât *Puturoșii de pe plajă*."

I-am luat fața în mâini și am tot sărutat-o, până când luna s-a prelins pe cer și luminile din Chandigarh au început să se stingă.

Cele patru zile pe care le-am petrecut acolo s-au scurs învăluite în ceața fericirii. Sau a fericirii relative. Pentru că atunci când terminam cu iubirea și cu joaca, nu puteam să nu mă gândesc la problemele pe care le aveam cu manuscrisul început. Dacă se scurgea ceva în băsica-mi creatoare, atunci se scurgea prea încet. În ritmul ăsta, ar fi trebuit să-mi petrec tot restul zilelor în Kasauli ca să aștept să se umple.

Pe drumul de întoarcere spre Chandigarh am simțit cum începe să mă cuprindă iar sentimentul acela de panică; când bicicleta a intrat pe aleea

îngustă pe care locuiam, eram deja în stare de șoc și gata să o iau la fugă înapoi... Am ajuns seara, iar în noaptea aceea eu nu am dormit prea bine.

Fizz și-a dat seama că eram neliniștit. Știa că aveam probleme cu scrisul. A spus, pe un ton obișnuit: „Poate că ar trebui să începi lucrul în zori. Doar așa, ca să mai faci o schimbare."

Era o idee. Știam că H.G. Wells recomandase strategia asta pentru momentele de lipsă de inspirație. „Apucă-te de scris exact atunci când scrisul crede că nu vrei să ai de-a face cu el – surprinde-l."

Așa că m-am dus la culcare devreme și am pus alarma să sune la cinci, numai că am început să mă foiesc cu ceva ore înainte să aud zbârnâitul, m-am tot întors și m-am răsucit, scoțându-mi perna de sub cap și băgându-mi-o printre picioare sau îndesând-o la spate.

Am avut un vis ciudat. Se făcea că stăteam în boxa martorilor într-o curte de judecată – o boxă ca acelea pe care le vezi în filmele indiene: o cușcă din scânduri care-ți vine cam până la talie – și citeam cu voce tare Manualul. După fiecare declarație pe care o citeam, judecătorul cu perucă și cu aspect de porcină lovea cu ciocănelul în masă și atunci un polițist slăbănog, cu ochi goi, se apleca în față și mă lovea cu un băț la fund.

Citește câte o pagină din Shakespeare în fiecare seară.

Jap!

Fără sex în timp ce lucrezi.

Jap!

Forma este la fel de importantă ca și conținutul.

Jap!

Ferește-te de efervescențele sentimentale.

Jap!

Lumea e plină de cărți mizerabile pe care nu le-a citit nimeni niciodată. Vezi să nu scrii și tu una la fel.

Jap!

După fiecare lovitură pe care o primeam, toți cei care erau în sala plină-ochi se ridicau la unison și aplaudau.

Și, de fiecare dată, eu țipam: „Ooo, Shaakesspeeare!"

Curios lucru, am observat după ceva timp că oamenii din sală purtau pe cap niște pălărioare amuzante, de petrecere, țineau în mâini mănunchiuri de baloane și suflau în fluiere. Un tânăr de pe rândul din față, cu ochelari din celofan galben pe nas, țopăia și își arunca brațele în sus atunci când mă pocnea polițistul. Urechile de iepuraș care-i ieșeau din șapcă săreau și ele în sus și-n jos odată cu el.

Și, după ce termina cu țopăitul, începea să facă mișto de mine, strigând: „Ooooo, Shaakesspeeaare!"

Iar gloata pusă pe glume repeta și ea, țipând: „Oooooo, Shaaaakeeespeeaaare!"

Pe măsură ce înainta treaba cu cititul și cu pocnitul, atmosfera se destindea tot mai tare. Râsete, fluierături, salturi acrobatice, toată lumea era prietenă cu toată lumea. Parcă ar fi fost o petrecere de anul nou. Îi vedeai pe oameni doi câte doi, ținându-se de braț, învârtindu-se și dansând. După care am început să recunosc figurile din mulțimea zgomotoasă.

Vedeam foști colegi de școală, de facultate, profesori, pe paznicul de la cămin, pe taică-meu, într-un costum închis la culoare, pe mama, într-un sari maro, pe Bibi Lahori, cu părul tuns scurt și cu sânii legați strâns, unchi, mătuși și veri.

La dracu', tipul cu ochelari din celofan galben și cu urechi de iepuraș, care tot țopăia și-și arunca brațele în sus, era Miler; și l-am văzut și pe Sobers dansând pe un scaun din fundul sălii, purtând un nas fals, mare cât al Inspectorului Closeau. Și pe proprietarul aprozarului de la facultate! Grasul Govindji! Ce căuta el aici? Făcea giumbușlucuri cu mere, portocale și banane și le prindea apoi în gura cu dinți de oțel a mixerului său!

În toată hărmălaia asta, Fizz stătea liniștită pe scaunul stenografei, în josul mesei judecătorului, purtând un guler ca de avocat, și lua cu hărnicie notițe. Părea foarte serioasă.

M-am uitat în sus și am văzut că judecătorul își pusese și el pe cap un coif roșu, cu un clopoțel din hârtie argintie în vârf. Sufla din răsputeri într-un fluier care se răsucea, umflându-și cât putea obrajii grași, iar în loc de ciocănel avea acum în mână un ananas mare.

I-am aruncat o privire rugătoare și am spus: „Milord, Înălțimea Voastră, aș putea oare acum să mă duc acasă și să termin de scris?"

Milord a răspuns: „Ceeeeee?"

Eu am zis: „Știți, Milord, *Troilus și Cressida.*"

Gloata a zbierat: „Glycoden și Paracetamol!"

Iar Milord a ridicat într-o mână ananasul cel mare, l-a ținut în sus ca pe un trofeu – ca să dea mulțimii

necioplite posibilitatea să aplaude – după care l-a izbit de masă.

A explodat ca o bombă, împroșcând cu felii de ananas peste tot prin sală.

Gloata nebună a răcnit: „Ooooo, Shaakesspeeare!"

După care s-au năpustit cu toții să apuce feliile de ananas, de parcă ar fi fost discuri din acelea după care aleargă câinii prin parcuri.

Judecătorul s-a uitat la polițistul cu ochi goi și a lătrat: „Franz!"

Franz s-a aplecat imediat în față și m-a pocnit zgomotos la fund.

Iar eu am țipat: „Oooo, Shaakeeesspeeare!"

Oamenii au ovaționat, apoi și-au aruncat cu toții mâinile în sus și-au prins să țopăie.

Cu o expresie severă, Fizz și-a ridicat ochii, și-a scos fluierul din gură și a sunat din clopoțel, marcând suspendarea ședinței.

Iar eu m-am trezit speriat, am întins o mână către ceas și am apăsat butonul de oprire a alarmei.

Fără să o mai trezesc pe Fizz, mi-am făcut o ceașcă de ceai și am băut-o pe balcon. Era întuneric beznă. În niciuna dintre casele alăturate nu era vreo lumină aprinsă. Însă atunci când avea să se facă ora șase, toți săreau din pat să-și scoale copiii, să citească ziarul, să bea ceaiul sau să facă plimbarea de dimineață. Era ultima oră de tăcere și chiar și străzile păreau obosite, ca după o noapte lungă.

Când am terminat ceaiul, am intrat în casă, am deschis capacul mașinii Brother și am recitit tot ceea ce scrisesem până în momentul acela. Cât timp

am făcut asta, m-am simțit bine. După care mi-am dat seama că mă găseam în exact aceeași situație în care mă aflam și acum o săptămână, când plecaserăm să luăm masa la „Suzie Wong".

Cu toate astea, eram hotărât să nu mai trag de timp: ține minte că scrisul înseamnă 1% inspirație și 99% transpirație. M-am apucat să lovesc tastele. Cel de-al treilea fascicul începea să capete formă.

Am lucrat la el toată săptămâna, scriind fără niciun chef. Fizz și-a dat seama că nu prea eram entuziasmat și încerca să nu aducă vorba despre scris. Dar, pe lângă asta, mai aveam și alte probleme. Oi fi fost eu în bucluc cu romanul, dar eram în bucluc și cu banii. Sperasem să pot avea acces la fondul meu de economii după două luni de la demisie, ca să mai avem din ce trăi în următoarele trei luni. Dar la cum mergeau lucrurile, se părea că avea să mai dureze vreo câțiva ani buni. Nu aveam niciun fel de economii: iar ultimul meu salariu îl cheltuiserăm de mult. Fizz reușise să vândă televizorul nostru mic și gri, marca Akai, cu trei mii de rupii, și trăiam de pe urma acelor bani.

Însă, fideli înțelegerii noastre, refuzam să ne facem griji în legătură cu banii.

Refuzam chiar să vorbim despre bani.

Fizz a spus doar atât: „O să-mi iau o slujbă."

Din oarecare motive, nu prea mi-ar fi convenit ca ea să lucreze în timp ce eu scriam. Aveam impresia că asta ar fi făcut ca scrisul să apară oarecum meschin.

Ea a zis: „La școala aia tâmpită, Sf. Cezar – aș putea să predau engleză și geografie. Dl Sharma îmi zice mereu să vin să mă angajez la ei."

Eu i-am răspuns: „Ăla e un loc idiot. Tipul e un escroc. Principala lui activitate e să vândă motoare de mașini. O fi el campion la socoteli, dar mă îndoiesc că știe alfabetul."

Ea a spus: „Și ce contează? N-o să mă duc acolo decât dimineața; și nu-i vorba decât de câteva luni."

Stăteam amândoi pe canapeaua de două locuri. M-a luat de mână, mi-a zâmbit și a continuat: „Oricum, după asta o să plecăm, datorită lui Pandit."

Așa că s-a dus până acolo a doua zi de dimineață și, bineînțeles, în stilul caracteristic școlilor auto, a și primit postul de profesor începător și i s-a spus să se prezinte la lucru în ziua următoare. Ăsta este secretul școlilor auto indiene, care au început să răsară precum ciupercile după ploaie – sunt întotdeauna numite după niște sfinți creștini imaginari și par să aibă întotdeauna nevoie disperată de cadre didactice noi. Se găsește întotdeauna loc pentru un elev în plus; pentru un profesor în plus. Sălile de clasă răsar ca din pământ: pe balcoane, pe verande, pe sub casa scărilor. „Da, doamnă, puneți scaunul chiar aici, lângă profesor. Nu, nu e prea aproape. O să-l faceți să se simtă mai în centrul atenției. E prea mare înghesuiala? Vi se pare. Avem reguli stricte legate de numărul de elevi dintr-o clasă."

I s-a stabilit un salariu de o mie două sute de rupii.

Dacă strângeam bine de tot cureaua, puteam să ne descurcăm. Ne mai rămăseseră cinci sute de rupii din banii de pe televizor.

Când ea a început să se ducă la școală, eu am revenit la vechiul program de lucru. Chestia e că aș fi vrut să-mi petrec dimineţile cu ea, pentru că dacă nu eram satisfăcut nu puteam să mă concentrez pe ce aveam de făcut.

Cu toate astea, din mașina Brother n-a mai ieșit nimic.

De fapt, până în momentul acela eu nu făcusem altceva decât să mă ocup de Abhay, de tatăl lui, de bunicul lui și de viețile lor, luându-le pe fiecare în parte. Acum îmi dădeam seama că toată strădania mea nu făcea nici două parale. Trebuia să fac în așa fel încât toate astea să capete sens în cadrul naraţiunii. Problema era că nu știam nimic despre lucrurile mărunte din viețile lor. Ce mâncau? Ce haine purtau? Ce săpun foloseau? Ce ulei? Cum călătoreau? Ce ziare citeau? Câți bani cheltuiau? În plus, nu-mi creasem nicio modalitate de a pătrunde în minţile sau în sufletele lor. Ce lucruri îi preocupau? Simțeau imboldul dragostei? Dacă da, cum îi făceau față? Vorbeau cu soţiile lor despre lucrurile care îi frământau? În ce fel se exprimau? Vorbeau vreodată despre chestii mărunte cu copiii lor?

Știam eu ceva-ceva despre toate lucrurile astea, datorită discuţiilor pe care le avusesem cu taică-meu și cu încă vreo alți câțiva de vârsta lui. Mai aveam o idee vagă despre ce se întâmplase atunci din ce apucasem să citesc pe ici, pe colo. Dar asta

nu-mi era de folos, am ajuns să-mi dau seama cu durere în suflet, decât poate ca să scriu un eseu de vreo cinci mii de cuvinte; în niciun caz un roman de o sută de mii.

Pe măsură ce reveneam cu picioarele pe pământ, a început să mă înspăimânte tot mai tare ideea că eu, de fapt, încercam să construiesc un castel de nisip. Voiam să așez frumos, unul peste altul, grăunțe de ignoranță, falsitate sau, pur și simplu, de neștiință – pe care primul val critic avea să le facă una cu pământul.

Am încercat să mă prefac că eu, de fapt, aveam o problemă cu intriga. Nu cu lipsa de cunoaștere sau cu experiența de viață. Așa că, în cel de-al treilea fascicul, am început să inventez tot felul de întorsături de situație. Îmi spuneam că viața reală este o născocire – și că nu aveam nici un motiv ca să mă apuc de vreo autoanaliză.

Am pus în scenă tot felul de ciocniri dramatice între tați și fii. Își țineau unul altuia predici plicticoase despre filosofie, despre adevăratele valori și despre materialism – țipând și trântind uși și ferestre. Treburile începeau să se precipite. Pandit îi mituiește pe gardieni ca să-i dea fiului său mâncare și așternuturi mai bune; Pratap află și înnebunește de furie. Pe Abhay îl sună un producător din Bombay, care îi cere o taxă considerabilă pentru a-i facilita debutul într-un film. El îl convinge pe tatăl său să îi dea banii. Prietena lui Abhay rămâne însărcinată. Abhay o părăsește. Ea se duce la tatăl lui. Pratap îi face rost de o slujbă. Și de o programare

pentru avort. În scurt timp, între ei doi se formează o legătură puternică. În celălalt plan narativ, Pratap este prins furând din mâncarea pe care trebuie s-o trimită la cantonament. Este convocat de urgență în biroul lui Anderson. Tiranicul Pandit cade la picioarele omului alb. Se ajunge la o înțelegere. Pratap începe să aprovizioneze biroul central cu cei mai buni homosexuali din zonă. Între timp, pentru a-și consolida poziția – și aici mă folosesc de o ușoară ironie – Abhay este obligat să îi facă tot felul de servicii producătorului.

Mai pe scurt, cartea s-a dus naibii de tot.

La două luni după ce ne întorseserăm din Kasauli, eu tot îmi mai făceam de lucru la mașina Brother, dar știam că totul era în zadar. Mă țineam de ritualurile stabilite – programul strict, Manualul, numărul de cuvinte – dar toate astea nu erau decât o ceremonie fără nicio însemnătate, un fel de marș al gărzilor de onoare prin fața palatului. Când am terminat cel de-al treilea fascicul, n-am reușit să compun pasajul final. L-am lăsat nefăcut, zicându-mi că o să mă întorc la el mai târziu.

Pe măsură ce mă afundam în cel de-al patrulea fascicul, mi-am pus personajele să facă tot felul de chestii ciudate și total lipsite de substanță. Abhay era în Mumbay, iar eu nu știam nimic despre orașul ăla sau despre industria filmului. Pratap se pregătea să intre în focul alegerilor locale, iar eu habar n-aveam cum se împărțeau tichetele de vot, cum se făceau sondajele electorale sau cum se desfășurau

alegerile. Pandit luase sifilis – de la o minunată curtezană din Lucknow[1] – și eu iarăși nu aveam nici cea mai mică idee care erau simptomele și efectele acestei boli, sau cum se vindeca.

După cum ar fi spus Miler, căutam să găsesc creveți într-o baltă de pișat.

O dată la câteva zile o lăsam pe Fizz să citească ce scrisesem până în momentul acela și îmi puteam da seama că nu prea știa nici ea ce să spună. Cred că începuse să realizeze că pierdeam controlul asupra cărții, dar, cu toate astea, se străduia să rămână optimistă. Așa că am continuat să ne prefacem. Eu dădeam mai departe în taste; iar ea nu înceta să mă încurajeze. Foile concept pe care le scosesem la mașină – cu spații duble – continuau să se adune pe birou, iar fata cu părul alandala se cocoța pe tăblia de lemn și se așeza pe ele. Eroul meu.

Pe prima pagină scria: „Imitatorii."

Iar sub asta, subtitlul: „Un secol în India."

Imediat după: „Ciorna întâi."

La scurt timp după ce m-am împotmolit cu romanul, au cam început să dispară și stelușele și craniile. Ciudat lucru, acum începuseră din nou să se înmulțească. Pe măsură ce îmi pierdeam încrederea în povestea cu scrisul, căutam să îmi găsesc alinarea în trupul ei. La început, scrisul mă făcea să mă simt liniștit, liniștit și întreg. Acum liniștea se dusese; și sentimentul de împlinire se dusese. Mă simțeam

[1] Posibilă trimitere la cartea Mirzei Mohammed Hadi Ruswa, *Umrao Jan Ada: Curtezana din Lucknow* (n. tr.).

frânt, panicat. Încercam să mă umplu cu carnea ei; tânjeam după pacea momentului postcoital. Au început să apară steluțe.

Dorința este într-adevăr un lucru misterios.

Pentru ea, lucrurile stăteau exact pe dos. Cât timp scrisesem bine și cu regularitate, dorința pe care o simțea pentru mine sporise. Mă căutase. Dorindu-și să guste din împlinirea mea; dorindu-și să cunoască și ea secretul. Corpul fremătându-i tot timpul. Acum pofta se potolise. Nu mai era ea agresorul. Iar eu nu mai puteam să stau liniștit și s-o aștept pe ea să vină să mă ia în primire. Lucrurile au reintrat pe vechiul lor făgaș. Eu trebuia să fac primul pas și să cer ceea ce îmi doream.

Una câte una, poruncile din Manual au început să se piardă pe drum.

Eu am început să tot tărăgănez povestea cu scrisul, căutând disperat vreo asigurare.

Am început să beau în fiecare seară – câte două *shot*-uri de rom cu cola.

N-am mai citit pagina zilnică din *Troilus și Cressida* – devenise, pur și simplu, prea plictisitor.

Am început să ieșim la film, aproape în fiecare seară, la cele care rulau la ore mai înaintate.

Eram ca și obsedat, mă transformasem într-un maestru al intrigilor – ignoram personajele și ideile – și învârteam povestea în toate felurile posibile, numai ca să-i mai dau puțină savoare.

Pratap era pe punctul de a deveni un prim-ministru corupt. Abhay era pe punctul de a deveni Regele Romantismului în cinematograful indian. Pandit

era pe punctul de a fi demascat ca fiind, de fapt, un binefăcător, care îi ajuta în secret pe luptătorii pentru libertate.

Devenise o poveste tipic Bollywood-iană.

Și un orb ar fi putut să vadă că încercam să găsesc creveți în balta cu pișat.

Partea cea mai rea era că începusem iar să citesc romane cu înverșunare. Am târât-o pe Fizz până la librăria lui Sirjee și am mai luat câteva cărți învelite în celofan. Mă scufundam în poveștile altor oameni și mă pierdeam în ele; și, încetul cu încetul, o uitam pe a mea.

Nu Fizz m-a dat de gol.

Am făcut-o eu singur, într-o bună zi.

La vreo cinci luni după ce mă așezasem la masa din sufragerie ca să-mi scriu demisia la mașina mea Brother, roșie și strălucitoare, am prins-o într-o seară la bucătărie, în timp ce gătea, și i-am spus: „O s-o dau naibii."

Avea pe ea numai o cămașă de blugi albastră și toca o varză mică și albicioasă în rondele cârlionțate. O varză pare așa de rarefiată după ce ți-ai băgat cuțitul în ea. La momentul acela, mi-a amintit de *Imitatorii*.

Fără să se oprească din tocat, mi-a răspuns: „Nu te mai îngrijora atâta! Fă pur și simplu o pauză."

De vreo două luni, treceam printr-o perioadă mai grea. Fiorul cu care scrisul ne cutremurase viețile se stinsese, iar problemele financiare păreau să fi atins apogeul. Încă mai refuzam să vorbim

despre bani, dar simțeam că ne nevrozăm numai când puneam mâna pe ei ca să-i dăm pe ceva. Știam că Fizz îi împărțise în plicuri, pentru diverse cheltuieli – ziare, lapte, coloniale, benzină, menajeră, chirie, curent electric, gaze – și calcula totul până la ultima rupie.

Prefăcându-ne că făceam cu totul și cu totul altceva, ne-am trezit că petreceam ore bune în fiecare zi punând la cale tot felul de planuri ca să mai economisim.

Renunță la abonamentul la ziar – împrumută-l de la vecinii de jos. În felul ăsta economiseam cam treizeci de rupii.

Concediază menajera. Spăl eu vasele; Fizz mătură și șterge pe jos. Șaptezeci și cinci de rupii.

La fiecare două zile, du-te până la Bijwara Chowk și cumpără legume de la piața angro. Cumpără unt Amul la pachețele de 100 g, în loc de 500 g, și ai grijă să țină.

Nu mai lua bicicleta – mergi pe jos (asta nu era greu – aveam deja ceva experiență).

Gata cu locurile de la balcon; de acum înainte, la stalul de sus.

Fizz lua fiecare monedă care-i cădea în mână și o punea deoparte, într-o cutie veche de tinichea de la Bournvita; iar la sfârșitul săptămânii scotea banii, ca să vadă cât de mult reușise să strângă.

Spre profunda mea dezamăgire, grija banilor ajunsese să mă preocupe mai mult decât scrisul.

Ăsta era un eșec mai mare decât încercarea mea de a scrie. Cu mulți ani în urmă, fusese singurul

lucru pe care i-l cerusem lui Fizz. Ca orice s-ar fi întâmplat, să nu lăsăm banii să devină o problemă în viețile noastre. Dacă îi aveam, să-i cheltuim. Dacă nu-i aveam, să nu ne îngrijorăm în legătură cu asta. Și, în ciuda momentelor dificile prin care trecuserăm, ea se ținuse de promisiune. Știam că-i era greu. Să-i țină piept unui dușman căruia nici măcar nu-i putea rosti numele.

Dar era un dușman de care eu mă temeam mai mult decât de orice altceva. Îl văzusem măcinând măruntaiele familiei, clanului și prietenilor mei. Înghițind clasa de mijloc. Precum femela țânțarului anofel, ți-o trăgea de două ori. Sugea seva idealismului și-și lăsa victimele în frigurile zgârceniei. Era un dușman a cărui simplă atingere, eram convins, ne dezumaniza.

Banii, mai mult decât orice altceva, îi făcuseră pe oamenii mari să scadă în statură.

Începusem să mă îngrijorez atunci când Fizz sugerase că, după ce-și termina orele la școală, ar fi putut să predea la cursurile acelea, InstaEnglish, care le promiteau tinerilor aspiranți: „Vorbește ca un gentleman în doar 60 de zile!" „De la Hello la Bye-Bye!" „Dacă nu ești mulțumit, îți dăm banii înapoi!" „Poți să devii un yankeu de primă-clasă!"

Cursurile se țineau seara, în incinta școlii, durau câte o oră fiecare și erau frecventate de tot felul de oameni: băieți veniți de prin orașele mici, cum ar fi Punjab, Haryana și Himachal Pradesh, fete care deja își făceau planuri de nuntă și alți ciudați aflați într-un moment de cumpănă al carierei, având

impresia că o spoială de fraze englezești avea să le schimbe viețile. Dacă Fizz accepta să predea la un asemenea curs timp de șaizeci de zile, ar fi primit două mii de rupii.

Ăsta era într-adevăr un semnal de alarmă. Orășelul – micul oraș – începuse să ne infecteze.

Bucătăria era mică, așa că stăteam în cadrul ușii, cu brațele sprijinite de toc.

Am spus: „Trebuie să renunț. Pur și simplu nu merge."

Ea a zis: „Termină-l. O să știi mai bine atunci ce ai de făcut."

Eu am răspuns: „S-a terminat. Am știut asta de săptămâni bune. Trebuie să-l las încolo. Nu am scris nimic care să merite să fie citit."

Ea a zis: „Nu e așa."

Eu am spus: „Ba da. Cel mai grav este să ajungi să crezi că tot ceea ce scrii are și valoare."

Ea a răspuns: „Cred că ești prea aspru cu tine."

Eu am zis: „Fizz, nu e nimic acolo. Ții minte doar: Lumea e plină de cărți pe care nu le-a citit nimeni niciodată. Vezi să nu scrii și tu una la fel."

Ea a lăsat cuțitul deoparte, a venit la mine și m-a luat în brațe. Mi-am aplecat capul ca s-o sărut. Avea fruntea umedă acolo unde începea linia părului, iar buza de sus îi era acoperită cu broboane fine de transpirație. Mirosul pielii ei m-a stârnit, mi-am închis ochii și am început să-i pătrund în gura care se deschidea încet. Când mi-a luat fața în mâini, am simțit mirosul de suc verde de pe degetele ei.

În seara aia am mers până la lacul Sukhna, de unde turiștii și chefliii începuseră deja să plece. Plecaseră și familiile zgomotoase, iar vânzătorii de *golgappa*[1] și de înghețată încercau să-i agațe pe ultimii rătăciți – în cea mai mare parte, cupluri de îndrăgostiți sau băieți de liceu care le aruncau priviri lacome. Am găsit o barcă și luntrașul a pornit-o cu noi pe lacul care devenea tot mai mic pe zi ce trecea – ca mai toate lucrurile artificiale, apăruse acolo ignorând orice fel de logică. La lumina tot mai stinsă, puteai să vezi macaralele mari aduse acolo ca să scoată dopurile de aluviuni și care stăteau acum ghemuite pe malurile nisipoase, ca niște insecte uriașe adăpându-se din apa lacului.

Când am simțit că eram într-un loc cu apă mai adâncă, i-am dat ei pachetul și am zis: „OK, dă-i drumul."

„De ce eu?" a întrebat ea. „Ca să dai vina pe mine mai târziu?"

„Da", am răspuns eu.

A rămas tăcută, cu pachetul în mână.

Vreo doi nagâți cu barbă roșie au trecut în zbor chiar pe deasupra noastră. Le-am simțit bătaia aripilor. Au întrebat cu glas ascuțit: „Ai făcut-o? Ai făcut-o?"

Eu am zis: „Scrisul nu este viață. Fizz este."

Ea a răspuns: „Scrisul este viață. Fizz este Fizz."

[1] Fel de mâncare indian: chifteluțe făcute dintr-un amestec de piure de cartofi, condimente și suc de fructe de tamarind, care sunt învelite în aluat pufos și prăjite (n. tr.).

„Fă-o odată", am spus. „Trebuie să mergem."

Barcagiul întunecat și vânjos – de prin estul țării sau din Bihar – s-a uitat curios la noi, încercând să ghicească cam ce voiam să spunem. Ne certam? Puneam la cale ceva? Ce era cu pachetul pe care-l trecusem de la unul la altul?

„Fă-o odată", i-am spus din nou. „Nu e nimic acolo. Cu timpul o să apară și cel adevărat."

Fără să se uite la apă, uitându-se țintă în ochii mei, și-a coborât mâna stângă și a cufundat pachetul în apă. Nu i-a dat drumul, nu s-a auzit niciun pleoscăit, niciun sunet; și-a ținut mâna sub apă, așteptând ca porii hârtiei să absoarbă cât mai mult, umplându-i încet plămânii cu apă, ca să nu mai iasă niciodată la suprafață. Mâna ei a lăsat mici vălurele pe suprafața apei tot mai întunecate; când și-a tras-o înapoi, era udă până la cot, iar cartea nu mai era. Și-a atins-o de obrajii fini și a închis ochii.

Pandit, Pratap și Abhay puteau să se dezintegreze în liniște.

Odihnească-se în pace.

Barcagiul s-a uitat o dată în spate, la locul în care Fizz scufundase pachetul în apă. Dacă a doua zi venea poliția să-l întrebe ceva, să știe ce să le spună.

Când am ajuns la mal, nagâții au trecut iar pe lângă noi: „Ai făcut-o? Ai făcut-o?"

„Da."

„Da."

La întoarcere am mers încet, cu viteza a treia, iar în restul serii de-abia dacă am mai schimbat trei vorbe unul cu altul. Când am ajuns acasă, am pus

capacul negru la mașina Brother și am așezat-o din nou lângă raftul de cărți din camera de zi. Burta roșie îi lucea amenințător. Masa din camera de zi – după cinci luni, cât suportase greutatea mașinii – părea acum ciudat de goală. Ca o baie fără chiuvetă. Cele două volume ale dicționarului Webster le-am pus la loc pe rafturile din dormitor. Grămada de hârtii concept de care nici nu mă atinsesem – și care-și mai păstrau oarecum ambalajul original – a ajuns pe șifonier. Cele câteva articole de papetărie – creioane, agrafe, scotch, bolduri – au dispărut prin diverse sertare. Am dezlipit Manualul de pe oglindă, l-am rulat strâns și l-am îndesat în spatele rafturilor de cărți. „Eroul meu!" s-a dus să aștepte pe pervazul de la baie. În câteva zile avea să dispară în spatele sticlelor de șampon și ulei de corp.

Am făcut toate astea fără să scoatem niciun cuvânt.

Când am terminat, nici nu se cunoștea că în casa aia se scrisese vreodată un manuscris, sau o pagină, sau un cuvânt.

În noaptea aia, Fizz a spus: „Pe primul l-ai pus pe foc, pe ăsta l-ai aruncat în apă; ce vrei să faci cu următorul?"

Stăteam sprijiniți de tăblia patului. Luminile erau stinse. Vârful țigării ei lucea ca o idee care nu-ți dă pace. Trecuseră ceva ani de când terminase facultatea și nu se apucase decât de scurt timp să fumeze din nou – câte o țigară în fiecare seară, înainte de culcare. Cu trei ani în urmă, o mai pusesem să arunce un vraf de hârtii, de data asta în șemineul

lui Sobers, în Kasauli. Acela fusese un manuscris terminat, dar cu atât mai prost. Mă simțisem ușurat când îl văzusem cum se topește în foc. Fusese atât de prost, că nici focul nu voise să-l ia. Se poticnise și se înecase, după care vomitase fum, iar camera se umpluse cu fulgi de cenușă care se ridicaseră până sus, la grinzi. În miez de noapte, trebuise să deschidem ușile și ferestrele de la dormitor ca să dăm afară fumul și cenușa – și să facem asta fără zgomot. Preț de mai bine de o oră, așteptaserăm în frigul de afară să se lase fumul și cenușa. Râseserăm atunci, iar Fizz mă avertizase să nu mai scriu cărți de aruncat pe foc.

Acum aveam altă stare de spirit.

Să-ți arunci la gunoi prima carte poate fi o acțiune glorioasă. Să o arunci și pe a doua parcă nu mai e atât de onorabil și apar întrebări incomode la care trebuie să răspunzi. Încercam amândoi să părem curajoși, dar cred că de fapt ne întrebam care or fi fost peștii care mușcau din *Imitatorii* și ce mesaj ar fi avut ei să ne transmită. „În aer", am răspuns, „pe următorul îl voi încredința aerului. Dintr-un avion. Sau poate de lângă casa aia de pe deal."

„Da", a zis ea, trăgând din țigară și făcând-o să strălucească mai tare. „Foc. Apă. Aer. Și poate după asta o să mergem la un editor."

Când m-am trezit a doua zi, n-aveam nimic de făcut.

Fizz a plecat la școală, iar eu am încercat să citesc, dar nu mă puteam aduna. M-am trezit că reciteam pagină după pagină, pentru că, de fiecare dată

când ajungeam la ultimul rând, îmi dădeam seama că pierdusem un cuvânt. Nici să ascult muzică nu puteam. L-am sunat pe Amresh și am mers cu mașina până la el acasă, în sectorul 34, ca să bem împreună o ceașcă de ceai. Era un tip ciudat și în cea mai mare parte a timpului încercam să-l evit. Nu apelam la el decât atunci când nu știam nici eu ce era cu mine. Nebunia lui reușea întotdeauna să dea un răspuns liniștitor condiției mele de neadaptare.

Locuința lui – sau, după cum se spunea în Chandigarh, camera de deasupra garajului – era o adevărată experiență. Fiecare centimetru pătrat de perete era acoperit cu bucățele de hârtie, pe care erau scrise citate sau pasaje faimoase. De la fragmente din filosofia indiană și occidentală, până la texte literare și poezii. De la pasaje foarte scurte, precum *Tat tvam asi* – „Tu ești asta" – sau „Cuget, deci exist", al lui Descartes, până la unele mai lungi, din Marcus Aurelius și din *Upanișade*. Fiecare în parte era scris cu un scris apăsat și cursiv, cu un marker gros și colorat – diverse nuanțe de roșu, verde, galben, purpuriu, portocaliu, albastru, negru, maro.

Pe tavan pictase cu litere mari și negre: „Oprindu-mă lângă pădure într-o seară cu ninsoare." Era evident că măsurase cu foarte mare grijă suprafața pe care o avea la dispoziție, pentru că poezia se încadra perfect în spațiul tavanului. Ultima strofă – „pădurea-i minunat de întunecată și adâncă" – fusese desenată cu roșu-aprins, pentru a crea un contrast. Efectul era psihedelic. Toate textele acelea

care te înconjurau parcă îți zbârnâiau în cap și te simțeai întotdeauna extraordinar de ușurat atunci când ieșeai din camera aceea.

Oricum ai fi luat-o, era nebun.

Amresh era reporter la un ziar obscur de prin sud și avea un nemaipomenit simț al moralității. La conferințele de presă, pe când toți se năpusteau asupra mâncării, el refuza să ia până și o înghițitură de apă. Purta cu el un bidon umflat, din oțel – una din chestiile alea pe care ți le dau în armată și pe care el o purta atârnată de spate, alături de geanta neagră – și, ori de câte ori simțea nevoia, lua un gât de apă din ea. În oraș nu se folosea de mijloacele motorizate de transport. Avea o bicicletă Atlas, foarte bine întreținută – cu o cutiuță mică de oțel, cu încuietoare, pe care o sudase de portbagaj – și cu care reușea să străbată orașul de la un cap la altul în doar câteva minute. Înalt, bine-făcut, oamenii se obișnuiseră să-l vadă prin Chandigarh, pedalând cu înverșunare pe drumurile largi, străjuite de copaci. Purta un elastic de păr negru în jurul gleznei drepte, sub care își îndesa cracul de la pantaloni de fiecare dată când se urca pe bicicletă. Șosetele lui gri erau vărgate cu dungi de unsoare neagră, de la lanț.

La prima vedere, părea un tip foarte convențional. Se îmbrăca formal – pantaloni din lână, călcați la dungă, cămăși perfect călcate, șosete gri, pantofi negri din piele. Era tuns scurt, ca la armată, și întotdeauna era proaspăt ras și îmbăiat. Făcea ceea ce niciun băiat din clasa de mijloc din Punjabi n-ar fi făcut: își gătea și își făcea curățenie singur. Deși se

trăgea din Amritsar, acel oraș de graniță renumit pentru isprăvile de machism, el era un tip tăcut și respectuos.

Împreună cu el, m-am ocupat de foarte multe articole legate de atacurile teroriste; în timp ce noi ceilalți alergam ca nebunii de colo-colo ca să mai aflăm câte ceva, el se dovedea a fi întotdeauna extrem de delicat, punând întrebări de bun-simț și luându-și notițe detaliate. Ajungeam pe un drum lateral de țară, când soarele nu apucase încă să ucidă roua, iar câmpurile din jur se cutremurau de frica păsărilor pregătite să lanseze primul atac din ziua aceea. În depărtare, se auzea zdrăngănitul liniștitor al fântânilor. Câinii de prin sat nu se mai opreau din lătrat. Rabla de autobuz de la Regia de Transport Punjab era parcată la marginea drumului, cu o parte rămasă în afară. Era și un grup mic de săteni, care stăteau ceva mai la o parte. Bărbați nespălați, cu turbanele puse alandala, femei cu *dupatta*[1] decolorate pe cap și copii mucoși care se țineau de degetele celor mari și încercau să se bage mai în față.

Dacă era iarnă – și de cele mai multe ori era iarnă, pentru că ucigașilor le era mai ușor să-și ascundă armele AK-47 sub păturile cu care se înveleau –, ceața încă nu apucase să se ridice la ora aia. Mai ales din șanțurile de apă de pe marginea drumului ieșeau aburi. Ceva mai încolo, erau vreo două jeepuri cenușii de-ale poliției și fie o ambulanță

[1] Eșarfă lungă, care face parte din costumația multor femei din sudul Asiei (n. tr.).

decolorată, fie un camion de la poliție. De asemenea, întotdeauna erau cele puțin două mașini albe, Ambassador, cu geamuri fumurii; una aparținea inspectorului general de la poliție și cealaltă vreunui alt oficial de prin partea locului. Veneam și noi cu furgonetele noastre – pe ale căror parbrize erau lipite abțibilduri pe care scriseserăm „Presa", cu un scris îndrăzneț – și parcam lângă mașinile oficiale, după care ne dădeam jos și porneam cu pași mari către locul crimei.

Fotografii o luau înainte, răsucindu-se, îngenunchind, aplecându-se, păcănind. Trupurile erau înșirate pe un câmp alăturat, așezate frumos unele lângă altele, unele peste altele, câte trei deodată. Câteodată erau acoperite cu cearșafuri albe – pe care fotografii le dădeau la o parte, ca să poată să-și facă treaba. De cele mai multe ori, erau întinși în poziția în care muriseră sau așa cum fuseseră când îi trăseseră afară.

Erau tot felul de oameni acolo. Bărbați, dar și femei și, câteodată, chiar și copii. Teroriștii uitaseră de mult de vechile coduri ale onoarei. Gloanțele care țâșniseră din mitralierele AK-47 îi loviseră la întâmplare pe cei care erau morți acolo. Brațe sfârâmate și sfâșiate, picioare, capete și măruntaie asupra cărora se îndreptaseră armele în momentul acela de groază când degete iuți apăsaseră pe trăgaci. Din când în când, mai vedeai și câte un creier împrăștiat sau câte un intestin.

În miez de noapte, autobuzul este ocupat de trei băiețași care își dau la o parte păturile și-și scot

armele. Unul la ușa din față, altul în spate, iar celălalt îi dă șoferului indicații cum să ajungă pe un drum de țară mai lăturalnic. În aerul liniștit și puturos din autobuz – miroase a mâncare stătută, a murături, a respirație împuțită și a râgâieli fierbinți – se simte deodată adierea pericolului. Fără să se trezească, pasagerii înveliți în pături aspre încep să se foiască, cu inimile strânse în piept. În scurt timp, își deschid cu toții ochii și-și dau drumul la măruntaie.

Un pasager care stă în față, un vânzător ambulant cam limbut, din Ludhiana, pe care familia și prietenii îl știu de ager la minte, încrezându-se în puterea sa de convingere, începe să implore și să se milogească. Vorbește despre nevinovăția pasagerilor; despre nimicnicia lor; despre greutățile cu care se confruntă. El unul admiră cauza pe care o slujesc băieții, le admiră vitejia și este împotriva guvernului nedrept care îi vânează. Ar putea chiar să-i întrebe de care grupare militantă aparțin – de Forța de comando kalistaneză? Sau de Babbar Khalsa? De Forța de eliberare kalistaneză? Sau să-i întrebe din ce oraș se trag, unde au făcut școala, liceul. Și, în tot timpul ăsta, vânzătorul ambulant, cu fața lui rotundă și rumenă, proaspăt rasă, continuă să zâmbească, încercând să mai destindă atmosfera.

Liderul cu ochi ca de șoim, cel care stă lângă șofer, cu nasul și bărbia ascuțite ca vârful unei săgeți, cu o barbă de-abia mijită, pe care nu poate nici s-o radă, nici s-o împletească, amețit de la opiul pe care l-a mestecat și de la senzuala mitralieră AK-47 pe care o strânge în brațe, lipește la un moment dat

țeava scurtă de pieptul tresăltând al bărbatului și trage. Împușcătura face un zgomot surd, înăbușit, nereușind să anticipeze infernul ce avea să se dezlănțuie. Vânzătorul ambulant moare cu ochii larg deschiși, cu gura încă zâmbind, cu ultimul cuvânt rămas nerostit. Ca un bun soldat, care, la urma urmelor, se luptă ca să-și scape propria piele. De la o distanță așa de mică, glonțul probabil că i-a spulberat inima în tot corpul. Și, de asemenea, i-a redus la tăcere pe ceilalți isteți din autobuz.

Șoferul se arată probabil foarte săritor. Nu se împotrivește. Încearcă să schimbe tabăra. Politicos, cere instrucțiuni. Vreți să o iau la stânga pe aici? Spre satul Khakkar? Vreți să încetinesc? Să parchez aici? Chiar aici? La marginea drumului? Spuneți numai cum doriți, domnii mei. Spuneți numai.

Cu toții credem în capacitatea noastră de a ocoli moartea.

În capacitatea noastră de a atinge o coardă sensibilă în sufletul ucigașului.

Fiecare persoană din autobuzul ăla crede, probabil, că va reuși într-un fel sau altul să supraviețuiască, chiar dacă moartea a pătruns în autobuz.

Dar băieții sunt soldați disciplinați, cu inimi din oțel șlefuit. Ei acționează conform planului. Mai întâi îi scot pe adepții sikh din autobuz și îi pun să se întindă pe burtă sub *kikar*. Urmează femeile și copiii, care sunt de asemenea obligați să se întindă la pământ. Un băiat slăbănog, căruia îi lipsesc vreo câțiva dinți, veghează asupra lor cu mitraliera AK-47 cu mâner de lemn, mândria și esența vieții lui.

Privirea liderului cu ochi de șoim zăbovește asupra trupurilor ghemuite, iar când coboară din autobuz face un semn cu bărbia lui ascuțită. Capul noului recrut vuiește de nerăbdare și de teamă. Le poruncește bărbaților care au mai rămas să se așeze pe scaunele din mijlocul autobuzului. Târându-și picioarele, făcându-se cât mai mici cu putință, învelindu-se mai bine cu păturile lor maro și aspre, ei se supun. Fiecare dintre ei se confruntă cu dilema vieții lui: să mai încerce pentru ultima dată să facă apel la mila băieților sau să se facă atât de mic, încât băiatul și soarta să nu-l vadă și să treacă pe lângă el.

Făcând un apel zgomotos și nelalocul lui la divinitate, tânărul recrut, printre ale cărui tuleie acneea țâșnește furioasă, strigă: *Jo bole so nihal...*, și țintind cu arma frumoasă pe care o ține la șold, într-un moment de inconștiență totală, apasă pe trăgaciul fin. Restul țipătului i se pierde și mișcarea lui descrie un arc lin, iar arma scuipă și scuipă și scuipă.

Izbucnește un vălmășag de zgomote. Glasul ascuțit al armei; pocnetul înăbușit al gloanțelor care se izbesc de pături; pârâitul craniilor și oaselor care sunt rupte și zdrobite; țiuitul gloanțelor care ricoșează din cotierele de aluminiu și din pereții de oțel; urletele muribunzilor și ale celor care se ascund; și înjurăturile ce curg din gura tânărului recrut, care se înfierbântă când simte puterea pulsându-i în brat.

Câteva momente mai târziu, câteva secole mai târziu, liniștea ce s-a lăsat este spartă de păcănitul cu care un încărcător nou este introdus în armă. Cei

care n-au murit încă mai speră, asta în timp ce tânărul războinic străbate culoarul umed și țintește sistematic în orice mai mișcă. Șoferul este și el acolo, cu inima deschisă ca o inflorescență, căzut peste omul din satul de lângă Guardaspur, ale cărui soție și fiică zac cu fața în jos sub ceruri.

Când și ultimul geamăt se topește în noapte, băiatul deschide ușa din spate, coboară și se întoarce către șeful lui cu ochi ca de șoim, care stă nemișcat în lumina lunii, cu pătura căzându-i pe umeri ca pelerina lui Batman, cu arma lăsată în jos pe lângă picior. Cu un gest etern victorios, șeful își înalță arma și declară: *Jo bole...* și recrutul i se alătură cu aceeași voce... *so nihal...* și, cu aceeași voce, de sub *kikar*, cel de-al treilea băiat se alătură și el corului... *sat sri akal.*

Luptau în numele religiei. Nu erau bătăuși sau mercenari. Ca toții soldații care luptă în numele unei idei, ieșeau din barăcile moralității ca să înfăptuiască cele mai mari imoralități.

Îmi amintesc că am intrat în astfel de autobuze. Culoarul era întotdeauna alunecos de la sângele închegat, chiar dacă trupurile fuseseră luate de acolo. Absolut tot ce vedeai îți dădea senzația că acolo se petrecuse o catastrofă: păturile și boccelele împrăștiate alandala, urmele de sânge înnegrit de pe scaune, găurile de gloanțe de peste tot, fragmentele albe de oase pe care învățaserăm să le distingem și pe care ni le arătam unul altuia, sau căptușeala scaunelor, care ieșea precum măruntaiele morților – și îmi amintesc că am văzut odată o scenă luată

ca dintr-un tablou suprarealist: o fisarmonică așezată pe un scaun, cu capacul larg deschis, cu plămânii scoși la iveală, împușcată chiar prin inima-i de lemn lustruit.

Duhoarea dulce-acrișoară a sângelui proaspăt-stătut îmi umplea nările și zile întregi nu puteam să scap de ea.

Găsindu-ne la fața locului, Amresh și cu mine și cu ceilalți reporteri tineri căutam prin autobuz, vorbeam cu sătenii, cu polițiștii cu burți umflate; asta în timp ce reporterii cu mai mare vechime – cu manierele lor bine șlefuite și cu tone de încredere – se duceau direct la inspectorul general al poliției sau la oficialii de prin partea locului, le strângeau mâna, îi băteau prietenește pe spate și începeau să sape după informații. În timp ce noi încercam să recreem povestea și atmosfera, culoarea și vorba, ei umblau după declarația oficială, după știrea în exclusivitate – în mod normal, o variantă oficială, parte a războiului de propagandă dintre cele două tabere. Asta nu înseamnă că ei făceau jurnalism de partid. Într-o altă parte, într-o cameră din Templul de Aur, militanții dădeau și ei o declarație oficială, o știre în exclusivitate, care avea să fie transmisă lumii cu aceeași înflăcărare.

Îmi plăcea să-l văd pe Amresh făcându-și treaba, pentru că era serios, muncitor, metodic. Într-o mai mare măsură decât noi, ceilalți. Nu se grăbea, discuta cu fiecare persoană implicată, încerca să reconstruiască povestea, așa cum părea să se fi derulat aceasta, și nu avea deloc încredere în oficialități. De

asemenea, el era singurul dintre noi care nu îi brusca pe cei care-i dădeau informații, pe nevinovații care fuseseră scoși cu forța pe scena istoriei. Nu le punea întrebări grosolane, pentru ca apoi să treacă mai departe. Era delicat, înțelegător, dispus să aștepte atâta timp cât era nevoie pentru ca sentimentele stâlcite să se cristalizeze și să înceapă să prindă glas, în vreme ce țăranul nenorocit stătea ghemuit pe vine, cu capul între mâini, încercând să înțeleagă ce era cu noua lovitură pe care o primise de la viață.

Privindu-l cum lucrează, mă gândeam deseori că aducea mai degrabă a lucrător social care aplică diverse metode de terapie decât a reporter cu sufletul împietrit, care trebuie să respecte un *deadline*. În plus, ne era și nouă de mare ajutor. Generos, împărțea cu noi informațiile pe care le obținuse și de multe ori ne arăta unde greșiserăm. În Chandigarh și Amritsar, ne strânseserăm un grup mare – și încă în creștere – de reporteri din toate colțurile țării, urmărind cu toții marea și nesfârșita poveste care făcuse și încă mai făcea carierele multor jurnaliști. Terorismul sikh luase naștere în Punjab în 1983 și captivase imaginația indienilor. Într-o țară aflată într-o permanentă căutare a unei cauze și a unui scop, cu așa ceva puteai să ajungi mare. Căpătaserăm o conștiință a sinelui cu doar cincizeci de ani în urmă, iar aceasta venise însoțită de extravagantele simboluri ale luptei de eliberare. Încă mai aveam nevoie de un dușman pentru a ne defini identitatea. În cadrul procesului de maturizare a Indiei, dacă Urgența reprezentase pierderea virginității, atunci

Punjab era prima aventură amoroasă. Sufletele și trupurile au fost întoarse pe toate fețele, au fost făcute promisiuni, au apărut cicatrici, au fost scoase la bătaie sentimente violente și periculoase. La un anume nivel, toată nebunia asta nu era decât o glumă macabră. Ca o secvență din bătălia filmată de Kurosawa, când regizorul uită să strige „Tăiați" și pleacă dintr-odată acasă, la nevastă. Nimeni nu are curajul să-și ridice vocea, să intervină. Caii continuă să galopeze, armatele continuă să se repeadă una asupra alteia, samuraii continuă să măcelărească, cu săbiile lor late și cu strigătele șuierătoare. *Hosho! HoshoKoshoPoshoWosho! Hosho!* Până să se întoarcă regizorul – s-a dus de fapt să ceară mai mulți bani de la producătorii cu ochii ca mărgelele – decorul, armurile, caii, actorii, totul este una cu pământul.

După ceva timp, din iluzia luptei se născuse o luptă în adevăratul sens al cuvântului. Nu este ceva neobișnuit. Oamenii au și ei sentimente, iar prea multe lovituri – chiar și cu o sabie de lemn – aprind simțăminte nestatornice.

Când regizorii de pe scena politică din Delhi și Punjab s-au dus la culcare, au rămas figuranții să continue treaba. Jocurile maeștrilor erau născocite, artificiale. Motivele lor erau false; suferințele lor, inventate. Agonia figuranților, pe de altă parte, era reală. Cei trei băieți care au intrat în autobuz nu se jucau. Își puneau viața la bătaie pentru niște lucruri adevărate. Făceau ceea ce făceau pentru că aveau răni adevărate. Săbiile de lemn îi răniseră rău.

Aveau să ucidă oameni adevărați.

Aveau să moară cu adevărat.

În curând.

Între timp, maeștrii – vechi și noi – pierduseră controlul asupra scenariului și se zbăteau să-și amintească de unde pornise totul. Undeva, pe drum, rătăciseră firul poveștii. La sfârșitul lui 1987, când m-am dus să-l vizitez pe Amresh în camera lui de nebun – *Imitatorii* se dezintegra pe fundul lacului Sukhna – figuranții preluaseră conducerea și ocupaseră țara. Nu mai era de ajuns un megafon ca să-i potolească. Cineva trebuia să se țină sistematic după fiecare dintre ei și să-i aducă cu picioarele pe pământ, chiar și cu forța dacă era nevoie.

Bineînțeles că lucrurile mergeau cum nu se poate mai bine pentru jurnaliștii indieni și pentru publicul cititor. Spectacolul era captivant. Aveai parte de atacuri, asasinate, genocide – întreaga grupare religioasă sikh, cunoscută deunăzi ca fiind cea mai curajoasă și mai naționalistă grupare indiană, prinsă într-o luptă pe viață și pe moarte cu statul indian, întrecându-se care să pună mâna primul pe iluzie, toate astea alcătuiau o combinație irezistibilă de amuzament și poveste cu tâlc. Și, dacă mai pui și miturile de mare succes sau superfilmele de la Bollywood, astea erau ingredientele pentru rețeta fericirii noastre.

Știrile pe post de divertisment au apărut odată cu Punjab-ul și mulți, mulți ani mai târziu, când viața și iubirea mea aveau să se fi apropiat de capătul drumului, iar cortina avea să fi fost trasă pe scena

unui secol nebun, iar eu să fi renunțat de mult la meseria de jurnalist, știrile încă aveau să mai fie o obsesie națională; douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, jumătate de duzină de posturi de televiziune aveau să ne tragă pe toți după ele, de la o scenă de groază la alta, făcându-ne pe fiecare dintre noi să ne simțim importanți prin faptul că ne obligau să luăm parte la vreo nenorocire care se afla în desfășurare pe undeva. Figuranții spectacolului din Punjab fuseseră reduși la tăcere sau scoși din scenariu. Ceilalți începuseră din nou să-și concentreze atenția asupra lucrurilor care-i încântau cel mai tare – profituri și pierderi și bucuria pe care acestea o aduceau cu ele. Punjab-ul începuse iarăși să se confrunte cu plictisitoarele probleme referitoare la curentul electric pe gratis, la falimente, la prețurile la grâu, la conductele de apă și la micul vierme al corupției, pe care sexul și alcoolul îl sădeau în sufletul oamenilor.

Dar pe vremea aia, în 1987, Punjab-ul părea o problemă de nerezolvat.

Toată lumea vorbea despre asta ca și cum ar fi vorbit despre Irlanda. O boală cronică, fără de capăt. Numai că mai gravă, pentru că adepții sikh erau mai nebuni, mai netemători decât irlandezii.

Ca partizani ai acestora, eu și cu Amresh petreceam ore bune discutând despre marea zăpăceală indiană care-i transformase pe cei mai înflăcărați susținători ai Indiei în cei mai neobosiți dușmani ai aceleiași țări. Dar eram tineri pe atunci și ne plimbam pe aleile obscure ale istoriei având impresia că

străbatem, de fapt, o autostradă; și, atotștiutori cum sunt tinerii, credeam că vom putea să ne dăm seama încotro avea s-o ia autostrada. Astăzi, însă, știu că nu poți nici măcar să prezici viitorul a doi oameni, darămite a milioane.

Nimeni nu poate să spună ce o să fie, pentru că nimeni nu știe ce or să facă oamenii.

Astăzi știu că nu știam nici măcar ce o să fac eu.

Cât privește autostrăzile istoriei, nu există autostrăzi ale istoriei atâta timp cât istoria se întâmplă. Așa cum testele ADN te ajută să-l găsești pe adevăratul tată la ceva timp după, tot așa și autostrăzile istoriei vor fi identificate și demarcate la mult timp după. Numai după ce s-a așezat praful se poate reconstitui calea pe care a urmat-o sperma ucigașă. Sămânța cu mustață falsă, care-a ieșit împleticindu-se din Linz. Cea cu veșminte fluturânde, care a țâșnit furioasă din palatul arab. Cea cu barba nerasă, care a ieșit protestând de la un seminar religios de pe lângă Amritsar. Cea cu pantaloni scurți și bufanți, care a pășit timidă în afara unei case aparținând cuiva din clasa de mijloc, undeva prin Hindustan-ul care se întinde tot mai mult pe zi ce trece.

Spermă ce intonează imnul crimei universale.

Fiecare sămânță pârjolea câte o autostradă învăpăiată, iar istoria se prăbușea pe acea autostradă și se sufoca din lipsă de aer.

Dar, la vremea aia, orbecăind pe alei, incapabili să citim cursul istoriei, căutam cu înfrigurare uneltele care să ne ajute să descifrăm drumurile.

Amresh, care se trăgea din Punjabi, s-a dovedit a se pricepe de minune la treaba asta. Avea cunoștințe solide despre zonă, despre limbă, despre oameni. Cum înaintam pe întuneric, bombardați de informații contradictorii, el ne-a salvat pe mulți de la moartea prin propagandă. Nu văzusem și n-am mai văzut niciodată un reporter ca el. Muncea cel mai mult, dar n-avea niciun fel de spirit competitiv. Dacă avea o informație, ne spunea și nouă fără nicio ezitare; după care ne ajuta să mergem mai departe. De fapt, felul în care-și realiza el reportajele n-avea nicio legătură cu ce făceam noi, ceilalți.

În timp ce noi mai mâzgăleam câteodată câte ceva pe carnețelele noastre mici, el avea un caiet mare, cu spirală, în care scria propoziții frumoase și lungi. La el în cameră, caietele cu spirală erau catalogate și așezate frumos unele lângă altele, ca niște discuri cu muzică.

Când ajungeam seara la oficiul poștal, în timp ce noi ne năpusteam pe teleimprimatoare ca să transmitem informațiile pe care le adunaserăm – asta dacă nu cădeau liniile –, el se ducea și se așeza la o masă șubredă din lemn – printr-o anticameră înțesată de pânze de păianjen, într-una din casele acelea coloniale cu tavane înalte și ventilatoare stricate pe care le auzeai zbârnâind de la distanță și evantaie de tavan din care atârnau sfori lungi, departe de păcănitul mașinilor de scris – și acolo începea să-și schițeze articolul. După ce plecam cu toții și ne strângeam ca să bârfim sau ca să mergem împreună la barul hotelului, el se așeza în fața

teleimprimatorului și transmitea cu grijă informațiile. În general, articolele noastre aveau între cinci și șapte sute de cuvinte; ale lui nu aveau niciodată mai puțin de o mie cinci sute. Cu fraze de genul: „Copila însingurată stătea ghemuită sub un copac, cu fețișoara-i drăgălașă brăzdată de lacrimi eterne, întrebându-se cu ce greșise oare ca să fie cineva atât de crud și să-i ia tatăl de lângă ea."

Era un tip melodramatic, genul care îi îngrozește pe reporterii mai versați. Dar nimeni nu-și bătea joc de el – nici chiar pe la spate – pentru că nu era nimeni pe care el să nu-l fi ajutat la un moment dat fără să ceară nimic în schimb și, în plus, emana acel soi de inocență căreia nu poți decât să-i constați existența și după aceea să cauți să nu ai de-a face cu persoana respectivă: n-ar avea niciun rost să te apuci să o critici.

Cei mai mulți dintre noi îl luam în doze mici. Cel puțin eu așa făceam. Mă întâlneam cu el când eram frământat și simțeam nevoia să mă lovesc de tăria liniștitoare a moralității sale rigide.

După ce m-am așezat pe singurul scaun din cameră, el mi-a zis: „O să iei prânzul cu mine. Învăț să gătesc mâncare chinezească – orez prăjit și legume dulci și acre."

Nu ar fi avut niciun rost să mă opun. Era o gazdă disperată.

„Cine te învață?" l-am întrebat.

„E ușor", a răspuns el și, scoțându-și mâna din bucătăria neaerisită, lipită de camera în care stăteam

eu, mi-a fluturat în față o ediție ieftină a unei cărți de bucate. Nu era nicio ușă care să separe cele două încăperi – ai fi avut senzația că te afli într-un mormânt. Cu mare grijă, se apucase să toace păstăi de fasole verde pe blatul de marmură. Alături de mâinile care abia i se mișcau, era o grămăjoară de ceapă și de cartofi, pe care le tăiase în lungime. O oală sub presiune, de dimensiuni mici, marca Hawkins, șuiera încetișor pe aragaz. În încăpere era un miros greu de mâncare gătită. La casetofonul Sanyo se auzea o casetă cu Shiv Kumar Batalvi. Cânta ceva despre plăcerile iubirii și despre cum totul se sfârșește dureros.

M-am uitat prin cameră ca să văd dacă mai scrisese ceva nou. Erau atât de multe bucățele de hârtie, că nu-mi puteam da seama, cu toate că parcă erau mai înghesuite ca data trecută. Aș fi avut chef să iau markerul negru de pe biroul lui și să scriu FUCK cu litere mari pe toți pereții.

Și-a scos capul din bucătărie – cu fruntea brobonată de sudoare, ținând un cuțit mic în mână – și a zis, făcând un semn către casetofonul Sanyo: „El înțelegea ce-i aia dragoste adevărată! În zilele astea, nimeni nu mai înțelege."

A zâmbit, iar în ochi i-a apărut o licărire, de parcă noi – eu și cu el – am fi știut cam cum stătea treaba.

Eu am răspuns: „Dar a murit cu sticla la gură."

„Asta e greșeala pe care a făcut-o. Asta e greșeala pe care o face toată lumea. Ei cred că dragostea și poezia nu pot să existe fără băutură. Artistul trebuie să fie amețit de viață, amețit de dragoste."

Ochii i-au sclipit ca și cum el ar fi știut ceva ce nimeni altcineva nu mai știa.

Știam că el nu bea și nu fuma. În plus, eram convins că era virgin. Îl dădeau de gol acele certitudini grăbite pe care le afișa față de romantism și sexualitate. Îmi amintesc că într-o vreme mă întrebam dacă se masturba. Asta până când, dându-i la o parte perna ca să o sprijin de perete, am descoperit un exemplar din *Omul senzual* de J. Cu ochii sclipindu-i, mi-a zis: „Este un studiu minunat asupra revoluției sexuale."

Eu nu voiam să vorbesc despre dragoste sau despre scris. Prima dată când venise la noi în casă se uitase la cărți – pe masă, pe rafturi, pe scaune, și întrebase: „Îți place să citești cărți de la Penguin, nu?"

A ieșit din bucătărie. Auzeam tigaia cum sfârâia încet. Acum avea un polonic în mână. S-a dus până la masă, și-a șters mâna de spatele pantalonilor și a luat un registru gros, bine legat – unul din acelea folosite pentru condici. A răsfoit prin el, s-a oprit pe undeva pe la mijloc și mi l-a întins mie.

„Citește de aici", a spus el, „sunt ceva poezii noi. Poți să sari peste cele în dialectul punjabi sau în hindi."

La fel ca și cu gătitul, învățase să scrie poezie din vreun abecedar. Nu folosea niciun fel de rimă. Fiecare poezie umplea frumos câte o pagină. Unele versuri nu se compuneau decât dintr-un cuvânt. Semnele de punctuație apăreau numai la sfârșitul poeziei – câte-un punct, un semn de întrebare sau un semn al exclamării. Scrisese vreo cincizeci de

poezii noi de când îl vizitasem eu ultima oară, cu vreo câteva luni în urmă. Din fericire, multe dintre ele erau în hindi sau în dialectul punjabi și puteam să sar peste ele. Peste celelalte puteam să trec repede, îmi era de-ajuns o privire. Cuvântul folosit cel mai des era „dragoste"; urmat de „inimă", „lună", „crepuscul", „flori", „picături de rouă" și „soare auriu". Mai erau unele cu titluri lungi, precum poezia de Frost de pe tavan. Ca de exemplu: „Inima îndrăgostitului se află în câmpurile unduitoare de lângă canalul șipotitor."

După ce-a trecut timpul cuvenit, am închis registrul. Pe eticheta de pe copertă scria: Amresh Sharma, *Poezii și cugetări*, volumul VI. Am zis: „Se vede treaba că ai fost ocupat. Îmi place poezia în care-ți compari iubita cu o mitralieră AK-47 care-ți împroașcă trupul cu foc și-ți rănește inima."

A ieșit din bucătărie, cu ochii sclipindu-i, dar înainte să apuce să deschidă vorba despre poezii, i-am spus: „Mă gândeam să mă mut la Delhi."

A aruncat o privire către registrul gros, care acum zăcea închis în mâinile mele, și a zis: „Serios? De ce? Ai făcut rost de o slujbă acolo?"

„Nu", am răspuns eu, „dar vreau să caut una. Ai vreo sugestie?"

„De ce vrei să te duci la Delhi?" m-a întrebat.

Ochii nu-i mai sclipeau. Părea îngrijorat.

„Am nevoie de o slujbă", am spus. „Trebuie să mă apuc din nou să fac ceva. Am nevoie de bani."

„Dar de ce Delhi? E un oraș îngrozitor. Ce motiv ai avea să pleci din Chandigarh și să te duci în Delhi?"

„Uite așa", i-am zis. „Ca să mă mai mișc."

„Dar poți să faci tot ce vrei aici. Orașul ăsta are tot ce-ți trebuie."

Mi-am ridicat dintr-odată privirea și am văzut că deasupra intrării la bucătărie era scris, cu litere mari și îngroșate, *Tat tvam asi*, „Tu ești asta", și m-am simțit obosit. Voiam să mă duc acasă. Nu voiam să mai vorbesc cu el. Nici nu știam ce mă apucase să trec pe la el. Era un tip de treabă, dar plin de idei de tot rahatu'. Ochii pe care și-i ținea larg deschiși ca să absoarbă bunătatea lumii aveau o gravă deficiență. Nu puteau să perceapă complexitatea acestei lumi.

Dar, în dimineața aceea, lălăindu-mă și încercând să-mi găsesc locul, nu mi-aș fi putut imagina cât de straniu avea să se sfârșească totul pentru el. Zece ani mai târziu aveam să aflu de la o cunoștință întâlnită întâmplător că murise, fusese găsit spânzurat de ventilator în aceeași cameră cu pereții mâzgăliți: nu lăsase niciun bilețel; nimeni nu știa care fusese motivul.

Insuportabila povară a moralității.

„Trebuie să mă duc", i-am spus, „trebuie să termin de făcut ceva pentru Fizz."

Bineînțeles că nu m-a lăsat să plec fără să mănânc din orezul prăjit, dar cel puțin m-am asigurat că nu deviem de la subiectul Punjab. Am vorbit despre prieteni din poliție care muriseră, despre ce grupări militante aveau să devină dominante. Eu ziceam că Forța de comando kalistaneză; el, că Babbar Khalsa. Spunea că ei aveau un avantaj, pentru

că erau experți în explozibili. Cum am terminat de mâncat, m-am și ridicat să plec. Orezul prăjit nu fusese rău deloc, îl mâncaserăm cu mult sos Kissan și băuserăm niște Thums Up acidulate.

Mi-a pus mâncare într-o cutie de plastic pe care s-o iau cu mine.

„Am nevoie de aprobarea lui Fizz, nu de a ta", mi-a spus el, cu ochii sclipindu-i.

Târziu în noapte, stăteam tolănit pe canapeaua de două locuri și citeam, când a sunat Amresh.

„Lui Fizz i-a plăcut la nebunie orezul", i-am zis. „Stai s-o chem la telefon."

„Nu, am sunat în legătură cu slujba ta din Delhi, a spus el."

Binefăcătorul se dusese la clubul de presă în seara aia și trăsese mai pe toată lumea de limbă. Căpătase vreo câteva informații valoroase. Una, legată de un ziar mai vechi care voia să-și sporească numărul de reportaje, și alta, referitoare la un ziar modern, de curând înființat, care voia s-o apuce pe cărări neumblate. Amresh reușise chiar să obțină numele persoanelor de contact și numerele de telefon. Dacă îmi doream într-adevăr să plec din liniștitul Chandigarh și să mă duc să-mi încerc norocul în metropola mare și rea, el avea să mă ajute să-mi fac un rost acolo. Tot ce aveam de făcut acum era să ridic receptorul și să dau telefon.

I-am mai spus: „Apropo, mi-a mai plăcut și cealaltă poezie, cea în care trupul iubitei este asemănat cu lumina lunii – în care te scalzi veșnic, dar pe care

nu o vei atinge niciodată." I-am dat telefonul lui Fizz înainte ca el să apuce să-mi răspundă.

A doua zi de dimineață m-am dus la piață ca să sun la Delhi. A trebuit să mă întorc și să sun de câteva ori până să reușesc să-i prind la telefon pe respectivii editori adjuncți. N-aveau niciun chef de mine. „Trimiteți actele. Treceți pe la noi."

Două zile mai târziu, într-o sâmbătă de dimineață, am luat primul autobuz până la Delhi. A venit și Fizz. Așa făceam noi. Nu suportam să stăm departe unul de altul. Era întuneric și frig și noi ne așezaserăm în fundul autobuzului și un șal mare și maro și emoția unei călătorii noi și mâinile pe care ni le țineam unul în poala celuilalt, coborând și urcând pe culmi amețitoare, și orele care zburau precum autobuzul nebun de la Regia de Transport Punjab.

Călătoriile ne priau. Faptul de a fi împreună ne pria. Aveam viața și lumea la degetul mic. Cu dragoste, îi străbăteam trupul alunecos și, de fiecare dată când ajungeam într-un loc satisfăcător, ea închidea ochii și se cutremura. După care ne țineam de mână. După care ea îmi ținea dorința și o lăsa să înflorească și să înflorească. Și eram mai fericiți ca nicicând.

În ziua aceea am cutreierat prin Delhi, ne-am plimbat cu autobuzele, am luat câte ceva în gură de pe la cafenelele de pe marginea drumului, am așteptat pe la ușile birourilor. Întâlnirile au mers OK. Între ele, am reușit chiar să prindem un film la cinematograful Regal din Connaught Place. A fost un film indian prost. Sala era goală. Dar nouă nu ne

păsa. Ne treceau prin minte tot felul de lucruri noi pe care le-am mai fi putut face. Eram împreună. Eram fericiți.

CV-ul meu arăta bine. Ceea ce i-a îngrijorat însă pe editori a fost aparenta mea lipsă de ambiție.

Eram un reporter care nu voia o slujbă de reporter. Era destul de ciudat. La vremea aceea, în anii optzeci, visul oricărui tânăr jurnalist era să ajungă reporter. Să fii reporter însemna să fii jurnalist – după care veneau recunoașterea, călătoriile, relațiile, strălucirea, oportunitățile în carieră, banii. Dar eu aș fi vrut o slujbă undeva la editare. Și, chiar și acolo, să fiu un fel de subeditor, undeva la baza ierarhiei. Nu voiam să-mi asum niciun fel de responsabilități. Nu aveam nevoie de ceva care să-mi consume energiile mentale și fizice.

Mă gândisem bine la asta – în zilele alea lungi după ce *Imitatorii* se înecaseră, când Fizz era la școală și viața mea devenise iarăși pustie. Eram sigur că nu mai voiam să scriu reportaje. Nu mai voiam să vorbesc cu tot soiul de politicieni plicticoși, cu birocrați indolenți, cu polițiști a căror unică plăcere părea să fie aceea de a apăsa pe trăgaci. Nu mai voiam să scriu buletine informative în care să declar cine spusese ce și despre cine. Oricine putea să facă asta și toată lumea făcea asta. Nu mai voiam să scriu povești „de suspans", în care să mă forțez să creez atmosferă și culoare. Nu mai voiam să inventez nume de ricșari sau de patroni de magazin cărora să le atribui cine știe ce afirmații născocite.

Nu voiam să vin cu teorii noi.

Nu voiam să mă prefac că știam ce se întâmpla.

Nu voiam să mă prefac că nu știam ce se întâmpla.

Nu voiam să simplific lucrurile complexe.

Nu voiam să fac lucrurile simple să pară complexe.

Nu voiam să mă mai joc de-a v-ați ascunselea.

Oricine putea să facă asta și toată lumea făcea asta.

Voiam să mă afund în cea mai puțin înșelătoare formă de jurnalism.

Voiam să mă păstrez pentru alte lucruri.

În cele din urmă, nu voiam să fiu responsabil decât pentru puncte și pentru virgule; pentru limbaj și pentru timpurile folosite și pentru data și locul articolelor, și pentru titluri. Pentru acele înfloriturii rigide. Nu pentru mânărelile legate de conținut. Pentru așa ceva, ceream bani puțini și mult timp liber. Chiar dacă Abhay și Pratap și Pandit ajunseseră mâncare de pești, în lumea cea largă era o poveste care mă aștepta pe mine și aveam nevoie de toate forțele ca să o găsesc.

Și nu voiam să mai stau departe de Fizz.

Aceasta se dovedise a fi unul dintre sacrificiile cele mai grele pe care le ceruse meseria de reporter. Faptul că eram mereu pe drumuri.

Îmi doream să fiu un simplu infanterist în toată povestea asta, soldatul, legionarul, cipaiul, omul mărunt cu ajutorul căruia armatele reușesc să înainteze, dar care doarme liniștit și pe care nu-l frământă posibilitatea victoriei sau a înfrângerii, pe care nu-l apasă povara morții și a dezastrului.

Cea mai puțin înșelătoare formă de jurnalism.

Subeditor.

Adăpostul timidului, nevroticului, cititorului, bâlbâitului. Elevul care știe tot, dar care nu scoate niciodată vreun cuvânt. Bărbatul din birou, care analizează lumea fără să o poată schimba vreodată.

Precum Herodot din Halicarnas, care scria, eu voiam să fiu subeditorul care scrie. Și, la urmă, să mă înalț mai mult decât împărații.

Ceea ce îmi doream eu i-a cam nedumerit pe editori, dar cel puțin le-a făcut treaba mai ușoară. Când m-am întors seara cu Fizz la stația de autobuz, cred că obținusem ambele slujbe. Dacă te descurcai cu engleza și nu voiai un salariu mare, erai exact tipul de hamal după care umblau redacțiile ziarelor. Mașinăria jurnalismului se hrănește cu sângele tinerilor entuziaști.

Am ajuns acasă după miezul nopții și, după ce am făcut dragoste cu luminile stinse, Fizz și-a aprins prima și ultima țigară din ziua aceea, a tras din bețișorul încins și a zis: „N-o să ne mai întoarcem în vecii vecilor în Chandigarh. Am o presimțire."

Știam că avea dreptate.

N-aveam să ne mai întoarcem.

Nu bănuiam însă cât de departe aveam să ajungem. Atât de departe, încât avea să ne fie greu să ne mai dăm seama cine fuseserăm odată.

Cartea a doua

KARMA: ACȚIUNE

La curtea Regelui Turelă

Nu ne-a luat mult să ne facem bagajele. Am acceptat slujba la ziarul modern, nou înființat; aveam două săptămâni ca să mă prezint la lucru. Fizz și-a dat demisia de la școală și a renunțat la cursul InstaEnglish. Elevii ei i-au dat o felicitare pe care scria: „O să ne fie dor de dumneavoastră, frumoasă doamnă." Unul dintre ei i-a făcut portretul în creion negru, cu un nas ascuțit și o coamă de păr și cu buzele arcuite. Arăta formidabil.

De cutii de carton am făcut rost de pe la prieteni, iar Sirjee ne-a mai dat și el vreo câteva. Le-am căptușit frumos cu foi de polietilenă, am aruncat înăuntru câteva mâini bune de frunze uscate de liliac indian, ca să țină departe insectele, după care am aranjat cărțile, fără să lăsăm niciun spațiu liber și având grijă să nu îndoim nicio foaie. Când am terminat, am constatat că împachetaserăm paisprezece cutii, de mărimi diferite și atât de grele că nu puteai să le urnești din loc fără să-ți tremure picioarele.

În rest, nu prea mai era mare lucru. Ustensilele de bucătărie le-am băgat într-un cufăr mare de oțel. Lenjeriile de pat și perdelele – cu alte frunze sfărâmicioase de liliac indian – le-am pus într-un cufăr mic de oțel. Sistemul audio, în ambalajul original. Televizorul îl vânduserăm deja. Paturile erau ale proprietarului. Am vândut masa din sufragerie și scaunele. Singura piesă de mobilier pe care am păstrat-o era cea pe care o avuseserăm de la bun început – canapeaua de două locuri. După ce am așezat pe ea pântecoasa mașină Brother, am terminat treaba.

Proprietarul – un colonel ieșit la pensie, un om extraordinar de deschis, pe care la prima oră a dimineții îl vedeai îmbrăcat în costum și cu turban apretat pe cap, și care-și strângea barba așa încât să nu-i iasă niciun fir de păr afară – s-a arătat generos și ne-a eliberat un loc în garajul lui, ca să ne lăsăm lucrurile. I-am promis că aveam să ne întoarcem în două săptămâni să le luăm. De îndată ce ne găseam o locuință.

Ne-a răspuns cu o voce hăhăită: „Vedeți să vă întoarceți până n-ajung chinezii aici."

Luptase în dezastruosul război indo-chinez din 1962 și rămăsese cu sechele.

I-am spus că o să avem grijă să ne întoarcem.

În Delhi ne-am dus să stăm cu un prieten mai vechi, care avea un apartament în Vasant Kunj. Apartamentul acela era un triumf al goliciunii. Era mare – avea trei dormitoare și un living gen sufragerie.

Philip, prietenul meu, dădea foarte puțin pe chirie. De fapt, era posibil să nu fi dat nimic. Era al unui parlamentar din Kerala, orașul lui natal, și nu avea cine știe ce valoare pe piața imobiliară.

Pe atunci, Vasant Kunj era, cum s-ar zice, la capătul pământului. Ieșeai din oraș și o luai pe niște câmpuri pline de mărăcini – numai pietre și *kikari* plini de țepi, iar la stânga falicul Qutub Minar[1] – și ajungeai într-o pădure de coșmar, o pădure de blocuri de beton. Erau, evident, plăsmuirea imaginației bolnave a vreunui oficial de pe la guvern. Menite să absoarbă trupuri; să încheie toate socotelile; să umple buzunarele cine știe cărui constructor corupt. Dacă nu-ți țineai sufletul înăuntru, îl pierdeai garantat.

Apartamentul lui Philip era la etajul al doilea al unei asemenea cutii de beton – cutiile semănau atât de mult una cu alta, că-ți lua ceva timp ca să-ți dai seama pe unde ești. Avea un pat care scârțâia, cu o saltea cu cocoloașe și un cearșaf decolorat. Mai avea și două scaune de răchită, o masă de lemn și un radiator pe care gătea. Radiatorul ăla era, cumva, unica sursă de curent electric a apartamentului. Stătea în bucătărie, în deplinătatea splendorii sale solitare, și rezolva problemele cu apa caldă, ceaiul și mâncarea. Pe placa de ceramică și pe colacii de sârmă erau prinse bucățele negre-maronii rămase de la frunzele

[1] Qutub Minar este cel mai înalt minaret de cărămidă din lume și un important exponent al arhitecturii indo-islamice. Turnul se află în complexul Qutb, din partea de sud a capitalei Delhi (n. tr.).

de ceai care fierseseră acolo; se vedeau și stropi galbeni de grăsime. Nu avea ștecăr, așa că firele se băgau direct în priză și se fixau acolo cu bețe de chibrit. Toată drăcia arăta extrem de dubios. Când apăsai însă pe butonul de pornire, firele începeau să scoată scântei și să sfârâie – lucru periculos – și apoi, încet, colacii de sârmă se înroșeau. Mai întâi ardeau ultimele resturi de mâncare care se mai nimeriseră pe acolo – proces însoțit de fum, sunete și arome –, după care căldura devenea tot mai puternică. În afară de radiator, nu mai era decât un singur alt obiect care ar mai fi putut da o notă personală apartamentului, și anume un cufăr mare, pe care Philip îl ținea la el în dormitor. Toate lucrurile și le ținea în cufăr. Toate dulapurile din apartament erau goale. De la șosete la pastă de dinți și la cărți și la prezervative, el scotea totul din cufăr. Cufărul avea un lacăt mare, auriu. Ai fi putut să spargi capul cuiva cu el. Mai avea trecute pe capac numele și adresa lui Philip din Kerala, până și codul poștal. Puteai să-l pui la poștă și ar fi ajuns acolo unde trebuia.

Philip ne-a lăsat să alegem între cele două dormitoare, iar noi l-am luat pe cel cu baia. Am cumpărat o saltea ieftină din fibră de nucă de cocos, o mătură, un mop și o sticlă de Phenyl. Seara eu m-am dus să iau *daal-roti* de la un *dhaba*[1] ieftin de prin zonă și, după ce am mâncat, Philip ar mai fi vrut să mai rămânem și să stăm de vorbă. Noi ne-am scuzat – motivând că eram extenuați – și am

[1] Restaurant mic în India (n. tr.).

dispărut la noi în cameră. Simțeam nevoia să ne atingem unul pe altul. Cât stătuserăm la masă o mângâiasem pe Fizz pe brat și observasem cum începuse să roșească ușor.

Ajunseserăm la acel moment al serii când deja nu mai vorbeam unul cu altul. Trebuia să trecem prin filtrul trupurilor pentru a relua firul conversației. Dorința ne secase de cuvinte. Trebuia să ardem în ea, să o incinerăm, înainte ca vorbele să aibă timp să afle calea de întoarcere.

Puteam oarecum să înțelegem ceea ce ni se întâmpla. Ne aflam într-un oraș necunoscut și aveam nevoie de siguranța pe care ne-o oferea ceea ce cunoșteam cel mai bine pe lume. Făcuserăm un pas important și ne doream singura recompensă la care poftiserăm vreodată. Eu mai trecusem prin asta. De fiecare dată când în viețile noastre se producea vreo schimbare esențială, plăcerea de a ne sprijini unul de altul sporea. Salteaua întinsă pe podea era perfectă. Făcea posibilă nebunia. Când am zăvorât ușa și m-am apucat să-mi dau jos hainele, eram deja încordat. Fizz aștepta. Clipa magică de dinainte de clinchetul clopoțelului. La începutul tuturor posibilităților și tuturor plăcerilor. Camera era în semiobscuritate. Fizz aruncase un prosop peste becul chior. Stătea pe saltea, cu spatele sprijinit de perete, cu picioarele goale pe sub tricoul larg, o umezeală ce se intuia în umbrele adânci. Avea părul lăsat pe spate. Era incredibil de frumoasă.

Când m-am întins și eu, și-a desfăcut carnea umedă și m-a lăsat să mă hrănesc din ea. Cu nasul,

cu gura, cu degetele, cu durerea. Mirosul iubirii ei îmi înăbușea toate simțurile și întreaga mea viață ajungea să se rezume la un singur cuvânt: Fizz.

Lăsând orice altceva pe mai târziu, am pornit să găsesc locul de unde începea să-i crească părul și odată ce l-am găsit am urmat firul rădăcinilor aromate până acolo unde totul era gol. Și după ce i-am găsit miezul arzător și după ce am băut din el, l-am lăsat și am început să-i cutreier trupul, din când în când făcând cale întoarsă ca să îmi mai potolesc setea.

Am început să escaladăm culmi și să ne prăbușim de pe ele. Făceam lucruri vechi în feluri noi. Și lucruri noi în feluri vechi. În asemenea momente, parcă am fi ieșit din mâinile unui artist suprarealist. Orice parte a trupului se putea lipi de orice parte a trupului. Iar rezultatul era o capodoperă. Deget de la picior și limbă. Sfârc și penis. Deget și protuberanță. Subsuoară și gură. Nas și clitoris. Claviculă și *gluteus maximus*. Muntele lui Venus și *phallus indica*.

Ultimul tangou al labiei minora. Pe la 1987, Vasant Kunj. De Salvador Dalí.

Proiectanți: Fizzșicumine.

Fizz a țipat tăcut tot timpul – cu dinții încleștați, cu gura larg deschisă – și numai aceia care cunosc țipătul tăcut al unei femei care a ajuns la orgasm, numai aceia știu cât de puternic este acest țipăt. A sfâșiat camera, iar pe mine m-a aruncat, vibrând, în brațele nebuniei.

Din când în când ajungea pe culmi atât de înalte, că nici nu o mai vedeam, și trebuia să o aștept răbdător să coboare ca să o pot atinge din nou.

Câteodată se întorcea și se pregătea să se urce iarăși. Altădată părea că se moleșește, iar eu trebuia s-o înviorez. Și niciodată nu puteam ști cât de sus avea să ajungă la următoarea ascensiune. Încercam să o urmăresc, să mă țin după ea, dar asta nu era întotdeauna posibil. Fără îndoială că, atunci când vine vorba de sex, bărbații rămân în tabăra de la poale: se pot bucura din plin de plăcerile de la jumătatea muntelui, dar nu îndrăznesc să aspire la vârfurile amețitoare. Le lipsesc aerul, imaginația, abandonul, anatomia. Sarcina lor este să le pregătească pe adevăratele alpiniste, pe femei, artistele culmilor înalte. Niște tigroaice care sar din stâncă în stâncă, din vârf în vârf, până când nu mai zăresc nimic altceva decât întinderea eternității.

Bărbații s-au luptat cu conștiința acestui fapt timp de milenii. Conștiința faptului că nu toate zonele le sunt accesibile. Nu este ușor să fii inferior.

Nu este ușor să trăiești printre gazele, iar tu să fii un porc mistreț.

Oamenii mai șireți așteaptă și se bucură de plăcerile care lor le sunt interzise. Creează pornografia și bucuriile-surogat. Le încurajează pe cățărătoare, le privesc de la distanță și se simt satisfăcuți. Oamenii proști le pun pe tigroaice în lanțuri. Strâng rândurile, creează religia, creează moralitatea, creează legile și înalță garduri, așa încât munții să nu se mai vadă. Nimeni să nu se ducă acolo unde ei nu pot să ajungă. Tărâmurile înalte sunt pierdute pe veci.

A durat ore întregi și, în scurt timp, camera mică a început să miroasă a sex. După care pielea a

început să-i miroasă a sex; și să aibă gust de sex. Oriunde aș fi sărutat-o – pe față, pe sâni sau pe spate – dădeam de același miros înnebunitor. Precum un preot cuprins de pasiune, călătorisem, pare-se, peste tot, și răspândisem miasma miezului ei topit.

În cele din urmă, târziu în noapte, am știut că începuse în sfârșit să obosească și că pornise în ultima ascensiune. M-am poticnit în urma ei, încercând cu disperare să țin pasul și am urcat mai mult și mai mult și mai mult, până când sângele mi-a năvălit puhoi și plămânii mi-au plesnit și genunchii mi s-au muiat și șira spinării mi s-a topit și n-am mai văzut-o pe ea și m-am spulberat în nimicnicie.

Când mi-am revenit a doua zi de dimineață, am luat-o de la capăt. N-a fost o expediție îndrăzneață, precum cea de dinaintea ei, dar nu i-au lipsit dragostea și pasiunea.

Am plecat la lucru, iar experiența s-a dovedit a fi ciudat de satisfăcătoare. E un sâmbure de adevăr în tot ce spun puritanii despre cât de bine e să muncești toată ziua și să-ți câștigi singur pâinea. Fusese grozav să fiu artist timp de șase luni, însă întoarcerea la certitudinile de zi cu zi se dovedea a fi neașteptat de plăcută. Seara am simțit aceeași satisfacție pe care probabil o simte și muncitorul de rând. Luasem materiale proaste, mobilă proastă, cuvinte proaste – edificii proaste înălțate de alții – și meșterisem din ele lucruri de o frumusețe practică. Aceste lucruri aveau să pornească în lumea largă și să fie devorate de cititorii avizi. Aveau să servească unui scop. Devenisem o verigă într-un

lanț de producție, din care ieșea ceva ce avea o valoare imediată și reală.

Îmi câștigasem pâinea.

Problema cu arta e faptul că trebuie să te confrunți cu simulacrul artei atunci când nu există nicio artă. Chestia asta poate să-ți provoace silă. Oameni stupizi, care o țin mai departe cu teoria esteticii. Oameni triști, în așteptarea marii idei. Când m-am dus în camera învelită în citate a lui Amresh, eram eu însumi cuprins de această silă. Simulacrul artei atunci când nu există nicio artă.

Nu i-am spus și lui Fizz toate astea. Unele iluzii nu trebuie niciodată distruse. Ele se află la baza certitudinilor tari ca stânca. Aveam de gând să facem alte lucruri. Trebuia să trecem peste.

Fizz aranjase puțin camera. Cumpărase două fotolii de răchită – așa că, dacă voiam să stăm jos, mai aveam și altă alternativă în afară de pat. Pe jos pusese un covor din iută, verde-fosforescent. Și agățase pe perete un poster cu Ezra Pound, un poster alb-negru și înrămat, pe care ni-l adusese cineva odată din Anglia; și o poză mai mică cu Rabindranath Tagore, desenată cu cerneală aurie. Teancurile de cărți pe care le luam cu noi peste tot le aranjase frumos lângă saltea, ca să ne țină de cald. În baia posomorâtă agățase un calendar vesel, cu plajele din Goan în luna noiembrie – pe care aveai impresia că zărești femei albe făcând plajă în pielea goală – și, ca să mai spargă monotonia, mai pusese și câteva pahare de plastic și savoniere colorate.

Dar, cum ieșeai pe ușa dormitorului, aveai impresia că pășești în pustie. Ghemotoace de praf se rostogoleau de colo-colo și se adunau prin colțuri. Tot ce vedeai, de la podele și până la pervazuri, era acoperit cu un strat de praf maro-cenușiu, gros de un centimetru. Pânzele de păianjeni atârnau ca niște ghirlande – printre grilajele de fier, pe pereți, prin dulapuri, iar în baia nefolosită, prin vasul de toaletă și peste robinete. Apartamentul era nou, dar varul începuse deja să se cojească. Cojițele se prindeau în pânzele de păianjeni, le rupeau și le răpeau până și umbra de frumusețe sinistră. Ciudat e că n-am văzut niciodată vreun păianjen. Pânzele, la fel ca și praful, păreau să se propage din propria entitate. Trebuia să ai grijă să nu atingi nimic când treceai prin camere, ca să nu faci o criză de tuse.

În prima zi, după cum era de așteptat, Fizz a făcut ceva gălăgie când a venit vorba să-și suflece ea mânecile și să facă puțină curățenie în apartament. Dar am pus și eu piciorul în prag. Îmi dădeam seama că tot ce ar fi făcut ea ar fi fost în zadar. Situația asta îmi amintea de parabolele în care tufișurile cotropesc, în cele din urmă, poienițele create de mâna omului alb. Împresurată de Philip, de praf și de păianjenii nevăzuți, Fizz n-avea nicio șansă. Cum ar fi lăsat armele jos, totul ar fi revenit la normal. Era mai bine să-și vadă de cămăruța ei și să încuie în spatele ușii pustia insinuantă.

Cu Philip, treaba era și mai încurcată. Când l-am cunoscut – la prima mea slujbă – ce mi-a plăcut

la el a fost felul în care gândea și țin minte că petreceam zile întregi împreună, vorbind despre scriitori, despre politică, despre filme și sport. Ca și mine, era înnebunit după Ali și, tot ca mine, își petrecuse anii de școală căutând materiale despre Cassius Clay Mohammad Ali și citind reportaje despre meciurile lui în paginile de sport ale cotidienelor. Spre deosebire de mine, se alăturase cauzei comuniste.

Pe vremea aia, Philip era suplu, aproape slab. Dar acum – la cei douăzeci și șase de ani ai săi – deja începuse să facă burtă și se mai rotunjise și la față. Renunțase la jurnalism și se apucase de televiziune. Unul dintre unchii lui din Kerala era un regizor cunoscut pentru filmele lui de artă, care aveau ca temă inegalitățile sociale și problema identității. Filmele nu se voiau a fi un succes comercial și nu li se făcea reclamă în afara Keralei, însă erau foarte căutate de studenții de la film, interesați de lucruri mai serioase. Philip afișa un aer doct și trata cele mai multe lucruri ca fiind lipsite de importanță – fluturându-și scurt mâna dreaptă – și chiar și pe unchiul său îl considera irelevant. Dar eu știam că Philip îl admira în secret pe acest regizor scrupulos și simțea că legătura sa cu cinematograful se datora numai unchiului său. Dar, nevoind să recunoască acest lucru, pornise pe un alt drum. Alesese televiziunea, care începuse încetul cu încetul să cuprindă India cu tentaculele sale. Când am venit să stăm cu el în Vasant Kunj ne-a spus că lucra la scenariul unui megaserial. De când lucraserăm ultima dată împreună, el se dusese acasă, în Bombay, după care

se întorsese aici ca să scrie. În Bombay lucrase timp de un an la o companie de televiziune și prinsese ceva din vocabularul breslei. Spunea că televiziunea avea să schimbe India – avea să schimbe felul în care gândeam, trăiam, mâncam și ne-o trăgeam. Spunea că avea să ne schimbe politica și societatea. Spunea că o să vină o zi când o să avem o sută de canale TV, și toate o să ne asalteze cu informații la orice oră din zi sau din noapte.

Spunea că aveam să ne întindem pe spate și să lăsăm televiziunea să ne ia.

În poziție de misionar. Cu picioarele în jurul urechilor. Cu creierii între coaie.

N-aveam să mai auzim nimic altceva decât televiziune.

N-aveam să mai vedem nimic altceva decât televiziune.

Aveam să murim de râs.

Pe mine și pe Fizz nu ne interesa absolut nimic din ce ne povestea el. Priveam lucrurile astea ca pe ceva improbabil și nebunesc; îl ascultam exclamând a uimire, nerăbdători să ne întoarcem la noi în cameră și să ne trântim pe saltea.

Nevoia noastră de a fugi îl înfuria.

În fiecare noapte ne spunea: „Băi, fraierilor, voi ați venit la Delhi ca să dormiți?"

Philip, la rândul lui, nu respecta nicio regulă – fie ea legată de somn, de vestimentație sau de muncă. Purta o pereche de pantaloni și o cămașă – și puloverul lui negru și lăbărțat, care-i venea până la mijlocul coapsei – și nu și le schimba zile la rândul.

Dormea în ele, se trezea în ele, le purta în afara casei. Iar dacă nu trebuia să iasă, se târa de colo-colo precum un urs, arătând de parcă ar fi tras cineva de el, cu părul lung încurcat și ciufulit. Dacă trebuia totuși să iasă, dădea cu apă pe păr ca să și-l mai lipească de cap, trecându-și degetele ude prin el ca să-l cumințească. După care se uita în oglinda mică și aburită de deasupra chiuvetei din camera de zi ca să vadă cum îi stă din profil, și-l mai lipea puțin, apoi își băga mâinile în buzunare și ieșea târându-se din apartament.

Într-o seară l-am văzut cum stătea în fața chiuvetei și cum și-a tras toate hainele – cămașă, vestă, pulover – în jurul gâtului. După care a deschis robinetul, s-a aplecat deasupra chiuvetei și a început să se spele la subraț. A săpunit părul lipicios-lipit și l-a clătit cu apă din belșug. Mai întâi o subsuoară; apoi cealaltă. A împroșcat cu apă peste tot. A pătat podeaua, și-a stropit pantalonii și hainele. Când a terminat, și-a sucit capul și s-a mirosit. După care a pornit către camera lui exact așa cum era – cu mâinile sus, cu hainele făcute ghemotoc sub bărbie, un gras dus la execuție. A luat un prosop murdar și s-a frecat cu putere, până când i s-a uscat părul. Apoi a scos din cufăr o cutie roz de tinichea în care avea pudră Cuticura și s-a apucat să o scuture violent pe la subsuori. Pudra s-a împrăștiat peste tot. Pe podea, pe pantaloni, pe haine. Ca un luptător de wrestling, și-a fluturat de câteva ori brațele, ca să se prindă pudra mai bine. Apoi, dintr-o singură mișcare, și-a tras toate hainele în jos și cu asta a fost gata de

plecare. Cu siguranță Philip avea o viață amoroasă despre care nouă nu voia să ne spună.

Cât despre momentul când se hotăra în cele din urmă să-și facă baie și să-și schimbe hainele, asupra acestuia plana o incertitudine totală. Treceau mai multe zile și într-o seară îl vedeam cum se apucă din greu să-și încălzească niște cratițe de apă pe colacii încinși de sârmă. Dispărea în baie pentru o perioadă mai îndelungată și ieșea de acolo aburind și înfășurat într-un prosop. Schimbarea ce avusese loc era vestită de hainele noi și de faptul că se răsese. Zâmbea prostește și părea că se rușinează. Îmbăiatul era o chestie atât de burgheză. În mintea lui, o capitulare în fața ordinului brahmanic.

Timp de jumătate de zi mirosea a apă de colonie Old Spice și chiar era posibil să stai lângă el. După care procesul de descompunere prindea iarăși aripi și deseori situația se înrăutățea într-atât încât pe pulover i se întăreau bucățele de *daal*, iar atunci când vorbea, din gură îi ieșeau miasmele mâncării rămase printre dinți.

Înfuleca precum un câine. Îți dădea impresia că nu-și folosea niciodată mâinile și că pur și simplu își băga gura în farfurie. După care îi observai unghiile. Galbene, de la sosurile de curry pe care le mâncase în ultima vreme, și pline de semințe.

Dar nu felul în care se purta la masă era problema lui. Problema lui era romul.

N-am văzut pe nimeni să bea ca Philip. Dădea gata o sticlă pe zi. De-a lungul pereților din dormitorul lui erau aliniate sticle turtite de Old Monk,

ghemuite acolo ca niște soldați care își apărau cu îndârjire granița. De-a lungul zilei, nivelul lichidului chihlimbariu din pahar se modifica pe măsură ce el turna, dilua cu apă și bea; turna, dilua cu apă și bea. Dădea pe gât pahar după pahar, stând cocoțat în pat, cu spatele sprijinit de perete, ocupat să scrie pe niște hârtii concept pe care le așeza apoi în teanc, cu fața în jos. Bea până târziu în noapte, iar ultimul lucru pe care-l făcea înainte să se culce era să-și prepare o băutură mai concentrată, pe care și-o băga sub pat. Când se trezea, înainte să-și pună pe nas ochelarii groși, se întindea după pahar și-l bea dintr-o suflare. Era un fel de terapie, cum ai bea apă cu lămâie sau ceai. Apoi cobora din pat, se ducea la baie, se spăla pe dinți și urina.

Era remarcabil. Atât de ne-burghez.

Avea el un cântecel: „Mai bine rom în burtică decât căcat în fundulică."

Habar n-aveam ce voia să însemne asta.

Acțiunea megaserialului la care lucra Philip debuta undeva pe la începutul secolului XX și ajungea până în prezent; era povestea a trei generații și a creării Indiei. Era o epopee, o saga. O trecere în revistă a istoriei și a ironiilor sale. Lucra la prima ciornă.

Imitatorii se dezintegra încet pe fundul lacului Sukhna.

Mă întrebam cum avea el să răspundă când aveau să vină nagâții să-l întrebe: „Ai făcut-o? Ai făcut-o?"

Ciudat era că Fizz reușea oarecum să-l placă. Îi plăcea nebunia lui amorală. Mai mult decât, să

zicem, nebunia pioasă a lui Amresh. I se părea că ideile lui Philip erau interesante și stăteau împreună să vorbească despre tot felul de lucruri. El bineînțeles că se purta cu mănuși când venea vorba de ea și chiar încerca să se mai abțină de la grosolăniile lui obișnuite. Se oferea mereu să se ducă prin diverse locuri ca să o scutească pe ea de un drum sau chiar să o ajute la spălatul vaselor. Lucruri cărora nu-l mai văzusem să le acorde atenție. În scurt timp, ne-a propus să rămânem cu el în apartament pe perioadă nelimitată. Însă Fizz nu putea să suporte mizeria în care se bălăceau atât el, cât și întreaga casă. În ea se dădea o bătălie între repulsia pe care i-o provoca și simpatia pe care reușea totuși să i-o trezească și stăteam să vorbim despre el până târziu în noapte, în timp ce ne odihneam la tabăra de la poale și ne pregăteam de ascensiune.

Până la urmă ne-am hotărât să nu mai rămânem. Nu era vorba numai de mizerie. Mai important era că eu aș fi vrut să stau în oraș. Rămâneam până târziu la serviciu și nu-mi plăcea să o știu pe Fizz împotmolită undeva, la capătul lumii. Pe vremea aia, în Vasant Kunj nu prea ajungeau autobuze, iar vehiculele cu trei roți nu-ți inspirau încredere. Și mai era și alt motiv. Voiam să fim singuri. Nevoia noastră de a ne face de cap unul cu altul era continuă și nu suporta amânare. Și voiam să-i aud vocea răsunând cu putere atunci când se avânta pe ultimele culmi.

Am luat legătura cu niște agenți imobiliari. Cei mai mulți ne-au închis telefonul în nas când au auzit

de bugetul de care dispuneam. Dar nu ne-am dat bătuți și, în cele din urmă, am ajuns să stăm de vorbă cu doi tipi foarte amabili. Am înțeles că erau amândoi din Punjab; aveau ceva burtă, erau sclifosiți și în curs de chelire. Știau să-și prezinte afacerea, dar erau plini de ifose. După ani și ani, aveam să ne dăm seama că acesta era prototipul scos la bătaie de Delhi. Fizz i-a botezat Nicioproblemădoamnă și Preabinedoamnă. Așa vorbeau ei, frecându-și mâinile și zâmbind sau făcând temenele; și i se adresau numai ei.

„Am vrea ceva la etajul unu sau doi. Dar să nu fie ceva gen duplex."

„Nicioproblemădoamnă."

„Nu vrem să avem discuții cu proprietarul. Intrări separate."

„Preabinedoamnă."

„Trebuie să aibă o terasă sau cel puțin un balcon."

„Nicioproblemădoamnă."

„Cu baie și bucătărie."

„Preabinedoamnă."

„Ar fi perfect să fie și niște copaci prin preajmă."

„Nicioproblemădoamnă."

În primele câteva zile ne-au arătat vreo două duzini de case, dar niciuna nu ne-a atras în mod deosebit. Din ce în ce mai mult, au început să ne dea impresia că nu erau decât niște șarlatani care se dădeau drept agenți imobiliari. Când era vorba să vedem vreo casă, găseam ușile încuiate, iar ei săreau unul la gâtul altuia și se luau la harță în dialectul punjabi.

„Ți-am spus să vorbești cu el și să vedeți ce faceți cu cheile."

„Dacă-aș face eu totul, ție ce ți-ar mai rămâne de făcut? Să fii ghid la Taj Mahal!"

„Nu, i-aș încălzi patul maică-tii!"

„Termină mai întâi să-l încălzești pe-al mă-tii!"

După care se întorceau amândoi către Fizz și începeau să se frece și să zâmbească și să facă temenele.

„Nicioproblemădoamnă, vă arătăm o casă mai bună."

Următoarea era o reședință pentru servitori; iar următoarea, un apartament uriaș a cărui chirie depășea de patru ori bugetul nostru; iar următoarea n-avea nici terasă și nici balcon; iar la următoarea, proprietara era o scorpie isterizată; iar următoarea avea toaleta în stil indian. Și, de fiecare dată, începeau să zbiere unul la altul în dialectul punjabi, sprijinindu-și mâinile pe burți.

„Cap sec, ai aflat ceva sau nu?"

„Dacă-aș face eu totul, ție ce ți-ar mai rămâne de făcut? Să vii ca regele George la recepția oficială!"

„Nu, să vin ca amantu' nevesti-tii la înmormântarea ta!"

Noi așteptam cât timp se certau ei, înjurându-se unul pe altul de surori, de mame, de soții, de fiice; acuzându-se unul pe altul că ar face sex oral sau de pederastie și de bestialitate. După ce terminau se întorceau către Fizz, zâmbind și frecându-și mâinile.

„Nicioproblemădoamnă. Preabinedoamnă. Vă arătăm o casă mai bună."

În scurt timp am început să descoperim nevrozele din Delhi. Nu era de-ajuns să ne placă o locuință și să fim dispuși să plătim pentru ea. Trebuia să mai îndeplinim și alte cerințe. Proprietarii se uitau la noi cu suspiciune și ne puneau întrebări personale. Despre slujbele pe care le aveam, despre trecutul nostru, despre prieteni, despre cum ne căsătoriserăm, despre religia noastră, despre orele la care lucram și la care petreceam. La multe dintre ele n-am dat răspunsuri mulțumitoare.

Nu eram indieni din sud, ci indieni agresivi, din nord. Proprietarii din Delhi și-au închipuit întotdeauna că pot să-i gonească din case pe chiriașii din sud. Cei mai mulți dintre ei probabil că nu auziseră de Velupillai Pirbhakaran.

Nu aveam copii. Aceștia le inspiră proprietarilor un oarecare sentiment de respectabilitate și confort. Philip mi-a spus de prieteni de-ai lui care împrumutau copii de pe la alții atunci când se duceau să-și caute o locuință.

Eram un cuplu mixt. Cel puțin doi proprietari au comentat de față cu agenții noștri despre faptul că Fizz era musulmancă. Voiau să știe dacă fugiserăm de la părinți. Unul chiar a cerut să ne vadă certificatul de căsătorie.

Spre eterna cinste a lui Pbd și Npd, aceștia au răspuns: „Ăștia sunt cretinii care și-au bătut joc de țara asta! Vreți să închiriați locuința sau să vă măritați fata? Mai au puțin și te întreabă și în ce zodie ești!"

Și, bineînțeles, nu lucram pentru o bancă străină sau pentru o companie multinațională și nu puteam

să le dăm nicio garanție de la firmă. Nici nu auzisem de așa ceva până să începem să ne căutăm o locuință în Delhi.

Voiau să le facem dovada unor conturi în bancă. Voiau garanții. Voiau să bată ei în cuie legile vieții. Întrebările lor mă înfuriau. Nu eram obișnuit să dau explicații. Așa că am început să mă retrag și să o las pe Fizz să facă față interogatoriului. Mă mai obosea și comedia ieftină pe care o jucau Abbott și Costello ăia. Nu însă și pe Fizz. De fapt, ea îi tolera amuzată. Și, la fel ca toată lumea, ei erau, bineînțeles, îndrăgostiți de ea. I se adresau numai ei, nici nu se uitau la mine, de teamă că, într-un moment de nervi, le-aș fi putut da peste nas. Purtau costume ieftine, maro și lucioase, luate de pe la second-hand, și conduceau un Lambretta antic, de culoarea lămâii verzi, care era atât de greu încât trebuiau să tragă amândoi de el ca să-l bage la locul de parcare. De fiecare dată când făceau asta și începeau să tragă, Pbd, cel care conducea scuterul cu o cască de tinichea pe cap, zicea: „Cap sec, iar n-ai mâncat nimic la micul-dejun?"

Și, de fiecare dată, Npd, veșnicul țap ispășitor, răspundea: „Vrei să-ți dau una cu pantoful meu Bata și să-ți deschid fundul ca pe Buland Darwaza[1]?"

Nici pantofii nu le arătau prea bine. Ca să țină, îi înnodaseră cu piele și cauciuc. Cred că ajunseseră în starea în care erau și din pricina frânelor de la Lambretta. Se pare că nu erau suficient de puternice,

[1] Poarta sudică a moscheii Jama Masjid. Este o poartă înaltă de 54 m, construită de Akbar în urma victoriei de la Gujarat (n. tr.).

pentru că de fiecare dată când voiau să oprească, trebuiau să-și coboare amândoi picioarele, să și le târșâie pe jos, iar bestia se hurducăia până când reușea în cele din urmă să rămână pe loc. De vreo câteva ori s-au lovit chiar de mașini sau de pereți, iar ca rezultat, casca de tinichea începea să zdrăngăne și Npd se izbea de Pbd.

Pbd sărea prompt: „Și acum? Oi vrea să mi-o tragi pe la spate?"

Iar Npd, încercând să se elibereze, striga: „*Maaderchod*, ăsta-i scuter sau cal sălbatic? De ce nu poți să repari odată frânele alea?"

Noi ne țineam după ei într-un vehicul cu trei roți, ceea ce nu ne prea pria la buzunare. De două ori în timpul acestor preumblări – venisem de la serviciu dorind-o – m-am descărcat de nervi lipind-o pe Fizz de un perete și luând-o acolo – după ce îi trimisesem pe nebuni să-i pună niște întrebări proprietarului. Odată, i-am tras jos blugii când ne aflam pe scările unui duplex și i-am sărutat miezul cu patimă. Totul s-a sfârșit cu ea stând pe ultima treaptă, cu picioarele înfășurate în jurul umerilor mei. La unghiul ăla, mai avea puțin și-mi rupea gâtul. Am descoperit că era adevărat ce se spunea despre casele goale, și anume că aveau o oarecare încărcătură erotică – un fel de gol misterios care cere să fie umplut.

Însă nici sexul pe furiș și nici scamatoriile celor doi nu-mi puteau stârni interesul la nesfârșit, și toată vânătoarea la care luam parte a început să mă obosească. Fizz și-a păstrat speranța. Nu numai că-i

găsea amuzanți, dar chiar era de acord cu abordarea lor la scară mică, cu spiritul lor întreprinzător, plin de sclifoseli. Chestiile care nu-i conveneau erau costumeleșmechere, nuanțelefanteziste și maniereledemaregală. Dar în scurt timp eu n-am mai putut răbda; i-am spus lui Fizz că fie găsim niște agenți noi, fie eu nu mă mai implic și o las pe ea singură. Oricum ar fi fost, eu tocmai începusem lucrul și nu-mi mai permiteam să lipsesc ore-n șir în fiecare zi.

Fizz a căscat la mine ochii ei mari și a spus: „Dar, iubitule, o să vii să stai cu mine după ce o să-l găsesc, nu-i așa?"

I-am zis: „O să te violez în prag."

Le-am mai spus lui Mutt și Jeff să aibă grijă cum se poartă de vreme ce eu nu aveam să mai vin cu ei.

Mi-au răspuns în cor: „Nicioproblemădomnule, preabinedomnule. O să-i arătăm doamnei totul. O să-i găsim cea mai bună casă în Delhi. N-o să mai vrea să plece de acolo. Și în fiecare zi o să-și amintească de noi."

M-am uitat la Fizz. Ea mi-a zâmbit dulce. Părea că deține controlul asupra situației.

O săptămână mai târziu, în timp ce mă luptam să redactez o grămadă de prostii despre criza ce stătea să izbucnească în Congres, mi-a sunat telefonul de la birou. Fizz a spus: „Am ceva să-ți arăt."

M-am întâlnit cu ea lângă Aiims și am mers până la Green Park, unde mi-a arătat un *barsati* care dădea înspre Deer Park. Scările erau înguste și

întortocheate, dar, odată ce ajungeai la etajul al doilea, spațiul se deschidea dintr-odată. Era o terasă de mărimi considerabile, o cameră mare și două mici, o baie cu un vas de toaletă roz și o bucătărie în care am fi putut sta amândoi în același timp dacă nu ne mișcam brațele. În lumina amurgului, parcul de vizavi era o umbră fremătândă, iar pământul de sub copaci era acoperit cu frunze vechi și putrezite, dar și cu unele tinere și proaspete. Cei care ieșiseră la plimbare își urmau calea pe cărări întortocheate. Erau și cupluri, oameni care se țineau de mână.

În fața casei era un *gulmohar*[1], ale cărui crengi tot fuseseră tăiate – ca să lase lumina și soarele să intre și în apartamentele de jos – încât pomul se înălțase împotriva firii sale și, la fel ca un palmier, își desfăcea coroana undeva sus, la al doilea etaj. Ramurile i se legănau pe terasă. Vara ne-am fi îmbăiat într-o văpaie de roșu și portocaliu. Probabil că *gulmohar*-ul a făcut-o pe Fizz să se hotărască; și pe mine la fel. Eram îndrăgostit de florile gulmoharului, dar și de frunzele sale în formă de lacrimă, înșirate frumos pe crenguțe diafane. Era plăcut să smulgi un asemena evantai și să ți-l plimbi încetișor pe piele. Când eram copii, făceam exact invers. Jupuiam o crenguță de frunze și dădeam cu ea unul în altul.

Philip s-a arătat dezamăgit când i-am spus de *barsati*.

[1] Pom cu flori de un portocaliu-închis sau de un roșu-aprins, care se dezvoltă în regiunile tropicale sau subtropicale (n. tr.).

Și-a golit paharul chihlimbariu și a spus: „Mai bine rom în burtică decât căcat în fundulică." După care a stat bosumflat vreo câteva zile. Noi îl ajutaserăm să-și definească viața. Își jucase rolul de persoană radicală în fața unor spectatori. Dar, dacă plecam și noi, tot acest spectacol își pierdea sensul. Redevenea ceea ce fusese și înainte, adică trândăvie și mizerie și lene.

Cred că mai avea și alte motive. Chestia e că devii dependent de trupuri. Te obișnuiești cu ele foarte repede. Cu forma lor, cu mișcarea lor, cu căldura lor. Iar în ce-o privește pe Fizz, toată teoria asta era mai mult decât adevărată. În apartamentul ăla mucegăit, ea era o prezență luminoasă. Philip știa că, atunci când ea avea să iasă pe ușă, avea să fie ca și cum cineva ar fi stins luminile.

În dimineața când am plecat din apartament – ne-am încărcat saltelele și valizele într-un taxi – ne simțeam amândoi ca naiba. Philip stătea pe marginea patului și lucra la cel de-al doilea pahar pe ziua aceea. Era la mijlocul perioadei de nespălare și arăta extraordinar de neîngrijit. Fizz îi lăsase lui covorașul verde și fotoliile de răchită; și îi mai cumpărase o biografie a lui Orson Wells și o fotografie cu Jamini Roy.

Când a dat să-l îmbrățișeze, el i-a spus cu o voce răgușită: „Dacă se poartă vreodată urât cu tine, știi pe cine să suni."

Fizz i-a zâmbit dulce și a răspuns: „Știu pe cine să sun chiar dacă se poartă frumos."

Mustața pleoștită a lui Philip s-a desfăcut într-un rânjet, iar el s-a scărmănat în podoaba-i capilară ciufulită.

Eu l-am îmbrățișat energic și i-am zis: „Ne vedem în curând."

El a spus: „Nu ești tu de nasul ei, nenorocitule."

Chiar așa, gol cum era, în fix două zile apartamentul a devenit acasă. Fizz s-a dus la o pepinieră din apropiere și a cumpărat niște ghivece cu plante. Un palmier cu frunza mare, un arbore de cauciuc, un bambus și doi ficuși. Cu patru plante, douăzeci de cărți, un poster înrămat cu Pound, unul cu Tagore și o saltea, ea a reușit să facă *barsati*-ul să pară plin. Știam cum funcționa această iluzie. Fusesem fericita ei victimă și în trecut. De fapt, ea umplea spațiile într-un asemenea fel, încât nu observai nimic altceva decât pe ea. Putea să stea singură într-o sală goală, dar nu ți-ai fi dat niciodată seama că sala era goală, pentru că te concentrai numai asupra ei. Există astfel de oameni și, când spun asta, nu vorbesc despre staruri sau despre alte celebrități.

Când veneam acasă, o vedeam numai pe ea, și era grozav.

În fiecare noapte, când mai era puțin și se făcea timpul să plec de la birou, gândurile începeau s-o ia razna. Amintirea plăcerii începea să mă necăjească. Privirea mi se încețoșa asupra textului pe care îl aveam de redactat. Reciteam paragrafele la nesfârșit. Capul îmi vuia de tot felul de gânduri referitoare la ce aveam să fac, odată ajuns acasă. Începeam să

mă foiesc, ca și cum m-aș fi pregătit de plecare, și toată lumea se uita la mine cu mirare.

Chiar din primele zile acolo, mi-am dat seama că serviciul ăla te putea nevroza. Nu auzeai pe nimeni să zică vreodată că voia să se ducă acasă. Totul se învârtea în jurul unui singur principiu, și anume Doctrina Veșnicei Nesiguranțe. Dacă plecai mai devreme, plecai împovărat de conștiința faptului că altcineva făcea treaba în locul tău, că altcineva își petrecea mai multe ore la serviciu, scria mai multe cuvinte, mai multe povești, creștea adică în ochii șefului. Dacă nu erai pe scaunul tău – învârtind cuvinte, trântind titluri, lătrând ordine – atunci când treceau șefii pe lângă tine, puteai deja să consideri că ai alunecat în jos pe stâlpul ierarhic și că o să primești ghete în față de la colegii tăi.

Și, după cum am descoperit în scurt timp, colegii fuseseră în așa fel deformați din punct de vedere psihologic, încât atunci când se trezeau cu gheata pe fața ta, o mai și apăsau.

Eu nu așa fusesem obișnuit să lucrez. Pe la slujbele pe care le mai avusesem, toată lumea se întrecea care să fie mai leneș și mai puturos. Era o tâmpenie să fii ambițios. Ambiția era pentru economiștii ăia aranjați la patru ace și pentru funcționărașii publici cei studioși – asta până își terminau și ei examenele și moșteneau India. Toți cei pe care îi cunoscusem în meseria mea de jurnalist puteau fi considerați drept variații ale lui Philip. Cinici, bine informați, neîngrijiți, manifestând dispreț față de tot ce avea de-a face cu banii și cu costumele la

dungă. Fiecare avea impresia, în mintea lui, că era implicat într-un proiect mult mai important decât cel legat de slujba pe care o deținea. Cu toții scriau proză proastă, poezie proastă sau făceau fotografii proaste. Ceilalți așteptau să le vină inspirația și, dacă tot așteptau, vorbeau despre asta la un pahar de Old Monk.

Mai bine rom în burtică decât căcat în fundulică.

Pe de altă parte, locul ăsta era ca un catarg bine uns, și toată lumea aluneca în sus și-n jos pe acest băț unsuros. Chiar în vârf, ca la o corabie, era cuibul corbului, o turelă confortabilă care adăpostea un singur om. Ideea era, din câte mi-am dat eu seama, să te apropii cât mai mult de turelă și de acel om. Ce se întâmpla după aceea, încă nu-mi puteam imagina. Era destul de clar că omul n-avea de gând să te tragă lângă el, în turelă. Rămâneai deci pe stâlpul unsuros. Și, totuși, în toată nebunia asta, ceva se schimba.

Omul din turelă nu-ți dădea nicio mână de ajutor. Din când în când, se mai apleca și mai ungea stâlpul. Efectul acestei acțiuni era că aceia aflați în imediata lui vecinătate intrau în panică și începeau să alunece și să gliseze. Gheată-n-față, gheată-n-față, gheată-n-față. În cădere, cățărătorii îți băgau gheata-n față.

După care începeau iar să se cațere cu înverșunare.

Erau și niște oameni foarte deștepți care alunecau pe stâlpul ăla.

Aveau hainele murdare, mâinile pătate, fețele le străluceau de unsoare, dar în ochii lor se citea o dorință aprigă. Își țineau ochii ațintiți asupra omului

din turelă și, cu cât acesta dădea cu mai multă grăsime pe stâlp, cu cât îi îndemna mai cu patimă să-și bage gheata unul în fața altuia, cu atât deveneau ei mai convinși că acolo sus – în turelă – se aflau răspunsurile tuturor problemelor din viața și cariera lor.

Unii dintre ei, oameni foarte, foarte deștepți. Fețele le străluceau de unsoare. Alunecau în jos. Era tipu' ăsta tânăr, cam de-o vârstă cu mine, care lăsa grăsimea sfârâind în urma lui când sărea peste grămezi de trupuri. Chiar din primele mele zile acolo am simțit consternarea pe care le-o provoca el celorlalți cățărători. Tipu' ăsta era șeful meu direct, șeful redacției. Era testosteronic în foamea lui, în farmecul lui, în capacitățile lui. Citise cărțile potrivite, văzuse filmele potrivite, părea să știe totul despre tot ce se întâmpla în lume și putea scrie fraze atât de liniștitor de melodioase, încât mintea se lăsa îmbătată de această rapsodie muzicală.

Erau evenimente banale, relatate într-o manieră prozaică, care ajungeau la el pe birou și care, atunci când ieșeau de sub degetele lui grăbite, căpătau o grandoare epopeică. Textele lui erau împănate cu tot felul de referințe înălțătoare: tragedia greacă; sabia lui Damocles, mana cerească; mitul lui Sisif; ultimul dintre mohicani; cu cap de hidră și voce de zână; experimente cu adevărul; descoperirea Indiei; rezonanță biblică; tălmăcirea Vedelor; centrul se destramă; drumul ce n-a fost urmat; mimii; pentru cine bat clopotele; o sută de viziuni și reviziuni; puterea și gloria; inima problemei; inima întunericului; agonie și extaz; nisipurile timpului; dilema Sfinxului;

testul dulapului cu încuietoare; șoaptele morții; personaj falstaffic; întunecime dickensiană; herpes homeric; târfă chauceriană.

I se spunea Shulteri; ceea ce în dialectul punjabi înseamnă „agil, sprinten, pe care nu-l poți prinde". Porecla îi fusese dată de Gogia sahab, directorul general al companiei – un tip slugarnic și glumeț care se trăgea din Punjab –, care fusese cu ușurință jucat pe degete de către Shulteri în timpul negocierilor salariale. Era evident că acest nume se referea în primul rând la firea lui, și nu la înfățișare. Asta pentru că Shulteri părea întotdeauna foarte relaxat și râdea ca și cum n-ar fi avut nicio grijă.

Un leopard în piele de leu.

Se punea pe treabă cu viteza fulgerului și transforma gunoiul banalităților de zi cu zi în aur scânteietor; eficiența și încrederea în sine pe care le manifesta în astfel de momente mă lăsau mut de uimire. Însă nu asta, ci amabilitatea și farmecul tipului îi dădeau gata pe ceilalți războinici ai stâlpului. Fără să realizeze prea bine ce fac, mulți dintre ei s-au trezit că nu-și mai aruncă gheata în fața lui prietenoasă, pentru ca în momentul imediat următor să constate că le-o luase înainte pe stâlp. Îi făceau loc leului; și leopardul se avânta în sus. Atunci încercau cu disperare să-l apuce de glezne. Dar ce e o mână pe gleznă, în comparație cu o gheată în față?

Îmi dădeam seama că omului din turelă îi plăcea de individul ăsta. Mai încinsese puțin tragedia de pe stâlp. Îmi dădeam seama că își dorea ca el să ajungă la eșaloanele de sus, acolo de unde alunecau băieții

mari. Arena în care se câștigau cele mai importante premii, locul în care se adunau cei de categorie grea. Avea grijă să nu dea cu grăsime înspre el. Această atitudine binevoitoare îi nelămurea pe ceilalți. Acum își doreau să-l lovească pe Shulteri chiar și mai tare, dar nu voiau ca Regele Turelă să-i prindă făcând așa ceva.

Când mă uitam la Shulteri cum vorbea politicos cu cineva – fie el un șef sau un subordonat – vedeam un tip micuț de statură, cu o față de șoricel, care-ți zâmbea larg atunci când te apuca de coaie. La început, nu era decât o atingere liniștitoare, asta până când se hotăra să strângă. Atunci tu începeai să urli, înnebunit de durere, iar el continua să-ți zâmbească. Pentru cineva care lucra acolo de numai un an, avea ceva coaie. Fraierii ca mine se găseau atât de jos pe scara ierarhică, că nici de piciorul stâlpului nu se puteau apropia. Eram simpli spectatori. Niște învățăcei uimiți, care încercau să înțeleagă Doctrina Veșnicei Nesiguranțe. Partea bună era că nu ne prea murdăream de grăsime, doar din când în când mai eram împroșcați cu ceva stropi, ca urmare a luptelor care aveau loc pe stâlp. De asemenea, nici ghete în față nu prea primeam. Pe de altă parte, nici noi nu aveam pe cine să atacăm. Adevăratul dezavantaj era că, pentru Regele Turelă, noi nici nu existam. Orice bunătăți s-ar fi servit la înălțimile alea unsuroase, noi nu vedeam nimic.

În scurt timp, Shulteri a început să mă aprecieze. Poate datorită faptului că mă dovedisem a fi un bun cunoscător al limbii și că nu manifestam niciun

fel de ambiție în privința unei eventuale promovări. Imediat a și început să-mi paseze mie textele mai dificile. În cea mai mare parte, era vorba de parodierea reporterilor locali – cu citatele pe care și le scoteau din cur, atmosfera banală, comentariile devenite deja clișeu și, bineînțeles, greșelile flagrante de gramatică, de scriere, de sintaxă. Erau nenumărate fraze cărora trebuia, pur și simplu, să le ghicești înțelesul. Unii dintre ei mai dregeau treaba băgând din loc în loc niște înfloriturí – chestii de genul sabia lui Damocles sau mitul lui Sisif.

Shulteri se uita peste umărul meu la ecranul care clipocea și spunea: „Asta-i o mizerie nenorocită! Să le-o arunci înapoi în față!"

În a treia săptămână, deja începusem să fac asta.

După care îl auzeam pe reporter în biroul lui Shulteri, susținându-și cauza. Shulteri râdea amabil și răspundea lent: „Nu lua și tu totul așa în serios! Băieții trebuie să-și facă treaba – nu poți să-i descurajezi. O să învețe ei."

Iar mai târziu venea acolo unde noi stăteam băgați unul într-altul și dădeam în taste și ne spunea: „Să-i dați dracu'! Altfel ăștia nu învață."

Dar eu nu voiam să dau dracu' pe nimeni. Nu voiam decât să ajung mai repede acasă. La Fizz și la cărțile mele. Asta îl uimea și îl mulțumea pe Shulteri. Ne înțeleseserăm. El avea să-și asume meritele pentru munca mea, iar eu puteam să plec de la birou în momentul în care noaptea se cobora peste oraș și pe la bazarurile mari începeau să se tragă obloanele.

El îngenunchea la altarul Regelui Turelă. Eu, la pulpele lui Fizz.

El, în fața vieții meschine. Eu, în fața morții meschine.

Mai erau și alți oameni foarte foarte deștepți. Fețele le străluceau de unsoare.

Chiar sub turelă. Alunecând în jos.

Unii terminaseră la universități precum Harvard sau Oxford și îi zdrobeau pe umilii subeditori – veniți de la Bhopal și Cochin – cu poveștile lor despre ce mai citiseră din Brodsky sau ce piese mai văzuseră la West End.

Unii pomeneau nume celebre – ale unor staruri de cinema sau scriitori – ca și cum i-ar fi cunoscut îndeaproape pe cei amintiți, lucru greu de crezut.

Erau și dintre aceia care puteau să formeze un număr și să scoale din pat diverși miniștri influenți, asta în miez de noapte. Și fără să-și ceară scuze.

Erau și dintre aceia care străbăteau cele patru zări cu o asemenea viteză, încât pașapoartele lor ajunseseră să fie mai groase decât Dicționarul Oxford.

Era un tip care-ți putea spune orice despre orice. De la povești despre originile *buzkashi*[1]-ului în Afghanistan, până la politica Ku Klux Klan-ului și la fascinația pe care o manifestau britanicii față de chiloții urât mirositori. În plus, tipul se credea amuzant. Își aduna colegii în jurul lui și-i făcea să râdă. Dar tu n-aveai voie să glumești, la rândul tău. Dacă

[1] Originar din ținuturile rurale ale Afghanistanului, *buzkashi*-ul este un fel de rodeo asiatic (n. tr.).

îndrăzneai să faci așa ceva, ochii lui te săgetau veninos. Zâmbetul îi îngheța. În momentul ăla erai în pericol să primești un ghiont și să aluneci puțintel în jos pe stâlp.

I se spunea Salve Sellasie. Era un *bihari* agresiv de prin Patna, mereu cu capsa pusă, cu un mers legănat, ca de boxer, și cu o grămadă de lucruri pe care trebuia să le demonstreze aborigenilor stilați din Delhi. Cu mulți ani în urmă, la o petrecere dată de firmă, se pare că ținuse un discurs despre Ethiopia și de aici i se trăgea numele.

De fiecare dată când ieșea din redacție, după ce își termina monologul, toată lumea se ridica în picioare, își întindeau cu toții brațul drept, se aplecau de la mijloc și strigau: „Salve Sellasie!"

Odată, o lucrătoare nouă l-a trecut ca autor al unui articol pe Salve Sellasie. Tipa fusese de bună-credință. A doua zi a fost concediată.

Salve Sellasie era un glumeț căruia simțul umorului îi seca brusc atunci când venea vorba despre el.

Fiecare cuvânt pe care îl rostea, fiecare pas pe care îl făcea erau menite să îl transforme în stăpânul universului. Ca jurnalist, era extrem de înzestrat – într-o mult mai mare măsură decât Shulteri –, însă temerile lui, nevoia de a grăbi mereu mersul lucrurilor, îl făceau să o ia razna la repezeală.

Salve Sellasie era unul dintre cățărătorii-cheie, aceia care aveau binecuvântarea Regelui Turelă. Umorul nu era singura armă pe care Sellasie o folosea în luptele de pe stâlp. Era foarte, foarte deștept. El rămânea rezervat, în timp ce pe tine te

încuraja să spui tot ce ai pe suflet. În timp ce îți zâmbea, în ochi i se citea dorința de a te înjunghia pe la spate. În el, umorul superficial și atitudinea amenințătoare, demnă de luat în considerare, se îmbinau perfect. Știa că, atunci când se afla pe suprafața alunecoasă, putea să obțină ce-și dorea apelând fie la una, fie la alta.

Cu Shulteri simțeai că te-ai fi putut împrieteni. Dar, în ce-l privea pe Salve Sellasie, știai intuitiv că el n-avea să-ți fie niciodată prieten. Pentru el, toți cei din jur erau adversari. Și o eventuală prietenie ar fi putut sta în calea atingerii propriului țel.

Îmi dădeam seama că Shulteri și Salve Sellasie aveau să înceapă în curând să-și dea cu gheata în față unul altuia.

Umor și amenințare și atotștiință versus farmec și limbuție și leopard în piele de leu.

Era ceva de-a dreptul extraordinar. Stâlpul Uns al Veșnicei Nesiguranțe. Și oameni foarte foarte deștepți alunecând în jos.

Cea mai bună metodă de a rămâne în viață fusese găsită de un tip din Varanasi, care se numea Mishraji. Era o umbră de om, care purta *kurta* și mesteca *paan*[1] toată ziua. Contabilitatea și biroul editorial se băteau pe el. Rezolva orice – telefoane, bilete, taxiuri. Spre deosebire de ceilalți membri ai organizației, el nu avea niciun fel de respect pentru jurnaliști, asta pentru că zilnic avea de-a face cu ei

[1] Amestec de condimente, zahăr și fructe, care se mestecă pentru împrospătarea respirației (n. tr.).

și-i știa cum sapă după bani. Umbla prin birou și glumea cu toată lumea. Atunci când făcea vreo glumă deocheată, o marca printr-un fluierat. Un sunet jos ascuțit plin de înțeles. Sss...

Mishraji era într-adevăr amuzant. Avea el o vorbă, *uthao aur lagao*. Ridică și ia. Îți și arăta ce însemna asta. Spunea că de fiecare dată când te întâlneai cu un șef trebuia să-ți ridici kurta la spate și să te apleci. *Uthao aur lagao*. Ridică și ia. Sss... Și de fiecare dată când te întâlneai cu un subordonat, trebuia să-ți ridici *kurta* în față și să-ți iei avânt. *Uthao aur lagao*. Ridică și ia. Sss...

Noaptea, după ce mă întorceam de la lucru, stăteam sub plapumă și-i povesteam lui Fizz tot ce mi se întâmplase. Îmi țineam mâna între coapsele ei, acolo de unde tocmai mă desprinsesem – acolo unde-i întotdeauna lumea cea mai caldă și cea mai umedă. Atunci când venea momentul, ea se mișca. Și, în clipa imediat următoare, dispăream sub plapumă, cufundându-mă într-o altă lume.

Fizz mă asculta cu uimire în timp ce îi povesteam și râdea încontinuu. I se părea amuzantă nebunia. Disperarea. Dar totul era făcut cu un scop. I-am explicat. Regele Turelă era un despot militar, care luase înfățișarea unui stăpân înțelegător. Era un afacerist, care se folosea de aceleași principii simple pe care și armata le testase de-a lungul timpului.

Izolare. Iluzie. Înșelătorie. Acțiune.

Închide granițele, ca să nu se infiltreze vreun agitator.

Creează iluzia unui scop măreț, așa încât nimeni să nu se plângă de barăcile infestate.

Dă naștere ideii de elitism – noi suntem pușcașii marini – așa încât nimeni să nu știe ce se întâmplă cu adevărat.

Îngroapă-i într-un munte de cerințe, pentru ca nimeni să nu mai aibă timp de altceva.

Militarii salută tot ceea ce mișcă și pictează tot ceea ce nu mișcă. În cazul nostru, trebuia să rescriem tot ce se nimerea prin preajmă. Poveștile rescrise ieșeau din mașinile noastre, se izbeau de vreo altă mașină din birou, se întorceau la noi și trebuiau iarăși rescrise. Unele articole erau rescrise și re-rescrise de atâtea ori, încât ajungeau să sune din ce în ce mai rău. Iar altele ajungeau să declare exact opusul a ceea ce declaraseră la început. Dar asemenea lucruri deja nu mai contau atunci când era vorba să-i ții pe ostași sub papuc.

Mă simțeam ca și cum aș fi fost într-un cantonament de jurnalism. Un loc care nu prea avea legătură cu lumea înconjurătoare. Dar, în ce privește luciul de suprafață, cu asta nu era nicio problemă. Alama strălucea; uniformele erau apretate; iar trupele mărșăluiau în sus și-n jos, fără încetare. În locul ăsta am învățat eu că, de fapt, regulile care se aplică într-o mare companie sunt aceleași cu regulile care se aplică în armată. Izolare. Iluzie. Înșelătorie. Acțiune.

În cazul armatei, rezultatul este disciplina și victoria.

În cazul companiei, rezultatul este nesiguranța și profitul.

În cazul amândurora, libertatea și adevărul sunt niște valori ambigue.

Nu apucaseră să treacă două luni, când mi-am dat seama că mi-ar fi fost imposibil să lucrez acolo pentru o perioadă mai îndelungată. Mă lua cu amețeală numai când mă uitam la stâlp. Realizam că singura mea șansă era să mă asigur că privirea Regelui Turelă n-avea să se abată vreodată asupra mea. Să rămân în umbră, să pășesc cu grijă, să nu spun nimic inteligent, să mă pierd în pădurea de calculatoare aflate într-o veșnică zbârnâială, să nu caut să obțin niciun folos, să-l las pe Shulteri să vorbească în numele meu și să nu-mi pun niciun fel de întrebări în legătură cu textul pe care trebuia să-l rescriu și să-l dau mai departe. N-aș putea spune cum, dar știam că, dacă Regele Turelă apuca să te tragă pe stâlp, erai pierdut. Era, evident, o chestie fascinantă. Unsoarea, cățăratul, ghetele primite în față. Bucurii pe care eu nu le puteam percepe de la distanța unde mă aflam, dar care le stârneau însă imaginația cățărătorilor.

O mână doar să fi pus pe stâlp și eram sigur că în momentul imediat următor ar fi trebuit să-mi iau adio de la scris și probabil de la o bună parte din viața mea adevărată.

În ziua în care mi-am luat leafa, în cea de-a doua lună de când lucram acolo mi-am luat liber trei zile, asta ca să mă pot întoarce împreună cu Fizz la

Chandigarh și să ne luăm lucrurile de acolo. Începuse să-și dorească cu disperare să aibă ceva cu care să umple *barsati*-ul. Perioada de tranzit ajunsese să-și spună cuvântul.

„O dată, numai o dată lasă-mă să mai stau pe canapea și după aceea îți promit că o să sar bucuroasă înapoi pe saltea!" îmi spunea ea noaptea, cu ochii larg deschiși.

O singură saltea. Pe care dormeam, pe care stăteam, pe care mâncam.

Mie unul nu îmi păsa. Când ajungeam acasă nu mai mi-o doream decât pe Fizz și m-aș fi putut foarte bine lipsi și de saltea.

Drumul de întoarcere a fost straniu. Știam că de data asta era chiar ultima oară când îl mai străbăteam. După ce ne vom fi terminat treaba aici, nu avea să mai rămână nimic de-al nostru în acest oraș ciudat, neorganic, pe care nu nevoia, ci geometria îl crease. Un oraș construit cu raportorul, cu rigla, cu șabloane și compasuri, și nu cu pasiune, cu sentiment, cu foame sau cu imaginație. Francezul care îl construise alesese să nu îl înzestreze nici cu bine cunoscuta senzualitate a francezilor, nici cu vigoarea brută a indienilor.

Lăsase în urma lui niște clădiri perfect geometrice. Numai timpul avea să transforme această adunătură de case într-un oraș. O perioadă foarte îndelungată de timp.

Pentru noi, însă, avea farmecul lui. Aici ne găsiserăm unul pe altul și pe noi înșine. Eram mai degrabă sentimentali decât cinici.

Colonelul sikh a deschis ușa și a zis: „Mult v-a mai luat, fiule. Bine că n-au ajuns chinezii aici."

Pentru că atât colonelul, cât și nevasta lui o adorau pe Fizz, ne-au lăsat să dormim în camera de oaspeți. Eu l-am sunat pe un prieten, un birocrat care lucra pe la Ministerul Învățământului, un mare cititor și un tip foarte săritor. Ne-a promis că se ocupă el să ne găsească ceva cu care să ne transportăm lucrurile. Eu i-am spus că nu aveam nevoie decât de niște oameni de încredere, care să nu mă tragă pe sfoară. Ca un adevărat om din Punjab, mi-a răspuns: „Frate, problemele tale au luat sfârșit! Pregătește-te de plecare!"

În după-amiaza următoare – un minunat soare cu dinți scălda orașul cu lumina lui – ne-am suit într-o ricșă, iar șoferul ne-a plimbat prin sectoarele 9, 10, 11; apoi prin campusul universității și ne-am întors prin sectoarele 15 și 16, până în 17. Pluteam pe aripile nostalgiei. Străzile erau aproape pustii, cerul înalt și albastru, iar copacii erau înverziți atât cât să te facă să te simți splendid. Dându-și seama că nu ne grăbeam, șoferul – se trăgea din Jaunpur, în Uttar Pradesh, după cum aflasem chiar de la el – dându-și seama de lâncezeala care ne cuprinsese, a început să pedaleze într-un ritm mai lent. Scârț-pauză, scârț-pauză, scârț-pauză. De fiecare dată când apăsa cu piciorul pe pedală i se ridica și fundul de pe șa.

Ne-am ținut de mână și am vorbit. Încă mă mai excita chestia asta. Să o țin de mână în public.

Conștiința limpede a faptului că o atingeam nu își pierdea niciodată din claritate. Nu devenea niciodată un gest banal.

Am început să îmi amintesc. De întâmplări, incidente, plimbări, cafenele.

Un sărut.

Cu mulți ani în urmă. Când lumea trupului încă mai era un ținut virgin. Eu și cu ea într-o ricșă, sezonul musonic și o ploaie torențială. După-amiază, dar deja întuneric, căci ziua era înfășurată în nori plumburii. Cerurile bubuiau întruna. Din când în când, mai și scăpărau. Copertina ricșei era trasă, dar tot degeaba. Șoferul ghemuit pe șa, ca într-un tablou. Învelit într-un sac maro. Peste care își pusese și un sac de plastic, despicat pe o parte astfel încât să-și poată fixa un colț pe cap. Indestructibila pelerină a Săracului. Apa gâlgâind în șuvoaie pe marginea drumului. Mai încolo, oameni înghesuiți sub pomii întunecați și umezi. Vehiculele care mai erau pe șosea de-abia se mișcau. Cu toții, fie că erau pe scutere, pe motorete sau pe biciclete, stăteau gheboșați, ferindu-se parcă de ploaie. Cu toții aveau privirile ațintite în jos, pentru ca stropii de apă să nu le șfichiuiască ochii. Stăteam înghesuiți unul într-altul. De la universitate, mergeam la ea acasă. Hainele ni se lipiseră de piele. Sutienul alb i se ghicea prin bluza albastră și subțire de bumbac. Coastele îmi ieșiseră prin tricou. Eram înfrigurați. Îndrăgostiți lulea. Deodată ne-am uitat unul la altul și am început să ne sărutăm. Ardea. Buzele ne ardeau. În ploaia rece, gurile noastre erau fierbinți.

Apa ne picura din păr, de pe față. Ne sugeam unul altuia buzele. Ne încercam limbile. Gurile ne erau foarte fierbinți. Nu mai simțisem așa ceva.

Săracul nu bănuia nimic. Se străduia să cârmească ricșa și să nu-și piardă pelerina care-i fâlfâia în vânt.

Ne-am oprit ca să ne tragem răsuflarea. Se făcea tot mai întuneric; și oricum nimănui nu-i păsa. Eram cu toții ca niște animale grăbite să-și caute adăpost. Gurile ni s-au răcit. Ploaia ni se prelingea în ele. Apoi ne-am uitat unul la altul; și am început din nou. Gurile ne erau fierbinți. Mă miram cum de niște guri puteau fi atât de fierbinți. Ploaia ne izbea. Parcă văd și acum teatrul Batra întrezărindu-se greoi în dreapta noastră și topindu-se apoi în depărtare. Nu ne-am mai oprit ca să ne tragem sufletul. Puteau fi gurile atât de fierbinți? L-am plătit pe Sărac cu niște bancnote îmbibate de apă, pe care degetele noastre ude le dezlipiseră cu greu una de alta. Nu și-a dat la o parte pelerina, a luat banii și a plecat. Ușa din față era deschisă. Mătușa ei de-a doua era în camera de zi și decojea mazăre. Pe o farfurie de plastic, păstăile verzi stăteau bulucite de parcă ar fi fost niște greieri intrați în comă. Purta ochelari cu lentile groase. Deasupra tăvii era aprins un singur bec galben. De-abia dacă a dat de înțeles că ne-a observat când am intrat. N-o vedeam nicăieri pe menajeră. Am trecut prin dormitorul ei și am intrat în baie. Era special concepută pentru întâlniri. Avea două uși și fiecare dădea spre un dormitor, unul al ei și celălalt al mătușii de-a doua.

Ne-am lepădat hainele cum ne-am lepăda pielea. Le-am lăsat să cadă, ghemotoace umede. Ploaia izbea în fereastra de la aerisire, pe jumătate deschisă. O rafală a pătruns până la noi. Am îndoit-o peste chiuveta smălțuită. Mirosul dorinței ei îmi lua mințile. Am ținut-o de acolo de unde îi înfloresc coapsele. Stătea pe vârful degetelor. Dragostea mea o căuta înnebunită pe a ei. A dat greș, a dat greș, apoi a găsit-o într-o clipă alunecoasă. Mă aflam într-un loc mai fierbinte decât gura ei. N-am mai simțit așa ceva.

M-am mișcat. Ea s-a încordat imediat, și-a dat capul pe spate și s-a aplecat. Pielea goală ne era umedă și rece. Toată căldura trupurilor se adunase într-un singur loc misterios și întunecat. Pe care acum îl împărțeam. Mă simțeam ca și cum zeci de degete înmuiate în ulei mi-ar fi masat carnea. M-am mișcat. Ea s-a încordat și s-a aplecat din nou. Un foc nebun mi-a străbătut venele. M-am tras puțin în spate, luptându-mă. Ea era groaznic de fierbinte. Capul stătea să-mi explodeze. Am închis ochii. Nu mă ajuta cu nimic. S-a încordat din nou și s-a aplecat din nou. Genunchii au început să mi se zgâlțâie. Tremuram acum. Mă aplecam și eu. Mă luptam ca să rămân. Am deschis ochii. Nu vedeam nimic. Știam că fața îmi era contorsionată în încercarea de a nu da drumul unui țipăt. Știam că dacă mă uitam în jos totul avea să se sfârșească. Nu cred că mai respiram. Nu mai respiram.

M-am tras înapoi. Mirosurile dorinței ei mă năpădeau.

Fitilul a luat foc.

M-am afundat în carnea ei înflorită-deschisă-îndoită.

M-am oprit pentru o clipă, care mi s-a părut o eternitate umedă.

Și am explodat. Exploziile păreau să nu se mai sfârșească și aruncau în aer tot ce le ieșea în cale pe măsură ce-mi străbăteau venele. M-am prăbușit încet în genunchi pe podeaua acoperită cu gresie albă, iar obrazul meu era acum lipit de șoldul ei umed și rece. Îi auzeam respirația sacadată. S-a întors. Mi-a cuprins capul cu brațul și mi-a ciufulit părul ud. Și-a lăsat călcâiele jos. Pluteam. Fragmentele pe care explozia le spulberase prindeau încet să se îmbine la loc. Ploaia izbea gura de aerisire. Puteam din nou să simt pulberea fină de apă care se strecura prin sita de sârmă. Nu mi-am dat seama cât timp trecuse. Camera părea mai întunecată decât era atunci când am intrat în ea. Sub curba pulpei, acolo unde-mi odihneam capul, se prelingea un firișor de lichid vâscos. Mi-am scos încet vârful limbii, l-am lipit de carnea rece și tare și plină și am prins cu el iubirea noastră curgătoare.

Însă acum, în ricșă, în lumina soarelui de iarnă, Fizz contempla viitorul.

Spunea că trebuie să-i aducem și pe copiii noștri să vadă locurile astea. Și să le spunem ce am făcut noi acolo.

Șoferul făcea scârț-pauză, scârț-pauză, scârț-pauză. În ciuda frigului, fața lui ciupită de vărsat era scăldată în sudoare.

Cu eternul ei simț practic, Fizz a întrebat: „Dar cum o să începem cu toții într-o ricșă?"

Eu i-am zis: „Iubito, eu o să pedalez, iar voi trei o să stați în spate."

Ea a spus: „A, minunat! Tu chiar ai un răspuns la toate!"

Mi-a strâns mâna într-a ei, apoi s-a întors către mine, și-a deschis larg ochii și a zis: „Dar poți să pedalezi și să vorbești în același timp? Nu e ușor, să știi."

„O să exersez", i-am răspuns. „O să iau lecții."

„Promiți că n-o să faci vreun accident? Mi-ai spus că ai făcut odată un accident când erai cu Sobers și cu Miler."

„O să ne mișcăm mai lin decât dacă am aluneca pe coapsele tale", i-am zis.

Ea a spus: „Asta înseamnă că o să ne zguduim rău, nu-i așa? Știu că nu-ți plac coapsele mele."

„Ba îmi plac chiar foarte mult", am zis.

„Îți place numai unde te duc."

„Nu-i adevărat, am spus, „îmi place și cum mă duc acolo."

Serioasă, ea a spus: „Aici nu-i vorba de coapsele mele. E vorba de copiii noștri."

Ne bălăngăneam prin sectorul 16. Copaci *amaltas* străjuiau drumul de-o parte și de alta. Vara căpătau o culoare de-un galben foarte aprins, încât era greu să-i privești în soarele amiezii. În spatele lor se zărea mai multă verdeață. Grădini, tufe, pomi, garduri vii. Studenții treceau pe lângă noi pe biciclete și pe motorete și pe scutere, câte doi sau trei, unul

lângă altul, pălăvrăgind, glumind, râzând. În curând facultățile aveau să-și închidă porțile, iar orașul avea să-și piardă numeroasa și ostentativa populație de studenți migratori. Cândva, fuseserăm și noi ca ei, Fizz și cu mine. Însă noi găsiserăm mult decât veniserăm să căutăm. Trecuserăm mai departe; iar acum treceam mai departe pentru totdeauna.

Frigul făcea ca minunata piele a lui Fizz să strălucească. Mâna ei dreaptă era în mâna mea stângă; stânga și-o băgase în jacheta de un albastru-aprins. Ca întotdeauna, mirosul ei te îmbăta; mirosea a apă proaspătă, a săpunuri, a loțiuni, a Madame Rochas, a ea însăși.

Avea întipărit pe față un zâmbet fericit; ochii îi erau plini de viață. Asta îi plăcea ei. Dacă aș fi scos-o la plimbare într-un taxi s-ar fi ofilit și ar fi murit.

S-a uitat deodată la mine și a întrebat: „Dar nu ai nevoie de permis?"

I-am zis: „O să-mi iau. Când îmi iau permisul pentru mașină o să-i pun să adauge și ricșă pe undeva, pe acolo."

„Perfect", a spus ea. „Și o să le îmbrăcăm în pantalonași de stambă și o să le împletim părul."

Fuseserăm dintotdeauna convinși că vom avea fetițe.

Eu am zis: „Nu, lasă-le cu părul liber."

„Bine", a zis ea, „dar atunci când o să li se încurce rău, tu le piepteni."

„Orice, iubito, aș face orice."

„Orice?"

„Orice. Pentru tine, draga mea, orice."
„Ai trage o ricșă?"
„Orice."
„Ai ieși cu mine într-o ploaie torențială?"
„Orice."
„Nu m-ai plictisi niciodată de moarte?"
„Orice."
„M-ai duce la Udaipur?"
„Orice."
„Ai ignora orice defect al meu?"
„Orice."
„Ai scrie *Erbivorii?*"
„Și asta. Și mult, mult mai multe."
Mi-a zâmbit.

Mi-am dres vocea și am început să cânt: „Aș face orice. Pentru tine, draga mea, orice. Pentru tine, draga mea, totul. Pentru tine... aș merge oriunde. Pentru zâmbetul tău, peste tot. Pentru zâmbetul tău oriunde. Pentru tine..."

Era un cântecel vechi – pe care îl schimbam câte puțin de fiecare dată – dintr-unul din filmele noastre preferate. Șoferul, fără să-și modifice ritmul, s-a întors și ne-a zâmbit, dezvelindu-și dinții stricați.

Fizz i-a zâmbit la rândul ei și a spus: „*Sahib* are impresia că știe să cânte."

În noaptea aia am mers să luăm cina la restaurantul unde mâncaserăm pentru prima dată împreună, cu ani în urmă. Era o cafenea micuță, undeva la un demisol în sectorul 17, și se numea „Dragonul de aur". Nu mai era nimeni acolo. Părea că o să dea

faliment și, ca atare, inspira un aer trist. Dar pe noi nu ne deranja asta. Am mâncat în tihnă.

Când am achitat nota de plată, Fizz a zis: „N-o să le aducem pe fetele noastre aici."

„Nu", am spus eu. „N-o să le aducem."

Când ne-am trezit a doua zi de dimineață, am avut parte de o surpriză. Autovehiculul pe care prietenul meu îl tocmise ca să ne ducă până în Delhi era un camion de pe vremea celui de-al Doilea Război Mondial, transformat acum în autobuz. Fusese adus dintr-un orășel din districtul învecinat, unde era folosit pe post de mijloc de transport pentru școala locală. Avea și bot. Puțin întredeschis, ca și cum ar fi avut probleme cu respirația. Un strat mai nou de vopsea – albastră – nu-i putea ascunde însă vârsta. Cauciucuri umflate și rotunjite, perfect netede. Iar scaunele, înșirate două câte două pe toată lungimea autobuzului, cu un culoar îngust pe mijloc. Colonelul l-a examinat ca pe un cal, s-a plimbat în jurul lui și i-a pipăit părțile laterale. A încercat chiar și ușile, închizându-le și deschizându-le. Ca și cum ar fi ridicat buzele animalului ca să se uite la gingii.

„Aveam și noi la regiment vreo două din astea, cam prin cincizeci să fi fost", a zis el. „Bune mașini. I-au fost de mare ajutor lui Monty în Alamein."

„Mai au voie să circule?" am întrebat eu cu speranță în glas.

„Într-un muzeu, într-un muzeu", a spus el. „Ar trebui să fie într-un muzeu."

Și cu toate astea, în India te confruntai la tot pasul cu lucruri care ar fi trebuit să fie într-un muzeu, și iată că nu erau. Idei, artefacte, clădiri. Ba chiar și oameni.

„Domnule colonel, credeți că o să ajungă până la Delhi?" am întrebat.

Gânditor, l-a bătut cu palma peste crupa-i de metal și a răspuns: „Așa ar trebui, așa ar trebui. Doar a străbătut tot deșertul nord-african, nu?"

Însă nu autobuzul, după cum aveam să descoperim ulterior, era cel mai desprins de realitate. Această însușire le revenea celor doi tipi care veniseră cu el. La prima vedere, păreau doi oameni destul de obișnuiți. Niște adepți sikh cam pe la vreo cincizeci de ani, cu bărbi lungi. Unul din ei, șoferul, era mai cărunt și mai în vârstă decât celălalt. Purtau turbane care păreau a fi fost înfășurate la repezeală și vorbeau în dialectul punjabi cu un accent gutural. Au fost amabili și s-au oferit să ne ajute cu încărcatul.

Când a ridicat prima cutie, șoferul m-a întrebat: „Duceți pietre până la Delhi?"

Am râs și i-am răspuns: „Nu, cărți."

„De ce? Nu se găsesc și-n Delhi?" a întrebat el.

Făcând un semn către cutii, i-am zis: „Toate astea sunt cărțile noastre și ținem la ele."

„Cărțile astea sunt o pacoste", a spus el. „Tata zicea că, dacă ari un câmp, chestia asta te învață mai multe despre viață decât o sută de cărți pe care le-ai citi. M-a luat de la școală când eram într-a cincea. Spunea că dacă e așa cum se zice și găsești în cărți

toate răspunsurile, atunci de ce e țara asta e în rahat până în gât? Toți conducătorii noștri, de la Gandhi până la Nehru, au citit mii de cărți, și la ce bun?"

„E adevărat", am răspuns eu. „Cărțile nu sunt totul în viață."

„O singură carte e bună de ceva", a zis el. „*Guru Granth sahib*[1]. Și pe-aia nici nu-i nevoie s-o citești – poți s-o și asculți."

Cel mai tânăr, ajutorul, a zis și el: „Nu sunt o paco-ste. Sunt o ciumă. Ăia care citesc au impresia că o să-i învețe cărțile ce-i aia viață. Spuneți-mi și mie, *sahib*, dac-ai citit o sută de cărți despre puiul *tandoori*, poți cumva să spui ce gust are?"

Șoferul l-a bătut pe spate și a răcnit: „Așa, bă! Tu-i dai mereu cu puiu'!"

„Era doar un exemplu", a răspuns el.

Cu ajutorul lor, am reușit să ne încărcăm lucrurile. Cutiile cu cărți le-am înghesuit pe sub, pe și printre scaune. Bicicleta am împins-o pe culoar și am legat-o de scaune pe unde am putut, ca să n-o ia la vale.

Fizz îi cumpărase colonelului cvartetul celui de-al Doilea Război Mondial, de Spike Milligan.

„Este o poveste de război scrisă într-un alt stil", unchiule, a zis ea. „Stilul meu."

Colonelul a schițat un zâmbet uimit în timp ce se uita la copertele ciudate și întorcea cartea pe-o

[1] Credincioșii sikh trebuie să urmeze învățăturile celor zece guru sikh și ale altor sfinți, cei care au scris cartea lor, de peste 14 390 de pagini, *Guru granth sahib* (n. tr.).

parte și pe alta. După care atât el, cât și soția lui au îmbrățișat-o din toată inima. Apoi mi-a apucat mie mâna, mi-a strâns-o cu putere și a zis: „Băiete, tu nu o meriți, dar ai face bine să ai grijă de ea. Altfel ține minte, că așa cum sunt eu bătrân, o să vin să-ți dau o lecție."

Toată lumea îmi spunea asta.

Dac-ar fi știut ei cum avea să se sfârșească totul.

Omul care nu asculta de nimeni.

Când a pornit motorul autobuzului, a trebuit să ne apucăm de cotierele de la scaune. Tremura de parcă ar fi fost cât pe ce să se desfacă din toate încheieturile. Noi stăteam pe rândul al doilea, în spatele șoferului. Ajutorul lui stătea pe scaunul din față, chiar lângă el. Din fericire, hurducăiala infernală a încetat după câteva minute, iar bâțâiala care a urmat era relativ ușor de suportat. Cât timp șoferul a lăsat motorul să se încălzească, noi ne-am liniștit și am început să le facem cu mâna colonelului și soției lui. Era ora șapte și jumătate, o dimineață friguroasă de iarnă, iar colonelul era îmbrăcat la costum și cravată. Barba îi strălucea și era aranjată perfect. Doamna Colonel părea mai lumească. Avea pe ea un caftan înflorat și un șal. Caftanul avea mânșete largi. Când își ridica brațul ca să ne facă cu mâna, i se vedea subsuoara cărnoasă.

Șoferul a băgat autobuzul în viteză, iar rezultatul a fost că mașina a țâșnit ca un iepure. Mai aveam puțin și ne izbeam cu fețele de scaunul din față. Domnul și doamna Colonel au sărit și ei în spate; și astfel am pornit-o la drum, învăluiți într-un nor de

fum negru și într-un zgomot infernal. Ajutoarele noastre și-au aranjat la loc turbanele care le căzuseră peste ochi.

Autobuzul nu ne-a zdruncinat atât de tare pe cât am fi crezut. În primul rând, pentru că a mers cam cu treizeci de kilometri pe oră. Șoferul a tras vehiculul cât mai înspre stânga și l-a lăsat la pas domol. Toată lumea ne depășea. Camioane, autobuze, mașini, biciclete, scutere. Chiar și motociclete sau tractoare. Mergeam atât de încet, că până și băieții cu biciclete se puteau apuca de apărătoarele de noroi, ca să meargă și ei fără să mai pedaleze. Mergeam atât de încet, că nici nu mai era nevoie să frânăm la barierele poliției. Eram într-adevăr demni de Grand Trunk Road[1], cea mai mare arteră a subcontinentului, peste care au trecut cinci sute de ani. În cea mai mare parte, la îmbulzeală și groaznic de repede.

Cei doi *sardar* sporovăiau prietenos, uitându-se din când în când în spate ca să ne întrebe dacă eram bine. În prima oră am stat ca pe ghimpi, întrebându-ne cum avea să se sfârșească această călătorie. După care ne-am mai relaxat puțin, când a început să se ridice ceața și am intrat pe o porțiune de drum mai liberă. N-a durat însă mult. Dintr-odată, ascultând de porunca dată pe un ton gutural de către șofer, asistentul și-a băgat mâna sub scaunul pe care stătea, a scos de acolo o cărămidă roșie și murdară

[1] Unul dintre cele mai vechi și mai importante drumuri din Asia de Sud (n. tr.).

și i-a dat-o celuilalt. Șoferul s-a aplecat, și-a luat cu îndemânare piciorul de pe accelerație și a pus cărămida în loc. Autobuzul abia dacă s-a zguduit. Șoferul și-a tras amândouă picioarele sus, pe scaun, și le-a încrucișat. După care a rămas cu o singură mână pe volan, în timp ce cu cealaltă s-a apucat să-și maseze picioarele.

Când am văzut asta, să leșinăm și nu alta.

Fizz a spus: „*Sardar sahib*, chiar vreți să ne duceți la Dumnezeu și nu la Delhi?"

Șoferul i-a răspuns: „*Bibiji*, te duci la Dumezeu numai când te invită el. Nimeni altcineva nu te poate duce acolo."

Fizz a zis: „Și, *Sardar sahib*, tu încerci să obții o invitație, nu-i așa?"

Asistentul a zis: „Nu-ți face griji, *bibiji*. N-o să se întâmple nimic. *Singh sahib* e și el la o vârstă. Au început să-l doară picioarele. Să se odihnească puțin și o să-și pună piciorul la loc pe pedală. Și în plus, e o cărămidă bună. Țin ele, cărămizile, case grele. Darămite un autobuz vechi."

N-aveam ce să mai zicem la așa ceva.

Șoferul, masându-și degetele cu mâna stângă, a spus: „Nu te îngrijora, *bibiji*. Dacă e să se întâmple ceva, eu mor primul."

Ne-am lăsat pe spate, acum că ne liniștise.

Fizz mi-a zis: „Mă rog, cred că la viteza asta ar fi cam greu să aibă loc vreun accident fatal."

Nu s-a întâmplat într-adevăr nimic, iar cincisprezece minute mai târziu piciorul poposea din nou pe pedală. Călătoria s-a dovedit a fi una foarte

lungă. Pe măsură ce ziua se stingea, excursia începea tot mai mult să capete aerul unui pelerinaj. Ne-am oprit pentru apă. Pentru ceai. Să mâncăm. Să urinăm. Ne-am oprit ca să lăsăm motorul să se răcească. Ca să turnăm apă în radiator. Ca să astupăm găurile: la fiecare doisprezece kilometri, cauciucurile explodau ca niște baloane. Ne-am oprit ca să ne rugăm. La niște altare pe marginea drumului numite *gurudwara*. O dată, șoferul a spus că trebuie să dea o fugă până în Pakistan. Și-a umplut o ploscă cu apă și a luat-o pe câmp. Pe lângă Panipat, a murit motorul. Cei doi au scos niște rângi grele și au dispărut sub autobuz. Noi am făcut o plimbare printre tulpinițele de grâu, verzi și suculente. Când au ieșit de acolo, erau mânjiți cu unsoare din cap până-n picioare, dar motorul trăia. Ne-au spus să stăm să păzim autobuzul, iar ei s-au dus să-și facă baie într-o fântână din apropiere.

Erau niște întâmplări demne de Grand Trunk Road.

Am molfăit câțiva biscuiți cu glucoză și ne-am gândit la ce ne rezerva viitorul.

Cât a durat drumul, cei doi au rămas pașnici, făcând glume unul pe seama celuilalt și scăldându-ne și pe noi din când în când în calmul lor filosofic.

Ocazional, cărămida își relua locul pe pedala de accelerație. De fiecare dată când se întâmpla asta, Fizz își închidea ochii și mă strângea de mână.

Drumul între Chandigarh și Delhi ar fi trebuit în mod normal să dureze cinci ore, dar nouă ne-a luat douăsprezece ore ca să îl străbatem. Când am ajuns

la marginea orașului, începuse deja să se întunece. Ultima bucată de drum cu sens unic de după Panipat fusese motiv de mare veselie în autobuz, dar acum, că începuserăm să ne apropiem de Delhi, am observat cum celor doi le-a pierit dintr-odată buna dispoziție. Pe măsură ce se târau tot mai aproape de intrarea pe șoseaua de centură care înconjoară orașul precum un clește, vocile au început să li se stingă. Traficul devenea tot mai aglomerat și erau faruri peste tot. Autobuze și camioane se înghesuiau ca să-și facă loc. La fiecare câteva minute, unul din ei se întorcea către noi și ne întreba: „E bine cum am luat-o? Suntem pe drumul cel bun? Cât mai e până la voi acasă?"

După o grămadă de încurcături și de opriri, am reușit să ieșim din aglomerația de la intrarea pe șosea și am luat-o la stânga. S-au mai liniștit și ei puțin când s-au văzut iar pe un drum cu sens unic. S-au apropiat din nou de margine, permițându-le mașinilor rapide, camioanelor și autobuzelor să îi depășească. S-au prins din nou în vorbă. Dar n-au mai început să filosofeze despre câte-n lună și-n stele. Se simțea din vocile lor că erau agitați. Voci sugrumate de teamă. Cu glasuri sparte, se tachinau unul pe altul în legătură cu condițiile de trafic. Mâna de pe volan părea să fi căpătat un ușor tremur. Fizz și cu mine stăteam ca pe ghimpi.

Am reușit să trecem de Majnu ka Tilla și de aglomeratul terminal interstatal de autobuz fără prea mari probleme. Dar, înăuntrul autobuzului, nervii erau întinși la maximum. Nici nu mai încăpea vorba

de cărămidă. Șoferul se băgase cu capul în parbriz și se concentra. Asistentul se aplecase la rândul lui cu capul înspre parbriz și zbiera la șofer, dându-i instrucțiuni cu o voce spartă, ascuțită. „Ai grijă la Maruti-ul ăla! Fă dreapta! Vine un autobuz pe stânga! Dă-l dracu', nu-l omorî pe biciclist, *sardarji!*"

Șoferul se cufundase într-o tăcere absolută, amenințătoare.

Era una cu animalul care se smucea și pe care încerca să-l țină-n frâu.

După care am ajuns în spatele impresionantului și străvechiului Fort Roșu[1] și ne-am trezit într-o mare de mașini. Era umflată pentru că fuseseră deversate în ea deșeurile de la slujbe și era alimentată de afluenții care stăteau să se reverse din matcă și care veneau dinspre Shahdara și Daryaganj. Sute de autobuze, mașini, scutere și vehicule cu trei roți s-au strâns împrejurul nostru, claxonând, scârțâind, strigând. În cele din urmă, omul nostru, șoferul, a cedat. La semaforul roșu dintre vechiul fort al șahului Jahan și mausoleul scufundat în liniște al lui Mahatma Gandhi, a oprit autobuzul și nu s-a mai clintit.

Nu știu ce anume s-a întâmplat, dar, când s-a făcut verde la semafor, șoferul tot n-a pornit de pe loc. Se pare că se blocase schimbătorul de viteze. Pe când șoferul se chinuia cu maneta, împingând și

[1] Lângă grădinile Taj Mahal-ului se află importantul monument ce datează din secolul al XVI-lea, din timpul dinastiei Mughal, cunoscut sub numele de Fortul Roșu (n. tr.).

trăgând de ea, în jurul nostru s-a dezlănțuit un adevărat infern. În spate au izbucnit sute de claxoane, iar zgomotul pe care-l făceau era asurzitor. Pe măsură ce clipele se scurgeau, oamenii au început să lovească în părțile laterale ale autobuzului și să înjure. Apăreau tot felul de fețe pe la ferestre, rânjind și zbierând. I-am îndemnat și noi pe cei doi să plece odată de pe loc, dar șoferului îi era de-a dreptul imposibil să bage autobuzul în viteză. Se făcuse alb ca varul, iar la lumina farurilor se vedea că fața-i era toată scăldată în sudoare.

Ne venea să ne băgăm sub scaune.

Un băiețaș care vindea felii lucioase de nucă de cocos a deschis fereastra din dreptul nostru, și-a vârât înăuntru capul împodobit cu un rânjet cât toate zilele și a început să cânte: *Gaand Phatti toh har koi bola! Hajmola hajmola!*

Oamenii au început să tragă de uși, zgâlțâindu-le din balamale.

Și deodată, prin toată hărmălaia care se iscase, au răzbit două sunete. Unul dintre ele, fluierul unui polițist, limpede și ascuțit; celălalt, sirena de la o mașină de poliție, ritmic și tăios. M-am uitat afară și l-am văzut pe polițistul de lângă semafor cum fugea înspre noi, suflând în fluier cât îl țineau puterile și fluturându-și brațele. La stânga lui am observat un jeep de poliție, făcându-și loc printre mașini cu girofarul în funcțiune. Un om se apleca pe geamul vehiculului și gesticula furios cu pumnul.

Asistentul a spus: „*Singh sahib*, pregătește-te să ți-o iei!"

Șoferul n-a scos niciun cuvânt. A continuat să se lupte cu schimbătorul de viteze. Se întorsese pe o parte și trăgea de el cu amândouă mâinile. Motorul nu pornea.

Semaforul s-a făcut iar roșu.

Cei care încercau să-și facă loc pe lângă autobuzul nostru s-au apucat să lovească și mai tare în părțile laterale, în semn de frustrare.

Autobuzul se balansa ușor.

Polițistul a deschis ușa din dreptul șoferului și a zbierat: „*Maaderchod!* Cine ți-a dat voie să intri cu rabla asta în oraș? De ce n-o iei din loc?"

I se vedea numai capul prin ușă, iar în spatele lui se unduia o mare de fețe furioase, cârcotașe, câteva dintre ele încadrate de căști strălucitoare, cu viziere date pe spate. Motorul era oprit și ei nu înțelegeau de ce anume nu porneam din loc.

Un alt băiețaș, cu același rânjet întipărit pe față, dar care vindea șervețele de hârtie, și-a băgat capul pe fereastra noastră și a strigat: „Chinchpokli[1]! Chinchpokli! Salut, domnule Chinchpokli!"

În spatele lui am observat rânjetul băiatului cu nuca de cocos.

Șoferul nici nu avea curajul să se întoarcă spre polițist. Avea ochii încețoșați și trăgea de manetă din toate puterile.

„Fă ceva, domnule Chinchpokli", mi-a zis Fizz. „Mai are puțin și moare."

[1] Numele unei gări din Mumbai (n. tr.).

M-am uitat la ea. Băiețașul ăla mă omorâse. Chinchpokli: suburbie a imaginației. Avea să mă înnebunească cu epitetul ăla ridicol pentru tot restul vieții mele.

M-am ridicat și am zis: „*Arre sahib*, s-a blocat schimbătorul de viteze."

Polițistul s-a întors către mine: „*Maaderchod!* Tu trebuie să fii proprietarul nenorocitei de rable!"

A apărut și polițistul din jeep în spatele lui și a zis: „Ia du-i la pârnaie pe toți nenorociții ăștia! Și confiscă nenorocirea asta de cutie de biscuiți!"

Primul polițist a zbierat: „Oprește și jos cu voi, idioții dracu'!"

Tocmai atunci semaforul s-a făcut din nou verde și claxoanele au izbucnit iarăși. Sute de mâini izbeau în autobuz. Aerul era greu de înjurături.

Dintr-odată, într-un gest de disperare nebunească, asistentul a sărit în sus și a țipat: „Dă-te la o parte, *sardarji!* Lasă-mă pe mine!"

L-a împins la o parte pe șofer și a apucat schimbătorul de viteze cu amândouă mâinile. După care și-a azvârlit capul pe spate, precum Tarzan, și a răcnit: „*Jo bole so nihal! Sat sri akal!*"

Și, sforțându-se din toți rărunchii, a desprins maneta din poziția în care era blocată.

Fizz a exclamat: „Dumnezeulemare! Dumnezeulemareșiatotputernic!"

Chiar între măreața cetate de scaun a șahului Jahan și ținutul sterp unde fusese incinerat Mahatma Gandhi, chiar în inima orașului Delhi, înconjurat din toate părțile de vehicule, asistentul,

bălăngănindu-se pe picioare, își înălțase brațul în care ținea maneta de fier cum ar fi înălțat o sabie deasupra ghepardului pe care-l răpusese – autobuzul. Un războinic medieval pierdut în timpurile noastre, ce tocmai ucisese animalul pe care pornise să-l salveze.

Fața-i era cuprinsă de mirare.

„Ce-i asta?" a întrebat el.

Vergeaua avea la unul din capete un mâner lucios de lemn, iar de la celălalt capăt i se prelingea vaselină.

Șoferul a exclamat: „Dumnezeulecareeștideasupranoastrăfiimilostiv! Fiimilostiv!"

După care și-a închis ochii.

Acolo unde altădată fusese schimbătorul de viteze, acum se căsca o gaură întunecată și uleioasă.

Motorul era tot oprit.

„Nu poți să conduci fără schimbător de viteze?" l-a întrebat Fizz.

Asistentul făcuse o față de parcă ar fi vrut să pună mâna pe un băț de trestie de zahăr și s-ar fi ales cu un șarpe în schimb.

Polițistul, care se urcase și el în autobuz, a spus: „Mutați odată tinicheaua asta! Mutați odată tinicheaua asta! Cum pornește? Unde dracu-i schimbătoru' de viteze?"

Fără să scoată un cuvânt și făcând o plecăciune cuviincioasă, asistentul i-a întins maneta uleioasă.

Polițistul a zbierat: „Ce-i asta, *maaderchod?* Mutați odată tinicheaua asta! Unde dracu-i schimbătoru' de viteze?"

Șoferul a îngăimat: „Dumnezeulecareeștideasupranoastrăfiimilostiv! Fiimilostiv!"

„Taci odată, boule!" a răcnit polițistul. După care s-a uitat în jur. N-a văzut nimic care să aducă a schimbător de viteze. Drept pentru care, a intrat în criză de turbare. „Nenorociții dracului!" a urlat el. „Ați intrat în Delhi cu un autobuz fără schimbător de viteze! Un autobuz fără schimbător de viteze! *Chutyias!* Ați intrat în Delhi cu un autobuz fără schimbător de viteze! Un autobuz fără schimbător de viteze! Da' voi ce-aveți – guri fără cururi? Coaie fără păr? Din care gură de canal din Punjab v-ați mai târât și voi?!"

Fizz a intervenit: „Schimbătorul de viteze este la dumneavoastră în mână, domnule polițist..."

„Ăsta!" a zbierat el. „Ăsta-i nenorocitu' de schimbător de viteze! Și ce dracu' caută la mine în mână?"

Era rândul lui să facă o față de parcă ar fi luat un șarpe în mână.

L-a aruncat înapoi asistentului.

Polițistul care rămăsese afară a zis: „Hai, la pârnaie cu toate curvele astea! Și confiscă naibii cutia asta de biscuiți!"

Moment în care pe asistent l-a apucat iar nebunia. A răcnit: *„Teri maa di phudi maari!"*, a apucat schimbătorul de viteze cu amândouă mâinile și l-a înfipt ca pe o suliță în gaura din podea. Nu s-a prins. L-a tras înapoi și l-a înfipt iar. Apoi, exact ca un ucigaș în serie dintr-un film de mâna a treia, a luat-o razna complet și a început să dea cu bățul în gaură

ca apucat de panadalii, asta în timp ce-i înjura pe toți de mamă.

„Bag asta în pizda mă-tii! Și asta în pizda mă-tii! Și asta în pizda lu' mă-ta mare!"

Polițistul s-a dat înapoi, alarmat; chiar și șoferul și-a deschis ochii larg și s-a dat mai la o parte.

Fizz a spus: „Domnule Chinchpokli, mamele noastre sunt în pericol."

Asistentul o ținea pe-a lui: „Și-n pizda mă-tii! Și-n pizda mă-tii! Și-n pizda mă-tii!"

Polițistul care rămăsese afară a zis: „Aoleu, al naibii *sardar* a luat-o razna! Scoate-l de aici!"

Polițistul din autobuz a luat o înfățișare demnă și a țipat: „*Sardar!* Vino-ți în fire!"

Asistentul s-a oprit cu mâinile în aer și i-a aruncat polițistului o privire nebună.

Polițistul s-a dat în spate și a îngăimat: „*Sardar*, liniștește-te. Totul este în ordine."

Șoferul a zis: „Dumnezeulemareșiatotputernicfiimilostiv! Fiimilostiv!"

Asistentul și-a înălțat sulița deasupra capului – polițistul s-a făcut mic de tot – și a înfipt-o cu toată puterea, urlând ca un duh rău: „Cotoroanță nenorocită, îți înfig acest schimbător de viteze în vulva-ți murdară ca să te aud cum te vaieți ca o virgină!" Fața i se strâmbase toată, turbanul îi căzuse pe o parte și stătea să se desfacă.

„Violează autobuzul?" a întrebat Fizz.

Dar când a încercat să tragă maneta înapoi, n-a mai putut. Se prinsese.

Un zâmbet dement i s-a desfăcut pe față. „S-a prins", a zis „S-a prins! Băga-mi-aș picioarele în toată lumea, s-a prins! Slavă pizdei mamii tale, s-a prins!"

Șoferul și-a împreunat mâinile, a închis ochii, și-a ridicat fața în rugăciune și a băgat autobuzul în viteză. A luat-o. Autobuzul a țâșnit ca un iepure. Ne-a zguduit pe toți.

„Și iată așa pornește Circul Gemini la drum", a zis Fizz.

Toată lumea s-a dat la o parte de lângă autobuz. Nu aveam verde, dar polițistul de afară a suflat în fluier: „Lăsați-i să treacă! Lăsați-i să treacă! Lăsați-i pe idioți să se ducă să le strice și altora ziua!"

Polițistul din autobuz a țipat: „Vai, *sardar*, lasă-mă să cobor! Mi-a fost de ajuns că am dat ochii cu voi, acum n-am nevoie să ne și împrietenim! Vă promit că pe voi doi n-o să vă uit până m-oi pensiona!"

Șoferul a zis: „Dumnezeulemareșiatotputernicfiimilostiv! Fiimilostiv!"

Cei doi n-au mai zis niciun cuvânt până când am ajuns la *barsati*. După ce am descărcat, i-am chemat sus și i-am instalat pe terasă. Le-am dat fiecăruia câte un sfert de whisky, după care m-am dus să cumpăr ceva de mâncare de la magazin. Încă le mai tremurau mâinile și erau foarte tăcuți. După ce au mâncat și au dat și whisky-ul pe gât, mi-au spus că ei nu mai fuseseră niciodată în Delhi. De fapt, nu mai fuseseră niciodată la nord de Chandigarh; iar cu autobuzul nu ieșiseră niciodată din micul oraș.

Când fuseseră rugați să facă drumul ăsta, se gândiseră că ar fi o bună ocazie să își mai lărgească și ei orizonturile, să vadă lumea. Să vadă Fortul Roșu sau Qutub Minar, sau Chandni Chowk.

„Într-adevăr, ar trebui să mergeți mâine să le vedeți, am zis eu."

„Am văzut destul cât să ne ajungă pentru o viață, a spus șoferul. Tot ce mai vrem să vedem acum este orașul Delhi în oglinda retrovizoare."

Șoferul a continuat: „Noi ne-am gândit: cât de mare să fie și Delhi ăsta? Că doar n-o fi mai mare decât Chandigarh."

Iar asistentul: „Și iată că-i cât o pizdă de elefant!"

Începeau iar să facă pe curajoșii. S-au dus să doarmă în autobuz.

Cam pe la două în dimineața aceea, Fizz și cu mine ne-am trezit în țârâitul isteric al soneriei. Când am ieșit pe terasă ca să mă uit cine era, i-am văzut pe cei doi stând lângă poartă și uitându-se în sus, înveliți în păturile lor cenușii, strângându-și și înfășurându-și turbanele.

Se părea că nu reușiseră să adoarmă. Voiau să plece fără întârziere. Când tot ce mișca în Delhi era cufundat în somn. Oamenii și polițiștii și mașinile și semafoarele. M-au rugat pe mine să le indic un drum drept, care să-i scoată cât mai repede din Delhi. Cu mare greutate le-am explicat cum să iasă din colonie; ce drum să apuce până la Aiims; faptul că, odată ajunși acolo, trebuiau să facă la dreapta; și, în sfârșit, cum s-o ia pe ocolite în jurul orașului până când aveau să ajungă la bifurcarea cleștelui și cum

s-o apuce de acolo la dreapta. M-am încumetat chiar să le desenez și o schemă pe o coală mare de hârtie. Mi-au strâns călduros mâna și au spus: „Iartă-ne toate greșelile și lipsurile."

„Ați fost amândoi minunați", am răspuns eu. „Vă mulțumesc pentru tot."

Și chiar vorbeam serios.

Apoi ei au spus într-un glas: „Transmite-i salutările noastre și lui *bibiji*. Spune-i ca va fi mama a o sută de fii."

Motorul autobuzului a început să zăngăne, să păcăne, după care s-a potolit. Râtul înălțat părea că inhalează cu lăcomie aerul rece al nopții. Șoferul s-a rugat la poza lui Guru Nanak[1] pe care o avea deasupra parbrizului, după care a băgat autobuzul în viteză. A țâșnit ca un iepure. Mi-au făcut cu mâna. Aveau fețele tot trase și palide. Media aritmetică a vârstei celor trei, a șoferului, a asistentului și a autobuzului, era mai mare decât vârsta statului indian modern. Se întorceau purtând cu ei povestea ce avea să-i marcheze pentru tot restul vieții. În câteva secunde au și dispărut. Pe vremea aceea nu erau porți de fier încuiate în coloniile din Delhi.

N-a durat mult până s-a stins și zgomotul motorului. Pe aleea îngustă era frig și liniște; și, dacă n-ar fi fost lumina unui felinar de la vreo zece case mai

[1] Guru Nanak (1469–1539) a fost fondatorul sikhismului și primul dintre cei zece guru (n. tr.).

încolo, ar fi fost beznă. Luna deja dispăruse de pe boltă. Iar stelele de-abia se mai vedeau printre casele înghesuite una într-alta și printre ramurile copacilor. Din când în când, se mai auzea țipătul unei bufnițe din Deer Park. Am rămas în mijlocul străzii – în mijlocul tăcerii și al frigului și al întunericului – pentru mai mult timp. Eram trist. N-aș fi putut spune de ce. Nu-mi aminteam când plânsesem ultima oară. Mă durea să-mi amintesc. Dar acum îmi venea să m-așez jos, în stradă, și să plâng. Era ceva ce-avea de-a face cu gândul că ei doi se grăbeau acum pe drumul de întoarcere, pe furiș și singuri. Măreția sufletelor lor și nimicnicia lumii. Știam ce inimi mari aveau; și cât de ușor puteau fi copleșiți. Era povestea satelor și triburilor de pretutindeni. Povestea tuturor-celor-ce-aveau-să-fie-rapid-deposedați. Ei se apropie de lumea cea nouă cu sufletele pline de generozitate – culeasă de pe pământurile pe care le muncesc. Dar lumea cea nouă nu știe să aprecieze așa ceva. Iar ei rămân blocați la răscrucea istoriei; sunt rapid călcați în picioare de traficul tot mai intens, iscat de procesul de dezvoltare și de creștere; sunt opriți la semaforul roșu înălțat de legile și dictatele economice ultramoderne; iar bunurile le sunt sechestrate de către jandarmii aflați în slujba marilor corporații.

Cei care încearcă să capete controlul asupra situației constată că sunt total pierduți în timp și spațiu. Se trezesc pur și simplu că schimbătorul de viteze, cu care până nu de mult impuseseră un anume ritm propriei vieți, s-a rupt și acum au rămas

cu el în mână și motorul zbârnâie cum vrea el și ei n-au încotro s-o apuce și ce să facă.

Se trezesc că trebuie să joace un joc în care n-au ales să intre. Să se supună unor reguli pe care nu le cunosc.

Lumea supraviețuiește datorită acelora care au suflete generoase.

Dar este stăpânită de aceia care nu știu ce înseamnă așa ceva.

În momentul când am luat-o înapoi pe scări, simțeam deja cum începe să se contureze o idee.

Pe partea ei de pat, Fizz era cufundată într-un somn adânc – făcută ghemotoc. M-am băgat sub cuvertură și m-am aranjat acolo unde făcuse ea un locșor plăcut. Tricoul i se strânsese în jurul mijlocului. Avea pielea caldă și fină. Eram nefericit. Căutam consolarea momentului incandescent, căruia îi urma uitarea profundă. În mod paradoxal, Fizz îmi putea dărui așa ceva: reușeam să găsesc în ea atât pasiunea absolută, cât și pacea absolută. Când aveam nevoie de una sau de alta, mă foloseam de trupul ei și întotdeauna găseam ceea ce căutam. Același trup care mă făcea să-mi pierd cumpătul îmi putea induce o stare de liniște perfectă, asemănătoare aceleia pe care oglinda nemișcată a unui lac i-o poate induce unei lebede. Mă întindeam alături de ea, îi cuprindeam mijlocul cu brațul, îmi așezam fața lângă unduirea sânului ei și uitam de toate grijile, nu mai simțeam nimic decât pacea aceea care părea să nu se mai sfârșească.

Asta însemna pentru mine dragostea.

Să găsești pasiunea și pacea în brațele aceleiași persoane.

Când m-am înghesuit acum în ea pe la spate – într-un fel de interludiu umed – ea s-a răsucit, iar eu m-am rostogolit deasupra, sprijinindu-mă în coate. I-am lins două degete și m-am pregătit. O împunsătură ușoară; o împotrivire perfectă și umedă. Și pentru că era vorba numai și numai de mine, m-am putut concentra asupra fiecărei senzații. Mi-am mișcat puțin coapsa, moment în care m-am tras înapoi și am rămas într-o suspensie delicată, după care m-am afundat până la capăt, lăsându-mă în voia plăcerii.

Totul se destrăma.

Gânduri, idei, tristețe. Individualitate, ambiție, artă.

Mi-am cufundat fața sub urechea ei stângă și am mirosit. Mi-am închis ochii și m-am gândit la lucrurile pe care le făcusem cu ea. Apoi m-am mișcat fără să mă mișc. Plăcerea înceată era chinuitoare, îmi amorțea simțurile precum un drog puternic. Pasiunea e un joc pe care-l joci în doi, dar în unele zile îmi plăcea să fac și așa ceva. Să controlez eu fluxul plăcerii, să-i impun propriul ritm. Despotica glorie a masturbării, alături de trupul unei femei adevărate. În scurt timp un spasm profund mi-a străbătut întregul trup, întinzându-l și întinzându-l într-o toropeală de nedescris. Fizz nu se mișcase deloc. Iar eu de-abia dacă mă clintisem.

Câteodată, foșnetul unei frunze se aude mai tare decât bubuitul unei tobe.

Lovit de valurile somnului, eram totuși conștient de sentimentul de ușurare care începuse să pună stăpânire pe mine. Tristețea ponosită a celor doi camionagii îmi dăduse un subiect de gândire. Poate că găsisem ceea ce căutam.

Bineînțeles că mă înșelam, cum de altfel mă înșelam în legătură cu multe alte lucruri.

Spărgătorul de nuci

Îmi amintesc că, pe vremea când eram la școală, citisem odată că poeții așteaptă un timp îndelungat ca poeziile să li se coacă în minte. Contrar convingerii pe care o au cei mai mulți oameni, poezia nu reprezintă rezultatul instantaneu al unui moment de inspirație. Poeții buni, odată străfulgerați de idee, se așază frumos deoparte și așteaptă. Așteaptă ca ingredientele să se întrepătrundă și le lasă să fiarbă la foc mic până când totul este fraged și gustul desăvârșit, după care le iau de pe platoul fierbinte al imaginației și le servesc pe o foaie de hârtie.

Și, chiar după ce a fost luată de pe foc, mâncarea tot mai necesită atenție. Trebuie aranjată, decorată, dichisită. Când mănânci la masa unui maestru, când digeri opera unui maestru, ceea ce ți se pune pe masă nu este nici pe departe o încropeală făcută la repezeală. Dimpotrivă, are la bază un îndelungat timp de maturare și condimente dintre cele mai alese – ale căror arome au fost distilate pe parcursul

unei vieți de om. Nu există capodoperă care să fi țâșnit din inspirația de moment.

Mi-am amintit de sfatul ăsta și m-am decis să-l urmez.

Îmi venise o idee.

Între vulgaritate și banalitate, mi se oferea ocazia perfectă de a mă lega de aspectele materiale.

M-am hotărât să am răbdare și să aștept.

Astfel, truda-mi zilnică din tranșeele subeditoriale a căpătat un nou înțeles. Mă puteam concentra asupra ei, din moment ce știam cu certitudine că adevărata operă se matura încet, dar sigur, înăuntrul meu. A început chiar să mă bucure faptul că Shulteri aproba ceea ce făceam. Mi-am dat seama că începusem să folosesc tot felul de cuvinte și de fraze șmechere, să scriu articole complicate, să născocesc jocuri de cuvinte și aliterații. Am devenit chiar extraordinar de activ și m-am încumetat să-mi scot capul din tranșee ca să discut diverse lucruri cu Shulteri – chestii legate de titlurile articolelor, de stimulenți, de idei. Am început să mă împrietenesc cu colegii de tranșee. În scurt timp, am început chiar să discutăm despre lupta care se dădea pe stâlp între Shulteri și Salve Șelassie.

Era periculos.

Începeam să mă îndrept către stâlpul unsuros.

Am chiar impresia că, o dată sau de două ori, privirea Regelui Turelă s-a abătut asupra mea. În asemenea momente mă lua dintr-odată cu frig; și toți ceilalți din birou erau străbătuți de un fior.

Nici nu-ți dădeai seama cum te prindeai în vârtejul vieții de birou. La departamentul de știri era întotdeauna agitație. Oameni, întâmplări, evenimente, scandaluri, toate astea apăreau una după alta în peisajul indian, precum covrigii înșirați pe sfoara care nu se mai termină. Și totul pornea de la strania și sublima saga căreia Rajiv Gandhi îi făcuse loc în viața politică din India. Atât el, cât și monstruosul său mandat – care lăsase în urmă cadavrele unui lider îndrăzneț și ale adepților sikh înciudați – începuseră să se apropie de sfârșitul drumului. Apăruseră schimbări chiar și în fizionomia Domnului Zâmbăreț. Părul începuse să-i cadă; zâmbetul degajat să i se crispeze; ochii fericiți să i se îngusteze.

Inocența este un dar la paisprezece ani. Dar este un dezastru la patruzeci.

În viața de zi cu zi în India, cu toată încurcătura înnebunitoare dintre castă și clasă, religie și regiune; cu prăpastia ce se cască între lucrul spus și lucrul gândit; cu pendularea între pietate și imoralitate; cu problematica ce apasă asupra simbolicului și a realului; a medievalismului și a modernismului; în viața de zi cu zi în India, pericolul inocenței este de două ori mai primejdios. Tânărul Gandhi nu învățase nimic de la mama sa sau de la bunicul său. Nu putea să modeleze India după voința-i și viziunea-i nobile, precum Jawaharlal; și nu se putea modela pe sine după gândirea feudală sau după cinica luptă pentru putere, precum Indira.

Ar fi putut fi virtuos în sensul de a fi el însuși: omul onest, fără vreun trecut obscur sau vreo viziune

îndrăzneață. Omul ce se trăgea dintr-un rege – lucru pe care indienii îl respectă; și mâna nesovăielnică, ghidată de o judecată sănătoasă – lucru de care India ar fi avut cu adevărat nevoie.

Însă el nu reușea să-și dea seama cam ce ar fi trebuit să fie. Se prăbușea printre taburete. Discipolii pretind claritate din partea conducătorilor lor, chiar dacă aceasta i-ar conduce pe cărări greșite. Trebuie să aibă convingerea – atunci când sunt împresurați de propriile temeri și nesiguranțe – că e cineva acolo sus care știe mai bine. Cei care se lasă pradă acestui instinct riscă enorm. Căci adepții proști și disperați pot da naștere unor lideri tâmpiți și primejdioși. Prin anii șaptezeci, discipolii indieni începuseră să producă așa ceva cu regularitate, iar afacerea cunoscuse o adevărată înflorire în anii optzeci. Bineînțeles, avea să mai dureze vreo câțiva ani până să se atingă producția optimă. La urma urmelor, orice indian care nu era în stare să facă altceva putea cel puțin să afirme că lucra cu cinste în industria Confecționați-Un-Lider-Idiot.

Urmând principiile elaborate în producția whisky-ului de malț, industria CULI se folosea de apa captată din diverse zone, îmbibată cu diverse arome și destinată unei game variate de consumatori. Liderii idioți puteau fi confecționați la munte sau la câmpie, pe malul mării sau în fundul vreunei văi înguste. Fiecare dintre ei întrunea caracteristicile unui anumit sol – solul dinastiei și al castei și al religiei. Iar tu, ca degustător, puteai să apreciezi un Laphroaig sau un Glenlivet, gustul de afumat

sau caracterul fin al băuturii, casta sau comunitatea. Dar, ca orice băutor zdravăn, trebuia să te mulțumești cu ce ți se dădea, indiferent de ce ți-ai fi dorit de fapt.

Noi confecționam lideri idioți și degustam din fiecare.

CULI se dovedea a fi o industrie înfloritoare.

Crea locuri de muncă pentru milioane de oameni. Era de departe cel mai de seamă angajator din India.

Tânărul Gandhi se trăgea din munții dinastiei, dar începuse oarecum să-și piardă aroma. Dădea prea multă atenție celorlalte distilerii. Încerca să realizeze un amestec. Și, odată ce se izbise de limitele conștiinței individuale în viața de zi cu zi din India, începuse să se clatine pe picioare. Fusese o izbitură puternică, neiertătoare. Oameni mai buni decât el se năruiseră aici și alții aveau încă să se mai năruiască. De la o lună la alta avea să se afunde tot mai mult în obscuritate și, lucru de care nu mi-am dat seama la vremea respectivă, să pună pe roate un proces ce avea să transforme marea mișcare de eliberare indiană într-un simplu șomoiog, bun numai să îndepărteze mușchii nedoriți, asta în timp ce indienii porneau în căutarea vreunui cuțit sănătos cu care să-și cioplească niște identități zdravene.

Oamenii periculoși aveau să le facă rost de cuțitele sănătoase.

Iar identitățile aveau să ajungă la fel de ascuțite ca niște seceri letale.

Până să ajungem la sfârșitul mileniului, când cariera mea în jurnalism și dragostea și viața mea aveau să ia sfârșit, identitățile-brici aveau să se măcelărească una pe alta.

Aveau să fie prea multe cadavre ca să mai poată fi numărate. Prea multă durere ca să mai poată fi alinată.

Dar pe vremea aceea, la începutul anului 1988, noi priveam haosul acesta ca pe ceva îmbucurător. Furniza materie primă pentru fabrica noastră. Cum se mai întâmpla o nenorocire, parcă tot biroul intra în priză. Telefoanele începeau să sune, se convocau întruniri, oamenii se grăbeau de colo-colo. Regele Turelă radia tot și se uita urât; Salve Selassie se zbuciuma; Shulteri zâmbea leneș; iar cuvintele curgeau în și din noi.

Pe stâlpul unsuros erau cu toții atât de activi și de preocupați de propriile persoane, încât aveau impresia că începuseră să creadă că ei creau știrile, și nu doar le transmiteau mai departe. Testosteronul năvălea prin coridoarele luminate cu tuburi fluorescente. Creând un factor de stres, încurcând țițele problemei. Dacă-ți închideai ochii, puteai vedea oameni goi-pușcă cum își făceau loc cu coatele de colo-colo, fluturându-și erecțiile în vânt. Lumina li se răsfrângea de pe penisurile strălucitoare. Venele noduroase zvâcneau amenințător. Nu mai văzusem așa ceva.

Frăția Penismenilor Strălucitori.

Adevărați cavaleri, care aveau și un cod format din cuvinte plurisilabice.

Cei din tranșee se făceau una cu pământul la auzul pașilor lor. Femeile începeau să zâmbească prostește cu ceva timp înainte ca ei să apară pe firmament sau se ascundeau prin vreun colț, sau dispăreau pe ușă.

Și am mai observat o altă chestie ciudată. Chiar și aceia cărora nu li se sculase încă prea bine aveau o părere extraordinar de bună despre ei înșiși. Mai vedeai câte un reporter nou, de-abia ajuns la baza stâlpului unsuros – cu gheata-n față, începând deja să își piardă echilibrul – cum își dă dintr-odată aere de savant. Era vorba de mirajul încrederii în sine. Fiecare trăia cu impresia că valoarea sa era direct proporțională cu numărul celor care îi citeau articolele. Nu prea avea importanță cât de mult știai sau cât de bun erai cu adevărat.

Cam cum se întâmplă și în politică. Poziții, numiri, lingăi – lucruri care în esență nu au de-a face cu tine, dar care ajung să-ți determine existența.

Legea universală a omenirii. Nu ești ceea ce vezi că se reflectă în oglindă. Ești ceea ce vezi că strălucește în ochii celorlalți.

Salve Selassie!

Salve Erecția!

Salve Frăția Penismenilor Strălucitori!

În toată nebunia asta am pierdut noțiunea timpului. S-au scurs mai multe luni. Într-o bună zi, când am ajuns la capătul coridorului îngust care ducea dinspre birourile bine luminate din spate înspre ieșire, am constatat cu stupoare nu numai că toate

magazinele erau închise, ci și că parcarea era goală. Bicicleta mea, pe care la prânz o strecurasem între un Maruti și un Ambassador, pierdută într-o mare de vehicule parcate de jur împrejur, stătea acum singură-singurică. În jur, pe o distanță de câțiva metri buni, totul era gol. Chiar și schilodul care se ocupa de parcare – dădea mașinile cu spatele cu o singură mână – își strânsese catrafusele și plecase, lăsându-l la treabă pe Pakora, băiatul care-l ajuta de obicei. Îmbrăcat cu o pereche de pantaloni scurți murdari, Pakora stătea acum pe bordură, unde decojea alune pe care și le azvârlea apoi în gură. Și-a ridicat mâna în semn de salut când m-a văzut că-mi iau bicicleta de pe suport, iar eu i-am aruncat o monedă de o rupie. Hoinarii care împânzeau ziua străzile dispăruseră, iar animalele de noapte – proxeneții, prostituatele, șmecherașii, homosexualii – începuseră să apară prin ganguri și prin parc.

L-am întrebat pe Pakora cât era ceasul. Era unsprezece.

M-a cuprins o teamă nelămurită.

Drumurile erau pustii. Pe când treceam agale pe lângă grădina Lodhi, mi-am dat seama că iarna se sfârșise. Când străbăteam fâșia asta de drum, de obicei mă apuca tremuratul și trebuia să strâng din umeri. Acum, însă, adia un vânt călduț. Mi-am ridicat viziera de la cască și l-am lăsat să-mi mângâie fața. Era o noapte cu cer limpede. De pe pasarela Safdarjung se putea vedea vechiul aeroport din Delhi, pe care numai planoriștii fricoși mai aterizau acum. La intersecția înspre Aiims semaforul era

roșu, dar cum nu era nimeni prin preajmă, am trecut fără măcar să mai încetinesc. Fizz stătea pe terasă. Citise, dar acum lumina era stinsă. Cartea era așezată pe băncuța de piatră, lângă un castron cu fulgi de banane. Îi cumpăra cu regularitate de la Cafeneaua Madras, din piața de lângă Green Park. Eu nu-i suportam. Crocanți, cu gust de cretă. Am scos sticla de Old Monk și mi-am tras celălalt scaun de răchită. Cumpăraserăm două asemenea scaune și o măsuță mică cu blat de sticlă dintr-un magazin de pe șoseaua Panchkuin. Geamul rotund stătea strâmb pe suport și, oricât l-ai fi frecat, tot murdar rămânea. Am turnat la fiecare câte două degete de Old Monk, am pus și apă, după care m-am lăsat pe spate și mi-am ridicat picioarele pe băncuță. Era liniște. Din când în când, frunzele gulmoharului mai foșneau suav. Ea își trăsese un șal subțire pe umeri. Nu îi acoperea brațele delicate. Își pusese paharul jos, pe gresie. Degetele i se odihneau încrucișate în poală. Pe vremea aia, eram atât de perfect conectați unul la altul, încât nu era nevoie să rostim niciun cuvânt ca să ne dăm seama că ne aflam într-o situație de criză.

„Îmi pare rău", am spus eu.

„Îți place tot mai mult la serviciu, nu-i așa?" a întrebat ea.

„E o idioțenie", am zis eu. „Chestia e că vrei să-ți faci treaba și sunt atât de mulți imbecili pe acolo, că pur și simplu te simți obligat să stai ca să vezi dacă n-o dau în bară."

„Apreciază ce faci tu?" a întrebat.

„În felul lor imbecil, da", am răspuns. „Dar asta nu înseamnă nimic. Ascultă, iubito, pentru ei nu sunt altceva decât un spărgător de nuci. Poate mai bun decât alții. Cu toate astea, un simplu spărgător de nuci. Dac-ar fi să crăp mâine, m-ar împinge la o parte de pe scaun și ar pune pe altul în loc. La drept vorbind, orice-ar crede ceilalți despre propriile persoane, eu am impresia că sunt cu toții niște simpli spărgători de nuci și dacă oricare dintre ei ar crăpa, ar fi imediat împins la o parte de pe scaun și altcineva ar fi chemat să-i ia locul. Este o fabrică bună, eficientă. Eu sparg nuci acolo. Cu toții spargem nuci acolo. Mă rog, sigur, poate șefilor le place mai mult cum sparg eu nucile."

Ea a spus: „Ești un spărgător de nuci foarte bun. Cel mai bun."

Vorbea încet și monoton. Se uita țintă la mine. Avea ea ceva în minte. Oricât de simplistă în gândire ar fi părut, avea un talent înnăscut de a scormoni până ajungea la miezul problemei.

Eu am zis: „Sunt OK. Sunt bun. Dar sunt doar un spărgător de nuci."

Bufnița din parc nu începuse încă să țipe. O botezaserăm Maestrul Ullukapillu. În fiecare seară ne ciuleam urechile s-o auzim când începea. Inventaserăm și un joc, să ghicim ce voia să spună. Țipătul Maestrului Ullukapillu putea să însemne exact ce voiam noi să însemne. De la „poți să-mi aduci te rog un pahar de apă", la „stinge te rog lumina", la vorbe din Scripturi.

Ea a spus: „Ești un spărgător de nuci foarte bun. Cel mai bun."

„Care-i problema?" am zis eu. „Ce te deranjează? Am spus doar că-mi pare rău că am ajuns târziu."

Ea a spus: „Ești un spărgător de nuci atât de bun, încât sunt convinsă că ți-ai putea face treaba și-n somn."

N-am zis nimic, neștiind unde voia să ajungă. În sfârșit, s-a auzit țipătul. Tare și strident. Dacă nu te-ai fi așteptat să-l auzi, l-ai fi putut confunda cu orice alt sunet.

A făcut un semn cu capul și a zis: „Maestrul Ukp e de acord. Ești cel mai bun spărgător de nuci."

Eu am zis: „Maestrul Ukp spune s-o lași baltă. Știe și el că spărgătorii de nuci se găsesc pe toate drumurile."

„Nu și cei buni", a spus ea. „Nu și cei mai buni."

Începusem să mă enervez. Îmi venea să plesnesc. Dar îmi dădeam seama că ea nu era furioasă. Era calmă. Voia să-mi spună ceva.

Am spus: „OK, sunt cel mai bun. Sunt cel mai bun spărgător de nuci din lume. Și acum ce vrei să fac?"

Și-a luat paharul de jos și l-a golit, s-a ridicat în picioare, s-a apropiat de marginea terasei, a smuls o rămurică de gulmohar și a început să se lovească peste palma stângă cu frunzulițele subțiri.

„Îți amintești ce mi-ai zis de Pandit?" a întrebat ea.

„Spune-mi."

„Succesul mărunt este un dezastru", a zis ea.

Pandit Har Dayal. Aflat în descompunere, pe fundul lacului Sukhna. Împreună cu fiul și cu nepotul lui. Chiar în timp ce aforismele lui înfloreau.

A repetat rar: „Succesul mărunt este un dezastru."

După care și-a luat paharul, cartea și castronul cu fulgi de banane și a intrat în casă.

Eu am rămas afară mult timp după asta, sorbindu-mi romul.

Maestrul Ullukapillu a țipat o dată, de două ori. Era mai aproape acum, probabil pe firele care se întindeau de-a lungul străzii. Am încercat să înțeleg ce spunea.

Aveam impresia că spune: „Cel mai bun spărgător de nuci din lume."

A doua zi am sunat la serviciu și le-am spus că-mi iau liber în ziua respectivă. Shulteri a rămas mască. „Nu te simți bine? Nu poți să vii măcar pentru câteva ore?" Începuse să se bazeze tot mai mult pe mine. În eforturile lui de a se cățăra pe stâlpul unsuros avea nevoie de niște umeri solizi pe care să-și pună picioarele. Și era și mai bine dacă posesorul lor nu-și dorea să înceapă și el cățărarea. N-aveam niciun chef să mă apuc să-i dau explicații sau să inventez vreo minciună. I-am închis telefonul. M-a sunat din nou, la scurt timp după asta, iar eu am ieșit pe ușa din față și am coborât scările așa încât Fizz să-i poată spune că nu eram acasă. M-am dus în Deer Park și, tot învârtindu-mă printre deprimantele îngrădituri de sârmă în care erau închise animale cu ochii morți, am trecut podul înspre

Parcul Districtual. Era mai plăcut aici. Soarele mai accesibil. Iarbă verde peste tot. Nagâți cu creasta galbenă inspectau iazul uscat și crăpat de sub ruinele Hauz Khaz. Fără cuști cu căprioare împietrite și iepuri adormiți. Pe sub copacii *papri*, un cuc maro lucios și-a scuturat dintr-odată aripile. Un pescăruș înțepând pământul cu nasul lui ca un ac. Vulpi, învârtindu-se de colo-colo în smochingurile lor negre și strălucitoare, în căutarea vreunui ospăț în miez de zi. Îngrijitori costelivi, scormonind cu mâini îndemânatice în pământul și balega din rondurile cu trandafiri. Grupuri răzlețe de bone cu cărucioare. Decojind alune, pălăvrăgind. Dimineața copilul trebuie scos la plimbare, asta în timp ce părinții, ambii angajați, lasă în urmă o ploaie de scântei.

Fizz spunea întotdeauna: „Când o să avem noi copii, n-o să mai lucrăm niciunul."

Niciun venit, cuplu singur. Doi copii.

Pe potecile noroioase, mame drăguțe și tinere la plimbare. Fețe lipsite de expresie, târâte de cărucioare, încercând să înțeleagă ce era cu coridoarele înguste pe care o apucase viața lor.

Soț singur, un singur venit, copil singur. Suflet singur.

M-am așezat pe dâmbul verde de lângă iaz, dar m-am ridicat imediat. Era mai bine să mă plimb. Îmi indusesem singur o falsă stare de acalmie. Mă prefăcusem că lucrez – că mă frământ și mă străduiesc –, asta în timp ce mă apropiam tot mai mult de stâlpul unsuros. Acum Fizz spărsese barajul acestei serenități. Mă aflam iar în apele învolburate

ale râului. Treceau vuind peste mine și trebuia să încep să vâslesc la repezeală.

Succesul mărunt este un dezastru.

Cel mai bun spărgător de nuci din lume.

Când ne-am întors acasă după cină, căci mâncaserăm niște *uttapama* la Cafeneaua Madras, și ne-am băgat în pat, s-a auzit și țipătul Maestrului Ullukapillu, prima încercare din noaptea aceea.

Fizz a spus: „Maestrul Ukp spune că bărbații înțelepți ascultă de nevestele lor în momentele de cumpănă ale vieții."

Am așteptat în întuneric, ținând-o de mână. S-a auzit țipătul.

Eu am zis: „Spune că nu poți să construiești o casă fără să ai un plan."

Când s-a auzit și următorul țipăt, ea a zis: „Spune că arhitecții buni își pun planul pe hârtie, nu-l țin în cap."

A trecut ceva timp până să se hotărască Maestrul Ukp ce să mai spună. Am așteptat în tăcere. Nu se auzea decât ticăitul ceasului și, din când în când, un mârâit nemulțumit dinspre frigider. În lumina molcomă și albastră a nopții, distingeam portretul înrămat al lui Ezra Pound pe peretele din fața mea. Îmi plăceau barba și nasul lui ascuțit. Arăta precum un conte rus nebun care-și alerga caii până-i lăsa fără suflare, bea un butoi pe zi și viola fiecare fată care se întâmpla să-i iasă în cale. Ochii îi erau cufundați în umbre adânci. Dar știam că se uita fix la mine. De-abia ascunzându-și disprețul pentru succesul meschin. Și totuși, el nu fusese un spărgător

de nuci meschin. Meșteșugarii mai buni. Tom ar fi fost de acord cu asta. *Il miglior fabbro*[1].

S-a auzit și țipătul. Ascuțit și strident, străpungând noaptea.

Înainte să apuce Fizz să zică ceva, eu am spus: „Maestrul Ukp spune că nu ajungi nicăieri cu vorba; faptele vorbesc."

Și m-am rostogolit lângă ea, uitând de orice altceva ar mai fi avut Maestrul de adăugat.

Am cumpărat un birou micuț de la un magazin de mobilă second-hand din Lajpat Nagar. Avea două sertare mici pe partea stângă și o stinghie din lemn pe care să-ți sprijini picioarele. Sertarele trebuiau zguduite ca să se deschidă și aveau niște mânere antice din bronz. Tăblia fusese lustruită atât de mult, încât acum strălucea și căpătase o culoare întunecată, și părea veche și prețioasă. Eu credeam că așa și era. Dar atunci când Fizz a ciocănit în ea, a scos un sunet gol; și când a râcâit-o, chitul cu care fuseseră astupate fisurile i s-a strâns sub unghii.

Ea a râs și a zis: „Probabil că ieri l-au făcut."

Mie nu-mi păsa. Nu aveam nevoie decât de o masă la care să lucrez. Am asortat-o cu un scaun ieftin, fără cotiere. Scaunului îi lipsea cam o jumătate de centimetru din piciorul drept din spate. L-am rugat pe vânzătorul burtos – care tot încerca să-și scoată mizeria din buric în timp ce preamărea

[1] Aluzie la poezia lui T.S. Eliot, *The Waste Land*, pe care acesta i-a dedicat-o lui Ezra Pound (n. tr.).

calitățile produselor sale – să-l repare înainte să ni-l scoată afară.

Pe când noi încercam să ne strecurăm printre exponatele de mobilă scoase la vânzare și aruncate alandala, peste tot în jurul nostru se discuta cu vehemență despre piesele care sunau a fals și cele care sunau a original. Oriunde întorceai capul, auzeai numai tec, tec, tec. Doreau tec, cereau tec, întrebau de tec. Dacă încercai, în toată hărmălaia asta puteai să distingi sunetul ciocanelor – tec-tac tec-tac tec-tac – care meștereau antichități noi în spatele barăcilor.

Am pus masa și scaunul în camera mică. Avea o fereastră, dar dădea înspre aleea de serviciu. Aleea nu mai era folosită, buruienile crescuseră în voia lor și era gunoi peste tot. Dacă te uitai afară, vedeai numai spatele unor căsuțe. Garduri sufocante din fier, care închideau curțile mici din spate și verandele înghesuite. Arhitectura preferată de marea clasă de mijloc a Indiei, spațiu și lumină și siguranță. În primul rînd siguranță, siguranță, siguranță.

Peste tot erau întinse frânghii de rufe, cu cârligele de plastic viu colorate atârnate pe ele precum mugurii pe o ramură. În jurul prânzului – după ora de spălat – rufele-flori de tot felul se deschideau într-o nebunie. Uitându-te la ele, îți puteai face o idee despre cei care le purtau. Am observat că unele case etalau niște chiloței foarte micuți.

Și pe aleea de serviciu era o adevărată încurcătură de fire, care se întindeau pe toată lungimea acesteia. Linii de telefon și de curent. Tentaculele lor

pătrundeau în case pe unde apucau. În ziua în care am așezat masa am observat o cioară frumoasă, neagră cu cenușiu, atârnând cu capul în jos în fața ferestrei noastre. Nu murise de mult. Moartea prin electrocutare nu era violentă. Penele îi luceau. Părea că se odihnește liniștită. Ar fi putut fi luată drept un cormoran care se avânta în valuri. Nu se cunoștea încă deteriorarea pe care aveau s-o aducă cu ele vremea și insectele.

„Să fie un semn de rău?" am întrebat-o pe Fizz.

Ea a răspuns: „Cioara îți dă de veste că vei primi un musafir. În cazul tău, muza."

„Dar cioara asta atârnă cu capul în jos și e moartă", am zis eu.

„A așteptat prea mult", a spus ea. „Probabil că a murit tot așteptând."

Fizz a făcut rost de niște scânduri de placaj pe care să le pună pe pereți. Tâmplarul ne-a spus că era un tip nou de placaj, care rezista la apă și la termite și care avea să aibă o viață mai lungă chiar decât cărțile. A spus asta de zece mii de ori. Pe fiecare îl obsedează eternitatea. Uitându-mă la cărți, aș fi putut să-i spun că erau multe acolo care erau deja moarte.

Luni la rând, cărțile stătuseră stivuite pe cutiile întoarse cu fundul în sus, grămezile aplecându-se tremurător una înspre alta. Acum aveau loc din plin să-și etaleze splendoarea. Fizz le-a aranjat după mărime. Dacă-ți treceai degetele pe cotoarele lor colorate – sus-jos, sus-jos – te trecea un fior senzual, ca și cum ai fi cântat la xilofon.

Fizz a pus o perdea galben-deschis la fereastră. Era dintr-un material ușor. Se umfla când adia vântul și lăsa să intre soarele. Puteam să văd umbra ciorii moarte prin ea. A rămas acolo săptămâni la rândul, pradă unei descompuneri lente. Un timp a fost ca un zmeu zdrențuit, rupt, găurit. După care a dispărut, iar când mă uitam afară aveam impresia că ceva esențial lipsea din peisaj.

Mașina Brother a fost așezată pe masă și descoperită precum un fel de mâncare. Corpul roșu îi strălucea, iar tastele negre și frumoase, plutind în aer, invitau parcă degetele să vină mai repede. Pe Pound l-am scos din dormitor și l-am atârnat în fața biroului. Nu trebuia decât să ridic ochii ca să-i întâlnesc privirea întunecată. Portretul auriu al lui Tagore a fost agățat lângă ușă. O lampă mare din aluminiu și-a găsit locul pe masă. Stătea aplecată peste mașina de scris precum un supraveghetor zelos. Un covor ieftin, de doi pe patru, a fost aruncat pe podea ca să țină de cald la picioare. Nu mai era nicio cale de ieșire. Când închideai ușa, mirosul puternic al lacului de mobilă te sufoca. I-a luat mai mult timp decât ciorii ca să dispară.

Au trecut multe dimineți până să mă apuc de scris. Am împins mașina Brother la o parte și m-am apucat să fac un fel de plan pentru scris. Am încercat să construiesc o schemă logică cu personajele; și alta cu intriga. Făceam o grămadă de mâzgăleli, după care le ștergeam, luam o foaie nouă și făceam alte mâzgăleli. Fizz a început să adopte o atitudine respectuoasă. Trebuia să ies destul de des, pe de-o parte din cauza

lacului de mobilă și pe de altă parte din cauza lâncezelii din capul meu. De fiecare dată când ieșeam, Fizz era ghemuită pe canapeaua de două locuri din sufrageria mică și citea. Se uita la mine cu aerul că înțelegea prin ce treceam și nu spunea nimic, mă întreba doar dacă aveam nevoie de ceva.

Templul artei fusese înălțat. Acum așteptam miracolele.

L-am rugat pe Shulteri să mă transfere definitiv în tura de după-amiază. Eram astfel sigur că aveam diminețile libere pentru templu. Primul miracol nu a întârziat să apară și s-a făcut resimțit la birou. Mi-am pierdut orice urmă de interes pentru stâlpul unsuros. Toată povestea cu gheata-n față, organizată de Salve Selassie și de Shulteri, a început dintr-odată să mi se pară jalnică. Și mă durea fix undeva cine-i atrăgea interesul Regelui Turelă sau spre cine mai azvârlea acesta cu grăsime. M-am grăbit să mă bag undeva în străfundurile transeelor subeditoriale. Vorbirea mea a revenit la normal. Articolele mele au început treptat să piardă din aspectul pompos pe care-l câștigaseră în timp. Toate chestiile pe care le rescriam puteau fi iarăși folosite.

Era oare eșecul mărunt mai onorabil decât succesul mărunt?

Nu cred că Pandit se pronunțase asupra acestui fapt.

Curios lucru, lui Shulteri parcă i s-a luat o piatră de pe inimă când pe mine m-a cuprins indiferența de altădată. Stâlpul unsuros era și așa prea aglomerat.

A fost fericit să mă treacă în tura de după-amiază. Mi-a spus că e bine să am și o viață socială. Un echilibru sănătos, a zis. Seară de seară, plecam cam atunci când se trăgeau obloanele la magazine. Shulteri pleca cu ultimul metrou, cu mult după miezul nopții, cu brațele bine strânse împrejurul stâlpului, cu ochii ațintiți asupra turelei.

După ce a trecut prima săptămână, mi-am dat seama că Fizz era nedumerită. Încă nu auzise muzica tastelor zăngănitoare. N-a întrebat nimic însă, s-a abținut, m-a lăsat pe mine să încep discuția. Apoi, într-o dimineață, m-am trezit cu o propoziție în cap: Tânărul sikh nu fusese niciodată nicăieri unde să-și poată lua și calul cu el.

Bucuros nevoie-mare, am potrivit foaia de hârtie care era deja pusă în mașină și am început să dau în taste. Loviturile au răsunat prin casă întocmai bătăilor unui clopot într-un templu și am avut impresia că aud un puternic oftat de ușurare în sufragerie. Agitat, mi-am întins degetele de vreo câteva ori și următoarea propoziție a apărut zgomotos: Pentru el, pe lume era la fel de mult loc pentru oameni, cât și pentru cai.

Când am ieșit din birou în ziua aceea, simțeam că plutesc. Nu scrisesem decât două paragrafe, dar asta n-avea nicio importanță. Ideea era că mă pusesem în mișcare. La un moment dat, aveam să schimb viteza și să accelerez, dar toate la timpul lor.

În noaptea aceea, când s-a auzit țipătul Maestrului Ullukapillu, Fizz a zis: „Dorește să știe dacă tu vrei să ne spui cum stă treaba."

Mi-am trecut brațul pe sub capul ei și am strâns-o lângă mine.

La următorul țipăt, am spus: „Spune că există un timp și un loc pentru toate."

Ea și-a băgat capul sub cearșaf și, câteva minute mai târziu, a mormăit umed: „Crezi că asta a vrut să spună?"

„Da", am zis eu. „Da, da, da."

N-am mai revenit la vechiul manual, cu toate că mai erau vreo câteva reguli cărora le recunoșteam eficiența. De data asta mi-am zis că disciplina nu înseamnă chiar totul. M-am hotărât să las muza să mă ghideze încotro ar fi vrut ea. Nu mi-am făcut niciun plan. N-am mai ținut socoteala cuvintelor. Singurul lucru pe care mi l-am impus a fost să petrec zilnic cel puțin două ore în birou. Dacă treaba mergea, puteam să nu mă opresc; dacă nu, eram liber să mă ridic și să plec fără să mă simt vinovat.

Spontaneitatea artei.

Dacă mă uit în urmă, însă, n-aș recomanda și altcuiva să facă cum am făcut eu. Chestia asta poate să meargă la poeți, dar cu siguranță nu și la romancieri. În așteptarea impulsului liric, te poți scufunda în valurile unei vagi mulțumiri de sine. Și ale ne-facerii. Sunt de ajuns șase impulsuri, șase poezii, ca să dea sens vieții unui poet. Romancierii care au scris doar șase pagini – sau chiar șaizeci – nu-și permit nici măcar să bată la ușa posterității.

În prima săptămână am scris câteva paragrafe în fiecare dimineață și eram mulțumit de cum mergeau lucrurile. Trecuse aproape un an de când înecasem

Imitatorii; faptul că mă apucasem iar de scris mă făcea să mă simt viu și demn. Mă bucuram și că nu mai trebuia să mă țin de cine știe ce reguli. Mă simțeam mai puțin calculat și cinic. Acum mi se făcea rău numai când mă gândeam ce metode folosisem. Regulile, număratul cuvintelor, ticurile care ajunseseră să înlocuiască scrisul.

Mai mult decât orice altceva îmi plăcea păcănitul tastelor de la mașina de scris. La birou – unde totul era modern – folosisem computerul pentru prima dată. Sunetului molcom pe care îl făcea tastatura îi lipsea muzica mașinii de scris. Și mai era și sentimentul trăiniciei. Cuvintele pâlpâitoare de pe ecranul lucios păreau efemere, apoase; în schimb, cerneala neagră de pe hârtia albă părea că nu va mai putea fi ștearsă. La birou aveam impresia că produc sclipici. Când lucram însă acasă, simțeam că cioplesc ceva ce avea să dureze o veșnicie.

Este straniu. Realitatea dură de la birou îmi părea falsă. Poveștile ce-și ițeau capul din mașina de scris erau în schimb reale.

După cum îți poate spune orice bătrân hindus, lumea nu este niciodată ceea ce pare.

Între timp, Fizz s-a apucat să facă turul școlilor. Se plictisea și aveam din nou probleme cu banii, cu toate că încă refuzam să vorbim despre asta. N-a găsit însă niciun loc liber. India suferea de molima diplomelor. Aptitudini, talent, abilitate, toate astea erau foarte bune, dar numai dacă erau însoțite de diplome. Iar indienii din clasa de mijloc își scoteau

diplome într-o nebunie, de parcă ar fi plecat la război cu ele. Două masterate, masterat și definitivat, masterat și diplomă de tânăr avocat, masterat în filosofie și masterat în management – căsătorii, slujbe, reputații, absolut totul depindea, se pare, de epitetele astea care nu se mai sfârșeau. De cele mai multe ori, treceau ani buni până ca oamenii să-și dea seama că asemenea chestii erau înșelătoare și că, de fapt, nu-i duceau nicăieri.

Un număr însemnat de indieni din clasa de mijloc se amăgeau cu diplome care nu-i duceau nicăieri.

Fizz n-avea nimic din toate astea, ea nu se dusese nici măcar să-și ridice diploma de absolvire. Aroganța anilor de facultate. Încercările ei erau sortite eșecului. Ar fi ajuns de râsul peonilor care ar fi dat-o afară pe poartă, dacă ea nu s-ar fi purtat ca și cum ar fi avut o grămadă de diplome acasă, ce de-abia așteptau să fie scoase și etalate.

Am început și eu să mă interesez prin tranșee. Dintre toate sugestiile pe care le-am primit, cea mai potrivită mi s-a părut a fi cea referitoare la redactarea de cărți. Un pușcaș din tranșeea mea lucrase odată la o editură de renume. Mi-a povestit ce scandaluri au fost pe acolo. Editura a dat aviz de retipărire pentru niște cărți faimoase, dar în cea mai mare parte n-a făcut altceva decât să le pirateze. Și chiar și situația celor avizate n-a putut fi niciodată lămurită pe deplin. De ceva timp încoace însă, se pare că începuseră să scoată și cărți scrise de autori autohtoni. Acestea erau niște biografii ieftine ale unor oameni de afaceri și politicieni care

plăteau pe față pentru tipărirea cărților și pentru hârtie. În plus, din când în când, mai ieșea câte o colecție de eseuri de cercetare, vândute în prealabil vreunei instituții. Mai încercaseră și cu vreo câteva romane. Acestea se duseseră la fund fără să lase nicio urmă. Era de așteptat ca romancierii interesați să înceapă vreo colaborare cu editura să fie tratați cu refuz.

Editura se numea Cărțile Dharma. Cărțile virtuoase.

Directorul avea o mustață mare. Arăta exact ca un bandit din Valea Chambal. Fuma trabucuri și conducea un Mercedes alb. Numele lui era Dum Arora. Nu citea aproape niciodată. Își făcuse averea din afacerile cu pompe de petrol și cu stații de benzină. Amicul meu din tranșee îmi spunea că Dum Arora îi mărturisise odată care era cartea lui preferată: *Pescărușul* de Jonathan Livingstone. Dum zicea că învățase care era sensul vieții din cartea aceea. Iar pozele cu păsări erau extraordinare.

Ca urmare a acestor fapte, pușcașul meu spunea că nu era rău să lucrezi pentru Dum. Te plătea puțin, dar la timp; și te lăsa în pace. Plătea cinci rupii pe pagină pentru redactare și trei rupii pe pagină pentru revizuire. Dacă te invita la el acasă, te servea cu Johnny Walker Black Label dintr-o sticlă mare. Era generos în asemenea momente. Puteai să bei toată sticla, dacă te ținea. Pușcașul spunea că, atunci când intrai la el în casă, Dum Arora zbiera: *Haanji, johnny-shonny ho jaye?* Bem un *johnny-shonny?*

Frizerul se ducea la el acasă ca să-i vopsească mustățile uriașe. La câteva zile după ce se întâmpla asta, spunea pușcașul, încă mai avea negreală pe față.

Fizz s-a dus să se întâlnească cu el. S-a arătat deschis și prietenos. A vorbit cu înflăcărare despre dragostea lui pentru cărți. A spus că nu-i ies lui bani din cărți, dar că ele îl fac să se simtă spiritual. Iar banii, după cum știm, nu înseamnă nimic; numai cele sfinte au importanță. Nu iei nimic cu tine în mormânt. Numai Dumnezeu ne însoțește în ultima călătorie. A spus că avea să-i dea lui Fizz trei rupii pe pagină pentru redactare. Fizz a zis că ea ar fi auzit că pentru așa ceva se plăteau cinci rupii. El a zis OK. Avea să-i dea cinci rupii pentru că se vedea că era o persoană bună și sinceră.

I-a dat să redacteze povestea vieții unui birocrat. Era un manuscris gros, bine dactilografiat și frumos legat. O autobiografie. Omul se pensionase de mult. Iar volumul era oda pe care și-o închina sieși. Vorbea despre toate lucrurile minunate pe care le făcuse el prin țară. Cum servise poporul indian. De fiecare dată când trăgeam cu ochiul la Fizz în timp ce lucra, observam că mâzgălelile ei rotunde umpleau pagini întregi și că săgețile arătau în toate direcțiile, indicând corecturile care trebuiau făcute.

Spunea: „Tocmai a fost felicitat pentru că a construit un grajd pentru vacile comunale."

Sau: „Tocmai ne povestește cum discursul pe care l-a ținut la Clubul Rotary despre reformele municipale a fost aplaudat la scenă deschisă."

La sfârșitul zilei se întindea ca și cum ar fi fost moartă de oboseală și zicea: „Cincisprezece pagini; șaptezeci și cinci de rupii."

Treaba mea mergea și ea bine. Simțeam că descoperisem o chestie genială, o idee alimentată pe de-o parte de strania călătorie până la Delhi și, pe de altă parte, de un articol pe care-l citisem într-un ziar. Cartea asta avea să fie exact opusul *Imitatorilor*. N-avea să fie mare sau să aibă cine știe câte intrigi, sau să cuprindă mai multe generații. Aveam s-o construiesc în jurul unei singure întâmplări. O întâmplare, o călătorie, un personaj. N-aveam de gând să creez un colier complicat, ci să șlefuiesc un diamant perfect. Simțeam că ajunsesem să înțeleg puterea amănuntului de a ilustra imaginea de ansamblu.

Tânărul sikh nu fusese niciodată nicăieri unde să-și poată lua și calul cu el. Pentru el, pe lume era la fel de mult loc pentru oameni, cât și pentru cai.

Asta scrisesem în prima zi. Povestea mea avea să fie despre un băiat sikh orfan care crește la un seminar teologic sikh, într-un sătuc din Punjab. Introvertit, concentrat asupra studiului religiei și al artelor războiului – un sfânt războinic – el nu a pășit niciodată în afara curții seminarului. Are o singură plăcere, în afară de lecțiile date de Granth Sahib și de cântările *gurbani*-lor: îi place să călărească caii ținuți la școală.

Ei sunt familia lui. Petrece ore întregi călărindu-i, hrănindu-i, țesălându-i. Lui îi e mai ușor să stea cu ei decât cu ceilalți elevi, care vorbesc despre

familiile și prietenii lor. Se trezește câteodată noaptea, bântuit de sentimentul unei singurătăți profunde. Se duce afară, la locul unde caii sunt priponiți sub tamarin. Atunci când stă întins între ei, când îi aude cum fornăie și se foiesc, când le simte coastele calde și catifelate cum se înalță și se coboară, atunci se liniștește. De multe ori rămâne să doarmă acolo.

Caii îi șoptesc. Lui îi place să-i asculte.

Într-o bună zi, când el avea douăzeci și unu de ani, se întâmplă ceva – nu mă hotărâsem încă ce anume – și această întâmplare îl obligă să facă o călătorie până în capitală, până la Delhi. Îi cere voie să plece directorului seminarului, își face pătura sul, își pune sabia la brâu, își ia sulița, încalecă pe cal și pornește la drum. Se duce la Amritsar, vizitează Templul de Aur, întreabă în dreapta și-n stânga și în cele din urmă ajunge la gară.

Și acum urma partea cea mai importantă. Intră în gară, află de un tren care merge la Delhi și se urcă în tren cu tot cu cal. Nimeni nu îndrăznește să-l oprească. Poartă o tunică albastră, cu însemne religioase pe ea; are o suliță; și o privire neînduplecată. Trenul străbate câmpiile din Punjab și Haryana, iar călătoria se dovedește a fi memorabilă, nu doar pentru el, ci și pentru toate celelalte persoane – călători sau oficiali – cu care se întâlnește. Fiecare este obligat să privească lumea cu alți ochi.

Când trenul ajunge în gara din New Delhi, se dezlănțuie o adevărată nebunie. Tânărul sfânt-războinic coboară din tren cu calul lui. Călătorii se împrăștie care-ncotro. Vânzătorii sar speriați la o

parte. Hamalii își scot turbanele și se scarpină în cap. Sunt chemați directorii gării. Sosește poliția. Sosesc și reporterii. India medievală a ajuns în inima Indiei moderne.

Inocența și uimirea iau poziție de atac în fața vicleniei și a uimirii.

Urmează o discuție ciudată.

Citisem asemenea cărți. Povești moralizatoare. Întregul cosmos prins într-un sâmbure. O singură întâmplare care aruncă lumină asupra universului. Avea să fie o carte mică. Avea să ia lucrurile pe îndelete. Dar avea să ridice mari semne de întrebare. Parcă o și vedeam pe rafturile librăriilor: hârtie groasă, litere mari, ecou tăcut.

Speram ca slujba mea de reporter în Punjab și șederea în Delhi, și călătoriile cu trenul să se dovedească a fi niște bune surse de informații, care să-mi permită să-mi duc treaba la bun sfârșit.

De data asta, n-am mai grăbit mersul lucrurilor. Erau zile în care nici nu mă atingeam de tastele mașinii Brother. Mă învârteam în sus și-n jos prin cameră, în așteptarea unei propoziții pe care să o pot trece pe hârtie, a unei idei pe care să o pot prelucra. Sau stăteam pe scaunul fără cotiere și apăsam pe stinghia pentru picioare ca să văd cât de mult se poate îndoi înainte să se rupă. Ce m-a surprins a fost că, la fel ca și în cazul oamenilor, chiar și lemnul de proastă calitate este mai rezistent decât și-ar putea închipui cineva.

În tot timpul ăsta Pound îmi arunca priviri sumbre, iar în spate îl aveam pe Tagore.

Narațiunea avansa precum un firișor de apă pe podeaua unei băi. Viteza de melc îi era imprimată de planul înclinat la un unghi aproape invizibil. Ajunsesem să descriu fiecare nod din turban; fiecare cană de apă rece; fiecare fir de păr din coada calului; fiecare moment în care era ascuțită sabia. Am devenit un minimalist, lucru care nu mă caracterizase până în acel moment. Disecam fiecare gând al tânărului meu erou, după care luam ce găseam și scoteam totul la aerisit cu dezinvoltura unei bunicuțe care golește cufere vechi.

Mi se părea interesant să încerci să intri în mintea unui om simplu și singur. Mi-am dat seama că trebuia să lepăd strat după strat de cunoaștere pentru a putea ajunge la postura asta. De asemenea, trebuia să mă străduiesc să găsesc un ritm în engleză care să poată reda dialectul rural din Punjab. În scopul ăsta, m-am folosit de cei doi *sardar* care ne aduseseră în Delhi.

Am luat-o încet, propoziție cu propoziție.

Nu i-am arătat nimic lui Fizz.

Ea auzea din când în când clămpănitul tastelor și se liniștea.

Au trecut lunile. A trecut și anul. Ne-am făcut prieteni. Ea, eu, noi. Veneau seara la noi în *barsati*, de mai multe ori pe săptămână. Designeri, artiști, actori, jurnaliști, oameni din industria filmului, activiști – și alți exploratori marginalizați, aflați în căutarea unei uși și a unei vieți. Ieșeam împreună să bem, să mâncăm, să ne uităm la câte un film.

Câteodată discuțiile începeau seara și se prelungeau până dincolo de miezul nopții. Vorbeam despre politică, literatură, filme, castă, comunitate, orașe. Agitația din India devenea amețitoare în contextul în care se descopereau greșeli la tot pasul. Pe plan social, politic, individual; în fiecare regiune, religie, limbă, castă, comunitate. Greșeli care în urmă cu cincizeci de ani fuseseră acceptate și folosite pentru a crea o națiune erau acum scoase la iveală și întoarse pe toate părțile.

Domnia lui Rajiv Gandhi se apropia de sfârșit. O nouă bestie, îngrășată cu mituri religioase, se trezea acum la viață. Se pregătea să cutreiere ținutul. Să coopteze și alte bestii. Se puneau la cale mii de revolte.

Fizz și cu mine am trecut prin toate acestea având sentimentul că visam. Sentimentul ăla care parcă nu se mai sfârșea cum că noi de fapt jucam teatru, ne făceam treaba pe scenă, asta în timp ce viețile noastre erau complet diferite de cele închipuite. Astăzi, când totul s-a dus, îmi dau seama că asta nu e ceva atât de neobișnuit. Mulți oameni își petrec zilele imaginându-și că, de fapt, viața lor este alta. Când ajung la capătul drumului – ca mine – nu mai au nimic.

Nici zilele pe care le-au trăit.

Nici pe acelea pe care le-au tot așteptat.

Asta nu înseamnă că toate zilele erau rele. Erau chiar amuzante. Descopeream lucruri, învățam lucruri. Ca de exemplu, să bem whisky și să urmărim păsările, chestii care ne făceau plăcere. În unele

nopți puneam în aplicare unul din cele două lucruri învățate și, în unele dimineți, pe celălalt. Ne-am cumpărat un binoclu Minolta la mâna a doua din bazarul Palika. Era prea greu ca să-l purtăm atârnat în jurul gâtului și trebuia să-l ținem în mână. Avea, în schimb, o imagine foarte clară. Nici pe departe ca aceea a binoclurilor mici de plastic cu care ne jucam când eram copii. Ne jucam cu binoclul Minolta tot timpul, mie mai ales îmi plăcea să-l folosesc ca să mă uit la ea, aflată în colțul opus al camerei. Ca să descopăr cumva și mai mult decât descoperisem deja.

Entuziaști nevoie mare, ieșeam din casă chiar înainte să răsară soarele. Parcul districtual, dâmbul, barajul Yamuna; apoi rezervațiile de la Sultanpur și Bharatpur. Pentru prima dată am început să văd cu adevărat păsările pe care le văzusem pur și simplu toată viața. Faptul că zăream câte un pescăruș pestriț sau câte un arămar vioi ajunsese să ne încânte la fel de tare ca degustarea diverselor sortimente de whisky, ale căror arome se conturau tot mai bine pe măsură ce preparam băutura cu tot mai puțină apă, pentru a simți mai pe deplin adevărata arsură a gustului.

Într-o bună zi mă aflam în piața Connaught, stăteam la coadă la bancă, când m-am uitat afară și am văzut o pasăre din specia *Bucorvus abyssinius*[1] într-un liliac indian. Era să țip de bucurie și m-am

[1] Pasăre al cărei cioc are forma unui corn de vacă și care are o creastă pe cap. Se întâlnește în regiunile tropicale și subtropicale (n. tr.).

repezit la fereastra zăbrelită. Era pentru prima dată când zăream această pasăre. Nici nu mi-aș fi închipuit că ar fi putut fi depistată în inima orașului de beton. Toată lumea s-a uitat la mine cu mirare, iar funcționarul a trebuit să strige iritat când mi-a venit rândul, ca să predau jetonul metalic.

Da, nu erau zile rele. Câteodată puteam chiar să mă păcălesc singur și să-mi zic că aveam o viață împlinită. Și, dintr-odată, se termina rola de film, se aprindeau luminile și eu mă trezeam din visare. Asta nu era viața mea. Era un film. Plăcut, dar ireal. Gândul ăsta îmi venea mai tot timpul. Cel mai adesea, pe când mă întorceam pe înserate de la serviciu, cu viziera ridicată și vântul bătându-mi în față. Sau când eram cu prietenii, dar nu participam la discuția lor. În asemenea momente, aveam impresia că toată lumea în afară de mine avea o viață adevărată.

Viața mea era o minciună. Și, într-o bună zi, va trebui să deschid ochii.

Singurul lucru care nu înceta să fie adevărat era logodna mea neîntreruptă cu Fizz. Trupul ei continua să fie centrul vieții mele. Făceam dragoste cu ea de câteva ori pe zi. Iar în restul timpului, când eram la birou sau scriam la mașina Brother, băteam câmpii în legătură cu ea – ce mai făcuserăm, ce aveam să facem. Câteodată, extazul meu depășea limitele religiosului. Mă simțeam precum un derviș-titirez care a prins în mână un capăt de ață ieșind dintr-un ghem și care nu vrea să-i mai dea drumul

și se rotește și înfășoară ața în jurul său, descâlcind ghemul-univers.

Titirezul nu se va opri până când întregul univers nu va fi descâlcit.

Până când omul nu va ajunge la inima universului și nu va gusta din uitare.

Eu beam zilnic din licoarea unică a uitării. Înțelegeam acum de ce strămoșii noștri preamăreau și în același timp se temeau de extazul sexual. Pentru că, astfel, omul atinge divinitatea. Nu mai are nevoie de preot sau de rege ca să-i deschidă calea. Dragostea – fără regulile impuse de preot sau de rege – este singurul lucru de care ai nevoie. Cheia de la poarta universului o găsești în trupul persoanei iubite.

Eu aveam cheia și descuiam poarta în fiecare zi.

Cum mai putea mie să-mi pese de Regele Turelă sau de stâlpul unsuros, sau de banii pe care nu-i aveam, când o aveam pe Fizz? În anii aceia am descoperit și ne-am făcut unul altuia lucruri de care nu auziserăm și nu citiserăm niciodată. Ne dezbrăcam unul pe altul de toate rușinile pe care le strânseserăm în jurul trupului ani la rândul. Sub aceste straturi am dat de o reacție atât de inocentă, cum nici nu ne-am imaginat vreodată că ar fi putut exista. O bucurie cum rar întâlnești, care nu lua nimic de la nimeni, ci doar oferea. Mi-am dat seama că, pentru a face lumea asta să meargă mai departe, ai nevoie nu doar de goliciunea trupului, ci și de goliciunea sufletului.

Când iubiții își descoperă trupurile, fac sex.

Când iubiții își descoperă sufletele, gustă dumnezeirea.

De fiecare dată când zăceam gol deasupra lui Fizz, știam că atât trupurile, cât și sufletele ne erau dezgolite.

Eram, de asemenea, și aventurieri împătimiți.

Ne plăcea să mergem acolo unde simțeam – cum simt toți iubiții – că suntem primii.

Am descoperit că trupul persoanei iubite are secrete cărora nu poți niciodată să le dai de capăt.

Am descoperit că aceleași secrete scot la iveală de fiecare dată un alt adevăr.

Străbăteam cutele și faldurile trupului lui Fizz și nu încetam să mă minunez.

Câteodată eram atât de încordați, încât începeam să tremurăm chiar înainte de a ne fi atins. Eram precum pirotehniștii, îngroziți de ce s-ar putea întâmpla în momentul în care aveam să atingem bomba. Eu eram tare, încordat, pătimaș și amânam momentul. Ea era îmbujorată, buzele îi tremurau. Și apoi ne atingeam și de fiecare dată urma explozia, iar noi eram durere și extaz, fiare și îngeri, carne și lumină. Fizz și cu mine.

Câteodată, plăcerea era atât de chinuitoare, încât îmi venea să îi rup cu dinții o bucată din trup și să o mestec. Altă dată îmi venea să urlu și urletul meu să ajungă la ceruri.

Știam că lucrurile pe care îndrăgostiții și le fac unul altuia nu sunt greșite.

Știam că nimeni – nicio lege, niciun părinte, niciun prieten – nu poate să intervină între doi oameni îndrăgostiți.

Știam pe atunci că aceia care au iubit cu adevărat știu că cheia de la poarta universului se află în trupul persoanei iubite.

Eu aveam cheia și descuiam poarta în fiecare zi.

Universul pe care îl descopeream era întemeiat numai din dorință.

Lucrurile au început să meargă prost la serviciu. Pe măsură ce trecea timpul, eforturile exasperate ale oamenilor și ale articolelor au început să mă intereseze tot mai puțin. Penismenii Strălucitori care bântuiau coridoarele nu mă speriaseră niciodată; în scurt timp, nici nu i-am mai privit ca pe niște curiozități. O erecție este interesantă pentru că vine și pleacă. O sculă înălțată douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru deja nu mai prezintă niciun interes. Bineînțeles, articolele mă îngrozeau tot mai tare. Parcă erau conectate la pompița cu cortizon. Prezentau lucrurile în așa fel, încât răstălmăceau complet adevărul. Cura de steroizi era însoțită și de doze de răutate.

Când le citeam, câteodată, mă așteptam parcă să văd cum cresc tumori din foaie.

La rândul meu, am observat că devenisem o sursă de profundă dezamăgire pentru cei de la birou. Și chiar un obiect de batjocură. Mă cuibărisem bine în tranșee și trăgeam atunci când trebuia, dar mai mult de atâta nu făceam. Nu era un comportament demn de urmat. Animalele care se purtau astfel puteau să dea peste cap logica stâlpului unsuros. Boala s-ar fi putut răspândi. Pentru că avusesem un

început promițător, oamenii au încercat să mai îmi dea diverse sarcini. M-am descotorosit de toate. Am devenit paranoic. Mă străduiam să fac în așa fel încât să nu intru în contact cu mahării cei mari. Nu voiam să vorbesc cu ei. Nu voiam să le atrag atenția. După ce terminam de rescris un articol, se întâmpla chiar să-l iau la puricat ca să-l fac să sune mai prost. Îl banalizam complet. Așa încât nici să nu sară în ochi, nici să nu trezească la viață cine știe ce sentiment.

Într-o zi, Shulteri m-a scos la prânz și mi-a zis: „Nu te înțeleg."

„Sunt un jurnalist ezitant", am zis eu.

A devenit melancolic și și-a deschis sufletul în fața mea. Mi-a zis că o fi el Regele Turelă Dumnezeu pentru toți ceilalți de la birou, dar că zeii lui erau alții și că erau cu toții morți, și că erau cu toții de domeniul literaturii. Mi-a spus că, în urmă cu doisprezece ani, se hotărâse să se apuce de jurnalism pentru că nu știa cum altcumva să-și înceapă cariera de scriitor. A spus că se așteptase să treacă repede de la jurnalism la scris, dar că fusese prins în capcană. Se bucurase de oarecare succes; primise și ceva bani. Anii trecuseră. Se căsătorise. Avea doi fii. Un apartament drăguț. Un Maruti roșu. Băiatul lui cel mare urma cursurile unei școli scumpe, unde micul dejun pretențios se servea la cutiuță, alături de șervețele de hârtie împăturite cu grijă. Astea erau cuvintele pe care le-a folosit: șervețele de hârtie.

Mi-a spus că în unele zile îi venea greu să adoarmă când se gândea la ce-și propusese el să facă și care fusese rezultatul.

Mărturisirea lui m-a luat prin surprindere. Nepăsarea nărăvită cu care ajunsesem să asociez imaginea lui a dispărut ca prin ceață. La fel și atitudinea cățărătorului care de-abia așteaptă să-ți bage gheata-n față. Mi-am concentrat toată atenția, ca să-mi dau seama dacă își bătea joc de mine sau nu. Mi s-a părut că nu.

Am luat niște *paranthas*[1] la o cafenea aflată vizavi de centrul comercial. Nu prea mai era în vogă. Încă mai avea un nume, dar era evident că nu mai avea niciun viitor. Chelnerii erau mereu bosumflați, iar uniformele le erau neîngrijite. Purtau tunici albe, mototolite și în picioare papuci din plastic. Servirea – chiar și când era vorba de simple *paranthas* – era groaznică. Și dacă mai cereai câte ceva pe lângă – murături, ceapă, unt –, la sfârșit îți era prezentată o notă de plată kilometrică.

Shulteri de-abia s-a atins de mâncare. Eu îmi terminasem porția, iar el aproape că nu se atinsese de-a lui. Pentru o clipă, am avut impresia că de-abia acum îl vedeam pe Shulteri așa cum era el.

„Nu e niciodată prea târziu", am zis eu.

„Asta-mi tot spun și eu", a răspuns el. „Întotdeauna mi-am spus că dacă nu reușești până la douăzeci și cinci de ani să o iei pe drumul pe care vrei s-o iei, nu mai contează. Și, din moment ce eu nu mai pot să fac asta până la douăzeci și cinci de ani, sunt dispus să aștept. Aștept ca s-o fac la momentul potrivit și din motivele potrivite."

[1] Pâine tradițională indiană (n. tr.).

„Înțeleg ce spui", am zis.

A rămas tăcut un timp îndelungat. Era ciudat să-l văd fără zâmbetul acela ironic, nepăsător. Când oare învățase să zâmbească așa? Pe vremea când era tânăr și se lupta cu cei de-o seamă cu el ca să-și găsească locul? Sau mai târziu, când constatase că avea nevoie de un camuflaj ca să poată exista într-o lume străină?

„Crezi că mă păcălesc singur?" a întrebat el.

„Nu facem toți asta?" am spus eu.

Stătea acolo, fără să mănânce, cu fața-i de șoricel încruntată de la concentrare. Tăcerea se întărise pe masă precum untul rece când el a început încet, fără să se uite la mine: „Îți spun eu care e problema."

Am așteptat. Privea în depărtare.

A spus: „Problema e că oamenii ca mine vin de nicăieri. Vin de la marginea pământului. De nicăieri. Îți ia o groază de timp până să ajungi în centrul pământului. Și îți ia chiar și mai mult până să-ți găsești un loc acolo. Nu ți-e ușor apoi să renunți la el, să-l cedezi altuia. Nu e ușor să renunți la bucățica ta de loc din centrul pământului. Nu e ușor."

„Așa e, nu e ușor", am spus eu.

Apartamentul, Maruti-ul roșu, șervețelele de hârtie.

După ce a tăcut, eu am zis: „Dar nu e nici chiar așa de greu. Cred că pur și simplu e vorba de felul în care-ți stabilești prioritățile. Dacă..."

„Nu contează", m-a întrerupt el vesel.

Iarăși zâmbetul ironic. Adoptase din nou o poziție degajată. Era prea mândru ca să accepte sfaturi

de la cineva. Își arătase adevărata față pentru un moment, numai ca să-și mai ia din povara de pe suflet. Nu ca să primească instrucțiuni.

A spus: „Oricum, ce facem noi este extraordinar de important. Eu cred că jurnalismul de calitate este un lucru extrem de valoros."

„Sunt convins că ai dreptate", am spus eu.

Atunci a fost pentru prima și ultima dată când l-am văzut cu garda jos. Ciudat, în loc ca în urma acestei discuții să adopte o atitudine mai prietenoasă față de mine, a început să se poarte și mai urâcios ca înainte. Poate că se temea că-și divulgase, în vreun fel, temerile mascate de calmul perfect. Venele vulnerabile care susțineau erecția strălucitoare. Presupun că, în codul războinicilor din Frăția Penismenilor Strălucitori, a da dovadă de un moment de slăbiciune era echivalent cu a eșua lamentabil.

Atunci când Shulteri și-a ridicat aripa ocrotitoare de deasupra capului meu, n-a mai rămas nimeni să-mi poarte de grijă. Mi-am dat seama că mai puteam să pierd ceva timp prin tranșee fără ca nimeni să mă dea afară. Un mărunt spărgător de nuci. Rămăsesem însă pe cont propriu. O pradă ușoară pentru orice individ sau grup de aiuriți care s-ar fi trezit să facă puțin curățenie prin birou.

La cumpăna dintre decenii, ne simțeam din ce în ce mai fragmentați. La serviciu, eu deja nu mai existam. Veneam și plecam precum un moroi, oprindu-mă din când în când să mai sparg câte o nucă. Nimeni de pe stâlpul unsuros nu se obosea să-mi

arunce vreo privire. Țara era zguduită de un cutremur provocat de lupta de clasă, iar Penismenii se grăbeau să scrie tot felul de articole despre chestia asta. Toată lumea era convinsă că, într-un anumit fel, pertinenta viziune justițiară a unui om înlăcrimat avea să reformeze întreaga Indie. Vârful piramidei claselor sociale avea în scurt timp să susțină baza. Elitele intraseră în panică. Știau că nu-și puteau susține decât propriile indulgențe.

Stăpânul, stăpâna și margarita cu gheață.

Nu aveau însă niciun motiv de îngrijorare. Omul înlăcrimat mărșăluia în ritmul propriu; și n-avea să treacă mult timp până când să iasă mărșăluind pe ușă. Cel pe care-l învinsese – Rajiv Gandhi – avea să moară în scurt timp. Iar piramida claselor sociale avea să-și reia poziția inițială, cu baza pe pământ. Și omul înlăcrimat avea să mărșăluiască până dincolo de linia orizontului și să cadă de pe marginea pământului.

Avea să demonstreze că e mult mai ușor să te lupți pe viață și pe moarte decât să nu-ți pese.

Elitele Indiei aveau să fie în siguranță. Supraviețuiseră ele celor cinci milenii de provocări dure și mai văzuseră oameni precum Buddha, Mahavira, Kabir și Gandhi. Le făcuseră pe plac, îi cooptaseră și mai că nu-i puseseră în vitrină. În scurt timp, în foarte scurt timp, omul înlăcrimat avea să dispară ca și cum nici n-ar fi fost vreodată.

Stăpânul, stăpâna și margarita cu gheață.

Apărați de Frăția Penismenilor Strălucitori.

Am avut timp să mă gândesc la toate astea pentru că nu prea-mi mergea treaba la mașina Brother.

Treceau zilele fără să fi atins o singură tastă. Începusem să am îndoieli serioase în privința valorii a ceea ce scriam. În unele zile citeam din povestea tânărului sfânt-războinic și îmi părea că izbutisem să creez ceva de valoare. Pătrundeam în mintea lui și mă minunam de nedumerirea simplă cu care privea lumea. Mă duceam cu el să văd caii și dragostea lui pentru ei mă emoționa. Îl urmăream cum se spăla zi de zi, iar felul rudimentar în care o făcea mă emoționa. Mă urcam în tren cu el și cu calul lui și eram intrigat de felul în care ceilalți călători reacționau la prezența lui. Apoi, uneori chiar în ziua următoare, citeam ceea ce scrisesem și mă îngrozeam gândindu-mă cât de fals era totul. Mă aflam într-o mare încurcătură: de ce proza de calitate trebuia neapărat să fie ancorată în realitate? Povestea mea avea sens; se citea ușor; nu era de ajuns? Poate că și *Tess D'Urberville* era numai o invenție.

Bravada asta nu dura niciodată prea mult.

După două zile de siguranță și clămpănit de taste, mașina Brother se cufunda în tăcere.

Îi dădusem lui Fizz de înțeles cam despre ce ar fi fost vorba în poveste, dar nu o lăsasem încă să o citească. Ea aștepta răbdătoare, nu-mi cerea nimic, cu toate că vedeam cum o umbră de îngrijorare îi străbătea fața de fiecare dată când ieșeam din birou fără să fi atins nici măcar o tastă.

Și asta nu era totul. Începuserăm să ne certăm destul de des. Și totul pornea de la cele mai mărunte lucruri. Apa lăsată să curgă. Ziarul care n-a

fost împăturit cum trebuie. Ușa care a rămas descuiată. Lumina aprinsă. Cine a uitat să cumpere pâine. Să fiarbă laptele. Să facă ceaiul. Să tragă perdeaua.

Să scrie cartea.

Să o apuce pe drumul cel bun.

De cele mai multe ori uitam repede de la ce anume pornise toată neînțelegerea, pentru că se ajungea la tot felul de lucruri care nu aveau nicio legătură cu nimic. Puneam sare pe răni vechi – ne legam de familie, de prieteni, de ce pierdusem, de ce ne aminteam, de ce făcuserăm sau nu făcuserăm unul pentru celălalt. Ea izbea. Eu tăiam. Ne loveam și ne răneam unul pe celălalt.

Odată a aruncat în mine cu o farfurie cu felii de castraveți.

Eu eram îmbrăcat lejer și citeam pe canapea. Ea era supărată pe mine pentru că nu chemasem instalatorul să repare vasul de la toaletă, care începuse să curgă. Era a nu știu câta zi în care îmi reproșa asta și mă săturasem de cicălelile ei.

Pe mine nu mă deranja să torn apă cu găleata. Și oricum, ea de ce nu putea să-l sune?

„Ai vorbit cu instalatorul?“ a început ea.

Eu i-am răspuns mâțâindu-mă prostește: „Da, da, instalatorul, instalatorul. Vorbit cu instalatorul.“

Ea a zis: „Ai de gând să faci ceva ca să-l repari sau nu?“

Eu am zis: „Da, da, ai de gând să faci ceva ca să-l repari sau nu? Ai de gând să faci ceva ca să-l repari sau nu?“

„Nu mai fi așa un idiot!“ a spus ea.

„Da, da, nu mai fi așa un idiot, nu mai fi așa un idiot", am spus eu.

A luat farfuria de melamină și a aruncat-o înspre mine. Mi-a ricoșat din umăr și și-a deversat conținutul pe pieptul meu gol. Feliile, amestecate cu suc de lămâie, ardei iuți și sare, mi-au rămas lipite pe piele. Răcoare. Și apă care se prelingea.

Stăteam pur și simplu acolo și mă uitam la ele cum picurau. Nu-mi venea să cred.

„Lua-te-ar dracu' de cățea turbată!" am spus eu.

„Marele scriitor Chinchpokli!" a spus ea.

A ieșit, trântind ușa de la intrare. Mai apoi mi-a spus cum râsese tot timpul, de când coborâse pe scări și cât dăduse ocol parcului. Până să se întoarcă, făcusem baie și curățasem mizeria.

Certurile astea, care izbucneau dintr-odată, erau date uitării la fel de repede, laolaltă cu încărcătura nervoasă acumulată de-a lungul mai multor zile. Erau binevenite pentru că ne mai eliberam și ne simțeam mult mai bine după aceea.

Erau însă și altfel de certuri, cele care începeau discret, fără surle și trâmbițe, dar care aveau o intensitate mult mai mare. Porneau de la vreo nemulțumire ascunsă, care la rândul ei ducea la apariția unei alte nemulțumiri ascunse. Acestea, ca de altfel și incandescența brichetei de la mașină, nu se vedeau cu ochiul liber. Dar atunci când trăgeai bricheta afară, era roșie ca focul și fierbinte; și din ce în ce mai fierbinte. Erau certurile rele, care se lăsau cu bosumflări de lungă durată. Nu ne vorbeam, iar furia creștea. În cele din urmă, trebuia să

oprim motorul de tot ca să lăsăm bricheta să se răcească.

În unele zile, se întâmpla ca o partidă de sex grozavă să ne apropie din nou. La un moment dat, trupurile noastre începeau să se agite, să tânjească. Ne dădeam ocol unul altuia, căutând deschizătura perfectă, clipa în care să descuiem poarta trecutului fără niciun alt cuvânt. Exista parcă între noi o legătură invizibilă care ne dădea de înțeles când să facem următoarea mișcare. Se putea întâmpla noaptea, pe întuneric, după o atingere tematoare. Pe bicicletă, după o îmbrățișare neașteptată. Pe terasă, după o privire sălbatică. Ne înțelegeam bine atunci. Cel care făcea prima mișcare nu era niciodată respins; întotdeauna îl aștepta un răspuns pasional.

Certurile noastre se încheiau cu câte o partidă formidabilă de sex. Noi îi spuneam Sex de Ceartă și de-abia așteptam să ajungem la partea asta, chiar și atunci când ne aflam în toiul unui conflict serios.

M-am întrebat deseori de câte certuri ar fi fost nevoie ca pasiunea să înceapă să-și piardă din intensitate. Pentru ca lama să se tocească. În mod miraculos, așa ceva nu s-a întâmplat. Însă temerile mele n-au dispărut.

Eram oarecum conștient de faptul că tot mai desele dispute care marcau relația noastră aveau de-a face mai puțin cu noi decât cu faptul că eu îmi petreceam tot mai puțin timp în fața mașinii Brother. Că stelușele și craniile, culmile și văile, sațietatea-sublimă și cheia de la poarta universului erau toate

legate cumva de abilitatea mea de a umple foaia de hârtie cu cuvinte. Atunci când paginile rămâneau goale, totul se golea. Bineînțeles că aș fi putut trișa. Să apăs la întâmplare pe taste. Să las clămpănitul să devină poveste.

Să las iluzia să devină realitate.

Dar nu eram încă atât de dus.

În timpul ăsta, Fizz trăia un adevărat mister la Cărțile Dharma. Corectase câteva manuscrise proaste. Dar habar nu aveam ce se întâmpla cu ele odată ce erau tipărite. Nu erau în librării. Nu auzeam pe nimeni să vorbească de ele. Parcă ar fi dispărut într-o bibliogaură neagră, laolaltă cu majoritatea cărților din lume. Puține cărți pot să reziste forței care le atrage înspre gaură. După ceva timp, chiar și cele mai mari sunt absorbite. Este o metodă extraordinară de a menține curățenia. Dac-ar fi ca toate bibliogăurilenegre să scuipe odată tot ce-au înghițit de-a lungul timpului, lumea s-ar îneca în hârtie de aruncat la gunoi.

Ficțiune proastă, idei proaste și descrieri foarte proaste.

Pe Dum Arora nu părea să îl mire prea tare absența cărților sale. Am început și noi să credem ceea ce auziserăm de pe la unii și alții. Cum că toată povestea cu cărțile lui Dum ar fi fost de fapt un mare aranjament între el și diverse departamente guvernamentale. Din tipografii se pare că luau direct calea pivnițelor guvernului, ocolind cu dibăcie librăriile și cititorii. Din când în când se mai vorbea

despre ele în ziare, în câte o recenzie plicticoasă pe care nu cred c-o citea vreodată cineva.

Dacă era adevărat, atunci însemna că bibliogauraneagră a guvernului trebuie să fi fost foarte mare.

Lui Fizz nu-i prea păsa de ce făcea, așa că lucrurile astea nu o deranjau. Dum o plătea la timp și era întotdeauna politicos.

Colaborarea lui Fizz cu Cărțile Dharma avea un avantaj straniu. A cunoscut acolo o femeie neobișnuită și s-a implicat într-un proiect neobișnuit. Mai multe luni la rând, asta a fost un subiect de discuție și un motiv de amuzament pentru noi.

Femeia respectivă era o intelectuală rasată, cu câte o diplomă de la Harvard și de la Oxford. Una în sociologie și cealaltă în psihologie. Era măritată cu un bărbat fabulos de bogat. El se ocupa cu producerea și comercializarea de piese pentru mașini. Nu ne-am dat seama niciodată ce fel de piese. Fuma pipă și vorbea despre *The Economist*. Era enervant de politicos și mereu spunea ceva de genul „Îmi permiteți?", „Îmi dați voie?", „Lăsați-mă pe mine", „Plăcerea a fost de partea mea". Am observat cât de mult se străduia să le facă pe femei să se simtă în largul lor.

Soția lui însă n-avea timp de asemenea politeți. Avea o frumusețe tăioasă – precum Indira Gandhi sau Margaret Thatcher. O față ascuțită care nu te lăsa să pierzi timpul cu tâmpenii. Părul scurt îi stătea vâlvoi. Era presărat cu fire de argint rece. Vocea-i era precum un desfăcător de conserve – rece, măsurată, ascuțită. Te tăia. Noi o porecliserăm

dna regină-rea. N-o auziserăm niciodată să spună o vorbă bună despre cineva sau ceva. Fizz îmi spunea că până și șoferii sau servitorii și-i tăia ca pe niște conserve de supă. De fiecare dată când se adresa vreunuia dintre ei, se lăsa cu vărsare de sânge. Trebuia să-ți întorci privirea.

Îmi făcea impresia unei tipe care insistă să fie perfecționistă și dură. Sunt mulți astfel de oameni, foarte inteligenți, pentru care maleabilitatea este totuna cu slăbiciunea și care se opun cu vehemență amândurora. Cunoștințele empirice – și, de foarte multe ori, bogăția – îi fac să disprețuiască sentimentalitatea. Lumea este un loc dur; se întemeiază pe principiile enunțate de Darwin; dacă ești cu capul în nori, chestia asta nu te ajută cu absolut nimic. În vasta gamă de metode de exprimare pe care ei ajung să o stăpânească, siropul politețurilor de zi cu zi nu-și mai află locul.

Dna regină-rea avea tot ce și-ar fi putut dori – diplome, bani, confort, poziție socială, copii, creier. Și, cu toate astea, își impunea sieși și celorlalți niște standarde foarte ridicate. Viața ei, așa cum era, era produsul propriilor eforturi. Nu datora nimic nimănui. Aceia care nu aveau nimic nu se puteau învinovăți decât pe ei înșiși pentru acest lucru. Dezgropase securea războiului împotriva lumii și acum își croia drumul cu securea în mână.

Lumea este un loc dur.

Dum Arora a trimis-o pe Fizz să se întâlnească cu ea. Dum i-a spus că doamna respectivă voia să angajeze un asistent de cercetare inteligent. Dum a

spus: „Este o doamnă foarte drăguță, foarte îndrăzneață. Numai că este întotdeauna puțin cam furioasă."

„Furioasă?" a întrebat Fizz. „Furioasă pe cine?"

„Furioasă pe lume", a răspuns Dum. „Furioasă pe lume. Așa sunt unii oameni. Unii oameni sunt furioși pe mama și pe papa. Alții sunt furioși pe soție. Alții pe șef. Alții pe copii. Și alții sunt furioși pe lume. Dna Khurana este foarte furioasă pe lume. Dar este o doamnă foarte drăguță. Foarte îndrăzneață."

Fizz s-a dus să se întâlnească cu ea. Locuia în Maharani Bagh, într-o casă mare cu uși înalte, cu mobilă veche, colonială, și cu diverse obiecte de artă modernă. La început, Fizz a fost poftită într-o sufragerie întunecată, a fost servită cu un pahar de apă și apoi invitată într-o cameră de lucru cu covoare pe jos, cu rafturi de cărți din lemn de tec și cu lămpi înclinate. Casa era cufundată într-o tăcere impusă, iar servitorii umblau în vârful picioarelor. Eu am așteptat în fața porții mari de oțel, sprijinindu-mă de bicicletă la umbra unui *siris*. Copacul își vărsase vata galbenă pe șosea, iar eu m-am apucat să culeg puful care încă nu se descompusese și să-l suflu mai departe. Paznicul în uniformă gri și cu o șapcă gri tivită cu fir de aur pe cap s-a uitat la mine dezgustat.

Dna regină-rea n-a fost prea furioasă pe lume în ziua aceea. A fost doar foarte severă. A supus-o pe Fizz unui adevărat interogatoriu. Prima ei întrebare a fost: „Faci sex în mod regulat?" Fizz i-a răspuns zâmbind: „Ce înțelegeți prin regulat?"

Întâlnirea a decurs bine. Nici chiar dna regină-rea n-a putut rămâne rece la farmecul degajat și deloc agresiv al lui Fizz. Studia în acel moment obiceiurile de masturbare ale masculului indian. Nu exista o documentație serioasă în domeniu, spunea ea. Avea nevoie de cineva care s-o ajute cu strângerea de date. Fizz trebuia să ia interviu câte unei persoane și să-și ia notițe pe care să i le aducă ei. Nu era nevoie să înflorească frazele. Să le întortocheze în toate chipurile sau să le ordoneze în vreun fel. Tot ce avea de făcut era să predea materialele. Și să-și ia banii. O sută cincizeci de rupii pe interviu.

„Ține minte, fără înfloriturí, fără exagerări. Numai adevărul-adevărat. Analiza trebuie să respecte datele."

„Arată-te înțelegătoare. Încurajează-i să ți se confeseze."

„Garantează-le confidențialitatea. Dă-le impresia că ești în temă."

„Încurajează descrierile grafice."

„Dă-le impresia că ești o persoană căreia îi pot face destăinuiri. Nu te implica."

„O sută cincizeci de rupii pe bărbat."

„Banii când vii cu marfa."

„Crezi că ești în stare?"

„A, și să nu uit. Nota bene. Discreția este esențială. Poți să vorbești cu soțul tău despre asta, dar cu nimeni altcineva."

„Numai doi oameni o să le știe adevăratele identități. Tu și cu mine. OK, poate și soțul tău. Dacă vrei tu să-i spui. Cu toate că nu te-aș sfătui."

Fizz i-a zis că avea s-o sune în ziua următoare pentru a-i da răspunsul.

Dna regină-rea a spus: „Ține minte, Fizz, ăsta e un studiu serios. Să nu lași subiectul să te inducă în eroare. Gândește-te că aduni informații despre ritualul de defecație al greierilor."

A făcut o pauză de un moment, mulțumită de fraza care tocmai îi ieșise pe gură. După care a zâmbit crispat și a spus: „De fapt asta-i o chestie fainâ, chiar foarte fainâ! Asta e! Bărbații sunt precum greierii – se freacă, se freacă, tot timpul se freacă. Viețile noastre se desfășoară pe fundalul zumzăitor al frecatului lor. Bieți greierași!"

În noaptea aia, Fizz a făcut o încercare cu mine.

„Tu o faci?"

„Da."

„Chiar și acum?"

„Da."

„Da!"

„Da."

„Când ai început?"

„La opt ani."

„Se poate să începi la opt ani!"

„Da."

„Cum s-a întâmplat?"

„Un accident plăcut."

„Nu asta, cum s-a întâmplat? Unde erai?"

„Aa, eram la budă. Stăteam pe WC. Afară strălucea soarele. Fereastra era deschisă."

„Și?"

„Și m-am frecat. Și m-am frecat."

„Ca un greiere?“

„Ca un greiere.“

„Și?“

„M-am simțit mai bine ca niciodată. Pământul se cutremura. Păsărelele cântau. Mintea mi s-a deschis precum o floare.“

„După care?“

„Mi-am impus să mă țin de treaba asta.“

„Adică?“

„Cel puțin de două ori pe zi. Oricât de ocupat aș fi fost.“

„A aflat cineva? Părinții, servitorii, prietenii?“

„Sunt sigur că da. Cu toții.“

„Nu ți-a fost rușine?“

„Nu îndeajuns cât să mă opresc.“

„Te-au prins vreodată?“

„Da. O dată. În pat, sub plapumă. Vărul meu m-a prins. I-am spus că doctorul îmi recomandase să fac asta. Tocmai avusesem icter.“

„Te-a crezut?“

„Nu sunt sigur. M-a întrebat dacă putea să și previnã icterul.“

„Și?“

„I-am spus că da.“

„Și așa e?“

„Nu sunt sigur. Este recunoscută însă ca antidot împotriva plictiselii și a mâncărimii înnebunitoare a testiculelor.“

„Și pe unde ai făcut-o?“

„În ce locuri adică?“

„Da.“

„În băi, dormitoare, trenuri, autobuze, biblioteci, săli de clasă, săli de cinema, avioane, la marginea drumului."

„La marginea drumului?"

„O singură dată. Am fost provocat cu nerușinare de către o expunere trecătoare."

„A unei persoane pe care o cunoșteai?"

„Nu, a unei persoane care se afla în trecere."

„Locul preferat?"

„Patul."

„Cel mai neobișnuit loc?"

„Pe șaua însoțitorului, la motoretă. Royal Enfield. La treisprezece ani. Eram cu vărul meu. Mi-a ieșit de unde era și s-a frecat de șaua care vibra. Până să-mi dau eu seama ce se întâmplase, s-a și terminat. Uite, mami, fără mâini!"

„Lasă prostiile. Acum vorbim de greieri."

„Scuze."

„La ce te gândești când... când faci asta?"

„La femei."

„Termină cu glumițele. La ce anume mai precis?"

„La tot. La ce văd, la ce fac, la ce ating..."

„Bine, gata, am înțeles. Ce anume te excită?"

„O carte. O revistă. Un film. O imagine. Un sunet. Un miros. Dar cel mai mult și cel mai mult, amintirile, amintirile, amintirile."

„Amintirile?"

„Îmi amintesc ce-am făcut. Ce n-am făcut. Ce-am văzut. Ce mi-am imaginat."

„Te gândești la o persoană pe care o cunoști?"

„Uneori."

„Și alteori?“

„La o persoană pe care am zărit-o în grabă. Sau la o persoană pe care aș fi vrut s-o cunosc.“

„Dar asta e o chestie total aleatorie!“

„La fel e și viața.“

„Toți bărbații fac asta?“

„Da.“

„Chiar și atunci când ar putea s-o facă pe bune?“

„Da.“

„Există bărbați care să prefere să facă așta mai degrabă decât chestia pe bune?“

„Se poate.“

„Dar tu? Câteodată poate?“

„Refuz să răspund la această întrebare pe motiv că răspunsul poate fi folosit împotriva mea.“

„Dar noi vorbim acum de greieri!“

„Scuze. Da. Nu.“

„Ce?“

„Nu. Eu nu. Nu prea.“

„Sunt diferite metode de a o face? Tehnici, adică.“

„Cu siguranță.“

„Și tu?“

„Abordarea mea e învechită.“

„Ce înseamnă asta?“

„Mâna cu care scriu. Câteodată mai variez și o folosesc pe cea cu care mă spăl. *Apna haath jagannath.*“

„Ce?“

„Suntem cu toții binecuvântați să fi fost înzestrați cu mâna Domnului.“

„Mai ai ceva de declarat?“

„Mărturisesc că fără știința ta am abuzat astfel de tine de mai multe ori. Mintea este un animal lipsit de moralitate."

Tocmai atunci s-a auzit țipătul Maestrului Ullukapillu.

Fizz a spus: „Gata. Nu mai vreau să mai aud nimic. Ești dezgustător."

Eu am răspuns: „Doamnă, eu nu fac decât ce-mi ordonă hormonii mei să fac. Mă frec frec. La fel ca și greierii. Îmi pare rău că te-am supărat supărat așa de tare."

Fizz a răspuns: „Băiețel rău ce ești! Arată-mi ce faci faci!"

A sunat-o pe dna regină-rea și i-a spus că ar vrea să facă o încercare. Femeia de știință i-a dat un chestionar pe baza căruia să organizeze interviurile – se asemăna destul de mult cu ce încercase Fizz să facă cu mine. Și i-a repetat ce-i mai spusese în legătură cu înțelegerea, încurajarea destăinuirilor, intimitatea, distanțarea, discreția, rigoarea academică. Și ritualurile de defecație ale greierilor.

Fizz l-a ales pe Philip ca prim subiect al studiului. A venit la noi acasă ca să devină cifre într-un tabel. Era în perioada de nespălare și era groaznic de murdar. Eleganța incoerentă pe care a afișat-o era calculată. În timp ce vorbea dădea din umeri în toate chipurile, se scărpina în cap și schița zâmbete vagi. Un băiețaș căruia i se lua primul interviu.

În cele din urmă s-a ridicat în picioare și a întrebat: „N-ai niște rom?"

Mai bine rom în burtică decât căcat în fundulică. Era unsprezece și jumătate dimineața.

Ea a scos sticla de Old Monk.

Și-a preparat un pahar mare în care n-a turnat prea multă apă, l-a dat pe gât dintr-o suflare și a început să vorbească.

„Șmecheria e", mi-a spus ea mie în seara aia, după ce ne băgaserăm amândoi în pat, „că totul depinde de privire și de tonul vocii. M-am prins eu. Trebuie să nu lași să ți se citească emoțiile pe față. Să nu zâmbești niciodată. Dacă într-adevăr trebuie, zâmbește numai cu gura, niciodată cu ochii. Să ai grijă să nu-ți tremure vocea. Să nu te bâlbâi niciodată. Vorbește clar și cu îndrăzneală. Fă să pară ca și cum totul ar fi o chestie foarte serioasă. Și te vei trezi vorbind despre ritualurile de defecație ale greierilor."

„O faci în timp ce stai în cap?"

„Smochinele sunt singurele fructe care te excită instantaneu?"

„Dacă o bagi în cremă de ouă fierbinte, se schimbă gustul cremei?"

„O bagi în viteza mică sau în viteza mare? Și ce faci dacă ies scântei?"

Foarte scurt. Și la obiect.

Lumea este un loc dur.

Poartă-te cu oameni ca și cum ar fi greieri.

Dna regină-rea s-a arătat mulțumită de rezultate. I-a înmânat imediat cele o sută cincizeci de rupii. Ascunse politicos într-un plic alb cu margini roșii și albastre, pe care trecuse numele lui Fizz,

sublinat cu o linie. Două bancnote. Una de o sută. Una de cincizeci. Prinse laolaltă cu o agrafă de hârtie galbenă. Fizz mi-a dat mie banii, iar ea și-a băgat agrafa în geantă.

În noaptea aia am ieșit în oraș, ne-am îmbătat, am venit acasă și am făcut dragoste. Pentru prima dată am simțit energia vieții sexuale a unei alte persoane străbătând-o pe a noastră. În timp ce mă mișcam cu ea și în ea, am început să o întreb timid despre primul ei interviu, iar pe măsură ce ea îmi dezvăluia încet cele mai adânci secrete ale lui Philip am amețit amândoi atât de tare, încât de-abia mai puteam să respirăm. Ea trecea dincolo și întârzia să se mai întoarcă, iar eu trebuia să mă lupt ca să nu mă duc și eu, să rămân în minunatul loc ce desparte viața de uitare.

Să rămân în momentul în care ești cel mai viu înainte de a fi mort.

Sondajul a dat noi dimensiuni vieții noastre amoroase. Chiar atunci când credeam că ajunseserăm în punctul în care nu mai aveam nimic de descoperit și că numai dubiosul Sex de Ceartă ne mai putea salva, am descoperit posibilitățile unui *ménage à trois* virtual. În urmă cu cinci ani, ar fi fost de ajuns să aud numai de un alt bărbat ca să înnebunesc de gelozie. Acum însă, așa ceva mă excita.

Înainte să terminăm cu Philip, a apărut Ravi. Apoi Alok și Anil și Udayan. Fiecare dintre ei ni se alătura în pat pentru câteva zile și fiecare aducea cu

el propriile picanterii. Înainte să ne băgăm în pat nu spuneam mai nimic, însă ardeam amândoi de nerăbdare, eram încordați și destinși, umezi și fierbinți, trup și suflet. Și apoi, chiar înainte să alunec în ea, începeam să vorbim. Eu întrebam și ea îmi spunea. Eu întrebam și ea îmi spunea. Și vorbeam și vorbeam și vorbeam. Până târziu în noapte, mișcându-ne încet. Învesmântat cu dorința ei, spuneam lucruri pe care dacă le-aș fi spus cu orice altă ocazie, mi-ar fi sfâșiat inima. Și de multe ori după asta, pe când scriam la mașina Brother sau trudeam în transeele subeditoriale, chiar s-a întâmplat să mi-o sfâșie. În asemenea momente trebuia să-mi limpezesc capul și să înec această voce, înainte ca ea să-mi înece simțul rațiunii. Înainte să transforme un joc amuzant într-un duel fatal.

Un *ménage à trois* virtual.

Problema era că asta nu era o fantezie jucăușă, ca oricare alta. Nu era ca glumițele cu care se tachinează de obicei iubiții. Asta era o chestie bazată pe fapte reale, desprinse din viețile unor bărbați în carne și oase. Era ca și cum ar mai fi fost cineva cu noi în pat, cineva adevărat. Și de fiecare dată când terminam și stăteam să ne tragem răsuflarea, ținându-ne de mâinile umede, apărea sentimentul ăsta enervant cum că am fi fost violați.

Cum că locul nostru sfânt ar fi fost pângărit.

Nici nu apucaserăm bine să înțelegem însemnătatea descoperirii pe care o făcuserăm când, nu departe de locul în care ne aflam, soarta a prins să

ne rescrie viețile. Să ne dea puterea de a ne îndeplini visele.

Și, precum în parabolele străvechi, să ne arate miezul ei găunos.

Bibi Lahori

Într-un sat mic de lângă Kurukshetra – acolo unde, în vremuri străvechi, *Pandavas*[1] și *Kaurava*[2] se luptaseră între ei până când lumea stătuse în loc, participând astfel la întocmirea unui minunat tipar, de o moralitate îndoielnică însă, pe care *Mahabharata* îl aplică întregii umanități –, într-un sat mic, o femeie de un optimism nesovăielnic se pregătea să moară.

În cea mai grandioasă carte din lume, *Mahabharata*, scrie că noi toți trebuie să trăim și să murim conform ciclului nostru karmic. O ilustrare perfectă a zicalei universale, care spune că după faptă vine și răsplata. Viața pe care o trăim acum este urmarea celei precedente. Însă mărețul *thriller* moral ne mai ordonă și să ne revoltăm împotriva karmei și a regulilor sale despotice. Ne învață cum să o supunem.

---

[1] În *Mahabharata*, Pandavas sunt cei cinci fii ai lui Pandu, dăruiți acestuia de către Kunti și Madri, soțiile sale (n. tr.).

[2] Un termen sanscrit ce se referă la descendenții lui Kuru, rege legendar, strămoș al mai multor personaje din *Mahabharata* (n. tr.).

Să o schimbăm. Ne spune că, în timp ce ne trăim viața de acum, scriem povestea vieții ce va urma.

Mahabharata nu conține învățături religioase.

Nu se rezumă nici pe departe la așa ceva. Este o operă de artă.

Înțelege că oamenii se vor prăbuși întotdeauna în hăul nestatornic ce se cască între siguranța moralității și ispita imoralității.

În acest spațiu nestatornic al incertitudinii devin oamenii oameni.

Nu animale, nici zei.

Înțelege că adevărul este relativ. Că este definit de scop și de context. Îi încurajează pe cei mai nobili dintre oameni – Yudhisthra, Arjun, însuși Lordul Krishna – să mintă, așa încât să poată servi cauza unui adevăr mai important.

Înțelege că lumea este pusă în mișcare de dorință. Și că acea dorință este ceva ce nu poate fi știut. Dorința aduce cu ea moarte, distrugere, durere. În același timp însă, creează dragoste, frumusețe, artă. Este cel mai de seamă motiv pentru care nimicim. Și unicul motiv pentru care creăm.

Iar creația este viață. Creația este karma.

Îi iartă, așadar, și pe aceia care doresc fără măsură. Îl iartă pe Duryodhana[1]. Omul care dorește fără încetare. Omul care grăbește începerea războiului ce va pune capăt tuturor războaielor. Îi garantează

[1] În *Mahabharata*, cel mai în vârstă fiu al regelui orb Dhritarashtra și al reginei Gandhani, cel mai mare dintre frații Kaurava și principalul oponent al celor din neamul Pandavas (n. tr.).

un loc în paradis și admirația zeilor. Cu dorința și creația de partea lui, cel mai urât dintre oameni rămâne, totuși, om.

Trebuie să cunoști lumea înainte de a-ți încheia socotelile cu ea. Trebuie să fi dorit înainte de a nu mai dori. Nu ai niciun merit în a renunța la ceva ce nu cunoști.

Cea mai grandioasă carte din lume smulge voința din brațele religiei și i-o dă înapoi omului.

Religia este fantezia unui profesor ce dorește să-și disciplineze elevii.

Mahabharata este oda bucuriei, pe care un maestru o închină vieții.

Povestirile sale în ramă scutură bine de tot religia și o întorc pe toate fețele. O lasă să își examineze singură spinii otrăviți.

Le dă oamenilor șansa de a fi splendizi. Arhitecți chinuiți de îndoială, ce și-au zidit singuri una dintre cămărușele vieții. Acei Duryodhana ce câștigă, chiar în timp ce pierd.

Pe acest străvechi câmp de bătălie al *Mahabharatei,* bătrâna doamnă zăcea pe patul de moarte. Cât trăise, urmase multe dintre principiile enunțate de *Mahabharata.* Se revoltase împotriva karmei, o supusese, o schimbase. Fusese o victimă a profesorilor smintiți și a fanteziilor lor disciplinare, a religiilor lor moralizatoare.

În ultimele zile ale lui 1947, răul cel mult așteptat a venit să-i cutreiere pământurile. Într-o seară, târziu, casa ei din afara orașului Lahore a fost

răscolită de către elevii profesorului. Pe soțul ei cu pieptul bombat – de a cărui greutate zdrobitoare învățase să se ferească din timp, apelând la tot felul de manevre iscusite – l-au târât afară din casă, în curtea din față. L-au apucat de brațele-i puternice și l-au înjunghiat metodic cu pumnalele argintii, în timp ce el urla și se zbătea.

Elevii și-au făcut treaba în tăcere. Aveau de îndeplinit o misiune. Nu se dădeau în spectacol.

Nu a fost surprinsă când l-a auzit strigându-i numele în timp ce murea. „Sheila!"

Avea aceeași intensitate pe care se obișnuise s-o audă nopțile.

Cei mai mulți dintre cei care lucrau la fermă fie muriseră, fie fugiseră. Ea a privit de unde stătea ghemuită pe podea, ochii ei frumoși și albaștri de-abia ițindu-se deasupra pervazului. Ca într-un film, și-au șters pumnalele de *kurta* soțului ei după ce-au terminat treaba. Apoi s-au apucat să cotrobăiască prin casă, iar ea s-a ascuns sub pat. Nu au ars casa pentru că știau că unul dintre ei avea să se întoarcă în scurt timp ca să și-o însușească.

Nu voiau decât să vadă dacă mai rămăsese cineva în viață.

Ea a ieșit câteva ore mai târziu, când începuseră să se audă glasurile șacalilor. Mai întâi, noaptea a fost străpunsă de urletul prelung al unuia dintre ei. După care au început și ceilalți. Nu a plâns. Dacă nu te uitai la stomacul despicat și la încâlceala de intestine însângerate, ai fi crezut că dormea. Nu avea nicio zgârietură pe față. L-a căutat prin buzunarele

de la *kurta*. Pungulița din piele de cămilă era acolo. A luat-o. Și i-a mai luat ceasul Favre Leuba cu cifre romane, inelul mare de aur de pe deget și lanțul de la gât, de care era atârnată o poză cu el și cu tatăl lui pe strada Oxford din Londra. Ambii purtau pălării melon și paltoane. Cu greu, i-a tras și brățara de pe încheietura dreaptă. Era pătată de sânge. A trebuit să o șteargă de *kurta*, acolo unde ucigașii își șterseseră pumnalele. Pe brățară era gravat, cu litere italice, Sansar Chand. S-ul și C-ul aveau câte o buclă în vârf.

Era evident că oamenii nu veniseră să jefuiască. Veniseră să facă curățenie.

După ei, aveau să apară prădătorii.

A intrat înapoi în casă și și-a dat jos toate podoabele pe care le avea pe ea, inclusiv inelușele care-i strângeau degetele de la picioare. După care a deschis cuferele și și-a aranjat banii și bijuteriile. A pus deoparte lucrușoarele mărunte, dar valoroase – inelele și cerceii de nas. A făcut o singură excepție. Un *payal* din argint masiv – lat de vreo zece centimetri – pe care-l primise de la mama ei, care îl primise și ea, la rândul ei, de la mama ei. A strâns totul într-o bocceluță de muselină, care-i încăpea în palme. Restul lucrurilor le-a aruncat într-un cufăr mic de lemn, prevăzut cu balamale și încuietori din fier.

Apoi a deschis ușile dulapului greoi din lemn de tec, marca Burma, a sprijinit oglinda gravată de la Banaras de placa din spate, a așezat în fața ei o lumânare aprinsă, a luat foarfeca de tăiat pânză și a început să-și taie părul lung. Îl îngrijise de când era

mică. Îi venea până mai jos de coapse și era foarte bogat. Se prindea de minune între brațele foarfecii și scotea un sunet foarte plăcut atunci când era secerat. L-a tăiat scurt, cât de bine a putut.

În lumina gălbuie, pâlpâitoare, s-a văzut transformându-se într-un băiat frumos și delicat. Un nas mic și fin, urechiușe perfecte, o guriță perfectă și, nu în ultimul rând, piesa de rezistență – o bărbie care ieșea în afară, cu o despicătură care de-abia se observa. Când s-a uitat în jos, și-a văzut părul strâns pe podea, precum un *salwar* pe care l-ar fi lepădat. Preț de o clipă, a rămas uitându-se la el. După care s-a aplecat și a cules două fire. Apropiindu-se de oglindă, și-a trecut câte unul prin fiecare din găurile din urechi, rămase goale acum, după care le-a înnodat strâns cu degetele ei fine. Nu le puteai observa decât dacă te aplecai foarte aproape de fața ei.

Și-a dat jos hainele. În noapte nu se auzeau decât urletele șacalilor. Poate că și elevii profesorului se duseseră să se odihnească. Ca și restul trupului ei, sânii îi erau mici și tari. În ciuda faptului că avusese doi copii, sfârcurile erau rozalii, și nu întunecate. Dar erau îngroșate. Sansar Chand obișnuia să tragă de ele cu buzele lui groase până când ei îi venea să țipe. Le-a atins repede cu degetele. Stăteau drepte. Începea să i se facă frică. A rupt o fâșie din pânza cearșafului. A modelat-o cu foarfeca și, ținându-și respirația, și-a legat-o strâns peste sâni. Sfârcurile ieșeau în afară ca niște pietricele. A început să răsufle mai rar, le-a apăsat încet cu palmele și a

așteptat. Când și-a luat mâinile, banda albă care-i încercuia lumea era perfect netedă.

A introdus bancnotele pe care le găsise într-un cilindru îngust, pe care l-a înfășurat apoi într-o bucată de muselină fină și albă, de care a legat o ață mică. Și-a ridicat piciorul drept pe pat, a închis ochii, s-a deschis încet cu mâna stângă și a băgat banii. Nu a fost mai dificil decât ce făcea noapte de noapte cu Sansar Chand.

A scos niște haine mai vechi de-ale fiului ei cel mare, Kewal, și a început să le probeze. Kewal și cu fratele lui mai mic, Kapil, fuseseră trimiși la Delhi când începuseră necazurile cu Gandhi-Jinnah-Hinduși-Musulmani-India-Pakistan. Erau acolo de aproape șase luni. Sansar Chand spunea că avea să-i aducă înapoi de îndată ce se liniștea lucrurile. Cel mai bine îi veneau pantalonii de școală ai lui Kewal, de culoare kaki. Avea numai doisprezece ani, dar purta aceeași mărime ca și tatăl lui. Iar mama lui era atât de micuță, c-o puteai ridica într-o mână. Niciodată în toată viața ei lungă n-avea să treacă de patruzeci și două de kilograme. Își trecuse o frânghie peste pantaloni, ca să nu cadă de pe ea.

După ce și-a completat garderoba cu o cămașă și o haină, arăta exact ca un băiețel drăguț, gata să plece la școală.

Fantezia care se desfășoară în fața ochilor deschiși ai unui profesor sever.

A îngropat cufărul cel mic cu balamale de fier în groapa pe care o săpase cu două săptămâni înainte

într-un colț, în *puja*. A astupat-o cu nămol, folosindu-se de mâini și de picioare, a vărsat un pahar cu apă peste ea și a bătătorit pământul cu picioarele. După care a luat brațe întregi de haine curate și murdare și le-a aruncat în colț. Nu-i venea în minte cu ce altceva să ascundă locul. A luat cu ea doar un rucsac mic de pânză. Pusese în el pachețelul cu bijuteriile mici învelite în muselină și mai multe haine de-ale lui Kewal. A mai aruncat înăuntru și o mână de *mathis* uscate. Nu prea îi plăceau ei, dar cel puțin n-aveau să se strice.

Mai avea un singur lucru de făcut.

S-a dus la bucătărie și s-a întors de acolo cu brațele pline de lemne de foc, pe care le-a aruncat pe soțul ei cel patriot. A făcut drumul de paisprezece ori ca să aducă suficiente lemne cât să-l acopere. De fiecare dată a trebuit să treacă peste trupurile măcelărite ale lui Kallu și Raka. Elevii nu se purtaseră la fel de respectuos și cu ei. Le mutilaseră fețele și le tăiaseră gâturile. Nu și-a putut face curaj să se uite, dar i s-a părut că lângă gurile sângerânde le-a văzut penisurile. Bucățele mici de carne însângerată.

Necircumcise.

Falusuri cu care să te joci de-a baba-mija. Acum-e-acum-nu-mai-e.

Știa că ceilalți nu erau așa. Ei nu se jucau de-a hindușii. N-a îndrăznit să se ducă până la bordeiul muncitorilor. Putea să vadă locuința joasă de pe fereastra de la bucătărie. Grinzile de lemn, acoperișul de paie, lampa de furtună atârnând de cuiul din grinda de lângă ușă. În lumina lămpii, întins peste

prag, se afla trupul lung al lui Jarnail. Picioarele îi dispăreau în umbră. Turbanul îi fusese tras de pe cap, iar acum zăcea cu fața în jos, înecat în părul des. Se vedea că se luptase pentru viața lui. Avea spatele stâlcit și era sânge peste tot, chiar și pereții de lut erau stropiți. Mâna întinsă încă îi mai era încleștată pe *kirpan*.

Cele două găini albe – botezate ColectorulSahib și ColectorulMemsahib – care stăteau în același bordei cu muncitorii, se învârteau acum în jurul cadavrului lui ca și cum ar fi fost doi ofițeri de marină aflați în inspecție.

Din fericire, lemnul era uscat ca iasca și fusese tăiat în bucăți mici pentru bucătărie. Nu i-a fost greu să-l care și să-l împrăștie uniform peste soțul ei. Folosindu-se de o *lota* mare de alamă, s-a străduit să toarne peste el cele două canistre de *ghee* pe care le avea în magazie. Mirosul molatic, grețos, a îmbălsămat aerul nopții.

A intrat înapoi în casă, și-a luat rucsacul de pânză și s-a așezat să-și tragă răsuflarea lângă grămada de soț-și-lemn-și-*ghee*. A stat mult timp acolo, așezată pe vine. Nu mai era suflare de om în întreaga gospodărie. În ultimii treisprezece ani, fusese de-ajuns un cuvânt din partea ei și toată lumea sărea s-o servească. Venise aici la paisprezece ani, soția cea micuță și drăguță a lui Sansar Chand. Nu-i luase însă mult timp să își asume rolul de *bibiji*.

Ascultase cu atenție poveștele mamei ei, care îi spusese – de nenumărate ori – că bărbații sunt

precum șerpii. Mitul este mai puternic decât realitatea. Cei mai mulți șerpi nu mușcă. Unii au colți, dar n-au venin. Iar pe acei câțiva care posedă și săculeți cu otravă, trebuie să-i vrăjești cu măiestrie. Nu este greu. Mișcă-te mereu și fă-i să se uite încotro vrei tu. Cu timpul, vei putea să-i lași fără colți pe cei mai mulți dintre ei. Cu timpul, vei învăța să te miști cu atâta măiestrie, încât ei nici nu vor mai putea să se uite acolo unde nu vrei tu să se uite.

Femeile care îi înfruntă pe bărbați, spunea mama Sheilei, nu ajung nicăieri, doar să fie izgonite din casă și din suflet. Femeile care se poartă cu bărbații ca și cum ei ar fi niște creaturi dezgustătoare ale întunericului, pe care trebuie să le păcălești ca să le supui, ajung să conducă lumea.

Poartă-te cu bărbații ca și cum ar fi niște șerpi. Mitul este mai puternic decât realitatea.

La paisprezece ani, Sheila era suficient de femeie cât să înțeleagă ce-i spunea mama ei. De la început s-a purtat cu Sansar Chand ca și cum acesta ar fi fost o creatură dezgustătoare a întunericului. A învățat foarte repede cum să-l facă – pe el, un bărbat irascibil și cu doisprezece ani mai mare decât ea – să scâncească de plăcere. Bazându-se pe instinct și pe rațiune, a învățat să își folosească trupul așa cum soțul ei nu și-ar fi imaginat niciodată că ar fi putut s-o facă. A învățat cum să-l oblige să se tempereze, oferindu-i plăcere după cum voia ea. A învățat de asemenea foarte repede, spre imensa ei satisfacție, că un bărbat care a iubit un țipar zburdalnic nu se va mai mulțumi niciodată cu un pește inert.

Ea se putea schimba în țipar sau pește după bunul plac. Sansar Chand nu a avut nicio șansă.

A învățat repede cum s-o mulțumească pe soția lui, cea care-i lua mințile. Ce-i oferea ea era prea minunat ca să se abțină mai mult de o zi sau două.

Sheila i-a dăruit lui Sansar Chand unele dintre cele mai plăcute momente din viața lui. Ei, însă, nu i-a mers la fel de bine. Calculele pe care și le făcea în permanență, sfaturile practice ale mamei ei, toate astea i-au răpit capacitatea de a mai resimți plăcerea. Motoarele dorinței ei au suferit avarii iremediabile. Strategul care-i sălășluia în cap i-a ucis trupul. Pentru ea, actul sexual nu era capul de linie al tuturor călătoriilor, locul de odihnă după o trudă îndelungată, finalul fericit al tuturor lucrurilor, ci instrumentul de care se folosea pentru a obține alte lucruri.

Mama Sheilei era o femeie chinuită și înăcrită care tremura toată în fața soțului ei și de-abia dacă îndrăznea să spună o vorbă în prezența lui. Nu s-a bucurat niciodată de un moment de tandrețe alături de omul cu care se căsătorise. Și pentru că atât dorința, cât și voința îi erau străine, a învățat-o pe fiica ei cum să supraviețuiască. După o viață întreagă în care observase doar, fără a întreprinde nimic, înțelesese ce trebuia să o învețe pe fata ei să facă pentru ca aceasta să țină frâiele în mână. Era vorba de cine deținea controlul, asta îi nenorocise ei existența.

A înzestrat-o pe tânăra ei fiică cu arta controlului.

Sheila s-a eliberat din plasa dorinței, dar s-a trezit prinsă de alte lucruri, mai mărunte.

Ghee-ul începuse să se prelingă pe pământ. Sheila de-abia dacă își mai putea zări soțul sub bucățile de lemn pe care le împrăștiase peste el. S-a uitat în jur. Chiar dincolo de zidurile joase, din lut, ale gospodăriei, începeau câmpurile. Se uita la ele și le vedea pierzându-se în noapte, acoperite de tulpinițe de grâu. În curtea împrejmuită de zidurile de lut nu se auzea decât zăngănitul de la troaca vitelor, acolo unde erau legați bivolii. Din când în când, se mai auzea câte unul cum se oprea din rumegat, fornăia și se scutura cu zgomot. Cei trei câini corciți – unul bătrân și doi tineri – care, noapte de noapte, erau în stare să asurzească ferma cu lătrăturile lor atunci când simțeau vreun intrus – stăteau acum liniștiți lângă ușă, fără să se miște.

Corciturile supraviețuiesc pentru că știu de partea cui să se dea.

Sheila uitase lumânarea. A intrat înapoi în casă și a luat-o. Flacăra se zbuciuma groaznic în bătaia vântului, dar nu se stinsese. A luat o bucățică de lemn îmbibată în *ghee* și a apropiat-o de flacără. A durat un minut până să se încălzească lemnul și să se aprindă. Când a început să pârâie, i-a dat înconjur soțului ei și a aprins rugul din patru părți. În timp ce făcea asta, recita din *Gayatri Mantra*, singurul imn religios pe care îl știa. *Om navom bhur swah tatsa vi tar varanyum, bhargo devasya dhee mahey deho yo naam prachto dyat swaha.* Din nou și din nou.

Când flăcările au început să danseze și să sară, scoțând pârâieli înfundate, a aruncat în foc și

bucățelele de lemn pe care le mai avea în mână, s-a întors cu spatele, și-a luat rucsacul de pânză și lampa de furtună și a plecat. Poarta din butuci era întredeschisă. Rămăsese descuiată după plecarea elevilor. S-a strecurat tăcută afară, cu lampa de-abia pâlpâind, a ieșit de pe poteca nămoloasă care dădea în drumul principal și a dispărut în verdele câmpurilor. Fără să scoată aproape niciun sunet, cele trei corcituri i-au urmat pașii mici și siguri.

Cerul era plin de stele cu nasuri ascuțite.

Luna era umflată ca o femeie în luna a șasea.

Un ultim șacal momea lumea cu o voce diavolească.

S-a uitat o singură dată în spate, când ieșise de pe pământurile ei și ajunsese la marginea crângului de mango al vecinului. Casa părea atât de departe, iar înăuntrul curții putea să vadă o gaură portocalie care tot creștea și mânca din noapte.

Sheila era o supraviețuitoare. Viața pur și simplu nu putea s-o învingă. I-a luat mai mult de cinci ani ca să-și întemeieze din nou o casă și o familie, dar niciun moment în toți acești ani nu s-a îndoit că avea să aibă din nou tot ceea ce avusese odată. În săptămânile și lunile ce s-au scurs după ce a dat foc cadavrului soțului ei și a ieșit pe poarta întredeschisă în noaptea înstelată, ea a devenit un pion ce se mișca fără încetare, printre alte milioane de pioni ce se mișcau fără încetare. Era un joc de șah asupra căruia jucătorii pierduseră controlul. Hindusul, musulmanul și omul alb. De fapt, părea că

fugiseră cu toții de la masa de joc, fără ca măcar să se mai prefacă că ar fi deținut controlul, că ar fi avut vreun raționament sau vreun plan. Acum, în timp ce regii și caii se ascundeau pe la marginea tăbliei, pionii se izbeau nebunește unul de altul, provocând distrugeri.

Sheila s-a mișcat fără încetare. Și inteligent. Evitând coliziunea cu ceilalți pioni, croindu-și cărare pe tabla învolburată. A mers și a mers, singură sau în grup. S-a urcat în autobuze și a stat jos sau în picioare. A călătorit cu trenul, pe acoperiș sau pe culoare. A văzut mai multe cadavre decât ar trebui să vadă cineva într-o viață de om. Profesorii din ambele tabere își instruiseră bine elevii.

Bărbați și femei, copii și prunci. Aruncați singuri sau în grămezi. Toate hainele lor colorate de același sânge nămolos. Gâturi tăiate, măruntaie trase afară, piepturi sfârtecate, capete zdrobite, falusuri ciopârțite. Acum-e-acum-nu-mai-e. S-a obișnuit cu ochii care o fixau goi, moartea dezordonată a acelora care se grăbesc. Mâini și picioare sucite în toate felurile, gâturi întoarse în unghiuri ciudate.

Unele imagini i s-au întipărit în memorie. Au bântuit-o zi de zi, pentru tot restul vieții. Ghemuită într-o gară mică de lângă Bhikhiwind, prinsă între mai multe trupuri care se înghesuiau unele în altele în căutarea senzației de căldură și confort, cu soarele ivindu-se roșu pe deasupra câmpurilor, a observat un tren lung care a trecut încet pe lângă peron, împrăștiind păsările sculate cu noaptea-n cap. Și-a deschis ochii în vreme ce trenul se strecura pe lângă

ei într-o tăcere aproape perfectă. Cei îngrămădiți în jurul ei dormeau cu toții. Trenul cel încet, a văzut ea, era plin de oameni care nu se mișcau. Un tablou încărcat. Unii aveau frunțile despicate. Alții beregatele. Zăceau unii aruncați peste alții, într-o dezordine totală. Toate ușile erau deschise și culoarele erau sufocate de oameni nemișcați. Cu păcănituri lente, vagoanele treceau pe lângă peron. Nu se vedea nicio mișcare, nu se auzea niciun fluierat sau vreun negustor ambulant. Ea a privit nemișcată, ca într-un vis. În ușa penultimului vagon era un băiat tânăr, cu pielea deschisă la culoare și cu părul buclat, căruia de-abia i se iviseră tuleiele, al cărui cap atârna în afară. Se uita fix la ea. Cu ochi adânci și liniștiți. Când roțile de fier au trecut peste o îmbucătură de șine, vagonul s-a zguduit, iar ultimul tendon a cedat și el. În timp ce ea privea, capul cel blond și tânăr – cu tuleiele de-abia ieșite și cu părul buclat și cu ochii adânci și liniștiți – a căzut pe peron precum o minge și a început să se rostogolească. A țipat. S-a trezit toată lumea. Și-a îngropat capul în brațe. Trenul a trecut mai departe, pătrunzând în povestea profesorilor obsedați de disciplină. Pe vremea aia, ea înțelegea că a ucide un om era ca un pas pe care-l făceai dincolo de o linie.

Odată ce l-ai făcut, e ca și cum ai omorî pui.

Poți să omori unul pe zi, ca să ai ce pune pe masă. Sau, dacă trebuie, poți să ucizi și o mie ca să ai la petrecere.

Iar în acel moment, India și Pakistanul, de-abia născute, erau ocupate să organizeze un banchet.

Șase sute de mii de pui e o cantitate foarte bună.

Nu contează mărimea sau forma.

Kosher sau *kaput*. Chiar nu contează.

Livrarea la domiciliu este asigurată. Pe distanțe ce nu depășesc o mie cinci sute de kilometri.

Vă mulțumesc, domnule.

La revedere.

La fermă, în noaptea pumnalelor strălucitoare, trebuise să-și impună să rămână indiferentă, calmă. Iar acum începea să înțeleagă, obosită de teribila cunoaștere. După asemenea cunoaștere, cât plâns. A devenit chiar mai puternică decât era. A supraviețuit chinului și mizeriei din taberele de refugiați, s-a reîntâlnit cu fiii ei, s-a zbătut ca să obțină despăgubiri pentru vastele domenii ale soțului ei, iar după ce le-a obținut – peste două sute de acri de teren, acoperiți cu păduri și tufe – și-a scos cilindrul dintre picioare și bijuteriile din pungulița de muselină și s-a apucat să desțelenească pământul.

Salimgarh fusese abandonat de cei care fugeau în sens opus. Pe terenurile ei se afla o casă, într-o stare foarte proastă. În unele zile Sheila stătea în curtea casei și încerca să se gândească dacă acolo stătuse vreodată o femeie care fusese nevoită să fugă în miez de noapte, cu sânii legați și vaginul plin. Dacă bărbaților din viața ei li se tăiaseră penisurile și dacă le fuseseră apoi așezate lângă urechi. Dacă ea nu se afla chiar acum în vechea curte a Sheilei din Chowdhury Kalan, la șase kilometri cum zboară cioara dinspre bazarurile aglomerate din

Lahore, chiar lângă un copac *harsingar* pe care îl plantase Sheila, care se umplea noaptea de flori albe și strălucitoare emanând un parfum dulce, flori lepădate apoi dimineața. Toamna târziu, Sheila întindea cearșafuri sub ramurile copacului și în fiecare dimineață le găsea pline de floricele micuțe, cu tulpinițe aurii. Ea le lua și le punea în grămăjoare parfumate peste tot prin casă.

Sansar Chand îi spunea Sheilei floarea lui de *harsingar*. Care înflorea noaptea și era frumoasă ziua.

Pentru că nu găsea niciun bărbat zdravăn la trup care să vrea să vină să-i desțelenească pământul, ea s-a dus la inspectorul de poliție și l-a convins să-i dea deținuții care executau sentințe pe viață la închisoarea districtuală. Aceștia era bărbați posaci, trecuți prin ciur și prin dârmon – ucigași și tâlhari – și au sosit în lanțuri. Ea îi supraveghea la muncă călare pe calul cel mare și maro. Părul încă nu îi crescuse, și-l ținea strâns sub o șapcă și începuse să-i placă să poarte pantalonii kaki ai lui Kewal. Acum dădea comandă să i se croiască pe măsura ei.

În săptămâna în care au sosit – douăzeci de oameni împreună cu doi polițiști care-i păzeau cu puști zornăitoare –, ea l-a împușcat pe unul în coapsă atunci când a început să și-o mângâie provocator și a invitat-o să se așeze acolo. Îl chema Jagga. Fusese luptător în sat și ucigaș plătit, folosit în disputele regionale. Băgase frica în toți din zonă. Supraveghetorul a lăudat-o pentru reacția promptă. S-a dus vorba în ținut. Mitul lui Bibi

Lahori căpăta proporții. Cu timpul, avea să se vorbească despre ea ca Bibi, cea care vâna călare, împreună cu omul alb, și care își făcuse drum cu pușca în Salimgarh, în adevăratul sens al cuvântului, atunci când izbucniseră răscoalele Partiției. Ceilalți deținuți au învățat să se poarte. Și, pentru că îi hrănea bine și le dădea săptămânal câte o uncie de ulei de mușchi cu care să se frece pe piele și pe scalp, au învățat și să o respecte.

După ce și-au ispășit sentințele, mulți dintre ei s-au întors la fermă ca să lucreze pentru ea. Le-am auzit poveștile când eram copil, iar pe unii dintre ei i-am văzut ajunși la bătrânețe. Bija *chuda*, cel care omorâse patru nobili cu securea, pentru că îi violaseră sora. Dhuus *majhbi*, înalt de un metru și jumătate și care doborâse odată un cal după ce-i dăduse un pumn în cap. Gama *jat*, care putea să bea o găleată de lapte pe nerăsuflate. Bira *marasi*, care apuca șerpii de coadă și îi izbea de copaci.

Aceștia erau oamenii care i-au jurat ei credință.

Oamenii se pleacă mai degrabă în fața unei femei puternice decât a unui bărbat puternic. În fața unui bărbat îngenunchează din invidie și frică. În fața unei femei, din cauza misterului și din teamă. Oamenii înțeleg ce anume îi motivează pe bărbații slabi sau pe bărbații puternici, sau pe femeile slabe. Dar habar nu au ce le motivează pe femeile puternice. Nu înțeleg ce anume le face să funcționeze; nu știu cum să le tălmăcească ADN-ul.

Niciun bărbat nu va fi vreodată egalul unei femei puternice.

A trebuit ca Indira Gandhi să moară pentru ca bărbații puternici din India să-și adune curajul.

Istoria abundă în astfel de exemple. Uitați-vă în jur. Fiecare familie abundă în astfel de exemple.

După ce copacii au fost tăiați – vulpile omorâte; șerpii zdrobiți; sambhar, neelgai, cerbii bălțați și porcii sălbatici mâncați – Bibi Lahori a început să are și să semene.

La fel cum se întâmplă cu toate femeile puternice, Sheila a devenit axa în jurul căreia se rotea tot ceea ce exista. Sătenii, administrația locală, *kotwali*, negustorii, intermediarii din zonă. Lumea din jurul ei căpăta formă datorită bărbaților și femeilor puternice, care pierduseră totul și învățaseră astfel valoarea fiecărei zile pe care o aveau de trăit. Erau cu toții de nedoborât. Iar ea era cea mai dură dintre toți. Nu era compromisă de dorință. Era blestemată de lipsa ei.

Izbindu-se de forța ei, fiii i-au devenit niște budinci. I-a trimis la un internat scump din Ajmer și i-a privit cum cresc în mijlocul capetelor încoronate din Rajput și al unei bogății găunoase. Pe măsură ce creșteau, ea avea impresia că se transformă în nuci de cocos. Pluteau undeva deasupra pământului, protejați de coroana banilor, imaginându-și că trăiesc într-o altă lume. Ea știa că ar fi fost de ajuns un vânt puternic ca să-i doboare la repezeală. Niciunul dintre ei, nici măcar în glumă, n-a învățat să are, să mulgă o bivoliță sau să se uite la un spic de grâu.

Ambii fii s-au căsătorit cu fete alese de mama lor. Drăguțe, blondute, cu forme de-abia mijind, din

casta *kshatriya*[1]. Absolvente de facultate. Capabile să facă o mâncare din legume în trei ore; capabile să croșeteze un pulover până la glezne în trei zile. Ambii fii și-au luat niște slujbe călduțe în oraș. Kewal și-a luat diploma în contabilitate și s-a stabilit în Mumbai, dând naștere seminției Manhattany, care avea să dispară nu numai din Salimgarh, dar aproape și din India. Kapil s-a angajat negus-tor la o companie care făcea să pară că vânzarea săpunurilor și a șampoanelor ar fi fost un act onorabil. Astfel a ajuns să umble prin orașele și orășelele din inima Indiei, ceea ce l-a legat mai puternic de țară, chiar dacă el trăia în mijlocul siguranței luxoase a vilelor și al servitorilor, și al sistemelor audio Grundig, și al mașinilor puternice, și al cluburilor conduse de câte un colonel burtos ieșit la pensie.

Eu m-am născut în neamul lui Kapil. Doctorul a venit acasă pentru a asista la naștere. Se pare că n-aveam nicio grabă. După care a trebuit să-mi dea o palmă ca să mă facă să plâng. Chiar și așa, m-am oprit imediat din plâns și m-am uitat urât la el.

După ce au trecut anii și lucrurile s-au înrăutățit, mama a început să-mi spună că eu încă de la început fusesem împotriva stilului de viață al tatălui meu.

---

[1] În hinduism, comunitatea umană este împărțită în patru caste: *brahmana* – brahmanii, preoții și învățătorii; *kshatriya* – regii, războinicii și aristocrații; *vaisya* – negustorii și meseriașii; *sudra* – servitorii și agricultorii (n. tr.).

Câteodată protestam și spuneam că nu era așa. Dar adevărul este că mă plictisea, iar din plictiseală a luat naștere un mare dezgust. Uram cluburile și ponositele seri dansante organizate la intervale regulate pe scânduri de lemn, în ritmul ghetelor mele de zi cu zi; sălile de biliard, pline de băieței șmecheri și de bătrâni care pariau pe pahare de whisky; bărbații cu picioare subțiri și femeile cu picioare groase, îmbrăcați cu tricouri albe și tenișii, învârtind rachete și înghesuindu-se pe terenurile de badminton; barurile stătute, populate de bărbați de vârsta a doua care se excitau pentru că stăteau pe scaunele de la tejghea. Uram glumele puerile pe care le făceau bărbații ăștia și familiaritatea cu care mă băteau pe spate. Uram camerele de odihnă pe ai căror pereți vopseaua începuse să se cojească, întotdeauna cât mai îndepărtate de sala de dans, camere în care acești bărbați neliniștiți – unchii – mă încolțeau și-și puneau mâinile lor transpirate pe pantalonii mei și mă mângâiau. După care îmi luau și mie mâna și mi-o puneau pe pantalonii lor. Îi uram pe acești bărbați atât de mari și de grași, și de înfierbântați, și de umezi, și de insistenți, și de frustrați. Îmi uram neputința de a reacționa în astfel de momente.

Așa a fost cu tatăl meu. Mă plictisea și, încetul cu încetul, din plictiseală a luat naștere un dispreț profund. Lumea în care se vindeau săpunuri, se inventau mărci, se sondau piețele nu mă impresiona cu nimic. Nu suportam să-l aud vorbind de management și de marketing și de profit. De fiecare dată

când se întorcea de pe drum și începea să povestească de noile preferințe ale clienților, îmi venea să țip. Ideea de a-i privi în permanență pe oameni ca pe niște aspiratoare în gura cărora se mistuiau cumpărăturile mă îngrozea. Săpunul mobil pentru lumea bună. Pasta de dinți care-ți conferă un statut. Șamponul pe care îl folosesc starurile de cinema. Îmi venea să arunc cu farfuriile în perete, să răstorn masa, să dansez din buric.

La rândul lui, el mă credea un fraier. Se lua mereu de cărțile pe care le citeam. La început le ascundeam sub saltea, le puneam printre manualele de la școală sau în dulap, printre haine. Având mare grijă întotdeauna să le pun în așa fel încât să nu se îndoaie. După care au trecut anii și nu mi-a mai fost frică și am început să le fac teancuri peste tot prin cameră, chiar și pe vasul de la toaletă. El intra, eu mă uitam la el peste coperta cărții pe care o citeam, el arunca o privire ucigătoare fiecărui teanc din cameră, bombănea ceva printre dinți și pleca.

De asemenea, nu pierdea nicio ocazie de a face remarci batjocoritoare la adresa băieților care erau slabi ca femeile. Băieți care, spunea el, își petreceau timpul citind „romane prostești". Băieți care nu erau în stare să se încheie la șliț. Băieți fără niciun fel de viitor.

Pur și simplu nu exista nimic care să ne lege. Era o greșeală a vieții faptul că eram nevoiți să ne suportăm unul pe altul.

Mi-era mai ușor să stau cu mama. Ea nu mă judeca. De fapt, întreaga viață ea fusese cea care

fusese în permanență judecată. Puteam să stau ore întregi și să vorbesc cu ea despre copilăria ei, despre anii de liceu. Genul de povești care ar sfâșia inima oricărui fiu, dacă s-ar opri numai să asculte. Glume de-ale fetelor, nebunii, vise care s-au transformat toate într-o rutină ucigătoare, pentru că părinții și tradiția și clanul au conspirat să facă o cutie de carton dintr-un copac.

Să preambaleze și să ucidă orice speranță.

Mă uitam la poze îngălbenite cu ea de pe vremea când avea codițe și râdea copios și avea brățări noi care îi străluceau pe brațe și mă uitam la ochii ei stinși de acum și mi se frângea inima.

Anii pierduți. Copacul care a fost tăiat și din care a fost făcută o cutie de carton, tocmai când începea să crească. Viața pierdută. Erau zile în care stăteam întins pe pat după ce vorbisem cu ea și mă gândeam că dacă mi-aș putea pune o singură dorință care să se îndeplinească, mi-aș dori să-i pot da înapoi toți acei ani, pe toți, iar pe tata și pe toți bărbații pe care îi mai cunoscuse să-i scot din viața ei și să-i duc undeva departe.

Chiar și acum, când scriu asta și totul a trecut de mult, e de ajuns să mă gândesc la ea cu codițe, râzând, cu brățările sclipindu-i pe brațe, și inima mi se umple de durere. Trebuie să mă ridic de la birou și să ies să iau aer. Să mă urc până la rezervorul de apă, să mă uit înspre vale, să încerc să mă calmez.

Mi-am impus să nu mă mai gândesc la ea.

Durerea nu trebuie cultivată. Nu așa trebuie să-și ducă cineva viața.

În orașe precum Bareilly și Jhansi și Allahbad, eu îi eram însoțitor. O însoțeam la doctor, la cinema, la piață. Când eram cu ea, cel mai mult îmi plăcea să merg la piața de legume, de trei ori pe săptămână. Cred că, de când erau împreună, tata nu mersese nici măcar o dată cu ea. Ar fi fost sub demnitatea lui. Îi căram coșul din plastic verde și o ajutam să aleagă și să se târguiască. Îmi plăcea să ating legumele și fructele. Le mângâiam, le simțeam. Ardei capia, roșu: cu vârfurile degetelor. Varză, măr: cu palma. Mango: cu nasul. Nuci de cocos: cu urechea.

Cel mai mult și mai mult îmi plăceau strigătele melodioase cu care negustorii își făceau reclamă: *gobhi-aalu putchee-putchee; alu-gobhi putchee-putchee. Ek rupaiya pyaaz – khaye mian nawab; khaye mian nawab – ek rupaiya pyaaz.* Mulți dintre cei care strigau erau ca muzicienii clasici hinduși, alimentând pasajele captivante cu aceleași cuvinte. Molatic, încet, ascuțit, alungit, la pas, repejor, în galop. *Bhindi-tori, bhindi-tori; le le bhindi, le le tori; tori le le, bhindi le le; le le bhindi, le le tori; tori-bhindi, bhindi-tori.* Intrau parcă în transă în timp ce cântau, iar dacă închideai ochii ți-ai fi putut imagina că te afli într-o școală de muzică și că studenții își încălzesc vocile.

Și culorile contau. De fapt, când am mai crescut, culoarea mâncării a devenit pentru mine la fel de importantă ca și gustul. Nu-mi plăceau legumele care, după ce erau gătite, se transformau într-un piure maro. Îmi plăceau *bhindi*, verde strălucitor;

masur daal, de un galben scânteietor; dovlecii de un arămiu-închis; feliile roșii de pepene verde, cubulețele portocalii de papaya, merele roșii întregi, guavele verzi ca frunza.

Îmi plăcea să mănânc atât cu ochii, cât și cu papilele gustative.

Aceasta se datora timpului petrecut în Salimgarh, unde tot ce era de mâncare venea murdar de noroi și frunze și era apoi spălat bine la fântână înainte să fie pus pe masă.

Îmi plăcea să mă duc la Salimgarh. Cu peisajele sale cuprinzătoare și câmpurile vălurite, acoperite cu mușt ar și năut și trestie, și grâu, cu crângurile de guave și ber, și mango, cu semănatul și creșterea, și culegerea recoltelor și a legumelor, cu turmele de bivoli și de boi, și calul singuratic, cu țăranii deșirați, cu aroma de pământ și fără niciun fel de reguli prețioase de etichetă, ferma lui Bibi Lahori era o țară a minunilor. Exact opusul casei noastre din oraș, cu toate calculele legate de săpun și de psihologia clientului.

Pe vremea când eram copil mergeam la Salimgarh în fiecare vară și iarnă, cele mai dure anotimpuri. Vara, în cea mai mare parte a zilei, nu te puteai încumeta să ieși afară desculț și, atunci când totuși ieșeai, trebuia să bei înainte nenumărate pahare de *katchi lassi* – jumătate lapte, jumătate apă, amestecate cu zahăr din plin și fulgi mari de gheață, tăiați din calupul mare care sosea în fiecare dimineață din oraș, învelit în cherestea și pânză de sac. Iarna nu te puteai atinge de apă dacă nu o încălzeai

înainte; în Salimgarh am învățat eu să beau ceai cu lapte, din care găseai întotdeauna la bucătărie, preparat pentru musafirii care nu mai încetau să sosească și pentru muncitori, care strângeau paharele de alamă în palme și câteodată și le lipeau de fețe ca să-și dezmorțească obrajii și să inhaleze aburul aromat. Acolo am descoperit eu că *surrrchai* avea o aromă deosebită. Toți cei din Salimgarh, inclusiv Bibi Lahori, făceau *surrr*.

Când mergeam la Salimgarh, luam întotdeauna cu mine zeci de cărți și în lungile ore cât eram obligat să stau în casă mă îngropam în hârtie. Din moment ce tatălui meu nu-i plăcea să viziteze ferma sau pe mama lui, eram scutit de vreo scenă.

Când puteam să ies – dimineața devreme și seara târziu în timpul verii sau la amiază iarna – colindam pur și simplu pe câmpuri. Era amuzant să te plimbi pe *bundh*-ele înguste. Puteai să te joci. Să numeri pașii dintre colțuri, să mergi cu spatele, să sari într-un picior. Dimineața, muncitorii de la fermă aduceau trestie de zahăr, iar eu mestecam voinicește din băț până când îl făceam franjuri-franjuri, după care îl scuipam pe tot și mă duceam să mă spăl pe dinți. Bibi spunea: Ăștia sunt fiii pe care i-au produs fiii mei! Sunt sigură că se și șterg la fund cu hârtie după ce s-au spălat cu apă!

În unele zile, ca să mă dau macho, mă duceam cu băieții de la fermă să-mi fac nevoile în aer liber. Era o fâșie lângă albia secată a râului, chiar acolo unde se termina ferma, unde toată lumea făcea caca. Pe fundul albiei fuseseră plantați pepeni. Zona de caca

era uscată și coaptă de soare, cu mici gropițe și vălurele și pâlcuri de buruieni cu frunze ascuțite. Te învârteai, găseai un loc neprihănit, continuai să vorbești și-ți dădeai drumul. Toți aveau cu ei câte o sticlă de apă; iar la întoarcere, se frecau pe mâini cu noroiul de lângă fântână. M-am supus și eu ritualului. Dar, când am ajuns acasă, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă duc la baie și la săpunul tare și roșu, marca Lifebuoy. Chiar dincolo de locul unde ne ghemuiam noi pe vine era un teren neutru. Era de partea cealaltă a albiei. Acolo tufișurile erau foarte dese, iar iarba înaltă, cu vârfuri ascuțite, era ca un zid impenetrabil. Acolo era zona pentru femei. Era respectată cu sfințenie, mai ceva decât băile de la hoteluri care aveau pictate pe uși câte o regină strălucitoare. Câteodată însă, de unde mă chinuiam eu cu picioarele amorțite, vedeam printr-o gaură în zidul de iarbă niște picioare frumoase care stăteau și ele pe vine și simțeam cum mă apucă dintr-odată pofta.

De fapt, eu uram acele incursiuni, în special din cauza disconfortului fizic. Și pe măsură ce dorința de a mă conforma regulilor îmi scădea, am încetat să mă mai duc. Celălalt lucru pe care îl uram era să merg pe câmpurile cu trestie de zahăr. Frunzele îmi zgâriau pielea. Dar, la vremea aceea, era atât de multă trestie de zahăr peste tot, încât era imposibil să nu mai treci printre niște tulpini din când în când.

Trestia din Salimgarh m-a marcat pe viață. Când eram copil mestecam trestie de zahăr, beam suc din trestie de zahăr și mâncam mereu din zeama lipicioasă pe care o fierbeau ca să se îngroașe în cazane mari, în partea de nord a fermei, sub cei doi copaci mari de mango. Dinții au început să mi se strice devreme și de atunci tot așa au ținut-o. Dacă ar fi să stabilesc trei laitmotive ale vieții mele, acelea ar fi: cărțile, Fizz și durerile de dinți. Calmantele – aspirină, combiflam, brufane – remediile băbești – cuișoare cu țepi, ulei de cuișoare amestecat cu apă, comprese cu gheață, cărămizi fierbinți – le-am experimentat pe toate din fragedă copilărie.

Până să ajung la adolescență, învățasem să mă descurc cu durerile de dinți așa cum se descurcă un campion de surf cu valurile. În cea mai mare parte a timpului, durerile surde nu-mi ridicau probleme. Sugeam toată ziua din dintele care mă durea, trăgând afară durerea, gustând din amestecul gretos de sânge și puroi. Noaptea îmi băgam pumnul în obraz și împingeam în pernă. Viața mergea mai departe. Cu timpul, dintele dureros se potolea. Trecerea de la o stare de bine la durere și invers era ca o trecere de la valurile line la cele învolburate și invers.

Dar în zilele în care se isca câte o furtună și era atins vreun nerv stricat și valurile începeau să se înalțe și durerea era de nesuportat, atunci eram pus la încercare. Puseurile erau atât de puternice, încât era imposibil să le izolez în gură și simțeam cum îmi explodează capul. În asemenea momente trebuia să mă închid în mine, să-mi blochez simțurile și, la fel

ca toți marii sportivi, să ajung încetul cu încetul, lăsând la o parte zbuciumul năprasnic, la o stare de calm perfect. Stând nemișcat, aveam să mă avânt pe coama valurilor și, când valul se mistuia, aveam să aștept liniștit să apară altul. Mă duceam într-un colț liniștit al casei, îmi închideam ochii și mă duceam cu placa pe valuri. În asemenea momente, chiar și cel mai neînsemnat zgomot, chiar și cea mai mică mișcare putea să-ți strice echilibrul și să te doboare în genune, iar durerea tot mai puternică te putea face chiar să leșini.

Calm perfect. În fața uraganului.

În cele din urmă, am devenit chiar dependent de durere. Aventurile mele nebunești au început să-mi provoace o plăcere amară. Câteodată, când valurile se potoleau – iar eu stăteam cu placa într-un colț liniștit – îmi atingeam nervul cu vârful limbii și, când puseurile începeau să-mi izbească creierul, îmi luam și eu placa și mă avântam. Savurând durerea, savurând pacea. Durere, pace. Puseu, liniște. Durere, pace. Puseu, liniște.

Odată ce ai devenit maestru, nu te mai dai cu placa pe valurile învolburate pentru că așa s-a întâmplat să fie, ci pentru că așa vrei tu să fie.

Dar chiar și maeștrii trebuie să iasă la pensie într-o zi. La începutul anilor nouăzeci, am crezut că îmi venise și mie vremea. Dinții mei deja trecuseră de problema cu deranjul și durerea, cu plutitul și cu aventuratul în ape mai învolburate. Erau atât de stricați, încât de-abia îi mai puteam folosi, exact ca un bătrân. Câțiva se ciobiseră, bucățele din ei

desprinzându-se în timp ce mâncam. În unele zile, când o sărutam pe Fizz, ea se plângea că o înțepau în buze și că-i dădea sângele. Mâncam numai pe partea stângă; în dreapta era un teren minat, cu nervi stricați și tranșee înșelătoare. Nici nu mi-ar fi trecut prin minte să mușc dintr-o ciocolată mai tare sau dintr-un fruct proaspăt.

Trebuia să angajez o firmă de construcții de renume care să se încumete să intre acolo.

Dacă Salimgarh mi-a dăruit o vajnică agonie dentară, m-a învățat și cum să îndur cu tărie.

Cu toate că nu prea aveam timp liber când eram cu ea, observând-o pe Bibi am înțeles pentru prima dată că mărimea și sexul n-aveau nimic de-a face cu puterea. Țărani cu mușchii ca niște funii, proprietari de pământuri mari și voinici, funcționari guvernamentali îmbrăcați la costum, negustori grași, polițiști în uniformă, veneau cu toții la ea ca să-i ceară sfatul și ajutorul. Stăteau pe marginea scaunelor pe verandă, vorbeau respectuos, își spuneau liniștiți păsul și, întotdeauna când plecau, o salutau de multe ori și făceau plecăciuni adânci. Bibi își impunea mereu punctul de vedere, fără să ridice vreodată vocea. Numai împotriva tatălui meu am văzut-o pornită. Îi disprețuia profund moleșeala trupească și spirituală. Îi spunea Pappu-Tappu, ceea ce mă făcea să mă gândesc la un băiețel gras și bosumflat. Tata nu suporta să se ducă la Salimgarh. Credea că mama lui era nebună, că avea inima împietrită și că dorea cu orice preț să dețină controlul.

Câteodată, după ce tocmai fusese plesnit cu porecla Pappu-Tappu, începea să facă crize și să zică: „Sunt sigur că ea l-a omorât pe Bauji."

Iar acum era rândul lui Bibi Lahori să moară. Celulele bolnave îi invadaseră trupul. Pe radiografie, doctorul ne arătase umbrele albe. Ținând radiografia în lumină, ea își scosese ochelarii, îl luase în brațe pe strănepotul ei – nepotul surorii ei, Anil, vărul meu, care crescuse la ea la fermă după ce tatăl lui murise într-un accident – și îi spusese s-o ia acasă și să aibă grijă de ea.

Doctorul era și el bătrân. O știa pe Bibi Lahori de-o viață. Pe placa mare de oțel de la intrarea în clinica lui era trecută titulatura de MP, medic primar. Nu era însă unul din acei MP de țară, cărora nici nu le pasă dacă omoară câțiva oameni pe săptămână. Nu era chiar doctor, dar știa tot ce era de știut despre medicină. De la o mie de pacienți înveți la fel de mult ca dintr-o sută de cărți. Doctorul avusese în grijă zeci de mii de pacienți. Îi trecuseră prin mâini arbori genealogici. Nașteri, decese, moartea acelora pe care îi adusese pe lume. Eu mă dusesem la el pentru băsici și febră; tata pentru dizenterie, gripă, răni și ulcer. Fiul și fiica medicului lucrau ca doctori în America, în Los Angeles, respectiv în Boston, superspecialiști în neurochirurgie și ortopedie. Însă niciunul dintre ei nu putea alina un pacient cu o vorbă sau cu o atingere, așa cum făcea tatăl lor.

Îi spusese femeii mai bătrâne decât el: *Massiji*, ești bine. Doar o infecție mică. O să-ți dau niște medicamente. Ia-o mai ușor pentru o vreme.

Bătrâna părea mai mică decât fusese vreodată. Nu cântărea mai mult de treizeci și cinci de kilograme. O puteai ridica într-o mână, ca pe un copil. Eu știam. Făcusem asta o dată, în glumă. Mai avea și o piele foarte deschisă la culoare, ca hârtia făcută de mână. Nu chiar netedă, dar fermă. După nasul fin și după gură îți puteai da seama că fusese frumoasă odată. Acum, cu încrengătura de vene fragile și albăstrii pe sub pielea de hârtie manuală, era precum o operă de artă. Era salvată de la statutul de femeie delicată și neputincioasă de bărbia care-i ieșea hotărâtă în afară și de ochii albaștri, neînduplecați. Nu erau docili ca apa, ci neînfricați precum cerul.

Chiar și așa infirmă cum era, tot întreținea un matriarhat. Centrul lumii ei.

L-a privit pe doctor fix în ochi. El își păstrase întotdeauna calmul. Îl știa de pe vremea când era copil și se juca cu băieții ei în curte. Mama lui, care venea să pună legumele la murat în martie și fructele de mango la începutul verii și care vorbea fără încetare, povestea întotdeauna despre cât de răbdător era Gattu al ei. Spunea că, atunci când era mic, puișorii galbeni și neastâmpărați veneau să ciugulească resturi de orez de pe picioarele lui, în timp ce el mânca întins pe jos. Când avea doi ani, stătuse odată, răbdător, mai mult de o oră pe un câmp de orez, scufundat în apă până la genunchi, asta până când un muncitor dăduse de veste că descoperise un

soi nou de copăcel la fermă. Bibi Lahori îl văzuse pe Gattu îmbolnăvindu-se de poliomielită și fiind lăsat în urmă, șchiop, de către prietenii lui, care și-au luat cu toții zborul din ogradă – nu numai spre Kurukshetra, dar și spre orașe mai mari și tot mai mari, spre Bombay, Delhi, Madras și chiar și mai departe, către Londra și New York. Era puțin mai în vârstă decât Kewal și Kapil și mult mai inteligent decât ei. În timp ce fiii ei au fost trimiși la școala de elită din Ajmer, el a rămas să urmeze școlile publice.

Nu s-a arătat niciodată ranchiunos pentru că pierduse atâtea. S-a împăcat cu situația și și-a găsit menirea în lupta cu bolile locale. Era genul de om care descoperă lumea sub copacul din spatele curții și nu mai are nevoie să se ducă să rătăcească prin pădure.

Un Buddha-legat-de-casă.

Știa că Bibi era ca și moartă. Îi mai dădea șase luni.

„Gattu, o să mor?" l-a întrebat ea.

„Și eu o să mor", a spus el. „Toți o să murim, Bibiji."

După care a râs și a zis: „Există ceva care să te poată omorî pe tine? N-o să mori decât după ce India și Pakistanul se vor fi unit din nou."

Ea a spus: „O să mă sinucid mai bine decât să apuc ziua aia."

Când a venit din nou la control, o lună mai târziu, leziunile erau mai numeroase. Era și mai slăbită, dar nu voia să recunoască. Gattu Chacha mi-a spus toate astea mai târziu. A spus că hotărârea

începuse să-i slăbească. A mai scăzut două luni din cât îi dăduse inițial după ce a văzut al doilea set de radiografii. Dar ea a mai trăit încă un an și jumătate, atât de hotărâtă era.

Noi am aflat la șase luni după ce fusese diagnosticată cu cancer. M-a sunat mama. Dar nu m-a încurajat să mă duc în vizită la Salimgarh. Mânia mi se potolise de mult și nu mai așteptam decât să mă împingă cineva de la spate. Cred că mama nu era sigură cum avea să reacționeze Bibi; și poate nici de reacția mea nu era sigură. Bibi nu știa nimic, iar faptul că eu aș fi apărut ca din senin ar fi neliniștit-o și ar fi îngrijorat-o.

Fizz îmi tot spunea să le dau încolo de calcule și să mă duc. Viața nu este matematică, este chimie. Trebuie să ai încredere în alchimia lucrurilor.

Am ascultat-o până la capăt, dar n-am făcut nimic.

„Fizz! spusese Bibi Lahori, când îi dădusem vestea."

„Fizz! Musulmană! Ce, nu mai sunt fete hinduse pe lumea asta?"

„Tu chiar nu știi nimic, prost nebun ce ești!"

„Numai peste cadavrul meu în flăcări!"

Eram la Salimgarh. În curte. Venisem să îi spun. Țineam foarte mult la ea și, pentru mine, ea era foarte importantă. Tata și mama, temându-se să dea ochii cu ea, îmi ziseseră mie să mă duc și să îi dau vestea. Când m-am dat jos din autobuzul de Shahabad și am luat-o pe drumul de țărână care ducea la fermă, n-am simțit niciun fel de teamă. Era

seară. Soarele era roșu și apunea. Era aproape cel mai frumos moment al zilei la fermă. Cel mai frumos era răsăritul. Aerul rece și tare, roua tremurătoare care acoperea totul, cea mai limpede lumină a zilei, fumul de lemne de la bucătărie, cântecul păsărilor peste tot. Acum puteam vedea brazde crude de speranță pe câmpurile proaspăt arate și pe ultimii plugari scoțându-și boii de la jug. M-au zărit cu toții și mi-au făcut cu mâna. De-a lungul brazdelor țopăiau coțofene, inspectând ce se făcuse în timpul zilei. Dinspre crângul de mango se auzea croncănitul puternic al ciorilor, care mai discutau puțin între ele înainte să se ducă la culcare. Fântânile încă mai pompau apă. În scurt timp aveau să se oprească. Apoi, în toiul nopții, cel însărcinat cu treaba asta avea să se trezească și să înceapă din nou să pompeze.

Tata și mama îmi împărtășiseră toate temerile lor, dar mie îmi intraseră pe-o ureche și-mi ieșiseră pe cealaltă. Eram nepotul ei preferat și nu știam de niciun obstacol care să poată sta în calea dragostei și a pasiunii.

Uitasem că aveam de-a face cu cineva care nu cunoscuse nici dragostea și nici pasiunea. Cineva care transformase toate astea într-o strategie pentru supraviețuire. Era tare ca fierul, dar mai era și infirmă. Fusese înzestrată cu darul succesului, dar nu și cu acela al fericirii.

Putea să îi înfrângă pe zei. Dar nu putea să-i atingă.

Fizz!

„Tu chiar nu știi nimic, prost nebun ce ești!"

E adevărat. Întotdeauna le spusese fiilor ei – și apoi nouă – că puteau face ce voiau cu viețile lor, numai să nu se căsătorească cu musulmani. Chiar și indienii din sud erau buni, chiar și cei din alte caste; și, în cel mai rău caz, chiar și creștinii. Totul era permis în viață și în muncă, totul în afară de asta. Niciodată cu un musulman. Încă o mai dureau sânii și vaginul după acea călătorie de demult. Găurile din urechi încă erau goale, nu-și trecea decât firul de păr prin ele. Ura o ajutase să supraviețuiască.

Ura îi nimicise viața.

„Fizz!"

„Numai peste cadavrul meu în flăcări!"

Așa să fie.

Plecasem fără să mai zic nimic. Era trecut de nouă și pierdusem ultimul autobuz. Mersesem pe jos până la Shahabad, de-a lungul Marelui Drum, cu mașinile și autobuzele care zburau pe lângă mine cu o furie nebună. Continuasem să merg și făcusem cei douăzeci de kilometri până la Ambala la adăpostul șirurilor de eucalipți cu coaja deschisă la culoare, ciudat de înalți. Ajunsesem la gară înainte să răsară soarele. Puteai să simți mirosul arborilor de *paranth* care începeau să sfârâie în *dhaba*. Mânia pe care o simțisem la început se răcise acum și se întărise. Bibi Lahori avea să sufere una dintre puținele înfrângeri din viața ei.

Mai târziu, tata a încercat să mă convingă pe mine; după care cred că a încercat să o convingă pe ea, dar ea i-a spus că el era un prost și mai mare

pentru că făcuse un prost ca mine. A spus: „Oye Pappu-Tappu, eu te-am trimis la o școală mare și tu ai devenit un mare prost. Ar fi trebuit să te țin aici. Cel puțin ai fi fost un prost mic. Mă bucur că tatăl tău n-a trăit să te vadă pe tine, pe fratele tău și pe fiii voștri, care vă întrec chiar și pe voi în prostie."

Ațâțate, prejudecățile tatălui meu au ieșit și ele la suprafață. M-a luat la rost. I-am spus să se ducă dracului. Și el la fel mie. Oricum, tot aia era. Era sfârșitul unei șarade lungi și dureroase. Terminaserăm unul cu altul. Mama oscila ca un pendul pe fundal.

N-am mai întâlnit-o pe Bibi Lahori după ziua aceea. Și, la scurt timp după ce ne-am căsătorit, nu m-am mai văzut nici cu tata. Mama mai venea din când în când pe la noi și atunci întrebam și eu de amândoi, de Bibi și de tata. Dar știam că Bibi nu mai îmi pomenise numele din ziua aceea. Mama spunea că plecarea mea o rănise adânc. N-aveam însă de unde să știu și nu credeam că o să fie așa. Bibi Lahori își privise soțul cum era despicat și, imediat apoi, cu o eficiență lipsită de orice fel de sentiment, îl acoperise cu lemne și cu *ghee* și îi dăduse foc. Oamenii ca ea făceau afaceri cu viața, nu stăteau să o analizeze.

Necompromisă de dorință. Blestemată de absența ei.

Trebuie să recunosc că, în cele din urmă, am încetat și eu să mă mai gândesc la ea. Anii în care o admirasem au făcut încet loc unei estimări oarecum acre. Nu eram sigur dacă era bine să admiri pe

cineva care era atât de dur – chiar dacă reușise să supraviețuiască în felul ăsta – și care nu avea niciun fel de sentimente.

Cât de mult se poate îngroșa pielea unui supraviețuitor înainte ca acesta să intre în comă?

Când nu a murit la sfârșitul celor șase luni pe care i le dăduse Gattu Chacha și a mai trăit încă șase după aceea, am fost convins că n-avea să mai moară. Am început să cred că avea să învingă și cancerul, așa cum învinsese atâtea în viața ei. Am încetat să mă mai gândesc dacă să mă duc sau nu s-o vizitez.

Așa că n-am mai văzut-o decât după ce a murit. În ciuda avertizărilor timpurii, nu fusese nimeni cu ea atunci când murise. Fiii ei începuseră să o viziteze regulat, dar nu se putuseră îndura să se mute acolo. Erau mânați de datorie, nu de îngrijorare. Ea, bineînțeles, era prea mândră ca să ceară ajutor de la cineva. Nici chiar de la tânărul Anil, care rămăsese cu ea și care dormea în firida de lângă camera ei. Mi-a spus că noaptea o privea cum se târa, chinuită de durere, pe podea, până la toaletă. Cancerul îi cuprinsese acum și măruntaiele, iar incontinența o îngrozea. Încerca să o ascundă. Se lupta ca să nu facă niciun zgomot. Anil trebuia să se prefacă cum că dormea. Îi lua foarte mult timp ca să ajungă până la toaletă și înapoi și câteodată, când el aținea și se trezea apoi din nou, ea pornise deja într-o altă călătorie.

Am luat-o și pe Fizz cu mine când m-am dus la incinerare. Erau toți oamenii din sat acolo și mulți

alții pe lângă, îmbulzindu-se în curte și pe drumul de țărână care ducea la fermă. Bărbați, femei, copii; tineri și bătrâni; țărani, negustori, funcționari. Cu un aer solemn, am îmbrățișat zeci de oameni pe care îi cunoscusem de-a lungul anilor. Bineînțeles că toată lumea mă știa. Nepotul rătăcitor, cel care se certase cu Bibi pentru o musulmană. Mulți bărbați și multe femei – dintre care unii mă știau de când eram în scutece – au cedat și au început să plângă în hohote când m-au văzut. Fizz își acoperise capul cu un *chunni*. Unii dintre ei au îmbrățișat-o și pe ea, din instinct. Hainele lor aveau un miros acru de transpirație și de fum de lemne.

A fost pusă jos, în mijlocul curții. S-a pornit un bocet neîntrerupt. Era un grup de bocitoare profesioniste, care se băteau ritmic peste piept. Mama ne-a îmbrățișat. Avea ochii umflați. Tata era îmbrăcat cu un costum negru și părea calm. A dat mâna cu mine, după care, oarecum nesigur, i-a strâns mâna și lui Fizz. Cu toate că femeile și bărbații stăteau separat, eu am rămas alături de Fizz, am ținut-o lângă mine.

Când m-a îmbrățișat Anil, mi-a spus că Bibi se trezise înainte de cântatul cocoșilor și că strigase la el să vină s-o dea jos din pat și s-o întindă pe podea. Știa că i se sfârșise timpul. Mi-a spus că tocmai îi îndreptase picioarele când a murit. Ultimele vorbe pe care le-a spus au fost: „O, Sansar Chandya, te-am făcut să aștepți, nu-i așa?"

Cu toții au spus că era cea mai mare înmormântare pe care o văzuseră vreodată. Împreună cu cei

doi fii ai ei, cu Anil și cu verii mei din Manhattan, Kunwar și Tarun, am ridicat coșciugul. Era ușoară ca o foaie de hârtie. Era ca și cum am fi cărat doar bețele de bambus. Crematoriul, care era chiar în afara satului, era plin de oameni. Sute de oameni stăteau ghemuiți pe zidul de cărămidă pe jumătate terminat, care împrejmuia terenul. Când a sosit și comisarul-șef, într-o mașină Ambassador albă, mulțimea s-a cutremurat. Era un bărbat tinerel, îmbrăcat cu o cămașă sport de culoare crem, cu ochelari cu ramă aurie, care și-a făcut drum printre oamenii care se dădeau la o parte precum un rege printre supușii săi. Câțiva au înaintat și i-au atins genunchii. Adusese un buchet de flori – câțiva trandafiri, câteva gladiole, câteva garoafe. S-a dus țintă la tatăl meu și la Kewal Taiya – amândoi îmbrăcați impecabil, cu cravate și costume negre – și a dat solemn mâna cu ei. M-am uitat în altă parte când și-a rotit privirea în jur ca să vadă dacă mai era cineva căruia trebuia să-i transmită condoleanțe.

Preotul a început să cânte ultimele imnuri.

După ce, prin flăcările care începuseră să se înalțe, Kewal Taiya i-a spart craniul cu o șipcă de lemn, ne-am spălat cu toții pe mâini la fântână și am luat fiecare câte o rămurică. Apoi am îngenuncheat în țărână (falangă peste falangă, ca soldații romani) pe poteca care împrejmuia terenul, cu spatele la focul care pârâia, am rupt rămurelele în două atunci când ne-a spus preotul și am aruncat cele două bucăți peste umăr. Legăturile noastre cu

femeia care ardea acolo luaseră sfârșit. Cercul vieții fusese închis.

Când avea să renască, altele aveau să fie legăturile ei cu fiecare dintre noi. Avea să-și plătească vechile datorii. Tranzacții ale acestei vieți și ale celei de dinainte. A lua și a da.

Asta i-a spus martirul Abhimanyu tatălui său de odinioară, marele Arjuna, care venise să-și caute fiul în palatul Indrei, regele zeilor. Tânărul Abhimanyu fusese ucis în toate cele paisprezece vieți pe când se lupta vitejește cu o ceată din cei mai puternici războinici Kaurava, pentru că îndrăznise să intre în *chakravyuh* – cercul ghicitorilor –, chiar dacă nu știa calea de ieșire. Tânărul Abhimanyu, veșnicul model pentru toți bărbații splendizi, care vor face ceea ce este drept, chiar dacă nu vor cunoaște căile de scăpare. Tânărul Abhimanyu, jucând șah cu zeii, l-a întrebat pe tatăl său, Arjuna cel cu inima frântă, adus acolo de Lordul Krishna: „De ce plângi așa tare, omule? Și cine ești tu?" La care Arjuna a răspuns: „Eu sunt tatăl tău și plâng pentru că moartea te-a smuls prea devreme de lângă mine." Râzând în hohote, Abhimanyu a răspuns: „Tu ai fost tatăl meu! Și în multe vieți înainte de asta eu am fost al tău! Nu te purta ca un prost. Eu mi-am îndeplinit karma. Mi-am făcut datoria de războinic și am murit cu onoare pe câmpul de bătălie. Tu, omule, du-te înapoi și fă-ți și tu datoria!"

În noua piesă vom avea alte roluri.

Bibi Lahori și cu mine. Și vom face din nou socotelile. Ne vom plăti datoriile.

Eu am mai rămas cu Fizz după ce toată lumea a plecat. Ne-am dus și ne-am așezat pe zidul de cărămidă. Pentru că nu era înalt și era neterminat, n-a fost greu să găsim niște locuri confortabile. Era chiar înainte de lăsarea întunericului și batalioane întregi de papagali zgomotoși se scurgeau înapoi către cuiburile lor. Copacii care împrejmuiau terenul – smochini, pomi de mango, lilieci indieni, kikari, pomi *imli*, smochini indieni – fosneau de viață. Omul care avea în grijă crematoriul se dusese la coliba lui, într-un colț mai îndepărtat, și își ajuta soția să aprindă focul pentru gătit. Cei doi fii ai lui, cu picioarele goale și îmbrăcați cu pantaloni largi, se jucau cu bucățele de marmură printre movilițe. Stăteam acolo și o țineam pe Fizz de mână și, după un timp, cenușa gri a lui Bibi Lahori a început să se înalțe în rotocoale și să ni se așeze pe haine.

Când s-a întunecat, ne-am ridicat fără niciun cuvânt și am pornit-o înapoi către fermă. Acolo unde fusese Bibi încă mai era o văpaie de un portocaliu aprins; și o luminiță portocalie mai mică marca locul din colțul crematoriului unde ardea focul pentru gătit. Stoluri de lilieci negri zburau pe deasupra.

La fermă, grupuri mici de rude și de prieteni erau peste tot. Atmosfera era relaxată și destinsă. Se împărțeau pahare cu ceai. Cei doi frați rămași orfani erau în salonașul din spate, bând whisky. Ajunseseră probabil să ia în calcul implicațiile bănești ale decesului lui Bibi. Eu m-am dus și m-am așezat lângă Gattu Chacha, iar el mi-a povestit ce se întâmplase în urmă cu un an și jumătate. Am stat la

cină, după care i-am spus mamei că trebuia să plecăm. A înțeles. Anil ne-a dus cu Maruti-ul nou și albastru al lui Gattu Chacha până la stația de autobuz din Pipli. L-am îmbrățișat îndelung. Era tânăr și avea bunătate în el.

Ne-am așezat pe banca de ciment, chinuiți de roiuri bâzâitoare de țânțari. Se roteau în spirale deasupra ta și, când te mișcai, se mișcau și spiralele cu tine. Mulți scandalagii, autobuzele întârziau. S-a oprit în sfârșit unul. Era un zguduitor de oase, de la Regia de Transport Haryana. Ne-am așezat în spate. Am ținut-o de mână și n-am scos un cuvânt timp de trei ore, cât a durat până să ajungem la Delhi. Când am ajuns la *barsati*-ul nostru era trecut de miezul nopții.

Mă mișcam în ea, propulsat de dragostea nebună care îmi umplea capul – făcându-mă să uit de ziua cea lungă –, când s-a auzit țipătul Maestrului Ullukapillu.

Mi-a pus mâna pe spate, cerându-mi astfel să mă opresc, iar eu m-am oprit.

A zis: „Spune că mai bine de atâta nu se poate."

Am sărutat-o sub urechea dreaptă, sugându-i carnea, obligând-o să-și miște încet capul.

„Da", am spus eu, „maestrul are dreptate, mai bine de atâta nu se poate."

După cum aveau să ne arate anii ce aveau să vină, Maestrul Ukp era un oracol al naibii de priceput.

Cartea a treia

ARTHA: BANI

Casa de pe deal

Când m-a sunat mama să-mi dea veștile, trecuse mai bine de un an de la moartea lui Bibi. Între timp, Rajiv Gandhi fusese decimat de un monstru pe care îl crease el însuși; Babri Masjid din Ayodhya, miticul loc de unde se trăgea Lordul Rama, căzuse pradă impulsului atavic – noul monstru – al oamenilor care-l distruseseră cu mâinile goale; iar romanul meu, cosmosul-într-un-sâmbure, ajunsese într-un punct mort.

Dumnezeu fusese tăiat în bucăți de mărimea unor cărămizi.

Conștiințele noastre colective nu se mai supuneau proceselor rațiunii.

Iar industria CULI – Confecționați-Un-Lider-Idiot – cunoștea un avânt nemaipomenit.

Eu, bineînțeles, nu mai reușeam să scot absolut nimic din povestea tânărului sikh și a ciocnirii lui cu lumea modernă. Ca și cu celelalte manuscrise, ajunsesem într-un punct în care nu mai aveam nimic de adăugat la ideile pe care le schițasem până în

momentul respectiv. Aveam acum impresia că povestea tânărului sfânt-războinic și a calului său ar fi fost mai potrivită pentru o nuvelă. Însă mie nu-mi plăcea să scriu așa ceva și, fără să-i mai spun lui Fizz, mă gândisem să abandonez proiectul. De data asta îmi era rușine de eșecul meu. Eram convins că aveam să cobor în ochii lui Fizz. Cea mai joasă speță de povestitor. Începeam proiecte măreațe pe care nu le puteam duce la bun sfârșit. Scoteam vorbe goale. Ea citise câte ceva din ce scrisesem și nu încetase niciodată să mă încurajeze. De ceva timp însă, eram sufocat de propriile mele îndoieli. Începusem să mă întreb cum de poate cineva să scrie ceva fără să fie măcinat de îndoieli.

Când stăteam în unele zile la masă – mirosul amețitor de lac dispăruse de mult; numeroșii ochi alfabetici, albi cu negru, ai mașinii Brother se uitau la mine ca să vadă dacă mi-a venit inspirația; mintea-mi cutreiera în căutarea vreunei idei pe care s-o trec pe hârtie –, simțeam că n-aveam să pot scrie în veci ceva de valoare. Eram convins că fiecare cuvânt pe care îl scriam o lua țintă către bibliogauraneagră.

Disperat, în asemenea momente o căutam pe Fizz și îmi înecam repede dezamăgirea în trupul ei; și, când puhoiul năvălea din nou, mă duceam iar la ea și îmi înecam chinul în ea. Pasiunea ei, dorința ei mă întregeau. Erau însă zile când nevoia pe care o simțeam pentru ea era atât de continuă și de cronică, încât ea nu-i putea face față. Atunci își preda pur și simplu trupul și eu îmi găseam pacea în el.

Chinuit de îndoială, de multe ori dormeam prost. Mă trezeam cuprins de disperare și de dorința de a mă năpusti la mașina Brother ca să văd dacă pot să scot ceva din mine. Zăceam acolo, străduindu-mă să-mi imaginez ce credea Fizz despre mine și nereușind să-mi dau seama. Mă gândeam la trecut, pentru că, într-o primă instanță, nu mi-am putut imagina viitorul. Îi ascultam respirația liniștită în lumina lăptoasă a nopții; după care începeam să-i adulmec pielea, sperând să pot uita de orice altceva – de amintiri, de îndoieli, de existență. Îi sărutam încet trupul, ore la rândul, mirosindu-i secretele adânci și umede și cunoscute mie, și căpătam încredere și uitam de mine.

Pasiune perfectă și pace perfectă. În trupul unei unice persoane.

La un moment dat, la mai multe luni după ce mă întorsesem din Salimgarh, am început să mă entuziasmez la gândul că aș putea scrie despre viața lui Bibi Lahori. Mi-am dat dintr-odată seama că aș fi putut scoate idei din materialul care zăcea chiar sub nasul meu. Și acum că era moartă, mă gândeam eu, n-ar fi fost nicio problemă să scriu despre povestea ei. De data asta însă, am pornit-o la drum cu grijă. Mi-am lăsat romanul cosmosului-într-un-sâmbure în grija mașinii Brother, iar eu mi-am luat un caiet mare cu spirală și am început să scriu în el tot ce știam despre Bibi. Două săptămâni mai târziu, după ce îmi scosesem la aerisit toate amintirile, nu scrisesem decât șaisprezece pagini. Asta incluzând și ceea ce îmi spusese ea de-a lungul anilor, ce auzisem

despre ea și orice altceva mi-a mai venit în minte. În cel mai bun caz, o altă nuvelă.

Mi-am pus caietul cu spirală în sertarul de la masă și am început iar să mă holbez la mașina Brother.

Fizz și trupul ei m-au salvat de la dezastru. Mă hrăneam cu ea, ca să umplu zilele goale. Începuseră însă să apară probleme între noi. Nu prea vorbeam; nu făceam prea multe lucruri împreună. Era numai și numai vina mea. După ce îmi potoleam foamea, nu eram o companie prea plăcută. Acasă eram cu gândul în altă parte, eram îngrijorat că nu scriam, treceam alene de la a răsfoi cărți la a zăcea în fața mașinii Brother.

În restul timpului eram la birou, cufundat într-o tranșee, fără să mă lupt și fără să mor. Penismenii Strălucitori uitaseră de mult de mine. Creierul mi se dizolva încet în vârtejul grijilor și al lipsei de încredere tot mai accentuate. Mă îndepărtasem chiar și de tovarășii mei de tranșee. Erau zile când nu schimbam o vorbă cu nimeni. Când ieșeam cu Fizz ca să ne întâlnim cu prietenii, eu eram de fapt cu mintea în altă parte. Știam însă că asta era o lume imaginară pe care mi-o creasem și care avea în curând să dispară. Și atunci avea să înceapă viața mea.

Sau avea să se termine cu totul.

Eram bosumflat, iritat. Mă închideam în mine, în mijlocul unui restaurant, în mijlocul unei petreceri. Dacă cineva încerca să spargă zidul, mă ridicam să plec acasă. De multe ori eu și cu Fizz plecam. Zăngănind pe drumul de întoarcere în noaptea caldă,

urcând cu grijă scara întortocheată până la *barsati*-ul nostru, stând afară pe terasă, în timp ce crengile gulmoharului fosneau pe ciment, nu scoteam un cuvânt. În asemenea momente, nici măcar maestrul Ullukapillu nu reușea să ne facă să vorbim.

În asemenea momente eu și cu Fizz ne aflam în lumi diferite.

Uimitor a fost că Fizz nu s-a supărat din cauza asta, acordându-mi răgazul de care credea ea că aveam nevoie.

Dar – nesigură din cauza toanelor mele – și-a găsit o altă ocupație. A descoperit televizorul. Profeția lui Philip începea să se împlinească și, în cei doi ani de când se terminase Războiul din Golf, televiziunea prin cablu răsărise în dormitoarele indiene precum copăcelul de bani, de prin sticlele vechi de scotch, în sufrageriile indiene ale părinților noștri. Toleram să fim distrați până la moarte.

Bineînțeles că Fizz n-a decăzut cât să se uite la telenovele sau la concursuri. S-a agățat de CNN. Magazinul cu știri din lume și-a descuiat porțile la noi în dormitor. Ea îi deschidea obloanele la prima oră dimineața și i le închidea seara târziu. Bărbații și femeile albe și bine-înfipte, cu accentul lor american și cu tonul sumbru și grăbit, împărtășindu-ne informații esențiale pentru bunăstarea noastră, erau cu noi tot timpul și mă înnebuneau. Chiar și sportul lor mi se părea ciudat. Niște scoruri uimitoare la fotbal american sau la baseball, dar care pentru mine nu însemnau nimic. Când reușeam să

iau și eu telecomanda, încercam să găsesc niște cântece de prin filmele indiene vechi. Însă cum ieșeam din cameră, Fizz revenea la CNN.

Fizz a devenit dependentă. Aduna informații fără niciun rost despre ce se întâmpla în lume, lucruri efemere care n-ar fi trebuit niciodată să-și facă loc în viața noastră și care mureau de cum scoteau capul pe lume. Urmărea povești americane nebunești despre împușcături, răpiri, proiecte de lege, alegeri, certuri, incendii, salvări, culmi, talk-show-uri, Wall Street, Manhattan, Pentagon, Beverly Hills, Silicon Valley, ultimele regimuri alimentare, implanturi la sâni – și tot felul de povești care nu se mai terminau despre Mickey Mouse și care aveau pentru viețile noastre cam tot atâta relevanță ca și meniul împăratului Bokassa. Era interesant să afli că își mânca supușii la cină, dar mai mult de atât nu. Și, deci, era drăguț să știi că America exista și că avea propriile interese disfuncționale, la fel ca și noi, dar mai mult de atât nu.

Deseori, când stăteam în pat și citeam, protestam printr-o privire iritată. Atunci ea oprea sonorul și continua să se uite. Mă uitam la ea și ea întreba: „Cât crezi că o să-mi ia ca să învăț să citesc pe buze?"

Câteodată ajungeam acasă cu mult după miezul nopții, beți și obosiți. Ne prăbușeam pe pat și cum încercam eu să adorm, auzeam un păcănit și obișnuita lumină albastră a CNN-ului umplea camera. Se întâmpla ceva catastrofal undeva în lume. America spunea lumii ceea ce lumea trebuia să știe. Cu sonorul dat aproape la minimum, Fizz asculta tot

buletinul de știri înainte să se culce. Mă înnebunea. Am început să cred că știrile care erau transmise douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru erau o boală venită din Vest, care amenința să sufoce Orientul. Trebuia eradicată, precum pojarul. Provoca o mâncărime care putea să te lase însemnat pe veci.

N-am reușit să o fac pe Fizz să înțeleagă asta.

De fiecare dată îmi răspundea: „Adică tu vrei să spui că e rău să fii informat?"

„Nu, nu, nu", îmi venea să țip. „Asta nu e informare. Astea sunt povești la mâna a treia. Care împing la o parte adevăratele povești. Dacă ascultăm numai poveștile de sub nasul nostru, o să încetăm să ascultăm poveștile din capul nostru. Este un dezastru!"

Dar nu i-am spus niciodată asta, pentru că mă simțeam ca un impostor din moment ce în toți acei ani eu nu reușisem să scornesc nicio poveste de calitate.

În toată nebunia asta cu știrile de la CNN, cu tranșeele subeditoriale, cu rapoartele onanistice, cu moartea de pe mașina Brother, cu plictiseala generală și cu superpartidele de sex la intervale regulate, a sunat telefonul într-o noapte. S-a întâmplat să se audă bine în receptor. Era mama. Mi-a spus: „Am niște vești pentru tine."

„Te-ai uitat la CNN?" am întrebat-o.

„Ce?" a zis ea.

Când am pus receptorul jos nu eram sigur cum ar fi trebuit să reacționez. La televizor era un bărbat proaspăt ras, cu o bărbie care ieșea în afară și care vorbea cu convingere. Purta ochelari cu rama

subțire și o cravată în picățele. După care erau arătați mai mulți bărbați albi, îmbrăcați în costume negre, dând mâna unii cu alții și părând că-și controlează agresivitatea. Sonorul era dat încet, așa că nu auzeam nimic. Vreun alt summit, mă gândeam, pentru a le da noi drepturi celor bogați.

Fizz se uita întrebătoare la mine. „Ce se întâmplă?" am zis.

„Taci și spune-mi ce s-a întâmplat", a spus ea.

M-am dat jos din pat, am mers până la ușă, mi-am băgat mâinile în buzunare și m-am întors.

„Altă traumă?" a întrebat ea.

„Cred că suntem bogați", am spus eu.

Ca să trec direct la subiect, Bibi mi-a lăsat și mie ceva prin testament. Evident, pedepsirea căsătoriilor nepotrivite are și ea o limită, cu toate că la indieni, de când lumea și pământul, legăturile inacceptabile s-au sfârșit fie prin crimă, fie prin sinucidere. Era doar o mică parte din tot ce avusese ea. Dar era mai mult decât am fi visat vreodată eu și cu Fizz să avem. După ce am făcut calculele, am plătit taxele și am dat bacșișul, în contul meu au fost virate cincizeci și șapte de *lakh*[1] și treizeci și două mii șapte sute patruzeci de rupii. Reprezenta suma obținută în urma lichidării celor douăzeci de acri pe care mi-i lăsase mie. La salariul pe care îl aveam la momentul respectiv, erau banii pe cincizeci de ani. Când m-am dus cu cecul la bancă, casierul malaysian

[1] O sută de *lakh*-i înseamnă zece milioane de rupii (n. tr.).

cu mustață subțire și cu părul uns cu generozitate s-a ridicat și mi-a întins mâna peste tejghea. Era prima dată când îmi zâmbea.

De când mi-a dat mama telefon, au trecut aproape două luni până să încasez cecul. A fost o perioadă ciudată. Nu eram euforici. Ne rușinam de moștenirea neașteptată mai ales pentru că o primiserăm de unde o primiserăm. Ne simțeam bogați, dar, în același timp, mai mici. În primele zile nici n-am abordat subiectul, fiecare așteptându-l pe celălalt să deschidă discuția.

În cele din urmă, într-o noapte, pe terasă, am spus: „Să refuz?"

Ea a zis: „Bineînțeles, dacă asta te macină."

Nu cred că asta voiam să aud. Aș fi vrut ca ea să se abată de la drumul drept și să-mi prezinte argumente bune la care să nu spun nu. Voiam să fiu eu cel onorabil, care se lasă convins de celălalt să adopte soluția mai practică.

Am răspuns iritat: „Nu mă macină deloc! Numai că eu nu eram de acord cu ea și nu cred că mi se cuvine mie. Dar atunci nu i se cuvine nimănui! Și nu că vreunul din ceilalți măscărici ar fi fost vreodată de acord cu ea!"

Ea a spus: „Dacă așa gândești, atunci acceptă. Amintește-ți numai să uiți de asta odată ce ai acceptat. Să nu-ți petreci viața chinuindu-te în legătură cu asta!"

„Atunci poate că ar trebui să refuz?" am zis eu.

Săptămâni la rândul am tot discutat așa, fără niciun rezultat. Cred că de fapt știam și noi că aveam

să acceptăm, numai că trebuia să ne luăm o povară de pe umeri și să discutăm până când ne obișnuiam cu ideea. Trebuia să ne putem spune că nu voiserăm cu adevărat să acceptăm.

Adevărul este că nu ne-am obișnuit niciodată cu ideea. Nici două luni mai târziu, nici doi ani mai târziu, nici după ce s-a terminat totul. Nu ne-a luat mult să învățăm că n-avea rost să ne certăm în legătură cu asta, dar de fiecare dată când gustam din fructul moștenirii noastre, ne rămânea un gust amar în gură.

Primul lucru pe care l-am cumpărat a fost un Gypsy. Albastru-metalizat, cu două uși, cu acoperiș și cu portbagaj mare. Fizz a învățat prima să conducă, la una din școlile alea auto unde te obligă să mergi încet pe lângă bordură și să încurci circulația. După asta m-a învățat și pe mine. Am vândut motoreta. Ne era rușine să recunoaștem asta, dar era bine cu Gypsy-ul.

Am continuat să ne respectăm înțelegerea de a nu vorbi despre bani, însă erau atât de mulți, că nu puteam să-i ignorăm. Fiind în trecere pe lângă o sală de expoziție cu pretenții, în piața Vasant Vihar, am văzut un pat dublu luxos, care avea și suporturi pentru cărți, și l-am cumpărat. În Gypsy am instalat un sistem stereo modern, marca Sanyo, cu patru boxe în loc de două. Cu fețe lungi, am cumpărat un video Panasonic șmecher, cu o telecomandă multifuncțională, ca să vedem toate filmele vechi la care visam de mult. M-am îngrozit într-o zi, când mi-am dat seama că de-abia așteptam să pornesc la cumpărături:

să umplu golul pe care faptul că nu scriam îl crease în viața mea.

Ne-am dat seama că ne aflam într-o situație oarecum ciudată. Dacă nu cheltuiam banii, asta însemna că le acordam o importanță mult prea mare. Îi strângeam ca pe ceva de valoare. Și asta era groaznic. Dacă îi cheltuiam, atunci era clar că deveneam materialiști. Unități consumabile, scoase parcă din schițele tatei cu profiturile și pierderile. Și asta era groaznic.

Așa că trăiam cu teama lor. Ne temeam de ei când erau în bancă. Ne temeam de ei când îi aveam în mână. Cred că ne temeam că ne-ar fi putut schimba pe noi, așa cum eram. Am încercat să nu o luăm razna. Am încercat să ne prefacem că nu existau. Eu nu mi-am dat demisia. Fizz n-a renunțat la slujba ei de editor la Dharma Books și nici la proiectul de cercetare pentru dna regină-rea. În pat, făceam lucrurile vechi; și făceam și lucruri noi; și, cu toate că adormeam ca și până atunci, unul în brațele celuilalt, banii se aflau în permanență între noi, sfredelindu-ne coastele, înecându-ne inimile și vocile.

Cincizeci și șapte de *lakh* și treizeci și două de mii șapte sute patruzeci de rupii.

Dacă ni i-ar fi luat cineva dintr-odată pe toți, sunt sigur că am fi răsuflat extraordinar de ușurați.

Și, de fapt, cineva chiar ni i-a luat. S-a întâmplat la fel de neașteptat ca și sosirea banilor.

Într-o seară, Fizz s-a întors de la piața din Green Park cu *samosa* fierbinți și cu clătite indiene. Eram pe la sfârșitul lui octombrie și vremea începuse deja

să se schimbe. Era duminică și eu eram afară, pe terasă, cu picioarele pe banca de piatră, luptându-mă cu Dante. Nu înțelegeam nimic din toată nebunia asta a creștinilor cu frângerea mâinilor din cauza păcatului și a paradisului. Era o prostie. Dacă trebuia într-adevăr să crezi tot felul de aiureli despre viața de apoi, atunci eu aș fi ales *razzmatazz*-ul karmic al indienilor. Acolo era totul atât de elegant și aveai o grămadă de loc să te miști cum voiai. Lupta împotriva șahului. Nu-ți anihilai conștiința, ci o ajutai să evolueze. Când a intrat ea, cu obrajii strălucitori de la aerul rece de afară, cu buclele unduindu-se vii, m-am simțit ușurat pentru că puteam pune cartea deoparte. Designerul copertei o făcuse neagră: chiar arăta ca niște vești proaste.

Fizz a lăsat pungile de hârtie pe bancă și s-a dus înăuntru ca să aducă o farfurie și sticla cu sos de roșii. Mi-am băgat mâna în pachetul cu clătite, ca să scot una de acolo, și atunci am văzut anunțul. Era chiar deasupra clătitelor lipicioase și spunea: „Proprietate în zonă de deal, de vânzare."

Mi-am băgat în gură șiragul de clătite și am rupt cu grijă bucățica de ziar, încercând să o feresc de siropul care se scurgea. Când s-a întors Fizz, clătitele rămăseseră fără pungă, iar de degetul meu arătător atârna o bucată ruptă de hârtie. Am întins-o pe bancă și am studiat-o cu grijă. Anunțul era scurt. O casă veche lângă Nainital. Nu spunea exact unde. La o înălțime de 1 800 de metri. Se dădea ieftin. Și un număr de telefon. Un număr de telefon din Delhi.

Am pus clătitele pe o farfurie și am desfăcut tot pachetul, întorcându-l pe toate fețele în încercarea de a da de data de apariție a ziarului. N-am găsit niciun indiciu. Anunțul apăruse undeva la mica publicitate. Nicio dată. Niciun articol care să ne fi putut ajuta să ne dăm seama. Nu eram siguri nici măcar ce ziar era, din moment ce niciunul dintre noi nu citea anunțurile de la mica publicitate din jurnalele pe care le cumpăram.

Ne-am hotărât să dăm telefon. Ne-am certat. A căzut în seama lui Fizz.

Discuția n-a durat mult. A răspuns o femeie. Anunțul apăruse în urmă cu trei săptămâni. Da, erau copaci pe proprietate. Casa era veche. Bineînțeles că era locuibilă. Mai era un număr de telefon, al unchiului ei. El avea să încheie tranzacția.

De data asta am dat eu telefon. După multe strigăte, unchiul a venit la telefon. Nu se auzea prea bine. Vorbea cu un accent anglo-indian și mai arunca din când în când și câte un cuvânt în hindi. A spus că era un loc fantastic. Vă rog să mă credeți, domnule, o casă istorică. Da, are copaci. Locația este minunată. Chiar la drum. Cu câte o vale în fiecare parte. Ziduri vechi de piatră. Podele vechi de lemn. Da, bineînțeles că are copaci. Multe, multe feluri de păsări. Și maimuțe; și *languri*. Credeți-mă, domnule, leoparzii bântuie mereu prin preajma casei. Câteodată și tigrii. Tigrii? Tigrii! Parcul Corbett este aproape, domnule! Aveți electricitate. Aveți apă de izvor. *Ekdhum saaf. Ekdum meetha.* Da, da, domnule, sunt mulți copaci! Puteți să veniți când

doriți. Veniți repede! Credeți-mă, domnule, odată ce-ați venit, n-o să mai vreți să plecați.

„Și cam la ce preț vă gândeați?"

„Credeți-mă, domnule, merită treizeci de *lakh*. Eu mă gândeam să nu accept mai puțin de douăzeci și cinci, dar dumneavoastră o să v-o las la douăzeci."

Am prins anunțul lipicios și numerele de telefon pe panoul de plută. N-am mai adus vorba despre asta toată săptămâna. Din nou, fiecare aștepta ca să înceapă celălalt discuția. Într-o seară de vineri, când stăteam afară, ne încălzeam cu Teacher's și discutam despre planurile de weekend, ne-am uitat unul la altul și eu am zis: „Vrei să încercăm?"

L-am sunat iar pe unchi. După mai multe strigăte a venit la telefon și avea o voce de parcă și-ar fi făcut încălzirea pe terasă. Imediat a început să mă și momească. „Cine ești tu, *murgichor* nenorocit? Casă? Care casă? Eu nu vând nicio casă unui *murgichodu* oarecare! Să-mi vinzi tu casa ta, *Dilliwalla* împuțit!"

Eram pe punctul de a începe și eu să-l insult, când cineva i-a tras telefonul din mână și s-a auzit vocea unei femei. „Îmi cer scuze", a spus ea, „nu se simte bine." I-am spus că sunam în legătură cu casa. A spus că da, puteam veni a doua zi, avea să fie bine până atunci.

Îl auzeam cum făcea scandal pe fundal. „Vrea să-mi cumpere casa! O să-i cumpăr eu lui casa și casa tatălui lui și casa tatălui tatălui lui! Și casa tatălui mamei tatălui lui!"

Femeia de la telefon a țipat: „Taci, Tafen!" După care mi-a spus cum să ajung acolo. Fizz scria în timp

ce eu repetam cu voce tare. Hapur, Garhmukteshwar, Gajraula, Moradabad, Rampur, Bilaspur, Rudrapur, Haldwani, Kathgodam, Jeolikote, Gethia.

În scurt timp, avea să devină mantra vieților noastre.

Am plecat pe întuneric, înainte să răsară soarele, și am ajuns la Hapur înainte să se lumineze de ziuă. Era frig și nu am deschis geamurile la Gypsy. Prin orășelele pe unde am trecut, oamenii se treziseră deja, iar vânzătorii de fructe și legume începeau să se alinieze de-a lungul drumului. Până să traversăm Gangele, pe la Garhmukteshwar, și să trecem de mirositoarea Gajraula, soarele se înălțase pe cer și noi coborâserăm geamurile. Briza ne răcorea fețele, vorbeam nimicuri și ne simțeam minunat. Nu mai vorbiserăm de mult timp așa: fără griji, fericiți. Despre trecut, despre viitor. Am depistat coțofene albastre și am zărit pescărușii care se aliniau pe fire pentru a porni în vreo expediție matinală; iar pe câmpuri, oamenii și animalele munceau din greu.

Haosul din Moradabad ne-a readus cu picioarele pe pământ și a trebuit să închidem geamurile din cauza zgomotului și a mirosurilor care veneau dinspre piață, cu magazinele-auto de acolo, cu ricșele, autobuzele, bicicletele, vânzătorii, *dhaba*-urile, gara, școlarii, tractoarele, fiecare zvâcnind în câte o direcție, urmând regulile cine știe cărui azil de nebuni. Piața părea o bandă de cauciuc, întinzându-se la nesfârșit și, când am ieșit în cele din urmă de

acolo, ne-am trezit că trebuia să așteptăm la o coadă imensă, ca să trecem peste o cale ferată. Eram atât de în spate, că nici măcar nu vedeam calea ferată. Calmul celor din jurul nostru ne-a îngrozit. Cei mai mulți șoferi și pasageri ieșiseră din vehicule; se întindeau, stăteau la soare, se așezaseră pe marginea drumului, cumpărau ziare indiene și felii de guave verzi și de castraveți. Unii se întinseseră la soare și adormiseră. Câteva zeci urinau în șanțuri, la umbra trunchiurilor netede și pale ale eucaliptilor, aruncând câte o privire celor de pe drum care vorbeau cu ei. Erau corcituri peste tot – în toate culorile curcubeului, cu părul mat, părând să aibă râie sau turbare – și nu acordau nicio atenție hărmălaiei iscate.

Am luat prima noastră lecție de răbdare pe drumul către Eldorado.

În scurt timp, ne-am dat și noi jos din jeep. Am cumpărat castraveți, am cumpărat guave – negre-maronii de cât de piperate erau cu *chat masala*. Am citit ziarul indian local. Fizz s-așezat pe capota caldă. Eu m-am dus să urinez în șanț. Soarele a început să coboare. Am cumpărat un pepsi contrafăcut. Nu era rău. Ne-am dus cu rândul în susul cozii ca să vedem cât de lungă era. Era ca un piton care înghițise un clarinet, apoi o chitară, apoi un saxofon și apoi un violoncel. Și care acum moțăia la soare. Se umfla și se strângea și se îngusta și se lățea, fără să respecte niciun fel de regulă. Nenumărate camioane, mașini, autobuze, vehicule cu două roți, tractoare, trolee, vehicule cu trei roți, camionete care transportau bivoli, căruțe încărcate cu pui care cotcodăceau, care

trase de boi, pline cu fân, care trase de cai, pline cu saci noduroși, și un jeep Willys vechi care avea nasul atât de ridicat, încât nu-mi puteam imagina cum de reușea șoferul să vadă drumul – toate astea erau împrăștiate peste tot pe șosea și erau înghesuite unele într-altele pe ultima bucată de drum înainte de punctul mort. Pitonul părea să fie în comă, imposibil de resuscitat.

Și, dintr-odată, șarpele a fost străbătut de un fior. Un murmur de mișcare. Nici nu se vedea și nici nu se auzea vreun tren. Însă bărbați, femei, copii, au început cu toții să se urce în vehicule. Au băgat cheile în contact; au pornit motoarele. Am intrat și eu cu Fizz. S-a auzit un fluier de avertizare în depărtare, am simțit un tremurat ușor, am auzit un păcănit slab de roți de fier și, apoi, fără să fi văzut nimic, am știut că trenul sosise și plecase. Totul era liniștit. Și ultimii pișăcioși ieșiseră din șanțuri și se așezaseră pe scaune. Șarpele părea să-și țină răsuflarea. După care, scoțând dintr-odată un muget și un urlet, a pornit-o la drum. A început să se umfle și să tremure și să se unduiască. Și, în timp ce șarpele de pe sens opus a început să se miște către noi, al nostru a început să-și îndrepte spatele. Cu țipete și claxoane și înjurături, părțile care ieșeau în afară s-au aliniat. Șarpele trebuia să treacă printr-o poartă îngustă, așa că s-a strâns și s-a strecurat prin ea. După mai multe minute cu claxoane-frâne-vibrații-zguduieli, am trecut peste piedica celor două șine – celălalt șarpe târându-se pe lângă noi din sens opus – și am ajuns pe partea cealaltă.

Mica economie care înflorea la trecerea de cale ferată – negustorii de mirodenii care vindeau guave, castraveți, trestie de zahăr, ridichi, alune, *tikki*, *kulcha*, *golgappa*, amestec de *dal* – se odihnea acum pe spate pe dâmbul de iarbă și-și priveau clientela ambulantă cum trecea zguduindu-se pe lângă ei.

La următorul tren, avea să se formeze o altă coadă.

La următorul tren aveau să dea lovitura.

După nici treizeci de kilometri, chiar înainte de Rampur, mai aveam puțin și urlam de groază când am văzut un alt șarpe formându-se. Dar, de data asta, trenul trecuse și șarpele începuse să se miște, îngrămădindu-se prin poartă. Ne-am prins și noi de coada lui și ne-am continuat drumul.

Norocul nostru la aceste două treceri, la nici treizeci de kilometri una de alta, avea întotdeauna să determine gradul de nefericire al călătoriilor noastre.

Fuseserăm avertizați ca, odată ajunși în Rampur, să fim atenți la șoseaua care o lua înspre Nainital, și am zărit-o pe stânga, chiar după piață, printre zeci de camioane parcate. Pe o distanță de încă cinci kilometri, drumul trecea pe lângă piețe aglomerate, pe lângă depozite de cherestea, ateliere în ruină unde se reparau mașini, negustori de cauciucuri, țarcuri de animale. Și, dintr-odată, drumul se deschidea splendid și lăsa să se vadă câmpurile verzi și aurii, presărate cu copaci. Drumul era găurit, ca o față care tocmai scăpase de vărsatul de vânt, iar Gypsy-ul a început să zguduie așa de tare, că a trebuit să închidem muzica. Geamurile erau coborâte

și copacii de pe marginea drumului filtrau lumina soarelui, iar briza curată care adia dinspre câmpuri era ca un balsam. Mirosurile și zgomotul de pe șoseaua principală dispăruseră, traficul se subțiase considerabil și nu se auzeau decât cauciucurile rulând pe asfalt.

Fizz rânjea, vântul îi zburase părul de pe față și mâna ei dreaptă era prinsă în mâna mea stângă.

Am trecut de încurcătura de la Bilaspur, peste podul cu un singur sens unde trebuia să aștepți să treacă celelalte mașini și am continuat să ne îndreptăm către Rudrapur, zăngănind mai departe, printre și mai mulți copaci, și mai multe câmpuri verzi-aurii. În Rudrapur erau aceleași drumuri largi și aceleași intersecții cu sens giratoriu ca și în Chandigarh, așa că aici n-am pierdut foarte mult timp. La câteva minute după ce am ieșit din oraș, ne-am găsit iar printre câmpuri; acum, drumul era umbrit de arbori de *semul* mari și impozanți.

Apoi am luat-o la stânga, am trecut peste o cale ferată părăsită și ne-am trezit pe un drum larg, care străbătea o pădure, iar vântul răcoros ne șuiera pe la urechi. Primul șir de copaci care flancau drumul era alcătuit în mare parte din *semul* și smochini și smochini indieni și *sal*, dar, imediat în spatele acestora, puteau fi văzute plantații de eucalipți și de plopi. Era o pădure privată și, pentru prima dată de când ieșiserăm din Delhi, nu mai vedeam case pe marginea drumului. Nu prea circulau mașini și nu trebuia să fim atenți decât la maimuțele care ne iscodeau de pe marginea șoselei.

Când mai aveam puțin să ieșim din pădure și începuseră să apară primele câmpuri și case, Fizz s-a uitat în sus și a zis: „Uaudealuri!"

Și, într-adevăr, acolo erau munții mai scunzi care împrejmuiau masivul Himalaya – o siluetă întunecată care devenea tot mai verde pe măsură ce ne apropiam de Haldwani. Trecerea prin Haldwani și Kathgodam, orașe gemene, ne-a șters repede din minte plăcerile pădurii. Drumuri înguste, nenumărate blocaje; mișcarea nesigură a bicicletelor, a scuterelor, a mașinilor, a autobuzelor; magazine ieșite pe jumătate în stradă; vânzători ieșiți cu totul în stradă; vite peste tot. Când tocmai începuserăm să ne pierdem speranța, orașul s-a terminat dintr-odată și ne-am trezit pe primul drum șerpuitor care escalada muntele. Când am început să urcăm, au apărut și primele semne ale vieții de deal: acoperișuri înclinate de tinichea, vopsite în verde sau în roșu, maluri ierboase cu mănunchiuri strălucitoare de bougainvillaea, pereți de piatră, tencuiți, și scări de piatră, tencuite, care porneau din drum, licheni și mușchi prin crăpături și prin rigole și pe ziduri, bărbați zbârciți stând pe vine pe verande susținute de bârne vechi din lemn, pâlcuri de găini în căutare de grăunțe, capre costelive care-și rumegau trecerea prin lume.

Am luat prima curbă și dintr-odată ne-am simțit mai bine.

Cu fiecare curbă, lumea devenea tot mai verde. Arborii au dispărut. Deasupra noastră se ridicau acum pini înalți, în șiruri dezordonate. Sub noi putea

fi văzută albia stâncoasă a râului, un mic firișor de apă argintie croindu-și drum prin ea. În față, dealurile se înălțau din nou – în mare parte nelocuite, cu excepția câtorva câmpuri terasate –, predominant verzi, cu câteva petice maro acolo unde avuseseră loc alunecări de teren.

Aerul era tot mai rece, iar prospețimea lui mentolată te amețea. Fizz avea un zâmbet așa de liber, că ar fi putut șterge toate durerile din lume. Melodia de la casetofon era *mein zindagi ka saath nibhata chala gaya.* Dev Anand; Hum Dono.

Șoseaua era largă și netedă; se unduia și urca cu o grație molatică. Unele curbe, mai ascuțite, erau străbătute de pârâiașe. Din când în când, mai vedeam garduri din sârmă ghimpată și porți din fier, dar nici urmă de suflare omenească. La intervale regulate dădeam de cocioabe mici din lemn și tinichea, unde se vindeau snacks-uri la pachet, ciocolate, bomboane, țigări, *pakora*[1]-e cu pâine, cola. Peste tot vedeai bărbați vânjoși care stăteau ghemuiți pe vine, fumau *bidis*, sorbeau ceai și priveau lumea cum trece pe lângă ei.

Ne-am strecurat printr-o trecătoare îngustă și abruptă și a început să burnițeze. Erau stropi fini, dantelați, care mi s-au așezat pe brațul drept, lăsat în afară, ca niște funigei. Fizz și-a scos capul pe fereastră, cu ochii închiși și, când și l-a tras înapoi,

[1] Fel de mâncare indian sau pakistanez, ce conține pui, ceapă, vinete, linte, cartofi, conopidă, roșii, ardei iute etc.; toate aceste ingrediente sunt date prin făină și prăjite (n. tr.).

era udă leoarcă și părea mai fericită decât am văzut-o vreodată.

Am mai urcat și am pătruns printr-o altă trecătoare îngustă, iar deasupra drumului a apărut un lanț de cocioabe care vindeau mâncare. Prima era o *dhaba* ponosită, cu bănci de lemn și mese așezate pe o verandă în aer liber. Fizz a spus: „Hai să mâncăm de prânz."

Locul se numea Do Gaon. Două sate. N-am înțeles de ce. Nu era încă amiază. Porniserăm la drum de mai bine de șase ore.

Proprietarul cel tânăr dormea liniștit, dar a sărit repede și a început să-și zăngăne oalele în momentul în care am apărut noi. Și-a pornit cuptorul pentru *rotis* și a început să condimenteze niște *dal* și orez pe o sobă cu gaze. Chiar lângă *dhaba* era un pârâiaș cu apă proaspătă, care țâșnea din gura unui leu. Ne-am aplecat și ne-am stropit pe față cu apa rece și limpede, ceea ce ne-a făcut porii s-o ia razna. Era acea parte a zilei când magazinele nu prea aveau clientelă și, în afară de noi, nu mai erau decât niște localnici care stăteau pe vine și fumau. Ne priveau fără curiozitate. Ne aflam pe un traseu turistic.

Am mâncat stând unul în fața celuilalt și am privit cerul cum burnițează. Nu e nimic mai frumos decât să privești cum plouă la munte. Formele nu sunt încețoșate, ca la câmpie. Poți să vezi fiecare strop de apă care cade. Dacă se mișcă repede, poți și tu să te miști repede. Dacă e înclinat, poți să te apleci și tu. Eram înconjurați de pante verzi, acoperite de tufe sălbatice și de copaci bătrâni, dar care nu te

intimidau. Plante agățătoare cu frunze mari se întindeau între vârfurile copacilor înalți, unindu-i. Scoarța solzoasă a pinilor era neagră de la umezeală. Un sturz stătea sub streașină, ciripind și înfoindu-și penele. Era dolofan, probabil că se îngrășase cu resturile de la *dhaba*. Pielea noastră era vie și ne dădea mâncărimi. Mie mi se mișca părul pe brațe. Fizz era în floare, cu fața îmbujorată și ochii strălucitori. Știam că acesta era unul din acele momente speciale. Viața noastră împreună fusese construită în jurul unor asemenea momente și trecuse ceva timp de când nu ne mai aflaserăm în preajma lor. Îl trăiam amândoi și îl înregistram ca atare, ca să ne putem aminti de el în viitor.

Fizz a spus: „Simt că aici este locul meu."

Eu am spus: „Da, e ciudat. E ca și cum m-aș întoarce acasă."

Nu am spus-o doar așa, ca să îi dau o replică. Era straniu, chiar mă simțeam ca și cum m-aș fi întors într-un loc anume, pe care-l cunoscusem îndeaproape. Undeva unde locuisem, sau într-un loc pe care-l căutasem întreaga viață. Orașele în care-mi petrecusem copilăria, în câmpia Gangelui, nu fuseseră niciodată acasă: erau locuri din care fugeam cum mi se oferea ocazia. Da, cu mult timp în urmă, Salimgarh păruse a fi acasă, însă asta fusese demult. Pentru prea mulți ani, acasă fusese doar Fizz. Iar acum simțeam cum în mine lua naștere un sentiment curios, nevoia de a ști că aparțin de ceva. Stând acolo în ploaie, printre pantele acoperite cu tufe verzi, cuibărit într-o tăcere care era întreruptă doar din când

în când de schimbătorul de viteze al vreunei mașini care escalada muntele sau de sunetul apei care țâșnea din gura leului, urmărindu-l pe sturzul cel gras cum ne urmărea pe noi, adulmecând mirosul de *rotis* proaspăt și de fum de lemne în cuptor, simțind bucuria care radia din trupul lui Fizz, stând acolo am avut senzația că ar fi fost posibil să fi găsit acel loc de pe pământ pe care îl căutăm cu toții. Singurul loc de pe planetă care-ți pune lanțuri la picioare și unde trebuie să te întorci, indiferent de cât de departe ai cutreiera.

Nota de plată a fost de numai douăzeci și opt de rupii.

Fizz a spus: „Aș putea trăi aici pentru o veșnicie."

„Fără CNN?" am întrebat eu.

Conduceam încet, respectând regulile dealului, încercând să mă apropii de munte, claxonând scurt la fiecare curbă. Nu am dat de nicio porțiune de drum unde șoseaua să urce abrupt, simțeam însă că urcam tot mai mult și că deja dăduserăm ocol câtorva munți. Albia uscată dispăruse de mult, iar aerul era tot mai rece. În scurt timp am ieșit din burniță, iar cerul s-a limpezit. În coborâre, burnița trecuse și pe aici, pentru că aerul era proaspăt, iar frunzele și șoseaua încă mai luceau.

Din când în când, Fizz mă mai oprea. Nu voia să ne grăbim. Era asemeni pelerinului care știe că adevăratul devotament față de atingerea destinației se manifestă doar prin bogăția experienței trăite. Zărea câte un loc liber pe marginea drumului sau câte un peisaj frumos și striga: „OK, aici!"

Eu trăgeam pe dreapta. Ne apropiam de margine – nu erau prăpăstii abrupte, doar peretele muntelui care cobora ușor, în valuri de copaci și tufe și terase. Erau pante prietenoase. Dacă te-ai fi rostogolit pe vreuna dintre ele, ai fi avut de ce să te agăți la fiecare zece metri. În afară de pini, mai erau mulți stejari – urâți, pentru că erau noduroși și asimetrici – și pâlcuri de bambuși sănătoși, cu ramuri atât galbene, cât și verzi. Din loc în loc mai apărea câte un *semul* drept ca o vergea, o apariție impozantă, dar goală pe dinăuntru.

O țineam de mână și inspiram adânc, umplându-ne plămânii cu aerul înțepător. Când nu mai auzeam zgomotul de la vreun motor, mă așezam în spatele ei și-mi îngropam fața în gâtul ei și-i adulmecam pielea. Uneori își întorcea fața către mine, și căpătam astfel acces la întreaga ei ființă. La un moment dat, ne-am oprit lângă un bolovan imens. Un smochin mare își încolăcise rădăcinile în jurul lui, asemeni picioarelor unui păianjen. Copacul părea să crească din suprafața netedă a stâncii uriașe și trebuia să te uiți cu atenție ca să găsești locul pe unde îi pătrundea unica arteră în pământ.

Fizz a spus: „Îl vreau pentru grădina mea."

Eu am zis: „Hai să-l luăm."

Ne-am proptit amândoi în bolovan, căruia nu-i ajungeam nici până la jumătatea umflată, și, înfigându-ne bine în picioare, am împins cu toată puterea. De aproape, puteai să vezi că rădăcinile aveau firișoare subțiri care pătrunseseră în porii invizibili ai stâncii, asigurându-i copacului stabilitatea necesară.

Eu am spus: „Unu, doi, trei, haaishah!"

Mai degrabă poți să miști un perete decât o stâncă.

Fizz a spus: „Dragostea mută munții din loc."

Eu am zis: „Dacă o pui la încercare prea des, dragostea o să te lase baltă."

Ea a întrebat: „Crezi că știe că este pusă la încercare?"

Eu am răspuns: „Cred că da."

Ea a zis: „Să ne întoarcem pe furiș și să o facem?"

Eu am spus: „Ar fi o posibilitate."

În dreptul bornei de kilometraj pe care scria că mai aveam trei kilometri până la Jeolikote, un om a pășit în mijlocul drumului și și-a ridicat mâna. Am oprit. Și-a pus mâna pe jeep și a zis: „Este ora unu și zece minute." După care a întins palma. Fizz i-a dat zece rupii. Ne-a mulțumit frumos și s-a dus înapoi la bordură, unde s-a așezat pe un butoi tăiat la mijloc, în care fusese odată smoală și care era acum plin cu noroi. Era tuns scurt, ca un soldat și, cu toate că era tânăr, era îmbrăcat cu niște pantaloni kaki vechi, cu mânșetă. Nu avea niciun ceas la mână. Își ținea pleoapele închise. Era orb, însă își ținea capul drept și nu aplecat într-o parte, așa cum și-l țin orbii.

Mai târziu, Stephen Jonglerul ne-a spus că am făcut bine că am oprit. Pe drumul ăsta, dacă-l ignorai pe tânărul cel orb, suportai consecințele pe pielea ta. Era un chezaș al succesului și al siguranței. Fiecare șofer de autobuz sau de camion, fiecare afacerist care cobora în Haldwani să încheie o afacere

sau urca în Nainital ca să se distreze oprea și plătea pentru protecție.

„Credeți-mă, domnule", a spus Stephen, „dacă nu i-ați fi dat bani, nu v-aș fi vândut casa asta. Ceva s-ar fi întâmplat. Nu știu ce. Ceva. Nu mi-ar fi plăcut fața dumneavoastră. Dumneavoastră nu v-ar fi plăcut fața mea. Ceva."

Jeolikote începea cu o stație de benzină și se întindea de-a lungul drumului ondulat până ce devenea, dintr-odată, o piață înghesuită în care se găseau alimente și magazine cu provizii. Deasupra magazinelor puteau fi văzute casele înșirate aiurea pe panta ascendentă. Cele mai multe erau case modeste de deal, dar mai erau și unele clădiri cu două etaje și acoperișuri din fier, proaspăt vopsite. Zona avea aerul unui șantier de construcții. Un camion plin cu cărămizi era parcat cu ușa din spate deschisă; pe bordură erau grămezi de nisip și de pietriș; și, dacă te uitai la dreapta, în josul drumului, țepi de fier se înălțau în aer, așteptând ca din ele să răsară clădiri.

În anii ce aveau să vină aveam să mă obișnuiesc cu asta. Pe dealuri se construia încontinuu.

Am oprit jeepul la capătul pieței și m-am dat jos. Un bătrân stătea ghemuit pe vine pe marginea drumului, îmbrăcat cu o pijama strâmtă și murdară, trăgând vârtos dintr-o *bidi*.

Era nebărbierit de câteva zile și țepi cenușii îi acopereau fața. L-am întrebat pe el.

Fără să se ridice, a zis: „Gethia? Casa cea mare? Tafen? Acolo!"

A arătat dincolo de valea cea largă și, pe masivul din față, la o înălțime mai mare decât cea la care ne aflam noi, înălțându-se pe o culme, înconjurată de copaci, se afla o casă solitară. Avea două coșuri și, chiar de la distanța aceea, se putea vedea că nu prea erau acoperite.

La câteva minute după ce am ieșit din Jeolikote am luat-o la dreapta, înspre Almora, am trecut în grabă peste un pod cu sens unic, care fusese construit peste un pârâiaș, am urcat o pantă abruptă preț de câțiva kilometri, aerul devenind tot mai rece, valea deschizându-se larg la dreapta noastră, și, dând ocol muntelui, am ajuns la sanatoriul Gethia, iar eu am mers mai departe, așa cum mi se spusese, am trecut de o garnizoană impozantă, compusă din doisprezece stejari argintii și bătrâni, și am ajuns la o bornă de kilometraj pe care scria Bhowali 10 km, m-am aplecat puțin să iau curba și, când am ieșit pe cealaltă parte, ne aflam sub casa de pe deal.

Pe cealaltă față a bornei de kilometraj scria: Kathgodam, 24 km.

A trebuit să bag în marșarier puțin, ca să găsesc poteca care urca înspre casă. Era năpădită de buruieni și de iarbă și se vedea clar că pe acolo nu mai trecuse niciun vehicul de ceva vreme. Cu jeepul ne-am descurcat fără probleme. Am parcat lângă un deodar mare, alături de o mașină Ambassador veche și albă, care nu mai avea nici roți și nici scaune. Era ridicată pe niște picioruțe făcute din cărămizi, cu fața înspre trunchiul gros al deodarului – un cățărător care stătea ghemuit și se pregătea să

escaladeze copacul. Niște trepte vechi, din piatră, duceau înspre casă.

N-am apucat să le urcăm și să dăm ocol zidurilor groase și îngândurate ca să ajungem la terasele din spate, că Fizz s-a și hotărât.

Primul lucru pe care l-a spus a fost: „Vreau casa asta."

Eu mă hotărâsem de când văzusem deodarul.

În depărtare se auzea un câine lătrând. La fiecare câteva minute se oprea ca să mai și mârâie, după care începea iar să latre. În scurt timp i s-a mai alăturat un câine.

Cărarea care ducea la terasa din spate era acoperită de buruieni și de mănunchiuri mari de iarbă aurie. Călcam pe piatră spartă și ne-am luat de mână ca să nu alunecăm. Terasa era de fapt alcătuită din ruinele unei clădiri mai vechi. De fapt, ale unei camere mai mari. Nu mai rămăsese nimic din ea, cu excepția unui brâu de piatră cimentat și a unui perete care conținea rama putrezită a unei ferestre, ieșită pe jumătate în afară, cu balamalele de fier ruginit încă mai atârnând de ea. Tot ce mai rămăsese din acoperiș era o bucată ruptă dintr-o bârnă, care arăta înspre cer ca un deget acuzator.

Era ciudat că, atunci când stăteai pe terasă, în bătaia vântului și cu cerul deasupra ta, încă mai aveai impresia că te afli într-o cameră.

De acolo de unde stăteam, acoperișul casei era paralel cu noi. Dacă mi-aș fi luat avânt și dacă aș fi sărit de parcă m-ar fi împins dracu' de la spate, aș

fi putut să aterizez pe tinicheaua ruginită care începuse să se cojească, precum cartonul ud lăsat să se usuce la soare. De-o parte și de alta, valea se adâncea într-un soi de dualitate de genul Dr Jekyll și Mr Hyde. Într-o parte vedeam terase maronii, bine amenajate, oameni mișunând de colo-colo, acoperișuri verzi și roșii și pereți albi și, în spate, Jeolikote și mănunchiurile de magazine și firul cenușiu al drumului care trăgea valea înspre munte. Când mă uitam însă în partea cealaltă, nu mai vedeam nici urmă de suflare omenească, doar un calup de copaci verzi, pante acoperite cu stejari și pini întunecați și amenințători, coborând către fundul văii, pe care nu-l puteam vedea.

Am găsit o potecuță, blocată de ramurile țepoase ale unor lămâi piperniciți, pe care eu le-am dat la o parte ca să treacă Fizz, după care am înaintat către o altă terasă, mai mică. Acesta era cel mai înalt punct al proprietății. Pe terasă se afla un rezervor vechi de apă și se auzea bolboroseala apei. Pe când stăteam acolo, au apărut două coțofene albastre cu ciocuri roșii, minunate, care s-au apucat să joace leapșa cu cozile fluturându-le în vânt. De jur împrejurul nostru erau culmi împădurite. De unde stăteam noi, creasta mai înainta ceva, urcând un pic printre stejarii și pinii înalți, înălțându-se la câteva sute de metri mai încolo. Soarele începutului de după-amiază bătea direct pe noi, dar sufla o briză puternică și aerul era rece.

Deasupra bolului larg al văii, un vultur se rotea grațios în aer.

De unde ne uitam la casa care se afla acum sub noi, cele două coșuri păreau doi pumni încleștați. Dacă aș fi aruncat leneș o piatră, ar fi aterizat cu un zăngănit pe acoperiș.

Lipindu-se de mine, Fizz a zis: „Vreau casa asta."

„CNN?" am întrebat eu.

„Chiar și fără CNN", a spus ea.

Lătratul sălbatic al câinilor a început să se audă tot mai aproape. S-a auzit un strigăt de jos: „Domnule, dumneavoastră sunteți acolo?"

„Stephen?" am țipat eu.

„Omul dumneavoastră, Stephen, domnule!" a venit răspunsul.

Stephen era un om cam pe la șaizeci de ani, o ruină tuberculoasă cu păr puțin, cu încheieturi șubrede, cu piele galbenă și dinți stricați. A sosit tras de patru corcituri care lătrau și pe care le ținea în lesă, doi dintre ei nefiind altceva decât niște prelungiri ale frânghiei. I-a legat de grilajul de fier din capătul treptelor de piatră, iar ei trăgeau și zgâriau și lătrau atât de mult, încât a trebuit să ne mutăm în cealaltă parte a casei ca să ne putem auzi unii pe alții.

„Credeți-mă, domnule, ăștia nu sunt câini, ăștia sunt fiarele diavolului! Se pot lua de o panteră și o pot pune pe fugă!"

Trebuia să ne îndepărtăm de el în timp ce vorbea. Respirația îi mirosea a whisky acrit. Hanoracul maro pe care-l avea pe el era acoperit cu păr de câine de diverse culori și chiar și de pantalonii cenușii îi atârnau fire lungi de păr.

A observat că ne uitam la părul de câine. Dezvelindu-și dinții stricați într-un rânjet drăcesc, a spus: „Credeți-mă, domnule, până la urmă câinele este singurul prieten al omului. După un timp, nici soția nu te mai lasă să te apropii de ea. Câinilor nu le pasă cum arăți sau cum miroși. Ei îți văd doar inima."

După care i-a făcut lui Fizz cu ochiul și a zis: „Nu vă supărați, doamnă. Dar noi, bărbații, nu prea înțelegem cum gândește rasa dumneavoastră."

Stăteam în fața bucătăriei, între casă și valea Jeolikote. Sub noi, panta era crestată de o serie de terase neregulate. Prima dintre acestea se afla la vreo cinci metri mai jos, o felie de tort; apoi terasele se succedau una alteia la o distanță de numai cinci sau zece metri, trepte pe care un uriaș le-ar fi putut coborî până în fundul văii. Tufe de dârmoz erau îndesate la subsuorile fiecărei terase.

Stephen și-a scos din buzunarul de la pantaloni o sticlă de Bagpiper la un sfert de litru. Mai avea două degete de whisky în ea. S-a dus la chiuveta prinsă de peretele exterior, a băgat sticla sub robinet, a pus puțină apă în ea, a dat amestecul pe gât dintr-o suflare și, fluturând din mână, a zis: „Nimic nu se compară cu Bagpiper când vine vorba să-l ungă pe-un muntean la inimă! Haideți, domnule, să vă arăt cea mai minunată casă din tot Kumaon-ul."

A deschis cea mai minunată casă din tot Kumaon-ul ridicând puțin jumătatea din dreapta a ușii din față și zguduind-o până când s-a desfăcut zăvorul din interior. Înăuntru era întuneric. A trebuit să stăm preț de câteva minute în camera de zi înainte

ca să putem distinge ceva. Prima dată am observat bârnele groase care susțineau podeaua de deasupra capetelor noastre și scândurile de lemn cu care era acoperită. Podelele de lemn erau un vis al copilăriei noastre. Trăiserăm dintotdeauna înconjurați de ciment și cărămizi. După aceea, pe peretele din față am observat șemineul larg, care încă mai avea buturi arși în el. Am luat-o pe Fizz de mână și i-am arătat unde să se uite. Fără să o privesc, i-am simțit încântarea.

Toate ferestrele fuseseră acoperite neglijent cu scânduri, cuiele despicând lemnul acolo unde fuseseră bătute. Trebuia să te orientezi după acele de lumină care mai pătrundeau printre ele. L-am urmat pe Stephen într-o sufragerie spațioasă, cu un alt șemineu larg, identic cu cel din camera de zi. Deasupra lui atârna o cruce cu un Iisus cu părul lung, pictată în albastru, alb și maro. Podeaua nu era netedă și era acoperită cu moloz. Dar aici se aflau bârnele care susțineau casa – două la număr, groase ca niște trunchiuri de copaci, unite prin niște curele de oțel. Chiar și eu, un neinițiat, știam că nu mai puteai să faci rost de asemenea bârne, oricum ai fi încercat.

„Cât de veche e casa asta, Stephen?" am întrebat.

„Foarte veche, domnule, mult prea veche", a răspuns el. „De dinainte să vă nașteți dumneavoastră, de dinainte să mă nasc eu. Credeți-mă, domnule, asta este o casă istorică. Pășiți pe istorie. Mulți oameni importanți au fost aici. Gandhiji a stat chiar acolo unde stați dumneavoastră acum."

„Gandhi? Mahatma Gandhi?"

„Cine altcineva credeți, domnule? Mahatma Gandhi! A stat la masa aia și a băut ceai. Doamna și cu el. Vorbea numai de *ahimsa* și de *satyagraha* și de toate chestiile alea cu libertatea."

Am spus: „Tu glumești, Stephen."

El a zis: „Chiar acolo, domnule, credeți-mă. În *dhoti*-ul lui alb. Își sorbea ceaiul zâmbind. Venise să-l viziteze pe Kamla Nehru la sanatoriul Bhowali."

„Era și Jawaharlal Nehru cu el?"

„Nu, nu, domnule, el era în închisoare. Credeți-mă, domnule, patria vine înaintea soției. Nu vă supărați, doamnă."

Fizz a spus: „Stephen, aș vrea să te aud spunând asta în fața soției dumitale."

Stephen a chicotit. „Doamnă, eu nu sunt Jawaharlal Nehru", a spus el.

Lipită de peretele din spate al sufrageriei, era o scară care ducea la primul etaj. Fizz urca după mine și eu urcam după Stephen. Era o treaptă spartă și Stephen ne-a spus să avem grijă. Am ajuns într-un hol cu câte o ușă deschisă în fiecare perete. Trei dintre ele duceau în câte-un dormitor, iar cea din față se deschidea într-un balcon care se întindea pe toată lungimea casei. Obișnuiți cu podelele tari, păseam cu grijă pe scânduri. Scârțâiau amenințător la fiecare pas făcut. Stephen a observat cu câtă frică înaintam și a râs.

„Credeți-mă, domnule, un elefant ar putea să danseze foxtrot cu un rinocer pe scândurile astea și tot nu s-ar întâmpla nimic", a spus el.

Și, ca să-și dovedească spusele, a început să sară-n sus și-n jos, intonând cu glas tare melodia din *Vino septembrie. Pah-pah-pah-paan-paan-paanpah-paan-paan. Paanpah-pah-paanpah-pahpah-pahnpah...*

Podeaua se zgâlțâia. Noi mai aveam puțin și căzdeam din picioare de frică.

Fizz a spus: „Stephen, controlează-te. Îmi distrugi casa."

Era mult mai multă lumină aici, venea de la balconul din față și de prin găurile din scândurile de deasupra noastră. Am urcat și pe ultima scară abruptă, ca să arunc o privire în pod. Era mare și gol, cu câte două ferestre acoperite la fiecare capăt; acoperișul era tot numai o cârpeală, iar lemnul de sub el era putred de la apa scursă pe acolo.

După ce am coborât, Stephen s-a oprit și a început să se lupte cu o ușă din dreapta lui, pe care n-o văzuserăm atunci când urcaserăm. După ce a împins și a tras o vreme de ea, a convins-o în cele din urmă să se deschidă.

„Asta-i ultima cameră, a spus el cu importanță. De fapt, camere."

Când am intrat și ne-am uitat în sus, am observat că cerul era de un albastru minunat. Străpuns doar de o bârnă subțire – tot ce mai rămăsese din acoperiș. Camera de deasupra lipsea. În peretele de piatră se vedeau, într-o linie neîntreruptă, cioturile grinzilor de lemn care susținuseră odată podeaua. Unele fuseseră tăiate frumos cu fierăstrăul, altele arătau ca și cum ar fi fost rupte pe genunchi. Ne aflam într-o cutie închisă, fără capac. Ar fi putut

arăta ca un teren de squash în aer liber, dacă n-ar fi fost dezastrul de la picioarele noastre, care mă făcea să-mi imaginez că mă aflam într-o casă bombardată, într-unul din filmele alea cu Bătălia pentru Anglia.

Podeaua era acoperită cu moloz, lemn putred, mănunchiuri de iarbă umedă, rahat de capră, cârlige și cuie ruginite, ramuri uscate, saci zdrențuiți, sticle goale, cutii îndoite, foi de tinichea ondulate. O ușă și două ferestre, scoase din țâțâni, stăteau sprijinite de perete, fără geamuri, cu lemnul putrezit. Pereții nemișcați se ridicau de jur împrejurul nostru, înalți cât pentru două etaje, cu tencuiala de culoarea mustarului cojită, scoțând la iveală oasele zdravene de piatră.

Chiar și cu toată lumina zilei, cu cerul înalt și albastru și cu sporovăiala necontenită a lui Stephen, locul îți dădea un sentiment straniu. Ca și cum ai fi văzut deodată cum avea să se sfârșească totul. Casa solidă de dincolo de ușă, pe cale să devină o ruină, precum camera de aici.

Sâmburele stricăciunii ascuns în inima creației.

Sentimentul ăsta macabru avea să mă încerce de mai multe ori, odată ce aveam să trecem la renovarea casei. De fiecare dată când se mai punea un șir de cărămizi; de fiecare dată când se tăia lemn nou cu fierăstrăul și era apoi dat cu șmirghel și bătut în cuie; de fiecare dată când era turnat cimentul din cuvă; de fiecare dată când foile de tablă erau îndreptate și tăiate; de fiecare dată, nu vedeam altceva decât felul în care aveau s-o sfârșească toate aceste lucruri.

Procesul de descompunere, pus în mișcare de însuși actul creației.

Atunci când plantam semințele, nu vedeam copacii ce aveau să crească, ci lemnul de foc în care aveau să se transforme. Și ce-mi venea mereu în minte era imaginea acestei camere duble, înalte, fără o podea dedesubt și fără un acoperiș deasupra, și resturile tuturor acestor lucruri care fuseseră odată vii, zăcând acum moarte la picioarele mele.

Stephen a spus: „Credeți-mă, domnule, după ce o să fie gata camerele astea, n-o să mai vreți să ieșiți din ele. Astea o să fie cele mai bune camere."

M-am uitat la gunoaie, la podeaua lipsă, la acoperișul lipsă, la singura bârnă care susținea cerul.

Cu toții vedem și auzim ceea ce vrem noi.

Tu auzi zgomotul ușilor care se închid, eu pe cel al ușilor care se deschid.

Să-l întreb oare dacă Abul Kalam Azad a fost și el în vizită pe aici? Dacă a băut ceai cu doamna.

Când noi am ieșit pe ușa din față, el a rămas înăuntru. „Vin și eu într-un minut", a zis el. L-am auzit trăgând zăvorul cu un scârțâit. Am așteptat pe veranda de piatră. Deasupra noastră erau scândurile degradate de la balcon – un lemn negru-cenușiu, putrezit, cu găuri mari. Stephen a apărut de după casă, rânjind. Sărise pe fereastra de la bucătărie și o trăsese după el ca s-o închidă.

„Cel mai sigur loc de pe lume", a spus el. „Singurul jaf care a avut loc aici a fost acum cinci ani. Opt verze de pe câmpurile lui Prem Singh, de lângă Gethia Padao. Poliția a început o anchetă. Au prins

hoțul. L-au pus să muncească pe câmpurile lui Prem timp de o lună."

Stephen ne-a dus apoi să ne arate împrejurimile. Mai era o ruină pe terasa din fața casei. Nu mai rămăsese decât podeaua de piatră. A spus că acolo fusese o seră. Lângă poarta de la intrare era o clădire cu câteva camere și două etaje. O altă clădire, cu un singur etaj, era lângă poarta din spate. Ambele erau într-o stare proastă, cu ușile și ferestrele stricate, cu tabla smulsă de pe acoperiș. Cea mai mare parte a proprietății era înecată de buruieni și de-abia dacă puteai să-ți croiești drum printre ele – peste tot dădeai de tufe de dârmoz, de iarbă, de tufișuri și de plante agățătoare. Copacilor le trebuiau tăiate crengile; mulți dintre ei se transformaseră în adevărate tufe.

Când ne-am văzut iar sub deodar, l-am întrebat: „Mașina se vinde odată cu casa?"

El a zis: „Credeți-mă, domnule, cu toate că acum nu pare așa, mulți oameni faimoși au călătorit cu mașina aia."

„Da", mi-a venit să spun, „Louis și Edwina Mountbatten."

Am dat mâna cu el și i-am promis că aveam să-l căutăm în scurt timp.

S-a uitat la Fizz și a zis: „Doamnă, cumpărați casa asta și n-o să-l uitați niciodată pe Stephen."

Nici nu ne imaginam noi ce mare adevăr grăia.

A plecat tras de câinii lui care lătrau. Am observat că cel cu pete, care avea piciorul din spate

rupt, era cel mai agresiv, își dezvelea dinții și mârâia la tot ce-i ieșea în cale. Chiar și ceilalți trei câini se țineau la distanță de el. Noi am luat-o încet prin spatele menajeriei, iar câinele schilod se tot întorcea să se repeadă la noi. După ce am ieșit pe poarta de jos – mă rog, de fapt nu era o poartă, doar niște stâlpi rupți de piatră –, am traversat drumul. Lângă piatra de kilometraj pe care scria Bhowali, 10 km, era o conductă mică de piatră. Dacă stăteai pe ea, te puteai uita la casă de jos în sus. Sub noi, piatra – goală, nu fusese învelită în ciment – era caldă.

În doar câteva minute ne-a intrat căldura în oase și am devenit visători. Chiar în spatele nostru, valea cobora verde și întunecată. În față, se înălța dealul cu casa în vârf și cu coșurile pe acoperiș. Lângă ea se afla deodarul, cu cele trei brațe țepoase ale sale trecând dincolo de casă, dincolo de coșuri. Cerul era mare și albastru ca apa. Era pătat cu nori de vată. Se auzeau motoarele mașinilor care înaintau și accelerau pe drumurile de munte. Tufișurile erau aduse la viață de foiala și de ciripitul păsărilor din familiile *Paridae*, *Sexicolinae*, *Fringillidae*, *Sittidae*, păsările pe care ți-era imposibil să le identifici. Stăteam acolo, adulmecând, privind, ascultând, fiind.

Știam amândoi ce aveam să facem.

Fizz a spus: „Dle Chinchpokli, aș putea să trăiesc mereu aici."

Eu am zis: „E din cauza mașinii celei vestite, nu-i așa?"

Ea a spus: „Nu, e din cauza farmecului lui Stephen. Părul ăla de câine care-i vine așa de bine."

Am stat acolo vreme îndelungată, până soarele a dispărut după culmea din fața noastră, provocând o explozie de roșu. Sătenii au trecut pe lângă noi; mașini, autobuze, camioane au trecut pe lângă noi; oamenii se uitau la noi mirați, dar nu ne-a deranjat nimeni. Înainte ca soarele să apună cu totul, s-a făcut frig. A trebuit să-mi trag mânecile la cămașă, iar Fizz s-a învelit cu *duppatta*. Am urcat înapoi la casă și până pe terasa cea mai înaltă – apa încă mai bolborosea – și am privit cum se scufundă valea în lumina crepusculului. Peste tot în jur, ace de lumină au început să înțepe întunericul tot mai dens. Apăreau lumini pe pante inaccesibile, la care, dacă te uitai în timpul zilei, păreau nelocuite. Oamenii ajung, într-adevăr, peste tot. Sub noi, casa zăcea cufundată în beznă absolută și cele două coșuri păreau acum urechile ciulite ale unui animal uriaș. Cerul devenea tot mai întunecat și, dintr-odată, s-a umplut de stele. Nu mai văzuserăm atât de multe din Kasauli, cu mulți ani în urmă. Ne țineam de mână și ne învârteam încet, ca să nu pierdem nicio stea.

Fizz a spus: „Ce zici – dacă reușesc să le număr pe toate, o cumpărăm?"

Ea am zis: „Absolut. Iar dacă greșești, ne urcăm în Gypsy și plecăm."

Ea a spus: „Lasă-mă un minut."

S-a uitat în sus, mișcându-și buzele fără să scoată niciun sunet. După care a spus: „Aș zice că

sunt trei milioane două sute șaptezeci de mii șapte sute treizeci și trei."

Eu am zis: „Bingo! A ta este!"

Am luat-o în brațe și am strâns-o tare – apoi și mai tare –, în timp ce apa bolborosea furios lângă noi. Mirosind-o și atingând-o, mă simțeam mai bine decât dacă aș fi făcut orice altceva. Starea asta era mai bună decât tot ce văzusem în ziua respectivă, în toată viața mea.

Mai târziu, ea a spus: „L-am găsit, nu-i așa?"

Eu am zis: „Cred că da."

Singurul loc de pe planetă unde picioarele îți sunt înlănțuite și unde trebuie să te întorci, oricât de departe ai cutreiera.

Singurul loc care avea să ne redea substanța pe care o pierduserăm încetul cu încetul, de-a lungul anilor. Singurul loc care avea să-i inducă mașinii Brother o stare de delir, unde păcănitul clapelor n-avea să se mai oprească.

Vraja a fost întreruptă de un foșnet de-abia auzit, prin tufele de la baza pantei. N-am văzut nimic, dar știam că era o zonă pe unde umblau feline mari. Am luat-o cu grijă pe lângă lămâi – eu țineam ramurile, cu țepii verzi și suculenți, într-o parte. La lumina stelelor și a unei jumătăți de lună, ne puteam descurca să nu alunecăm. Din când în când, lătratul unui câine străpungea noaptea tânără. Când am intrat în Gypsy, Ambassador-ul fără volan de sub deodar părea o buburuză adormită. Mă așteptam s-o văd cum o ia la fugă când am pornit motorul.

Deodarul însuși – al cărui trunchi se despărțea de la o înălțime de trei metri în trei brațe foarte drepte, care străpungeau cerurile: Trishul[1], după cum aveam să aflu mai târziu – părea o santinelă la poarta unei alte lumi, de dinainte de existența oamenilor. Arma lui Shiva[2], uitată pe acest deal din Gethia. Ca să ne păzească pe noi și visele noastre.

După mine, numai el făcea toți banii pe care-i dădeam pe casă.

Când am coborât panta și am intrat brusc pe șosea, am obsevat o siluetă mare și întunecată trăgându-se înapoi de pe margine, către umbra casei dărăpănate. Totul s-a petrecut așa de repede și de neașteptat, că nici n-am avut timp să vedem ceva, iar când am încetinit ca să ne putem uita în spate, nu mai era nimic acolo.

„Ce-a fost asta?" am întrebat eu.

Fizz a zis: „Orice ar fi fost, părea destul de înfricoșător."

Iar când am luat curba – farurile de la Gypsy tremurând pe suprafața pietroasă a drumului de munte – ca să începem să urcăm spre Nainital, acolo unde voiam să petrecem noaptea, ea a spus: „Și am impresia că nu avea brațe."

---

[1] „Trishula" este un trident indian (n. tr.).

[2] Al treilea zeu din trinitatea hindusă, alături de Brahma și Vishnu (n. tr.).

PE DRUM

AM CUMPĂRAT casa.

A durat aproape șase luni. A fost un proces minuțios, iar comportamentul ciudat al lui Tafen ne-a înnebunit. Erau doi Tafeni. Unul era maiestuos și comunicativ – „Este numai a dumneavoastră, a dumneavoastră, domnule! Puteți s-o luați pe gratis! Ce-i o casă? Bunul Dumnezeu a vrut ca noi toți să locuim sub cerul liber!" Celălalt folosea fără restricții un limbaj injurios – „Casa asta n-o să fie niciodată vândută! Niciodată! Și cu siguranță nu unor *murgichodhu* ca voi!"

Nu vreun moment anume al zilei, ci cantitatea de alcool ingerată determina pe care dintre Tafeni aveai să-l întâlnești. De multe ori era plin de amabilitate seara, pentru ca dimineața să se transforme într-un monstru turbat. Totul depindea de momentul în care putea să pună mâna pe sticla de Bagpiper. Am învățat să ne asumăm riscul. Și, în scurt timp, exasperat, am intrat și eu în luptă. Dacă el începea să jignească, îi răspundeam și

eu cu aceeași monedă. Făceam schimb de violențe verbale.

„Stephen, ești cel mai urât dobitoc din tot Kumaon-ul! Maică-ta a băut chinină în loc de apă când era cu tine-n burtă!"

„*Dilliwalla* nenorocit! Vrei casă la munte? Vino aici să-și bage Stephen scula marefierbinte în poponeața ta frumoasă de orășean!"

„Stephen, ești fiu de șarpe!"

„Iar dumneata, domnule, ești un penis de porc mistreț!"

Tafen amesteca treburile din cauza lacunelor lui. Într-o zi spunea că pământul cu tot cu casa costau patruzeci de *naalis;* a doua zi, treizeci; a treia zi, treizeci și cinci. Într-o zi, spunea că prețul era de douăzeci și două de *lakh;* a doua zi, douăzeci și patru; a treia zi, douăzeci. Până în ziua în care ne-am dus să ștampilăm actele ca să facem înregistrarea, n-am fost siguri cât anume plăteam pentru casă.

Mai târziu aveam să aflu că prin părțile astea era cunoscut drept Tafen Jonglerul. Datorită faptului că știa engleză și că bea tot ce-i cădea în mână, el se putea integra în două lumi complet diferite. Bea ceai și se dădea bine pe lângă funcționarii guvernamentali și mai-marii societății care veneau în vizită de la oraș, fermecându-i cu engleza lui vioaie și cu buna cunoaștere a zonei; și bea și dormea și mânca și cu sătenii și cu oamenii de prin partea locului, fiind ceea ce el era de fapt, un muntean printre munteni. Era un Jongler, pentru că încheia contracte cu administrația pentru efectuarea lucrărilor publice, și

anume pentru repararea drumurilor și consolidarea zidurilor; șterpelea materiale de construcții de pe unde construia guvernul; medicamente de prin sanatorii și spitale; cumpăra și vindea lemn furat; cumpăra și vindea piatră furată; cumpăra și vindea pământ cu acte în regulă sau în neregulă. Și, cu scrupulozitate, punea totul pe altarul sticlei de Bagpiper.

Într-o zi, când era numai pe jumătate beat, m-a luat în spatele casei, mi-a arătat o groapă la vreo trei metri distanță de unde stăteam noi și mi-a zis: „Oamenii mă întreabă: «Tafen Jonglerule, ce-ai făcut cu viața ta?» Iar eu îi aduc aici și le spun: «Asta am făcut! Mai știți pe cineva care să fi făcut asta?»"

În groapă erau îngrămădite sticle de băutură de toate mărimile, formele și culorile. Sticle înalte, sticle scunde, sticle rotunde, sticle hexagonale, sticle rectangulare, sticle la jumătate de litru, sticle la sfert de litru, sticle verzi și maro și de culoarea lămâii și crem, sau transparente și incolore. Cu excepția câtorva de deasupra, care aveau niște etichete umede și zdrențuite, sticlele n-aveau niciun fel de însemn pe ele și erau așezate în mai multe straturi. Cele mai multe erau murdare de noroi, dar străluceau suficientă sticlă acolo cât să te orbească, chiar și la lumina slabă a amurgului.

Tafen a spus: „Când eram mic, fratele tatălui meu mi-a zis că pe lumea asta sunt două feluri de bărbați. Unii beau și trăiesc – ca bărbații. Alții stau și vorbesc despre cei care beau și trăiesc – ca femeile. Așa că mi-a spus: «Hotărăște-te, fiule, tu vrei să bei și să fii bărbat sau să vorbești și să fii femeie?»"

Stătea ghemuit pe vine lângă monumentul pe care îl înălțase în cinstea propriei vieți, sprijinindu-și capul în mână.

A spus: „Trebuie s-o umplu înainte să mor."

Mai avea mai mult de un metru.

Tafen era un tip interesant, dar pe mine mă scotea din răbdări. Fizz era mai ambivalentă în ce-l privea. Îl detesta pentru faptul că fura și că bea încontinuu, dar îl admira pentru că își iubea câinii. „Doarme cu ei", spunea ea, „doarme cu ei – asta înseamnă ceva."

„Cine altcineva ar vrea să doarmă cu el?" întrebam eu.

„E din cauza poftei lui pentru Bagpiper, spunea ea, pofta îl distruge. Dar pofta ne distruge pe toți, nu-i așa?"

Oricare ar fi fost explicația, eu m-am bucurat să scap de el atunci când i-am dat și ultimii bani care i se cuveneau în biroul notarului din Nainital și, dând mai departe plicul care conținea doi la sută din sumă – mita stabilită care i se cuvenea funcționarului –, mi-am luat actele și am ieșit în soarele dimineții târzii. Timp de șase luni storsese de la mine câte puțin, câte puțin, iar eu mă săturasem de lingușelile lui.

Dar, cu Tafen, lucrurile nu stăteau niciodată așa de simplu. A ieșit după mine și a început să strige cât îl țineau puterile: „Credeți-mă, domnule, n-o să mă uitați niciodată! V-am dat pe degeaba o felie de istorie și de geografie!"

Era îmbăiat și bărbierit și pentru această ocazie se îmbrăcase într-un costum negru, lucios, la care

își asortase o cravată de un roșu șters. Ca s-o complimenteze pe Fizz, a spus: „Doamnă, trebuie să va asigurați că servitorii n-o să-și piardă respectul pentru dumneavoastră."

Tafen susținea că lui nu-i revenea decât o mică parte din sumă. Restul trebuia să-l împartă cu o liotă de frați. Și într-adevăr, o ceată de anglo-indieni zdrențăroși – veniți de prin Dehradun și Moradabad și Bareilly – s-au strâns sub pinul uriaș de lângă cantină, așteptând să-și primească partea. Toți cei trei bărbați păreau terminați, distruși de viermi și de gin, și fiecare avea câte o țigară aprinsă între degete. Cele două femei stăteau pe marginea verandei, îmbrăcate în sariuri vechi, măcinate de griji și cu ochii lucioși, ca de sticlă.

Tafen a spus: „Sunt toți niște bețivi. Eu beau și muncesc. Ei beau și se bat unii pe alții."

Vechea clădire colonială se afla la vreo câteva cercuri de drum deasupra stației de autobuz și a lacului. Am rugat-o pe Fizz să conducă ea Gypsy-ul până jos, pentru că eu voiam să vin pe jos. Nu mi-a pus nicio întrebare. Am pornit-o la pas grăbit, fără să acord nicio atenție localnicilor care se plimbau sau activității comerciale, lenețe și relaxate. Drumul era pătat de umbre și lumini. Până să ajung la splendidul lac, ale cărui maluri zbârnâiau de viață – de magazine, de autobuze, de turiști, de vânzători, de ponei – mă lăsasem pătruns de dulcele sentiment al proprietății și știam că făcusem alegerea corectă.

Când mă uit acum la ce a fost, îmi dau seama că antenele mele trebuie să fi fost înfipte în noroi adânc de tot. Istorie și geografie și fantasmagorii.

Pe degeaba.

Banii jos.

Iar mai târziu plătești prețul.

Am devenit obsedați de casă.

Era ca și cum ne-am fi ales dintr-odată cu un copil deja crescut. Un bebeluș reprezintă un proces organic și îți legi viața de a lui încetul cu încetul și din ce în ce mai mult, zi de zi, săptămână de săptămână, an de an. Dar, dacă îți iei un copil deja crescut, trebuie să i te dedici imediat și total. Trebuie să ghicești, să analizezi, să înțelegi, să corectezi, și toate astea dintr-odată, pentru că nu ai prea mult timp la dispoziție. Dacă are defecte de caracter, te ocupi de ele imediat. Nu e timp de sugestii subtile și de îndrumări lente.

Înarmați cu banii lui Bibi, ne-am aruncat asupra proprietății, hotărâți să o supunem repede voinței noastre. La prima încercare de a curăța terenul, am descoperit că plătiserăm pentru mai puțină casă decât căpătaserăm. Când cei patru băieți din sat au început să-și vâjâie coasele de fier – pentru cincizeci de rupii pe zi –, retezând tufișurile și iarba, cărări necunoscute au ieșit la iveală. Sub supravegherea lui Fizz, din mănunchiurile ciudate de buruieni au răsărit stejari frumoși, iar când am curățat molozul, terasele au părut brusc mai largi.

Tafen a venit în vizită, însoțit de cei patru lătrători, plin de păr de câine, și a spus: „Doamnă, începe să arate ca în zilele de altădată."

Damyanti, soția lui cea butucănoasă, de la câmpie, de la Shahjahanpur, unde fusese învățătoare, a sărit țâfnoasă: „Zilele de altădată! Doamnă, el nu este Tafen Jonglerul, este Sheikh Chilli! Dacă e să vă luați după jumate' din ce spune, o să înnebuniți. Când îmi făcea mie curte, îmi spunea povești pompoase despre petreceri de Crăciun și prăjituri cu rom și vin de prune, despre ziare englezești care soseau din Delhi și despre o mașină mare în care puteau să încapă toți copiii o dată! Și, când am venit aici, am găsit o groapă mică plină de sticle goale, iar acum, după treizeci de ani, am o groapă mare plină de sticle goale!"

Cu o voce pițigăiată, Tafen a zis: „Nu fi prost, Sheikh Chilli! Sapă o groapă mare! Umple-o repede!"

Soția a spus: „Asta este! Numai asta poate el să-i învețe pe alții! Așa că, acum, băiatul meu cel mare, Brian, conduce un autobuz al Regiei în Pithoragarh și își face propria colecție de sticle. Spune că într-o bună zi o să sape o groapă mai adâncă decât taică-său."

„Sapă o groapă mare! Umple-o repede!" a îngânat Tafen.

Soția a zis: „Vedeți! Ce prost e! Însă Michael, celălalt băiat al meu, este un fiu bun. Pe el l-am protejat de tatăl lui. Este fiul meu. El nu bea."

Tafen a zis: „Nu bea. El face injecții. La dreapta, la stânga, în centru. Țâști!"

Soția a spus: „Închide-ți gura aia băutoare! Doamnă, este asistent medical în Haldwani. Când vine pe la noi, nu ne aduce daruri, ne aduce injecții. Spune că sănătatea este cel mai prețios dar de pe lume. Toată lumea îl urăște pe bietul Michael. Vine cu geanta lui neagră și când trece pe lângă oameni, le dă pantalonii jos și îi înțeapă. Uitați-vă la mine. Am mai mult de o sută. Pe brațe, în stomac, pe coapse, în fund. Îmi spune: «Mamă, asta e antitetanos, asta e împotriva turbării, asta e pentru hepatită, asta pentru A, asta pentru B. Spune: «Mamă, asta e înțepătura Domnului.» Dar atunci când vor să treacă pe la mine, oamenii întreabă: «E și Michael acolo?» Când se întâlnesc unii cu alții, întreabă: «L-ai întâlnit pe Michael? Te-a înțepat?» Când îl văd venind, copiii strigă: «Michaeljecție-i aici! Michaeljecție-i aici!» Și fug cu toții țipând. Îmi vine să plâng. Escrocul ăsta de Tafen și cu Brian sunt niște beți și toată lumea îi cheamă în vizită! Iar bietul meu Michael, care încearcă să fie de folos – pe el nimeni nu-l vrea!"

Tafen a intonat: „Doamnesfinte, eu nu glumesc! Înțepați-mă! Înțepați-mă! Sapă o groapă mare! Umple-o repede!"

A înclinat sticla de un sfert de litru și a băut."

Dezgustată, soția a spus: „L-a întrebat chiar pe Michael dacă nu poate să-i facă o whiskyjecție."

În noaptea aia i-am zis lui Fizz: „Te rog să nu-i mai lași pe idioții ăia să vină aici! Nu-i mai suport. Tot sângele ăsta amestecat i-a stricat la cap!"

Fizz a spus: „Iubitule, nu ți-e rușine? Și cu Michael ce facem? Vrei să-l invit pe el? Pentru o înțepătură mică? Înțepătura mică a Domnului?"

„Știu și eu de unde să fac rost de aia!" am zis eu.

Stăteam în camera aflată deasupra locului unde luam masa. Aici, scândurile erau negre-maronii de vechime, iar unele dintre ele aveau crăpături mari, prin care puteai să vezi toată camera de jos. Podeaua scârțâia amenințător de fiecare dată când puneai piciorul jos, iar nouă încă nu ne venea ușor să umblăm pe lemn. Camera nu avea decât o singură fereastră, care dădea înspre valea Jeolikote. Numai stând la fereastră îți puteai da seama cu adevărat de cât de gros era zidul de piatră. Pervazul era larg de jumătate de metru și puteai sta pe el cu aceeași siguranță cu care te-ai fi așezat pe o canapea în camera de zi. De la fereastră puteai să vezi până jos, în Beerbhatti, la dreapta, și până în Jeolikote, la stânga. Mai puteai să vezi și locul unde drumul se bifurca între Nainital și Almora: Numărul Unu. La subsuoara primei terase de sub noi se aflau tufele de dârmoz, cele cu păpăluda. Nu începuse încă să tocăne. Nu era nici măcar zece. Mereu obișnuiam să ne culcăm devreme aici, epuizați de operațiunea curățenia. În noaptea aceea era o lună mare, care se prelingea la noi în cameră și lumina valea cu sclipiri de argint. Drumul părea o panglică strălucitoare, pe care circulau încet licuricii. Pe culmea vălurită a muntelui de deasupra lui, pinii mărșăluiau într-un singur șir, soldați cu căști mari aflați într-o misiune de recunoaștere pe timp de noapte. Noi stăteam pe

pervaz și ne uitam în jos, cu picioarele vârâte unele într-altele, cu mâinile ei într-ale mele.

În cele patru luni de când cumpăraserăm casa, curățaserăm terenul – retezaserăm, tăiaserăm, arseserăm –, strânseserăm toate pietrele de la gunoi și le aranjaserăm în grămezi ordonate sub Trishul, deodarul. Aduseserăm o macara de la Haldwani, care luase mașina și o dusese lângă magazinul sătesc, la un kilometru în susul drumului. Doar într-o săptămână thakur[1] i-a scos și ușile din spate, i-a pus scânduri de lemn înăuntru și a transformat-o în ceainărie. Descopeream și noi secretele arhitecturii și felul în care ele erau aplicate la munte. Și făceam cunoștință cu cei care se pricepeau la așa ceva.

La început, Tafen s-a dovedit de ajutor în privința asta, deci avea voie să treacă pe la noi și să ne facă cum îi venea la gură. Asta până când am descoperit toate virtuțile lui Rakshas. Aveam nevoie de brațe zdravene, care să supună casa, s-o facă locuibilă. Aveam nevoie de tâmplari, de pietrari, de muncitori, de instalatori, de electricieni. Trebuia să aflăm de unde să cumpărăm materialele – lemn, piatră, nisip, cărămizi, ciment, pietriș, tinichea. Trebuia să cunoaștem legile proprietății și capriciile vremii. Când anume izbucneau furtunile sau ploile, sau ploile cu grindină. Cât de mari să fie ferestrele; cât de rezistente ușile; cât de groasă tabla. Cât de mare era amenințarea maimuțelor și a panterelor

[1] În hindi, formulă de adresare pentru conducătorul unui principat minor (n. tr.).

și a lupilor. Sau a insectelor, de la căpușe și până la molii.

O baie decentă – asta era prima noastră prioritate. Casa nu avea una. Nu era decât o cameră întunecoasă – absurd de aproape de bucătărie – cu o gaură în podea. Gaura se căsca dintr-o placă de beton înălțată în colț, un pătrat cu latura de un metru. Era protejată de o jumătate de zid de cărămidă și de o jumătate de ușă, prinsă în niște balamale șubrede. O enclavă mică și ponositĂ, într-o cameră mare. Când stăteai pe toaletă puteai să te uiți peste zid și peste ușă și să vezi și restul băii. Robinetul de oțel din capătul opus; oglinda mică, agățată deasupra lui; ventilatorul murdar de deasupra; și o placă îngustă de ciment, pe care se înșirau săpunuri, paste de dinți, uleiuri și șampoane, gata să fie folosite. Uneori, vorbeam în timp ce unul dintre noi stătea pe toaletă, iar celălalt își făcea baie. Atunci când te ridicai, trebuia să te sprijini de zid pentru câteva minute, ca să-ți dezmorțești membrele. După care trebuia să te duci până în partea cealaltă a băii, să umpli o găleată și să te întorci.

Fizz spunea: „Este un exercițiu complet pentru dimineață – îți pune la treabă fiecare mușchi, de la sfincter și până la bicepși."

Se părea că primul proprietar al casei se folosise de găleți și de lighene. Cei care veniseră după el făcuseră gaura din podea. Iar acum noi trebuia să facem vreo două băi lângă dormitoare. Să ne apucăm să umblăm la țevăraie era o problemă, dar altă problemă, și mai mare, era să ne apucăm să spargem

zidurile groase de aproape un metru, ca să lipim băile de dormitoare. Și, pentru că dormitoarele erau la etaj și aveau podele de lemn, lucrurile se complicau și mai tare. Până la momentul respectiv, nu ne venise nicio idee.

Tufișurile erau pline de insecte bâzâitoare, iar noi stăteam și ne țineam de mână.

Luna se mișca pe acoperișul înstelat al văii, iar luminile se stingeau pe versanți, una câte una.

Fizz a spus: „Dacă muntele nu vine la Dumnezeu să-i atragă atenția, atunci trebuie să vină Dumnezeu la munte."

Și-a tras mâna dreaptă din strânsoarea mea și m-a atins pe pantalonii de trening.

Șoldurile mi-au tresărit involuntar.

M-a întrebat: „De ce crezi că-l urăște Tafen pe Rakshas?"

Eu am zis: „Da."

Ea a spus: „Azi mi-a zis din nou: «Doamnă, să fiți atentă la *bandicoot*[1]-ul ăla. Credeți-mă, are un singur braț, dar patru ochi. Patru ochi, dar opt urechi. Opt urechi, dar optzeci de idei. Se spune că vorbește cu spiritele. Dacă vă gândiți la ceva, el o să vă ghicească gândurile. Bunul domn o să zâmbească și o să se trezească fără pantaloni pe el."

Eu am zis: „Da."

Mâna îi era acum plină. Pluteam pe deasupra văii. Precum vulturii la amiază.

[1] Specie de marsupial de mărime medie (n. tr.).

Ea a spus: „Și el a zis: «Oi fi eu beţiv, doamnă, dar omu' ăla-i drogat. Credeți-mă, eu o să ajung în mormânt – ca și noi toți de altfel! –, dar el o să ajungă la închisoare. N-o să treacă mai departe. N-o să ia două sute de rupii. O să se ducă direct la închisoare.»"

Eu am zis: „Da, da."

Pantalonii de trening mi-au alunecat pe podeaua de lemn. Lumea toată nu era acum decât o mână mică. Iar eu mă înălțam mai mult decât toții vulturii din toate văile din lume.

Fizz a spus: „Dar eu nu cred că ar trebui să-l ascultăm pe Stephen. Rakshas mi se pare un tip OK."

Aveam ochii închiși. Dar știam că se mișcase. Că se mișca. Nu mai era pe pervaz. Apoi era pe pervaz.

Rakshas-Tafen; rakshas-tafen; rakshas-tafen; rakshas-tafen. Ca niște lovituri ritmice.

Cald și uscat; fierbinte și umed; mai fierbinte și mai umed.

Rakshas-tafen; rakshas-tafen; rakshas-tafen...

Fizzează-mă; fizzează-mă; fizzează-mă...

Hindus-Musulman; hindus-musulman; hindus-musulman...

Bun-rău; bun-rău; bun-rău...

Înăuntru-afară; înăuntru-afară; înăuntru-afară...

Dragoste-sex; dragoste-sex; dragoste-sex...

Rakshas-Tafen; rakshas-tafen; rakshas-tafen...

Mai târziu am stat amândoi goi, înveliți într-o pătură, ea sprijinindu-se de mine. Se mai vedeau doar foarte puține lumini în vale și erau la distanțe mari una de alta, luminând verande și porți, paznici ai ultimelor ore ale nopții. Ne simțeam amândoi ușurați.

Când ne aflam unul lângă altul, trupurile noastre o luau razna într-un asemenea hal, încât de fiecare dată când se aprindeau, simțeam că ne vindecăm. Tăieturile se închideau și pielea creștea la loc peste ele. Era ciudat că, deși casa ne dăduse un nou avânt sufletesc, nu reușise să facă nimic pentru trupurile noastre. În mod normal, orice situație nouă, orice decor nou, orice moment în care ne aflam împreună, ne băga în priză. Dar aici nu reușiserăm să zgâlțâim grinzile, așa cum ne-am fi așteptat amândoi în acea primă zi, când am stat pe terasa cea mai înaltă și ne-am uitat în jos, la casă și la vale. Eram amândoi foarte conștienți de situația asta. Nu știam ce să facem. Și, fără să mai spunem asta, cred că amândoi o puneam pe seama epuizării fizice.

De când cumpăraserăm casa, ne transformaserăm în niște împătimiți ai drumului. Ne duceam acolo în fiecare weekend. Fără nicio excepție, în fiecare weekend. Plecam din Delhi sâmbătă, înainte de răsăritul soarelui; plecam către Delhi luni, înainte de răsăritul soarelui. Mă înțelesesem cu Shulteri: aveam sâmbăta liberă și stăteam mai mult la serviciu în timpul săptămânii; iar lunea lucram în tura a doua. Din moment ce nu mai reprezentam o amenințare, pe el nu-l interesa. În ultimul an pierduse teren pe stâlp, pentru că Regele Turelă împroșcase cu multă grăsime în direcția lui. Era înnebunit și se agita să-și recâștige poziția. Dacă-i trecuse vreodată prin cap să scrie o carte, cu siguranță acum numai la așa ceva nu-i mai stătea gândul.

În fiecare sâmbătă, eu și cu Fizz ne trezeam la patru dimineața, iar la patru și jumătate eram în Gypsy. Seara, înainte să ne culcăm, făceam bagajele și le duceam la mașină. Bancheta din spate și portbagajul erau pline cu tot felul de nimicuri. Cuie, zăvoare, balamale, prize, suluri de sârmă, bețe pe care să agățăm perdelele, tacâmuri, pahare, ustensile de bucătărie, abajururi, chei de piulițe, desfăcătoare de conserve, șurubelnițe, tirbușoane, găleți, căni, cearșafuri, fețe de masă, perne, cuverturi, perdele, rafturi, cârlige de haine, insecticide, spray-uri de țânțari, șampoane, săpunuri, prosoape; recipiente de plastic pline de frunze de ceai, biscuiți, lapte praf, *dals*, orez, făină, mirodenii, condimente; și cutii cu lapte condensat, fasole gătită, *rasgollas* și, de câteva ori, niște cârnați îngrozitori, luați din piața INA. Mai luam și sticle de bere, de vin și de whisky, pe care le strecuram printre cearșafuri.

Pe podea îngrămădeam puieții de copaci – *sesham*, smochini, smochini indieni, copaci *jacaranda*, *gulmohar*, copaci *amalta*, stejari argintii, copaci *kachnar*, liliac indian, *semal*, tufe de Callistemon, bambuși. Unii erau puși în vase murdare din plastic – luați direct de la pepiniera Jur Bagh; alții erau în ghivece mici, șterpeliți din grădina lui Fizz de pe terasă. Aranjam ramurile cu grijă, pe unele le sprijineam ușor de capotă, iar pe altele le scoteam pe geam, de unde formele lor spectrale se perindau pe lângă trecători.

Mai erau și cărțile noastre, care începuseră să-și facă loc cu tot mai multă îndrăzneală; o cutie cu

casete audio, meniul pentru weekendul respectiv; și, în cele din urmă, mașina Brother, care mergea peste tot cu noi, așezată pe scaunul din spate, învelită cu giulgiul ei negru, așteptând, la fel ca și mine, să vadă lumina.

Trecuseră luni bune de când nu-i mai auzisem tastele zăngănind. Casa de pe deal devenise o scuză ca să-i evit privirea. O țineam într-o continuă așteptare, intram și ieșeam din birou fără măcar să mă uit la ea. Povestea cosmos-într-un-sâmbure a tânărului sikh era în comă, ultima jumătate de pagină pe care o scrisesem mai era încă prinsă în mașină, îngropată în întuneric. Aștepta să fie ucisă din milă și să fie aruncată în bibliogauraneagră, de unde să nu mai iasă în veci.

Plecam cu un termos de ceai fierbinte la noi, pe care-l ținea Fizz. Delhi-ul dormea, iar noi străbăteam repede drumurile goale și treceam de podul Nizamuddin și intram și ieșeam din Hapur înainte ca să apuce să se lumineze. După care orașele urmau unul după altul, la fel ca și blocajele rutiere, la fel ca și pasajele de nivel, iar noi ne grăbeam și ne împiedicam către poalele dealurilor. Iar apoi, la câteva minute după ce ieșeam din Kathgodam, după ce lăsaserăm în urmă mizeria din Haldwani, luam prima curbă care urca la dreapta și sufletele noastre începeau să cânte cu Julie Andrews despre amfetamină.

Ne simțeam ca și cum am fi fost Kerouac și Cassidy, străbătând în sus și-n jos marea câmpie a Gangelui – avântându-ne pe munte, până la o înălțime

de 1 800 de metri și rostogolindu-ne apoi din nou la loc în Delhi. Ca și copiii ăia de pe ESPN, cu plăcile lor de skateboard, care urcau și coborau de pe niște pereți curbați, fără să cadă, fără să se oprească. Într-un ritm care are propria logică și finalitate.

În scurt timp, a devenit drumul pe care îl cunoșteam cel mai bine. Știam unde curbele îi erau ascuțite și unde voluptuoase, unde avea pielea găurită și unde o avea perfect netedă, unde te pândea pericolul din umbră și unde n-aveai de ce să te temi.

Am învățat limba drumului. Cum să mă avânt înainte în cazul unui blocaj rutier și cum să mă bag repede atunci când mașinile începeau să se pună în mișcare. Cum să depășesc pe stânga, ieșind de pe drum – am trecut odată prin Hapur și, pe o distanță de o jumătate de kilometru, chiar am tăiat-o prin fața magazinelor, împrăștiind în toate părțile bărbați, copii, saci și găini, asta pentru că un ambuteiaj monstruos blocase șoseaua de la un capăt la altul. Cum să evit să mă încurc cu carele cu boi sau cu tractoarele – monștri rurali care nu aveau nimic de pierdut. Cum să nu fac loc nimănui, pentru că nici mie nu mi-a făcut nimeni loc vreodată. Cum să depășesc camioanele, dar niciodată autobuzele – în ciuda vorbelor din popor, șoferii de autobuz au în ei o răutate la care șoferii de camion nici nu visează. Cum să nu mă duc niciodată la poliție în cazul vreunei dispute ivite pe drum – am făcut asta o dată, pe lângă Gajraula, și după două ore de întrebări enervante ni s-a spus că cel mai bine ar fi să dăm uitării toată povestea.

Am descoperit la care *dhaba*-uri să ne ducem pentru un ceai bun, la care pentru *paranthas* și la care pentru sandviciuri. În toată nebunia lunilor ălora, mi s-a confirmat o suspiciune pe care o aveam de mai mult timp, și anume aceea că la cele mai multe *dhaba*-uri din India lucrează idioți. Idioți nu în sensul de prostovani, ci idioți, adică retardați din naștere. Am impresia că părinții de la sat – care nu știu de existența marilor instituții psihiatrice de la oraș – privesc *dhaba*-urile ca pe niște locuri benefice din punct de vedere terapeutic, unde fiii lor înceți la minte își pot urma vocația. Iar proprietarii șmecheri îi învață pe băieții ăștia numele a cinci feluri de mâncare și regulile de bază legate de curățatul și de spălatul farfuriilor și paharelor. Nu m-ar mira să aflu că nu li se dă decât de mâncare și că nu sunt plătiți.

Se pare că, în majoritatea *dhaba*-urilor, scara ierarhică este următoarea: un proprietar isteț, un bucătar întreg la minte, un chelner-șef întreg la minte și o grămadă de idioți. Am nimerit într-un asemenea loc chiar înainte de Moradabad, la Punjabiyan Di Pasand, unde toți în afară de proprietar erau duși cu capul. Când am ieșit și am ocolit clădirea ca să urinez, am sfârșit prin a mă uita pe fereastra deschisă de la bucătărie. În miezul verii, bucătarul stătea în fața focului îmbrăcat cu un *sola topi* kaki – pătat de transpirație și grăsime – și răcnea melodia de pe coloana sonoră a unui film indian. M-a văzut și a început să-și lovească polonicul ars de tichia de carton pe care o avea pe cap și să mă întrebe: *Dal*

fry din chirrimirri colonie? Dal fry din chirrimirri colonie?

În spatele lui, un băiat zdrențăros, cu niște pantaloni scurți peticiți, care spăla vasele sub jetul de apă de la robinet, a început să rânjească și să saliveze și să izbească două farfurii de metal una de alta. Cu o voce puternică, a prins să bălmăjească: *Dalfry-dalfry! Dalfry-dalfry! Chirrimirri-chirrimirri! Chirrimirri-chirrimirri!* Cei doi nebuni au început un duet sălbatic, lovind în metal și în carton, zâmbind fericiți, intonând: *Dalfry-dalfry! Chirrmirri-chirrimirri! Dalfry-chirrimirri! Dalfry-chirrimirri!*

Deodată s-a auzit un urlet de afară: „*Fudhihondayo!* Tăceți odată din gură! Ce, v-a violat cineva mamele?"

Cei doi au tăcut dintr-odată, de parcă i-ar fi împușcat cineva în cap.

Mi-am tras fermoarul și am luat-o la fugă.

Lăsându-l la o parte pe bucătar, în *dhaba*-ul ăla nu era nici măcar un chelner-șef întreg la cap care să ia banii pe nota de plată. După ce mâncai, trebuia să te duci la tejghea și să-i plătești direct *sardar*-ului voinic care era proprietarul localului.

Când îți dădea înapoi restul, zicea: „Nu e vina lor. Ei sunt cei nevinovați. Lumea e cea care a înnebunit."

Eram convins că, dacă ar fi fost să te plimbi prin toate *dhaba*-urile din India, ai fi putut strânge o armată de nebuni cu care să pornești la război împotriva armatelor celor sănătoși la cap. Iar în miezul luptei, n-ai mai fi știut care pe care.

Fizz și cu mine nu umblaserăm niciodată pe drum în felul ăsta. Niciunul dintre noi, pe vremea adolescenței, nu făcuse parte din vreo gașcă pasionată de motociclete sau de mașini și nici nu o luaserăm la picior, ca turiștii, să vizităm temple sau muzee. Călătoritul a adăugat o nouă dimensiune relației noastre. Am început să trăim pentru drum. Am cumpărat câteva lanterne; un topor mic, pentru protecție; muzică pop, bună numai de-un drum dus-întors. În timpul săptămânii vorbeam despre ce lucruri trebuia să mai cumpărăm, despre ce lucruri trebuia să luăm cu noi pentru drum și pentru casă. Ne-am cumpărat pantaloni comozi de trening și tricouri; nici nu ne mai desfăceam trusele cu obiectele de toaletă. Am început să pierdem legătura cu prietenii.

Îmi plăcea la nebunie să conduc. Drumul liber, peisajul care ni se deschidea în față, lumea controlată de un volan. Sâmbăta, înainte de răsărit, Gypsy-ul aluneca de pe aleea noastră – felinarele galbene încă mai erau aprinse – și eu eram fericit. Și mai fericită era Fizz, îmbăiată, frecată, strălucitoare; cu termosul de ceai fierbinte în mână. Îmi amintesc de o călătorie care, dintre toate, mi-a rămas cel mai adânc întipărită în minte – în ultimele zile de martie –, când ea și-a ținut mâna sus, pe coapsa mea, tot timpul cât am urcat și, printr-o ciudățenie a minții, îmi amintesc de întreaga călătorie ca și cum s-ar fi întâmplat ieri.

Am condus ca prin ceață și totuși nu mi-a scăpat nimic.

Pietele de pe marginea drumului, care se deschideau dimineața devreme și unde găseai cepe bine

strânse în coajă și pepeni de un verde-închis. Cartofii mari, în căruțe aplecate, strălucind ca merele. Câmpurile imense, împânzite de tulpinile de grâu care treceau de la verde la auriu – de multe ori vedeai un petic verde lângă unul auriu, copilul mai încet care nu se grăbea să se coacă, în timp ce fratele mai mare o luase deja mult înainte. Povestea cu trestia de zahăr era chiar și mai încurcată. Căruciore și camioane pline de tulpini tăiate și legate, blocând traficul, chinuindu-se să ajungă la mori – sulițele dulci amenințându-i pe trecători atunci când se aventurau periculos în afara vehiculelor care le transportau –, asta în timp ce pe câmpuri încă mai vedeai pătrate de trestie înaltă și păroasă, înconjurate de o mare de grâu pitic. Snopurile de *gobar*, fumegând urât mirositor pe tot parcursul zilei, ca niște bombe din Antichitate care erau gata să explodeze. Coșurile falice ale nesfârșitelor cuptoare de cărămizi, care scoteau pe bandă rulantă cărămizile roșii ce înțesau lumea satului. La Brajghat, șuvoiul Gangelui se transforma într-un pârâu, cu malurile împânzite de cocioabele domnului și de bărci fragile. Cerul de un albastru spălăcit; pânza de praf care atârna în aer. Reclame scrise cu litere mari, strident colorate, pe fiecare casă, *dhaba* sau magazin cu vreun zid liber. Pentru cola, țigări, *bidi*, săpunuri și deseori chiar câte o ofertă îndrăzneață pentru vreo soluție care avea să pună capăt o dată pentru totdeauna tuturor problemelor de ordin sexual. Sunați-l pe doctorul Doctorlola, la ABCDEFG (Londra), sau la HIJKLMNO (America), și regăsiți

în miez de noapte puterea din timpul zilei! Și, peste tot, iarba congresului, tot mai răspândită, încărcată cu rachetele ei cu vârf alb, ațintite asupra plămânilor, sufocând plante și oameni. Și, la fel de răspândite ca și *Parthenium Hysterophorus*, popular numită „iarba congresului", simbolurile unei noi Indii, cabine telefonice, cu zecile, în fiecare sat și în fiecare magazin. India rurală suna lumea într-o nebunie. Alo, bună dimineața, suntem toți bine și încă n-am murit!

Și stațiile de vulcanizare și atelierele de reparat mașini și cafenelele și oamenii de peste tot, stând pe vine, mergând, mâncând, dormind, stând pe WC, urinând, călărind, privind – peste tot, de la casa noastră din Delhi și până la plantația forestieră de la Rudrapur, fără virgulă, fără punct și virgulă, fără pauză, un *Finnegans Wake* al umanității, enigmatic și mult prea abundent.

Și, ca să îmbunănățească oarecum situația, milioane de copaci. Mai întâi eucaliptii cu coaja palidă, aliniindu-se pe câteva rânduri de-o parte și de alta a drumului, cu ramuri lungi și trunchiuri scurte, de multe ori izolați în bălți de apă pe care chiar ei le făcuseră. Apoi arborii *sesham*, cu ramurile sucite, dar cu frunze verzi, strălucitoare, ca niște perle. Iar de jur împrejurul fiecărui trunchi, un cerc de vopsea albă, semn că pomul aparținea statului, și nu oamenilor. Și, când te cufundai în inima Indiei, crângurile împrejmuite de mango, cu pomii care înfloriseră într-o nebunie, floarea din care avea să iasă împăratul tuturor fructelor, zvâcnind albă din imensa

coroană de frunze de un verde murdar, obligând o națiune întreagă să se roage să nu dea vreo furtună sau vreo mălură.

Fizz a spus: „Anul ăsta o să ne spălăm cu mango pe cap."

Eu am gemut numai.

Iar după ce te îndepărtezi de Rampur, după ce străbați cei opt kilometri chinuitori – înțesați de camioane și de magazine – și intri în zona agricolă a Bilaspur-ului și a Rudrapur-ului, încep să apară liniile geometrice ale plopilor tineri. Fermierii întreprinzători care se mutaseră în zonă găsiseră noi metode de a face bani. Plopul, pe post de copac de bani: șapte ani, după care îl tai și-l vinzi. De-o parte și de alta a drumului, despărțind câmpurile cu grâu auriu, copaci tineri cărora tocmai le ieșeau sfios frunzele. Plopii fuseseră aranjați în două feluri. Ca și copaci de graniță, împrejmuind câmpurile cu recolte, fără însă să le umbrească și astfel să le dăuneze. Sau în pâlcuri, gen pătrate chinezești: fuseseră plantați în forma unui pătrat, la exact trei metri distanță unul de altul, înșiruindu-se în linii perfect drepte, în oricare parte te-ai fi uitat. Chiar din fragedă pruncie erau înalți cât doi oameni la un loc și numai dacă te luai după tulpinile fragile le puteai ghici vârsta.

De-a lungul călătoriei am zărit o întreagă varietate de ficuși, exact opusul plopilor, prin faptul că aveau o coroană extraordinar de bogată și o statură impozantă. Smochini indieni, smochini simpli și alți pomi pe care nu i-am putut identifica. Așa cum

părea normal, creșteau solitari și la distanțe mari unul de altul. Lângă o școală dintr-un sat; în fața judecătoriilor de prin zonă; în mijlocul îmbulzelii din piață; în curtea secției de poliție. Fizz a spus, cu mâna fierbinte pe coapsa mea: „Ăștia sunt leii regnului vegetal. Plopii sunt antilopele."

Cel mai măreț dintre lei putea fi văzut întinzându-se la ultima curbă de dinainte de pasajul de nivel înspre Rampur. Un smochin indian gigant, pe un dâmb de noroi, în mijlocul unei bălți stătute. Ar fi fost nevoie de șase oameni ca să-i cuprindă trunchiul cu brațele și alți o mie ar fi putut dormi sub străvechea-i coroană, în permanență împinsă în sus de rădăcinile care-i ieșeau din pământ. Lângă gleznele-i groase se afla un mic templu de piatră. Deasupra lui flutura un steguleț galben ca șofranul, iar trunchiul fusese mânjit cu pastă de șofran... Trecând pe la distanță și în viteză, nu-ți puteai da seama cam care zeu își afla locuința aici, însă nu păcătuiesc dacă spun că pomul ar fi putut adăposti cu ușurință trinitatea hindusă.

Ultimii mari copaci de dinainte de a ajunge la poalele dealurilor erau impozanții *semal*, bumbacul de mătase. Începeau să își facă apariția din ce în ce mai numeroși pe când te apropiai de Rudrapur și se înmulțeau după ce ieșeai din oraș și o luai către plantația privată care se întindea până la Haldwani. Copacii *semal* erau războinici zuluși, cu spatele drept, cu membre zdravene, înalți. În ziua aia din martie, cei mai mulți dintre ei nu înfloriseră încă și nu aveau frunze, iar numeroasele lor brațe și degete

se înfigeau hotărâte în cerul albastru. Se înșirau maiestuos pe marginea drumului și puteau fi văzuți cățărându-se pe munte, până la Jeolikote. Cât timp șoseaua a străbătut plantația, Fizz și-a pus capul în poala mea, iar eu am devenit regele șoselei, regele vieții, regele lumii. Mă simțeam la fel de înalt ca și un *semal*, cu vene de oțel. Dar puterea asta nu era decât o iluzie – care s-a topit atunci când am trecut de fâșia de pădure, iar ea și-a ridicat capul –, cum tot o iluzie era și în cazul copacilor *semal*, după cum aveam să descopăr ceva ani mai târziu. Aveau, de fapt, lemnul moale și puteau fi răniți cu ușurință.

Îmi aminteam și alte lucruri.

Când m-am oprit să urinez după Gajraula – și a trebuit să aștept mult până să țâșnească sângele –, Fizz mi-a arătat valurile de marijuana care se unduiau pe marginea drumului. Puteai s-o culegi, s-o freci bine în palme timp de câteva ore și să obții astfel semințele negre care îți aduceau pacea și nirvana. Sau puteai s-o macini ca să obții laptele nălucirilor și al fericirii. Fizz a cules câteva fire suculente și le-a aruncat în spatele Gypsy-ului, ca să se usuce. După asta, adulmecând mirosul verde, m-am lăsat purtat pe niște tărâmuri chiar și mai înalte.

Și, în cele din urmă, peste tot de-a lungul drumului, petele superbe ale câmpurilor de muștar, care acum înfloriseră toate odată, fâșii de un galben-auriu înnebunitor, care te amețeau ca și cum ai fi fumat marijuana.

Până să trecem de prima intersecție de după Jeolikote și să o luăm în sus, urmând curbele abrupte

către casa de pe deal, eu eram ca un om flămând care fusese dus de o sută de ori la masă și adus înapoi fără măcar să fi fost lăsat să se îndestuleze. De fiecare dată i se dăduse câte ceva bun să guste, dar niciodată ceva mai substanțial.

Fizz mi-a dat ceva cu adevărat substanțial mai târziu în seara aceea. A fost un festin care l-ar fi lăsat cu gura căscată și pe un rege. Cred că vocea mea a răsunat în toată valea.

Cum stăteam acum pe pervaz – era trecut de miezul nopții –, mi-am dat seama că era singurul incident de acest fel care avusese loc în ultimele câteva luni. Eram goi; munții din timpul zilei – oamenii și mașinile – se duseseră la culcare; munții din timpul nopții – animalele și camioanele – începuseră să se trezească la viață; iar noi eram conștienți că ceea ce se întâmpla nu se întâmpla de ieri, de alaltăieri. În cea mai mare parte, până în momentul acela, fusese vorba de treburile vieții. Interesante, revelatoare, satisfăcătoare, pline de tot felul de descoperiri noi, dar totuși, numai treburile vieții.

Iar eu și cu Fizz nu trăiserăm niciodată din asta.

Trăiserăm din magia trupurilor noastre.

Aveam tendința să intrăm în panică atunci când magia dispărea.

Dar, ca să fiu sincer, treburile vieții mergeau bine. Pline de tot felul de descoperiri noi.

În scurt timp am găsit muncitorii potriviți.

În scurt timp am descoperit infinitele virtuți ale lui Rakshas.

În scurt timp am rezolvat problema construirii băilor.

Și astfel am pornit-o pe drumul care avea să ne ducă la esența vieților noastre.

Omul de bază pe care l-am angajat a fost Bideshi Lal. El era tâmplarul-șef și lucra cu o echipă de băieți, dintre care cel mai tânăr avea doar șase ani. Se numea DoInchi, și treaba lui era să țină cu mâinile-i micuțe de scânduri, atunci când în ele se băteau cuie sau când erau rindeluite; iar apoi, când toată lumea se odihnea, el strângea bucățelele de lemn și le îndesa în saci, ca să facă focul cu ele noaptea. Din când în când, băieții mai mari îi ciopleau câte o armă pentru război: o sabie, un pistol, o grenadă în formă de sticlă. Când nu-l urmărea nimeni, se antrena pentru război, lansând atacuri frontale împotriva părului de lângă verandă și aruncând grenada până departe, în iarba dușmană.

Când se năpustea asupra copacului, striga „dișșșș! dișșșș! dișșșș!"

Când exploda grenada, se auzea „bummm! bummm!"

Mai apoi, când DoInchi se odihnea după bătălie, Rakshas îl întreba: „Câți pakistanezi ai omorât azi?"

DoInchi rânjea și răspundea: „O sută zece."

Rakshas îl mângâia cu brațul cel bun și zicea: „*Arre bahadur!* Asta pot să fac și eu cu o singură mână! Mâine trebuie să omori două sute douăzeci!"

Bideshi și băieții lui erau din Baheri, de la poalele dealului. Bideshi avea treizeci și cinci de ani și zece copii – nouă fiice și, al zecelea, un fiu. Cel mai

în vârstă muncitor din echipa lui avea douăzeci și unu de ani. Erau cu toții scunzi și costelivi și înzestrați cu mâini și picioare prehensile. Puteau să stea ore la rândul cocoțați pe câte un pervaz care se sfărâma sau pe câte un acoperiș înclinat și să bată necontenit cu ciocanul. În toate lunile alea m-am tot temut că vreunul din ei o să cadă, însă păreau să nu facă niciun efort și nicio greșeală. Din când în când, echipa se mai înnoia. Dispărea câte un chip cunoscut și apărea altul nou în loc. Însă un singur băiat rămânea mereu, și lui nu i se dădea voie să se urce pe pereți sau pe acoperiș, cu toate că putea să taie cu fierăstrăul, să netezească și să bată cuie într-o bucată de lemn la fel de bine ca oricine altcineva.

El era cel mai puternic dintre toți, avea brațe mari și musculoase și se numea Chatur – isteț – Lal. Umbla puțin aplecat într-o parte și purta mereu o găină maro cu el. Băieții o porecliseră *Begum*[1]-a lui. Venea la muncă cu găina sub braț și, în timp ce lucra ca o mașinărie la bucata de lemn, netezind fiecare nod până când scândura rămânea netedă ca-n palmă, își lega *Begum*-a cu o sfoară lungă, pe care i-o înnoda în jurul piciorului. Când se așezau să mănânce de prânz – înșirându-și *rotis*-ul și murăturile – el o ținea pe *Begum* în poală și o lăsa să ciugulească ce voia de la el din mână. Nu l-am auzit niciodată vorbind. Dar, câteodată, la apus sau dimineața devreme, îl auzeam cum se plimbă de colo-colo și strigă „aa aaa, aa aaa, aa aaa", în căutarea

[1] Titlul conferit femeilor de rang din Asia de Sud (n. tr.).

Begum-ei dispărute. Uneori, când o ținea aproape de el, aveam impresia că îi șoptea ceva, dar nu mi-am dat niciodată seama ce îi spunea.

Bideshi Lal mi-a spus că Chatur era fiul fratelui lui mai mare. Când avea cinci ani, îi căzuse în cap o piatră și de atunci rămăsese mai încet la minte. Nu înțelegea mare lucru, însă era delicat și răbdător și putea vorbi cu animalele. Mi-am exprimat părerea de rău, iar Bideshi a spus: „Unora Domnul le ia mintea, iar altora trupul. Se părea că fiul lui Bideshi, cel de-al zecelea copil, după nouă fiice, avea un picior cu poliomielită și de-abia putea să meargă."

Bideshi l-a adus pe Dukhi Ram, zidarul-șef, care era din Bihar și era atât de slab, încât aveai impresia că obrajii i se ating pe dinăuntrul gurii. Era greu să-ți dai seama ce vârstă avea. Putea să aibă oricât, de la patruzeci și cinci la șaizeci și cinci. Vorbea în dialect, iar eu și cu Fizz nu înțelegeam mare lucru din ce spunea. În timp ce lui Bideshi îi plăcea să vorbească, să jongleze cu tot felul de posibilități și teorii, lui Dukhi Ram nu-i plăcea să fie întrebat nimic. Teoria lui era să explice ce era de făcut și să plece. Purta o *dhoti* mică și albă și mereu stătea ghemuit pe vine. Nu l-am văzut niciodată stând în picioare, decât atunci când mergea.

Băieții cu care lucra erau cu toții din aceeași zonă cu el, din Madhuban. Erau patru, toți cam pe la douăzeci de ani. În timp ce băieții lui Bideshi fumau *bidi*, băieții lui Dukhi mestecau încontinuu lămâi verzi și *supari*. Unul dintre ei, un tip negricios și îndesat, cu buze groase și păr cârlionțat, avea voce

frumoasă și câteodată îl puteai auzi noaptea cum cânta cu glas răsunător cântece populare, pline de dorință. Băieții lui Bideshi erau jucăuși, își dădeau ghionturi și râdeau. Băieții lui Dukhi aveau un aer trist. Simțeam că băieții lui Bideshi erau fericiți, știind că rădăcinile și casele le sunt aproape, în timp ce băieții lui Dukhi – la multe zile de casă, pe pământ necunoscut, câteodată amorțiți de tot de aerul rece – purtau în ei tristețea exilului.

Dukhi și băieții lui lucrau numai cu cărămidă și ciment. Puteau să înalțe pereți, să îi tencuiască cu ciment și să ducă la bun sfârșit dificila sarcină de a face acoperișuri – să împletească traforajul de fier, să alinieze cofrajele, să toarne cimentul. Dar nu lucrau deloc cu piatra, cioplită sau necioplită.

Pietrarul a fost adus de Rakshas. Era din Bhumiadhar, din susul drumului. Era bătrân și purta mereu o șapcă de pe timpul lui Gandhi – ca și Pratap, tatăl lui Abhay. Numai că, spre deosebire de a lui Pratap, am descoperit că tichia lui n-avea nimic de-a face cu politica, numai că o păstrase de pe vremea când fusese un angajat mărunt în slujba guvernului. Rakshas îi spunea Goli, dar din respect pentru vârsta lui, noi îi ziceam Goliji.

Rakshas a râs și a zis: „Goliji! Noi îi spunem Goli pentru că mai avea puțin și omora jumătate din sat atunci când s-a apucat să împartă tablete aiurea, pe vremea când lucra ca paznic la sanatoriu!"

Era o delectare să îl privești cum muncea. Avea brațe puternice și, cu lovituri sigure din ciocan și daltă, cioplea și modela pietrele. Era o muncă grea și

anevoioasă, iar Rakshas și cu el puteau să stea chiar și câteva zile ca să înalțe un zid de un metru. În schimb, cărămidarii erau foarte rapizi. Un strat de ciment, poc. Un strat de ciment, poc. Pereți întregi luau naștere într-o singură zi. O parte din armată era compusă din cei care nu veneau cu regularitate. Electricianul, instalatorul, vopsitorul, fierarul, cei care lustruiau lemnul și piatra – cu toții veneau și plecau, din Haldwani și Nainital, atunci când aveam noi nevoie. Mai erau și zilierii din sat, care s-ar fi încumetat la orice fel de muncă pentru șaizeci de rupii pe zi.

Corpul de bază al armatei era compus din Băieții lui Bideshi, Băieții lui Dukhi, Goliji și Rakshas. Ei locuiau pe lângă casă. Rakshas în casa de lângă poarta de jos; toți ceilalți în clădirea cu două etaje de lângă poarta de sus. Se comportau ca și cum proprietatea le-ar fi aparținut lor și erau absolut hotărâți să renoveze casa. Îi auzeai cum se ceartă în timpul liber despre ce anume ar trebui să susțină pereții, despre unghiul acoperișului, mărimea ferestrelor, lățimea grinzilor, distanța dintre căpriori, despre locul unde ar trebui amplasate gropile septice, despre calitatea lemnului, *sal* sau *tun*, pin de Noua Zeelandă sau pin de Kumaoni, ferestre cu balamale sau ferestre cu cadru mobil, gresie sau marmură albă, acoperiș din placă de fier ondulată sau acoperiș în stilul celor din Nainital.

Armata avea un comandant și un generalissim.

Comandantul era ciotul pe care-l flutura Rakshas.

În fiecare dimineață își flutura ciotul și își conducea armata pe câmpul de bătălie, lupta umăr la

umăr cu soldații și urla la ei fără încetare. Seara își însuflețea trupele cu istețimea și cu spiritul lui de camaraderie.

Generalissimul era Fizz.

Ea schița planurile; avea grijă de aprovizionare; și făcea socotelile zilnice.

Cu abordarea ei practică și cu lipsa de agresiune de care dădea dovadă, lui Fizz nu i-a luat mult să facă o impresie puternică asupra soldaților. În loc să i se adreseze cu poruncitorul *Memsahib*, ei îi spuneau afectuos *Didi*. Mie, bineînțeles, îmi ziceau *Sahib*, veșnicul prost cu bani. Însă felul în care Fizz a recompartimentat cu ingeniozitate casa – ceea ce a creat loc pentru băi – i-a făcut să cadă în genunchi în fața ei și să-i recunoască superioritatea.

A rezolvat problema într-o seară, stând sub deodar, uitându-se în sus, către casă. Eram amândoi acolo, pe banca din gresie roșie pe care o construiserăm lipită de zidul care mărginea curtea. Era în miezul verii și, cu ceva ore mai devreme, simțiserăm pe pielea noastră forța vijeliei balistice care izbucnea în fiecare după-amiază, între două și trei, și care trecea pe lângă casă. A sosit vuind dinspre Jeolikote și a luat-o către Bhumiadhar. Tot ce era lăsat afară – haine, scaune, cărți – era luat pe sus și trebuia apoi recuperat de peste tot de prin curte. Dacă rămâneai s-o înfrunți, te împingea înapoi centimetru cu centimetru. Dacă deschideai ochii, exista pericolul să-ți întoarcă pleoapele pe dos, ca pe niște coji de banană. La primul sunet ascuțit, la prima

adiere ceva mai puternică, muncitorii își lăsau uneltele jos, își scoteau *bidi* și lămâile verzi și *supari* și se înșiruiau, ghemuiți pe vine, la adăpostul casei, de unde ascultau vântul cum urla. Într-o jumătate de oră se potolea, își strângea frumos și ultimele veșminte fluturânde și pleca cu ele. Se lăsa tăcerea. Nu se mai mișca niciun fir de iarbă.

Atunci Rakshas spunea, învârtindu-și amenințător ciotul: „Gata, s-a terminat. S-a dus. Mișcați-vă fundurile înnegrite și uscate și treceți înapoi la treabă!"

Rakshas spunea că vijelia asta era un spirit de-al muntelui, care dormea în fiecare an timp de patruzeci și nouă de săptămâni, iar când se trezea nimicea totul în calea ei timp de trei săptămâni. Scopul ei era să le reamintească oamenilor că încă sunt inferiori naturii. Spunea că, uneori, oamenii deveneau atât de aroganți, încât nu dădeau atenție acestei avertizări. Atunci pământul începea să alunece. Spunea că spiritele muntelui nu erau malefice, dar că, dacă nu erau luate în seamă de mai multe ori la rând, semănau moarte și distrugere.

Uitându-se în sus, de sub Trishul, Fizz a spus: „Verandă. Răspunsul este o verandă. Ar fi trebuit să ne gândim mai din timp la asta. Răspunsul este întotdeauna o verandă!" M-a împins la o parte de pe bancă, a luat o bucată de piatră de calcar și a desenat schița pe placa roșie. A făcut un pătrat mare – era casa principală. După care i-a atașat două pătrate mici, de-o parte și de alta. Pătratul din dreapta trebuia să fie grajdul pentru capre, care la momentul

respectiv nu era decât un șopron mare, cu versant, cu un acoperiș din tablă prăbușit, cu o jumătate de ușă și cu pereții îmbibați de mirosul de rahat de capră. Pătratul din stânga era anexa cu versant de pe celălalt perete – baia noastră cu gaură în podea. Zgâriind apoi cu vârful pietrei, a desenat un semicerc care lega peretele exterior al grajdului pentru capre de peretele exterior al toaletei cu gaură în podea. Linia atingea colțurile verandei din față, căreia îi mărea suprafața.

Mi-a înmânat grandios piatra și a zis: „Deci ce spui, dle Chinchpokli?"

Eu am spus: „E bine. Și deci folosim veranda pe post de baie?"

Ea a zis: „Da, nobile stăpân. Tu folosești veranda, în adevăratul spirit Chinchpoklian, iar eu voi folosi baia."

Luându-mi piatra înapoi, a nivelat cu câteva linii hotărâte acoperișurile înclinate de la grajdul de capre și de la gaura-în-podea, de-o parte și de alta a casei. După care a adăugat câte o încăpere deasupra acestor acoperișuri aplatizate. Iar deasupra încăperilor a pus acoperișurile înclinate.

A spus: „Pământul de sub picioarele noastre. Ching Chow zice că niciun om nu poate să-și facă nevoile pe o podea înclinată."

Sub schiță, ea s-a semnat Fizz, cu o înflorătură. A aruncat apoi piatra peste umăr.

Era un plan genial. Să facem o verandă de beton de jur împrejurul casei; pe ea să fie băile; să spargem pereții camerelor de la primul etaj și să atașăm

băile acestor camere. Era simplu și organic. Nu schimba fundamental vechea structură; o completa. De fapt, veranda era ca un fel de centură de beton care proteja casa veche, făcută din lemn și piatră. De asemenea, crea la ambele etaje spații comune, mari, de care ne puteam folosi pe vreme rea. Iar când am început să detaliem planul, ne-am dat seama că mai puteam construi încă trei dormitoare.

Rotindu-și entuziasmat ciotul, Rakshas a spus: „Dacă toate femeile de pe lumea asta ar avea o minte cum are *didi*, atunci toți bărbații de pe lume ar fi fericiți."

Uitându-se chiorâș la mine, Bideshi Lal a zis: „Unora le dau zeii minte; altora le dau zeii bani."

Așezat pe vine pe pământ, Dukhi Ram a întrebat: „Ne apucăm de treabă?"

Ceata-i lugubră i-a aruncat priviri dușmănoase.

Pe fundal se auzea DoInchi, care a azvârlit cu o grenadă în păr, aruncându-l în aer.

Bummmm.

Fizz a spus: „Voi mai târziu. Mai întâi Goliji."

Pe Fizz n-o deranja să facem camerele cele noi, bucătăria refăcută și băile din cărămidă – pentru că oricum dădeam cu ciment peste –, dar voia ca plinta terasei să fie din piatră, ca să se potrivească cu restul casei. Eram acolo în dimineața când Goliji – cu tichia lui de pe vremea lui Gandhi – a luat un ghem de sfoară albă, a legat un capăt al sforii de o piatră mare și, aliniind-o cu peretele exterior al grajdului de capre, a tras-o într-o linie dreaptă, pe o distanță de patru metri. A înfășurat apoi celălalt

capăt în jurul unei alte pietre mari și, astfel, au fost stabilite coordonatele. Rakshas a testat sfoara, ciupind-o ca pe o coardă de chitară. Ceilalți soldați stăteau adunați de jur împrejur și se uitau.

Cu ajutorul zilierilor, Rakshas și Goliji au săpat apoi un șanț mic sub sfoara întinsă. După doisprezece centimetri, târnăcoapele au dat de piatră. Rakshas s-a căutat în buzunar și a scos de acolo o monedă veche, găurită, și un cârlionț de șarpe făcut din cupru. Le-a legat la un loc cu câteva fire de *mauli* roșu și le-a îngropat pios la capătul gropii. Am aprins o duzină de *agarbatti* Khaaskhushboo – care emanau un puternic miros dulceag, chiar și în aer liber – și ne-am aplecat cu toții, ca să îmbunăm spiritele casei. Am deschis o cutie de drajeuri portocalii și umede și am băgat toți câte unul în gură.

Goliji a ales apoi o piatră mare din grămada pe care o înălțaserăm lângă locul respectiv și i-a netezit marginile colțuroase cu lovituri ușoare de daltă. Bălăbănindu-se cu ea în brațe, a luat-o și a așezat-o la capătul dinspre grajd al șanțului. Îngenunchiind, a potrivit-o acolo până când nu s-a mai mișcat. După care s-a întors la grămadă și, asemenea unui cumpărător pretențios care încearcă să-și aleagă fructele, a început să pipăie și să întoarcă pietrele, până când a găsit una ale cărei formă și mărime l-au mulțumit. A lovit-o drăgăstos de câteva ori cu dalta. După care a azvârlit puțin ciment – foloseau un ciment mai gros pentru pietre și un ciment mai moale pentru cărămizi – pe prima piatră și, cu mare grijă, a pus-o pe prima deasupra acesteia.

Izbindu-le ușor cu ciocanul, a aliniat cele două pietre aproape perfect.

Rakshas a început să facă același lucru la celălalt capăt; cu o singură mână, lucra la fel de repede ca și Goliji, dar nu cu aceeași finețe.

Eu și cu Fizz am stat și i-am urmărit toată ziua. Până seara, zidul se înălțase deasupra șanțului, iar noi descoperiserăm că pietrele de râu puteau fi aranjate la fel de simetric ca și cărămizile scoase din fabrică.

Începuse lucrul. Dacă într-un weekend începeam ceva, în următorul puteam aprecia cu un ochi critic ceea ce începuserăm, iar în următorul puteam chiar să vedem treaba încheiată. În timp ce Rakshas și Goliji munceau mai departe la verandă, băieții lui Dukhi erau ocupați să repare casa de lângă poarta de sus, folosindu-se de cărămizi. Piatra se găsea greu și, chiar dacă ai fi reușit să faci rost de ea pe cale legală, te usca la buzunar. Așa că luam pietrele de la casa de sus și le foloseam la clădirea principală, iar clădirea mai puțin importantă era reconstruită cu cărămizi, la rândul lor mai puțin importante.

Spre deosebire de cavaleria compusă din zidari – cei ce lucrau cu piatră și cărămidă –, care de-abia dacă se pregătiseră înainte să vină la bătălie, băieții lui Bideshi erau ca niște arcași care, înainte de a porni la luptă, trebuiau să pregătească sute de săgeți fine cu pene. Din zori și până-n noapte, fără încetare, băieții tăiau cu fierăstrăul, lustruiau și așezau în grămezi scândurile din lemn de pin și de *sesham*, care fuseseră cumpărate de la gaterele

supraaglomerate din Haldwani. Își puseseră tabla pe care rindeluiau în camera de zi și toată ziua o auzeai cum făcea șif-șif-șif, ca o insectă uriașă. Seara, când se culcau, o tăcere stranie se lăsa asupra casei. Atunci, DoInchi, cu mâinile lui micuțe, strângea fulgii deschiși la culoare și îi îndesa până la refuz în doi saci pe care Chatur, idiotulmusculos, îi lua și îi ducea la casa de afară, purtându-și găina de lesă.

Noaptea îi ardeau pe foc, iar uneori, când soldații se adunau împrejur, băiatul lui Dukhi, cel cu buze groase, îi cânta văii durerea lui și noi îl ascultam emoționați, stând undeva departe, pe terasa din spate.

Câteodată ne întorceam duminică seara, dar de cele mai multe ori plecam luni, înainte să răsară soarele, iar până la nouă eram deja la intrarea în Delhi. Ne lua o oră sau două să ajungem acasă, în funcție de trafic. Era întotdeauna deprimant când ajungeam înapoi, dar era plăcut când porneam din vârful muntelui.

Drumurile erau goale; pantele încă adormite; stelele trimiteau lumii ultimele sclipiri; și de multe ori luna, întârziată pe cer, scălda valea într-o lumină magică. Uneori puteai să oprești farurile și să plutești pentru câțiva kilometri într-o beznă argintată, să uiți pentru un moment cine ești, unde ești și care e sensul vieții. Odată, când treceam pe deasupra podului Beerbhatti, am zărit preț de o clipă coada unui leopard care tocmai dispărea în tufișuri, pe lângă părul uriaș, cel cu circumferința trunchiului mai

mare decât a deodarului nostru. A fost ca o injecție cu andrenalină, care să ne țină în priză pentru câteva zile.

Dar până să ajungem în inima țării, în zona Delhi-ului, eram deja moleșiți. Se punea căldura, praful se ridica în nori, iar ultima bucată de drum de după Hapur era groaznic de îngustă, cu alte câteva drumuri care încercau să intre în ea. Autobuzele năvăleau asupra ta ca niște creaturi diavolești și întotdeauna, pe marginea drumului, puteai să distingi urmele accidentelor recente – tinichele mototolite, ca și cum ar fi fost strânse în pumnul unui uriaș. Trebuia să conduci extraordinar de umil, ca să eviți o catastrofă.

După ce drumul se mai lărgea – imediat după ce întorceam la Ghaziabad, căpăta patru benzi generoase – ne cuprindea o altă grijă. Pe tot parcursul călătoriei, drumul era flancat de clădiri neterminate. Bare de fier care ieșeau în afară, podele pe jumătate terminate, pereți necimentați, uși și ferestre lipsă, balustrade de terase pe jumătate înălțate. Era ca și cum nimeni nu și-ar mai fi dorit să termine de construit – cu toții doreau să mai poată adăuga câte ceva, la nesfârșit. După cum spun hindușii, noi trăim veșnic: nu e nicio grabă să terminăm ceva. Dar pe această ultimă bucată de drum, de-o parte și de alta a autostrăzii, se afla o întindere urbană pe jumătate terminată care era absolut devastatoare. Un peisaj dur, fără urmă de verdeață. Case micuțe, golașe – cărămizile din care erau făcute fuseseră lipite între ele cu ciment urât – care se împingeau

unele pe altele ca să aibă mai mult aer. Cele mai multe dintre ele erau ca niște cutii, înalte de două etaje, aproape fără ferestre. Potecile dintre ele erau nepavate; canalizarea era înfundată cu mâl; peste tot erau grămezi de gunoi; porci negri și păroși râneau prin ele, după ceva de mâncare; bălți mici, negre-verzulii, care serveau drept sursă de apă atât oamenilor, cât și bivolilor.

Asta era zona crepusculară. Aici trăiau bastarzii neștiutori ai modernității și ai Antichității.

O viață lipsită de demnitatea bucolicului și de avantajele orașului.

Străvechiul talisman al pământului ce avea să se regenereze fusese lăsat cu mult în urmă.

Cel nou, al istețimii și al prestidigitației, era prea îndepărtat.

Puțini aveau să scape din această zonă crepusculară și să termine călătoria.

Foarte puțini. Foarte, foarte puțini.

Chiar și aceia ce aveau să reușească aveau să ajungă într-un oraș de nisip.

Cârnați azvârliți într-o uriașă mașină de tocat, în care erau amestecați șoferi, paznici, polițai, muncitori, chelneri, hamali, funcționari, spălători de vase, *dhobie*, măturători, cerșetori.

Drumul pelerinului dinspre un iad mai mic către un iad mai mare.

Lăsați speranța deoparte, voi ce vă încumetați încoace.

De la o lună la alta, vedeam cum peisajul sumbru se extindea ca o ciumă. Înspre oraș și dinspre oraș,

înspre drum și dinspre drum. Un peisaj fără de speranță. O rană deschisă care nu se mai putea vindeca sau închide. Nici chiar ploile – care de obicei aduc salvarea pe subcontinent – nu reușeau să-i dea luciu. Nu era niciun pic de verdeață care să strălucească. Cutiile golașe din cărămidă, praful și mâlul, și peste toate acestea umezeala, care le făcea să arate și mai deprimant; peste tot poposeau roiuri de țânțari, completând astfel tabloul infernal. În zilele în care vântul sufla înspre drum, se simțea mirosul de fecale ce-ți înțepa nările și de care nu mai puteai să scapi preț de câteva ore, nici măcar cu apă, săpun sau apă de colonie.

Uitându-te la locul acela, era greu să-ți imaginezi un războinic al sufletelor care s-ar fi încumetat să ducă la bun sfârșit o operațiune de salvare.

Chiar și Gandhi ar fi trebuit să cugete îndelung ca să găsească o soluție potrivită.

Era mai plăcut când ieșeam din Delhi. Ciuma era ascunsă în beznă sau în ceață, iar noi ne puteam concentra atenția în exclusivitate asupra munților care ne așteptau. Singurul motiv de îngrijorare rămâneau trecerile de cale ferată și șerpii care se îngrășau de-o parte și de alta a lor.

Fără îndoială, amintirea munților rămânea cu noi și în Delhi. Cu problemele pe care le aveam eu cu scrisul, nu eram deloc o companie plăcută. Atâta timp cât umblam prin magazine cu articole sanitare și de uz casnic, prin Kotla Mubarakpur și prin piața Hauz Khas și prin Bazarul Chawri, sau pe la

negustorii de lemn înșirați de-a lungul drumului înspre Defence Colony, totul era în regulă. Fizz prelua conducerea, iar eu o urmam.

Vorbeam despre casă ore la rândul. Despre arhitectură, materiale, priveliști, copaci, despre planurile noastre de a pleca din Delhi după câțiva ani și de a ne stabili acolo. Despre cursurile de instruire a adulților pe care aveam să le ținem în casa de la poartă; despre controalele sanitare pe care aveam să le organizăm o dată pe lună, când aveam să-i chemăm pe prietenii noștri doctori să-i consulte pe săteni; despre o tabără anuală de artă, pentru artiști; despre camera care dădea înspre valea întunecată, pe care aveam s-o transformăm în cameră de scris; despre terasa cu tufele de dârmoz, pe care aveam s-o cumpărăm ca să plantăm tot felul de ierburi pe ea. Despre fetele noastre, care aveau să vină pe lume în apropiere de Nainital și care aveau să crească în casa asta, spirite libere, și care aveau să poată identifica un copac înaintea unui personaj de desene animate.

Ficus religiosa înaintea lui Porky Pig.

Sturzul verde înaintea lui Yosemite Sam.

Când discuția ajungea în punctul ăsta, Fizz spunea: „Dar n-o să le educ eu acasă! O să se ducă la o școală normală, unde maicile cântărețe le vor da o educație morală!"

Asta e! Vindem casa!

Eram fericiți în munți, stăteam pe terasă la orice oră din zi și din noapte, bând ceai sau whisky. După o pauză de cincisprezece ani, am redescoperit

Scrabble și, în scurt timp, ne-am intrat în mână atât de bine, că nu mai podideam cu cuvintele de șapte litere. Petreceam foarte mult timp îngrijindu-ne de pomișorii de care Fizz tot făcea rost și pe care îi planta cu o fecunditate feroce.

Eram fericiți să fim acolo, eram fericiți să putem vorbi despre asta, dar în momentul în care casa dispărea din peisaj, eu mă retrăgeam în mine și nu aveam nimic de oferit. În toate acele luni, nu cred că am venit o dată cu propunerea să mergem la film sau să ieșim la cină, sau să mergem în vizită la prieteni. Când Fizz aducea vorba despre asta, eu eram uneori de acord, iar alteori nu ziceam absolut nimic și atunci renunța și ea.

Uitându-mă înapoi la ce a fost – acum că totul s-a sfârșit – sunt îngrozit de felul în care am putut să mă port. De câte ori nu m-am ridicat și, lăsându-i baltă pe cei care erau cu noi în seara respectivă, am spus că vreau să merg acasă. De câte ori nu m-am ridicat la mijlocul unui film și am spus că era atât de prost, încât nu mai puteam suporta să mă uit. De câte ori n-am insistat să plecăm de la masă pentru că mâncarea nu era comestibilă sau pentru că restaurantul era sub orice critică. Când ajungeam acasă, mă refugiam pe terasă, sub gulmohar, iar Fizz se retrăgea în îmbrățișarea CNN-ului. Uneori adormea până să intru eu în casă, dar de cele mai multe ori era trează. După ce stingeam luminile, ne apropiam unul de altul și ne lăsam în voia vechiului ritm și puneam laolaltă piesele de inimă și păr și fierbințeală și umezeală și duritate și moliciune

și miros și gust și amintire și dorință și, făcând asta, ne umpleam de o pace și de o plăcere trainică. Fizz îmi suporta toanele cu destoinicie, știind că mă luptam cu demoni stranii. Câteodată însă exploda și ea – și atunci ne năpusteam unul asupra celuilalt fără milă: eu o făceam târfă frivolă; ea îmi zicea Marele Scriitor Chinchpokli; eu îi spuneam că nu mai aveam ce să îi ofer și că ajunsesem la capătul răbdărilor; ea îmi spunea că eram complet nevrozat și că trebuie să-mi fac un control la cap ca să văd ce mi-a mai rămas din creier.

După care nu mai comunicam unul cu celălalt, asta până când între trupurile noastre nu se restabilea o legătură sau până când nu trebuia să vorbim despre casa de pe deal.

Am încercat, de câteva ori, să mă închid în birou cu mașina Brother, însă nu s-a întâmplat nimic. Absolut nimic. Am recitit ceea ce scrisesem despre *sardar*-ul medieval și mi s-a părut o prostie – rahat-într-un-sâmbure. Am meditat asupra notițelor pe care mi le făcusem în carnețelul cu spirală și nicio idee sau o imagine de acolo nu avea vreun strop de substanță. Am încercat să născocesc măcar o propoziție care să-mi reamintească de faptul că puteam scrie, dar n-am reușit să scot nici două cuvinte. Mă învârteam în sus și-n jos prin camera mică, iar Coralul se auzea nemilos pe fundal. Atunci când ieșeam din cameră, câteva ore mai târziu, mă aflam invariabil într-o stare mai proastă decât atunci când intrasem. Eram mai nesigur de mine; mai plin de toane.

Era de-ajuns ca Fizz să-mi arunce o singură privire atunci când ieșeam din birou ca să-și dea seama că eram uscat precum un eunuc.

Eram mai tot timpul dus pe gânduri, însă astăzi nici nu-mi mai amintesc la ce anume mă gândeam. Ceea ce știu acum este că în momentul respectiv nu mă aflam într-un loc nemaiumblat. Mulți – foarte mulți – oameni trăiesc acolo, chinuiți de conștiința faptului că nu se găsesc în locul potrivit, dar incapabili să descopere ce, sau unde, este locul potrivit. Niște crabi fără apă, care nu pot să înoate, dar nici să moară. Care se supun ritualului vieții, dar care se rătăcesc în jungla ei. Și cei mai mulți dintre ei nu au o Fizz care să facă totul suportabil.

Am continuat să mă duc la serviciu, dar pe acel teren minat mă umilisem într-atât, încât devenisem o creatură demnă de toată mila. Știam că oamenii își băteau tot timpul joc de mine, dar nu-mi doream să mă apăr. Nici nu știam dacă aveam ce să apăr. Aș fi putut să-mi dau demisia, dar acesta era un pas pe care îmi era teamă să-l fac. Cred că simțeam că rutina de la birou era un fel de frânghie care mă lega de pământ și că, dacă aș fi tăiat-o, aș fi dispărut fără cale de întoarcere. Într-un loc unde nimeni n-ar mai fi putut lua legătura cu mine și de unde nu m-aș mai fi putut întoarce niciodată. Avea și salariul importanța lui, într-un mod straniu. Îmi dădea senzația că mă aflam pe propriile picioare. Căci în ciuda multiplelor noastre raționalizări, tot mai exista problema banilor între noi.

Cincizeci și șapte de lakh și treizeci și două de mii șapte sute patruzeci de rupii.

Care ne străpungeau coastele.

Cred că tot cam din aceleași motive, nici Fizz n-a renunțat la munca ei. A continuat să accepte manuscrise idioate de la Dum Arora, pe care le pregătea ca să le trimită repede către o bibliogaură-neagră; și a continuat să ia interviuri pentru dna regină-rea. Trecerea timpului a confirmat că femeia era la fel de dură după cum părea, croindu-și drum prin viață cu fața ei ca o secure. Obișnuința n-a adus cu sine o ameliorare a acestui fapt. De fiecare dată când se întâlnea cu Fizz, era furioasă pe lume și avea un zâmbet moralizator. Ca și cum ar fi știut vreun adevăr jalnic despre ceilalți, un adevăr pe care nici măcar ei nu-l știau. Fizz nu și-a putut niciodată da seama care anume era motivul neliniștii ei. Fizz credea că poate era ceva ce avea de-a face cu faptul că soțul ei era un pierde-vară cu bani – care scana scena socială, în căutarea unor relații avantajoase –, iar ea era o intelectuală ce se hrănise cu vitaminele feminismului. Imaginea ei nu se potrivea cu poziția pe care o avea în viață. Era ca o trupă de jazz care cânta într-o superdiscotecă. Nu voia să părăsească hotelul luxos, cu toate că știa că acolo nu era nimeni care să-i aprecieze muzica. Săpându-și singură groapa, își zisese că publicul nu era chiar atât de important; iar pentru hotelul care o ținea prizonieră dezvoltase un dispreț bine înrădăcinat.

Lumea este un loc dur. Poartă-te cu toți ca și cum ar fi niște greieri.

Fizz, mai înțelegătoare de felul ei, nu o displăcea profund. Reușea să vadă dincolo de carapacea dură și să își facă treaba. Soțul era cel pe care Fizz nu-l putea suporta, cu șarmul lui unsuros și cu ochii care nu se dezlipeau de fundul ei. A observat că dna regină-rea îl trata cu o politețe înghețată – ceva de genul îmi-pare-bine-să-fiu-cu-tine-fraier-jalnic-ce-ești. De fiecare dată când Fizz ieșea pe poartă cu plicul frumos împăturit în mână, îi spunea: „Hai să plecăm de aici – ăsta a fost show-ul horror pe săptămâna asta."

Datele pe care le strângea Fizz despre onanism continuau să ne distreze. Ajunsese să analizeze subiectul în profunzime. A descoperit că bărbații au o imaginație cum nimeni n-ar fi crezut. Ce nu făcuseră bărbații cu ei înșiși? Îmbrățișaseră mașini de spălat, când acestea vibrau. Mângâiaseră crăpăturile dintre pernele canapelelor. Își băgaseră sârme subțiri în ei și le rotiseră încet. Lăsaseră câini cu limbi groase să le lingă penisurile. Și se electrocutaseră la prize cu voltaj redus. Se năpustiseră asupra robinetelor cu guri largi, din care țâșnea apă fierbinte. Se frecaseră de carne pufoasă în autobuze aglomerate. Violaseră prăjituri, chifle, pepeni verzi, budinci. Trăseseră cu ochiul, se furișaseră, ciupiseră, avuseseră scurgeri; se folosiseră de haine, pantofi, poșete, cearșafuri, prosoape; avuseseră fantezii în legătură cu prietene, colege, profesoare, verișoare, fete tinere, mătuși, vecine, asistente, fetițe, soacre, staruri de cinema, sportive cunoscute, vedete TV, fotomodele din reclamele

pentru pastă de dinți, soțiile altora, fiicele altora, mamele altora, chiar și frații altora, unchi, tați, prieteni. Unul dintre ei a pomenit chiar ceva de un labrador auriu.

Amatorii onanismului aveau tot felul de obiceiuri fascinante.

Iar onanismul îi răsplătea pe loc, de fiecare dată când veneau să se închine la altarul lui.

Fizz a spus: „Lasă-mă să-ți spun că Regele Onanismului e mai bogat ca Regele Omanului."

Eu am zis: „Pentru că a stoarce din tine plăcerea e mai important decât a stoarce din pământ petrolul?"

Ea a spus: „Nu fi grosolan."

Eu am zis: „Scuze. Și cine anume dintre nenumăratele persoane pe care le-ai intervievat tu este Regele Onanismului?"

Fizz a spus: „De fapt, Regele Onanismului este adevăratul sclav al onanismului. Acela care chiar și la cel mai mic imbold se supune onanismului, acela este adevăratul rege. Supunându-se, cucerește. Predându-se, învinge teama, prejudecățile, superstițiile, pofta, zgârcenia."

Eu am întrebat: „Și invidia?"

Ea a continuat: „Da, și invidia. Explorându-se pe sine, ajunge să cunoască o pace profundă. O stare de mulțumire, chiar dacă aceasta nu este veșnică. Învățând să se iubească pe sine, învață să îi iubească și pe alții. Este un adevărat rege sufist. Complet în sine și plin de dăruire. Marii onaniști sunt marii și adevărații amanți."

Eu am zis: „Și cine anume dintre nenumăratele persoane pe care le-ați intervievat, Doctore Doctorlola, ar fi aceștia?“

Ea a spus: „Eroul meu!“

LIMITA RAȚIUNII

NOI NU ERAM ACOLO CÂND au descoperit ascunzătoarea.

Telefonul a sunat după nouă și jumătate, când tariful convorbirilor la distanță era la jumătate de preț. Era Bideshi, care mă suna de la magazinul *thakur*-ului; pe fundal îl auzeam pe Dukhi cum încerca să-l încurajeze. Legătura era slabă și vocile li se auzeau cu întreruperi. Din câte am înțeles, îmi cereau acordul să deschidă ceva, dar nu puteam să înțeleg despre ce anume era vorba. Ne-am tot învârtit in jurul cozii, fără nici un rezultat.

În cele din urmă, iritat, am zis: „Oricum venim și noi în două zile – mai vedem atunci."

Bideshi a spus: „OK, *sahib!* Deci tu zici să-l deschidem!"

Eu am zis: „Aveți răbdare, ajungem și noi sâmbătă."

Bideshi a spus: „OK, *sahib!* Dacă spui tu, atunci îl deschidem!"

După ce am închis telefonul, m-am întrebat de ce mă sunaseră pe mine Dukhi și Bideshi. De obicei, atunci când aveau vreo nelămurire, o rezolvau cu generalul fără un braț. Unde era Rakshas? În ziua următoare, am încercat să sun din nou la magazinul *thakur*-ului, dar n-am mai reușit să obțin legătura. După care am uitat de întâmplare.

Când am intrat sâmbătă cu Gypsy-ul în curte și l-am parcat sub Trishul era ora zece; băieții lui Bideshi erau în pauza de ceai, iar DoInchi tocmai terminase de aruncat în aer piersicul și își recupera grenada. Chatur stătea la soare, ținând-o pe a sa *Begum* sub brațul musculos, vorbindu-i în șoaptă. Ochii găinii erau întrebători și plini de interes.

Rakshas a apărut de după casă, agitând un băț scurt ca pe o rachetă de tenis; în clipa în care l-am văzut, mi-am adus aminte de convorbirea telefonică încâlcită. „Despre ce a fost vorba?" am întrebat eu. „Ce voiați să deschideți?"

El s-a holbat nelămurit la mine și a spus: „Eu nu am fost de acord. Le-am spus să nu-l deschidă. Au zis că le-ai dat tu voie. Proștii."

Dukhi, care stătea pe vine, l-a privit timid pe Bideshi și a zis: „Ar fi mai bine să nu mai vorbim despre asta. Ne-am omorât degeaba."

Bideshi a spus: „*Arre, sahib*, prin ce-am trecut! Am crezut că asta ne-a fost. Însă Cel nesfârșit le dă numai înțelepciune săracilor. Diamantele le dă bogaților!"

Se pare că atunci când dărâmaseră zidul masiv de piatră al camerei din spate – camera complet

distrusă în care stătusem în acea primă zi, uitându-mă la cer, înconjurat de mormane de moloz –, dăduseră peste un cufăr de lemn. Era îngropat sub bucata de perete de sub fereastră. Descoperirea le-a luat mințile muncitorilor. Cufărul era suficient de mare – și suficient de greu – pentru ca ei să-și facă tot felul de iluzii; aveau încredere că Fizz avea să împartă comoara în mod corect.

Nu era nevoie să-l dezgroape cu grijă, deoarece se afla într-o nișă frumos pavată cu piatră, iar spațiul de doi centimetri și jumătate dintre cufăr și pereții de piatră fusese umplut cu șipci de lemn, care erau acum negre și putrezite. Era încuiat cu un lacăt de fier, mare și vechi, din acelea care se deschid cu ajutorul unei pene concave care trebuie răsucită de mai multe ori. După ce m-au sunat și au obținut, în mod ciudat, permisiunea mea, s-au chinuit cu el ore în șir și, în cele din urmă, unul dintre băieții lui Bideshi a trebuit să coboare în Haldwani și să aducă un lăcătuș.

Cufărul se afla în holul de la primul etaj, iar Fizz s-a îndrăgostit de el din clipa în care l-a văzut. Era făcut din scânduri groase de deodar și era legat cu eclise de fier. Băieții îl curățaseră, iar lemnul strălucea în toată splendoarea lui. Lacătul mare de fier, acoperit cu rugină cojită, atârna cu gura căscată, precum un câine care gâfâie. Lăcătușul – îndeplinind o sarcină ce nu ținea de competența lui – îl stricase iremediabil. Fizz și-a plimbat mâna pe cufăr, pipăindu-i oasele de fier – plăcile, niturile, buloanele – și lemnul neted, înainte de a-i scoate lacătul și de

a sălta capacul. Nu aveam curent electric și a trebuit să îi rugăm pe băieții care se îngrămădiseră în jur să se miște din dreptul ușilor, pentru a lăsa lumina să pătrundă.

Dukhi, care revenise la a sta pe vine pe podea, a strigat: „Ce vreți să vedeți, trântorilor? Credeți că de data asta o să fie lingouri de aur înăuntru?"

Cu vocea lui pițigăiată, Bideshi a spus: „Dă-le câte unul la fiecare! Când erau la școală, nu știau cum să mai fugă de ele! Nu e unul să spună că a trecut de clasa a cincea! Și acum își dau brânci să pună mâna pe ele!"

Cufărul era împărțit în patru compartimente egale și fiecare dintre acestea era plin-ochi cu cărți ce semănau perfect între ele. Cele patru pe care le puteam vedea noi aveau coperte de piele cafenie. Când m-am aplecat și am apucat-o pe cea mai la îndemână, am observat că sub ea se afla una exact la fel, cu aceleași coperte de piele cafenie. Înainte să o deschid pe cea pe care o aveam în mână, am ridicat-o din curiozitate și pe cea de-a doua și am zărit încă o carte identică cu cele pe care le văzusem deja, iar sub aceasta din urmă se afla încă una asemănătoare.

Rânjind prostește, Bideshi a spus: „Continuă, *sahib*, continuă! Distracția de-abia a început."

Le-am spus băieților să ridice cufărul și să îl ducă în dormitorul nostru de la capătul holului, lângă fereastra care dădea înspre valea Jeolikote. Acolo aveam lumină și un scaun. Bideshi, Dukhi și băieții așteptau cu toții reacția noastră. Eu am

spus: „Hai să vedem ce-o ieși și de aici – pentru unii oameni ar putea fi mai valoroase decât aurul."

Bideshi a zis: *„Arre, sahib,* nouă ne-a fost scris să nu ne putem bucura decât de două mese pe zi. Să ne dea cineva aur, și la noi în mână se face praf."

Fizz a zis: „E un cufăr superb, Bideshi. Poți să-mi faci și mie unul la fel?"

Bravând, ca de obicei, Bideshi a răspuns: *„Arre, didi,* ție o să-ți fac unul și mai bun!"

Cufărul conținea șaizeci și patru de caiete identice, învelite în coperte de piele cafenie, rânduite în patru stive de câte șaisprezece. Caietele erau, fiecare în parte, mai groase de cinci centimetri, iar când am deschis puțin coperta unuia dintre ele, am observat că prima pagină era goală și că cea de-a doua era scrisă de sus până jos cu rânduri încălecate strâns, cu un scris mărunt și buclat. L-am răsfoit până la ultima pagină, care era de asemenea acoperită de sus până jos cu același scris mărunt și rotund. Am deschis câteva pagini la întâmplare și toate erau înecate în șiruri interminabile de mici alfabete circulare. Cuvinte rotate și mici, ce se învârteau la nesfârșit. Din câte puteam să-mi dau seama, nu prea erau paragrafe, și nici alineate sau sfârșituri de rând. Cuvintelor nu li se lăsase niciun pic de spațiu să respire, de parcă cel ce le scrisese se temuse că ele aveau să prindă viață și să fugă din caiet.

Am luat un alt caiet în mână și l-am răsfoit la întâmplare. Nu exista nici o deosebire. Caietele erau identice, atât la exterior, cât și în interior. Pagină după pagină de cuvinte mărunte, rotate, decolorate,

scrise cu o cerneală de nuanță albastru-regal; hârtia era groasă, devenise un pic sfărâmicioasă, culoarea bătând spre crem-închis. Fizz făcea același lucru, scotea caietele și le analiza, pentru a vedea dacă era vreo diferență între ele. Era evident că și băieții făcuseră la fel, nu cu mult timp în urmă, căci caietele nu erau prăfuite, iar interiorul cufărului fusese curățat. Nu era nimic care să dea de înțeles că acestea ar fi avut vreo rânduială anume; și, chiar dacă inițial fuseseră așezate într-o anumită ordine, cercetările neatente făcuseră ca aceasta să se piardă.

Dacă le examinai cu atenție, puteai să le identifici pe cele care stătuseră la fund. Paginile acestora erau aproape lipite una de alta și trebuia să le dezlipești încet, pornind de la margini. Singurul lucru care ne-ar mai fi putut indica ordinea în care fuseseră scrise caietele era cerneala: în multe dintre acestea era atât de ștearsă, încât cuvintele deveniseră aproape ilizibile. De asemenea, unele pagini păreau să fi fost pătate – când fuseseră scrise sau mai târziu, era greu de spus.

Până să apucăm noi să le răsfoim pe toate, au trecut câteva ore. Atunci când Rakshas a urcat să ne cheme la masa de prânz, noi stăteam printre teancuri de piele cafenie. În momentul în care l-am văzut, am știut că ceva nu era în regulă. Îi lipsea obișnuita efervescență, iar chipul său frumos și aspru era acum împietrit și posomorât. Ciotul îi atârna posac, nemișcat. Mi-am dat seama că el nu luase parte la întâmplările din ultimele ore.

L-am întrebat: „Ce sunt astea, Rakshas?"

Stând în prag, mi-a răspuns: „Trecutul ar trebui să rămână îngropat pentru todeauna. De-abia putem face față prezentului. Dar oamenii aceștia nesăbuiți de la câmpie nu știu nimic."

Eu am repetat: „Și totuși, ce sunt astea, Rakshas?"

Fără să se uite la mine, a zis: „Nu știu. Nu știu nimic. Tot ceea ce știu este că trecutul ar trebui lăsat în pace. Tatăl meu spunea că prezentul aparține celor care făptuiesc, viitorul celor care cugetă, iar trecutul celor păguboși. Trecutul ar trebui lăsat în pace."

Tafen ne-a făcut o vizită în seara aceea, știind că ne întorseserăm de la Delhi. Ca de obicei, putea a whisky și era plin de păr de câine. Dar și el era neobișnuit de mohorât. Am stat pe terasă, privind soarele care se stingea dincolo de vale. Un convoi militar urca pe drumul șerpuitor dinspre Bheerbatti, camioanele de culoarea măslinelor verzi mișcându-se la distanțe egale unul de celălalt, făcând muntele să geamă.

Tafen a întrebat: „Ce-ați facut cu ele?"

Eu am zis: „Cufărul? Caietele? Sunt în camera noastră."

El a spus: „Nu ar fi trebuit să le dezgroape. Arde-le acum, *sahib*. Doamnă, credeți-mă, trecutul ar trebui să rămână neatins. Toată lumea de la munte știe asta. De aceea este pace în munți și sunt necazuri la câmpie. Cu toții dezgropați temple și moschei și oameni morți și idei moarte și aduceți toate necazurile vechi și le amestecați cu cele noi

și le faceți din ce în ce mai mari. Băiatul meu, Michael, spune: «Tată, îți voi face o înțepătură care să te protejeze de toate bolile.» Dar voi, cei de la câmpie, spuneți: «O să aducem vechile boli și o să le amestecăm cu cele noi, în așa fel încât vom crea o boală incurabilă, pe care nimeni să nu o poată vindeca vreodată.» Oamenii spun că trecutul este important. Eu spun că trecutul este o capcană. Vă spun eu, doamnă, nu există pe lume un om destul de înțelept încât să învețe ceva din trecut – toți scormonesc într-însul căutând necazuri."

Eu am întrebat: „Ce e cu caietele alea, Stephen?"

El a spus: „Nu știu nimic, *sahib*. Eu vă spun numai atât: îngropați-le, ardeți-le, aruncați-le. De ce să ne jucăm cu trecutul? Ce câștigăm din asta?"

Soarele apusese dincolo de versanți și semăna acum cu un abajur incandescent. Valea era cufundată în perfecțiunea ultimelor raze de lumină, curată și tăcută. O parte din convoi se afla acum în spatele nostru, urcând spre Bhumiadar, Bhowali și, în cele din urmă, spre cantonamentul din Ramikhet. Nici măcar zgomotul ritmic al camioanelor nu putea sparge liniștea zilei care se topea.

Eu am zis: „Stephen, e ceva ce tu nu-mi spui."

El a spus: „Credeți-mă, domnule, vă spun foarte multe. Vă spun să lăsați în pace ceea ce e bun îngropat. Lumea are nevoie de oameni în carne și oase, nu de stafii."

Am încercat din răsputeri să mai scot ceva de la el, dar n-a fost cu putință. Continua să spună că nu știa nimic în afară de faptul că trecutul nu ar trebui

stârnit. Se făcuse întuneric atunci când s-a ridicat să plece. Pantele și valea erau inundate de o mie de lumini. Luna era plăpândă, fiind de-abia la începutul călătoriei sale spre împlinire – în zece zile avea să înece întreaga vale în lumină.

Tafen ne-a rugat să-l însoțească cineva până la cotitura drumului, de unde o lua în sus pe poteca de pământ care ducea înspre casa lui. Nu-și mai aducea câinii pe la noi pentru că o luau razna când îi vedeau pe băieți și se temea că Chatur ar fi putut să-i atace cu toporul dacă lighioanele ar fi sărit la găina sa. Așa că nu avea pe nimeni care să-l conducă. Toți muncitorii se retrăseseră în locuințele lor și erau ocupați să se îmbăieze, să se ușureze, să se spele, să gătească. Nici nu putea fi vorba să-l roage pe Rakshas. Tafen era încordat. În cele din urmă a zis: „Domnule, mergeți cu mine până acasă?"

Pe drumul într-acolo mi-a mărturisit că îi era tare frică de întuneric. Mi-a povestit că, pe vremea când avea nouăsprezece ani – și era un băiat voinic pe vremea aceea –, fusese atacat de diavol la poarta de jos a casei. Mi-a spus că diavolul era mai înalt de doi metri, că avea tăciuni aprinși în loc de ochi și gheare lungi și curbate în loc de degete. Când și-a deschis gura, a scos un un urlet surd, venit parcă de departe, și nu avea dinți deloc, doar un hău care se căsca întunecat, fără de sfârșit. Tafen a zis că pe atunci făcea parte din echipa de box a școlii și că a încercat să se apere, dar că diavolul l-a apucat de gât și a început să-l balanseze pe deasupra drumului, fără nici cel mai mic efort. Câinele său a început

să scâncească precum o pisică și s-a dus să se ascundă sub conductă. Exact atunci când și-a dat seama că avea să moară, la cotitură a sosit un camion ale cărui faruri au poposit pe diavol, iar acesta i-a dat drumul și a dispărut.

Ne aflam la poalele potecii șerpuitoare care ducea spre casa lui. În susul drumeagului, acolo unde acesta se încolăcea la ultimul suiș, un bec ce răspândea un cerc de lumină galbenă atârna de un arbore de săpun[1].

L-am întrebat: „Stephen, vrei să te însoțesc până sus?"

El a spus: „Nu, de aici sunt în siguranță, domnule. Mi-e frică numai pe lângă casa de la poartă."

Eu am spus: „Dar Rakshas locuiește acolo. Singur."

El a zis: „Dar el este hindus, domnule. Diavolul vrea numai suflete creștine."

Fusese o zi lungă – plecaserăm din Delhi la patru dimineața – și, până să se facă zece, eram deja gata de culcare, după ce mâncaserăm și băuserăm fiecare câte două whisky-uri. Rakshas ne servise pe terasă și fusese tăcut și ostil în vreme ce adusese și luase legumele condimentate, conopida înăbușită și orezul. În întuneric, luminile de pe panta dinspre Nainital semănau cu o cascadă de diamante strălucitoare. Chiar în vârf, acolo de unde începea cascada, se putea vedea turla umbrită a bisericii Sfântul Iosif.

[1] Copac de talie mică din regiunile tropicale, aparținând familiei *Sapindaceae*. Din semințele lui se poate obține săpun (n. tr.).

Fizz a intrat în casă înaintea mea și, când am urmat-o puțin mai târziu, am găsit-o stivuind caietele înapoi în cufăr. I-am dat o mână de ajutor. Patru grămezi ordonate, a câte șaisprezece caiete fiecare. Când am terminat, Fizz a închis capacul și a pus la loc lacătul deteriorat, cu gura lui căscată, ce părea să gâfâie. Cu o mișcare ciudată, ea a săltat apoi valiza noastră și a așezat-o deasupra cufărului, aproape apăsând-o peste acesta.

M-am uitat la ea. O făcuse în mod inconștient.

Când ne-am băgat sub plapumă și era atât de întuneric, încât nici nu ne puteam vedea unul pe celălalt, Fizz a spus: „Crezi că e în regulă?"

O țineam de mână. Am strâns-o tare.

I-am răspuns: „Bineînțeles. Nu-i lăsa pe clovnii ăștia doi să te sperie."

Ea a spus: „Se purtau foarte ciudat. Și a fost prima oară când i-am văzut căzând de acord asupra unui lucru."

Eu am zis: „Sunt oameni de la munte. Ei nu pot să trăiască fără asemenea prostioare. Idiotul ăla de Stephen îmi povestea cum s-a întâlnit el cu diavolul odată. Lângă poarta noastră. Cea de jos."

Fizz a chicotit: „Și ce s-a întâmplat? A fugit diavolul?"

„Nu. L-a ridicat și l-a scuturat pe deasupra drumului. În fața bornei pe care scrie cât mai ai până la Bhowali."

„Bine, oprește-te acum. Mă sperii."

„A spus că avea tăciuni aprinși în loc de ochi și că gura îi era un hău vuitor."

„Încetează!"

Am cuprins-o cu brațul și am sărutat-o pe frunte. Stătea întinsă cu capul pe pieptul meu, cu un picior și o mână azvârlite peste mine. Tricoul i se trăsese în sus și trupul îi era cald. Părul abia începuse să-i străpungă pielea, iar înțepăturile ușoare mi se păreau excitante. Acea asprime de la început, cu mult mai erotică decât netezimea mătăsoasă.

Ea a întrebat: „Ai citit vreunul din ele?"

Eu am zis: „Nu. Le-am răsfoit doar ca să văd dacă e vreo diferență între ele."

Ea a întrebat: „Ce crezi că sunt?"

Eu am spus: „Un soi de caiete, evident. Jurnale sau ceva de genul ăsta."

Ea a întrebat: „Ce-o să facem cu ele?"

Primul tocănit al nopții a răsunat leneș. Mi-am pus în gând – pentru a nu-știu-câta oară – să verific tufa de dârmoz. Știam că, dacă aveam să mă duc acolo, să stau ghemuit pe vine și să pândesc în liniște timp de câteva ore, aveam să reușesc să văd păpăluda.

Ea a întrebat din nou: „Deci ce-o să facem cu ele?"

Eu am zis: „O să le citim. O să le dăm de capăt. O să le vindem pe un milion de dolari vreunui idiot din Londra. Dacă sunt plictisitoare, o să le dăm de pomană."

Ea a zis: „Cine crezi că le-a scris?"

Eu am spus: „Vreun nevrotic cu acte în regulă. E groaznic de mult."

Ea a zis: „Și nici măcar n-a avut o mașină Brother."

Eu am spus: „Asta așa e. Un adevărat maniac."

Ea a zis: „Nu un maniac, domnule Chinchpokli, ci doar un om inspirat și ordonat. Întrebarea este dacă tu ai putea să faci ce a făcut el."

Eu am spus: „Dragă doctore Doctorlola, întrebarea este dacă el poate să facă asta."

M-am rostogolit pe ea, țintuind-o cu fața în jos. Mâinile mele i-au acoperit dosul palmelor, de o parte și de alta a capului ei. Gura mea se afla lângă urechea ei stângă. Mirosul părului și al pielii ei m-a inundat. Am început să mă întăresc acolo unde era ea mai coaptă, iar ea s-a mișcat pentru a-mi deschide calea. Pe măsură ce dorința mea creștea, devenea asemenea unui animal care-și adulmecă drumul spre bârlog. A alunecat pe umezeală și s-a înălțat. Am sărutat-o pe ceafă, pe sub conturul părului, în locul ei sensibil. Ea a gemut și s-a arcuit. A alunecat până la capăt, dezlănțuindu-se împotriva fierbințelii.

„Poate el să facă asta?"

Ea a spus, cu o voce pierdută: „Oricine poate face asta."

M-am ridicat din inflamarea ei și am intrat din nou.

„Oricine?"

Ea a răspuns, cu o voce și mai pierdută: „Nimeni."

Am sărutat-o, pornind din locul sensibil și ajungând până în colțul gurii ei. Îi puteam auzi umezeala acum. De fiecare dată când o întrebam: „Oricine?", ea răspundea: „Nimeni." Și părea tot mai pierdută.

Am dat plapuma grea la o parte, împingând-o cu piciorul. Acum aveam mai mult loc să ne mișcăm în voie. I-am șoptit la ureche: „Nimeni?" Și ea a spus:

„Numai tu." Iar eu am zis: „Nimeni." Și ea a spus: „Numai tu." Și când îi pusesem deja întrebarea de o mie de ori, ea nu mă mai putea auzi și nici eu pe ea, dar ne aflam amândoi în același loc, atât cât puteam să ne aflăm vreodată.

Ceva mai târziu, pe când aranja plapuma, mi-a spus: „Domnule Chinchpokli, știi ceva, răspunsul tău este întotdeauna o întrebare!"

Alunecând iute pe jgheabul prelung al somnului, am murmurat: „În întrebările pe care le punem se află toate răspunsurile noastre!" – fără să am nici cea mai vagă idee ce voia să însemne asta.

În ziua următoare, nu m-am dat jos din pat până seara.

Până să mă ridic eu și să fac o baie, muncitorii deja își strânseseră lucrurile, iar Fizz stătea pe terasă și privea la soarele ce apunea. Când mă trezisem dimineața, o rugasem pe Fizz să-mi dea un caiet pe care să-l răsfoiesc în timp ce îmi sorbeam ceaiul. Am sfârșit prin a lua micul dejun și prânzul în pat și am reușit să continui să citesc, în ciuda tuturor ciocănelilor, a rindeluitului și a trăncănelii care umpleau casa.

Când a venit să-mi aducă prânzul, Rakshas mi-a spus, fără să zâmbească: „Tatăl meu spunea că cei mai înțelepți oameni sunt cei care-și cunosc limitele înțelepciunii."

Fizz era prea ocupată să se consulte cu zidarii și cu tâmplarii ca să-și mai bată capul cu mine. De câteva ori când intrase în cameră, spusese: „Marele Stăpân Chinchpokli muncește din greu!"

Priveam cum se schimbă ziua pe fereastra din fața patului nostru. Dimineața, păsările ciripitoare dau viață frunzelor de stejar; soarele din miezul zilei își așterne luciul pe frunzele de stejar, făcându-le să strălucească; vântul puternic al amiezii face frunzele stejarului să danseze; frunzele de stejar pălesc și se liniștesc odată cu apropierea nopții. Când am aruncat la o parte plapuma – năpădită de mirosurile somnului –, pentru a mă scula și îmbăia, ziua se sfârșise, iar eu nu citisem decât vreo zece pagini.

Era mai mult decât suficient.

Cuvintele rotate erau greu de citit, iar exprimarea era încâlcită, cu greșeli de gramatică și ortografiere. De multe ori, propozițiile păreau să nu aibă o ordine logică. Trebuia să te tot întorci și să recitești, ca să poți pricepe ideea pe de-a întregul. Pentru o persoană care scria atât de prost, cele șaizeci și patru de caiete erau dovada unei mari încrederi în sine.

Dar conținutul. Dar conținutul...

Când am ieșit pe terasă, Fizz a spus: „Și ce zice el?"

Eu am zis: „El nu spune nimic."

Ea a spus: „Și atunci?"

Eu am zis: „Este o ea."

Fizz a rămas tăcută o clipă, lucru neobișnuit la ea, după care a spus: „Vrei să spui că e vorba despre o femeie?"

Eu am zis: „Da. Trebuia să ne dăm seama după scris."

„Și cine e?"

„Am reușit să citesc doar zece pagini. N-aș putea spune."

„Cea care a locuit aici, evident, nu?"

„Îmi închipui că da. De unde altundeva ar putea să provină un cufăr plin de caiete? Trebuie să fie femeia la care se referă ei. Cea care a construit casa."

„Cum o cheamă?"

„Nu știu încă. Tafen îi spune pur și simplu «Doamna». Cred că nici el nu știe prea multe despre ea. L-am întrebat de câteva ori și nu mi-a zis mare lucru. Spune doar că era foarte îndrăzneață, curajoasă. Cum ar spune el: «Credeți-mă, domnule, până și albii se temeau de dânsa.»"

„Ce ai aflat?"

„Ți-am spus. Foarte puține lucruri. Am reușit să citesc doar zece pagini. Este foarte greu. Sintaxa este greșită, scrisul ilizibil – nu e ușor să înțelegi ceva concret."

Fizz s-a ridicat și a început să bătătorească cu picioarele pământul din jurul stejarului argintiu pe care îl plantaserăm împreună pe terasă. Câteva apăsări puternice cu călcâiul, la dreapta acestuia, și puietul s-a mai îndreptat puțin. Avea frunzele înnegrite pe margini. Probabil din cauza chiciurii. Ea și-a șters tenișii pe un smoc de iarbă și a spus: „Și ce ai înțeles?"

Eu am întrebat: „Din zece pagini? Lady Chatterly escaladează poalele munților Himalaya."

Ea a zis: „Ce?"

Mi-a luat zece minute să-i explic ce voisem să spun. Ea a scos câteva sunete ce trădau neîncredere.

Nu era sigură dacă spuneam adevărul sau dacă o luam peste picior. În cele din urmă, a întrebat: „Deci ce este? Un soi de roman?"

Eu am zis: „Nu am nici cea mai vagă idee. Sunt uluit de lucrurile pe care le-am citit acolo, dar nu știu dacă e adevărat sau dacă e inventat."

Ea a spus: „Cu toate astea, trebuie să spun că nu ți-ai pierdut abilitatea de a dezgropa instantaneu pasajele obscene ale oricărei cărți! Șaizeci și patru de volume, iar tu nimerești cele zece pagini esențiale!"

În noaptea aceea, pe când mă pregăteam să mă bag în pat și să-mi continui lectura, mi-a răsărit în minte ceva legat de o amintire vagă. Mi-am legat imediat șireturile de la încălțări, am luat pe mine o jachetă și am rugat-o pe Fizz să facă același lucru.

Ea a întrebat: „Unde vrei să mergem?"

„Hai până la Tafen."

„Acum?"

Eu am spus: „Trebuie să-l întreb ceva."

„Acum?"

„Acum."

Bagheera, pe care îl primisem de la un ofițer pensionat din Bhintal, era pe vremea aia un cățel de opt săptămâni – o minge neagră de blană care mânca și dormea toată ziua într-un coș de nuiele din bucătărie. Așa că nu aveam un câine care să ne însoțească, dar în schimb am luat toiagul neted din lemn de santal, pe care îl cumpăraserăm odată din Janpath, iar Fizz avea cu ea lanterna cea mică și

neagră. Aceasta străpungea bezna, iar diavolul nu ne-a atacat în dreptul porții de jos. Din momentul în care am prins să urcăm pe poteca întortocheată care începea de la șosea și care ducea înspre casa lui Stephen, pietrișul și frunzele căzute de stejar ne scârțâiau sub picioare, iar câinii au început să latre la auzul zgomotului. Becul care atârna în arborele de săpun, acolo unde cărarea cotea înspre ultima bucată de drum, dădea naștere unor umbre sinistre peste tot în jurul nostru. Până să parcurgem curba, lătratul devenise infernal. Avea multiple sonorități. Chefnit sălbatic; mârâit gros; scheunat ascuțit; și un urlet neîntrerupt, menit să deștepte întreaga vale. Dar mai fusesem pe acolo – când cumpăraserăm casa – și știam că, de cum începea să se întunece, Tafen își închidea câinii în două cuști mari, cu zăbrele de fier, care se aflau de o parte și de alta a ușii de la intrare. *Guldaar*-ul – cel pătat – era înnebunit după carnea de câine, iar cu patru câini nici n-ar fi avut treabă. În unele nopți, leopardul venea și se așeza în fața cuștilor, iar câinii înghețau de tot și începeau să schelălăie.

Tafen zăcea, beat criță, la el în fotoliu. Brațele-i subțiri îi atârnau pe lângă corp, iar vârfurile degetelor i se atingeau de podeaua acoperită cu linoleum verde. Lângă mâna dreaptă avea paharul, plin până la jumătate cu lichidul auriu. În jurul fotoliului, podeaua era acoperită de cerculețe – sute, intersectându-se –, comemorând ani întregi de seri aurii. În fața lui, un televizor făcea zgomot. Aici se prindea numai canalul național Doordarshan și trebuia să

zgâlțâi zilnic antena de pe acoperiș ca să ai semnal. În momentul acela nu se auzea decât un pârâit și nu se vedeau decât niște siluete încețoșate.

Ne-am așezat pe o canapea înflorată, cu picioarele și spătarul arcuite.

Damyanti a zis: „Intrați și bucurați-vă de el împreună cu mine! De ce să beneficieze numai Damyanti de înțelepciunea marelui Taphen Jonglerul, Șeicul Chilli al Kumaon-ului!"

Astea fiind zise, a intrat să aducă niște pahare curate.

Eu am zis: „Stephen, spune-mi și mie un lucru."

El a răspuns: „De ce ar trebui să-ți spun ție ceva? De ce ar trebui să spun ceva cuiva? Mie îmi spune cineva ceva? Și tu cine ești?"

Eu am zis: „Stephen, când am venit la tine acasă pentru prima oară, aveai pe perete portretul unei femei. Unde este acum? Și cine este femeia aceea?"

El a spus: „Este Regina din Sheeba, și acum doarme. Și ea nu se culcă cu negricioși ca tine!"

Damyanti apăruse în cameră, ducând două pahare joase și o sticlă de Bagpiper pe o tavă de plastic. Dar eu nu aveam niciun chef să beau.

Eu am zis: „Taci dracului din gură, Stephen, și răspunde-mi la întrebare!"

Fizz m-a atins cu mâna pe brat și a spus: „Cred că ar fi mai bine să plecăm."

Dar eu nu aveam nici cea mai mică intenție să renunț. Tafen mă privea cu ochi injectați. A ridicat paharul, l-a golit și și-a desfăcut coapsele obosite.

Damyanti a zis: „Tafen, să nu scoți o vorbă!"

Tafen a spus: „*Dilliwala* nenorocit, ți-ai luat-o vreodată pe la spate? Vino să-ți arăt eu cum se face! O înțepătură și ți-am arătat tot Kumaon-ul! Două înțepături, întreaga Indie! Trei înțepături, întreaga lume! De la Turnul Eiffel până la Empire State Building! Haide!"

Fizz s-a ridicat și a spus: „Eu plec."

Damyanti a spus: „Taci din gură, netrebnicule! Vai, de ce nu poate Michael să-ți facă o înțepătură care să te vindece de boala asta!"

Eu am zis: „Tafen, ești un câine! Și vei muri precum un câine!"

Fizz a spus: „Încetează! Ce e cu tine?"

Între timp, Tafen își scosese cureaua și acum se chinuia să-și descheie nasturii de la pantalonii gri.

Fizz mă trăgea de braț, iar Damyanti a spus: „Vă rog, domnule, duceți-vă acum, înainte să ne umple pe toți de rușine."

Când am ieșit pe ușă, câinii au început să urle și să schelălăie, izbindu-se de grilaj, făcând spume la bot. În ambele cuști se aflau boluri pentru apă, din aluminiu, îndoite și crăpate; atunci când câinii se loveau de ele, acestea zăngăneau și împrăștiau stropi.

Afară, împreunându-și palmele, Damyanti a spus: „Trebuie să ne iertați. Câteodată este om, câteodată bestie. Nici eu nu știu când și ce va fi."

Înainte ca Fizz să apuce să o liniștească, am întrebat: „Damyanti, cunoști tabloul la care mă refer? Cine este femeia aceea? Și unde este tabloul?"

Din casă, Tafen a început să urle cât îl ținea bojocii: „Negricios nenorocit, te bagi în seamă cu nevastă-mea! Vino să vorbești cu pula mea și o să-ți răspundă ea! Cine este? Este mămica mămichii tale! Și se va culca cu mine în noaptea asta!"

Trăgându-mă de braț, Fizz a spus pe un ton foarte hotărât: „Plecăm acum!"

Damyanti a zis: „Domnule, vă rog..."

Fizz era furioasă. A mers înaintea mea tot drumul spre casă, raza de lumină a lanternei ei tresăltând nervos. Când ne-am băgat în pat, m-a întrebat: „Ce e cu tine? Pentru ce a fost toată tevatura asta?"

Eu am spus: „Îmi pare rău."

De fapt, eram eu însumi destul de surprins. Credeam că învățasem să-l evit pe Tafen atunci când era bestie.

Fizz a continuat: „Și ce e cu tabloul ăsta în legătură cu care te isterizai?"

Eu am zis: „Nimic. Absolut nimic."

Fizz s-a strâns ghem și a adormit instantaneu. La cât aveai de umblat în sus și-n jos ca să-i supraveghezi pe muncitori, era imposibil să nu cazi din picioare de oboseală. Însă mușchii mei erau lânceziți de odihnă și nu era chip ca somnul să-i seducă. Aș fi vrut să mai citesc ceva din jurnale, însă unul din lucrurile pe care Fizz nu le suporta era să doarmă cu lampa aprinsă. Acasă, pe partea mea, aveam o lampă cu abajur; însă aici n-aveam la dispoziție decât un bec mare, de o sută de wați, fără abajur, fixat într-un suport de plastic, de unde împroșca pete

strălucitoare de lumină pe capetele noastre și pe pereții albaștri.

Mi-am adus aminte de portret. Era o lucrare mare, în ulei, încadrată de o ramă groasă și adâncă din lemn. Culorile nu erau vii, erau chiar puțin șterse și căpătaseră o nuanță gălbuie. Nu exista fundal, nici decor, era doar portretul care umplea cadrul. Femeia din tablou fusese pictată dintr-un unghi ușor înclinat, având umărul drept puțin mai în față. Era în mod evident o femeie albă și nu trebuia să te uiți la rochia ei decoltată ca să îți dai seama de asta. Trăsăturile îi erau ascuțite, dar gura îi era mare, cu buze groase – manifestând un ciudat amestec de reținere și cutezanță. Părul prins la spate îi acoperea urechile și dispărea în fundal. Însă faptul că fusese reprezentat în straturi, și nu lipit de scalp, dădea de înțeles că era un păr bogat.

Deși era prinsă ușor din profil, pictorul o făcuse să se uite în afara pânzei, către privitor. Ochii fuseseră marea lui reușită. Erau vii și te ațintea cu o privire tulburător de nesovăielnică. Îndrăzneț, el mai pictase și o aluzie de decolteu: o linie și, la baza ei, protuberanța. La gât purta un pandantiv, un simbol religios, atârnat de un lanț cu zale. Portretul – pe care-l observasem de două ori, pe fugă, alături de nimicurile de plastic din camera de zi a lui Tafen, printre care se numărau și Iisuși din teracotă pictați în culori țipătoare, precum și reprezentări îmbietoare ale Nașterii Mântuitorului – mi se întipărise în minte deoarece simbolul religios nu era o cruce,

ci un *omkar*, simbol al *om*-ului[1]. Crezusem atunci că aveam în față un exemplu al genului de portretistică ieftină pe care o executau pictorii de afișe prin anii 1960–1970 în India, pentru a o vinde oamenilor „de bine" din orășelele postcoloniale – figuri anglicizate, care sugerau grație și rafinament. Mi s-a părut că *omkar*-ul constituia tușeul subversiv al vreunui pictor ireverențios.

Camera întunecată era cufundată într-o tăcere deplină. Adormiseră și cei din urmă câini, iar păpăluda nu se auzea deloc. În cazul în care tocănise, eu unul n-o auzisem. Stăteam întins pe spate, cu ochii deschiși, dar nu puteam vedea nimic, nici măcar grinzile groase care se aflau chiar deasupra mea. Capul îmi vuia de toate lucrurile pe care le citisem, iar imaginația începea să-mi joace feste, alăturând imaginea femeii din portret cuvintelor din caietul învelit în piele cafenie. Am încercat să le despart, dar nu eram în stare. Și apoi, pe măsură ce priveam cu ochi orbi, femeia a început să facă lucrurile pe care le descrisese. Am închis ochii și mi-am tras plapuma peste cap și am îmbrățișat-o pe Fizz și mi-am cufundat fața în părul ei buclat, dar încă o mai vedeam. Se uita fix la mine.

Am privit-o direct în ochi și am continuat să fac asta până am adormit. Și apoi am avut un vis intens,

[1] Cuvântul *om* provine din sanscrită. *Om*-ul reprezintă sunetul primordial, cel în urma căruia a luat naștere lumea. Simbolul *om*-ului se numește *omkar* și este alcătuit din patru părți, reprezentând cele patru stări ale conștiinței umane: starea de normalitate, starea de somn profund, starea de visare, starea de luciditate absolută (n. tr.).

cum nu mai avusesem de ani buni. Femeia din portret se strecurase în patul meu și făcea împreună cu mine toate lucrurile care erau scrise în caiet. Gura ei mare, cu buze pline, îmi chinuia trupul acolo unde îl atingea; mâinile ei mă cercetau în feluri necunoscute mie până atunci. Se mișcau peste tot, ajungeau peste tot. Am fost mânuit, stăpânit și consumat, până când am început să mă tângui.

Când m-am trezit de dimineață, mă simțeam ca și cum aș fi fost iarăși elev, un adolescent al cărui trup este mai bine desferecat în timp ce mintea îi este adormită. Mi-am amintit că sfârcurile ei erau mari și mi-am amintit și că avea o aluniță mare sub sânul stâng. Nu-mi aminteam toate detaliile. Nu-mi aduceam aminte dacă mă sfârșise. Nu cred că făcuse asta; iar eu mi-am transferat excitarea asupra lui Fizz și, întorcând-o pe spate, am copleșit-o cu o pasiune pe care nu o mai simțisem de multă vreme.

Mai târziu, rezistând tentației de a începe iarăși să citesc din caiete, m-am pregătit și am pornit din nou către casa lui Tafen. Când am plecat eu, casa noastră vuia de cerințe, comenzi, admonestări; și de sunetele diverselor unelte care ciocăneau, rindeluiau, tencuiau. Rakshas continua să fie îmbufnat și l-am auzit întrebând-o pe Fizz în legătură cu motivul vizitei pe care i-o făcusem lui Tafen în cursul nopții trecute. Eu eram de fapt ținta iritării lui Rakshas. Nu cred că a învinuit-o pe Fizz pentru nimic. Nici atunci și nici mai târziu.

Tafen nu era acasă. Damyanti mi-a spus că se trezise simțindu-se foarte rău și că îl chemase pe Michael, să vină din Haldwani și să-l ducă la spital. Ea însăși arăta obosită. Stătea la soare, pe treptele verandei, între cuștile câinilor, cu părul grizonant despletit și strălucind din cauza uleiului. Cei patru câini stăteau întinși pe peticul de ciment din fața ei, în aceeași postură. Au deschis ochii și m-au privit fără să se agite. Damyanti mi-a spus că avuseseră o noapte grea. Pantera sosise în primele ore ale dimineții și îi înnebunise. Mi-a spus că stătuse toată dimineața să curețe cuștile.

Eu am zis că doream să văd portretul.

Ea s-a arătat prudentă. S-a uitat peste tot în jur – la picioarele ei, la cer, la câini –, cerând parcă ajutor. O femeie extenuată, care apela zilnic la resursele ei interioare pentru a face față situațiilor în care era pusă.

O vreme s-a prefăcut a nu fi sigură de locul în care fusese depozitat. Când a văzut că nu mă las înduplecat și că insist să aruncăm o privire prin casă, a capitulat. Era ascuns într-o verandă închisă – un fel de magazie – din spatele dormitorului lor, lângă un set de scaune descleiate. Fusese acoperit cu o velință destrămată, de culoarea lămâii verzi, imprimată cu crini albi. Când l-am ridicat și l-am dezvelit și l-am sprijinit pe unul dintre scaune, mi-am dat seama că nu îmi amintisem cât de deteriorat era.

Marginea inferioară a ramei crăpase, scoțând la iveală așchii; pe la margini, vopseaua se fragmenta

în bucățele mici; iar suprafața pieptului lăptos fusese distrusă de obiecte ascuțite, de creioane, penițe, sau de alte mobile. Cineva – un copil – încercase chiar să evidențieze sfârcurile sânilor, folosind un creion gri, scoțând în afară niște puncte care de-abia se observau. *Omkar*-ul de la gât, pictat într-o nuanță de albastru-argintiu, era și mai mult scos în evidență de starea proastă în care se afla pânza.

Mi-am tras un scaun și m-am așezat în fața ei. În mod miraculos, chipul scăpase neatins. Pielea era netedă, iar obrajii îi erau îmbujorați. Nasul nu-și pierduse deloc din ascuțime. Gura era o invitație, miezul pârguit al tabloului. Promisiunea acesteia mai înmuia aroganța nasului. Damyanti s-a dus să-mi fiarbă o ceașcă cu ceai. Femeia mă cântărea cu ochi ficși: un bărbat încărunțit prematur, îmbrăcat cu blugi și pulover maro, zvelt, nebărbierit de două zile, cu un cercel mic de aur sclipindu-i în lobul urechii stângi. Ea a privit în ochii lui și a înțeles că îi era ușor să-l bântuie; era genul de bărbat care chema demonii la el. Înțelegea soiul ăsta de bărbați. Ea s-a întrebat dacă el avea habar încotro se îndrepta. Acest gând a făcut-o să zâmbească.

Privind portretul, mi s-a părut că ea a strâns din ochi. M-am uitat în altă parte, înspre pantele împădurite ale Bhumiadhar-ului, ca să-mi limpezesc capul. Era o dimineață încântătoare. Ceruri albastre, lumină puternică și tăcută, vulturii care începeau să taie văzduhul în cercuri. Damyanti a intrat să-mi aducă ceaiul, într-o cană mare de porțelan, pe care țopăia Rățoiul Donald. M-am uitat

din nou înspre femeie. Nu mai zâmbea, dar se uita în continuare la mine.

Am spus: „Damyanti, ia loc."

Damyanti își prinsese părul. Era uleios și din cauza asta părea umed; scalpul îi strălucea printre firele de păr. Era clar că nu se simțea în largul ei. Când am rugat-o din nou, și-a adus un taburet din dormitor – cu împletitura destrămată – și s-a așezat pe el.

Eu am întrebat: „Cine e?"

Ea a zis: „Eu nu știu decât ce-mi spune Tafen. El spune că ea e stăpâna casei."

„Cea care a construit casa? Casa în care locuim noi acum?"

„Da. Așa spune Tafen."

„Și ce altceva mai spune Tafen?"

„Nimic. Refuză să vorbească despre ea. La început, când îi puneam întrebări, începea să țipe la mine. Atunci când era om, spunea: «Era o doamnă unică, nu mai era nimeni ca ea, o zeiță, plină de dragoste și dăruire.» Și atunci când era bestie, urla: «Ce vrei să știi, cățea nebună? Era de o sută de ori mai nebună decât tine! Era o *churail* nenorocită! O vrăjitoare albă! Și nu mai pune întrebări, pentru că dacă-ți intră ea între picioare, o să alergi în sus și-n jos pe drumurile dealului țipând după ajutor!»"

Eu am zis: „Și ce altceva mai știi?"

Ea a spus: „Nimic, *sahib*. Tabloul ăsta se afla înainte în casa mare în care locuiți voi acum, dar când Tafen a început să facă demersuri ca să vândă casa, l-a adus aici și l-a atârnat în salonul nostru.

Când am încercat să-l curăț, a țipat la mine și a spus: «Nu-l atinge, cățea nebună! Lasă-l doar să atârne acolo.»"

„Nu l-ai întrebat de ce?"

„Poți să-l întrebi vreodată ceva pe Tafen, *sahib?* Într-o seară, acum câteva luni, ședea acolo și se pregătea să se transforme în bestie și deodată a început să țipe: «Damyanti! Damyanti! Ia-o de aici! Ia-o de aici! Uite cum mă privește! Îți spun că vrea ceva de la mine! Are de gând să mă pedepsească pentru c-am vândut casa!» Așa că am luat tabloul de pe perete și l-am pus aici, în magazie. A doua zi de dimineață a spus: «Ai făcut ceea ce trebuia, Damyanti. Acum acoperă-i fața cu un cearșaf. Știi ce spuneau oamenii de pe aici, că dac-ai privit-o în ochi, ești pierdut!»"

Eu am întrebat: „Cum de a ajuns Tafen să dețină controlul asupra casei?"

Ea a spus: „Nu știu exact. Refuză să vorbească despre toate astea. Dar am impresia că tatăl lui lucra pentru ea și că ea i-a lasat casa lui."

„Ce altceva mai știi?"

„Nimic. În afară de faptul că Tafen spune că ea nu prea părăsea moșia. Nu mergea niciodată la Nainital sau la Haldwani sau la Bhintal sau la Saattal sau la Nankuchiyatal sau la Ranikhet sau la Almora. Mulți oameni de prin părțile astea n-au văzut-o niciodată. Tafen spune că avea o pușcă și că trăgea cu ea în oricine ar fi călcat pe proprietatea ei. El spune că nu-i plăcea să fie vizitată nici de către albi. Câteodată, ofițerilor englezi care soseau

pentru a o cunoaște li se spunea să plece chiar de la poartă."

„Tafen o știa?"

„Nu spune. Zice că era prea mic atunci când a murit ea. Și mai spune că ea a refuzat să fie îngropată în cimitirul mare, acolo unde se află toți albii, pe panta care urcă spre Nainital. A vrut să fie înmormântată în Gethia."

„În Gethia? Unde?"

„Pe deal. În spatele casei."

„Mai ai și alte tablouri cu ea?"

„Nu, *sahib*, nimic. Nu-l vreau nici măcar pe ăsta. Îmi dă fiori."

Eu am zis: „Mai are Tafen și alte lucruri de-ale ei? Orice."

„Nu, nimic. Nimic de care să știu eu. În ziua aceea, când Dukhi și Bideshi au găsit cutia și au deschis-o, Tafen și-a pierdut mințile. A început să latre și să urle cum fac câinii atunci când simt mirosul panterei. A început să se învârtească în sus și-n jos prin casă și să dea cu pumnii în pereți. Striga necontenit: «Săpați, săpați, săpați! Toată lumea vrea să sape după necazuri! Să-și dezgroape unul altuia trecutul, să dezgroape moschei, să dezgroape temple, să dezgroape biserici, să dezgroape locuințe! E ca și cum te-ai scobi în nas! Scobești și te murdărești! Cu cât scobești mai mult, cu atât te murdărești mai mult! Trebuie să sufli toată mizeria din el! Suflă și uită de toate! Suflă și pleacă! Suflă și pleacă!»"

M-am întors ca să o privesc cum stătea pe scaun, iar ea mi-a întors privirea, nesovăitoare. Ochii îi

erau albaștri-cenușii, iar eu m-am uitat atât de mult în ei, încât au început să mă doară pleoapele. Păreau să dețină un soi de cunoaștere, iar eu voiam să știu despre ce era vorba.

Când m-am ridicat, ochii ei m-au ținut locului, încercând parcă să-mi spună că n-aveam să îndrăznesc să plec. Am rămas înțepenit. Apoi Damyanti a înaintat și i-a așternut cearșaful înflorat peste față, iar eu am fost liber să mă mișc.

Eu am întrebat: „A vorbit cu tine despre ceea ce au găsit în cutie?"

Ea a zis: „Dacă a vorbit? Tafen? Știți vreun măgar care să dea lapte?"

Afară era un soare orbitor, iar câinii care leneveau nici măcar nu și-au ciulit urechile când am coborât treptele și am apucat-o pe poteca ce se îndepărta de soare, coborând șerpuitor printre rândurile de stejari bătrâni, spre șoseaua principală.

În după-amiaza aceea, pe când casa era ciocănită și tencuită și mângâiată și ademenită, m-am retras ușurel și am pornit să urc pe poteca bătătorită de capre care ducea înspre vârful culmii. Cu toate că era chiar deasupra casei noastre, nu fuseserăm niciodată acolo. Din curtea casei puteai însă să vezi până sus, acolo unde pinii mari – care până să ajungă în vârf mărșăluiseră încolonați pe un singur rând – se adunau laolaltă ca să se uite înspre vale și să-și pună la cale strategia.

Aici iarba creștea în smocuri aurii, iar poteca era plină de pietre – unele porțiuni erau alunecoase –,

așa că trebuia să am grijă cum puneam pasul. Atunci când nu călcai pe pietre ascuțite, pășeai pe un covor de ace de pin, ceea ce – ținând cont de faptul că sandalele mele cu talpă de cauciuc erau cam alunecoase – te solicita chiar și mai mult. La ora aceea mai puteai să vezi câte o capră care rumega pe panta dealului, dar în scurt timp animalele aveau să fie adunate de stăpânii lor și băgate în țarcuri.

Nu mi-a luat mai mult de cincisprezece minute ca să ajung în vârf. Priveliștea era spectaculoasă. Puteam să văd anumite părți ale văii, care până atunci îmi rămăseseră ascunse. La picioarele mele se întindea un iaz sezonier, a cărui suprafață de sticlă nu era zgâriată de nicio unduire. Mai târziu aveam să aflu că acesta juca rol de teren de crichet în anotimpul secetos, și de piscină în anotimpul ploios. Lângă iaz, valea se mai adâncea puțin și, în această adâncitură, puteai să observi cum se piteau câteva colibe mici. De jur împrejurul meu se aflau pini bătrâni, unii dintre ei mai înalți de cincisprezece metri. Erau o mulțime de tufișuri cu țepi, în care se adăposteau insecte și păsări jucăușe. Dacă te uitai înspre casă, nu i se mai zărea decât acoperișul – cu pielea-i netedă și roșie brăzdată frumos de creturi, modelul din Nainital – și cele două coșuri cu pălării strâmte.

În ciuda încercărilor mele, nu i-am putut găsi mormântul. Tufele țepoase mi-au dat ceva de furcă, iar culmea, chiar dacă părea mică atunci când te uitai la ea de la distanță, nu putea fi cercetată amănunțit în doar câteva ore. La un moment dat, am

zărit o lucire de piatră și am crezut că îl găsisem. Dar, când am dat buruienile la o parte, n-am găsit decât un rezervor mic de apă, care fusese abandonat de o bună bucată de vreme și care, odată cu trecerea timpului, se fisurase.

Când m-am întors, Fizz nu mi-a zis nimic. Așa era Fizz, nu se grăbea să te suspecteze, era înclinată să aibă încredere. Muncitorii își terminaseră treaba pe ziua aceea, iar Bideshi și Dukhi stăteau pe veranda din față și discutau cu ea despre ce aveau să facă în săptămâna care avea să vină. Chatur îi dădea găinii să ciugulească semințe de muștar de la el din mână. După fiecare sămânță pe care o ciugulea, găina își înălța capul și se uita în ochii băiatului, iar gâtul îi bolborosea de mâncare și emoție. Atunci când mă aplecasem să trec printre firele de sârmă ghimpată și să intru în curte, îl observasem pe Rakshas stând lângă peretele bucătăriei, uitându-se la mine cum mă întorceam de pe unde fusesem. Fața-i frumoasă era împietrită și niciunul dintre noi n-a zis nimic.

Am luat caietul învelit în piele cafenie și m-am așezat pe terasă, iar când Fizz a terminat cu băieții și a intrat să-și facă o baie, eu eram tot acolo și când a început să se întunece, eu eram tot acolo, iar mai târziu am luat caietul cu mine în pat și când Fizz a încercat să-mi povestească ce se întâmplase în ziua respectivă, eu n-am ascultat-o, iar când și-a pus mâna pe coapsa mea, eu am ignorat-o, iar când ea, obosită după o zi încărcată, s-a întors pe o parte ca să se culce, eu m-am simțit ușurat.

Am stins becul și am aprins lampa de furtună pe care Rakshas mi-o lăsase lângă pat, la rugămintea mea.

Somnoroasă, Fizz a întrebat: „Ai mai găsit ceva pasaje obscene?"

După care a adormit. Mi-am băgat umărul stâng sub mine și m-am întors către lampă; câteva ore mai târziu, am adormit cu caietul în mână.

La un moment dat, m-am trezit brusc. Lampa mai avea puțin și se stingea. Nu mai făcea lumină; nu era decât o înțepătură galbenă în noaptea cenușie. O presimțire sumbră mă deșteptase din somnul adânc în care mă cufundasem. Am dat la o parte plapuma grea și mi-am dat picioarele jos din pat. Nu mi-a trebuit mai mult de-o clipă să-mi găsesc papucii de cauciuc. Am străbătut camera cu mare grijă, călcând cu băgare de seamă – scândurile s-au îndoit, însă n-au scârțâit. Am deschis încetișor ușa și am traversat holul pe vârfurile picioarelor, înaintând pe lângă perete și ferindu-mă să calc pe capetele scândurilor, acolo unde se îmbucau cu peretele de piatră. Am numărat cu grijă în timp ce coboram scările și am sărit peste a șasea treaptă. Când am ajuns jos, parcă nu mai era așa de întuneric. Lumina lunii pătrundea prin ferestre. Am trecut încet prin camera de zi și, când am ajuns în sufragerie, am văzut-o stând pe un fotoliu vechi, cu lumina nopții reflectându-i-se pe osatura fină.

Am văzut-o și am știut că mă aștepta pe mine.

Purta o rochie de mătase maro și, cu toate că avea un corsaj jos, rochia avea și gulere înalte, care

îi încadrau gâtul și părul. Ochii aceia – triumful pictorului – mă fixau cu o privire misterioasă. A zâmbit ușor, iar gura i s-a deschis în inflorescența unei promisiuni cutezătoare. Când m-am apropiat de ea, și-a întins mâinile, și le-a pus pe umerii mei și m-a obligat să mă așez în genunchi. În timp ce o priveam, îngenuncheat în fața fotoliului, ea și-a ridicat încet fustele voluminoase. Picioarele-i erau pline – avea coapse rotunde și grele – și pielea-i era netedă și avea o strălucire ce părea să vină din interior. Când și-a desfăcut picioarele, promptitudinea îi lucea.

Și-a înfipt mâinile în părul meu și mi-a tras fața în ea. A ținut-o acolo și doar buzele și limba mea se mai mișcau. Era atât de mult, încât mi s-a umplut gura. Rădăcina i s-a prins între dinții mei; iar trupul i s-a înălțat, purtat pe aripi de vultur. Am început să mă înec în abundența ei, iar ea mă ținea de ceafă și mă ghida ca pe un animal. A făcut apoi ceva ciudat: și-a azvârlit poalele rochiei peste capul meu și licoarea mi s-a prelins pe spate, udându-mă tot.

Mă aflam acum într-o peșteră întunecată de mătase foșnitoare. Nu aveam nevoie să-mi găsesc eu calea; cu mâini sigure, ea mă ducea acolo unde-și dorea. Eram foarte excitat. Pentru prima dată de când nu mai eram adolescent m-am temut să nu mă pierd fără să fi fost măcar atins. N-a trecut mult și m-a apucat cu degetele ei îndemânatice și a început să mă miște încet, cu siguranța unui maestru. Îndeajuns cât să mă aducă la punctul de fierbere; nu suficient cât să mă lase să dau în foc.

Nu știam unde-mi începea și unde mi se sfârșea plăcerea.

Am supt aripile de vultur și am început să zbor.

M-am înălțat prea mult. Nu mai puteam respira. Am început să mă sufoc. Dintr-odată, lumea s-a răsturnat și a început să plouă. Aveam fața udă, iar apa mirositoare – plină de alge și soare – mi s-a prelins de-a lungul nasului și pe bărbia țepoasă și am început să cobor, iar degetele ei m-au tras în jos mai repede și eu mi-am închis ochii și aripile de vultur mi-au mângâiat fața și eram amețit și împăcat, fericit să mă pot prăbuși mereu în gol, conștient că era cea mai glorioasă cale de a te duce.

Dulcea bucurie a renunțării absolute.

Când m-am trezit de dimineață, eram secătuit. Respectând ritualul obișnuit, Fizz încerca să ajungă la mine, cu mâna ei caldă pe stomacul meu, cu respirația ei dulce lângă gura mea. Dar eu eram epuizat. Am îmbrățișat-o, am sărutat-o pe obraz și i-am țintuit mâna unde se afla la momentul respectiv, între noi. Ea a încercat din nou, sărutându-mă sub ureche, încercând să deschidă ușa dorinței mele; însă aceasta era bine ferecată și mă durea s-o văd cum se lupta să desfacă încuietorile. În toți anii pe care-i petrecuserăm împreună, cea mai ușoară atingere – o simplă privire – fusese de ajuns ca să deschidă ușa. Simțindu-mă vinovat, i-am deschis eu ușa ei și, punându-mi mâna pe ea, am iubit-o până când a reușit să se elibereze de mine.

După care m-am dat jos din pat, am luat caietul și am intrat în baie.

Când am plecat la Delhi, am luat două dintre caiete cu mine. Pe celelalte le-am împachetat cu grijă la loc în cufăr, le-am acoperit cu o foile de plastic și, după ce l-am pus pe Bideshi să repare încuietoarea, am închis cufărul cu un lacăt Godrej. Cheia de alamă mi-am băgat-o în buzunarul de la blugi.

Lucru ce nu ne stătea în fire, am condus într-o tăcere aproape perfectă. A fost prima dată când n-am observat nimic în jurul meu. Eram cu capul în altă parte.

Fizz a fost cea care a trebuit să pună muzica și care a început să capete conștiința neliniștitoare a faptului că n-avea să termine niciodată.

Și nici eu.

Ne mințim singuri în legătură cu limpezimea vieții. Adevărul este că nu e nicio viață care să fie limpede. Aceia pe care îi vedem – și aceia despre care citim – par să aibă niște vieți limpezi, numai pentru că noi nu știm nimic despre ele. Negura din spatele feței celui care-ți răspunde la ușă se întinde cât vezi cu ochii, întotdeauna. Fiecare viață este chinuită de demonii ei nevăzuți: avariție, gelozie, minciună, poftă, violență, paranoia.

Nicio viață nu este limpede, fie ea mică sau mare. Limpezimea este numai o iluzie pe care oamenii o caută prostește. Fața celui care-ți răspunde la ușă nu este mai mult de atât – fața celui care-ți răspunde la ușă. Toate viețile trăite sunt groaznic de încâlcite.

Limpezimea vieții mele începuse să se înnegureze cu ceva timp în urmă, dar acum, când eu am dispărut într-o lume a ușilor care se deschideau în

permanență, a ghicitorilor sâcâitoare, a vieților fără de limite, s-a pierdut într-o ceață groasă.

Pentru prima dată, am început să înțeleg cât de precară este această limpezime.

Cât de paralizantă, cât de restrictivă.

Pentru prima dată, am început să înțeleg că viețile limpezi sunt vieți pierdute.

În scurt timp, Fizz, marea limpezime a vieții mele, a început să se piardă în negură.

Nici chiar acum, la mulți ani după aceste întâmplări, nu pot să înțeleg cum de s-a petrecut totul atât de repede; era ca și cum, cu fiecare cuvânt pe care îl citeam din caietele acelea, mai desfăceam o cusătură din relația noastră. Citeam și citeam și citeam – de dimineața și până seara, de cum aveam o clipă liberă –, iar cusăturile se desfăceau una câte una.

Am căzut în caietele acelea precum o broască într-o fântână. Nu mai voiam să mai ies. Universul meu a căpătat coperte de piele cafenie. Caietele erau o provocare: încărcate cu cuvinte aruncate alandala, fără nicio ordine, fără gramatică, fără punctuație, pline de arhaisme și de greșeli de scriere. Uneori trebuia să citesc o propoziție de câteva ori ca să pot înțelege ce voia să spună. În șase luni n-am reușit să citesc decât opt caiete; îndeajuns cât să-mi distrug complet viața.

În primul rând, am început să nu prea mai dau pe la serviciu. Apoi, la scurt timp după asta, mi-am dat demisia. Nimeni n-a observat vreo schimbare. Shulteri i-a dus cererea Regelui Turelă și i-a recomandat cu tărie s-o accepte. Aggarwal, băiatul cel

gras de la contabilitate, a venit și mi-a luat ecusonul și m-a pus să semnez niște acte. Mi-a spus că în luna aceea aveam să primesc toți banii care mi se mai cuveneau. M-am gândit să dau o tură și să-mi iau la revedere de la colegi, dar apoi mi-am dat seama că, deși viața mea fusese dată peste cap, nimănui nu-i păsa și că nimic nu se schimbase în birou. Pe stâlpul unsuros activitatea se desfășura cu aceeași intensitate, iar penismenii, motivați de sosirea noilor angajați, erau mai ocupați ca niciodată să-și bage ghetele unii în fețele celorlalți.

Legile testosteronului – care presupuneau o competiție neîndurătoare, urmată de victorie – erau bine puse în aplicare. Fiecare om se transformase într-o erecție amenințătoare.

Așa că am dispărut în ceață, precum o umbră. Devenisem atât de neînsemnat, încât nu meritam nici măcar obișnuitul tort de adio, cu felii de ananas înfipte în frișcă și cu o cireașă mare și pălită în vârf.

Fizz a fost îngrijorată atunci când a aflat că mi-am dat demisia. Însă noi deja nu mai comunicam, firul conversației ajunsese să se asemene cu un pârâiaș care seca pe timpul verii. Am continuat să vorbim despre treburile de zi cu zi; am continuat să mergem la casă, în fiecare weekend; casa a continuat să capete formă: au fost puse acoperișurile, au fost făcute băile, au fost băgate țevile, au fost așezate conductele; însă cu fiecare săptămână ce trecea, eventualele subiecte de discuție se împuținau tot mai mult și, nu după mult timp, trebuia să te

străduiești să mai găsești o picătură de apă în albia pârâului secat.

Eu nu mai ieșeam deloc în oraș. Atunci când veneau prietenii în vizită, mă închideam în birou și spuneam că aveam ceva urgent de terminat. Câteodată eram de acord să mergem să vedem un film, însă Fizz își dădea seama că mie de fapt nu-mi convenea și că nu făceam asta decât ca să-i fac ei pe plac. Avea dreptate. De-abia așteptam să mă reîntorc la caiete. Aveau în ele o viață pe care o puteam gusta, din care puteam bea, pe care o puteam cerceta. Pălăvrăgeala prietenilor noștri devenise insuportabilă, ca și problemele lui Fizz de la serviciu.

A început să se bosumfle. Tragic era că pe mine asta nu m-a impresionat cu nimic.

Problema e că eram prea ocupat cu ce aveam eu pe cap. În unele zile mă temeam că aveam să-mi pierd mințile. Toată viața fusesem un cinic și un ateu. Mă răzvrătisem împotriva ritualurilor și a religiozității familiei și neamului meu. Toți cei pe care îi știam aveau tot felul de superstiții: să nu strigi după cel care pleacă și e cu spatele întors la tine; să nu pornești la drum în ziua a noua a unei călătorii; dacă visezi că o persoană care a murit te întreabă ceva, ai dat de necaz; dacă o pisică-ți taie calea, să nu mergi mai departe...

Toți cei pe care îi știam aveau un zeu personal, un guru sau un savant idiot în care credeau. Când eram mic, îi priveam cu dezgust pe părinții mei și pe alți membri ai clanului – inclusiv pe negustorul de

taică-meu, îmbrăcat la costum-pantofi-cravată, sau pe verii mei cei moderni, Tarun și Kunwar – cum îngenuncheau abjecți în fața unor persoane murdare și analfabete care se numeau profeți, sufiști, mistici, clarvăzători. Oameni sfinți, a căror pioșenie era pusă la încercare pe când strângeau cu mâini lacome ceea ce le ofereau credincioșii.

Acest dezgust s-a accentuat pe măsură ce am înaintat în vârstă, pe măsură ce am descoperit vastele arhive ale literaturii și filosofiei occidentale, devenind astfel un copil al empirismului și al rațiunii.

Îl înțelegeam pe Nehru; nu îl înțelegeam pe Gandhi.

Înțelegeam știința și arta; nu înțelegeam ritualul și religia.

Înțelegeam dorința de romantism și sexualitate; nu înțelegeam devotamentul față de ființele supranaturale sau extraterestre.

Mergeam undeva. La Agra, la unchiul meu, să vizităm Taj Mahal, Fortul, Fatehpur Sikri[1], iar cineva – unchiul meu, fratele meu, cineva – mă întreba seara: „*Bhaisahab*, ai auzit de Baba GoleBole? Nu vorbește niciodată, dar te binecuvântează lovindu-te cu piciorul în cap. Și se spune că orice dorință – o singură dorință – ai avea în cap în momentul în care te lovește, acea dorință se va îndeplini. Unii

[1] Construit în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, de către împăratul Akbar, Fatehpur Sikri („Orașul Victoriei") a fost capitala Imperiului Mughal timp de aproximativ zece ani (n. tr.).

oameni n-au fost atenți, s-au gândit la ce nu trebuia, atunci când nu trebuia, iar apoi au trebuit să suporte consecințele. E un domn, Pandey, care lucrează la Banca Națională și care locuiește în cartierul Civil Line[1]; acest domn s-a certat pe drumul într-acolo cu soția dumnealui, era nervos și, în momentul în care l-a lovit piciorul, își dorea să scape de ea. Chiar în ziua următoare ea a căzut la pat cu o durere violentă de oase. Situația ei se agrava pe zi ce trecea, iar doctorii nu puteau să pună niciun diagnostic. În cele din urmă, într-o zi, când doamna Pandey părea să fi intrat cu un picior în groapă, Pandey și-a amintit de greșeala pe care o comisese. S-a întors în grabă la *ashram*[2]-ul lui Baba GoleBole. Ajutoarele lui baba au spus că, odată lovitura primită, nu mai puteai să te răzgândești în privința dorinței. Pandey a implorat și a rugat. Ajutoarele s-au sfătuit. Exista o cale. Dacă Pandey era de acord să mai primească o lovitură, iar în momentul acela să se gândească la o altă dorință, era posibil să meargă. Așa că Pandey a intrat din nou în cameră. Baba era așezat pe o platformă de lemn înaltă de vreo doi metri, bălăngănindu-și picioarele ale căror degete erau împodobite cu inelușe de argint. Pandey s-a aplecat sub el, cu mâinile împreunate, și a fost lovit în cap. De data asta s-a gândit la ce trebuia. Două zile mai târziu, doamna Pandey a început

[1] Un cartier din Saddar Town, în Karachi, Sindh, Pakistan (n. tr.).

[2] În Antichitate, în India, *ashram* era o mânăstire hindusă unde înțelepții trăiau în liniște și pace în mijlocul naturii (n. tr.).

să-și revină. Acum era grasă și frumoasă și îl cicălea iar pe Pandey."

Așa că în ziua imediat următoare, toată familia mea se ducea să fie lovită în cap de Baba GoleBole.

Toți cei pe care îi știam puteau să povestească despre cum asistaseră ei – sau un cunoscut de-al lor – la înfăptuirea unui miracol. Un leac miraculos, o informație miraculoasă, o apariție miraculoasă. Aveam un văr în satul nostru din Salimgarh, care era agricultor și care susținea că-l întâlnise pe Parashurama[1] – legendarul personaj ce-i omorâse cu toporul pe cei din casta Kshatriya – în timp ce străbătea pădurea de salcâmi, într-o noapte. Spunea că semizeul mergea foarte repede, că era înalt de trei metri, că avea un topor uriaș în mână și că părul îi ajungea până la umeri. Vărul meu l-a văzut și a înlemnit de spaimă. Însă Parashurama a încetinit pasul și i-a zâmbit radios. Atât de dătător de putere a fost acel zâmbet, încât vărul meu a simțit cum a devenit de patru ori mai puternic. În ziua următoare, când unul dintre boi i-a dat de furcă la plug, a fost de-ajuns să-l lovească o dată cu pumnul și animalul a căzut la pământ.

Mai aveam o mătușă, LaddoMassi – verișoara mamei mele – care locuia într-un sat uitat de lume de pe lângă Amritsar. Ea reușise odată să facă o sobă de gătit să vorbească. Mulți din clanul nostru fuseseră martori la minunea asta. LaddoMassi –

[1] Parashurama înseamnă „Rama cel cu securea", cea de-a șasea încarnare a lui Vishnu (n. tr.).

care nu avea mai mult de șase clase și care născuse, pe durata a nouă ani roditori, patru fii și trei fiice – a luat o sobă de alamă cu pompă și trei picioare, a lustruit-o până când aceasta a început să strălucească de curățenie, apoi a așezat-o în mijlocul unui *thaal* adânc de alamă, care strălucea și el de la cât fusese frecat cu ulei de muștar. De jur împrejurul *thaal*-ului făcuse niște modele complicate, folosindu-se de ghimbir auriu, de ardei roșu, de sare albă, de piper negru și de frunzele verzi, în formă de inimă, ale liliacului indian. Soarele începuse să apună și lumina devenea tot mai difuză. Soba-Devta trebuia invocată după ce apunea soarele și înainte să se lase noaptea. A început să cânte un imn, invocând-o să-și facă apariția. Era o cerere simplă, pe care a repetat-o iar și iar. La o jumătate de oră după ce începuse să cânte, soba a prins să tremure. LaddoMassi i-a instruit atunci pe toți cei care se adunaseră în curte să-și țină ochii strâns închiși și să nu scoată un cuvânt.

Apoi, ea a pus prima întrebare: „Sobă-Devta, în câte zile o să se întoarcă fiul meu de la luptele cu insurgenții din Nagaland?"

Era căpitan la Pușcașii Gurkha. Printre perechile de urechi ciulite și de ochi închiși, s-au făcut auzite patru bătăi clare în tinicheaua sobei, niște bătăi care au spart tăcerea din curte. Toată lumea a răsuflat uimită.

LaddoMassi a întrebat: „Patru zile?"

Nu s-a auzit nimic.

Atunci a zis: „Patru săptămâni?"

Tinicheaua a răsunat o dată.

După asta, toți cei adunați acolo au avut ocazia să întrebe ce voiau, lucru care a durat ceva timp, până când picioarele Sobei-Devta au obosit și ea n-a mai putut să răspundă la nicio întrebare.

Era o vorbă la noi în familie, că tot ce era prevestit avea să se întâmple.

Verii mei cei moderni și părinții lor cei ferchezi se duceau și ei la un guru, la periferia Mumbai-ului. Îi cereau sfatul în problemele legate de bani, de proprietăți, de dureri și de bucurii. Tânărul guru – care nu avea mai mult de douăzeci și cinci de ani și care-și făcuse cunoscută *puterea excepțională* prin faptul că recitase *Gita* din burta mamei lui –, tânărul guru se folosea de un pix de plastic ca să scrie *mantra* pe niște bucăți de hârtie pe care le rupea dintr-un catalog școlar, apoi le împăturea bine și le distribuia credincioșilor. Verii mei studiaseră la Harvard și la Stanford și erau obișnuiți să spargă conturi de milioane de dolari. Dar în fiecare noapte când se întorceau – drogați și fericiți – de prin cluburile de noapte din Londra și New York și Mumbai, unde aruncaseră sute de dolari pe mâncare și băutură și droguri, unde penetraseră la nimereală bărbați și femei, fiecare dintre ei își punea hârtioara împăturită în câte un pahar gol, umplea paharul cu apă și, înainte să se culce, îl dădeau pe gât. Prin faptul că beau acest tonicdumnezeiesc, erau protejați de toate relele și aveau succesul garantat. Scoteau apoi hârtiile umede și le puneau la uscat pe noptiere, iar a doua zi de dimineață le băgau la loc în portofele.

Unchiul meu spunea, iar verii mei repetau: „Lumea e plină de puteri necunoscute. De ce să riști?"

De ce să riști?

La o adică, asta spuneau toți. De ce să riști? Toți sau oricare dintre oameniidumnezeu, profeții, guru, baba, astrologii, misticii, clarvăzătorii, escrocii sau nebunii pe care îi întâlneai ar fi putut deține cheia destinului tău. Cu toți auziserăm asemenea povești. De ce să riști?

Așa că nimeni din India nu risca. Cu toții aveau biletul către supranatural băgat în buzunarul din spate al pantalonilor. Cu toții aveau acces la câte un tonicdumnezeiesc.

Toată viața, eu mă luptasem împotriva acestei idei. Cu toate că, trebuie să recunosc, anii ce-au trecut mi-au mai înmuiat cinismul profund. Susținusem timp îndelungat că, dacă exista într-adevăr o ființă dumnezeiască, superioară nouă, atunci principiile acesteia nu prea aveau consistență. Pentru o asemenea ființă ar trebui să conteze valoarea intrinsecă a oamenilor, bunătatea lor și felul în care aceștia se comportă zi de zi. Ce importanță au ritualurile scoase din fund și reverențele umile? De ce și-ar dori o asemenea ființă să împuternicească o armată de escroci deghizați în diverse costume – care mai cereau și comisioane – să joace rol de mijlocitori între credincioși și ea? De ce să încurajeze toată lingușeala asta?

Ăsta era un comportament demn de un conducător de mâna a doua, nu de un zeu superior.

Iar dacă noi eram învățați să ne îndreptăm privirile către un conducător de mâna a doua, atunci eu

nu eram interesat. Pe de altă parte, dacă era un tip pe bune, atunci eu n-aveam nicio problemă, sufletește sau trupește.

Eram un agnostic convins. Dacă exista așa ceva. Și dacă merita să fii așa ceva.

Quod erat demonstratum.

Răspunsul pe care nu mi l-a dat nimeni la vremea respectivă și pe care l-am aflat eu astăzi – când totul s-a sfârșit și când nimic nu-și mai are rostul – este că toată această lingușeală n-are nimic de-a face cu mărețul Rege Dong, cel care ne veghează pe toți. Este ceva ce facem pentru noi, pentru a învăța să fim umili. Sau, cel puțin, așa ar trebui.

Cursul zilnic de managementul aroganței.

Exercițiile pe care le face ego-ul nostru ca să nu se îngrașe. Patru kilometri în patruzeci de minute, timp de patru zile pe săptămână: formula pentru cei bolnavi cu inima. Șapte genuflexiuni, timp de șapte minute, șapte zile pe săptămână: formula pentru cei bolnavi cu ego-ul.

Ca să ne reamintească faptul că știm că nu știm.

Dar, la momentul respectiv, convingerile mele erau supuse unui examen serios de control al valabilității. După ce trecusem de la stadiul de ateu la cel de necredincios, aveam impresia că mă mai așteptau și alte umilințe. De la Nu Există Nimic Altceva, la Cine Știe, Poate, la Da, Există. Eram profund rușinat de ceea ce mi se întâmpla. Îmi răsunau în cap argumentele tăioase pe care le folosisem de-a lungul anilor – ieșisem la rampă cu teorii empiriste, raționaliste și evoluționiste. Îmi aminteam

cum râdeam și cum mă minunam împreună cu Fizz de toate prostiile în care puteau să creadă chiar și cei mai normali dintre prietenii noștri.

Și auzeam parcă vocea batjocoritoare a tatălui meu, care îmi spunea: „Toată știința ta nu este altceva decât o profundă ignoranță."

Eram conștient de criza pe care o provocam în viața lui Fizz, dar eram și mai conștient de haosul care începea să pună stăpânire pe viața mea. Mi-era absolut imposibil să vorbesc cu cineva despre asta. Ce să spun? Că mă cufundasem adânc în niște caiete ciudate. Că devenisem obsedat de dorința de a le descifra secretele. Că nu era numai asta. Că aveam halucinații în fiecare noapte. Că mă simțeam posedat de o creatură. Că o simțeam cum mă privea de după umăr atunci când citeam. Că o simțeam în pat, atunci când dormeam. Că, în unele zile, mă trezeam dimineața simțindu-mă violat și secătuit, plin de resentimente și de dorință. Că încercasem să mă desprind de toate astea, dar că îmi era imposibil. Că aveam impresia că știam cine era creatura. Cu toate că nu știam ce voia de la mine, în afară de faptul că mă seducea într-o manieră înspăimântătoare prin faptul că emana intangibilitate și putere.

Ce era de spus?

Că aveam o experiență extrasenzorială? Mă simțeam ca și cum aș fi fost văru-meu, cel care îl întâlnise pe Parashurama în pădure, înalt de trei metri și purtând un topor uriaș pe umăr, pregătindu-se să lanseze un nou atac global asupra castei Kshatriya. Îmi venea mie să mă tăvălesc pe jos de râs. Aveam

nevoie de o lovitură în cap de la Baba GoleBole. Aveam nevoie de o sută de lovituri în cap, de la toți cunoscuții mei.

Dar nu puteam să spun nimic.

Iar Fizz nu putea decât să mă privească disperată.

La câteva luni după ce o cumpăraserăm, ne botezaserăm casa și puseserăm o placă de marmură pe stâlpul de piatră care susținea poarta de sus. Bătrânul sculptor musulman din Haldwani scrisese cu majuscule elegante, romane: „Lucrurile Esențiale"; și, sub asta, cu font cursiv, în stil Times Roman, numele noastre. Copiase schița mea la perfecție; după care adăugase și ceva de la el. Pe marginea de jos a plăcii sculptase o frunză elegantă de liliac indian, frumos curbată, cu vinișoarele trasate delicat.

Lucrurile Esențiale.

Ce a fost la început.

Înainte de ambiție, de slujbă, de birou, de numirea în funcție, de linia de nume de autor, de mașină, de casă, de căsătorie, de copii, de nevoie.

Înainte de nevoie, înainte de nevoie, înainte de nevoie...

Puritatea primordialului. Deplinătatea originară.

Dragoste și dorință.

Inimă și artă. Fizz și cu mine.

Lucrurile Esențiale.

Cu litere romane, elegante, frumos îmbinate.

Era ironic, pentru că noi acum rătăceam prin țara lucrurilor banale. Unde fructul se strică pe ramură,

înainte să fi apucat să se pârguiască. Unde ploaia arde tot ce atinge. Unde aerul îți străpunge plămânii cu fierbințeală. Unde dragostea nu cunoaște pasiune și este numai amintirea unui timp trecut.

Fizz nu știa multe lucruri. Dar știa că trupul meu se întorsese împotriva ei. Că stricase tiparul care fusese marele adevăr și marea bucurie a vieții noastre.

Părea să fi pornit, ducând trădarea până la capăt, în căutarea unui alt tipar.

Cartea a patra

KAMA: DORINȚĂ

Un american neverosimil

Prima întâlnire dintre Catherine și India avusese loc în magazinul tatălui ei.

John's Oriental Curios era o prăvălie neverosimilă, ghemuită într-un colț liniștit pe Lake Street din Chicago. Avea o fațadă îngustă și era poziționată ceva mai în spate decât celelalte clădiri cu ieșire la stradă, din pricina verandei încăpătoare. Dacă treceai în grabă, existau toate șansele să nici nu-i observi ușa din lemn de nuc – pe care era cioplită imaginea unui tigru în atac – sau țintele proeminente de alamă ce-i împodobeau colțurile. Dacă te plimbai însă la pas ușor – ceea ce nimeni nu mai făcea în Chicago, nici măcar în 1897 –, atunci n-aveai cum să nu observi jaluzelele din mătase chinezească ce acopereau ferestrele, masca de demon singhaleză care se uita urât la tine de deasupra intrării, sau scutul rajputanez greoi, făcut din lemn și fier, cu însemnul soarelui în centru, atârnat alături de ușa cioplită, cu două săbii strălucitoare încrucișate în fața lui. Și dacă se întâmpla să se deschidă ușa în timp

ce tu te aflai în trecere pe acolo, rămâneai înmărmurit, cu privirea ațintită asupra magnificilor colți curbați ai unui elefant indian, ce creșteau din peretele din spate și străpungeau aerul închis și înmiresmat din prăvălie.

Dacă intrai, dând la o parte perdeaua de animăluțe cioplite în lemn și fildeș care atârna la ușă, era ca și cum ai fi pășit într-o altă zonă geografică. Camera era iluminată cu lămpi pe gaz, amplasate cu iscusință în așa fel încât să creeze valuri de umbră. John își înțelegea clientela și nu folosea lumini puternice, întreținând astfel atmosfera de mister. Dar adevărul este că până și un client orb și-ar fi dat seama pe loc că se află într-un loc neobișnuit. Ar fi fost de ajuns să inspire o singură dată ca să prindă mirosul bogat al mirodeniilor stranii, al *ittar*-ului indian, al pieilor de animale, al lemnului lustruit de santal, al narghilelelor cu opiu sau aroma mai subtilă a fructelor uscate, a cuferelor din lemn de deodar, a mătăsurilor parfumate și a ceaiului de Assam.

Iar dacă nu erai orb, atunci privirea îți era asaltată de un festin exotic al cărui înțeles nu-l puteai cuprinde decât după mai multe vizite. Mai interesante chiar decât fildeșul alb, încovoiat, ce împungea aerul, erau pieile lucioase de tigru care atârnau pe pereți: dungile negre și portocalii, atât de estetice, fălcile descleștate într-un rânjet – dezvelind caninii mari, lustruiți –, atât de pline de amenințare. Fiecare dintre animalele rămase fără trup avea câte o plăcuță bătută în cuie alături. Preferatul lui Catherine era unul cu fața slabă, cu un ochi spart.

Prințesa Chioară din Kaladhungi, Kumaon[1], Provinciile Unite, 1895. Avea o privire aproape jucăușă, de parcă ar fi făcut cu ochiul. Atunci când John a vândut-o într-o bună dimineață, fiica lui de doisprezece ani a fost foarte supărată și, nereușind s-o convingă că un vânzător nu se poate atașa de mărfurile sale, a încercat s-o recupereze, însă clientul era un agent de vânzări-cumpărări proaspăt îmbogățit, din Boston, căruia nu i s-a putut da de urmă.

La fel de atrăgătoare, pentru Catherine, era sumedenia de borcane mari în care pluteau tot felul de șerpi, conservați chimic. Erau acolo exemplare de *Bungarus fasciatus*[2], vipere, șerpi cu clopoței, șerpi de casă și minunata *hamadryad*, cobra, cu gluga-i amenințătoare încreștită de moarte. Mai era și un piton galben-ocru cu pete cenușii, prea mare și prea gras ca să poată fi băgat într-un borcan, așa că fusese pus într-un acvariu mare, cubic, de ai cărui pereți de sticlă se lipea obscen. Fetița stătea ore întregi să se uite la ei, absolut scârbită. Mai erau și alte lucruri care aveau de-a face cu animalele, mult mai puțin interesante – țepi de porc spinos, într-o sticlă; piei de vulpi zburătoare, de pisici sălbatice și de câini sălbatici; molii uriașe, fluturi și cărăbuși, așezați în vitrine; bufnițe împăiate și marele pescăruș indian; trofee luate de la antilope și piei lucioase

[1] Una din cele două regiuni administrative ale Uttarkhand-ului, un stat aflat în nordul Indiei, cealaltă fiind Garhwal (n. tr.).

[2] Șerpi care trăiesc pe subcontinentul indian și în Asia de Sud-Est (n. tr.).

de cerb bălțat; evantaie pretențioase, din pene irizate de păun; uneori, pielea vreunui ghepard, atât de feminină în îngustimea ei mătăsoasă; și cornul încovoiat al unui rinocer, cenușiu și acoperit cu piele, deloc atrăgător.

Tatăl ei ținea cornul în spatele tejghelei din lemn de mahon, acolo unde-și făcea socotelile și, câteodată, când veneau colegii lui pe la el, îl luau în mâini și-l mângâiau încet și făceau glume pe seama lui; după care John turna niște coniac în el și-i lăsa să bea de acolo.

„Să-i spui și ei că lui John trebuie să-i mulțumească!" striga el cu voioșie, bătându-i prietenește pe spate atunci când plecau.

Unul din lucrurile care îi plăceau lui Catherine să le facă în prăvălie era să desfacă pungulițele cu mirodenii rare, inhalându-le aroma. Îi mai plăcea și mirosul cuferelor din lemn de deodar și adeseori își lipea obrajii fini de lemnul rece, își închidea ochii și se lăsa în voia miresmei ușoare. Parfumul *ittar*-ilor i se părea prea puternic, însă avea o oarecare preferință pentru mirosul specific, înțepător, al pieilor de animale, al pielii netăbăcite și al părului, mort și totuși viu.

Îi mai plăcea să se uite la gravurile și la acuarelele ce umpleau o firidă deasupra colților de fildeș. Erau, în cea mai mare parte, scene din istoria subcontinentului. Armate războindu-se una cu cealaltă, șepci și haine militărești de-o parte și turbane și tunici colorate de cealaltă parte. Procesiuni impunătoare,

cu elefanți împopoțonați, cu gheparzi purtați în lanț și cu buluc de oameni cu pielea închisă la culoare ce se înghesuiau pe poteci. Maharajahi impozanți, înconjurați de suite impresionante, răcoriți de evantaie uriașe, jucându-se cu niște mustăți uriașe. Scene surprinse prin bazare, animate de o voioșenie și o permanentă mișcare – a mărfurilor, a oamenilor, a animalelor –, cum n-ai fi putut întâlni nicăieri în Chicago. Lupte aprinse de cocoși, cu mulțimi care aclamau, compuse din europeni, dar în cea mai mare parte din indieni. Trepte care coborau la râu, alături de ruguri cuprinse de flăcări și de băștinași care se rugau. Tablouri de vânătoare, cu tigrul care se ghemuia ca să facă un ultim salt în timp ce oamenii albi îl încolțeau, călare pe elefanți. Indience acoperite pe jumătate de văl, cu trăsături ascuțite, cu trupuri rotunde, cu ochii ca migdalele. Mai erau câteva schițe pe care John le păstra într-un sertar din spatele tejghelei. Catherine le-a descoperit când avea treisprezece ani și au pus-o pe jar. Schițele nu mai mari de-o palmă se aflau prinse într-o carte numită *Kamasutra indiană*, Jocul dragostei. Erau cu bărbați și femei care-și făceau unii altora lucruri pe care ea nu și le-ar fi imaginat în veci. Atât de grafice, de devoratoare, de goale, de acrobatice, de răpitoare. Femeile cu ochii ca migdalele erau atât de îndrăznețe, atât de sigure pe ele. Fata se uita la poze atunci când rămânea singură în prăvălie și simțea cum trupul îi ia foc și se topește.

Una dintre poze o fascina cu precădere. Un bărbat mare și negricios, fără turban, cu mustăți mari,

cu trupul gol, un servitor; în fața lui, o frumusețe cu ochii migdalați, extrem de voluptuoasă, cu sânii mai-mai să-i iasă din corsaj, învești mântată în brocart scump, o prințesă: dintre pliurile *dhoti*-ului lui se înalță un falus nemaipomenit de umflat; ținându-l cu mâna stângă, cu fustele ridicate până-n talie, prințesa își trece piciorul drept, gol, pe după spatele lat al servitorului, iar falusul dispare în moliciunea ei cu buze groase. Nu există nicio umbră de îndoială: femeia este agresorul, bărbatul se supune. Fețele amândurora strălucesc de plăcere. De fiecare dată când se uita la poză, Catherine își înclește mâinile între picioare și se simțea udă și slăbită.

Din prăvălia tatălui ei, cel mai mult o plictiseau tejghelele pline de mătăsuri și satin, de haine ornamentate cu blană de astrahan și de samur, de șaluri elegante de cașmir și de robe tivite cu blană. Nici bijuteriile complicate – colierele și cerceii, pietrele pentru nas și inelele pentru degetele de la picioare, din smarald și rubin și jad – nu reușeau s-o atragă. Se mira întotdeauna de femeile care veneau în prăvălie și își petreceau tot timpul admirând podoabele astea, fără să acorde nici cea mai mică atenție celorlalte comori care erau îngrămădite în jurul lor. Dacă numai asta își doreau, se gândea ea furioasă, atunci ar fi trebuit să se ducă în clădirile elegante, cu fațade de marmură, de pe State Street, unde să fie servite de vânzători amabili și escortate prin camerele de trezorerie, pline cu nimicuri bogat împodobite și scumpe. Înainte de a împlini treisprezece ani, Catherine a ajuns la concluzia că femeile nu erau în

stare să vadă minunile lumii și că, din timiditate, deveneau obsedate de haine și de podoabe, în așa fel încât să poată fi ferite de experiențele mai solicitante. Nici mama ei nu era altfel.

Copil fiind, Catherine a observat că mama ei, care era o femeie extraordinar de drăguță, deși tuberculoasă, manifesta o indiferență supremă față de comorile tatălui ei. N-a auzit-o niciodată întrebându-l pe John, cu interes, despre locurile în care fusese și lucrurile pe care le văzuse; n-a văzut-o niciodată să fi fost încântată de poveștile sau de magazinul lui.

N-a văzut-o niciodată pe mama ei altfel decât rece și cu manichiura făcută.

Nu și-o putea imagina făcând vreunul din lucrurile pe care le văzuse pe fundul sertarului. Nu și-o putea nici măcar imagina dezbrăcată, acordând atenție sânilor și locurilor ei secrete.

Când o întâlnise pentru prima dată pe Emily, John era de două ori mai în vârstă decât ea. El tocmai împlinise patruzeci de ani, din care douăzeci și patru și-i petrecuse colindând lumea. Era un american neverosimil – întorsese spatele aventurilor mai sigure de pe continentul virgin, aflat într-o permanentă expansiune, febrei aurului și a fermelor, și pornise în schimb pe mare. Ajunsese până în Japonia, Java și Sumatra, sau până în Egipt, Tanzania și Zanzibar. Însă cel mai mult îi plăcuse Asia de Sud, subcontinentul indian, aflat într-o continuă frământare, infestat cu tigri și alte fiare sălbatice,

îmbogățit de o civilizație antică și de învățați de seamă, condus de o mână de oameni albi, dar sufocat de un milion de zei întunecați.

Andocase în porturile din Calcutta, Bombay și Madras și călătorise prin inima ținutului, până la Cawnpore, Agra, Delhi, Lahore și până la frontieră, călare pe cal, pe cămilă și pe elefant, sau purtat câteodată pe umerii oamenilor care făceau cu schimbul ca să-l care în palanchinul săltăreț; călătorise prin deșerturi, prin păduri, prin ploaie și furtună, îndurase boli și molime, minunându-se de mărețele monumente Mughal, de străvechile temple hinduse, de severele mânăstiri budiste, sau de și mai măreții munți Himalaya.

În anii ce-au urmat, atunci când căsătoria îi tăiase picioarele și pusese capăt călătoriilor lui, obișnuia să spună: „În locul ăla, Bunul Dumnezeu și-a făcut de cap cum a vrut. Nu-i ținut pe lumea asta – și doar știi că am călătorit peste tot pe unde m-au putut duce corăbiile – care să fie atât de straniu și de minunat. Acolo, a pus laolaltă tot felul de lucruri – om, fiară, climat, geografie, istorie, boală, bogăție, înțelepciune – și vrea să vadă ce-o să iasă din asta."

Și atunci când ascultătorul întreba: „Și ce-a ieșit din asta?", John cădea pe gânduri și răspundea: „La drept vorbind, e imposibil de spus. Poate conștiința faptului că poți fii bogat și sărac în același timp, neînfricat și laș în aceeași secundă, înțelept și prost în același moment, măreț și jalnic în același timp."

Dacă i se mai cereau explicații, continua: „E imposibil să-i înțelegi pe băștinași. Îți provoacă o

admirație profundă și un dispreț și mai profund. Nu se supun niciunei rațiuni. Trăiesc în concordanță cu cerințele trupului și ale tainelor oculte. Înalță monumente splendide, dar ei trăiesc în colibe de lut. Scurmă în pământ după puținul pe care-l au și refuză atunci când li se oferă mai mult. Nu mai au niciun fel de demnitate, și totuși au atât de multă. Nu au nimic de dat, însă tot ce au împart cu generozitate. Se zvârcolesc sub cizma omului alb și totuși refuză să i se supună. Sunt dincolo de orice înțelegere."

John fusese de opt ori în India, de două ori ca mercenar în armata muschetarilor și de șase ori ca negustor. Odată s-a îmbolnăvit de malarie și aproape că a murit în pădurile din inima Indiei, de pe lângă Gwalior. Timp de trei săptămâni a fost chinuit de accese de febră și ajunsese să fie atât de slăbit, încât se ruga să moară. Frunzele amare pe care doctorul din sat i le-a dat să le mestece n-au avut niciun efect; apoi, într-o bună zi, soția conducătorului satului i-a dat o amuletă de lemn în forma semnului sfânt al lui *om*, iar el a pus-o sub cămașa împăturită care-i servea de pernă și în scurt timp febra a început să-i scadă. Încă o mai purta la gât, iar atunci când dormea o ținea sub pernă.

Nici amuleta și nici poveștile lui n-au făcut vreo impresie asupra soției lui. De fapt, atunci când John spunea vreo poveste, ochii ei se goleau. Aventurierul călit, cu ochi blânzi, cu nasul încovoiat și cu părul strâns la spate într-o coadă își văzuse pentru prima dată viitoarea soție pe când se afla în trecere

prin New York. Dintr-un capriciu, trecuse să-și viziteze mătușa care locuia pe 32nd Street, chiar atunci când Emily intra ca să aducă o Biblie de abia publicată, pe care tocmai o cumpărase. Avea obrajii trandafirii și o frumusețe atât de delicată, încât lui i-a sărit inima din piept.

John era un bărbat foarte experimentat, avea un apetit bine cultivat și făcuse sex peste tot pe unde fusese, cu femei de toate culorile și naționalitățile. Însuflețit de acea curiozitate care-l animă pe orice aventurier, descoperise că – în ciuda a ceea ce se spunea în popor – nu era femeie care să semene cu alta. Și tocmai acele lucruri despre care se spunea că erau la fel erau cel mai diferite. De fiecare dată când zărise de pe puntea corabiei vreun ținut nou, se întrebase entuziasmat ce fel de femei îl așteptau acolo.

Era un bun cunoscător al locurilor secrete ale unei femei. Știa că fiecare mirosea diferit, avea un gust diferit și se deschidea diferit. Înainte să înceapă și după ce termina îi plăcea să ia o lumânare conică și să o așeze în așa fel încât aceasta să lumineze interiorul coapselor. Cel mai mult îi plăcea acea ultimă porțiune, unde carnea era mai moale ca oriunde și coapsa se deschidea într-o ultimă înflorescență înainte să se piardă în movila acoperită de păr. Își închidea câteodată ochii și pipăia cu vârful degetelor acel loc, lăsându-se în voia simțurilor. Dar, pentru el, cel mai important era să se uite, să examineze cu atenție și să analizeze; și, asemeni unui învățat de seamă, își inspecta materialele cu atenție și dragoste, înregistrându-le vizual și depozitându-le

apoi în sertarele cabinetului. Multe femei se fâstâceau atunci când el le țintuia cu privirea; altele se mișcau în așa fel încât să se expună mai bine privirii lui poftîcioase. Studiindu-le pe femei, a înțeles că bărbatul era un artist a cărui imaginație putea să nu cunoască limite: cu o înflorítură creativă a degetului, cu o atingere aici și o corectură acolo, el făcea la nesfârșit același lucru, de fiecare dată diferit. Unui bărbat care și-ar fi dorit să înțeleagă femeile nu i-ar fi fost de ajuns o viață de om. John se uita și se uita și ținea minte.

Erau locuri secrete, aproape de piele, deschizându-se ca niște tăieturi umede într-o mandarină de-abia curățată de coajă; erau acelea care se unduiau molatic, pufos, minunate precum o piersică, visul neîmplinit al fiecărui elev; erau acelea care stăteau ascunse ca la cobră, se deschideau la capăt și nu lăsau pe nimeni să intre; erau acelea care se deschideau precum aripile unui vultur, gata să se înalțe; erau acelea care atârnau în jos precum creasta unui curcan, cerând să fie supte; erau acelea de care, fiind poziționate atât de în spate, era mai bine să te apropii din spate; și erau acelea care țâșneau atât de îndrăzneț în față, încât putea să intri în ele fără să-ți îndoi măcar genunchii; erau acelea care, asemenea pădurilor amazoniene, erau încâlcite și luxuriante; și acelea care, asemenea nisipurilor din Sahara, erau netede și fine; erau acelea ale căror rădăcini ieșeau în afară ca niște catarge de steag, mușchiul tulpinilor lor umflându-se gros între degete; și acelea a căror rădăcină nu putea fi găsită,

chiar și după zile întregi de căutări; erau acelea care se deschideau într-o așteptare plictisită; și acelea care rămâneau strâns închise, așteptând atacul; erau acelea ale căror adâncimi nu puteau fi sondate nici de către cel mai lung deget; și acelea cărora le atingeai fundul de cum îți băgai cel mai scurt deget; erau acelea care, cât era ziua de lungă, plângeau de dorință; și acelea care de-abia se umezeau atunci când erau copleșite cu dragoste; erau acelea care nu erau altceva decât un simplu tub, un tunel de carne, prozaice în scopul lor; și acelea care erau pline de alei întortocheate, înnebunitoare prin subtilitatea lor, capabile să redea un farmec infinit; și mai era și acel loc de neuitat, pe care-l văzuse în făgașul cu cobre din Calcutta, care de fapt nu era unul, ci două, așezate unul lângă altul, separate printr-un singur perete de carne, fiecare putând fi penetrat, fiecare diferit prin îmbrățișarea-i caldă-umedă.

Pentru un învățat precum John, asta era mama tuturor descoperirilor. După ce le-a iubit îndelung pe amândouă și s-a uitat pe îndelete la ele, a știut că Dumnezeu era un tip de treabă și un senzualist convins, care le dorea numai binele creaturilor lui micuțe.

Din studiile lui, John a învățat că niciun bărbat nu putea să cunoască pe deplin o femeie, decât după ce i-a cunoscut mai întâi trupul. Iar înfățișarea unei femei nu-ți putea oferi niciun indiciu referitor la felul în care funcționa corpul ei. O femeie frumoasă, îndrăzneață precum o prostituată, putea să înghețe precum un pește atunci când sosea clipa adevărului. În schimb, una timidă, atunci când era împinsă

către marginea prăpastiei, putea să se dezlănțuie precum o forță a naturii, să devină o tigroaică care-și cere dreptul la carne. Pe o femeie puteai s-o știi de-o viață, dar atunci când intrai în locurile ei secrete nu mai știai nimic. De fiecare dată trebuia s-o iei de la capăt.

Fiecare femeie era o provocare și el le explora pe toate cu aceeași curiozitate cu care pornea în aventurile de peste mări și țări.

Și nu înceta niciodată să fie surprins.

Avea o singură regulă de bază. Căuta o oarecare trăsătură a feței. Pielea fină, conturul delicat, gura plină, ochii seducători. După cum le spunea prietenilor lui, după ce îi fuseseră tăiate picioarele, iar ei veneau în vizită ca să bea din cornul de rinocer: „Nu trupul, ci fața contează. Atunci când faci dragoste cu o femeie îi vezi doar fața: dacă te atrage, atunci totul e bine și n-are cum să iasă foarte rău."

Tânăra Emily fusese binecuvântată cu o față deosebit de atrăgătoare. De cum a văzut-o, lui John i-a tresărit inima. Nu era ca și cum nu s-ar mai fi îndrăgostit niciodată. Toți bărbații se îndrăgostesc în momentul în care se cufundă în adâncimile unei femei. Și același sentiment trecător îl încercase și pe John, cu fiecare dintre femeile pe care le penetrase, chiar și cu cea mai mizerabilă reprezentantă a speciei. Dar acum era altceva. Era un val de dorință; și nevoia de a o ocroti și de a o avea numai pentru el. Nevoia de a o strânge în brațe și de a o face centrul lumii lui. De a o servi și de a o prețui și de a o adora.

Era dragoste – nu acea dragoste care se confundă cu momentul de extaz, ci o dragoste de dinainte și mai presus de pofta carnală. Asta li se întâmplă bărbaților, în cel mai ciudat mod cu putință, într-o clipită, sub auspiciile celui mai fals impuls, iar viețile li se schimbă pentru totdeauna.

Atunci când s-au căsătorit în cele din urmă, John a descoperit că frumoasa lui soție nu știa cum să-și folosească trupul și că nu cunoștea pasiunea. Având o bogată experiență în domeniu, el s-a apucat răbdător s-o instruiască. A apăsat și a încercat, a sărutat și a lins, a mângâiat și a supt, a privit și a cântărit – căutând cu minuțiozitate acele elemente care ar fi putut s-o stârnească. Știa că fiecare trup are codul lui; unui amant înflăcărat nu-i poate lua foarte mult timp să-l descifreze. Nu putea să înțeleagă că anumite coduri sunt atât de încâlcite încât este pur și simplu imposibil să le dai de cap.

Mai mult decât atât, a folosit și afrodiziace. Dintotdeauna avusese un dulăpior cu pudre și poțiuni, aduse de prin călătoriile lui în India și în Orientul Îndepărtat. Ginseng și oase de tigru, ulei de șopârlă și licori obținute din ardei roșu și cuișoare, din ardei iute și usturoi, din ghimbir și rădăcină de lemn dulce, din nucșoară și șofran. Le-a folosit pe ea, cu îndemânare și îndrăzneală, luate separat sau combinate, zilnic și săptămânal, așteptând cu nerăbdare să apară scânteia pasiunii.

Însă trupul tinerei Emily, chiar și după luni de încercări asidue, timp în care fusese ademenit și hrănit, a rămas absolut inert.

Bineînțeles că nu l-a respins. A continuat să se supună ritualurilor, rămânând în timpul ăsta complet detașată, neatinsă de nici cea mai mică urmă de dorință.

Însă ceva straniu și neașteptat a început să se întâmple cu trupul lui John. A început să devină dependent de trupul apatic al soției lui. Fără să fie conștientă de acest lucru, Emily deținea cheia dorinței lui John. Atingerea pielii ei, unduirea taliei ei înguste, aroma locurilor ei secrete, țumburușul ridicat al sânilor ei, chiar și dulceața respirației ei, toate astea au început să-l înnebunească pe aventurierul cel călit. Se înfruptase din cele mai exotice mâncăruri de pe lume, însă acest fel de mâncare era perfect asezonat în așa fel încât să-i satisfacă gusturile.

Dimineața se scula turbat și, chiar și după ce terminase, pofta tot nu-i era complet satisfăcută. Noaptea i se umfla cu mult înainte ca ea să ajungă în pat. Nu mai poftise în așa hal de pe vremea când era adolescent. S-a trezit că o spiona atunci când își făcea toaleta; și s-a trezit că începe să o descopere ușor, ca să se uite la ea atunci când dormea. Uneori, când ea stătea la fereastră ca să tragă jaluzelele, el cădea în genunchi și, ridicându-i hainele, își îngropa fața în coapsele ei, amețit de dorință. Ea tolera toate aceste lucruri, dăruindu-i-se fără să se plângă și fără pasiune. Instrucțiunile severe – legate de moralitate și de responsabilitate – pe care le primise de la religioasa ei mamă o făcuseră incapabilă de a se mai bucura de ceva sau de a protesta.

Iar John, care se cuplase cu nimfe acrobatice și cu frumuseți suspinătoare de pe patru continente, se lupta ca să înțeleagă misterul pasivității soției lui. Odată cu trecerea timpului, a încetat să se mai aștepte la vreun răspuns din partea ei, legându-se de trupul ei cum și când dorea, scufundându-se tot mai adânc în opiul cărnii ei.

Adevărurile în care crezuse întreaga lui viață au început să se stingă unul câte unul.

Susținuse întotdeauna că dorința implică două persoane și că este imposibil să dorești o femeie care nu te dorește și ea la rândul ei.

Crezuse întotdeauna că o femeie, cu cât era mai versată, cu atât era mai ispititoare.

Știuse întotdeauna că locurile secrete ale femeilor și curba fără de sfârșit a pământului aveau să constituie laitmotivele vieții lui.

Crezuse întotdeauna că fiecare femeie în care intri îți lasă un semn în suflet, pe care nimic nu-l mai poate șterge.

Dar toate astea s-au schimbat.

Până să se căsătorească, își amintea de fiecare femeie în care intrase, precum și de felul în care aceasta îl stârnise; acum însă, când tânăra Emily zăcea inertă, iar el devenea tot mai obsedat de ea, membrele și unduirile, deschiderile umede și aromele sutelor de femei pe care le iubise au început să i se șteargă încet din memorie. Nu putea suporta să fie departe de înnebunitor de pasiva lui soție pentru mai multe luni la rând. Avea nevoie de drogul trupului ei ca să poată supraviețui.

Prăvălia reprezenta, pentru el, o lume-surogat.

Și în încercarea de a nu renunța la ceea ce fusese odată, a început – precum cei mai de seamă oameni ai vremii sale – să scrie despre tot ce văzuse și aflase. Din moment ce oricum nu prea avea clienți la prăvălie, se așeza la tejgheaua lui de mahon și scria într-un registru mare, însăilat cu ață – notându-și ce-și amintea înainte să uite totul, fără să știe pentru cine anume făcea asta, fără să știe dacă ce făcea el avea să folosească vreodată cuiva. Nu stăpânea meșteșugul vorbelor, însă scria inspirat de plenitudinea vieții sale. Și, pentru că nu se aștepta ca să citească cineva vreodată ceea ce scrisese el, scria fără frică sau înfloriturі.

Nici nu avea el habar că, din momentul în care erau așternute pe hârtie, cuvintele își cereau dreptul la viață. Nici nu avea el habar că cineva citea ceea ce el scrisese, în ritmul în care el scria.

Catherine, care ura Școala Privată de Dans, Dezvoltare Intelectuală și Bune Maniere a dnei Mills; Catherine, care ura șanțurile mocirloase și străzile îmbibate de apă ale înfloritorului Chicago; Catherine, care le ura pe femeile de moravuri ușoare care se plimbau de colo-colo și pe imigranții italieni care săreau pe tine să-ți vândă fructe la fiecare colț de stradă; Catherine, care îi ura pe polițiștii irlandezi, beți și cu fețele roșii, sau pe băieții negri, adolescenți, care urlau peste tot ca să-și vândă ziarele care nu se mai sfârșeau; Catherine, care ura frigul din Chicago, un frig care-ți măcina oasele și sufletul; Catherine, care ura magazinele elegante de pe State

Street, unde se vindeau articole de fițe aduse de pe la Londra și Paris; Catherine, care le ura pe doamnele elegante care țopăiau pe bulevarde în rochiile lor de mătase și cu umbrelușele dantelate, cumpărate de la centrul comercial Potter Palmer; Catherine, care ura să iasă la plimbare în cupeul familiei, alături de mama ei frigidă; Catherine, care ura să meargă la picnicuri la lacul Michigan, împreună cu verișorii ei cei scumpi; Catherine, care detesta să îl viziteze pe unchiul ei din partea mamei, care locuia undeva pe pretențiosul Calumet Avenue; Catherine, care era îngrozită de încercările prietenelor mamei ei de a-și găsi un loc pe lista celor mai de vază și mai moderne doamne din Chicago; Catherine, care ura societatea din Chicago, cea care-i transforma pe bărbați în zei, iar pe femei în niște podoabe de care te poți descotorosi oricând; tânăra-plictisita-furioasa-frustrata-disprețuitoarea Catherine și-a găsit în cuvintele tatălui ei, John, hrana pentru suflet.

Pe măsură ce aventurierul cu părul strâns în coadă scria, tânăra fată citea. În momentul în care el ieșea pe ușă, ea trecea în spatele tejghelei. Atunci când nu mai avea ce să citească, se uita la pozele ascunse. Cu atracțiile misterioase ale prăvăliei John's Oriental Curios, cu ispita magică pe care o exercitau asupra ei cuvintele tatălui ei, cu vraja întunecată, topitoare, a acelor desene erotice, Catherine s-a transformat într-o femeie care pur și simplu nu-și putea afla locul în Chicago.

Dacă stăteai să observi ce anume moștenise Catherine de la Emily, nu remarcai decât frumusețea fizică. Sufletul și spiritul ei erau acelea ale lui John. Era îndurerată să-l vadă cum albea și se sfârșea în acea prăvălie cu imitații. Când ea a ajuns la vârsta de nouăsprezece ani, iar el la cea de șaizeci, el începuse deja să se stingă din cauza alcoolului, iar ochii îi erau mereu injectați și pierduți într-o altă lume. Câteodată îl convingea să-i mai spună o dată poveștile pe care le auzise de nenumărate ori, dar el se întrerupea întotdeauna la mijlocul frazei, iar privirea începea să îi rătăcească pe meleagurile pe care le străbătuse pe vremea când era tânăr și pe care n-avea să le mai străbată niciodată.

Rareori, foarte rar, înainte de păhărelul de dimineață, se mobiliza pentru încântătoarea lui fiică și mărșăluia în sus și-n jos prin prăvălie, cu coada scămoșată fluturându-i într-o parte și-n alta, vorbindu-i despre minunățiile de obiecte care se aflau în magazin, arătând cu degetul la ele, atingându-le, ridicându-le triumfător deasupra capului, povestind cu înflăcărare despre gloria unei lumi minunate. Dar aceste încercări de a o inspira pe fată căzeau repede pradă eșecului, iar după fiecare asemenea demonstrație disperată, el se cufunda într-o solitudine și o tăcere și mai adânci ca înainte. Asta îi sfâșia inima lui Catherine.

Ar fi dat orice ca să-l vadă din nou viu și viril și cu un scop în viață.

Ar fi dat orice ca să-l poată convinge să plece într-o ultimă călătorie.

Emily – recipientul apatic al unei adorații ce nu cunoștea limite –, Emily, care acum era o femeie coaptă pe la patruzeci de ani, se apropiase tot mai mult de religie. Împreună cu alte femei asemenea ei, făcea parte din clubul religios numit Salvatorii Lumii. Se întâlneau în fiecare zi și citeau fragmente din Biblie cu voce tare. Întocmeau liste cu oamenii care aveau nevoie de ajutor. Cu unii dintre ei se și întâlneau și le dădeau instrucțiuni de care aceștia nu aveau nevoie; altora le erau trimise pasaje relevante, scrise de mână de membrele clubului. Mai trebuiau făcute și acte de caritate. Armata Salvării prinsese pe vremea aceea rădăcini puternice în Chicago, iar clubul religios al lui Emily îi ajuta să strângă bani și obiecte ca să-i ajute pe cei aflați în nevoie. Membrele clubului păstrau liste lungi și detaliate cu fiecare act de caritate – spiritual sau real – pe care-l făcuseră vreodată.

Emily și prietenele ei se grăbeau. Trebuia sporit numărul virtuților lumii. Credeau în Apocalipsă și în faptul că sfârșitul lumii avea să vină atunci când aveam să trecem într-un alt mileniu. În mai puțin de o sută de ani. Cu actele lor zilnice de caritate și cu credința lor, își aduceau și ele minuscula contribuție la salvarea omenirii.

Catherine credea că mama ei era o nebună proastă.

John spunea: „În India, nu-și face nimeni griji că o să vină sfârșitul lumii. Ei cred că lumea este o iluzie creată de un zeu jucăuș. Nu se sfârșește niciodată. Viața unui om este asemenea unui meci. Mai

și câștigi, mai și pierzi, dar nu ești niciodată dat afară de pe teren. Dacă joci bine, atunci treci la o echipă mai bună; dacă joci prost, treci la o echipă mai proastă. De tine depinde unde vrei să-ți încerci norocul și unde vrei să joci. Dumnezeu nu este un judecător aspru sau un călău; este doar un arbitru inofensiv, care stabilește regulile și ține scorul. Iar dacă vrei, poți chiar să te certi cu arbitrul sau să nu fii de acord cu el. Apropo, chiar și arbitrul poate să faulteze în glumă sau să mai încalce regulile."

Catherine întreba: „Și ce părere are despre asta Clubul Religios Salvatorii Lumii?"

John răspundea: „Că oricine îl privește pe Dumnezeu în felul ăsta e un păcătos."

Când nu era ocupată să salveze lumea, Emily era preocupată să-i găsească un soț fiicei ei. Un tânăr cu o inimă de creștin și un magazin mare, sau un tânăr cu o inimă de creștin și un magazin mic. Era ca și cum i-ar fi pregătit unui tigru o dietă vegetariană. Cu excepția tatălui ei, Catherine detesta orice bărbat care se întâmpla să-i fie în preajmă – fie el tânăr sau bătrân. Le detesta aroganța și vanitatea, sufletele negre și pielea albă, dezgustătoare. De fapt, negrii i se păreau mai atrăgători, cu aerul lor care sugera o legătură subtilă cu pământul și faptul că din strămoși avuseseră de îndurat chinuri, cu amestecul lor de umilință și răzvrătire; și pielea lor neagră și netedă, cu tendoanele virile care zvâcneau sub ea. Dar ei erau ca niște umbre: îi vedeai peste tot, dar era greu să îi întâlnești sau să legi o conversație cu ei.

Era unul, tainic și efemer, în bucătăria casei lor: Jim, tânărul cel negru și zvelt care venea de două ori pe săptămână să smulgă buruienile și să sape grădina și care-i spunea povești despre copilăria lui din Alabama, care i-a provocat o durere sfâșietoare atunci când i-a deschis trupul și care a terminat cu ea înainte ca durerea să apuce să se transforme în plăcere. Ușa din spate era deschisă și soarele strălucea orbitor afară și tânărul Jim a fugit înainte ca trupul să înceteze să-i mai zvâcnească. În urma lui a rămas un miros puternic.

S-a mai întâmplat o singură dată, în aceeași bucătărie, dimineața târziu, cu soarele strălucind orbitor afară; când ea s-a aplecat pe masă, cu fața fierbinte lipită de lemnul neted de chiparos, Jim a luat-o iar la fugă, înainte chiar ca tremurul care-i chinuia trupul să se fi potolit. În urma lui a rămas mirosul puternic, iar podeaua era pătată.

Ea n-a mai făcut niciodată așa ceva, dar nici n-a regretat ceea ce se întâmplase. Momentul în sine nu avusese nicio însemnătate, însă înainte și după fusese plăcerea, a așteptării și a amintirii. Știa – din instinct și din ce citise – că și actul propriu-zis avea să-i provoace plăcere, cu timpul și cu un alt bărbat.

Știa că n-avea să găsească un asemenea bărbat în Chicago.

Fără să fi declarat asta vreodată, Catherine își petrecuse întreaga viață așteptând să plece din Chicago și, fără a fi fost conștientă de acest lucru, fusese instruită în acest scop în prăvălia tatălui său. Avea adesea sentimentul că știa mai puține despre

orașul în care-și petrecuse întreaga viață decât despre ținuturile fabuloase a căror magie își făcuse simțită prezența în mica prăvălie. Ajunsese să se simtă legată chiar și de reptilele plutitoare, închise, la fel ca și ea, în borcanele în care se sufocau; și nu de puține ori se surprinsese mângâind cornul de rinocer sau plimbându-și mâna pe mătasea pieilor de tigru, cu inima cuprinsă de o vagă dorință. A început să studieze zecile de hărți desenate pe hârtie de pergament, pe care John le păstra într-un dosar, stabilind coordonatele unei lungi călătorii pe apă. Iar apoi, când mama ei a început să invite tineri la ceai, a început și ea să i se destăinuie tatălui ei, sperând că el avea s-o ajute să scape. John iubea viața și își iubea și fiica, îndeajuns cât s-o lase să plece. Pe măsură ce devenea tot mai neajutorat, gândul de a o lăsa pe Catherine în grija lui Emily îl îngrozea tot mai tare. S-a apucat să întocmească liste cu prietenii pe care-i avea peste tot prin lume; a început s-o învețe pe tânăra fată despre porturi și rute maritime, despre corăbii și călătorii, despre limbi străine și alte culturi, despre haine și obiceiuri, despre moravuri și povestiri cu tâlc, despre bucătării tradiționale și monede naționale, despre religii și ritualuri.

Într-o dimineață cei din Clubul Religios s-au întrunit acasă la Emily, iar ea a invitat un tânăr care scria o monografie intitulată *Știința Apocalipsei și arta de a-i supraviețui*. Era foarte politicos, foarte palid și vorbea cu mare elocvență. Perciunii îi tremurau în timp ce descria pasional flăcările nimicitoare ce aveau să mistuie lumea la Judecata de

Apoi, după ce viața fiecăruia va fi fost cântărită în balanță. Aveau să țâșnească din măruntaiele pământului și să ardă cerurile; stelele aveau să fie spulberate, iar soarele să se înnegrească.

Femeile îl ascultau cu ochi sumbri și mâini împreunate.

Vorbea cu sinceritate: „Oameni care au săvârșit acte de violență împotriva semenilor lor; oameni care au poftit să aibă mai mult decât le era nevoia; oameni care I-au întors spatele Domnului; și femei care l-au lăsat pe Necuratul să le însămânțeze cu dorință păcătoasă – cu toții vor arde în flăcările apocaliptice și nu vor avea parte de tihnă. Pentru veșnicie, pentru veșnicie, pentru veșnicie. Fără de milă sau iertare. Fără de ieri sau mâine."

Puținele femei care încă nu fuseseră impresionate până în acel moment, și-au încrucișat picioarele.

În seara aceea, Emily le-a spus soțului și fiicei ei că ea îl alesese pe tânărul acela. În dimineața următoare, John – fără să fi băut nimic înainte – a început să se pregătească pentru o ultimă călătorie. Când Catherine a ajuns la prăvălie, în după-amiaza aceea, totul era pregătit. În dimineața următoare au plecat la New York. Emily nu știa că își vedea fiica pentru ultima oară. Catherine știa, dar nu era prea îndurerată din cauza asta. Singurul copil și mama trăiseră toată viața sub același acoperiș, însă erau ca niște străine una pentru cealaltă. Una se pregătea pentru viață, cealaltă pentru Apocalipsă. Cele două drumuri nu se intersectau în niciun punct. Catherine a încercat să fie tristă pentru

că o părăsea pe Emily, însă n-a reușit; și numai când Catherine avea să se afle pe patul de moarte, mulți ani mai târziu, mulți mii de kilometri mai departe, avea să se îndure să verse o lacrimă pentru mama ei.

O săptămână mai târziu însă, pe docul aglomerat din New York, sufocat de imigranții cu ochi goi, s-a agățat de tatăl ei și a plâns ca un copil. John nu mai avea dinți, părul i se rărise, nasul încovoiat și pielea îi erau flasce și cenușii, iar brațele îi erau slăbite, și cu toate astea a strâns-o în brațe cu mai multă putere decât strânsese pe oricine altcineva la viața lui. Câteodată, un părinte îi dă unui copil o bucată din sufletul lui – este o legătură melancolică, veșnicia dorului. Pe doc, luându-și adio de la fiica lui, John a simțit dintr-odată că viața lui se sfârșise; nu avea pentru ce să se mai întoarcă în Chicago; nu găsea niciun motiv pentru care să se mai trezească a doua zi. Și-a scos talismanul – amuleta de lemn în forma semnului sfânt al lui *om*, izbăvitorul malariei și al tuturor facerilor de rău – și i l-a dat fiicei lui.

El nu mai avea nevoie de protecție; în schimb, ei nu-i putea oferi îndeajuns.

Iar Catherine – plângând ca un copil – spera ca tatăl ei să o roage numai să nu plece, ca ea să întoarcă spatele corabiei mari, legănându-se, și să se întoarcă, recunoscătoare, la îmbrățișarea caldă a umbrei lui.

Săptămâni la rândul, pe puntea plutitoare, a umplut oceanul cu sarea durerii ei.

Londra nu a impresionat-o pe Catherine.

Prietenul tatălui ei, dl Salisbury, era un bătrân fără un ochi, în locul căruia purta un petic negru. Afacerile îi mergeau bine și avea un magazin de amanet și antichități pe Bond Street, diferit de John's Oriental Curios. Vindea nimicuri – unele la prețuri incredibil de mari – pe care le obținuse din fabuloasele case regale indiene, încărcate cu asemenea lucruri. Cele mai multe dintre ele fuseseră furate sau șterpelite de către aventurieri, mercenari, negustori, soldați și funcționari de-ai rajahului, aghiotanți și secretari, servitori de-ai casei regale, precum și de către soțiile și amantele maharajahilor și prinților. Altele fuseseră vândute chiar de către capetele încoronate, în încercarea acestora de a-și menține stilul de viață risipitor, în pofida cererilor lacome ale britanicilor și a cleștelui moral al sentimentului național, care tocmai începea să se trezească la viață.

Erau acolo tăvi și pahare din aur și argint, covoare persane, lămpi și candelabre din cristal, seturi de șah din marmură, miniaturi cu școlile Mughal și Kangra, tapiserii de mătase ștanțate cu monograma regală, băi pentru păsări, gravate cu jad, narghilele aurite, pumnale cu mânerul incrustat cu diamante, scaune cu picioare de tigru și brațe de șerpi, măsuțe de cafea din marmură, lazulite, casete de bijuterii cioplite cu măiestrie, crose de crichet cu nume faimoase trecute pe ele, căzi suficient de mari cât să încapă în ele un bărbat și o femeie și un elefant pe deasupra, servicii de ceai lucrate cu atâta măiestrie încât le-ar fi luat meșteșugarilor ani buni ca să poată

face ceva asemănător, muschete și pistoale făcute manual, busturi de-ale regilor și prinților cu nasuri mari și mustăți și turbane, lucrate în marmură și bronz, tacâmuri deosebite din aur și argint și tot felul de alte nimicuri, incrustate cu smaralde și rubine, precum bastoane, săbii, carafe, portțigarete, scrumiere, scuipătoare, oglinzi, perii, clopoței de păr, șei, bideuri și un penis din abanos singhalez, făcut de comandă la cererea bătrânului prinț din Karimthal, pentru a-i face pe plac amantei sale cehoslovace. Ea îl vânduse atunci când fusese, în cele din urmă, dată la o parte. Era o adevărată operă de artă, cu încrețituri fine și un frenulum perfect. Dl Salisbury îl spălase și îl lăcuise din nou.

Dl Salisbury și John participaseră împreună, ca mercenari, la o expediție în apropierea frontierei; el fusese împușcat în ochiul stâng de un băștinaș care trăsese la întâmplare cu pușca. John îl salvase și îl ajutase să se însănătoșească. Legătura care se creează între doi oameni, în asemenea condiții, este mai puternică decât orice altceva; era hotărât să o ajute pe fiica prietenului lui. Însă ea era un mister pentru el. Nu putea să înțeleagă de ce venise la Londra și ce anume dorea să facă. Nu făcea altceva decât să-i pună tot felul de întrebări despre India și despre obiectele indiene care se găseau la el în magazin. El a tras concluzia că fata era exact ca și tatăl ei cu nasul încovoiat, o americancă ciudată, interesată de ceea ce se afla peste mări și țări.

Dl Salisbury a rugat-o pe fiica lui cea mai mică, Florrie, să o plimbe pe Catherine prin Londra. Cele

două fete au fost pe la Madame Tussaud's, pe la British Museum, Westminster Abbey, Turnul Londrei, palatul Buckingham, Kew Gardens, Trafalgar Square. Adesea le însoțea și iubitul lui Florrie, un tânăr palid și slab care studia la Londra ca să devină inginer. Printre monumente, cei doi găseau tot felul de firide și ascunzișuri unde să se poată iubi. În scurt timp, pe Catherine au început s-o exaspereze fețele lor mereu îmbujorate și faptul că se uitau tot timpul după câte un stâlp mai lat sau un colț mai întunecos. Rămâneau în permanență în urmă, îi lăsau pe ceilalți să le-o ia în față, în așa fel încât să se poată atinge și îmbrățișa repede. Când nu era ocupat cu asemenea lucruri, băiatul cel palid le spunea tot felul de povești fantastice despre mașini ale aerului, care în viitorul apropiat aveau să le permită oamenilor să se înalțe către ceruri și chiar să zboare peste Oceanul Atlantic. Catherine se mira de câte prostii puteau să spună bărbații numai ca să obțină ce doreau.

În scurt timp, pe fată au început s-o plictisească atât răbufnirile pasionale ale celor doi, cât și nenumăratele dovezi ale grandorii imperiale și ale eficienței militare. Statui, monumente, declarații. Să fi fost oare bărbații de peste tot la fel? Pendulând între aroganță și Apocalipsă.

Ca s-o mai înveselească, Florrie a luat-o la Brighton. N-a mers bine. Când au ajuns ele, vremea era bună și petrecăreții erau pe plajă, însă la scurt timp după aceea a început să plouă și a tot plouat timp de două zile. La hotelul Metropole, familii

gălăgioase se învârteau de colo-colo, citind din ziare cu voce tare și jucând tot felul de jocuri gen Scrabble, asta în timp ce copiii lor țipau și alergau în sus și-n jos pe coridoare, de parcă ar fi scăpat de la grădina zoologică.

În toate cele trei seri, cele două tinere s-au bucurat de atenția bărbaților care doreau să flirteze cu ele, însă pe Catherine o dezgustau pielea lor palidă și cochetăriile ieftine. Florrie – care ar fi fost amatoare de ceva distracție – a trebuit să sufere în tăcere.

Florrie i-a vorbit tatălui ei despre nemulțumirea lui Catherine. Dl Salisbury a început să caute alte soluții; la urma urmelor, el era în viață datorită lui John. Se uita zilnic în *The Times* și-i recomanda fiicei prietenului lui cele mai în vogă lucruri din oraș: piese de teatru, operete, prelegeri, lecturi. A trimis-o la Oxford și la Cambridge, unde ea s-a plimbat pe străzile pietruite și a încercat să înțeleagă atmosfera încărcată de studii academice și de privilegii și mai academice. A dus-o la Ascot, ca să vadă cursele.

Toate aceste lucruri n-au impresionat-o pe Catherine ca fiind caracteristici ale centrului lumii civilizate, cu toată arta și învățătura sau virtuțile și rafinamentul care țin de așa ceva. Asupra ei au făcut impresie snobismul, conștiința de clasă, pretențiile și mofturile. Carnea nedreptății, ascunsă chiar sub pielea iluminismului. Accentul stupid și pălăriile și mai stupide.

Lucrurile stăteau, de fapt, la fel ca și la Chicago, numai că aici totul era ceva mai stilat și caracterizat

de o mai mare siguranță de sine. O siguranță de sine dată aici de prezența Indiei sub călcâiul stăpânitorilor; iar acasă, de aceea a umbrelor negre care se plimbau pe străzi.

Oamenii sunt – a concluzionat ea – aceia pe care îi pot subjuga.

După trei luni, era gata să fugă. Nu aici visase ea să ajungă. John i-a scris; la fel și Emily. Scrisoarea mamei ei era lungă de câteva pagini și constituia, de la un capăt la altul, o elegie despre trădare. Vorbea despre dragoste, loialitate, pietate, datorie și recunoștință, spunând că, dintre toate aceste virtuți, Catherine nu poseda niciuna. Era clar că sămânța de nebunie a tatălui ei își spusese cuvântul împotriva fiecărei intenții nobile a mamei ei. Amintea cu lux de amănunte despre fiecare efort depus ca să-și îndrepte fiica pe calea cea dreaptă, încă de pe vremea când era doar o copilă. Îl învinuia pe John și magazinul lui. N-ar fi trebuit niciodată să-i permită să petreacă atât de mult timp în prăvălia aceea infernală, cu toate obiectele acelea voodoo, cu șerpii și pieile de animale, cu prafurile și alifiile și cu acel corn sexual. Era o nenorocire pe care ea trebuia s-o suporte, faptul că fiica ei fusese fermecată de această viață josnică; și acum era deja evident că atunci când avea să vină Apocalipsa, mama avea să se prăjească întru veșnicie pentru păcatele fiicei. Scrisoarea era presărată cu pasaje lungi din Biblie, copiate mot-à-mot.

Se încheia cu: „Mama ta cea blestemată și cu inima frântă, Emily."

Catherine a citit-o în grabă și a pus-o deoparte. N-o interesa nimic din ce era scris acolo.

Scrisoarea lui John nu ocupa mai mult de o pagină. Scria că drumul înapoi spre Chicago fusese cel mai lung drum din viața lui. Spunea că atunci când aflase adevărul despre plecarea lui Catherine, Emily se tânguise și plânsese atât de mult și pentru atât de mult timp, încât, pentru prima dată în viața lui, dormise două nopți în prăvălie. Dar prăvălia nu mai era un loc fericit. Părea că-și pierduse dintr-odată sufletul. Însă ea nu trebuia să se îngrijoreze; și nici să se uite înapoi. Trebuia să-și amintească că zilele noastre, ale tuturor, sunt numărate. Că fiecare dintre noi are o singură datorie morală pe lumea asta: aceea de a-și trăi viața din plin.

Niciun zeu sănătos la cap nu putea să spună altceva, nici măcar acela al lui Emily. Pentru a-ți găsi calea în lume trebuie să privești înainte. Există un drum pentru fiecare dintre noi; și un loc de odihnă. Atunci când avea să întâlnească fericirea, nu trebuia să ezite s-o apuce; trebuia să se lase în voia plăcerilor, atunci când avea să aibă ocazia s-o facă; trebuia să se ducă acolo unde o îndemna inima să se ducă.

Dragoste și dorință.

John scria: „Toate felurile de dragoste și de dorință sunt îndreptățite. Nu e nevoie să iubești timp de o sută de ani sau să dorești timp de o sută de ani pentru ca aceste sentimente să fie mai adevărate. Dragostea unui moment trecător sau dorința unei clipe sunt la fel de îndreptățite și de adevărate ca și

dragostea și dorința care există de zeci și zeci de ani. Să nu crezi pe nimeni care-ți spune altceva. În momentul în care dorești sau iubești ești atins de divinitate. Eu am fost, la viața mea, un om binecuvântat din plin; iar fiicei mele nu-i pot dori decât să fie și ea tot la fel de binecuvântată. Apocalipsa nu va veni, sau poate că va veni, dar înainte de asta noi ne vom fi creat aici propriul paradis. Porțile vor fi deschise numai acelora înzestrați cu capacitatea de a dori și cu darul de a iubi. Mama ta avea doar jumătate dintr-una. Fie ca tu să le ai pe amândouă, din plin. Fie ca aceasta să reprezinte moștenirea lăsată de tatăl tău."

Se încheia cu: „Tatăl tău cel iubitor, al cărui spirit va fi mereu alături de tine."

Era prima dată când John îi scria. Și-a dat dintr-odată seama că el nu-i mai vorbise niciodată în felul ăsta. Ea îi cunoștea temperamentul degajat și expansiv din poveștile lui și din jurnalul pe care i-l citise pe furiș. În cea mai mare parte a timpului, când John vorbea cu ea, fie spunea tot felul de lucruri nebunești, fie se prostea făcând pe clovnul.

I-a citit scrisoarea de trei ori, pe îndelete; a stat ore la rândul cu ea în poală, uitându-se de pe fereastra ei de la etajul întâi la burnița ce cădea din plumburiul cer londonez; și s-a hotărât să plece.

Există un drum pentru fiecare dintre noi; și un loc de odihnă.

Parisul a fermecat-o.

Anarhia libertină o atrăgea în mod deosebit. Snobismul de aici avea mai puțin de-a face cu averea și

cu poziția în societate decât cu excentricitatea și cu arta. Iar atmosfera – oriunde te-ai fi dus – era încărcată cu dorință, nevoie și poftă de viață. Nu strica nici că nu mai era supravegheată în permanență de prietenul tatălui ei. A traversat canalul doar cu două valize mari, lăsându-și în urmă bagajele mai voluminoase, lăzile și cuferele.

Iubitul lui Florrie – care-și plimbase mâinile pe rochia ei în timp ce-i povestea despre mașinile zburătoare –, iubitul lui Florrie a pasat-o unui prieten care stătea cu chirie într-un apartament de pe lângă Boulevard de Montparnasse. Prietenul era un filfizon de bani gata. Tatăl lui făcuse avere din linia de comerț pe care o deschisese agresiv pe continentul african, după care se înecase cu un os într-un restaurant londonez, în timp ce în jurul lui toată lumea bea la greu și râdea. Atunci când, în cele din urmă, cineva s-a întors să-l întrebe și pe el ceva, cel care exploatase sute de triburi africane era mort de ceva vreme și părea destul de calm. Tânărului Rudyard nu i-a rămas altceva de făcut decât să se gândească cum să termine o avere. S-a dedicat acestui scop. După ce-a bătut Londra în lung și-n lat, s-a mutat la Paris. Orașul putea face față apetitului lui Rudyard pentru plăcerile hedoniste. Și era un loc bun din care să pornești în amețitoarele călătorii de plăcere către Spania, Italia și Riviera franceză. Atunci când a ajuns Catherine la apartament, Rudyard tocmai pornea într-o asemenea expediție. Era împreună cu alte șapte persoane, patru bărbați și trei femei, care stăteau cu toții în camera de zi și așteptau să plece. Au

primit-o cu zâmbete strâmbe. Ea s-a simțit stângace și nesigură pe ea. Arătau cu toții de parcă tot ce așteptau ar fi fost să înceapă să bea și să facă sex. Rudyard a fost prietenos și i-a făcut o groază de complimente. A spus că, acum că o văzuse, mai că-i venea să-și schimbe planurile și să nu mai plece. A luat-o strâns de cot și a condus-o până la ea în cameră. După care au plecat cu toții într-un vârtej de genți și de fluierături, iar apartamentul a rămas straniu de tăcut.

Camera ei era mare, cu draperii de satin și cu portrete de-ale nobililor pictate în ulei și agățate pe pereți. Scheletul patului era din alamă și neobișnuit de înalt – trebuia să sară atunci când voia să se dea jos din pat. Era și un balcon mic, cu balustrade din fier forjat, de unde aveai o vedere de ansamblu asupra străzii agitate de dedesubt. La baie se afla, lucru nou pentru ea, un bideu; nu i-a luat însă mult timp să învețe să-l folosească.

Apartamentul era mobilat greoi. Birouri mari din lemn, garnituri masive, scaune ornate, un pian imens și tablouri în rame aurite care trebuie să fi costat o avere. Părea că totul fusese aranjat dinainte; nu era nimic care să dea o notă personală locului. Numai la intrarea în dormitorul lui Rudyard se afla un obiect care ieșea din acest tipar – o mască africană, mare, cu buzele groase dezvelite într-un rânjet, cu dinții lați și mari, cu lobii urechilor lungi ca niște creioane.

Rămasă singură, Catherine a făcut exact aceleași lucruri pe care o obligase să le facă gardianul ei din

Londra: a vizitat obiectivele turistice. S-a plictisit repede de palate și de monumente, însă Turnul Eiffel și catedrala Notre-Dame i-au atras atenția. Ambele pentru că erau atât de mari și deosebit de urâte. A petrecut ore întregi în fața fiecăreia dintre ele, încercând să înțeleagă nevroza grandorii umane și formele pe care aceasta le putea lua. Însă Luvrul a dat-o complet pe spate și a făcut-o să renunțe la ideea de a mai vizita vreun obiectiv turistic. N-a apucat să se plimbe decât prin patru aripi și s-a făcut seară, iar ea era mai obosită decât fusese vreodată în toată viața ei. Tot ceea ce văzuse crease un adevărat talmeș-balmeș în capul ei: sculpturile grecești și romane, tablourile din perioada Renașterii și a Reformei și chiar și zâmbetul strâmb al Giocondei, pentru care străbătuse coridoare interminabile – asta numai ca să descopere o pânză micuță și ușor de uitat.

Când a reușit să se târască afară, în curtea pătrată, lumina zilei începuse să se stingă și locul era plin de oameni care încercau să-și revină după eforturile estetice depuse. Cei mai mulți dintre ei păreau gata să cadă din picioare și să moară. Câțiva copii chiar plângeau de foame și de oboseală. N-a zărit niciun chip fericit sau însuflețit printre zecile de fețe care o înconjurau. „Ce povară e și cultura asta", s-a gândit Catherine. „Câte victime face."

În noaptea aceea, după un duș fierbinte, a rămas pe balcon și s-a uitat la mulțimea veselă care mișuna pe străzi. Șuierele limbii franceze și miasme parfumate s-au înălțat până la ea, împreună cu fiorul energiei sexuale. Acesta era Parisul pe care voia ea

să-l cunoască. De la înălțimea la care se afla, avea impresia că putea să privească în capetele cuplurilor care se grăbeau de colo-colo și să observe ideile și așteptările care luau naștere acolo. I-a văzut în cuvintele tatălui ei, cele din registrul contabil; i-a văzut în pozițiile descrise în pozele din prăvălie, plini de îndrăzneală și mișcare; și i-a văzut în nebunia tânărului Jim, izbindu-se în ea pe la spate, tremurând necontrolat.

Faptul de a sta acolo, de a adulmeca parfumurile și sexualitatea, de a le asocia cu alte amintiri, a excitat-o atât de tare, încât a trebuit să intre în casă, să se așeze pe bideu și să lase apa să curgă și să curgă până când trupul i s-a destins.

Rudyard și prietenii lui s-au întors a doua zi de dimineață. Catherine încă mai lenevea în pat, odihnindu-se după dureroasa vizita de la Luvru din ziua precedentă. Vocile lor terorizante, brodate cu râsete, au sfâșiat tăcerea apartamentului. Catherine a așteptat și, în scurt timp, s-a auzit o bătaie la ușa ei. A răspuns și Rudyard a intrat la ea în cameră. Părul auriu, despărțit de o cărare pe mijloc, îi cădea de-o parte și de alta a feței; nu purta jachetă și-și ținea degetele mari agățate de bretelele negre; cămașa-i albă era apretată și îi ieșea pe jumătate din pantaloni. Adoptase o postură extrem de dezinvoltă, sprijinindu-se elegant de tocul ușii și încărcând-o cu complimente.

În seara aceea a ieșit cu ea la cină, la un restaurant numit Le Chat Blanc, pe Rue d'Odessa, lângă

gara Montparnasse. I-a spus că locul era întotdeauna plin de artiști și scriitori în devenire. S-au așezat la o masă de la parter, într-un colț, iar încăperea deja zumzăia de la conversațiile tensionate și de la clinchetul paharelor. Rudyard i-a zis să fie atentă la scara de lemn din celălalt capăt al camerei – adesea puteai să vezi pe cineva faimos coborând pe acolo. Catherine n-a recunoscut pe nimeni faimos; nu că i-ar fi păsat prea tare.

Rudyard a asaltat-o cu nume ciudate de vinuri, de care ea nu auzise niciodată. După care au început să bea. Mai întâi șampanie, apoi vin. În scurt timp a început să se simtă mai bine decât se simțise vreodată în viața ei. Rudyard îi povestea tot felul de grozăvii despre aventurile lui la Paris și la fiecare câteva minute se întrerupea ca să-i spună că era incredibil de frumoasă.

N-au mai ajuns să comande cina sau să mănânce. Rudyard i-a cuprins mâna dreaptă într-o mângâiere delicată și s-a aplecat aproape de ea, ca să se poată face auzit în toată hărmălaia de acolo. Ea plutea lin. Putea să simtă mirosul parfumurilor cu care se dăduse el și respirația-i încărcată de vin, izbindu-se de pielea ei. Era atât de aproape încât putea să-i vadă porii negri de pe bărbie, acolo unde părul fusese ras cu grijă. Buzele lui erau atât de umede și de cărnoase. Apoi, dintr-odată, ca din senin, a început să-l sărute și l-a sărutat un timp îndelungat și a amețit atunci când gura lui a cuprins-o pe a ei și i-a supt buzele și limba lui s-a lovit de dinții ei. Vinul și gura lui au făcut-o să uite complet de locul în care se afla și de

cei de jurul ei. Ei doar stăteau acolo, apropiindu-și gurile unii de-ale altora, cu mâinile încă pe masă.

Rudyard a trebuit s-o țină bine ca s-o poată scoate din restaurant. În trăsura care i-a dus acasă i-a cuprins fața în mâinile lui și, cu gura lui expertă, a sărutat-o peste tot. Când a dus-o la el în cameră, ea a rămas cu ochii ațintiți asupra măștii africane, întrebându-se cum ar fi s-o sărute cineva cu niște buze atât de groase. A așezat-o pe pat și în momentul imediat următor a fost deasupra ei. Tot timpul cât i-a descoperit locurile secrete a murmurat ceva; ea l-a lăsat să cutreiere pe unde a dorit. A zăbovit mult asupra sfârcurilor ei, excitat de grosimea lor. Când i-a găsit alunița de sub sânul stâng i-a spus că nu mai încăpea nicio îndoială că asta însemna că în viață trebuia să se lase condusă de simțire și nu de rațiune.

În tot acest timp ea a rămas detașată și plină de dorință, un spectator atent și un actor entuziast. N-a fost rău, însă singurul lucru care merita ținut minte – cel mai plăcut moment, a cărui amintire o stârnea întotdeauna – era primul sărut din Le Chat Blanc. Amețeala dată de un vin bun și de o gură exersată.

Dimineața a luat-o din nou. Nu la fel de pasional, împingând-o de la spate în timp ce ea dormea ghemuită pe o parte. Nu a deranjat-o: era ceva ce trebuia făcut. Rudyard i-a ridicat părul și i-a sărutat ceafa atunci când a terminat.

Cele nouă luni care au urmat au amețit-o ca și cum s-ar fi dat într-un carusel în viteză. Și-a suprimat

toate inhibițiile și s-a alăturat prietenilor lui Rudyard, în căutarea senzațiilor tari. Singura întrebare la care trebuiau să găsească răspunsul zilnic era unde să se ducă ca să se simtă bine. În fiecare noapte încercau alte restaurante, beau și vărsau cantități considerabile de vin, descopereau dame de companie, făceau încercări îndrăznețe și reușeau.

Antoine putea să bea o sticlă de cabernet dintr-o suflare, după care trebuia să fie resuscitat prin apăsări febrile ale pieptului și stomacului; Marie își sufleca fustele voluminoase în mijlocul bulevardului St. Germain și făcea pipi cu zgomot; contele Vladimir a încercat să călărească un cal fără șa, cu Anne prinsă de el, și mai că nu și-a rupt organul atunci când a căzut; iar într-o cantină în care n-aveau să mai intre niciodată, Catherine și-a ridicat fustele de la spate tocmai când se pregătea să iasă, iar mesenii uimiți i-au zărit pantalonașii bufanți, albi și strâmți. Ceea ce putea Rudyard să facă – și era o minune că reușea, cu tot vinul pe care-l bea – era să se plimbe pe culoarul vreunui restaurant cu nonșalanță, noaptea târziu, ținându-și șlițul deschis ca să i se vadă erecția sănătoasă.

Mai degrabă din cauza asta, și nu a banilor pe care-i avea, era el considerat liderul grupului. Totul pornea de la sex. Fiecare excursie, fiecare încercare, fiecare distracție. Și fiecare noapte se încheia cu sex. Rudyard era energicul șef al haitei și își alegea pe cine dorea. Pe Catherine n-o deranja. Îl plăcea extraordinar de mult. Poseda șarmul și generozitatea și căldura și lipsa de fidelitate a celui

căruia i-a fost dat totul în viață și care nu mai are altceva de făcut decât să se simtă bine. Rudyard și cu ea își ofereau unul altuia plăcere în patul neobișnuit de înalt din camera ei sau în patul neobișnuit de larg din camera lui, însă Catherine știa că lucrurile n-aveau să meargă mai departe de atâta. Știa că, pentru el, ea nu era altceva decât o altă distracție fermecătoare; iar el, pentru ea, era un minunat ghid către ținuturi necunoscute și un șarmant negustor de curiozități.

Îi plăcea să-și petreacă timpul cu el, însă se întâmpla adesea ca nu patul, ci bideul să-i ofere plăcerea sublimă, lăsând-o să se joace cu amintirile.

Rudyard – și, mai târziu, Antoine și contele Vladimir – au ajutat-o să învețe cum îi funcționa corpul. Ce anume îl aducea la viață, ce îl făcea să se înalțe, ce îl oprea brusc. Mai erau și alte distracții, după miezul nopții, pierdute în vălurile alcoolului și ale cutezanțelor nesăbuite; efemere, experimentale, în căutarea experienței. Registrul contabil al tatălui ei și pozele pline de viață o pregătiseră bine, o ajutaseră să adopte o anume atitudine. Învățătura părintelui John era clară: trebuie să ne lăsăm în voia plăcerilor, atunci când avem ocazia s-o facem.

Dragoste și dorință. Dacă te îndoiești de ele, te îndoiești de viață.

Într-un weekend, iubitul cel lăbărțat al lui Florrie a sosit la Paris ca să petreacă ceva timp cu prietenul lui. După o noapte albă, pe drumul de întoarcere, în taxi, a început să-i povestească despre

mașinile zburătoare, iar ea, amețită de la alcool și dorind să-i ofere plăcere, i-a luat capul și i l-a împins între picioarele ei. A doua zi de dimineață, el s-a trezit într-o dispoziție sentimentală și a încercat să vorbească despre iubire, însă ea deja se plictisise de el și, văzându-i buzele subțiri și expresia sinceră, s-a întrebat de ce se mai obosise să-i facă pe plac. Apoi, când i-a zis lui Rudyard ce se întâmplase, el a declarat cu mărinimie: „Trebuie să fii întotdeauna generoasă – cu toții căpătăm mai puțin decât am avea nevoie."

El era însă excepția de la regulă. Era evident că el căpăta prea mult; prea mult din tot. Și, cu timpul, a încercat și Catherine totul: a fumat opiu, a mestecat hașiș, le-a vizitat pe marile târfe ale orașului. Pe Rue Sainte Cecile l-a văzut pe contele Vladimir devorat de Marie și de Rachel, surorile italiene cu părul de aur și cu ochii albaștri și cu coapsele de marmură lustruită. Rudyard a promis că le dă surorilor de două ori mai mult dacă reușesc să-l termine pe prietenul lui în zece minute. Tânărul conte – un emigrant rus – a încercat din răsputeri să nu cedeze, dar, înainte chiar să se termine cele zece minute, scâncea de plăcere. Pe bulevardul Haussman a văzut-o pe Lucie Krauss, cea cu sânii ca niște baloane, cuplându-se cu atâta febrilitate cu Céline Pearl, cea neagră ca abanosul, încât grupa cea gălăgioasă a rămas înmărmurită, cuprinsă de tăcerea tensiunii sexuale.

La vremea aceea, în Paris găseai orice. Pe Avenue D'Antin a observat cea mai recentă minunăție

pe care-o avea orașul de oferit: Jeanne, bruneta de cincisprezece ani venită din Algeria (al cărei himen nu fusese încă adjudecat), s-a expus cu un abandon atât de condimentat, încât spectatorii au început să se foiască. Clitorisul nu-i era mai mare decât un degețel și, atunci când ea își atingea apogeul, era cuprins de un freamăt drăcesc. În fiecare zi, bărbații înnebuneau uitându-se la ea. Rudyard a pus și el banii jos pentru dezvirginare și i s-a spus că avea să fie informat atunci când licitația avea să se închidă.

Dar cea mai sălbatică femeie pe care a văzut-o a fost diva cu ochi negri, Marguerite de Barras din Catalonia, pe Rue Notre Dame De Lorette. Avea niște sâni care se înălțau către cer și niște pulpe despre care se spunea că puteau să stoarcă vlaga dintr-un bărbat fără ca ea să se fi clintit un centimetru. Trăia într-o casă plină de păsări și animale exotice – *arakange*[1] și cacadușii zgomotoși, un păun, un șoim de vânătoare, niște papagali *Melopsittacus undulatus*[2] care ciripeau tot timpul, vreo doi granguri aurii, un vultur cu creastă. Mai erau și câini, pisici, zibete, vulpi, maimuțe, un porc țepos și chiar și un urs leneș. Pe multe dintre ele le ținea în cuști; celelalte umblau în voie prin camerele goale. Duhoarea umplea casa și, atunci când intrai, aveai un moment în care-ți venea să versi. Camera ei era la capătul aripii de est și-și lăsa ferestrele deschise ca să le facă pe plac clienților.

[1] Specie de papagal din America de Sud și Centrală (n. tr.).

[2] Papagali mici, aparținând speciei *Platycercini* (n. tr.).

Cerea o grămadă de bani; avea multe guri de hrănit. Dar ceea ce-ți oferea ea nu mai găseai nicăieri în Paris. Era extraordinar de frumoasă și le putea împlini bărbaților chiar și cele mai nebunești visuri – folosindu-se adesea și de menajeria ei, pentru adevăratii perversi. Atunci când te duceai la Marguerite, știai că-ți vei putea îndeplini chiar și cea mai întunecată dorință care-ți trecuse vreodată prin cap. După un timp, sexul simplu încetează să mai provoace. Marguerite era tot ce și-ar fi putut dori un bărbat. Se spunea că-i oferise unui rajah bătrân din vestul Indiei atâta plăcere, încât acesta o copleșise cu rubine și smaralde și-i promisese un ghepard dresat.

Catherine a văzut-o făcând lucruri pe care n-avea să le mai vadă niciodată.

Era bine, într-un fel, că Marguerite și spectacolele ei au reprezentat ultima picătură. Lunile în care, noapte de noapte, își împinsese simțurile până dincolo de limite începuseră să lase urme asupra lui Catherine. Curiozitatea îi fusese satisfăcută, deja nu își mai dorea să descopere. Gândul de a mai petrece încă o noapte lungă, cutreierând barurile și bordelurile, de a mai juca încă o festă nebunească, care ar fi provocat mai multă scârbă decât amuzament, de a se mai dărui încă o dată vreunui bărbat cu pielea palidă, de care se freca fără să simtă dorință sau plăcere – gândul de a mai petrece încă o noapte căutând cu disperare să se binedispună începuse să o deprime.

Catherine înțelesese ceva foarte important. Fără lascivitățile iubirii, nu-ți poți dori la infinit

aceeași persoană. Oricât de grozavă ar fi plăcerea. Dragostea este uleiul care pune în mișcare mașinăria dorinței. Dacă aceasta nu există, atunci trebuie să treci mai departe, înainte ca mașinăria lipsită de ulei să se oprească cu un scrâșnet asurzitor.

John, tatăl, intuise acest adevăr. Nu rămăsese niciodată pe loc, trecuse de la o persoană la alta, de la o dorință proaspătă la o dorință și mai proaspătă, fără să zăbovească niciodată atât de mult lângă cineva încât să aibă nevoie de uleiul iubirii. Asta până când a găsit-o pe Emily și, odată cu ea, atât dragostea, cât și dorința; și n-a mai avut nevoie să plece. Catherine a înțeles asta atunci când bideul a început să-i provoace mai multă plăcere decât bărbații cu care se culca.

Dorința este un lucru minunat de promiscuu, însă atunci când este închisă în cușca monogamiei nu poate supraviețui fără hrana iubirii.

Cu toată amețeala dată de viteza cu care se deplasa în căutarea plăcerii, Rudyard și-a dat seama că pe Catherine deja n-o mai interesa ceea ce putea el să-i ofere. Ea îl surprindea deseori privind-o intens, încercând să înțeleagă cam cât de captivată fusese de ultima poznă pe care o făcuseră. Dezinteresul ei tot mai pronunțat a început să se facă simțit și nu la mult timp după aceea ea a refuzat să mai ia parte la nebuniile din timpul nopții. La început, Rudyard a încercat s-o ia peste picior, amintindu-i din plin de doctrinele hedoniste – o singură viață; o singură tinerețe; profită la maximum de ceea ce ți

se oferă; ziua de mâine poate să nu mai vină; viața de apoi e posibil să nu existe; totul se termină când se termină; trupul este templu, falusul este preot, pizda este altar, orgasmul este zeu.

Catherine ar fi vrut să spună că templul și preotul nu-i făcuseră încă cunoștință cu zeul.

Dar n-a zis nimic și l-a lăsat să bată câmpii. Și, dintr-odată, dând la iveală o altă fațetă a personalității lui, Rudyard s-a schimbat. Ca și cum ar fi fost dojenit și s-ar fi hotărât s-o ia mai ușor. S-a mai potolit cu goana nebună prin bordeluri și prin baruri; s-au trezit brusc – cu toții – că se întâlnesc ca să ia cina într-o atmosferă mai degajată. Au început să vorbească și despre alte lucruri în afară de senzualitate și de poziții.

A descoperit că Vladimir, contele – același conte scund și pipernicit care era forțat să se dea în spectacol cu târfele – era o enciclopedie ambulantă în privința artei și literaturii. Vorbea în mare cunoștință de cauză despre romancieri ruși și englezi și francezi, descriindu-le și diferențiindu-le operele; și înțelegea foarte bine felul în care impresioniștii influențaseră arta picturii. Într-o seară, când erau la Le Chat Blanc, a arătat înspre un bărbat suplu și sobru care mânca singur și cu delicatețe la o masă din colț, și le-a spus că era un tânăr scriitor englez care se afla în pană de inspirație. Venise la Paris ca să-și revină și, în cele mai multe seri, lua cina acolo. Numele lui era Maugham.

Altă dată le-a arătat cu entuziasm un bărbat îndesat, cu o față zâmbitoare și deosebit de energic,

care se afla la o masă unde era înconjurat de femei drăguțe și de bărbați agresivi. Contele le-a ordonat tuturor celor din grupul lui să se uite bine la acel bărbat. A spus că bărbatul era ca o furtună care se pregătea să izbucnească. Deja începuse să dea peste cap vechile convenții din lumea artei – chiar și pe marii impresioniști, care încă mai erau de actualitate. Picta așa cum nimeni nu mai pictase vreodată. Numele lui era Pablo și se zvonea cum că toată ziua putea să picteze și deseneze într-o nebunie și că toată noaptea putea să facă o femeie să geamă de plăcere.

Catherine îl credea în stare. Văzându-l chiar și de la capătul opus al camerei amețitoare, nu putea să nu observe câtă forță avea acest om. Ar fi putut să aibă pe oricine – bărbat sau femeie – de la masa lui. Ar fi putut, doar cu un gest, să o aibă pe Catherine. Chiar și numai o dată; chiar și numai ca să testeze promiscuitatea dorinței.

Din grupul mare de la masa aceea, o singură altă persoană i-a mai atras atenția lui Catherine. Avea niște trăsături mici și delicate și părea să fie cel mai calm de la masă. Femeile care se aflau de-o parte și de alta a lui făceau conversație aplecându-se în permanență înspre el, iar el le vorbea cu un zâmbet ușor, fără grabă sau agresivitate. Părul, pieptănat cu grijă pe lângă cap, îi era despărțit de o cărare pe partea stângă, iar mustața îngrijită i se termina la colțurile gurii. În urechea stângă îi sclipea un cercel cu diamant. Ceea ce îl făcea să iasă în evidență era

aerul de îndestulare pe care-l afișa și culoarea pielii. Cu timpul, avea să recunoască aceste lucruri ca fiind caracteristici ale indienilor. Pielea era de culoarea solului; calmul se datora faptului că el se trăgea dintr-un popor care credea în predestinare și în ideea că fiecare își avea locul lui pe lume.

Ochii bărbatului s-au întâlnit cu cei ai lui Catherine, iar privirea lui era neșovăitoare și caldă. S-a uitat la ea fără să clipească, timp îndelungat. Ea s-a uitat în altă parte și înapoi la el, dar privirea lui tot asupra ei a rămas ațintită.

La fel cum se întâmplase cu tatăl ei în New York, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, a fost surprinsă de clipa înșelătoare a dragostei la prima vedere.

În seara care a urmat, s-a întors singură la Le Chat Blanc și el era acolo, așteptând, singur, îngrijit și calm. Ea s-a dus și s-a așezat singură la o masă și în scurt timp a venit și el și i s-a prezentat. A fost fascinat de povestea ei și chiar de la prima întâlnire a întrebat-o mai multe despre viața ei decât o întrebaseră Rudyard și prietenii lui în cele douăsprezece luni de când se cunoșteau. A pipăit *omkar*-ul; a aflat de povestea lui Emily și John; a dezgropat dragostea ei pentru India; a încercat să înțeleagă pe unde călătorise și de ce.

În ziua următoare s-au întâlnit din nou. Și în cea care a urmat, la fel. Era uimită de cât de multe lucruri părea el să cunoască și de cât de experimentat era. La fel ca și tatăl ei, bătuse pământul în lung și-n lat; nu a impresionat-o însă doar cu povestirile

mărunte pe care ajunge să le cunoască un călător, ci și cu erudiția unui om de știință. Putea să vorbească nu numai despre priveliștile și sunetele și culorile lumii, ci și despre economie și istorie și politică. Părea să știe foarte multe despre artă și muzică și literatură și i-a pus întrebări despre acele lucruri din America despre care ea nu știa nimic.

Numele lui era Mustafa Syed și a entuziasmat-o peste măsură. După ce trupul îi fusese izbit timp de douăsprezece luni, faptul că el îi mângâia mintea i s-a părut incredibil de erotic. Nu-și imaginase niciodată că vorbele ar fi putut avea o asemenea încărcătură, că ar fi putut s-o topească. În fiecare zi se grăbea să se întâlnească cu el; iar aceste întâlniri au început să dureze din ce în ce mai mult. El comanda vinul – întotdeauna roșu – și, înainte să înceapă să bea, îi explica ce calități avea respectiva băutură. Beau încet și, atunci când se termina sticla, el mai comanda încă una, de un roșu diferit, și iarăși se apuca să îi explice însușirile băuturii.

Vorbea o engleză delicată și muzicală – cu un timbru jos și profund, frazele dezvelindu-se ca niște note muzicale, fără niciun fel de grabă – și era fascinant să-l privești cum își construia minunatele propoziții complexe. Nu auzise niciodată pe cineva să vorbească engleza cu atâta stil și bogăție. În comparație cu el, tânărul și elocventul scamator care vorbea despre grozăviile Apocalipsei – cel mai bun orator pe care-l auzise ea până atunci – părea un vraci dintr-un trib uitat de lume.

Lungile ore în care era despărțită de Syed și le petrecea întorcând și repetând și examinând în capul ei ultimele cuvinte care fuseseră rostite între ei. A început să privească lumea dintr-o altă perspectivă. Ca pe o vastă și dinamică întreprindere, aflată într-o permanentă schimbare, mereu modelată și remodelată, plămădită de către oameni și ideile lor și eforturile lor; și nu ca pe o entitate stabilă, la care aveai acces cum și când doreai, după cum crezuse ea, în subconștientul ei, în toți acei ani.

John îi spusese că lumea era un loc minunat, care trebuia vizitat.

Seyd îi sugerase că era un loc minunat, care trebuia studiat.

De fiecare dată când se întâlnea cu el simțea că i s-a mai deschis o fereastră în cap.

În cea mai mare parte a timpului, Seyd vorbea despre lucruri care nu aveau o legătură intrinsecă cu el. Din moment ce cutreierase toată lumea, ajungea inevitabil să povestească despre India. La fel ca și John, era pasionat de India; însă, spre deosebire de John, vorbea ca un om care a cunoscut țara și, spre deosebire de toți oamenii pe care îi auzise ea vreodată vorbind despre India, n-a început să țină prelegeri despre magia exotică a locului: despre religii, limbi, animale, culturi, istorii, sau despre Antichitate.

Vorbea, în cea mai mare parte, despre tragica rătăcire a țării; despre oamenii pierduți.

Ca un adevărat patriot, vorbea nu numai cu mândrie, ci și cu o mare durere. Ca un adevărat patriot, voia să afle leacul, și nu să înalțe imnuri de

mulțumire bolii. Voia ca pacientul să se vindece și să devină o forță de temut; nu să zacă în toropeală și să fie măcinat de iluzii. Înțelegea că trecutul se sfârșise și că putea fi cel mult un ghid, în niciun caz un tipar; îl îngrijora faptul că falsele consolări și triumfalismul fraudulos al unei epoci demult apuse puteau infecta și coroda energiile prezentului.

Pasiunea și mânia lui înăbușite au impresionat-o pe Catherine. Strania atracție pe care o exercita asupra ei o țară pe care nu o văzuse niciodată a devenit și mai puternică.

Syed devenea neînduplecat atunci când venea vorba despre colonizatorii britanici, însă nu se grăbea să-i învinovățească pentru toate neajunsurile Indiei. Vorbea cu și mai multă asprime despre elitele care conduceau India, nobilii și prinții. Spunea că, în ultimul mileniu, poporul indian – țăranii care nu aveau nici măcar după ce bea apă – fusese dezamăgit amarnic de conducătorii țării. Fuseseră storși de bani, nedreptățiți, nu li se arătase niciodată lumina. Regii indieni își aduseseră, într-adevăr, contribuția – pentru propriul beneficiu, în cea mai mare parte – la dezvoltarea și apariția artei, a literaturii, a monumentelor, a muzicii; nu se preocupaseră însă deloc să pună la cale ceva durabil, să facă planuri, legi, instituții care să ajute la educarea și îmbunătățirea sorții poporului.

Se comportaseră ca niște școlari nebunatici, și nu ca niște oameni cu cap.

Aceleași idei care, în restul lumii, țâșniseră cu avântul raționalismului și al drepturilor universale

ale omului, ocoliseră India. În timp ce Europa executase în ultimii trei sute de ani triplul salt al științei, iluminismului și drepturilor omului și aterizase în siguranță în fericita groapă cu nisip a reformelor sociale și a legilor bine întocmite, mai-marii Indiei își hrăniseră poporul cu terciul subțire al misticismului de doi bani și al religiilor scoase din fund. Fără școli, fără facultăți, fără tribunale, fără spitale, fără drumuri, fără curent electric, fără apă, fără progres. Numai un misticism de doi bani și niște religii scoase din fund.

Maeștrii plenitudinii, propovăduind binefacerile lipsurilor.

Asta în timp ce bijuteriile lor – din jad și rubine și smaralde – se înmulțeau; palatele lor deveneau din ce în ce mai somptuoase; mașinile le soseau făcute pe comandă de la Rolls Royce; iar în haremurile lor găseai atât de multe femei frumoase, încât ar fi fost nevoie de un bărbat cu o sută de falusuri ca să le satisfacă pe toate – în timp ce ei își permiteau tot mai multe și își cumpărau cele mai noi jucării europene, poporul indian devenea din ce în ce mai sărac. India, leagănul unei civilizații strălucite – un pocal din care te puteai înfrupta cu științe ale naturii și astronomie și medicină și literatură și filosofie – devenise acum un adăpost pentru cei ignoranți și năpăstuiți, conduși de vanitoși și nebuni.

Dar, spunea Syed, nu era totul pierdut. Lucrurile începuseră din nou să se pună în mișcare pe subcontinent – ideile circulau, oamenii se mișcau, erau generate noi forțe creative. Zicea că erau oameni în

Pune și Bombay și în Punjab și în Bengal și mai era unul despre care se vorbea în Africa de Sud, oameni care vorbeau o nouă limbă, cu o nouă încredere. Se înălțau – câte unul sau câte doi, avocați și profesori – din școlile a căror bază o puseseră britanicii; și Syed spera că aveau, în scurt timp, să înceapă să pună întrebări care să-i oblige atât pe regii lipsiți de eficacitate ai Indiei, cât și pe colonizatorii cei lacomi să se ascundă.

Întrebarea care aduce sfârșitul regilor.

Cine ți-a dat ție dreptul să-mi iei mie drepturile?

În scurt timp, Catherine a încetat să mai iasă cu Rudyard și cu gașca. Îi păreau acum niște puștani necioplți care se dedau unor jocuri copilărești. Chiar și contele Vladimir. Cunoștințele lui despre artă și literatură păreau a fi numai un mod estetic de petrecere a timpului liber, un moft fără substrat și fără un scop anume. Satisfacerea, într-o oarecare măsură, a unei plăceri. Frivolitatea fericită a vieților lor – odată atât de atrăgătoare – și-a pierdut tot farmecul. A început dintr-odată să miroasă a stricat.

Acum n-ar mai fi suportat s-o atingă vreunul dintre ei. Mustafa Syed nici nu încercase vreodată să facă asta. Ea mergea să-l viziteze la Grand Hotel, iar el nu îndrăznea niciodată să-și permită s-o invite la el în cameră; în schimb stătea cu ea în hol și-i vorbea ore întregi. Vorbea și vorbea și vorbea, încet și cu pasiune; și în fiecare zi ea se întorcea acasă umedă de dorință, căci cuvintele lui minunate erau mai senzuale decât orice mângâiere.

Într-o bună zi, la mai puțin de două luni după ce se cunoscuseră, el i-a spus că o iubește. O ținea de mână când i-a spus asta. Ea s-a întors acasă amețită.

În ziua următoare, când l-a întâlnit din nou, tot amețită, el i-a spus că în scurt timp avea să plece în India și a întrebat-o dacă n-ar vrea să-l însoțească.

Ea a acceptat și, când a ajuns acasă, s-a gândit la decizia pe care o luase. Încă nu știa mai nimic despre el. Singurele lucruri pe care le aflase de la el, până la momentul respectiv, erau că: terminase la Oxford, unde își luase diploma în filosofie; fusese un bun jucător de crichet, care ar fi putut juca în naționala Angliei dacă ar fi știut să-și țină gura în legătură cu convingerile lui politice. I-a spus că persoanele de aceeași vârstă cu el și cu sânge albastru chiar făcuseră lucrul ăsta. Syed spunea: „Jocurile sunt jocuri numai pentru cei privilegiați, pentru oamenii bogați și pentru națiunile bogate. Pentru cei asupriți, absolut totul devine o armă pe care ei o folosesc la război – războiul pentru dreptul la viață și la demnitate."

Catherine s-a gândit la umbrele negre de acasă, din America, și a înțeles ceva din ce voia el să zică.

În ziua următoare s-a hotărât să-i pună întrebări directe. Când s-au întâlnit la prânz, înainte să vină vinul pe care-l comandaseră, ea l-a întrebat: „Eu unde o să stau?"

„Cu mine", a spus el.

„Pe post de ce?" a întrebat ea.

„Pe post de ce vrei tu", a zis el.

„Cine mai stă cu tine?"

„Familia mea. Frații mei, verii, unchii, mătușile, nepoții, nepoatele, bunicii, străunchii, strămătușile, soția mea."

„Soție?"

„Da, sunt căsătorit de mult. De la paisprezece ani. Dar nu contează."

„Pentru mine contează. Mi-ai spus că mă iubești. Cum să stau eu acolo?"

„Cum vrei tu."

„Dar în calitate de ce să vin eu acolo? Ce să fiu eu?"

„Soția mea. Prietena mea."

„Și cu soția ta cum rămâne?"

„Nu contează. N-o să zică nimic. Eu sper că nici n-o să simtă nimic. O să înțeleagă."

„Asta e ceva cu totul neașteptat. Trebuie să mă gândesc."

„De fapt, nu trebuie. Dai prea multe înțelesuri situației ăsteia. Dar dacă tu așa vrei, atunci trebuie."

Catherine nu s-a întors acasă. S-a dus și s-a așezat în umbra amenințătoarei Notre-Dame și s-a gândit la ce se întâmplase. Știa că avea să se ducă. Nu-și dorea altceva decât să-i poată asculta în continuare cuvintele. Dar nu știa ce avea să însemne pentru ea să fie un fel de soție în plus, sufocată într-o mare de rubedenii, într-o țară străină, printre oameni străini, cu o religie străină. Trebuia să se gândească bine la tot, să dea impresia că argumentele ei au o bază solidă. Când s-a uitat în sus, garguiele rânjeau în jos către ea, provocând-o.

După ceva timp s-a ridicat și a intrat în catedrală și s-a așezat pe o bancă din spate. Era ora vecerniilor și la lumina difuză a torțelor se vedeau câteva capete plecate în rugăciune și penitență. Alți oameni se deplasau tăcuți de colo-colo, aprinzând lumânări ca să li se îndeplinească dorințele.

În acel spațiu întunecat, Catherine s-a uitat către vitraliile mari, în așteptarea unui semn divin. Un bărbat tânăr cu o barbă mare a trecut prin nava laterală, murmurând: „Domnul a avut credință; și noi trebuie să avem credință." În momentul acela ea s-a gândit: „Cât de mare trebuie să fie o casă de rugăciune ca să-l poată cuprinde pe Dumnezeu în ea? De câte argumente are nevoie credința pentru a putea începe să creadă?" Întotdeauna detestase isteria religioasă a mamei ei, însă în acel moment, în Notre-Dame, căutând un curaj pe care deja îl avea, s-a eliberat cu totul de terorile religiei.

N-a mai intrat niciodată într-o altă biserică – și în nicio altă casă de rugăciune.

Afară se întunecase când a ieșit ea pe ușa cea mare și, uitându-se în sus, a observat că garguiele fuseseră învăluite de beznă și nu mai rânjeau în jos la ea.

S-au urcat pe vapor la Marsilia. Rudyard era melancolic când și-a luat la revedere de la ea, în gara din Paris. La fel erau și ceilalți. I-a sărutat îndelung pe fiecare în parte și fiecare i-a șoptit să aibă grijă, să vadă ce mănâncă, ce bea și cum se poartă. Împărtise dragostea și plăcerea cu fiecare dintre ei, iar ei o conduseseră prin fericita anarhie a tinereții,

de care toată lumea ar trebui să se bucure. Ei o ajutaseră să descopere câteva dintre cărările de care ea auzise pentru prima dată de la tatăl ei. Se simțea ca și cum i s-ar fi rupt o bucată din suflet.

Anne a zis: „Să-mi aduci un maharajah. Cu câte un diamant la fiecare subsuoară."

Contele Vladimir a spus: „Niște marijuana de la frontieră n-ar strica."

Rudyard a spus: „Syed, să ai grijă de ea. Și vrem să ne-o aduci înapoi cât mai repede."

Syed a zâmbit doar cu blândețe, cu ochii nemișcați.

Catherine nu-și imagina că n-avea să se mai întoarcă niciodată. Că traversa apele pentru ultima oară. Că acea călătorie, care începuse în urmă cu douăzeci de ani în capul ei, în prăvălia tatălui ei, avea să se sfârșească în curând.

În Marsilia au petrecut noaptea la un hotel. Syed închiriase două camere separate – lucru straniu și cuviincios. După cină au vorbit timp îndelungat despre gașca lui Rudyard – îi fusese întotdeauna atât de ușor să vorbească cu Syed –, apoi el a sărutat-o de noapte bună și a lăsat-o în fața ușii de la camera ei. Ea s-a mirat de felul în care se putea el abține și a rămas trează pentru mult timp, mângâindu-și trupul febril ca să se poată calma.

Și pe vapor Syed a închiriat tot două cabine separate. Binevoitor și atent, ei i-a luat una care era puțin mai bună decât a lui; nu erau separați decât de o podea. Își petreceau ziua și seara împreună, pe punte și în restaurantul vaporului – începuse să o învețe cuvinte în hindi –, însă noaptea Syed o săruta

călduros în fața ușii de la cabina ei și se întorcea să plece. Ea își făcea tot felul de gânduri. Părintele John nu spusese nimic despre îndrăgostiții care nu vor să facă dragoste. Își închidea ochii, își punea mâinile pe trup și se rostogolea odată cu vaporul.

Când au ajuns în Bombay, trei săptămâni mai târziu, Syed tot nu trecuse de ușa cabinei ei. Vorbea la fel de frumos ca întotdeauna, iar Catherine era la fel de impresionată, dar cu toate astea începuse să-și facă griji.

NAWAB[1]-UL FILOSOF

AU STRĂBĂTUT CÂMPIILE FIERBINȚI ale Indiei Centrale cu trenul și vijelia năprasnică a subcontinentului a lăsat-o pur și simplu fără grai. Din momentul în care a coborât de pe vapor la Bombay – simțindu-se ca o fecioară respinsă – a fost prinsă într-un vârtej de culori, sunete, priveliști. Toate simțurile îi erau asaltate simultan. Nu i-a scăpat marele paradox indian: senzația de mare agitație și, în același timp, de mare toropeală.

S-au cazat la marele hotel Taj Mahal, de pe faleză, unde din nou îi așteptau două camere. Și, când au luat trenul de la capătul de linie Victoria, după o zi, s-au urcat în același vagon, dar în două compartimente separate. Catherine era atunci cu capul în altă parte și, dacă n-ar fi fost atât de atentă la celelalte lucruri din jurul ei, cu siguranță l-ar fi luat la

[1] Inițial, cuvântul *nawab* era folosit pentru a-l desemna pe guvernatorul unei provincii (în perioada dinastiei Mughal), însă ulterior a devenit o titulatură a nobililor musulmani (n. tr.).

întrebări pe Syed. Când trenul se târa afară din stațiile adormite, ea observa întinderile nesfârșite ale câmpurilor maro și verzi, jalonate cu babuli și smochini, cu vitele mișcându-se încet de-a lungul lor și cu țăranii cu trupul gol și, în cea mai mare parte, purtând turbane, care păreau să fi fost plantați acolo de la începuturile timpului.

În tren s-a atașat imediat de servitorii oacheși care păreau să vină la fiecare câteva minute ca să-i îmbie cu mâncare și băutură din plin. Nicio clipă, nici atunci și nici altădată, nu s-a simțit amenințată de indigeni. Zâmbeau în permanență, erau respectuoși, dar se țineau totuși deoparte, cu o demnitate stranie.

Și-a amintit de cuvintele tatălui ei și a înțeles cât de adevărate erau. I-au folosit pentru tot restul vieții ei.

Un popor minunat, însă absolut incognoscibil.

Când au ajuns la Delhi, Syed a dus-o să vadă minunile Indiei din perioada dinastiei Mughal și alte relicve istorice care datau de mai bine de un mileniu. Au călătorit prin ținuturi pustii și prin păduri de *kikar* ca să viziteze extraordinarul minaret din secolul al XII-lea, Qutub Minar; uitându-se în jos de la etajul al cincilea, Catherine a ametit.

În Tughlaqabad, orașul părăsit, macaci mari i-au momit luându-i în zeflemea. Iar la Purana Qila, negustorii ambulanți le-au spus că acolo se aflase deunăzi regatul celor cinci frați Pandava. Însă ceea ce a fascinat-o și în același timp a îngrozit-o pe

Catherine a fost orașul-fortăreață și, în special, triunghiul minunilor: masivul Fort Roșu, impunătoarea moschee Jama Masjid și aglomerata șosea comercială Chandni Chowk.

Aceasta reflecta perfect zvârcoleala nebunească din India. Pe de-o parte, erau milioanele de muște zumzăitoare care se hrăneau din legendarele prăvălii cu dulciuri, cerșetorii nenorociți cu membrele mâncate de lepră și cu fețele găurite de vărsat de vânt și câinii jigăriți care se băgau printre picioarele tuturor și-și plimbau puricii de colo-colo. Pe de altă parte, erau magazinele elegante în care găseai absolut tot ce ți-ai fi putut dori. Se spunea că în Chandni Chowk puteai să cumperi sau să vinzi tot ceea ce era de cumpărat sau de vândut în lume. De la covoare persane la mătăsuri chinezești, de la cai arabi la elefanți indieni, de la cacao braziliană la opiu afgan, de la săpunuri turcești la articole sanitare englezești, de la ierburi medicinale la medicamente homeopate, de la târfe de cauciuc la băieței homosexuali cu buze de pluș.

Chiar și mai mult au uimit-o călugării-cerșetori pe care i-a văzut. Aceștia erau niște oameni care umblau în pielea goală, cu trupurile străpunse de vergele de fier, cu părul încurcat atârnându-le până la glezne. Unul dintre ei stătea proțăpit în piciorul drept, cu o piatră agățată de penisul care-i atârna până la genunchi – ca și trompa unui elefant. Când au trecut pe lângă el, a început să și-l legene ușor, ca pe o pendulă. Syed i-a pus o monedă perforată în castron. Mai era și un negustor de poțiuni de care nu

mai puteau să scape și care i-a oferit lui Catherine un praf alb care s-o ajute să scape de toate concubinele și soțiile lui Syed, din care avea să sugă seva, lăsându-le coapsele uscate ca niște rămurele.

A mai văzut și un fachir slab ca un țâr, cu părul în vânt și cu o barbă lungă și sură, mergând vesel și purtând pe umărul stâng un băț de bambus la ale cărui capete atârnau două coșuri de răchită. Syed i l-a arătat entuziasmat și i-a spus că numele lui era Baba Muggermachee și că în fiecare luni de dimineață traversa râul Jamuna călare pe un crocodil, ca să strângă pomeni de la negustori. Baba, spunea el, putea să cheme orice crocodil din râu ca să-l treacă dintr-o parte-n cealaltă a apei.

Catherine s-a uitat la Syed. Era același bărbat care terminase la Oxford și care vorbea întotdeauna despre mărețele impulsuri ale raționalității și ale progresului. Syed i-a zâmbit și a zis: „Sunt multe lucruri pe lumea asta pe care nu le înțelegem – nu merită să fii prea sceptic."

În acel moment a simțit că-l iubește enorm. Carnea vulnerabilității sub pielea calmului perfect. Cu timpul, Catherine avea să-și dea seama că asta era o trăsătură specifică indienilor: strâmtul cerc al rațiunii, în afara căruia se afla marele necunoscut. Nu exista indian care să se lase ghidat numai și numai de rațiune. Te plecai în fața zeului rațiunii, te plecai în fața zeului științei, te plecai în fața zeului empirismului și în cele din urmă te plecai în fața zeului tuturor celorlalte lucruri, mari sau mici, cunoscute sau necunoscute.

Făgașul vieții tale oscila între zeul rațiunii și zeul simțirii. Te plecai în fața amândurora, nu jigneai pe niciunul.

Nu era vorba de nicio contradicție. Numai celor vanitoși li se părea că ar fi fost.

În orice caz, un fachir gol care venea la lucru călare pe un crocodil o atrăgea mai mult decât un tânăr care ținea predici și care se dădea mare și tare cu faptele bune pe care le făcuse el și tuturor celorlalți le spunea că se vor prăji în flăcările Apocalipsei.

Chiar înainte să se întoarcă la hotel, Syed a luat-o pe niște alei întortocheate din spatele moscheii Jama Masjid și au mers împreună până când au ajuns la o mică insulă de liniște și pace: un mormânt simplu, văruit, alături de care se aflau un mic pavilion cu ferestrele zăbrelite și un liliac indian care le umbrea pe amândouă. Era locul de odihnă al unui maestru sufist faimos, iar tânărul care stătea și medita în pavilion era discipolul lui. Syed s-a așezat cu picioarele încrucișate pe podeaua de marmură rece și Catherine a făcut la fel. Syed a spus ceva. Tânărul – care avea o fâșie de pânză albă legată în jurul frunții și o barbă încurcată – s-a întors și s-a uitat la Catherinei pentru mai mult timp. După care și-a închis ochii și a rămas nemișcat. Când și-a revenit din transă și-a pus mâna pe mâna lui Syed și a început să-i vorbească foarte repede.

În momentul în care au ieșit din oaza maestrului și s-au trezit iarăși pe aleile întortocheate, Catherine a vrut să știe ce îi spusese tânărul lui Syed.

Acesta i-a răspuns: „Este un ghicitor. A spus că în viața ta o să ai multe bucurii: bogăție, poziție socială, copii, dragoste, dorință. Dar acestea vor fi întotdeauna umbrite de ceva. Vor fi întodeauna învăluite într-o ceață înșelătoare. Vor fi șarpele din grădină. A spus că în viața ta o să te înalți pe cele mai înalte culmi și o să te afunzi în cele mai adânci prăpăstii."

Syed ar fi putut foarte bine să își aducă și el contribuția la îndeplinirea acelei profeții.

Sau, mai degrabă, prințul Syed ar fi putut face asta.

Pe Catherine o așteptau o groază de surprize la casa iubitului ei. Syed era de viță nobilă. Tatăl lui era guvernatorul provinciei Jagdevpur. Principatul lor se întindea pe o suprafață de opt sute douăzeci și cinci de kilometri pătrați și se afla la poalele munților Himalaya, la vreo două sute de kilometri distanță de Delhi. Britanicii consideraseră că acest principat merita să fie salutat cu unsprezece salve de tun. Enclava regală a Hukumganj-ului era presărată cu palatele familiei aflate la conducere. Ele reuneau mai multe stiluri arhitecturale: de pe vremea Imperiului Mughal, franțuzești, englezești și hinduse. Erau foarte mulți oameni care se plecau în fața lui Syed și-l lingușeau, însă ea a răsuflat ușurată când a văzut că nu-și construise pentru el decât o casă englezească relativ modestă – avea cincisprezece camere – și că de jur împrejurul ei făcuse verande indiene spațioase.

Syed a ales camere luxoase pentru Catherine și a ajutat-o să se instaleze. Toată mobila era făcută din tec de Burma, din mahon și răchită – în stil colonial și întunecată la culoare. Sub ferestre se aflau tufe de trandafiri frumos tunse, copaci care făceau flori, precum Heinantanthus[1] și harsingar, sau plante târâtoare precum *chameli* și *qisqalis*. Odată cu trecerea timpului, ea avea să devină dependentă de parfumul lor schimbător. În prima zi, Syed a ales un servitor bătrân – Maqbool – și o fată tânără și sprințară – Banno – cărora le-a dat însărcinarea de a o servi în exclusivitate pe Catherine. Cei doi se plimbau pe lângă camerele ei și tot ce-avea ea de făcut era să șoptească, că ei și veneau.

Cea mai impresionantă parte a casei lui Syed era elegantul birou de lucru, format din două camere – o încăpere spațioasă, cu o canapea de pluș și o anticameră. Rafturile se înălțau de la podea și până la tavan, iar Syed avea patru scărițe – cu câte o treaptă, două trepte, trei trepte și patru trepte – pe care te puteai urca ca să iei cărți. Erau două mese de scris – câte una în fiecare cameră – și lămpi generoase. Canapeaua luxoasă avea perniță indigo, iar în fața ei era o măsuță joasă de cafea – locul perfect pentru citit. Syed își păstrase pentru el un fotoliu de piele și un taburet pentru picioare. Cel mai interesant lucru din anticameră era un dulap din lemn,

[1] Denumirea latinească a unui copac cu flori ce se dezvoltă în regiunile tropicale și subtropicale. Culorile florilor variază de la galben la roz (n. tr.).

înalt și adânc, mereu închis. Când l-a deschis, în cele din urmă, ea l-a găsit plin-ochi de caiete legate în coperte din piele tăbăcită. Trebuie să fi fost cel puțin două sute de caiete.

Dar unde era familia lui? În cea de-a treia zi a început să-i descoasă pe servitori. Nu i-a luat mult să înțeleagă că Syed era un fel de oaie neagră a familiei. A priceput că nimănui nu-i picase bine că el venise cu o femeie albă după el, dar, pe de altă parte, nici nu s-ar fi așteptat la ceva mai bun de la el. Fata cea tânără, Banno, i-a spus că familiei lui îi era rușine cu el; comportamentul lui nu era acela al unei persoane de viță nobilă; și aducea ghinion tuturor acelora care aveau de-a face cu el.

Asta a făcut-o pe Catherine să-l iubească pe Syed chiar și mai mult. În seara aceea – în bibliotecă, la un pahar de vin de Burgundia – a început să-l ia la întrebări. Când el s-a lansat într-o expunere pe larg a situației referitoare la Lordul Curzon[1] și la divizarea Bengalului[2], ea l-a oprit și, asemenea unei profesoare severe și în același timp binevoitoare, i-a explicat clar ce anume voia să afle de la el.

Cine era soția lui?

Unde era ea?

De ce nu era împreună cu ea?

---

[1] George Nathaniel Curzon (11 ianuarie 1859–20 martie 1925), om politic britanic, membru al Partidului Conservator, vicerege al Indiei și secretar de stat pe probleme de politică externă (n. tr.).

[2] Pe 16 octombrie 1905, divizarea Bengalului a fost înfăptuită de Lordul Curzon, la momentul respectiv vicerege al Indiei (n. tr.).

Cine era el?

Ce anume făcea el?

De ce făcea ceea ce făcea?

De ce o adusese pe ea acolo?

Ce se aștepta să facă ea?

De ce ei doi nu făceau ceea ce ar fi trebuit să facă doi îndrăgostiți?

Syed și-a ținut capul în mâini mult timp. După care s-a uitat la ea vreme îndelungată, cu fața golită de expresie, încercând să se hotărască. Ea a așteptat răbdătoare. Apoi el s-a ridicat și, plimbându-se în sus și-n jos prin birou, a început să vorbească.

Syed era fiul cel mare al guvernatorului provinciei Jagdevpur. Avea o soție, Begum Sitara, dar nu avea nicio legătură cu ea. Syed și Sitara fuseseră logodiți de către familiile lor atunci când aveau opt și respectiv cinci ani și fuseseră obligați să se căsătorească atunci când împliniseră paisprezece, respectiv unsprezece ani. Treizeci și unu de elefanți mărșăluiseră în cinstea acestui eveniment și, timp de trei zile, zece mii de oameni se înfruptaseră din cele mai alese bucate. Begum Sitara locuia acum împreună cu familia lui, în palatul acestora; și, în rarele ocazii când se ducea să-și viziteze familia, o întâlnea și pe ea. Syed spunea că nu avusese niciodată ce să vorbească cu ea; iar cele două încercări pe care le făcuse – la început – cu scopul de a-și îndeplini îndatoririle conjugale se soldaseră cu eșecuri lamentabile.

Asta din cauza lui, nu a ei. Fusese dintotdeauna deranjat de poziția lui socială, însă de-abia la Oxford

acest sentiment care nu-i dădea pace a căpătat un contur mai precis. Acolo a devenit el obsedat de științele politice și de răul pe care și-l pot face oamenii unii altora. A citit Voltaire și Rousseau, Benjamin Franklin și Thomas Jefferson, John Ruskin și Abraham Lincoln, Marx și Engels. Se întreba ce drept avea familia lui să-i conducă pe alții și se îngrozea când afla cum anume era exercitat acest drept. Îi scria tatălui lui scrisori lungi în care îi recomanda furios să scadă taxele, să înființeze mai multe școli și facultăți și să nu mai organizeze ceremonii și festivaluri somptuoase, care goleau vistieria și le induceau supușilor o stare de aparentă bunăstare. Tot încăpățânându-se să-i țină bătrânului *nawab* predici despre datoria morală a celor de viță nobilă, acesta a sfârșit prin a-l declara o rușine și un pericol pentru dinastie și, dezmoștenindu-l, l-a numit moștenitor pe fratele lui mai mic.

În cartea lui cu aforisme, *nawab*-ul a scris: „Prea multă educație îi transformă pe oamenii de rând în regi și pe regi în oameni de rând."

O dată la câțiva ani, aceste aforisme erau colectate și publicate într-o carte intitulată *Divina înțelepciune a* nawab*-ului, tatăl ignoranților supuși din Jagdevpur.*

La școală, copiii scriau eseuri pornind de la aceste aforisme.

Odată dezmoștenit, lui Syed i s-a dat posibilitatea de a pleca din India și de a face ce dorea el în Europa și în Anglia, cu ajutorul unei sume bunicele. S-a gândit puțin la această propunere; după care a realizat

că, dacă ar fi acceptat-o, și-ar fi încălcat principiile. Și-a dat seama că trebuia să se întoarcă și, dacă nu altceva, cel puțin să le asculte păsurile celor oropsiți, să fie el reprezentantul familiei în acest sens.

Zafar, fratele lui și viitorul *nawab*, n-a fost de acord cu ideea. Chiar și prin simpla-i prezență, Syed avea să-i submineze autoritatea. A urmat o ceartă aprinsă. În cele din urmă, Syed a fost de acord să semneze o declarație prin care se obliga să nu se amestece fățiș în problemele de politică internă; în schimb, familia lui avea să-i permită să trăiască așa cum își dorea.

De ce a acceptat acest compromis?

De ce nu trăia alături de Begum Sitara?

De ce nu făceau el și cu Catherine ceea ce ar fi trebuit să facă doi îndrăgostiți?

Toate aceste întrebări aveau un singur răspuns. Când avea treisprezece ani, Syed întreținuse relații sexuale, alimentate de o iubire aprinsă, cu profesorul cel tânăr și frumos care-l medita la matematică. Numele acestuia era Arif și băiatul-*nawab* începea să tremure de emoție numai când îl zărea. Alături de Arif, Syed și-a descoperit mâinile, gura și spiritul de romantic. Spre binele servitorilor, profesorul și elevul recitau tabla înmulțirii cu voce tare în timp ce se pipăiau pe sub masă. Erau zile în care vorbeau atât de tare, încât la sfârșitul lecției îi durea gâtul pe amândoi.

Noaptea, după cum îl instruise Arif, Syed își masa pielea cu uleiuri parfumate ca s-o facă moale și catifelată.

Syed se pregătea pentru lecțiile de matematică citind poezii romantice.

Timpul a trecut și, când tânărul *nawab* a refuzat să se ducă în patul soției lui adolescente, tatăl cel uimit le-a ordonat servitorilor să-l aducă pe băiat acolo. Syed a fost profund dezgustat de acea experiență. Sânii lăsați, mucozitățile dintre coapse, gaura din trup, felul anume în care mirosea pielea unei femei – îi venea s-o ia la fugă. Și asta a și făcut. Câteva săptămâni mai târziu, a fost obligat să se întoarcă – familia regală fusese îngrozită când aflase de primul eșec. Begum Sitara fusese pregătită cu și mai multă grijă: fusese îmbăiată în lapte de măgăriță, trupul îi fusese uns cu alifii parfumate, locurile secrete îi fuseseră frecate și aromate cu creme frumos mirositoare. Syed aproape că a vomitat de greață.

În ziua următoare, Arif și cu elevul lui s-au apucat să recite tabla înmulțirii cu o râvnă deosebită și ajunseseră la nouăzeci și nouă de douăsprezece ori când a intart *nawab*-ul în cameră. Cei doi băieți au fost surprinși nici în picioare, nici șezând, oscilând între respect și prefăcătorie, între turgescență și teroare.

A doua zi, Arif a fost concediat.

În cartea lui cu aforisme, *nawab*-ul a scris: „Tabla înmulțirii nu trebuie niciodată să fie învățată într-o cameră, ci numai în aer liber, sub copaci."

Zeci de ani după această întâmplare, copiii din Jagdevpur au învățat tabla înmulțirii în aer liber.

Syed a fost cuprins de o tristețe profundă. Nu era moment al zilei în care să nu tânjească după

iubitul lui, iar noaptea stătea treaz, plin de dorință, chinuit de amintirea mirosului și a gurii lui Arif, a mâinilor și a părului lui, a grosimii și a zvâcnetului. Se freca singur ca să mai uite și să poată să doarmă. Și nu trecea mult până se trezea din nou. În unele nopți se trezea chiar de șase-șapte ori, iar când soarele își trimitea primele raze în lume, el era epuizat de lupta cu demonii propriei dorințe.

Nawab-ul era un om umblat prin lume. Îi înțelegea atât pe băieți, cât și dorința.

În scurt timp, din Dhampur (un oraș din apropiere) a sosit un nou profesor. Numele lui era Iqbal și era frumos precum Adonis. N-au trecut cinci zile și Syed și cu Iqbal au început să se pipăie pe sub masă în timp ce recitau tabla înmulțirii cu voce tare. Apoi Arif a fost dat uitării. La fiecare două luni, *nawab*-ul aducea câte un profesor nou, ales pe sprânceană.

Nawab-ul știa că, la cei tineri, dragostea nu trebuie niciodată amestecată cu dorința. Așa ceva ar da naștere unor obsesii periculoase – fatale chiar.

A scris în cartea lui: „Bucătarul cel bun căruia îi place să mănânce se duce singur la tăiere."

Syed a descoperit, bineînțeles, că trupurile mereu noi îl fereau de chinurile dragostei.

Și toți profesorii tineri de matematică din cei opt sute douăzeci și cinci de kilometri pătrați ai Jagdevpur-ului sperau să fie chemați la palat.

Strategia *nawab*-ului a dat roade numai parțial. El se gândise că fiul său avea să descopere în scurt timp că lumea avea și alte lucruri să-i ofere, nu numai bărbați. Trecuse și el printr-o situație asemănătoare,

ca de altfel toți bărbații pe care îi cunoștea. În cele din urmă ajunseseră cu toții să își dea seama că numai femeile erau cele care le pot oferi plăcere, iar la alți bărbați mai apelau doar din când în când. Însă Syed a continuat să își neglijeze soția. *Nawab*-ul a încercat să îi mai aranjeze o căsătorie. De data asta, Syed – ajuns la vârsta de nouăsprezece ani – s-a opus.

De-a lungul anilor, Syed nu reușise să învețe matematică, însă în așteptarea profesorilor-iubiți citise destulă proză, poezie și filosofie – în urdu, arabă și engleză – cât să-l poată transforma atât într-un om care să fie în stare să stea pe propriile picioare, cât și într-un rateu regal. Descoperise lumea ideilor și a idealismului; și, în ciuda a ceea ce fusese învățat în familie, începuse să înțeleagă că și alți oameni aveau drepturi.

Syed era copleșit de un puternic sentiment de vinovăție în ce privea soarta lui Begum Sitara, tânăra lui soție, însă nu putea să facă nimic în această privință. Nu putea suporta s-o atingă; iar când vorbea cu ea, se simțea ca și cum ar fi vorbit cu un copil care crescuse în puf și a cărui lume era atât de îngustă și atât de aurită, încât nu avea niciun substrat. Syed n-avea de gând să mai permită ca și alte tinere femei să fie sacrificate pe altarul lui.

Relația dintre *nawab* și fiul său a început să fie însoțită de tăceri posomorâte și de certuri aprinse. Jagdevpur-ul, ca de altfel fiecare principat din India, era obișnuit cu scandalurile de la palat, însă *nawab*-ul a început să-și piardă din autoritate din această cauză. S-a hotărât să-și trimită fiul în

străinătate – în speranța că femeile albe, educația albă și aerul alb aveau să-l tempereze și să-l vindece. Syed poseda o singură calitate care avea să-i prindă bine la Oxford: era un foarte bun jucător de crichet, cu o lovitură frontală care de obicei trimitea mingea cu mult în afara terenurilor regale.

La Oxford lucrurile nu s-au întâmplat după cum și-ar fi dorit *nawab*-ul. Syed a devenit chiar și mai conștient de imensa prăpastie care se căsca între omul de rând din Anglia și omul de rând de la el de acasă. A înțeles cum fusese poporul lui înșelat și trădat de către propriii conducători. Cel puțin, omul alb acționa din simțul loialității și al datoriei față de propriul popor, în conformitate cu un cod al onoarei și al responsabilității. Acasă la el, tot ce conta era propria persoană. Poporul era furajul pe care cei cu sânge albastru îl azvârleau în mașinăriile vieților lor fantastice.

La Oxford, Syed a citit enorm, și-a făcut prieteni printre radicali și a început să călătorească. A devenit comunist, pe vremea când cuvântul nu era încă în vogă; și-a ascuns originile nobile; iar la sfârșitul primului an, după ce-și mai exersase oarecum lovitura pe terenurile de crichet ale universității, a renunțat la a mai practica acest sport, spunând că este o frivolitate, un moft dintre cele ale coloniștilor britanici și prinților indieni care aveau dezvoltat un puternic sentiment al demnității personale. Îi plăcea să spună: „Dacă oamenii noștri de rând o să învețe vreodată să joace acest joc, o să devină la fel de leneși și de ineficace ca și cei care-i conduc. Și, ca să

ne înțelegem, istoria Indiei nu se învârte precum crosa de la crichet."

La fel cum făcuse cu profesorii de matematică, Syed s-a aventurat să învețe filosofie cu colegii lui cei albi. N-a prea fost satisfăcut. Atingerea cărnii albe, mirosul ei nu-l excitau. Atât erau de diferite de trupurile proaspăt îmbăiate, de culoarea pământului, unse cu uleiuri, suple, care-i umpluseră anii adolescenței. Însă a vrut să experimenteze, pe de-o parte pentru că avea nevoie și pe de altă parte, pentru că era curios sau pur și simplu din afecțiune. Syed credea că era de ajuns să simți afecțiune față de cineva pentru a putea face dragoste cu acea persoană. Dacă țineai îndeajuns de mult la cineva, nu era un sacrificiu prea mare să-ți împarți trupul cu acea persoană, chiar dacă pe tine nu te încânta în mod deosebit acest lucru. Nu avea altceva de făcut decât să-și închidă ochii și să se gândească la profesorii cei frumoși din Jagdevpur, împreună cu care recita tabla înmulțirii.

Prima dată când s-a întors acasă de la Oxford a luat-o complet razna. Nevoia nebună a trupului l-a făcut să dea uitării rafinamentul cărților și ideilor. Nu mai era un băiat. Era bărbat acum, un bărbat care călătorise mult, care căpătase experiență, care era îndeajuns de stăpân pe sine încât să caute ceea ce-și dorea. Bărbații se perindau prin camerele lui fără să mai țină cont de nicio oră. Nu i-a fost rușine să se folosească și de servitori în acest scop. Îi plăcea ca bărbații lui să fie puțin masculini, puțin autoritari. Voia să fie stăpânit. Nu se mai sătura de asta.

Erau zile în care se împreuna chiar și cu zece armăsari diferiți – bărbați ale căror nume îi apăreau ca prin ceață, dar ale căror trupuri i-au rămas întipărite în memorie.

Când a venit vremea să se întoarcă la Oxford era epuizat, atât fizic, cât și psihic, iar înăuntrul lui luase naștere acel gol pe care-l creează delăsarea. Schilodit – ca mulți alți oameni buni – de îndoieli sâcâitoare legate de propria-i relevanță, a simțit din nou nevoia de a umple acest gol cu lucruri mai substanțiale. Așa că i-a părut bine că pleca, dar de-abia ajunsese la Oxford când trupul i-a fost din nou cuprins de durerea și dorința pentru bărbații din Jagdevpur. Le-a înecat cum știa el mai bine, citind și scriind fără încetare.

Ciclul s-a repetat din nou și din nou. La Oxford, ideile și cărțile și rafinamentul; iar apoi, acasă, orgiile nebune. Din nefericire, în acel moment Jagdevpur-ul a tras concluzia că prințul cel decăzut – ca mulți alți *nawab*-i – trăia numai pentru plăcerile cărnii. N-au reușit să-i observe nobilitatea înnăscută, a ideilor și a sentimentelor; n-au fost impresionați de elocvența vorbirii și a gândirii lui; n-au avut ochi decât pentru orgiile în care-și desfăta trupul. *Nawab*-ul era dornic să-și țină fiul cât mai departe de el. L-a încurajat pe Syed să-și facă o viață în Anglia sau oriunde altundeva în Europa și i-a promis că avea să-i asigure un venit confortabil. Pe vremea aceea oficialii viceregelui erau cu ochii pe Syed, din cauza opiniilor sale radicale. Informatorii din Londra făcuseră cunoscut faptul că băiatul

scria pamflete agresive și că ținea discursuri care incitau la revoltă. Nemulțumirea celor de acasă îi fusese adusă la cunoștință *nawab*-ului prin intermediul unui agent politic, locotenent-colonelul Sean Brosnan. Spiritele se mai calmaseră întrucâtva după ce *nawab*-ul se hotărâse să scape de Syed și să-l numească moștenitor pe fiul său mai tânăr, însă acesta știa că toată lumea era cu ochii pe el și era de ajuns un simplu pretext ca principatul Jagdevpur-ului să dispară de pe harta Indiei. Cum se spunea la bazar: Fără să te obosești măcar să râgâi. *Nawab*-ul a scris în cartea sa: „Regele care nu are un tun mare trebuie să învețe să stea culcat pe burtă la el în castel."

Însă Syed n-avea de gând să se lase trimis în exil. Voia să-și poată încuraja poporul; și avea nevoie de trupurile lor. Dorea să-și petreacă cât mai mult timp în Jagdevpur și cât mai puțin timp în Europa. *Nawab*-ul era îngrozit. În scurt timp, toți homosexualii din principatul lui aveau să înceapă să dea târcoale zidurilor palatului; iar familia regală avea să ajungă de băscălia poporului. Și, chiar și mai rău, relațiile cu Brosnan și cu britanicii ar fi putut fi compromise de părerile radicale ale lui Syed. *Nawab*-ul s-a opus intențiilor lui Syed de a se întoarce acasă definitiv. Tatăl și fiul s-au luat la harță, s-au certat, au făcut spume la gură, au urlat, s-au făcut unul pe altul tirani și homosexuali și, în cele din urmă, au ajuns la un compromis.

Syed avea să-și construiască și avea să locuiască într-o casă separată, departe de palatele familiei.

Avea să-și facă rost de o soție cu care să trăiască, în așa fel încât lumea să nu mai bârfească.

Avea să fie cumpătat în ce privea felul în care-și alegea amanții și numărul acestora.

Nu avea să îi critice public pe *nawab* sau pe britanici.

În schimb, *nawab*-ul avea să-l lase să trăiască așa cum își dorea.

Syed avea să fie întreținut de familie.

Avea să primească banii care i se cuveneau lui din averea familiei.

Și avea să primească toate cărțile din minunata bibliotecă a Jagdevpur-ului – colecția de manuscrise clasice, arabe și persane, și splendidele miniaturi ale școlilor Mughal, Rajput și Kangra.

Syed pleca, dar cu o singură condiție: dacă *nawab*-ul comitea vreodată vreun act de cruzime ieșit din comun, înțelegerea era anulată.

Nawab-ul avea și el o condiție: „Dacă intri în vreun scandal care poate amenința existența familiei regale, atunci ești pe cont propriu."

Nu au fost întâmpinate dificultăți majore. *Nawab*-ul i-a dat banii, iar Syed și-a construit o casă în stil englezesc. Nu a întârziat să-și ia cărțile din bibliotecă, pe care apoi le-a reorganizat și le-a recatalogat. A apelat la o excelentă firmă londoneză care se ocupa cu legatul cărților; reprezentanții acesteia l-au ajutat să salveze miile de foi volante și i-au instruit și pe localnici în tainele meseriei.

Găsirea unei soții s-a dovedit a fi cea mai mare problemă. Nu o putea aduce pe Begum Sitara

pentru că, în afara faptului că trupul ei îl îngrozea, mai era dezgustat și de prostia ei; și nu era într-atât de nesimțitor, încât s-o macine zilnic cu acest dezgust al lui. Nu știa nicio femeie din Jagdevpur care să-l fi interesat cât de cât; iar dacă ar fi fost să-și ia o soție-paiață din rândul oamenilor obișnuiți, nu numai că ar fi condamnat o femeie nevinovată la o viață lipsită de bucurii, dar ar fi existat și posibilitatea de a provoca un nou scandal.

Era, așadar, disperat când, în timpul unei șederi la Paris, stând la masă cu un grup de prieteni care invitaseră și un artist în devenire, libidinos, energic, a zărit o femeie frumoasă în celălalt capăt al încăperii și a fost surprins de amuleta pe care o purta la gât. Era evident că amuleta nu era nici la modă și nu era nici valoroasă, iar el era curios să afle de unde o avea femeia respectivă. Femeia nu părea să se integreze în grupul gălăgios care se afla alături de ea la masă, iar privirea pe care i-a aruncat-o părea să ascundă un interes atât de misterios, încât i-a stârnit curiozitatea.

Dând ascultare unui instinct, în seara care a urmat s-a întors la restaurant.

La sfârșitul celei de-a treia seri consecutive, în camera lui de la Grand Hotel, a știut că n-avea niciodată să iubească o femeie mai mult decât o iubea pe aceasta. De fapt, era prima femeie din viața lui care îi stârnise interesul. Nu era ca toate celelalte femei pe care le cunoscuse până atunci. Gândea altfel; venea de pe meleaguri chiar și mai îndepărtate

decât acelea de pe care venea el; și avea o minte mai deschisă decât fleanca unui preot.

Nu l-a întrebat nici măcar o dată de poziția lui socială sau dacă era bogat; nu a auzit-o nici măcar o dată vorbind despre bijuterii sau haine.

Și îi plăcea să stea de vorbă cu ea. Ea știa cum să asculte în așa fel încât să dea un sens vorbitului, să-i imprime o calitate profund senzuală.

Așa că, fără să-și fi făcut cine știe ce planuri sau calcule, a ajuns s-o aducă cu el la Jagdevpur, ca să trăiască cu el, ca să-i fie prietenă. Ca să-i fie alături pe timpul zilei, dacă nu în pat. Ca să-l audă vorbind, ca să înțeleagă ce anume îl motiva. Revolta are nevoie de un martor; idealismul are nevoie de un martor; sacrificiul are nevoie de un martor. Dacă ar fi putut numai s-o ia pe Catherine cu el... Ea l-ar putea ajuta să facă pentru poporul lui – și pentru el – acele lucruri pe care trebuia să le facă.

Dar la nevoile ei nu s-a gândit deloc?

Ba da. Ba da. Avea să aibă grijă să-i satisfacă fiecare nevoie, atât cât îi stătea în puteri; și aveau să încerce împreună să găsească soluții pentru problemele pe care nu le putea rezolva el singur.

Catherine stătea nemișcată, udă până-n măduva oaselor de la ploaia de informații care se abătuse asupra ei.

Syed încă mai umbla în sus și-n jos prin birou, cu ochii ațintiți în podeaua acoperită cu covoare. Între timp se lăsase noaptea, iar servitorii veniseră ușor și aprinseseră lămpile. Vinul din care nu gustaseră reflecta lumina în nuanțe de un roșu-aprins. Se

auzeau câinii cum lătrau pe mai multe voci, închiși în cuștile lor aerisite de la celălalt capăt al complexului rezidențial de șaptezeci de acri. *Nawab*-ul era înnebunit după câini și avea o haită de aproape trei sute de exemplare, din fiecare rasă, culoare și mărime. Festivalul anual dedicat câinilor, pe care-l organiza în a doua săptămână a lunii octombrie, îi aducea la palat de toți iubitorii de câini din India, dar și pe toții peștii și negustorii ambulanți. Nicio întrunire nu e pe deplin reușită dacă nu e încoronată de sexul practicat pe furiș.

În Chicago, mama ei se trezea cam în vremea asta, pregătită să salveze lumea, să mai facă nu se știe câte fapte bune. Trupul îi era rece, inima îi era rece – și aceasta era balanța în ale cărei talere punea ea binele și răul. Și tatăl ei se trezea tot cam în vremea asta, încă mahmur, pregătindu-se să se ducă la prăvălie. Trupul îi era slăbit și măcinat, iar inima grea. Și aceasta era balanța în ale cărei talere punea el minunatele plăceri din care se înfruptase și minunatele ocazii pe care le pierduse.

Unul se pregătea înfricoșat pentru ce avea să vină; celălalt se uita nostalgic către ceea ce fusese.

Viața împotriva vieții calculate.

Ce i se cerea ei să facă? Să trăiască sau să calculeze?

Catherine s-a ridicat de pe canapea, s-a dus la Syed și l-a îmbrățișat. Era prima dată când făcea așa ceva și era un gest izvorât din cea mai pură afecțiune. Syed a strâns-o în brațe, copleșit de recunoștință și dragoste.

Syed s-a căsătorit cu Catherine, fapt ce a provocat nu puțină uimire și consternare. Nobilii din Jagdevpur erau musulmani *Shia* ortodocși și nu se căsătoreau decât cu cei care aveau o poziție socială asemănătoare cu a lor. Americanca cea albă i-a dat total peste cap. Oficialii indieni și locotenent-colonelul Sean Brosnan și-au declarat și ei nemulțumirea: politica britanicilor era să nu încurajeze asemenea căsătorii – ar fi putut submina autoritatea conducătorilor albi. Dar *nawab*-ul știa cum să se descurce cu nobilii care înnebuniseră și cum să-i țină în banca lor, iar celorlalți le-a amintit în repetate rânduri că el își dezmoștenise fiul.

Catherine l-a întrebat pe Syed dacă nu putea să-i dea niște sfaturi, să-i indice niște reguli de comportament care s-o ajute să se descurce prin catacombele create de nobilimea și de familia indiană.

Syed nu i-a dat decât un singur sfat.

Să nu fie niciodată prea respectuoasă. Indienii își iubesc stăpânii; sunt duri cu cei slabi; și slabi în fața celor tari; sunt speriați de cei cruzi; și cruzi cu cei speriați.

Ea a luat de bun sfatul lui Syed și s-a retras în propria-i carapace. Nu putea să fie crudă și dură, dar putea fi misterioasă. Este tactica de care se folosesc aceia care nu-și doresc să fie agresivi sau agresați. Misterul.

A fost o tactică bună. A câștigat respectul celor din jurul ei, iar pe cei care-i doreau răul i-a ținut la distanță. I-a permis, de asemenea, să își păstreze

intimitatea. O intimitate de care avea mare nevoie, ținând cont de situația mai specială în care se afla.

Toate palatele indiene sunt construite pe principiul excesului libertin, însă casa lui Syed și a lui Catherine poseda un echilibru unic. Odată cu trecerea anilor, cei doi – soț și soție – au învățat să împartă plăcerile trupului, chiar dacă nu unul cu altul. Ca un tribut adus armoniei care le caracteriza relația, ca un tribut adus dragostei și încrederii care exista între ei, își dăruiau unul altuia privilegiul de a privi. Într-un colț întunecat al dormitorului lui, Catherine se scufunda într-un fotoliu și îl privea cum, pe patul larg, își împinge trupul către marginea unor prăpăstii ademenitoare.

Era delicat atunci când era gol, cu umeri înguști și coapse înguste. Și pentru că avea parte de atâta sex, nu era mulțumit până când cineva nu începea să împingă în el. Atunci când se întâmpla asta, nimic nu-l mai putea opri. Și chiar dacă nu era nevoie, el oferea la fel de multă plăcere pe cât primea. Ea a văzut zeci de bărbați care au trecut prin dormitorul lui, și cu toții au plecat sătui.

Era o chestiune de onoare: democrația trupului trebuia lăsată să înflorească. Nu Syed conducea. Ca un bun iubit, nu închidea nicio poartă și oricare dintre participanți putea să ia cârma. Conducea și era condus. Împingea și era împins.

Catherine și-a dat seama că bărbații se pot iubi între ei cu aceeași pasiune și tandrețe cu care iubesc femeile. Sunt la fel de inventivi și de surprinzători.

În registrul contabil al tatălui ei, sub tejgheaua din prăvălie, citise despre infinita varietate a locurilor secrete ale unei femei. Acum înțelegea că și bărbații erau la fel. De fapt, secretul trupului lor este chiar și mai greu de descifrat. Ceea ce iese la iveală atunci când un bărbat își scoate hainele nu are nicio legătură cu felul în care arată acesta. Nu este nicio ecuație care să poată fi aplicată mărimii, formei, culorii, pilozității.

A văzut bărbați firavi care erau înzestrați ca niște regi; și bărbați puternici, dar în același timp extraordinar de modest înzestrați. A văzut bărbați slabi, groși ca un copac; și bărbați grași, subțiri ca un fir de pai. A văzut bărbați frumoși, cu rădăcini noduroase; și bărbați urâți, cu trunchiuri splendide. A văzut bărbați zdraveni, dar fleșcăiți; și bărbați slabi, care s-au dovedit a fi tari ca piatra. A văzut cum o uvertură impresionantă se poate sfârși cu note dezamăgitor de false; și cum începuturi modeste pot atinge proporții simfonice.

A mai înțeles și că Domnului îi mai tremura mâna atunci când îi făcea pe bărbați; rar găseai un exemplar de bărbăție pe care marele artist să-l fi făcut drept și frumos.

Cele mai multe se încovoiau și se aplecau, se umflau și deveneau ascuțite, cădeau la dreapta sau la stânga, tremurau într-o parte și în alta, acționând în conformitate cu niște principii după care fuseseră construite, dar cărora era greu să le dai de capăt.

Cei mai mulți dintre bărbații care îi erau aduși lui Syed se simțeau atrași de femei. Nu veneau

decât ca să-și servească stăpânul. Și, cu toate astea, cu toții păreau camera istoviți. Unul singur era iubitul lui. Numele acestuia era Umaid. Avea nasul ascuțit și umerii lați, perciuni stufoși și un păr lung și des. El avea grijă de grajdurile lui Syed și-l putea face să geamă ca nimeni altul. Când se termina, Syed mai rămânea cu Umaid – și numai cu Umaid – și îi mângâia ușor, cu vârfurile degetelor, trupul musculos, dezmierdându-i drăgăstos organele istovite.

Când Catherine l-a întrebat cum de putea s-o iubească și pe ea, și pe Umaid, și cum de pe ea n-o dorea, dar pe el da, și cum de își dorea și atâția alți bărbați, Syed i-a răspuns: „Un singur venin îi otrăvește pe toți oamenii – dorința de a poseda. Ucide dorința, ucide dragostea, ucide prietenia, ucide familia. Închide lumea întreagă într-o cameră, o transformă într-un pumn de arginți, în două picioare sau două mâini. Dorința este, pentru mine, un festival al bucuriei, nu nevoia de a poseda. Dorința este întotdeauna o sărbătoare. Nimic altceva. Nu e ego, nu e control, nu e proprietate. Așa că eu îl sărbătoresc pe Umaid și pe ceilalți pe care mi-i oferă viața, pentru că nu doresc să le fiu stăpân niciunuia dintre ei."

„Îl doresc pe Umaid pentru că el nu este al meu."

„Nu vreau să am proprietăți și să nu mai am dorință."

„Mă dăruiesc plenitudinii vieții."

„Care nu este niciodată mai deplină decât atunci când este împodobită cu dorință."

Catherine a înțeles cât de înțelepte erau aceste vorbe. S-a gândit la Sf. Ioan și la trista Emily. Sf. Ioan obținuse atât de puțin pentru că dorise să-i posede pe alții. Și Emily cea tristă, cu prietenii ei cei triști, făcându-și tot felul de calcule în legătură cu viața de acum și cu viața de apoi, cu viețile lor strâmte și meschine și cu faptele lor bune.

Catherine însăși era excitată de ceea ce vedea, o spectatoare din umbră, cu mâinile alunecându-i între coapse. Era conștientă că pe Syed și pe partenerul lui îi stârnea gândul că erau priviți – de către o femeie, și albă pe deasupra.

De multe ori, după ce se sfârșea, Syed se simțea oarecum rușinat. Ca să nu-și dea seama și ea de acest lucru, o chema la el în birou, deschidea o sticlă de vin roșu și începea să discute calm despre ceea ce se întâmplase. Ce anume îi plăcuse și ce nu. Făcea și comparații sumare. Încerca să pară detașat. Ea îi împărtășea impresiile ei. Câteodată se lansa în comentarii scârboase și spunea cât de frumoși i se păruseră cei doi bărbați care se iubeau.

Cu toate că el nega cu vehemență acest lucru, Catherine știa că pe Syed îl afecta faptul că trebuia să renunțe la anumite lucruri din cauza tendințelor sale homosexuale. El îi spunea adesea: „Nu vreau să mor ca Wilde – un tip deștept, care vorbea mult, dar care n-a reușit să schimbe nimic." Catherine era conștientă că pe Syed îl măcina faptul că nu făcea tot ceea ar fi trebuit să facă pentru poporul lui. Consumat de propria-i dorință, încheiase un pact faustian cu tatăl lui – alesese să ignore

împunsăturile conștiinței ca să poată da glas chemării cărnii.

Închis între pereții casei lui englezești, își consuma energia pe care ar fi trebuit s-o pună în slujba binelui public pentru a-și satisface poftele trupului.

Din când în când, încerca să se opună acestei stări de fapt. Trecea și câte o săptămână fără ca să aibă contact cu vreun bărbat. Se închidea în birou, unde stătea aplecat asupra manuscriselor aduse din bibliotecă și, cu scrisul lui frumos, umplea pagini întregi ale vreunui caiet cu coperte de piele tăbăcită, făcând un efort vizibil ca să se abțină.

Scria eseuri pedante, cu titluri precum: *Legitimitatea plăcerii: dorință și exploatare*, în care se apăra pe sine și îl acuza pe *nawab*. Alte cugetări de-ale lui porneau de la idei despre libertate, despre umanism, despre bestia colonizatoare, despre păcatele religiei și virtuțile rațiunii.

El era acel animal ironic: un om extraordinar de cult, care își dorea să se poată identifica total cu omul de rând. A scris odată un eseu foarte ciudat: *Falusul rural: vicleana răzbunare a evoluției*. Acest eseu susținea faptul că țăranul, incapabil să se afirme în vreun fel în fața elitelor dominante, căpătase totuși, de-a lungul mileniilor, un avantaj mai puțin evident, anume acela de a fi înzestrat cu o mai mare virilitate și cu o mai mare mărime a bărbăției sale.

Dar Catherine observa că scrisul nu-i permitea să se elibereze așa cum și-ar fi dorit. Îl vedea enervat și încordat, de parcă dopul care l-ar fi împiedicat

să răsufle ar fi fost strâns tot mai tare. În fiecare zi, dopul mai era înșurubat de câteva ori. Începea, treptat, să devină tăcut, cuvintele se veștejeau. Nu mai vorbea, nu mai scria. Și, într-o bună zi, după ce dopul mai fusese strâns puțin, plasticul ceda și se rupea și totul țâșnea afară; iar când Catherine se ducea să-l caute în birou, el nu mai era acolo, se dusese în dormitor, unde lucra la geometrie cu un alt trup tânăr și ferm, regăsindu-și plăcerea și vocea pierdute.

Instinctele lui nobile trecuseră iarăși pe plan secund.

Catherine nu se simțea la fel de încolțită ca Syed. Ea nu-și dorea să facă sex mereu; și putea să-și aleagă orice bărbat voia dintre cei care treceau prin patul lui Syed. Câteodată îi recomanda chiar el unul. După care spectacolul se muta la ea în cameră – Syed era cel care o urmărea din fotoliul cufundat în umbră –, iar ea căuta să obțină plăcerea după cum știa mai bine. Cu agresivitate, fără să vorbească.

Spre deosebire de Syed, nu simțea nevoia să ofere tot atât de mult pe cât primea. Ea lua și lua și lua, iar atunci când termina voia să fie lăsată singură. În timp ce dădeau, partenerii ei erau liberi să ia ce puteau apuca. Dar odată ce ea ajungea la inconfundabila-i concluzie, marcată de un tremur și de un singur țipăt ascuțit, totul era încheiat și terminat. În cel mai bun caz, bărbatul mai primea câteva momente ca să-și încheie treaba cum putea. După ce acesta pleca, Syed ieșea din umbră și îi lua capul în mâini și îi șoptea vorbe dulci.

Era straniu că aceste momente aveau pentru ea o însemnătate mai mare decât actul sexual în sine. Acesta nu reprezenta decât o modalitate de descătușare, decât o variațiune a masajelor senzuale pe care i le făcea Banno, nu era cu mult mai satisfăcător decât starea pe care și-o putea induce cu propriile mâini. Actul era lipsit de nevoia chinuitoare de dinainte și de după – plăcerile care rămâneau –, despre care Catherine avea să afle în anii următori că erau principalele recompense ale pasiunii adevărate.

Turma de bărbați era aleasă, pregătită, recompensată și monitorizată de către servitorii loiali ai lui Syed. Credincios principiilor sale, Syed era extrem de generos cu servitorii săi; aceștia, la rândul lor, știau să fie discreți și să păstreze tăcerea atunci când erau luați la întrebări. Astfel, stăpânul era la adăpost de bârfele răutăcioase.

Pe Catherine n-o interesau lucrurile astea.

De-a lungul anilor, învățase să se bucure de viață fără să o mai preocupe ce gândeau alții despre ea. Învățase de la Syed că în India trebuia să rămână oarecum distantă pentru a putea rămâne liberă și, în același timp, căpătase suficientă încredere cât să poată cutreiera singură câmpurile și pădurile, pentru a se putea bucura de peisajele și de vietățile care-i captaseră atenția, pe vremea când era o copilă, în prăvălia tatălui său. Pleca singură, de câteva ori pe săptămână, pentru a scăpa de sentimentul de claustrofobie pe care i-l dădea casa. Se aventura uneori pe câte-un câmp de grâu copt și mergea kilometri întregi, atingând cu vârfurile degetelor spicele

ascuțite; câteodată stătea ore întregi pe malul Bangangei și arunca cu pietricele în apa unduitoare; și, câteodată, stătea sub smochinul mare de lângă vechiul templu Devi, ascultând imnurile fără de sfârșit care se auzeau dinăuntru.

Ținutul s-a umplut de povești despre excentricitatea ei, despre puterile ei secrete, despre vrăjile ei.

Ei nu-i păsa. De-al lungul anilor, fusese îngrozită de ce auzise că făceau membrii familiei regale. Ce făceau ea și cu Syed nici nu se compara cu ce făcuseră ei.

În Jagdevpur, viețile conducătorilor stăteau sub semnul goanei după distracții frivole. În bucătăria *nawab*-ului erau cincizeci și doi de bucătari și fiecare dintre aceștia era specialist în prepararea unui singur fel de mâncare. Zilnic, fiecare bucătar trebuia să gătească ceea ce știa el mai bine. *Nawab*-ul ciugulea puțin din mâncare, iar ceea ce rămânea era trimis la palatul câinilor, dotat cu aer condiționat; aceștia își primeau porțiile din vase de ceramică de calitate.

Fiecare câine avea câte un îngrijitor personal, ale cărui viață și muncă ar fi fost puse în mare pericol dacă se întâmpla ceva rău cu animalul. Atunci când Gulbadan (dogul german preferat al *nawab*-ului) a murit înainte de vreme, îngrijitorul acestuia, Imtiaz, a fost biciuit în public până când pielea de pe spate ajunsese să-i atârne în cârlionți însângerați; iar Gulbadan a avut parte de o înmormântare cu onoruri, au fost sacrificați unsprezece cocoși albi, iar

soldați împopoțonați cu panglici aurite și cu șnururi roșii au mărșăluit în sus și-n jos în timp ce coșciugul din lemn de tec lustruit era coborât în mormânt.

Nawab-ul era înnebunit după câinii lui și, în fiecare noapte, lua câte unul să doarmă cu el în pat.

A scris în cartea lui: „Ceea ce poate să facă un câine un om nu va putea niciodată să facă."

Generații întregi de elevi au fost puși în încurcătură de afirmația asta.

Haremul era la fel ca și palatul câinilor, găseai acolo tot felul de exemplare și doar ceva mai mult pluș. Prima dată când a intrat acolo, Catherine a rămas mută de uimire când a văzut câte femei frumoase erau înghesuite acolo – mai mult de o sută. „Niciun bărbat", s-a gândit ea, „n-are dreptul la atât de multe." S-au adunat ciorchine în jurul ei, cu pielea strălucind de uleiuri parfumate, cu urechile, nasurile și degetele sclipind de rubine și diamante, cu trupurile învești mântate în mătăsuri și brocart. Dar ochii le erau goi; nici măcar nu erau cu adevărat curioase în legătură cu ea. Syed spunea că asta era din cauză că ele știau că, oricât de multe lucruri ar fi aflat despre lumea de afară, asta tot n-avea să le ajute să-și schimbe soarta.

Spiritele le fuseseră schilodite de excesele care le înconjurau. Unele dintre ele nu mai fuseseră folosite de *nawab* de ani buni. Trebuiau să se satisfacă singure, între pereții auriți ai haremului.

Nawab-ul avea un WC care fusese făcut de comandă pentru el, cu perniță la spate și îndeajuns de

mare cât să-i poată susține coapsele cărnoase. Se afla pe o platformă mare, într-o încăpere spațioasă, iar ca să ajungi la el trebuia să urci douăsprezece trepte largi. La stânga lui se afla o masă cu blatul din marmură, pe care erau așezate farfurii și pahare. La dreapta erau cinci scaune, cu măsuțe de scris atașate, pe care se așezau oficialii. *Nawab*-ul petrecea ore bune pe WC-ul lui, luptându-se cu constipația, întâlnindu-se cu solicitanții și cu reclamanții care stăteau la coadă pe treptele largi, cu mâinile împreunate în rugăciune. Treburile statului erau rezolvate în sunet de ghiorțăieli și pârțuri.

Excesele *nawab*-ului îți tăiau răsuflarea. Avea patru palate luxoase, pline cu mobilă franțuzească, cu covoare de Aubusson și cu tablouri rare – portrete și peisaje – care atârnaseră până nu de mult în cele mai de vază saloane franțuzești. Băile erau mari ca niște dormitoare și dormitoarele erau mari ca niște săli de bal și sălile de bal erau mari ca niște terenuri de polo. În garajul regal torceau șase Rolls-Royce-uri făcute de comandă, pe care Catherine le-a văzut trecând pe lângă ea, dar în care nu s-a urcat niciodată. În grajduri mișunau o sută de cai arabi.

În palatul în care *nawab*-ul își avea reședința se afla trezoreria acestuia – pe care Catherine n-o văzuse decât o dată – și care era plină de bijuterii: lingouri de aur, gulere și coliere incrustate cu perle și diamante, platoșe de aur, inele cu diamante cât o piatră de mari, cufere cu monede de argint. Într-o ramă lustruită și armată se afla o coroniță neprețuită,

făcută din smaralde și împodobită cu perle și diamante, despre care familia spunea că le fusese dăruită strămoșilor lor de către împăratul Shahjahan, în semn de recunoștință pentru faptul că ajutaseră la construcția Taj Mahal-ului.

Seyd spunea că, în Jagdevpur, taxa pe produse varia între cincizeci și șaptezeci și cinci la sută. Taxele erau colectate de profesioniști brutali, care nu știau ce era aceea compasiunea. Cei mai mulți agricultori erau fericiți dacă într-un an reușeau să-și păstreze pământurile, să încropească două mese pe zi și să-și salveze cele câteva vite de la moartea prin înfometare.

Tot pământul din Jagdevpur aparținea familiei regale.

Țăranii nu făceau decât să-l cultive pentru aceasta.

Syed spunea că tatăl lui stătea câteodată gol în trezorerie, împopoțonat cu toate bijuteriile, cu coroniță, cu platoșa, cu cerceii, cu colierele și că le chema apoi pe femeile din harem să treacă pe lângă el și să fie uimite. Visul lui era să poată face asta și să aibă și o erecție în același timp – după cum auzise că putea să facă maharajahul Patialei. Însă el era atât de stors și de sătul, încât toată lumea știa că nici în cele mai bune momente ale lui nu reușea să i se întărească.

O duzină de medici, de vraci și de alchimiști – plătiți pe banii statului – stăteau cât era ziua de lungă să amestece și să combine ierburi și poțiuni, în încercarea de a afla secretul erecției. Neputința

regală era o problemă serioasă. Toți acești cercetători de doi bani s-au nenorocit unii pe alții cu licorile lor. Și-au făcut găuri în stomac, le-au apărut abcese și tumori, le-a căzut părul, au orbit parțial, și-au distrus măruntaiele, le-au putezit organele genitale și unii chiar au înnebunit.

Mottoul lor era: *Nawab ka loda banayange hatoda.* Falusul *nawab*-ului are să fie tare ca o coadă de ciocan.

Dacă *nawab*-ul era un pierde-vară, fiul lui cel mic, moștenitorul, fratele lui Syed, Zafar, era distrugător. Era plăpând – după ani întregi în care membrii aceleiași familii se cuplaseră între ei, apăruseră progenituri retardate – și avea tendința de a-și folosi puterea la modul distructiv. Brațul stâng îi era afectat de poliomielită – umbla cu el așa, bălăbănindu-i-se –, iar pe dreptul și-l folosea numai ca să lovească sau să pocnească pe cineva.

Iritat de comportamentul lui Syed, *nawab*-ul nu-l lăsase pe Zafar să se chinuiască prea tare cu învățătura. În incinta palatului, făcea lecții cu învățați cărora la rândul lor le fuseseră ținute lecții de către *nawab*, acesta poruncindu-le să nu insiste prea mult pe literatură și estetică și filosofie. Artele liberale pot funcționa ca niște torpile împotriva autocrației – îi pot străpunge carcasa cu ideile umaniste și egalitariste și pot scufunda măreața noțiune a dreptului divin de a guverna.

În orice caz, eșecul fratelui său mai mare de a-și însuși fudulia caracteristică unui conducător îl

marcase pe Zafar. Dorea să-i poată face pe plac tatălui său; dorea să-și poată face sieși pe plac. Încă de mic copil, Zafar suferise din cauza indiferenței tatălui său și a glumelor răutăcioase pe care alții le făceau în legătură cu brațul său schilod. Îi spuneau *aadha nawab*, jumătate-de-*nawab*. La vremea respectivă, frumosul Syed fusese mândria tuturor; Zafar fusese schilodul din fundal. Această indiferență făcuse ca în el să ia naștere dorința de a fi aprobat în tot ce făcea; și adusese la suprafață un venin periculos, pe care niște părinți buni ar fi trebuit să fie în stare să-l țină îngropat.

Adus dintr-odată în centrul atenției, Zafar a devenit un tiran. A început să-și creeze armate de servitori și de bătăuși care îi erau loiali numai lui. Îi luau țigările din gură atunci când fuma, îl dezbrăcau atunci când voia să facă baie și chiar îi pregăteau femeile atunci când voia să facă sex.

Dacă lui taică-său nu i se mai scula, lui nu i se mai culca. Avea propriul harem, într-o locuință veche, care aparținuse odată unei soții de-ale tatălui său, moartă acum. Acolo organiza orgii și se întâmpla câteodată să ajungă să fie îngropat sub atâtea trupuri unse și goale, încât bătăușii lui cei loiali trebuiau să-l scoată din grămadă, ca să nu se sufoce. Era crud cu femeile care nu reușeau să-l satisfacă, chiar dacă ele nu conștientizau acest eșec. Le ardea cu țigara, le biciuia fundurile până la sânge, le arunca bătăușilor lui și, din când în când, aducea chiar armăsari din grajdurile regale – ca să le călărească și să le sfâșie coapsele.

Cu timpul, și-a făcut curaj să intre în haremul tatălui lui și să aleagă de acolo pe cine își dorea. *Nawab*-ul – luptându-se cu constipația și cu erecția – și-a pierdut interesul de a i se mai opune. Huliganii lui Zafar, costumați în uniforme negre – cunoscuți acum sub numele de *kaale kutte*, „câinii negri" – au devenit mai organizați, au stabilit ierarhii și și-au asumat anumite roluri. În comparație cu binele, cât de repede se organizează răul; cât de clare îi sunt scopurile și cu ce viteză uimitoare acționează.

Zafar nu se împerechea numai cu femeile. Îi mai plăceau și băieții tineri. Adolescenți, drăguți, fără prea mult păr – femei cu penisuri, de fapt. Era periculos să fii ales de *nawab*-ul cel pipernicit. Atunci când făcea sex cu băieții, Zafar își amintea de eșecul fratelui lui, ceea ce îl făcea să se scârbească de sine, și atunci se descărca pe băieți. La câteva minute după ce Zafar își termina treaba – slab, întotdeauna slab, cu un mormăit neașteptat –, nu puțini erau băieții care se trezeau că erau torturați și umiliți. Unii erau chinuiți cu pisăloage înmuiate în ardei iute, alții erau obligați să li se ofere câinilor regali; celor mai nenorocoși li se tăiau falusurile, iar bucățile erau date de mâncare la vulturi.

În cele din urmă, Zafar și cu câinii lui ajunseseră să facă atâtea nelegiuiri, încât părinții au învățat să-și ascundă fiicele drăguțe – sau fiii drăguți – de ochii lumii, iar femeile măritate, dacă li se părea numai că zăresc o umbră neagră, se înveleau în *burqa*[1].

[1] Veșmânt purtat de femeile care aparțin de anumite tradiții islamice, cu scopul de a-și acoperi întregul corp (n. tr.).

În cartea lui, *nawab*-ul a scris: „Bărbatul care are o soție drăguță și nu are o pușcă, trebuie s-o învețe să stea culcată pe burtă la el în casă."

Pe vremea lui Zafar, sute de oameni nevinovați au fost înghițiți de mormintele comune. Locotenent-colonelul Sean Brosnan a așteptat vreme îndelungată până să ia vreo măsură, asta pentru că Zafar se purta bine cu el și cu superiorii lui. Odată, în cinstea guvernatorului Provinciilor Unite și a oaspeților acestuia de la Londra, a organizat o vânătoare de tigri în Terai; a mânat o armată de elefanți și de localnici din Jagdevpur în pădure, ca să scoată tigrii de acolo cu bătăi de tobă. La sfârșitul zilei, grâul de pe câmpurile din apropiere de Kashipur era culcat la pământ, iar de jur împrejur stăteau localnicii care bătuseră tobele, epuizați; în centru zăceau nouă feline magnifice, cu ochii ca de sticlă, aliniate precum niște pești scoși din apă.

Altă dată, nepoatele guvernatorului din Punjab doriseră să ia parte la o vânătoare de potârnichi. Problema era că, la vremea respectivă, nu prea se găseau potârnichi în zonă. Câinii negri au intrat în acțiune și au curățat piețele de păsări din Delhi și Luckow. În scurt timp, cutii mari din lemn, pline cu păsări, au început să sosească în micuța gară din Jagdevpur. Au făcut astfel rost de câteva mii de păsări și, săptămâni la rândul, cântecul lor metalic a umplut orașul. Nepoatele cele gingașe și câinii negri le-au împușcat pe toate în doar trei zile.

Orașul s-a cufundat iarăși în tăcere.

Într-o lume nebună, chiar și masacrele pot fi metode de relaxare.

Brosnan păstra tăcerea și din alte motive. Nu era el înnebunit după sex, așa că Zafar nu-l putea ademeni cu băieții și fetele din haremul lui. Avea însă o obsesie secretă, pentru care ar fi făcut tot felul de compromisuri. Era un sultan al onanismului și un iubitor de artă. Aceste două pasiuni ale lui se îmbinau perfect în miniaturile indiene vechi, cu subiecte erotice. Din școlile Mughal, Kangra, Rajput și cea Est-indiană. Printre preferatele lui se numără „Poziția bunătății fără de margini", o miniatură locală de la școala Mughal, datând de pe la 1775; aceasta prezenta un bărbat așezat, al cărui vârf putea fi văzut cum de-abia atingea fundulețul bosumflat al iubitei lui. Altă favorită era „Poziția elefantului blând", de la școala Kangra – băiatul cu turban, îngenuncheat, intra în iubita lui pe la spate, deschizând-o ca pe o floare chiar sub mugurele negru al anusului.

Dar cele mai prețuite posesiuni ale lui erau: „Cireada de vaci", o miniatură Rajasthani, în care mustăciosul Lothario stă întins pe spate și le ațâță pe cele patru femei aflate în cele patru colțuri ale patului cu cele patru membre ale lui – degetele de la picioare și de la mâini fiind strânse bine unele într-altele –, asta în timp ce o a cincea femeie stă așezată pe organul lui cel gros; cealaltă îl prezenta pe împăratul Jahangir la el în budoar, cu o mână pe capul ghepardului lui domesticit și cu cealaltă mână pe capul concubinei, a cărei față este îngropată în poala lui. „După-amiaza răcnetului regal."

Zafar șterpelea cu regularitate miniaturile – a căror adevărată valoare puțini o înțelegeau – din minunata colecție a Jagdevpur-ului și i le trimitea acestuia.

Brosnan le ascundea cu grijă și se masturba periodic, uitându-se la ele.

S-au întâmplat însă două lucruri care au pus capăt acestei situații. Două lucruri care aveau, în cele din urmă, să taie legăturile dintre Catherine și Jagdevpur. Primul lucru care s-a întâmplat a fost că Zafar a luat-o razna, amețit de vinul puterii. El și cu câinii lui negri au început să facă ziua tot ceea ce, până la momentul respectiv, nu făcuseră decât noaptea. Miresele erau răpite în ziua nunții; negustorilor le erau confiscate mărfurile, fără niciun motiv; fără a fi fost anunțați în prealabil, țăranii erau strânși să participe la vânători sau să facă muncă de zidari; *nawab*-ul era criticat în public; și oricui ar fi încercat să protesteze i se tăia limba sau gâtul, sau membrele.

Câinii negri știau cu toții să folosească la perfecție *Jagdevpuriul*, briceagul local: *chaumaars*, cuțitari meseriași, cărora nu le lua mai mult de o clipită să tragă cuțitul din teacă, să scoată lama și să taie artera perfectă – pentru a provoca moartea sau doar schilodirea.

Brosnan a fost nevoit să ia măsuri, în numele Imperiului. Un asemenea comportament nu se mai putea ascunde în spatele miniaturilor, oricât ar fi fost ele de valoroase. L-a chemat pe Zafar într-o vizită oficială, iar acesta a fost de acord s-o lase mai moale. A început să folosească cloroformul.

Nawab-ul cel tânăr și nebun a fost încântat de descoperirea lichidului incolor, cu miros letal. A adus borcane uriașe, de la farmaciștii din Delhi, și le-a depozitat în palat. Moartea a început să țină cont de bunele maniere: era distribuită cu politețe, împreună cu o batistă. Oamenii dispăreau fără să poarte pe trup semne de violență, care ar fi putut da de gol pe cineva anume. Uimiți de ceea ce li se întâmpla, oamenii de rând au numit acest lichid *kaale kutte ki bu*, „duhoarea câinelui negru".

Al doilea lucru care s-a întâmplat avea legătură cu primul. Syed a început să strângă în jurul lui oameni care erau împotriva guvernării de atunci. Timp de mai bine de zece ani, Catherine îl văzuse pe Syed ca pe un binefăcător generos al poporului lui, și nicidecum ca pe un lider, ca pe o sursă de inspirație. Însă acum, oamenii care începuseră să se strângă la el acasă nu aveau de-a face cu sexul sau cu micile favoruri, ci cu problemele de stat.

Erau acolo ca să-l convingă pe Syed să-i conducă în lupta împotriva regimului de teroare instaurat de Zafar. Despre decența și viziunile progresiste ale lui Syed se știa deja totul – nu era nimeni mai potrivit care să-i scoată din această noapte infernală. Syed a simțit un fior: acesta era cel mai important moment din existența lui. A început să scrie scrisori, adresate viceregelui din Calcutta și Biroului care se ocupa de problema Indiei, din Londra. I se părea logic să se folosească de dușmanul de la distanță, ca să-l elimine pe cel de aproape.

Însă rebelii vor acțiune, nu epistole.

Vor uniforme, organizare, ierarhii, bătălie.

Zi de zi, Syed a discutat pe îndelete despre această problemă cu Catherine. Ea nu i-a putut da un sfat clar. Era scârbită de tot ceea ce însemna familia regală din Jagdevpur și ar fi făcut aproape orice ca să-i scape pe oameni de ei, însă nu credea că Syed era omul potrivit pentru această treabă murdară. El era un savant, nu un gunoier; un idealist, nu un luptător; o călăuză, nu un general.

Cel mai bine ar fi fost ca Syed să continue să-și ajute poporul tot așa cum o făcuse și până atunci: întâlnindu-se cu reclamanții și cu solicitanții de patru ori pe săptămână, în curtea lui interioară, dându-le o mână de ajutor ca să-și rezolve problemele. El asculta cu atenție chiar și cele mai plictisitoare povești, iar de sfatul lui se ținea întotdeauna cont. Relația lui cu oamenii nu avea absolut nimic fals în ea, nimic care să nu fi izvorât din cel mai pur altruism. Și era extraordinar de generos atunci când venea vorba de bani – de parcă ar fi știut că avea să moară a doua zi de dimineață.

Catherine îl iubea mai mult ca niciodată atunci când îl vedea în curtea interioară, împărțindu-le oamenilor din înțelepciunea și din banii lui, cu aerul unui maestru sufist.

Acest bărbat care vorbea cu atâta pasiune era bărbatul de care se îndrăgostise ea în cafenelele din Paris, cu atâta timp în urmă.

Însă acum se temea pentru el, văzându-l în această nouă și periculoasă postură. Se temea că

odată ce lucrurile aveau să fie puse în mișcare, avea să fie trădat nu numai de dușman – fratele lui –, ci și de susținători. Când lua parte la întâlnirile din timpul nopții, îi vedea pe bărbații cu ochi aprinși cum vorbeau, dar mai vedea și bricegele cu care erau înarmați.

Însă mai știa și că Syed, dacă nu acționa acum, avea să fie măcinat de regrete pentru tot restul vieții. A continuat să-l sfătuiască și să-l sprijine, lăsându-l pe el să aleagă calea pe care o considera a fi cea dreaptă. Dar Syed voia să-și împlinească destinul. Voia s-o audă pe Catherine spunându-i să profite de fiecare ocazie. Când ea nu a făcut asta, el a început, pentru prima dată în viața lui, să umble pe la tot felul de ghicitori, pe la cercetători și învățați. Toți i-au spus că sosise clipa lui – că, în scurt timp, viitorul Jagdevpur-ului avea să fie determinat de acțiunile lui. Și-au întărit afirmațiile observând poziția constelațiilor, împărțind numere, citindu-i în palmă, interpretându-i visele.

Syed a acționat. A convocat un consiliu de război. Susținătorii lui au ales să poarte uniforme albe; iar ca armă oficială a grupării lor au ales secera cu mâner scurt. Uniforma simboliza puritatea; arma, pe țărani.

Crezul lor era următorul: Dumnezeu înaintea *nawab*-ului.

Oamenii înaintea câinilor.

Albul înaintea negrului.

Secera înaintea briceagului.

Moartea înaintea umilinței.

Ținând cont de situația specială a liderului lor, nu s-au aventurat să abordeze probleme mai spinoase, precum diferențele dintre săraci și bogați, dintre homosexuali și heterosexuali. La fel cum se întâmplă cu toți bărbații cărora li se dă să poarte o uniformă și să țină o armă în mână, le-a crescut și lor nivelul andrenalinei. Au creat un limbaj codificat, în care cel de-al treilea cuvânt din fiecare propoziție era cuvântul-cheie. Aveau și un salut secret, se atingeau pe nas: asta însemna că mai degrabă și-ar fi tăiat nasul decât să-și trădeze camarazii.

Încercând să-și îndeplinească îndatorirea de bărbați, au început să se poarte ca niște puștani.

Catherine era speriată. Chiar și lui Syed părea să-i placă situația asta.

S-a retras în bibliotecă și a început să citească. În cea mai mare parte a casei avea loc un permanent du-te-vino. Bărbați în alb veneau la orice oră din zi și din noapte. Syed era mereu în ședințe, discutând despre diverse operațiuni și despre tehnici de transport și aprovizionare. Între analiza cărților și a ideilor și încercarea de a ghici motivele care alimentează comportamentul oamenilor adevărați se cască o prăpastie imensă. Syed nu era pregătit pentru a o traversa. În încercarea de a-i înțelege pe oamenii de rând, elitele cinstite sunt într-o mai mare măsură supuse greșelii decât elitele corupte. Pentru că instinctele animalice sunt universale, mai ușor de priceput.

Oamenii din jurul lui Syed, profitând de protecția acestuia, au început să se ocupe de propriile probleme: să-și rezolve disputele legate de proprietatea personală, să-i terorizeze pe negustori ca să obțină de la ei taxe de protecție, să strângă grâne de la țărani, să oblige băieții să facă munca pe care ei ar fi trebuit s-o facă și, câteodată, să viziteze bordelurile pentru câte o partidă de sex pe gratis.

În scurt timp, Jagdevpur-ul a mai căpătat un motiv de teamă: *safed kutte*, „câinii albi".

Ambele haite – a lui Syed și a lui Zafar – au ocupat străzile, viroagele, cartierele, templele și moscheile, câmpurile și grădinile, școlile și facultățile și și-au declarat război unii altora.

Stând pe oala lui, ascultându-și mațele cum ghiorțăiau, *nawab*-ul a scris în cartea lui: „Prinși între alb și negru, cu toții trebuie să luptăm pentru a afla un echilibru al vieții."

Câteva luni mai târziu, totul s-a sfârșit prost. Pentru toți cei implicați. Dar mai ales pentru Syed. Iar deznodământul a fost grăbit de o farsă sângeroasă. După câteva ciocniri între câinii albi și negri, soldate cu ceva tăieturi și răni de cuțit, forțele lui Syed s-au hotărât să se aventureze în spatele liniilor inamice pentru un atac-surpriză. Au ales să-l lovească pe dușman acolo unde-l durea mai tare, fără să-și pună în pericol propriile vieți. Într-o noapte fără lună, un roi de șaizeci de costume albe, purtând câte o seceră în mâna dreaptă și câte un cotlet de oaie în cea stângă, s-a năpustit în palatul

dotat cu aer condiționat în care se aflau câinii *nawab*-ului.

Ce a urmat a fost un adevărat talmeș-balmeș, în care nu se mai distingeau decât secerile unduitoare și dinții care săreau.

Războinicii albi au fost mușcați de pulpe, de brațe, de fund, de testicule. Mungeri Lal, cizmarul cel pipernicit, a fost văzut călărind nebunește pe un Saint Bernard pe care tot încerca să-l taie cu secera. Irfan, croitorul cel slab ca un țâr, a început să se învârtă ca un titirez împreună cu dobermanul care parcă se lipise de penisul lui. Bhola, măturătorul care se apropia de cincizeci de ani, a fost înfrânt de o familie de șoricari gălăgioși care s-au înfipt în picioarele lui ca niște lipitori, asta în timp ce el blestema și lovea și-și flutura secera.

Când carnagiul a luat sfârșit, două ore mai târziu – între timp avusese loc un contraatac al gărzii de incompetenți ai *nawab*-ului – patru câini albi și o sută nouă animale erau moarte. Labradori, ogari afgani, șoricari, retrieveri, cockeri spanioli, dalmațieni, pomeraniani, dogi-germani, câini din rasa Beagle și Apsos, dobermani, boxeri, buldogi, terieri – cu toții zăceau sfârtecați pe podeaua de marmură, cu dinții încă înfipți în bucățile de carne pe care le aveau în gură. Zeci de alte animale sângerau, rănite, pe lângă coloanele corintiene, schelălăind de durere.

Bravii soldați s-au topit în noapte, cu hainele sfâșiate, șchiopătând și sprijinindu-se unii de alții, gemând de durere și râzând cu poftă.

Nawab-ul a înnebunit de durere.

Viceregele l-a dat pe Brosnan afară cu un șut în fund, iar durerea provocată de această lovitură n-ar fi putut fi alinată de nicio poziție de-a țestoasei zburătoare din miniaturile școlii Mughal.

După câteva zile, el a fost înlocuit de colonelul James Boycott, originar din Yorkshire. Boycott era un om dur, aspru, care nu prea era interesat de artă sau de onanism. S-a aliat cu *nawab*-ul împotriva celor doi fii ai acestuia.

Gașca de câini negri a fost spartă. Cei trei oameni-cheie ai lui Zafar au fost trimiși în exil și amenințați că dacă aveau să fie vreodată zăriți prin Jagdevpur, aveau să fie condamnați la moarte. Zafar și-a pierdut statutul de magistrat; și la fel și pe cel de comandant al jalnicei forțe de poliție și al și mai jalnicei armate. Nu mai avea voie nici să supravegheze colectarea taxelor. I s-a dat voie să-și păstreze haremul și i s-a recomandat să-și petreacă timpul acolo.

Soarta lui Syed a fost mai crudă. El a fost pus sub arest la domiciliu. Nu avea voie să primească decât anumiți vizitatori; au fost date ordine să nu i se permită sub nicio formă să-și părăsească regatul. Cu toții se temeau de cuvintele lui aprige, de forța lui morală, de capacitatea pe care o avea de a atrage atenția asupra Jagdevpur-ului. I s-a permis să-și păstreze servitorii, dar, din moment ce nu mai avea o viață publică, a început să primească doar un sfert din suma pe care o primise până în acel moment.

Boycott avea ceva împotriva nativilor cu pretenții de intelectuali. Îl ura pe Syed pentru că era rafinat și homosexual. Se bucura la gândul că avea să-i înăbușe aceste porniri. Pe câinii albi i-a vânat cu răutate. Douăzeci dintre aceia care luaseră parte la masacrul de la palat au fost scoși de prin ascunzători și dați în judecată – rănile proaspete i-au dat de gol. Cinci dintre ei au fost spânzurați, iar ceilalți au fost condamnați la închisoare pe viață. Bătrânul Maqbool a povestit că Umaid, încercând să obțină grațierea, a țipat numele lui Syed atunci când i-au tras gluga neagră și groasă pe cap.

Când a venit să-l vadă pe Syed, Boycott nici măcar nu s-a uitat la Catherine – nu era decât un gunoi alb, căsătorită cu un gunoi maro. I-a vorbit acestuia cum îi vorbește un stăpân unui sclav. Syed n-a spus nimic, l-a privit doar în ochi.

Însă prințul-savant era distrus.

S-a retras în birou. Stătea acolo cât era ziua de lungă, uitându-se pe fereastră la frangipaniul[1] cu frunze mari, citind doar rareori, scriind doar câteodată. Câțiva dintre vechii lui iubiți încă mai aveau voie să intre la el, însă trupul lui devenise frigid, nu-și mai dorea contactul sexual. Părea, din punct de vedere fizic, să se retragă în el, să se micșoreze. Cea mai mare plăcere a vieții lor, discuțiile pe care le purtau, s-a stins. De-abia dacă mai scotea un cuvânt. Stăteau amândoi acolo, înconjurați de cărți,

[1] Arbust care se dezvoltă în zonele tropicale și subtropicale și care produce flori a căror culoare variază de la galben la roz (n. tr.).

așteptând ca ziua să se sfârșească, ca lămpile să se aprindă, ca tăcerile să se adune.

Cam pe atunci a descoperit Catherine terapia jurnalului. De-a lungul anilor, îl văzuse pe Syed cum scria cu regularitate în caietele mari, cu coperte de piele cafenie, însă nu fusese niciodată curioasă să afle ce anume îl motiva să facă acest lucru. Acum – la ani și ani distanță de copilăria ei din Chicago, împotmolită la marginea istoriei, fără niciun plan pentru prezent sau pentru viitor –, a început să simtă nevoia de a încerca să înțeleagă ce se întâmpla cu viața ei. Lui Syed i-a cerut caiete și sfaturi.

Syed i-a spus: „Scrie fără frică și fără înfloriturі. Nu ascunde nimic. Și să nu te îngrijoreze felul în care scrii. Scrie cu conștiința faptului că ceea ce scrii tu nu este literatură, ci materie primă pentru literatură. Într-o bună zi, cineva ar putea face literatură din ceea ce scrii tu acum."

A luat un caiet din dulap, a ocupat masa din anticamera biroului și a început să rememoreze întâmplările ce-i marcaseră viața, încă de la începuturile acesteia. Într-un mod miraculos, această activitate i-a captat întreaga atenție, mai mult decât și-ar fi imaginat ea că era posibil. S-a trezit că nu era moment din zi în care să nu-și dorească să se așeze la masa de scris; își rememora viața la modul prolific, fapt ce a adus cu sine o pace stranie, cuvinte ce dădeau vieții ei substanța care până în acel moment îi lipsise.

Dar această situație nu putea dura la nesfârșit. Cuvintele nu pot ține locul vieții pentru prea mult timp. Cu timpul, jurnalul a devenit ceea ce trebuia

să fie de la început – un terapeut cu jumătate de normă –, iar golurile din viața ei au revenit în prim-plan, cerând să fie umplute.

Cam pe atunci a venit la casa lor un bărbat care a cerut să fie primit în audiență.

Un bărbat ce avea să le schimbe viețile din nou. Pentru ultima dată.

Boycott a anulat recepțiile oficiale pe care Syed le organiza de patru ori pe săptămână în curtea interioară, însă i-a dat voie să primească câte un vizitator, dacă era controlat în prealabil de către gărzile *nawab*-ului. Era ora șapte seara, însă căldura lunii iunie încă mai pulsa în valuri groase, iar câmpiile Indiei – cu oameni și vite și plante – zăceau toropite de arșiță, cu aerul înecăcios. De săptămâni întregi, Jagdevpur-ul zăcea acoperit de o pânză de praf și chiar și păsările – vrăbiile, graurii, ciorile, papagalii – ciripeau mai puțin, în zorii zilei sau chiar înainte să se lase întunericul. La țară, dacă te aventurai pe potecile prăfuite, vedeai scheletele vitelor împrăștiate pe câmpurile crăpate de soare și vulturii sumbri care mai ciuguleau de pe oase.

Țăranii – și toți cei care lucrau în aer liber – se trezeau la patru dimineața, iar la opt intrau înapoi în colibe. Cei care trebuiau să călătorească stăteau ziua la umbră și noaptea porneau la drum. Precum un singur ochi uriaș, un milion de oameni scrutau orizontul, dorindu-și să-l vadă întunecându-se.

În fiecare zi, meteorologii *nawab*-ului își dădeau cu părerea despre momentul în care avea să înceapă

perioada ploioasă și, tot în fiecare zi, greșeau. Însă, mulțumită lui Boycott, *nawab*-ul era liniștit. Scăpase de ambii fii; la palatul câinilor începuseră să sosească cuști din lemn și sârmă, în care se aflau căței; iar cercetătorii de la laboratotul pentru stimularea libidoului îl înștiințaseră că ar fi descoperit un praf albastru care putea să facă organul să se întărească precum piatra. Pe lista efectelor secundare se aflau, aparent, dureri de cap, nas înfundat și vedere încețoșată, însă medicii sperau să rezolve aceste probleme în scurt timp. Așa că *nawab*-ul se lăfăia într-o piscină presărată cu petale de trandafiri – un hipopotam răgușit care se îndopa cu șerbet de *khus*, se gândea la următorul aforism pe care avea să-l producă și visa la praful albastru ce avea să-i redea poziția ce i se cuvenea de drept.

Zafar zăcea și el gol, într-o altă piscină parfumată (în haremul lui din vechea locuință), bucurându-se de orgasme regulate din partea frumoaselor lui concubine. Dar acum, acestea nu-l mai mulțumeau. Doar o înălțare artificială și o eliberare goală. Fără fiorul puterii, nimic nu-i mai plăcea. El fusese născut să conducă, să dea ordine, să-i domine pe alții. Fusese născut ca să țină viețile altor mii de oameni în mâna lui. Fusese născut ca să citească frica în ochii oamenilor; viața lui avea sens numai datorită acestei frici și a puterii cu care ea îl învestea. Acum nu-i mai rămăseseră decât plăcerile goale pe care i le puteau oferi femeile de la palat – haine, bijuterii, servitori, un lux golit de substrat și orgasme lipsite de farmec.

Zafar ardea de dorința de a fi liber. În timpul zilei mesteca opiu și intra în crize de turbare, năpustindu-se asupra oricui s-ar fi întâmplat să-i iasă în cale. Ar fi vrut să le sucească gâturile lui Syed și târfei lui albe. Cretinul cel prost – care nu-și putuse coordona ideile sau acțiunile – se distrusese atât pe sine, cât și pe Zafar. Din cauza lui erau amândoi prizonieri, în propriul lor regat. Cât era ziua de lungă, se gândea cum ar fi putut face să scape de el. Numai moartea lui Syed i-ar fi putut permite să fie eliberat și să preia din nou puterea.

De la spionii lui a aflat că Syed era doar trist, nimic mai mult. Poți să mori și de tristețe, dar durează totuși prea mult; iar Zafar era un om nerăbdător.

Catherine și Syed stăteau pe veranda acoperită, când ciolănosul Ram Aasre – care se căsătorise cu Banno și se angajase apoi ca servitor în casă – l-a anunțat pe solicitant. Ventilatorul vâjâia ușor, trimițând valuri de aer fierbinte peste pielea umedă. *Qisqalis*-ul pe care Catherine îl plantase cu șapte ani în urmă acoperea acum întreaga plasă de sârmă, blocându-le vederea intrușilor. În acel moment era plin de flori mici și rozalii. În grădina din față, gulmoharii se grăbeau să-și lepede florile de un roșu-aprins. Tolănit într-un fotoliu de răchită, ținând în poală un exemplar pe care nu-l citise din *Madame Bovary*, Syed a avut impulsul de a-i face lui Maqbool semn să plece; a simțit însă obișnuita împunsătură a conștiinței și a încuviințat din cap.

Bărbatul care a venit era înalt și bine-făcut și avea o față mare și frumoasă. Avea mustăți mari, stufoase și cu vârfurile întoarse în sus, iar buzele îi erau neobișnuit de groase și de cărnoase. Când s-a plecat în fața lui Syed, a făcut-o cu demnitate. Numele lui era Gaj Singh. Voia să-i fie dată permisiunea de a vorbi fără teamă și cu încredere.

Mai mulți ani la rând, Gaj Singh lucrase în bucătăria regală. Specialitatea lui era *Pudinakormaae-Dilbahaar*, carne de oaie bine bătută, frecată cu mirodenii tradiționale și stropită cu sirop de mentă. *Nawab*-ului nu-i plăcea și, din ce spunea Gaj Singh, nu gustase din ea decât o dată în cei patru ani cât el o gătise zilnic. Dar se părea că dobermanii erau înnebuniți după ea, iar când el era în concediu, câinii mai că intrau în greva foamei.

Gaj Singh a spus că, în urmă cu patru luni, fusese transferat la bucătăria palatului lui Zafar. Și acolo auzise lucruri rele. Stând drept, cu mâinile încrucișate în față, uitându-se la Syed, dar nu în ochii lui, vorbind cu un amestec reușit de respect și demnitate, Gaj Singh a zis că plăcerea nu era rea, luxul nu era rău, alcoolul nu era rău – zeii făcuseră toate acestea ca să-l ajute pe om să ajungă la zei. Însă pizma era rea, lăcomia era rea, gelozia era rea, crima era rea – acestea îi transformau chiar și pe zei în oameni.

În zilele pe care le petrecuse el în palatul lui *aadhe nawab*, al lui Zafar, auzise umbrele șușotind despre un singur lucru. Cum să scape de Syed în liniște, fără să iște vreo suspiciune. Și împreună cu el – și atunci i-a aruncat lui Catherine o privire

piezișă, plină de bunătate –, și împreună cu el și de *angrez bibi*, de *memsahib* cea albă.

Syed stătea nemișcat, ca și cum n-ar fi auzit nimic. Afară, soarele cel violent a murit în cele din urmă și veranda s-a scufundat în întuneric. Maqbool și Ram Aasre au venit purtând amândoi câte două lămpi. Aveau mâinile ca niște labe de tigru.

Gaj Singh a spus că fuseseră puse la cale multe comploturi. Înălțimea Sa trebuia să se întâlnească cu băgare de seamă și să mănânce cu grijă. Fiecare vizitator ar trebui controlat pe îndelete, înainte de a fi adus la el; fiecare bucățică de mâncare ar trebui gustată de altcineva, înainte de a fi gustată de el. Patul lui ar trebui răscolit în fiecare noapte, în căutare de lighioane; iar ușile și ferestrele din camera lui ar trebui să stea zăvorâte, zi și noapte.

De fapt, cel mai bine ar fi fost dacă Înălțimea Sa ar fi plecat cât mai repede din Jagdevpur.

Syed a continuat să se uite la el, fără să vorbească, fără frică sau recunoștință.

Catherine a intervenit zicând: „Îți suntem profund recunoscători, dar de ce ai ales să faci asta? Dacă ar afla, *chotta nawab* ți-ar jupui pielea de pe fund."

Gaj Singh s-a uitat la coaja de om tolănită în fotoliu și a zis: „Familia mea și cu mine îi datorăm adevăratului *nawab* viețile noastre. La munte se spune că atunci când începi să-ți uiți datoriile, zeii se pregătesc să te omoare."

Se părea că, în urmă cu ceva ani, fratele mai mare al lui Gaj Singh luase parte la întâlnirile din curtea interioară a lui Syed și îi făcuse acestuia o

cerere disperată. O groaznică furtună cu grindină le distrusese recoltele și le omorâse vitele – familia murea de foame. Și chiar dacă omul nu era din Jagdevpur, Syed îi dăduse bani și îi aranjase o întâlnire la poliție. După un an, fratele îl adusese pe Gaj Singh la el și-i găsise un loc la bucătăria regală, unde putea găti *Pudinakorma-ae-Dilbahaar*, pe care *nawab*-ul o ura și pe care dobermanii o iubeau.

Catherine a întrebat: „Și de unde știm că putem avea încredere în tine?"

Gaj Singh a răspuns: „Este scris pe fața mea. Și, dacă mi se va da ocazia, va fi scris și în viața mea. De acolo de unde mă trag eu, oamenii cred că zeii ne aleg și ne dau fiecăruia dintre noi câte un scop nobil de îndeplinit. Eu nu degeaba am fost trimis la bucătăria lui *chotta nawab*."

Era adevărat. Cu toate că ea fusese cea care pusese întrebarea, lui Catherine omul îi inspirase încredere încă de la început. Datorită feței lui. Largă, deschisă, cu ochii limpezi, însuflețită de demnitatea unui țăran. De-abia atunci și-a dat seama că el nu era de fapt un bărbat foarte înalt, ci că fața lui cea mare și frumoasă crea această iluzie.

Catherine l-a întrebat: „De unde vii?"

„Din Beerbhatti. La vreo o sută cincizeci de kilometri de locul ăsta. Sus, în munți. De sub Naini[1], lacul sfânt."

„Și te-ai gândit la ceva anume?"

Gaj Singh a spus: „Am o idee. Și s-ar putea să am și un plan."

---

[1] Lac în districtul Nainital, în nordul Indiei (n. tr.).

CREATORI ȘI DISTRUGĂTORI

GETHIA ERA LA DOAR CINCI KILOMETRI mai sus de Beerbhatti, iar când Catherine a văzut-o pentru prima dată, era învăluită în aburi de ceață. Trecuse mai bine de o lună de la vizita lui Gaj Singh; de atunci, Syed fusese diagnosticat cu o tuberculoză galopantă, iar Boycott și bătrânul *nawab* fuseseră rugați insistent să-l lase să fie mutat într-o zonă de munte, lucru pe care ei îl încuviințaseră.

Însă Boycott spusese clar: la primul semn că Syed ar fi pus la cale vreo revoltă, chiar și de la distanță, avea să fie adus înapoi și închis iar. Între timp, Gaj Singh își dăduse demisia de la bucătăria regală și venise să lucreze pentru Syed. Nimeni n-a aflat de această mutare – *nawab*-ul și Zafar nici măcar nu știau de existența lui. Și oricum, doar dobermanilor le plăcea *Pudinakorma-ae-Dilbahaar*.

Oamenii ca el stăteau, alături de alți servitori, la o coadă interminabilă. Unul pica mort. Următorul, vă rog.

Lucru neobișnuit, Catherine mergea călare pe un căluț de munte, iar Syed era purtat într-o lectică de lemn, cărată de patru hamali vânjoși. Aceștia se mișcau într-un ritm perfect, legănat, își unduiau șoldurile în mișcări largi și expirau cu un șuierat prin care se încurajau unii pe alții. *Haisha. Haisha. Haisha.*

Poteca de pământ era bine bătătorită, iar hamalii cu povara lor puteau ține pasul cu poneiul. Gaj Singh mergea în față, cu pasul apăsat al omului de la munte, iar în spate mai veneau hamali – aveau și doi catâri cu ei – care aduceau corturi, lenjerii, ustensile de bucătărie și provizii. Era de-abia trecut de ora prânzului și ei erau pe drum de nouă ore. Plecaseră din tabăra de la Kathgodam înainte să se lumineze de ziuă și făcuseră mai mult de o duzină de popasuri ca să se odihnească și să pună ceva în gură.

Sezonul ploios începuse cu două săptămâni în urmă și aruncase asupra muntelui un veșmânt de un verde strălucitor. Ficare pantă era acoperită cu păduri de pin și de stejar, iar sub stejari erau o groază de arbuști și tufe. Mulți copaci aveau coroanele împodobite cu plante agățătoare, care se întindeau pe sute de metri. Din când în când, mai zăreai pata de roșu a unui *jacaranda* care înflorise mai târziu, iar după ce treceai de DoGaon și Jeolikote, observai norii pufoși cum se agață de munte. Peste tot se auzeau clinchetul pârâiașelor, murmurul bogat și fericit al vieții.

Erau extraordinar de multe păsări și, la numai câteva ore după ce începuseră să urce muntele, Catherine zărise mai multe păsări decât îi fusese

dat să vadă în cei peste zece ani pe care îi petrecuse în Jagdevpur. Cea mai frumoasă era o pasăre albastră, de mărimea unui porumbel, cu o coadă lungă și minunată – de trei ori mai mare decât ea – care țopăia din copac pe potecă și înapoi. Câteodată, păsările veneau în grupuri și țipau unele la altele, însă de cele mai multe ori lucrau în perechi. Una dintre ele își chema de urgență partenerul, iar în momentul în care acesta apărea, ea își lua zborul și îl chema în altă parte. Catherine le-a botezat Păsările Sâcâitoare și numai câțiva ani mai târziu avea să afle de la Carpet *sahib* că, de fapt, ele se numeau coțofene albastre cu ciocul roșu.

Poteca începuse să urce de când plecaseră din Kathgodam și fusese largă și confortabilă, deloc abruptă. Gradul de înclinare al pantei s-a dovedit însă înșelător, pentru că, după nu foarte mult timp, s-au trezit că urcaseră foarte mult și că aerul se răcise brusc și, pe măsură ce urcau, începuse să și burnițeze puțin – chiar și aerul era parcă oarecum umed –, iar asta i-a înveselit pe toți și le-a adus zâmbetele pe fețe.

Catherine nici nu mai știa de când nu se mai simțise așa de ușoară și de fericită.

La Kathgodam, înainte să plece, Catherine se îmbrăcase cu o pereche de pantaloni cu bretele, de culoare kaki, și cu o cămașă crem, din muselină. Hainele ușoare, faptul că stătea în aer liber, sub cerul plumburiu și rece, poneiul care se foia și aștepta să fie încălecat, hamalii care se grăbeau prin întuneric

să lege și să strângă boccelele – toate astea îi creaseră o stare de fericire inocentă, pe care nu o mai resimțise de mult.

Când au început să urce și cerurile s-au deschis ca să-și verse lumina asupra munților, ea și-a dat jos pălăria și și-a lăsat liber părul care îi ajungea până la umeri. Două ore mai târziu, înainte să ajungă la DoGaon, obrajii i se îmbujoraseră. Își scosese jacheta de catifea maro și-și desfăcuse nasturele de la guler. În scurt timp, a început să fredoneze un cântecel vesel.

Mai târziu, el i-a spus că a trebuit să se străduiască să nu se uite la ea. Strălucirea pielii ei, clavicula ei goală, sânii care împungeau în muselină, coapsele învelite în pantalonii kaki – toate astea îl excitaseră. Tot mai târziu i-a spus și că n-o văzuse niciodată mai frumoasă decât atunci când urcaseră prima oară. Spunea că avea de-a face cu fericirea, pentru că n-o văzuse niciodată mai fericită ca atunci.

Până să ajungă la al șaptelea cătun de colibe din Jeolikote, când Gaj Singh le-a arătat culmea din fața lor – dincolo de o vale frumoasă, pustie – spre care se îndreptau ei, Catherine a ajuns să fie convinsă că se apropia de ultima destinație din viața ei. Până să treacă de Beerbhatti, să coboare până la pârâiașul rece ca gheața care se prelingea din lacul Naini și să-l traverseze cu mare grijă și cu ajutorul unei frânghii groase, până să înceapă urcușul abrupt către Gethia, ea își dăduse deja seama că aparținea de acest loc. Aici era acasă. Fusese făcută pentru locul ăsta.

Au fost învăluiți de o ceață umedă. Vălătucii se mișcau mereu, iar munții și văile de pe o parte și alta dispăreau și apăreau din nou la fiecare câteva minute. Uneori putea să vadă până dincolo de vale, până la poteca de pământ de pe cealaltă parte, iar alteori se întorcea și nu-i mai vedea pe hamalii care veneau în spatele lecticii lui Syed. În mod miraculos, Syed părea să-și fi revenit din starea de toropeală în care zăcuse câteva luni. Ochii îi străluceau și vorbea cu cei care îl purtau. Voia să știe cum se numeau locurile pe lângă care treceau, cum era vremea prin zonă, ce animale se găseau pe aici.

Locurile. Bhumiadhar, Beerbhatti, Jeolikote, Naini și, puțin mai încolo, Bhowali și Pangot, apoi Bhim și Saat și Naukuchiya, lacuri de o frumusețe răpitoare, pline de păstrăvi și crapi; și, mai departe, Ramgarh și Nathuakhan și Hartola; și, chiar și mai departe, Almora și Ranikhet și nesfârșitele înălțimi amenințătoare ale munților Himalaya.

Vremea. Ceață, ceață, ceață: Gethia, culmea ceților învolburate. Bineînțeles că mai era și soarele care aducea cu el cerurile înalte și albastre și care te bătea în cap tot anul și nici nu aveai unde să te adăpostești. Și era și ploaia, de care aveai parte din plin în sezonul musonic, de parcă se rupeau cerurile; iar în restul anului, doar din când în când. Și, câteodată, o dată la doi ani, pentru o zi sau două, mai era și zăpada care albea pantele. Și era și zeița vârtejurilor, care venea în concediu acolo în fiecare vară și ieșea să ia puțin aer după-amiaza, obligând oamenii și animalele să se grăbească să intre la adăpost. Iar apoi,

când se înfuriau zeii, erau furtunile. Urlau cum numai zeii pot să urle și nu aveai ce să faci altceva decât să îngenunchezi și să te rogi. Dar, în principal, Gethia era ceața, ceața învolburată, dansatoare, ceața care apare și dispare.

Animalele. Această fâșie de pământ făcea parte din regatul felinelor mari: cea dungată, *bagh*-ul și cea pătată, *guldaar*-ul. Așa cum le stă bine regilor, cea dungată nu venea în vizită decât rareori, urcând agale din pădurile de jos ca să-și inspecteze domeniile. *Guldaar*-ul, pe de altă parte, nu era decât un mărunt comandant de oști și, cu avariția celor mici, dădea târcoale prin zonă și se lua la harță cu câinii și cu vitele.

Rar, foarte rar, atunci când oamenii erau atacați de o felină mare, era înaintată o plângere la biroul guvernamental din Naini și Kathgodam. Atunci când oficialitățile nu aveau ce face, era trimis un mesager la Kaladhungi, la poalele dealului de pe drumul lăturalnic dinspre Naini, acolo unde începeau întinsele păduri de *bhabbar*. Acolo locuia un mare vrăjitor alb, care se strecura prin păduri precum un spirit al nopții și care putea intra în mintea oricărei feline mari. El nu ucidea din plăcere, ci pentru un scop mai nobil. Și îi ajuta pe toți aceia care veneau să-l roage. Numele lui era Carpet *sahib*.

Catherine asculta cu atenție informațiile cerute de Syed. În asemenea momente simțea ea că îl iubește mai mult ca oricând. O creatură curioasă, preocupată și care voia să învețe; căreia nu-i era teamă să afle ceva, chiar și de la oamenii de rând.

După ce au trecut de o curbă ascuțită, la capătul unui afloriment care parcă nu se mai sfârșea – capătul subțire al unei felii de tort, care străpungea valea cea mare –, Gaj Singh le-a făcut semn că au ajuns. Syed i-a atins pe hamali pe umeri, iar ei l-au pus jos. A descălecat și Catherine. Poneiul s-a scuturat cu un zăngănit. Unul dintre hamali a venit în față și l-a apucat de frâie. Au început să meargă; Gaj Singh era cu câțiva pași mai în față, dar se ținea respectuos într-o parte și era pe jumătate întors către ei.

Aerul era tăios de rece, iar Catherine s-a trezit că inspira foarte adânc. Syed a zâmbit și a zis: „De asta ne punem noi toți zeii pe munte și de asta sunt ei, în principiu, niște oameni așa de drăguți. Mă întreb ce o să se întâmple când o să începem să-i mutăm la câmpie."

Acesta era adevăratul Syed. Ea nu-l mai văzuse așa de multă vreme. Numai pentru asta, și călătoria merita.

Fâșia pe care voia să le-o arate Gaj Singh se unduia în sus și-n jos pe culmile a trei dealuri mici, iar când au ajuns la poalele celui de-al treilea, se găseau la capătul potecii care urca înspre orașul Naini, acolo unde locuia zeița, într-un lac atât de mare și de frumos, încât localnicii îl ascunseseră de ochii lumii secole de-a rândul.

Ca pedeapsă pentru că spuseseră tuturor despre ea, zeița îi blestemase pe intrușii veniți de departe și, în fiecare an, lacul mai înghițea câte un om alb, tributul său anual.

Gaj Singh a spus că, dacă porneai atunci, peste două ore puteai să stai pe marginea lacului și să bei ceai fierbinte. Iar pe drumul într-acolo treceai pe lângă panta unde își îngropase omul alb familia – uciși de boli și de războaie, înainte să le fi venit vremea, la mii de kilometri depărtare de casă – și le pusese câte o piatră la căpătâi, ca și cum lumea ar mai fi avut loc și timp să se mai uite la toți cei care mureau.

Gaj Singh a zis: „Totul se rezumă la vanitatea omului alb. Chiar și în moarte este mai preocupat de trup decât de suflet."

Cele trei dealuri se întindeau pe o distanță mai mică de un kilometru – zona arăta într-adevăr ca o felie de tort care se înfigea în vale, cu trei valuri inegale pe vârf. Când Gaj Singh i-a condus de-a lungul culmilor – pășind pe sub stejari și pini, pe poteci care de abia se observau – au văzut peisaje splendide, de-o parte și de alta. Valea dinspre Bhumiadhar era întunecoasă și amenințătoare, acoperită de păduri dese; cealaltă, care dădea înspre Jeolikote, era largă și frumoasă și te îmbia să privești până hăt-departe, la kilometri distanță.

Era o zi magică. Acum erau mângâiați de o ploaie fină, care le pulveriza stropi de apă pe păr și pe piele și pe haine; apoi, cerurile se limpezeau și lumea era înaltă și albastră. Ceața era omniprezentă, se mișca încontinuu, modela în permanență un alt peisaj. Câteodată era atât de groasă și de materială, încât aveai impresia că poți s-o apuci și să rupi o bucată din ea.

Tufele vibrau de la zumzetul insectelor; iar copacii prindeau viață de la freamătul păsărilor, în rândul cărora Păsările Sâcâitoare își jucau mai departe șarada. Deasupra castronului văii, un vultur tăia cercuri perfecte.

De unde stătea, Catherine vedea cum drumul se încrețea în depărtare, arătând precum o sfoară care îi scăpase cuiva din mână în punctul acela. Din loc în loc se observa câte un mănunchi de colibe cu acoperișuri de tinichea, o mărgică mare, prinsă pe sfoară; iar pe pante, departe de drum, mai vedeai câte o casă înghesuită între două terase strâmte; aici pământul era lucrat cu sapa și cu mâna.

Cum stăteau ei să privească, un curcubeu mare a prins rădăcină chiar în centrul văii Jeolikote și a început să crească. În câteva minute, fără să se fi spart, s-a întins deasupra capetelor lor și și-a înfipt dinții în măruntaiele văii Bhumiadhar. Fără grai, au rămas sub arcul tremurător, iar acesta, la fel de solid ca și ceața, a întârziat să se topească.

Când s-a evaporat în cele din urmă, iar ceața a îmbrăcat iarăși cele două văi, Catherine a spus: „Gaj Singh, ne mutăm."

Au bătut palma. Au plătit banii.

Boycott era mulțumit la gândul că avea să scape de Syed. *Nawab*-ul era fericit că fiul său n-avea să mai fie umilit sub privirile lui. A chemat-o pe Catherine la el și i-a spus, cu blândețe, că el spera că, acolo sus, în munți, Syed avea să-și găsească pacea și fericirea. A asigurat-o că n-aveau să le lipsească

niciodată banii. Însă Syed a refuzat să se ducă să se întâlnească cu el.

Reacția lui Zafar a fost chiar și mai puțin încurajatoare. Chinuit de umilințele la care el însuși era supus, în mintea acestuia, arsă de febră și încâlcită de aburii opiului, a luat naștere ideea că Syed, prin cine știe ce șiretlic, avea să primească iarăși ce era mai bun, la fel cum primise dreptul de a se duce la universitatea străină și la fel cum o primise pe fata albă și la fel cum primise dragostea oamenilor.

Durerea fratelui său îi rupea inima lui Syed – la urma urmelor, ei fuseseră odată frați iubitori și tovarăși de joacă și nu e atât de ușor să nu îți mai iubești familia –, însă nici cu el n-a acceptat să se întâlnească.

Syed revenise la viață și se bucura acum de ceea ce simțea. Nu voia ca nimic să-i umbrească fericirea. Catherine și cu el redescoperiseră discuțiile pierdute, acel ceva ce le putea anima viețile din nou. Petreceau ore lungi vorbind despre poziția casei lor, despre arhitectura și ornamentele acesteia. Au mai făcut o călătorie și a fost la fel de frumos cum fusese și prima dată – ceața se deplasa, ploua și fiecare centimetru pătrat de pe munte era vopsit în verde.

De data asta s-au mișcat mai repede. La fel ca și Catherine și Gaj Singh, Syed călărea și el un ponei. Hamalii au fost trimiși înainte cu proviziile și cu echipamentul.

Când s-au întors, Syed a vrut să angajeze arhitecți străini care să întocmească schițele și planurile. El se gândea la o vilă în stil elvețian, care să se

înalțe ascuțită și solitară înspre cer. Catherine n-a fost de acord. Ea s-a exprimat foarte clar. Casa avea să fie construită în stilul local, cu materiale specifice, de către oameni din partea locului.

Gaj Singh a primit însărcinarea de a se ocupa de asta.

El a plecat la Kathgodam și, patru zile mai târziu, s-a întors cu un bărbat sfios și cu picioarele strâmbe, numit Prem Kumar. Un fel de expert al construcțiilor de pe munte. Acesta s-a așezat pe vine pe podea și a trasat cu o bucată de cretă două linii abrupte, prinse într-un „v" răsturnat, iar deasupra lor a pus o cutie de două etaje. Deasupra acesteia a adăugat un acoperiș înclinat. Cu patru linii scurte a trasat niște stâlpi în fața primei cutii și a obținut astfel o verandă. Deasupra verandei a desenat un șirag de ferestre mici – ca la tren – și a mai făcut rost de un balcon închis. După care s-a aplecat puțin în față și, în spatele clădirii principale, a desenat un dreptunghi micuț, împărțit în două. Bucătăria era gata. Apoi s-a foit puțin pe vine și a mai desenat două dreptunghiuri, la o distanță de-o palmă de-o parte și de alta a casei principale, iar lângă ele a pus porți împletite. Acum aveau și servitorii un acoperiș deasupra capetelor.

Omul a început să se simtă bine. A început să planteze copaci: în jurul casei, pe lângă poartă, încercând să facă în așa fel încât locuințele servitorilor să nu se vadă din casa principală. Unora le-a desenat trunchiuri răsfirate, altora coroane mari și bogate. A luat-o razna. A început să contureze „v"-ul

răsturnat ca și cum ar fi fost o pantă adevărată; după care a tras o linie tremurată, un pârâiaș ce susura în partea de jos a curții, adăugând bolovani și mănunchiuri de iarbă. Imediat după asta a pus și câteva păsări să zboare deasupra casei și a pomilor. Începeau să se închege și norii.

Gaj Singh a zis: „*Buss*. Suficient."

Catherine s-a uitat la Syed. Syed a spus: „Tu hotărăști, asta e casa ta."

Catherine și-a tras un scaun lângă desenul de pe podea și, arătând cu degetul, a început să pună întrebări.

Când Prem Kumar a plecat de acolo, câteva ore mai târziu, avea bani în pungă, un zâmbet întipărit pe față și parcă arcuri în picioarele-i strâmbe. Cel de-al treilea deal – culmea cea mai apropiată de poteca ce începea să urce înspre Naini – a fost ales ca locație pentru casă. Aici erau cele mai line pante și cele mai multe terase și, în plus, locul era protejat de furia vârtejurilor care, după cum spunea Gaj Singh, se iscau în fiecare vară și câteodată și în alte momente ale anului. Era o problemă cu apa – nu erau niciun fel de izvoare naturale în imediata vecinătate a locului ales. Însă Prem nu s-a lăsat tulburat de acest inconvenient. A spus că el cercetase zona și că pe pantele dinspre Beerbhatti, la cinci kilometri mai sus, găsise un pârâu peren, cu apă dulce ca nectarul, pe care el avea s-o transporte în conducte până la casă. Înainte să plece, Catherine i-a zis: „O să avem încredere în tine, dar trebuie să ne construiești o casă de care să nu ne putem plânge."

Gaj Singh a spus: „*Oye*, Premi, dac-o dai în bară, n-o să mai construiască o casă în zona asta neam de neamul tău."

Prem s-a foit pe picioarele lui strâmbe și a răspuns: „Stați liniștită, *memsahib*. Casa o să reziste o sută de ani, după care o să-i înlocuiască acoperișul și o să mai reziste încă o sută. Iar din conducta mea o să bea apă mai mulți oameni decât erau în armata lui Akbar[1]."

Syed a zis: „Cat, tu îi transformi chiar și pe zidari în mari oratori."

Syed întinerea parcă pe zi ce trecea; și, multe săptămâni mai târziu, când de-abia se înserase, înfiorată de primul vânt rece al unui noiembrie târziu, Catherine și-a scurtat plimbarea zilnică prin grădină și s-a dus în dormitorul lui Syed, unde l-a găsit pe acesta îndestulându-se din trupul lui Gaj Singh. Singura lampă aprinsă, așezată lângă patul masiv, cu baldachin înalt, emitea o lumină difuză. Ea s-a strecurat printre degetele tremurânde de lumină și s-a așezat tăcută în umbră, acolo unde era fotoliul ei.

Gaj Singh zăcea gol în mijlocul patului, iar lumina galbenă a lămpii licărea pe gropițele și ondulețurile trupului lui zvelt și vânjos. Dacă deunăzi îi păruse delicat și rafinat, Syed îi apărea acum, fără haine, mic și prăpădit. În momentul acela, stând

[1] Jalaluddin Muhammed Akbar (1542–1605) a fost fiul lui Nasiruddin Humayun, căruia i-a urmat la conducerea Imperiului Mughal, la a cărui cârmă s-a aflat între 1556 și 1605 (n. tr.).

aplecat deasupra trupului lui Gaj Singh, semăna cu o corcitură jalnică aflată în căutarea unei clipe de plăcere. Catherine s-a simțit dintr-odată cuprinsă de milă și dezgust, dar acestora le-a luat repede locul o curiozitate aprinsă.

Putea să vadă că lui Syed i se sculase bine de tot, singura parte a goliciunii lui care emana putere. Dar mai vedea și că se străduia să capete un răspuns asemănător din partea celuilalt bărbat. Pe când Syed iubea într-o nebunie, cu mâinile și cu gura, Gaj Singh se ridica și se cobora, iar atunci când se ridica, pentru un moment, era zvelt și bine-făcut, un prinț în straie de cerșetor.

Era evident că servitorul nu făcea asta din dragoste, ci din loialitate. Stătea cu mâinile împreunate la ceafă, așteptând ca stăpânul să ia ceea ce își dorea. Catherine a observat că fața lui frumoasă era golită de expresie; cu ochii ațintiți asupra baldachinului, pe fața lui nu se putea citi nicio urmă de plăcere sau de dezgust.

După ceva timp, Catherine și-a pus mâinile între picioare și acestea au început să alunece. Syed era în culmea extazului, îl freca pe Gaj Singh, se freca pe sine, se foia și se răsucea pe pat. Catherine a început să dea primele ture lente în caruselul plăcerii, lâncezeala cuprinzându-i trupul. Era cufundată adânc în fotoliu, cu picioarele ridicate pe masa joasă din fața ei. Gura lui Syed începuse să scoată sunete umede. Trupul lui Catherine a fost cuprins de un fior pe care ea nu-l putea controla, care a obligat-o să-și închidă ochii și a făcut-o să se

întindă; prin vălurile senzației orbitoare, a auzit scrâșnetul mesei.

Când și-a deschis ochii, l-a văzut pe Gaj Singh uitându-se la ea. Nicio umbră nu e atât de întunecată sau de adâncă încât să poată ascunde o femeie frumoasă, excitată. Catherine a rămas așa cum era, fără să-și apropie picioarele, fără să-și potolească mâinile. Și, în timp ce-l privea pe Gaj Singh privind-o pe ea, l-a văzut cum a început să se înalțe și să se aprindă precum o cobră care a fost provocată. Dintr-odată, un prinț cu mușchi de țăran. Lui Syed nu i-a scăpat neașteptata înălțare și s-a repezit asupra ei cu un geamăt. Gaj Singh l-a ghidat grăbit – în tot timpul ăsta, privind fără să clipească înspre umbrele voluptuoase.

Cei doi bărbați au început să împingă și să tragă și să caute plăcerea unul în trupul celuilalt.

Caruselul plăcerii începea să se învârtă tot mai repede pentru Catherine. Rămăsese fără suflare; de-abia mai putea respira. De fiecare dată când deschidea ochii și îl vedea pe bărbatul zvelt de pe pat aprinzându-se precum o cobră, uitându-se la ea, caruselul începea să se învârtă și mai iute.

Nimic nu dă naștere dorinței mai repede decât însăși dorința. Syed înnebunise parcă, s-a cabrat sălbatic și s-a stins cu un țipăt răgușit. Gaj Singh l-a prins pe stăpânul lui de cap și l-a scuturat tare, până când trupul i s-a golit de dorință și cobra s-a potolit.

În tot acest timp, ochii îi rămăseseră ațintiți asupra umbrelor alunecoase și și-a marcat trecerea de la ființă la nimicnicie cu un mormăit mândru,

de-abia auzit. Chiar și după ce se terminase totul, el a continuat să privească înspre colțul întunecat; iar privirea lui fierbinte a aprins și ultima torță din trupul ei și ea s-a stins cu o licărire nebună.

Încă mai tremura atunci când și-a revenit; iar Syed dormea, un sforăit ușor vibra în cameră. Gaj Singh nu se clintise; și nici privirea lui. În noaptea aceea, așteptând în întunericul patului ei – cu ferestrele închise și lumina lunii prelingându-se prin perdelele diafane –, sprijinită de perne, cu miezul topit, cu capul vâjâindu-i de dorință, Catherine a văzut ușa deschizându-se ușurel. El a rămas în prag pentru mult timp – după cum i-a spus mai târziu, ca să-și facă curaj. În întunericul camerei el era o siluetă și mai întunecată, iar fața-i puternică era inconfundabilă. Ea a așteptat și a simțit cum i se umezeau coapsele. Părea să fi trecut o veșnicie până când el s-a hotărât să facă o mișcare. Ea era atât de încordată din cauza așteptării, încât s-ar fi aprins chiar și fără să fi fost atinsă.

El a închis ușa încet și a plecat. Aceea a fost cea mai zbuciumată noapte din viața ei, asemănătoare cu cea pe care Syed o petrecuse plângând despărțirea de primul său profesor iubit, încercând să-și afle ușurarea în trup și nereușind.

În ziua următoare, Syed l-a căutat din nou. De data asta, Gaj Singh s-a asigurat că și Catherine știa că el se ducea în camera stăpânului; și numai după ce ea a sosit și s-a așezat în umbră și el s-a putut uita la ea, numai atunci s-a aprins el, o cobră furioasă, înnebunindu-l pe Syed.

În noaptea aceea ea a rămas trează, uitându-se la ușă. Nu s-a deschis. În ziua care a urmat s-a instalat din nou în fotoliu, iar el era pe pat, uitându-se la ea. Întreaga situație urma un tipar straniu. Atât Catherine, cât și el știau că, de fapt, el făcea dragoste cu ea, asta în timp ce-i permitea stăpânului să se înfrupte din trupul său. Străbătând distanța dintre cele două colțuri opuse ale camerei, între ei s-a dezvoltat o relație intensă. Și în fiecare noapte ea rămânea trează pentru el, dorindu-și ca ușa să se deschidă, iar el nu venea.

Syed era înnebunit după el. Nu voia să-l scape din ochi. Îl obliga să stea în birou atunci când și el era în birou; chiar lângă ușa de la verandă, atunci când el era pe verandă; să umble chiar în spatele lui, atunci când el se plimba prin grădină; și să stea în dormitor, atunci când el era în dormitor. Syed i-a mărturisit lui Catherine că se îndrăgostise; era mai bine ca niciodată; mai bine decât cu Umaid.

Asta a făcut-o pe Catherine să se gândească la tatăl ei, John, și la Emily și la cât de ciudată era dorința. Strania atingere a pasivității, care îi putea infecta chiar și pe cei mai pasionali.

Catherine a început să-și țină jurnalele sub cheie. Le-a mutat din birou la ea în dormitor, le-a pus într-un cufăr solid de lemn, pe care l-a închis cu lacăt. Nu voia ca Syed să-i afle gândurile. De-abia dacă mai dormea, iar trupul o durea tot timpul; și, de fiecare dată când pleca din dormitorul lui Syed, se simțea chinuită de o febră și mai mare, nicidecum ușurată.

În cazul unei partide obișnuite de sex, frecatul este binevenit; combinat însă cu o pasiune devastatoare, nu face altceva decât să atâțe flacăra.

Catherine era precum o bombă al cărei fitil fusese aprins.

La fiecare trei săptămâni, Prem Kumar venea ca să dea un raport despre mersul lucrurilor. Terasele fuseseră curățate și nivelate; delimitaseră locul; construiau pereții exteriori; comandaseră piatră pentru pereți; comandaseră var pentru tencuială; comandaseră tablă pentru acoperiș; grinzile de lemn și centurile de fier erau puse la locul lor, aveau să formeze scheletul casei; scândurile din lemn de pin fuseseră tăiate și puse deoparte, ca să fie netezite. De fiecare dată când venea, se așeza pe vine pe podea, desena ceva și pleca cu bani în jumătatea lui de jachetă și cu arcuri în picioarele lui strâmbe.

În februarie, Catherine a sugerat cu șiretenie că ar trebui să facă un drum până în Gethia, ca să se uite la construcție. Gaj Singh a spus că atunci era cea mai rece perioadă a anului și, lăsând chiciura deoparte, era posibil să și ningă. Syed a fost convins – cu dificultate – să nu se aventureze într-o asemenea călătorie.

Atunci când au plecat, tensiunea dintre ei era atât de puternică, încât ar fi putut să doboare un rinocer.

Când au început să urce din Kathgodam, Catherine s-a simțit din nou cuprinsă de acea fericire care nu avea de-a face cu nimic altceva decât cu

simțul locului; de data asta, sentimentul era amplificat și de alte așteptări. Locul în care se construia arăta ca un adevărat stup de albine; în mod miraculos, chiar și în vremea asta a anului soarele bătea direct pe culme și te făcea să te sufoci aproape de căldură atunci când stăteai afară. La umbră însă, sub copaci, te ajungea frigul.

Peste tot erau mormane de pietre, stive de lemn, grămezi de pietriș, centuri de fier și foi de tablă. Prem Kumar stătea cocoțat în vârful unei grămezi de pietre dăltuite, mesteca un fir de iarbă și zbiera la lucrători. A coborât de acolo s-o salute pe Catherine numai după ce s-a asigurat că aceasta observase cât de mult muncea el. Mândru, a făcut un gest larg cu mâna. Zidurile de piatră – groase de șaizeci de centimetri – fuseseră înălțate; și chiar și fără acoperiș, casa emana un aer impunător și putea fi văzută de la o distanță de câțiva kilometri. Catherine o zărise din Jeolikote; iar Gaj Singh spusese: „Stă acolo precum un leu care-și supraveghează regatul."

Dar, în momentul acela, nu casa era principala grijă a lui Catherine. S-a lăsat condusă de colo-colo, ca să vadă cum mergea treaba – și-a trecut degetele printre venele pietrelor dăltuite, zgrunțuroase, a ciocănit în lemnul blond –, dar ea nu se putea gândi decât la ce avea să urmeze. Noaptea s-a lăsat repede, iar frigul a coborât cu repeziciunea ploii, trecând prin haine și înfiorând trupurile. În doar câteva minute, toți lucrătorii s-au topit în beznă și n-ai fi putut să dai de ei decât dacă te luai după licăririle focurilor din apropiere.

Oamenii lui Gaj Singh înălțaseră corturile, dar Catherine le-a ordonat ca ei să-i pregătească patul într-una din camerele de la parter, care deja fusese acoperită cu scânduri de lemn. Era camera din spate, cea în care puteai să intri din sufragerie: aici au pus prima podea din scânduri din lemn de pin și, multe decenii mai târziu, la sfârșitul unui secol lung și sălbatic, aceasta avea să fi dispărut cu totul și în locul ei n-aveau să fi rămas decât tinichele ruginite și lemn putrezit și, dacă te uitai în sus, prin scândurile lipsă și prin acoperișul lipsă, cerul limpede și albastru. Stricăciunea ce vine odată cu actul creației.

Însă atunci, lemnul proaspăt lustruit strălucea cu sclipiri aurii și emana un miros amețitor, de sevă de pin. Închisă precum o cutie, camera era confortabilă; Gaj Singh s-a apucat s-o încălzească arzând bucățele de lemn într-una din tăvile de fier pe care zidarii le foloseau pentru amestecurile lor.

Înainte să se bage în pat, ea s-a plimbat puțin pe afară, învelită cu un șal gros de lână. Pe cerul jos, norii subțiri, de iarnă, se plimbau agale, estompând claritatea stelelor. Însă luna strălucea puternic și, la lumina ei, dacă stăteai pe marginea culmii, puteai să vezi valea Jeolikote îmbrăcată într-un văl argintiu. Puteai să vezi drumurile-panglici, siluetele locuințelor îndepărtate, lămpile care înțepau întunericul și, deasupra masei întunecate a munților, șirurile de pini care mărșăluiau cu căștile nemțești pe capete.

El stătea la o distanță mică de ea în spate. Într-o mână ținea o lampă de furtună; iar în cealaltă avea

o *gandasa*, cu mânerul de bambus neted precum palma unei prințese, cu lama de oțel reflectând lumina lunii. În ultimii douăzeci de ani, în munții de aici apăruseră prea multe feline mari care căpătaseră gustul cărnii de om, iar acum se vorbea despre un leopard care s-ar fi adăpostit în viroaga adâncă de sub Beerbhatti.

Erau la două terase deasupra casei. Aici îngropase Prem Kumar rezervorul de apă și, peste deal și peste vale, trăsese conducta în care acum fremăta apa proaspătă de izvor. Apa picura cu un gâlgâit uniform. Sub conductă se auzea ciripitul monoton al păsărilor ascunse prin tufișuri, întrerupt doar din când în când de urletul vreunui câine. Când Catherine s-a întors spre dreapta, a putut vedea zidurile în creștere ale casei de sub ea, puțin goale sus, lipsindu-le acoperișul. Dintr-odată a început să prindă un sunet, taca-taca, un sunet ce se auzea la intervale regulate. L-a întrebat dacă era o insectă; el a spus că nu, era un fel de pasăre pe care nu puteai s-o vezi niciodată. Cânta numai noaptea. Îi avertiza pe oameni că timpul se scurgea, chiar și atunci când ei dormeau.

În aerul rece al nopții, tensiunea a devenit de nesuportat.

Ar fi putut să doboare o cireadă de rinoceri înfuriați.

Când au coborât pe poteca alunecoasă – el cu un pas înainte și ținându-se într-o parte, cu lampa ridicată într-o mână –, ea a alunecat pe o piatră și și-a sucit glezna. El a tresărit, dar avea amândouă

mâinile ocupate și n-a mai avut ce să facă. Ea a reușit să se ridice și a mers mai departe, cu grijă. Ajunși în fața ușii, el a ezitat, iar momentul s-a căscat între ei, plin de incertitudine și dorință reprimată. Străvechea ghicitoare: a ști și a nu ști. Să faci pasul perfect care va sparge gheața fără s-o sfărâme în bucăți.

Când s-a uitat la ea, ea se uita în altă parte; iar când ea s-a uitat la el, el se uita în jos. Momentul s-a pierdut.

El s-a retras și a spus că avea să doarmă afară ca să audă dacă striga după el. Ea s-a întins pe pat, fără să se acopere cu cuvertura cea groasă, făcută din petice cusute laolaltă. Trupul îi ardea și ea fierbea de furie și de frustrare.

A ști și a nu ști. Pasul perfect care sparge gheața fără s-o sfărâme în bucăți.

Îl vedea zăcând pe patul uriaș al lui Syed, sub scoica baldachinului de mătase, cu trupul lui superb de zvelt și de musculos, cu goliciunea avântându-i-se precum o cobră. Syed îl atingea cu mâinile, cu gura, cu obrajii, cu nasul; iar ea nu putea decât să privească. Dar el se uita la ea; și trebuia să fii orb ca să nu-ți dai seama ce-și dorea, de fapt.

Iar acum ea stătea întinsă la o înălțime de 1 800 de metri, singură într-o casă construită pe jumătate, fără Syed, fără Maqbool, fără Banno, fără servitori, numai el, numai el lângă ușă, așteptând ca ea să-l cheme dacă avea nevoie de el; situația era la fel de disperată ca atunci când stătea în fotoliul din colțul camerei, cufundată în umbrele adânci. Furia și

dorința se învolburau înăuntrul ei, ca un copil care a fost închis undeva și caută să scape; și care nu putea fi liniștit, orice ar fi făcut ea cu mâna sau cu capul.

S-a lăsat în voia unui amalgam de visuri – târfe pariziene cu busturi mari și camere viu colorate, prinse în niște spectacole surrealiste; erecții puternice, duelându-se una cu alta pe patul cel mare al lui Syed; și, din prăvălia din Chicago, o imagine de mult îngropată printre alte amintiri, cu o prințesă frumoasă stând în fața unui servitor oacheș, apucându-i falusul umflat și înfigându-l în trupul ei.

El era acolo, peste tot: în Paris, pe patul lui Syed, în mâna prințesei. Dar nu a deschis ușa. Timpul era un chin.

La un moment dat a simțit că noaptea se sfârșise și că începuse să se lumineze de ziuă. În interiorul camerei, cu pereții groși de piatră și fără nicio fereastră, era numai un sentiment vag, o ușoară decolorare a crăpăturilor dintre scândurile de deasupra ei. Se acoperise între timp cu plapuma cea groasă și, când ea s-a trezit, s-a trezit și dorința înăuntrul ei, violent, făcându-i stomacul să se strângă și să se chircească. Și-a dat picioarele jos din pat și, când și-a pus piciorul drept pe podea, a simțit un junghi de durere. A strigat la el, tare.

El i-a spus mai târziu că stătuse treaz toată noaptea, așteptând ca ea să-l cheme.

El a dat buzna înăuntru și ea i-a întins piciorul. A îngenuncheat pe podea și și-a pus mâinile pe glezna ei și ea și-a desfăcut picioarele, fără să-și dea seama. I-a masat încet piciorul, cu o mână pe călcâi

și cu cealaltă pe degete. După care s-a uitat în sus, ca să vadă dacă avea voie. Ochii li s-au întâlnit și acela a fost momentul în care au făcut pasul perfect, momentul în care a nu ști s-a transformat în a ști; iar ea s-a întins și, cu mâna dreaptă, i-a apucat capul pe la spate și i l-a împins în ea, în timp ce cu stânga și-a ridicat rochia, îmbălsămând camera cu mirosul ei, făcându-i fața să-i alunece pe coapsele ei lucioase. S-a arcuit cu un țipăt surd încă înainte ca el s-o fi găsit cu gura lui deschisă.

I-a prins aripile ude cu buzele lui, le-a șters ușor cu limba, iar ea a început să zboare; și încă mai zbura când, o oră mai târziu, vocile lucrătorilor care se apropiau au obligat-o să coboare pe pământ.

Au stat cinci zile în loc de două și au trebuit să trimită un mesager la Syed, să-i spună că aveau să mai întârzie. În acele cinci zile, Catherine a descoperit în ea o pasiune intensă, nebănuită. Ani la rândul avusese impresia că dorința ei era o nevoie pe care o putea controla. La intervale regulate, putea fi satisfăcută și pusă iarăși deoparte, în așa fel încât să nu o deranjeze. A crezut că își aflase pacea în discuțiile cu Syed, în intelectul lui Syed, în afecțiunea lui Syed. Atunci când trupului îi era foame, ea apela la un frecat îndestulător, iar asta era ceva ce putea face oricând. De când se despărțise de Rudyard, nu mai fusese cu același bărbat de două ori: pentru ea, un organ tare și un trup fierbinte nu erau altceva decât niște instrumente. Savura varietatea și căuta plăcerea atunci când avea nevoie de ea. Asta era

lecția părintelui John, o lecție de care ea ținuse cont până atunci; însă acum începea să învețe lecția despre pasiunea exaltată.

În acele cinci zile, au făcut dragoste de douăzeci și cinci de ori. Ferocitatea ei o uimea în asemenea măsură, încât a ținut socoteala. Noaptea nu dormeau mai mult de o jumătate de oră o dată; și nu s-au mai dus până la pârâul de unde fusese trasă conducta, așa cum plănuiseră, pentru că voiau să stea cât mai aproape de casă și să se poată retrage la adăpost atunci când se ivea ocazia. Între ei s-a format o legătură atât de puternică, încât era de ajuns să-și arunce câte o privire piezișă și se simțeau ca și când ar fi făcut sex. Catherine era umedă tot timpul și, de fiecare dată când întindea mâna, Gaj Singh era umflat pentru dragoste.

Nu putea sta departe de el. La fiecare câteva minute, îl chema și îl ducea în câte un colț ferit al casei și îl săruta și îl mângâia. Uneori, nu erau altceva decât guri și mâini umede; iar alteori el o lua din picioare, în ritmul nebunesc al bătăilor de inimă, ea având rochia strânsă și prinsă sub sâni, între trupul ei și pereții trainici de piatră.

Era o poziție ciudată, aparent imposibilă, însă capul lui înfierbântat o găsea cu ușurință, printr-o simplă îndoitură a genunchilor; construcția era perfectă, fără niciun cusur, capabilă pe de-a întregul să se deplaseze, capabilă pe de-a întregul să ofere plăcere.

Câteodată, se despărțeau sătui pentru moment; altădată, chiar și mai ațâțați.

În cea de-a treia dimineață, el a trebuit să se ducă să verifice niște trunchiuri de pini de pe lângă Bhumiadhar, înainte de a fi trimiși la Haldwani ca să fie tăiați în scânduri. A lipsit două ore. Prea mult. Ea nu s-a mai putut abține și s-a trezit întinsă pe pat, căutând cu degetele, lăsându-se în voia senzațiilor care-i zdruncinau ființa. Când s-a întors, el era pe deplin pregătit și a intrat în ea fără să schimbe niciun cuvânt și amândoi au terminat într-o clipită, cât ți-ar lua să bați un cui într-o scândură.

Trei lovituri ușoare, de încercare. Trei lovituri ferme.

La prânz le-a dat liber lucrătorilor, spunând că *memsahib* nu se simțea bine și că zgomotul pe care-l făceau ei o deranja. Aceștia s-au dus în adăposturile lor de la marginea terenului, iar el a examinat-o cu atenție, la lumină, și și-a dat seama că era nu doar albă și *memsahib*, ci și voluptuos de frumoasă. Profund uimit, a întors-o pe o parte și pe alta, din nou și din nou; mângâindu-i și sărutându-i mărimea și micimea, pilozitatea și netezimea, fermitatea și moliciunea. Mai târziu i-a spus, din nou și din nou, că nu-și imagina ce putuse să facă încât să merite așa ceva.

În ultima noapte, a dus-o sus, la terasa de lângă rezervorul de apă. Stelele erau ascuțite și atât de multe, încât păreau să-și dea coate unele altora ca să-și facă loc. Impresia asta era cu atât mai puternică, cu cât la fiecare câteva minute o stea căzătoare – împinsă la o parte de la locul ei – se aprindea pe cerul nopții și se pierdea în prăpastia orizontului.

Ultimele focuri din tabăra muncitorilor se stinseseră și ele, așa că nu prea mai rămăseseră găuri de lumină în mantia cenușie a văii. Tufele vorbeau și conducta gâlgâia în rezervor. În cinci zile, Gaj Singh devenise o nouă ancoră pentru ea, iar acum îngenunchea la picioarele ei, în iarba udă, cu capul sub rochia ei, ridicând-o la cer.

Ea îl ținea cu mâinile acolo, ghidându-l; după care și-a închis ochii și s-a înălțat liberă și ușoară și a devenit regina văii. Când au intrat în casă, mai târziu, aveau hainele umede de la chiciură, însă sângele le zvâcnea fierbinte.

A doua zi de dimineață, chiar și călăritul poneiului s-a transformat într-o experiență erotică. Ea era îndurerată și umflată, dar dureros de vie. De fiecare dată când poneiul făcea un pas greșit și ea gemea de plăcere, el, călărind alături de ea, se întorcea spre ea cu fața lui largă și îi zâmbea cald, arătându-i că o înțelegea.

Syed îi aștepta cu mare nerăbdare.

I-a certat aspru pentru că întârziaseră. I-a spus lui Catherine că resimțise acut lipsa bărbatului. A spus că-i scrisese șase poezii în care-i celebra mâinile, gura, coapsele, buricul, fundul și falusul. A spus că, gândindu-se la el, s-a excitat atât de tare, încât a trebuit să se masturbeze, pentru prima dată în zece ani.

Syed a spus: „Cat, îl doresc cu disperare, însă nu cred că el mă dorește. Cred că mă suportă doar din simțul datoriei. Dar ce mă înspăimântă e că pe mine nu mă interesează asta, atât timp cât îl pot avea.

Poate că el nu simte nimic, dar eu simt îndeajuns pentru amândoi."

Catherine nu s-a dat de gol, încercând să înțeleagă ce se întâmpla.

Știa că nerăbdarea iubirii proaspete avea, în scurt timp, să micșoreze lumea.

Își amintea cum la început, în ciuda voinței acestuia, Syed fusese foarte posesiv în ce-l privea pe Umaid; îngrijitorului de cai îi fusese interzisă orice altă distracție. Și cum, după nu prea mult timp, când Syed și-a mai potolit pofta exclusivistă, Umaid își privea cu ochi triști stăpânul atunci când acesta aducea alți bărbați la el în pat. Deseori se uita pe fereastra dormitorului ei și-l vedea stând ghemuit pe vine, sub *frangipani*, cu fața lui tânără golită de expresie, cu turbanul înfășurat pe cap, învârtind în mână o floare mare, galben-crem, culeasă din pomul de deasupra lui. Își amintea că el țipase numele lui Syed atunci când îi puseseră lațul la gât, cel puțin așa era zvonul.

Catherine a început să se simtă ca Umaid. Stând pe fotoliu, în umbră, se simțea ca și cum ar fi stat sub *frangipani*, se simțea singură și frustrată, chinuită de gânduri triste și împrăștiate. Mâinile i-au murit. Nu voia să-l mai vadă pe Syed făcând sex cu el. În minte îi vuiau tot felul de amintiri. Voia să-i simtă fierbințeala trupului. Mâinile de țăran, gura de cauciuc. Ardoarea lui înflăcărată.

Avea și ea parte de el, în fiecare noapte, dar nu era niciodată de ajuns. El venea târziu, după ce

Syed adormea, iar în așteptarea lui ea se pipăia febril, stârnindu-și și potolindu-și poftele elicoidale. Atunci când el deschidea ușa, aroma dorinței ei plutea în cameră; în momentul în care o atingea, ea deja tremura pe marginea prăpastiei.

Iubea prima lui atingere: gura pe gura ei, vârful degetului lui mijlociu deschizându-i carnea încet, incredibil de încet. Aproape că nu mai respira atunci când degetul pornea să se plimbe încet, ușor ca o pană, până pe vârful moviliței unde santinela se trezise din somn. Apoi santinela și degetul începeau să se dueleze, dansând unul în jurul altuia, atacând și parând; iar ea expira și începea să se miște și să geamă.

Cât timp el era acolo.

Chiar și după ce termina, el continua să o sărute și să o dezmierde.

Când ea îl apuca de mâinile-i călătoare, prea istovită ca să își mai dorească să fie stimulată, el îi șoptea cuvinte de dragoste la ureche.

Catherine nu mai fusese niciodată adorată în felul ăsta. Haosul delăsător și libertin al Parisului lui Rudyard, prezența caldă și asexuată a lui Syed și partidele de sex grăbit cu băieții homosexuali îi dăruiseră satisfacție, dar niciodată sentimentul că ar fi fost adorată. În prezența ei, Gaj Singh era în permanență extaziat. Și până se făcea timpul ca el să plece – chiar înainte să răsară soarele –, o parte din el continua să facă dragoste cu o parte din ea; și era o nebunie că, la doar câteva minute după ce el pleca, prinsă între vis și realitate, ea începea să-i simtă dureros lipsa.

Nu i-a mărturisit absolut nimic lui Syed, deși, dacă ar fi făcut-o, acesta i-ar fi înlesnit poate accesul la Gaj Singh. Prin faptul că păstra acest secret față de el, ea acționa împotriva spiritului relației lor; instinctul îi spunea însă să păstreze tăcerea. Intuia că, dacă Syed i-ar fi văzut pe ei doi făcând dragoste, ar fi fost zdruncinat. Profunzimea pasiunii lor nu putea fi ascunsă – așa cum uleiul nu poate să nu se aprindă atunci când intră în contact cu flacăra – și simțea că Syed, chinuit de faptul că servitorul nu-i împărtășea dragostea, n-ar fi putut face față situației.

În scurt timp n-a mai vrut să fie martoră la partidele de sex dintre cei doi bărbați. O făceau să se simtă nefericită. Însă Gaj Singh nu a fost de acord. I-a spus că, dacă ea nu era acolo, lui n-avea să i se scoale, nu avea să fie în stare să facă nimic, și atunci Syed s-ar fi putut înfuria, ar fi putut chiar s-o ia razna și să strice totul.

Și așa s-a întâmplat.

Atât de înnebunit era Gaj Singh după Catherine, atât de îndestulat și de epuizat era după ce o iubea în fiecare noapte, încât faptul că trebuia să-l suporte pe stăpânul său a devenit pentru el un chin insuportabil. I s-a plâns lui Catherine; a spus că nu mai putea să continue în felul ăsta; a spus că-i era silă de sine însuși. Iar apoi, dintr-odată, au trecut trei zile la rând în care el a dat greș în patul lui Syed. Nimic din ce a făcut Syed nu l-a putut excita pe frumosul servitor. Syed s-a oprit și a început și s-a oprit și a început și, la lumina galbenă, totul lucea de la

efortul lui, însă fără niciun rezultat. Gloria iubitului lui a rămas ascunsă sub glugă, golită de mândrie, incapabilă să ofere vreun răspuns.

A încercat și Gaj Singh, a încercat din răsputeri. S-a uitat înspre umbre ca să-i zărească silueta voluptuoasă și să se poată înălța, ca în trecut. Dar acum o voia pe ea, nu doar să se uite la ea. A încercat să-și închidă ochii și să retrăiască momentele pasionale petrecute alături de ea. Primul moment tremurător, atunci când îi ținuse piciorul; zbaterea lor febrilă, lipiți de zidurile nemișcate de piatră; felul în care îi observase, încet, nenumăratele secrete, la lumina stinsă a amiezii; călătoria în ea, pe când Catherine stătea lângă rezervorul de apă și privea înspre vale; în fiecare noapte, decojirea fiecărui strat de dorință.

S-a gândit ce anume îl înnebunea la ea – nu doar frumusețea ei, ci și abandonul agresiv, felul libertin în care știa să-și satisfacă plăcerile, mâna ei care se închidea peste el.

Dar tocmai când aceste amintiri prindeau să-l stârnească, Syed începea să se străduiască și mai tare și-l obliga să se întoarcă în prezent, stăvilind șuvoiul de sânge.

În cea de-a doua zi, Catherine și Gaj Singh au văzut cum Syed se întuneca tot mai tare. Eforturile lui erau posace; fața îi era înghețată. După mai bine de o oră de frecat și de tras, și-a fluturat mâna disprețuitor și l-a dat afară pe servitor.

Mai târziu i-a spus: „Catherine, am impresia că îl pierd. Dar o să iau măsuri să nu se întâmple așa ceva."

În noaptea aceea, Gaj Singh i-a spus lui Catherine: „Ar trebui să plec. Știu că dacă n-o să plec repede, toată povestea asta o să se termine urât."

Catherine a încercat să-l liniștească. A scos în evidență faptul că Syed era un om bun și înțelegător.

Servitorul nu s-a lăsat convins. I-a spus: „Ascultă, tu nu știi nimic despre cei cu sânge albastru. E adevărat că sângele lor poate să devină roșu pentru o vreme, chiar pentru o vreme mai îndelungată, dar nu uita că în el zace diavolul care nu moare niciodată. În momentul în care este pus la îndoială, în momentul în care îi este refuzat ceva, revine la viață și înecă orice pornire de bunătate."

Bunătatea unui rege este un lucru straniu. Nu-și are sursa în dreptate sau în merit sau în compasiune, ci în gradul de servitute al celui care are nevoie de ea.

În cea de-a treia zi, ca să-și poată satisface stăpânul, Gaj Singh și-a forțat atât mintea, cât și trupul, dar nu a descoperit decât că ambele sunt controlate de cu totul și cu totul altceva. În timp ce îl testa ca să vadă dacă avea să obțină vreun răspuns, Syed își făcea tot felul de calcule. Când, în cele din urmă, a renunțat, l-a dat afară avertizându-l: „Impotența e o virtute numai la eunuci. Ar fi mai bine să te oprești din a mai face ceea ce faci."

Târziu în noapte, Syed a încercat să deschidă ușa de la dormitorul lui Catherine, însă aceasta era încuiată. A rămas în foaierul mare din fața dormitorului și s-a cufundat într-un fotoliu frumos lucrat, în stil Ludovic al IV-lea. Era îndeajuns de mic cât să

dispară între curbele acestuia. Cu răbdarea ce-l caracterizase dintotdeauna, a așteptat acolo până în zori, când ușa s-a deschis și Gaj Singh a ieșit din cameră. Când servitorul cel frumos ajunsese la capătul foaierului și era gata să iasă, Syed a vorbit încet, dar tare pentru acea primă oră de tăcere a dimineții: „Știu că armăsarii nu rămân impotenți peste noapte. Ei mor înainte să se întâmple așa ceva. Sau sunt omorâți."

Lui Gaj Singh i s-a pus un nod în stomac. Genunchii i s-au înmuiat.

O coincidență stranie – înainte ca mânia unui rege să fi apucat să se reverse asupra cuiva, înainte ca sufletul unui om bun să fi fost întinat –, o coincidență stranie și nemaipomenită a fost faptul că Syed chiar s-a îmbolnăvit de tuberculoza pe care se prefăcuse că o are, a fost dus la Gethia de urgență, a fost internat în sanatoriu și, în mai puțin de o lună, a fost mort.

A fost coborât de pe munte la fel cum fusese urcat, pe umerii săltăreți ai hamalilor. Clanul care îl dezmoștenise în timpul vieții îi dorea acum trupul. A fost organizată o înmormântare regească. Catherine a fost complet ignorată. Pentru a asista la trecerea lui în paradis, suferinda Begum Sitara – acum grasă și bondoacă, cu niște cearcăne imense – a fost scoasă din palat și pusă să bocească. Chiar și Zafar – care părea bătrân la cei treizeci și nouă de ani pe care îi avea, ale cărui membre sănătoase începuseră și ele să se vestejească, dinții să i se strice, falusul

să îi cedeze –, chiar și Zafar, care pe parcursul vieții sale fusese umbrit de luminozitatea fratelui său, a vărsat o lacrimă.

În cartea sa, *nawab*-ul a scris: „Moartea aduce câștig tuturor, chiar și ratașilor și celor neloiali."

În loc să plângă de pe margine, Catherine și-a făcut bagajele, le-a dat servitorilor tot ce le putea da din ceea ce rămăsese în urmă și, avându-l pe Gaj Singh ca escortă și pe Maqbool, Banno și Ram Aasre ca servitori angajați pe perioada vieții, a pornit către Gethia. Singurul lucru mai greu pe care l-a luat cu ea a fost cufărul plin cu caietele în coperte de piele cafenie: multe dintre ele goale, multe altele conținând roata preaplină a cuvintelor; și niște miniaturi.

Poate din cauza propriei dureri și a faptului că fusese complet ignorată de către familia regală, Catherine nu a insistat prea mult pe moartea lui Syed și pe consecințele acesteia. La mai puțin de trei pagini de la decesul lui, ea era instalată confortabil în casa de pe deal, inspirând aroma lemnului proaspăt de pin, sub un acoperiș nou, acoperit cu un strat de grund, fixat cu chingi de fier, în așa fel încât să nu poată fi luat pe sus de vârtejuri sau furtuni.

După asta, n-a mai pomenit decât o singură dată de Jagdevpur. Multe luni mai târziu, Gaj Singh a coborât în oraș și, la întoarcere, i-a spus că aflase că *nawab*-ul dăduse ordin să fie rescrise toate documentele oficiale. Catherine avea să fie complet dată uitării, iar lui Syed avea să i se pună în cârcă o

căsnicie lungă și fericită, alături de Begum Sitara. Au fost comandate tablouri cu ei doi, care apoi au fost agățate pe pereții cu strămoși. Oricine îndrăznea să spună că l-ar fi cunoscut pe Syed sau oricine ar mai fi păstrat legătura cu Catherine, avea să sufere mânia *nawab*-ului.

Catherine era mai mult decât fericită că scăpase de o povară.

Niciodată nu-și dorise să obțină vreun avantaj material. Iar acum, mai puțin ca oricând.

Își găsise locul pe lume.

Aici sălășluiau demonii pe care îi moștenise de la părintele John.

Dragoste și dorință.

În lunga perioadă cât a trăit acolo, a văzut cum dealurile s-au schimbat și nu s-au schimbat. Cu fiecare anotimp care trecea, noi găuri de lumină apăreau în giulgiul cenușiu al văii. O dată la mai mulți ani, erau tăiați pinii bătrâni și în locul lor erau plantați copaci tineri. Uneori mai apărea câte o treaptă pe vreo pantă, acolo unde fusese distrusă o terasă pentru a face loc vreunei livezi. Și, cu timpul, au sosit topografi geniali și muncitori neobosiți și au construit drumul care pornea din Jeolikote, înconjura muntele din depărtare și urca până la Naini. De acolo de unde era casa ei, Catherine putea să vadă până jos, până la intersecția de unde drumul cel nou o apuca la stânga, iar cel vechi se unduia către ea. Trecea de panta lină pe care se afla casa și continua să urce înspre Bhowali și Bhitmal, înspre Ranikhet

și Almora. Gethia nu era decât un alt punct de popas, o ciudățenie cu un sanatoriu pentru tuberculoși și cu o femeie albă și ciudată, cocoțată pe o culme. Pe Catherine nu o deranja ce se spunea. De intimitate nu te saturi niciodată.

De fapt, dealurile au fost cele care s-au schimbat cel mai puțin. În cea mai mare parte, pădurile de stejari și de pini au rezistat, iar casele apărute urcau într-un ritm prea lent ca să poată răni pantele. Păsările Sâcâitoare au continuat să împodobească pomii, iar felinele mari, care urcaseră din văile unde pădurile fuseseră tăiate ca să facă loc terenurilor agricole, au continuat să-și facă veacul prin viroage.

Gethia a rămas învăluită în cețuri și, în mod miraculos, n-au prea apărut locuințe noi pe lângă casa lui Catherine. Cele care apăruseră nu se vedeau, erau mai aproape de sanatoriul situat la două culmi mai încolo.

Se dusese vorba despre ea la munte. Avea un trecut sinistru. Un trecut care avea de-a face nu doar cu palatele de la câmpie, ci și cu țările de dincolo de ape, cu Anglia și multe altele. Era bogată ca o regină și frumoasă ca o nimfă. La micul-dejun mânca prinți, iar la masa de seară, țărani. Urcase în munți ca să se ascundă de cei care o persecutau. Urcase în munți ca să practice ritualuri misterioase. Era o femeie albă care trezea teama celorlalți oameni albi; era o femeie albă de a cărei magie neagră se temeau și oamenii negri.

Catherine era la curent cu zvonurile. La fel ca și în Jagdevpur, nu-i păsa de ele, ba chiar se bucura,

din anumite motive. Ele îi țineau pe intruși la distanță. Unul dintre puținele lucruri pe care le adusese cu ea de la casa lui Syed era o pușcă Winchester. De-abia dacă știa cum să tragă cu ea și o ținea atârnată strâmb, deasupra șemineului. Însă oamenii au început să spună că ea ar fi împușcat pe oricine ar fi îndrăznit să-i încalce proprietatea. Că noaptea se ducea să-și inspecteze terenurile, cu pușca încărcată în mână.

Multe dintre poveștile acestea fuseseră inventate de servitorii ei: Maqbool, Banno, Ram Aasre și Gaj Singh. Serveau scopului de a-i face pe localnici să știe de frica lui *memsahib;* și din moment ce Catherine n-avea de gând să-i corecteze în vreun fel, ei au început să spună ce le trecea prin minte.

Așa cum se întâmplă atunci când nu te aștepți, zvonurile s-au adeverit singure. Catherine a reacționat la aceste așteptări și temeri acționând în concordanță cu ele. La început, nu o deranja să urce până la Naini, o dată la câteva săptămâni. Era un oraș aglomerat și frumos, cu un lac încântător, străbătut de cei care se născuseră acolo, de oameni de la câmpie și de britanici, împodobit cu biserici gălăgioase, cu cafenele, magazine și școli. Toate astea îi atâțau curiozitatea înnăscută și a făcut chiar cunoștință cu câțiva localnici, dar în momentul în care au început și ei să fie curioși în legătură cu ea – și în momentul în care s-a pus problema unor vizite –, ea s-a retras repede.

Stând pe veranda din față, putea să vadă luminile clădirii aflate la cea mai mare înălțime în Naini și se uita la ele, noapte de noapte, până când acestea

se stingeau. În ultimii optsprezece ani de viață, nu se mai dusese acolo nici măcar o dată. Ultima oară afost acolo pe 16 mai 1924 – una dintre puținele date exacte pe care le conținea jurnalul ei –, la înmormântarea lui Mary Corbett, mama unei prietene.

A scris că totul se desfășurase într-o manieră pompoasă și solemnă – Mary avea aproape nouăzeci de ani și fusese una dintre fondatoarele spirituale ale noului Naini – și a încheiat prin a spune că ea își dorea o înmormântare care să fie exact opusul celei la care tocmai participase. Cu un singur bărbat lângă trupul ei, acela care știa că ea trăise o viață plină și îndestulată. Tot așa cum și-ar fi dorit să stea și ea lângă trupul lui Syed – o singură femeie lângă mormântul lui, aceea care știa totul, dincolo de înșelăciuni și de amăgiri.

Măcar moartea trebuie să aducă triumful adevărului.

La scurt timp după ce s-a mutat acolo, s-a împrietenit în mod neașteptat cu fiul lui Mary, Jim. El se ducea la Bhumiadhar, să-și conducă unul dintre oameni. Tocmai se întorsese din Primul Război Mondial și demobiliza Compania 70 Kumaon, pe care tot el o alcătuise. Cinci sute de munteni își urmaseră cu loialitate eroul și avuseseră parte de mai multe nenorociri decât bătălii. Îi adusese pe toți înapoi, cu excepția unuia care murise de rău de mare.

Jim s-a oprit din drumul lui ca să-l cunoască pe noul locuitor de pe această parte de munte, iar ea l-a plăcut de prima dată, de când l-a văzut cum a vorbit

cu Gaj Singh și cu Ram Aasre. Era modest și puternic și curios fără să fie insistent. Spre deosebire de Syed, nu trăia în lumea minții, ci în lumea reală; vorbea cu cea mai mare elocvență despre lucrurile din afara sferei lui. Profesor înnăscut, de-a lungul relației lor de durată, o relație căreia îi lipsea continuitatea – el străbătea mai des ruta Kaladhungi-Naini, iar Gethia era în altă parte –, în cursul întâlnirilor lor, presărate la intervale neregulate, el a reușit să-i dăruiască trei lucruri valoroase, care au făcut-o să se poată identifica cu dealurile Kumaon.

Primul dintre acestea era o înțelegere rudimentară a păsărilor și a animalelor în mijlocul cărora ajunsese să trăiască. La câteva zile după întâlnirea lor întâmplătoare, i-a trimis o foaie de hârtie, însoțită de un mesaj în care spunea că acela era primul curs pe care-l învățase el despre fauna din zonă și că ceea ce învățase atunci încă îi mai folosea. Era o clasificare elementară.

Păsări

a) Păsări care înfrumusețează grădina naturii. În acest grup am inclus păsări din specia *Pericrocotus flammeus*[1], grangurii, păsările soarelui.

b) Păsări care umplu grădina de triluri: sturzi, măcălendri și sturzi *shama*[2].

[1] Păsări mici ce se găsesc în regiunile tropicale ale Asiei de Sud și pe subcontinentul indian (n. tr.).

[2] Pasăre mică, din familia *Muscicapidae*, originară din Asia de Sud (n. tr.).

c) Păsări care contribuie la regenerarea grădinii: *Megalaima zeylanica*[1], *Aceros Rhyticeros*[2] și bulbulul.

d) Păsări care prevestesc pericolul: *Dicrurus macrocercus*[3], păsările roșii din junglă și *Turdoides striatus*[4].

e) Păsări care contribuie la menținerea echilibrului natural: vulturi, șoimi și bufnițe.

f) Păsări care joacă rol de scatologi: vulturi, ulii și ciori.

Animale

g) Animale care înfrumusețează grădina naturii. În acest grup am inclus căprioarele, antilopele și maimuțele.

h) Animale care contribuie la regenerarea grădinii, prin faptul că scurmă și aerează solul: urși, porci, porci spinoși.

i) Animale care prevestesc pericolul: căprioare, maimuțe și veverițe.

j) Animale care contribuie la menținerea echilibrului natural: tigri, leoparzi și câini sălbatici.

k) Animale care joacă rol de scatologi: hiene, șacali și porci.

---

[1] Pasăre întâlnită în zonele tropicale, în special în India și Sri Lanka (n. tr.).

[2] Pasăre mare, de culoare neagră, cu o coadă albă pătată cu galben. Se întâlnește în zonele de deal din India, Thailanda, Vietnam etc. (n. tr.).

[3] Pasăre mică, de origine asiatică (n. tr.).

[4] Pasăre întâlnită în zonele tropicale (n. tr.).

Creaturi târâtoare

l) Șerpi veninoși. În acest grup am inclus cobra, Bungarus[1]-ul și vipera.

m) Șerpi care nu sunt veninoși: pitonul, șerpii de casă și șarpele de șobolani[2].

Această schemă nu se baza pe fenomenele constatate științific, ci pe acelea constatate empiric, în orele de muncă la câmp; celui neinițiat, o astfel de schemă îi era mult mai folositoare decât orice date referitoare la evoluția speciei și la forma animalului. Ea avea s-o folosească întotdeauna ca pe manualul ei de căpătâi în privința științelor naturale. Tot Jim i-a spus și că Pasărea Sâcâitoare se numea de fapt coțofana albastră cu cioc roșu.

Apoi, Carpet *sahib* i-a mai dăruit trei puieți de deodar pe care i-a adus cu el când a coborât din Gwaldam. Ea i-a plantat în trei puncte ale curții: lângă poarta de jos, lângă poarta de sus și la mijloc. Zece ani mai târziu, unul singur supraviețuise, cel din mijloc. Douăzeci și cinci de ani mai târziu, avea să dea contur casei: un pom tânăr și viril, al cărui trunchi se despărțea la doi metri deasupra pământului în trei brațe ridicate către cer, mai înalte decât casa, un copac căruia localnicii aveau să-i zică Trishul.

Tridentul.

Arma pe care o folosea Shiva împotriva intrușilor.

---

[1] Șarpe veninos întâlnit în India și Asia de Sud-Est (n. tr.).

[2] Șarpe veninos întâlnit pe subcontinentul indian (n. tr.).

Șaptezeci și cinci de ani mai târziu, copacul – cu o mașină fără roți ghemuită sub el – avea să contribuie la luarea unei decizii.

Cel de-al treilea lucru pe care i l-a dăruit Carpet *sahib* a fost posibilitatea de a intui misterul ce învăluia dealurile Kumaon. Ea a primit acest dar filtrat prin percepția lui și a servitorilor ei, însă a știut să-l prețuiască. Într-un mod greu de explicat, i-a îmbogățit viața. Nu trebuia decât să stea pe terasă și să se uite la vale și la pante și la ceața aflată într-o permanentă mișcare, ca să știe că era o verigă a unui lanț etern și că era binecuvântată să se poată afla într-un loc deosebit. În asemenea momente, timpul și distanța se topeau, iar ea se simțea foarte aproape de părintele John.

De fiecare dată când trecea pe la ea, Jim îi vorbea blând și hotărât, amplificând astfel sentimentul ei de a se fi găsit într-un spațiu deosebit. Îi spunea povești încântătoare despre oameni simpli de la munte și povești incredibile despre felul în care erau vânate animalele devoratoare de oameni. Cea mai fascinantă dintre acestea era povestea unui animal pe care el îl omorâse cu mai bine de un deceniu în urmă, povestea monstrului din Champawat, cel care semănase teroare în munți și ucisese mai bine de cinci sute de oameni. Ce-și mai amintea ea din poveste era că o fetiță din sat scăpase ca prin urechile acului din ghearele monstrului și că, după aceea, nu mai vorbise câțiva ani la rând; atunci când l-a omorât, Jim a dus pielea în Pali, satul de unde era fetița;

în momentul în care aceasta a văzut-o, vocea i-a rupt zăgazurile fricii și a început să țipe și să alerge de colo-colo, chemându-i pe săteni să vină să vadă coaja animalului.

Tot la fel, din tot ce-i povestise el despre cum îl vânase pe leopardul din Rudraprayag, cel care mânca oameni, ea nu reținse decât momentul uciderii animalului. Localnicii nu pomeniseră niciodată un animal mai rapace, mai îndărătnic și mai indestructibil decât acest leopard. Între 1918 și 1926, omorâse o sută douăzeci și cinci de oameni și îi îngrozise pe pelerinii care aveau drum prin zonă. Toate încercările de a-l prinde în capcană, de a-l împușca sau de a-l otrăvi dăduseră greș – chiar și lui Jim îi scăpase de vreo câteva ori. Dar când în cele din urmă l-a împușcat, a descoperit că cel mai urât și mai temut animal din India era un leopard bătrân și sur, cu trupul plin de cicatrice, cu dinții tociți și decolorați și cu limba înnegrită de la otrăvurile pe care le gustase.

Cele mai multe dintre poveștile vânătorului aveau de-a face cu puterea credinței. Una dintre acestea era despre prietenul din copilărie al lui Jim, Kunwar Singh; acesta se dusese cu un alt prieten, Har Singh, la vânătoare în pădure și, fără să vrea, cei doi deranjaseră o tigroaică cu pui. Tigroaica scosese un răcnet turbat și se năpustise asupra lor; panicat, Kunwar s-a urcat în cel mai apropiat copac. Har Singh, nu la fel de iute de picior, a rămas lipit de copac, în fața tigroacei care se ridicase pe picioarele din spate și zgâria furibundă trunchiul

copacului, de-o parte și de alta a sa. Urletele lui Har Singh și răcnetele tigroaicei au fost întrerupte de Kunwar, care a tras cu pușca în aer. Tigroaica a sărit în spate, însă nu înainte de a-i fi spintecat stomacul lui Har Singh, de la buric și până la coloana vertebrală, scoțându-i mațele afară.

Înfricoșați, temându-se de întoarcerea tigroaicei, oamenii i-au băgat la loc intestinele, cu pământ și crenguțe și rămurele și l-au legat strâns pe Har Singh cu turbanul lui Kunwar. L-au dus repede până la spitalul încropit la Kaladhungi, unde tânărul doctor a făcut tot ce a putut. Har Singh a trăit până la adânci bătrâneți; pomul cel stâlcit a murit primul, într-un incendiu care a izbucnit chiar înaintea Primului Război Mondial.

Credință. Trebuia să crezi ca să-ți poți afla pacea. Toți cei pe care îi cunoscuse ea în India se conformaseră acestei stări de fapt; chiar și Syed, cu toate că temperamentul lui era de o cu totul altă natură.

Făgașul vieții tale se unduia între zeul rațiunii și cel al simțirii. Te plecai amândurora, nu jigneai pe niciunul.

Nu era vorba de nicio contradicție. Numai celor vanitoși li se părea că ar fi fost.

La munte, însă, zeul simțirii era mai puternic. Gaj Singh spunea că asta era din cauză că toate spiritele, bune sau rele, căutau înălțimile munților Himalaya. Aici, în locuința zeilor, îți puteai găsi refugiul și salvarea. Servitorii lui Catherine credeau în tot felul de superstiții și de fenomene supranaturale,

însă a fost surprinsă să descopere că și Jim – un om alb, un naturalist, o persoană activă, un empirist – era la fel ca ei. Se ruga la altare hinduse și, înainte să plece la o vânătoare de tigri, împușca neapărat un șarpe. Iar de-a lungul anilor îi povestise, mai de voie, mai de nevoie, cum se întâlnise el cu spiritele. În casa de oaspeți din pădurea de lângă Champawat, o întâlnire de care îi era groază să își amintească; într-un bungalow îndepărtat, în care erau cazați hamalii, o întâlnire în urma căreia el și cu prietenul lui fuseseră aruncați afară în toiul nopții; în Braemar, în Naini; spiritul necurat din bungalow-ul pentru hamali din Ramgarh; și țipătul acelui spirit prevestitor de moarte – nu fusese țipătul unui *churail*, căci acesta merge cu picioarele pe sus și are o altfel de voce –, un țipăt care îți îngheța sângele în vene și pe care îl auzise când se afla într-un *machan* peste Chuka, pândindu-l pe mâncătorul de oameni din Thak.

În 1929, i-a povestit despre cea mai ciudată – și, de fapt, înălțătoare – experiență prin care trecuse el vreodată; într-o noapte, pe colina sfântă din Purnagiri, zeița Bhagwatti zburase într-un joc de lumini pe deasupra pantelor și le dăruise lui și echipei lui de vânători un *darshan*. El spunea că acesta era un semn de bine, căci ei se aflau pe urma mâncătorului de oameni din Talla Des, care băgase frica în localnici.

În rarele ocazii când venea să o vadă, Carpet *sahib* îi aducea și vești despre lumea cea mare. Singurele ei surse de informații, în afară de el, erau servitorii și poveștile lor trase de păr. Jim îi aducea diverse numere din *Illustrated London News*, în

care ea citea despre evenimentele catastrofale care zguduiau Europa. Când a început și cel de-al doilea mare război și Parisul a căzut, s-a gândit la prietenii ei, cu care nu mai vorbise de zeci de ani. Jim îi mai aducea vești și despre mișcarea naționalistă indiană, iar poveștile lui nu erau prea diferite de cele ale lui Gaj sau ale lui Maqbool, cel puțin în această privință. Țara era străbătută de idei măreațe, gândite de oameni măreți: nu era decât o chestiune de timp până când India avea să fie remodelată. „Toate astea se vor schimba, toate", a spus Jim, gesticulând cu mâinile și arătând înspre valea Jeolikote, înspre dealurile din Naini și înspre tot ce se afla dincolo de ele. El însuși făcea drumuri regulate la Tanganyika și Kenya; un bun pândaș, pregătea terenul, jalona ultima tabără din viața lui.

Catherine a avut și ea o întâlnire miraculoasă cu istoria, când, într-o după-amiază, două mașini negre s-au oprit în fața porții ei și cinci bărbați au urcat pe poteca ce ducea înspre casă. Motorul uneia dintre mașini trebuia lăsat să se răcească și mai era nevoie și de niște apă pentru radiator. Doi dintre bărbați erau îmbrăcați în costume, doi în niște *kurta* albe, iar cel de-al cincilea avea picioarele goale, o cârpă mică înfășurată în jurul șalelor și o eșarfă maro și aspră aruncată peste umăr.

Acest bărbat era slab ca un țâr și, dacă n-ar fi fost chel și proaspăt ras, ar fi arătat exact ca fachirul pe care îl văzuse ea plimbându-se prin Chandni Chowk, cu mai bine de treizeci de ani în urmă. Baba

Muggermachee. Dar ea știa că acest fachir călărea pe un crocodil care era mai mare decât toți ceilalți crocodili, un monstru antediluvian alcătuit din povara contradictorie și gălăgioasă a trei sute de milioane de oameni. Avea să aibă nevoie de toate puterile lui magice ca să poată traversa apele. În momentul în care avea să ajungă la mal, crocodilul avea să se întoarcă și avea să-l devoreze. Apoi, eliberat din mrejele vrăjii, avea să se întoarcă la obiceiurile lui înfulecătoare-devoratoare învârtitoare-aranjatoare viclene-fugare mâloase-lipicioase smiorcăitoare-înfricoșătoare crude-rele.

Fachirul este în burtă; și noi conducem Delhi-ul.

Nu-și dorea să trăiască și să audă că murise ucis de un glonț. Prea multă bunătate poate deveni periculoasă. Până atunci, întâmplările ce aveau să marcheze secolul n-aveau să-și fi etalat nici jumătate din arsenal.

În după-amiaza aceea, marele fachir a băut două înghițituri de apă și a refuzat să guste din ceaiul oferit. A zâmbit cu blândețe; a pus câteva întrebări; ea n-a știut ce să-l întrebe; apoi el a plecat repede. Dintre cele trei sute de milioane de oameni, el trebuia s-o viziteze pe soția îndurerată a unui om din Bhowali. Înainte să plece, și-a pus mâna pe încheietura ei. Era o mână mică și osoasă, gheara celui mai sărac dintre săraci.

Ea s-a gândit la Syed și la saltul ratat.

Mintea, care primea semnalul de la inimă. Dar voința – voința – nu putea niciodată să primească semnalul de la minte.

Circuitul inimă-minte-acțiune, rămas în permanență deschis.

Gaj Singh, Ram Aasre și ceilalți stăteau deoparte, cu mâinile încrucișate, aplecați de spate. S-a întors către ei, s-a aplecat să intre în mașină și a dispărut. Gaj Singh a întrebat: „El să fi fost oare?"

Carpet *sahib* i-a dăruit cunoaștere și mister și deodarul; iar fachirul aflat în trecere i-a oferit atingerea istoriei. Și servitorii s-au folosit de toate astea ca să sporească aerul de mister care o înconjura. După ce Carpet *sahib* s-a oprit în vizită de vreo câteva ori, au început să răspândească zvonul că marele vânător venea să povestească ce animale mai omorâse. Dar lucrurile n-au stat chiar așa de simplu la început. Gaj Singh era chinuit de accese de gelozie. Dădea târcoale casei atunci când Jim venea în vizită; și stătea bosumflat ore întregi după ce acesta pleca. Cu toate astea, în scurt timp a devenit evident faptul că nu se întâmpla nimic.

Jim era un om timid, cu alte preocupări.

Catherine a amintit despre asta în toate jurnalele ei, observând că, în marele vânător, dorința o luase pe calea cea greșită și se rătăcise într-un ținut unde n-avea să găsească nici vânat, nici satisfacție.

Marele fachir, Carpet *sahib*, toate astea fuseseră niște distracții rare – foarte rare – pe parcursul celor două decenii și mai bine pe care le petrecuse în Gethia. Adevărata esență a poveștii anilor ei lungi era unică și neschimbată. Avea un singur nucleu: casa; și o singură fixație: Gaj Singh. Pasiunea a

cărei flacără zvâcnise pentru prima dată în fotoliul din dormitorul lui Syed și care se consumase apoi în munți, a devenit, încetul cu încetul, o adevărată obsesie. Zi după zi, caietele cu coperte de piele de la vremea respectivă se umpleau cu detaliile – la început captivante, mai apoi bolnăvicios de fascinante – împerecherii lor. Descoperirile și excesele. Pofta și sațietatea.

Descrierile erau explicite. Părintele ei John și Parisul și Syed o instruiseră bine și o înzestraseră cu candoare. Se bucura de fiecare parte a trupului lui Gaj Singh, zvelt și maro. De felul în care i se înălța diferit, atunci când ea îl excita cu stimuli diferiți. De felul în care fâșia lui alunecoasă de piele se mișca sub degetele ei, satin alunecând pe marmură. Atunci când, după ce ea îl iubea timp îndelungat, el începea să plângă de dorință și o lăsa lipicioasă peste tot pe unde o atingea. Atunci când ieșea din pat, iar fundul ferm i se încorda. Atunci când săculețul lui devenea o ofrandă sau o voință tare, în funcție de ce făcea ea. De felul în care buzele lui pline o aduceau pe culmile extazului, sugându-i fericirile nedureroase de peste tot. Atunci când, cu degete ucigător de creative, găsea un loc înnebunitor înăuntrul ei.

Obsesia era completă. Era extaziată de absolut tot ce ținea de el.

Era stârnită de mirosul subsuorilor lui; de respirația lui, pe fața ei; de mâinile lui, pe brațul ei. Cu toate astea, ea întreținea convențiile unei relații formale între ei doi. De față cu ceilalți, el nu era

decât un servitor, chiar dacă unul favorizat. Locuia într-una din casele de la poartă, la fel ca și ceilalți servitori. L-a lăsat să stea în cea de lângă poarta de jos, ca să-i fie mai ușor să se strecoare în fiecare noapte, printre stejari, fără să fie văzut.

Știa îndeajuns cât să-și dea seama că, dacă făcea publică relația ei cu Gaj Singh, avea să piardă respectul de care se bucura în zonă. Avea să devină imposibil pentru ea să mai pretindă respect din partea celorlalți servitori sau a localnicilor. Mitul ei ar fi fost distrus, poate chiar ar fi fost expusă unor pericole necunoscute. Pe de altă parte, la fel de important era faptul că se bucura de aerul clandestin al iubirii ei. Era o iubire a cărei naștere fusese însoțită de mister și de pericol, care izbucnise în subterfugiul acelor nopți toride din Jagdevpur: avea să fie în permanență însoțită de un aer de ilegitimitate. Posibilitatea de a păstra acel sentiment grabnic, oarecum riscant, îi conferea iubirii un luciu permanent proaspăt.

Ea știa din instinct că această dorință era precum o floare de mucegai, căreia îi mergea bine la întuneric, în umezeală. Dacă o scoteai la lumină, riscai s-o ucizi.

După ce toată lumea se dusese la culcare, după ce dealurile fuseseră ocupate de armatele nopții, de fluturi, greieri, păpălude, lilieci, vulpi, urși și feline mari, Catherine, stând în camera de deasupra celei în care îl chemase pentru prima dată pe Gaj Singh să-i țină piciorul, deschidea ușa care dădea direct afară. Era ciudat că ușa dormitorului de la primul

etaj nu dădea într-o terasă sau într-un balcon, ci pe acoperișul înclinat de tablă de deasupra sufrageriei. Prem Kumar cel cu picioare strâmbe, grăbindu-se să termine casa mai repede, o dăduse în bară. Și cum toate desenele lui fuseseră șterse cu mult timp în urmă de pe podeaua cabanei, nu puteai să-i reproșezi nimic. În loc să pună o cameră deasupra sufrageriei, Prem se grăbise și pusese un acoperiș, după care declarase treaba încheiată. O coincidență amuzantă a fost faptul că pietrarii, grăbindu-se și ei să respecte termenul-limită, construiseră de-a lungul peretelui exterior o scară solidă de piatră, o scară ce ar fi trebuit să ducă la acea cameră care se metamorfozase în acoperiș de tablă.

Așa că aceasta atârna acum în spatele casei, desprinsă parcă dintr-un tablou suprarealist, o scară de nezdruncinat către un acoperiș de tablă foarte înclinat.

Și pe această scară se cățăra Gaj Singh în fiecare noapte, iar Catherine îl aștepta în balansoarul ei, cu lampa sfârâind ușor în colțul camerei, cu ușa larg deschisă; dedesubt – chiar acolo unde se termina acoperișul –, valea Jeolikote se întindea străpunsă de câteva găuri rătăcite de lumină și, câteodată, acoperită cu o plapumă mișcătoare de ceață.

El venea tiptil pe poteca din spate, iar atunci când pietrișul scârțâia ușor însemna că era la baza scării și că începea să urce. Și, cu toate că venea în fiecare noapte, coapsele lui Catherine se umezeau imediat.

Urca cele zece trepte abrupte de piatră într-o clipită. Ea îi zărea mai întâi mâna dreaptă – cu o

brățară groasă de fier și un inel de bronz – cum apărea de după ușorul ușii, cu încheietura întoarsă în spate, încercând să se apuce de ceva. Un pas ușor pe acoperișul înclinat, murmurul surprins al tablei și el era înăuntru. Își curăța pantofii de piele de pervaz; dacă plouase, se scutura precum un câine. Apoi închidea ușa după el, lăsând valea și noaptea să aștepte afară. Trebuia să o zguduie puțin – lemnul de pin se îndoia mereu – ca să reușească să tragă zăvorul. După care se ducea și îngenunchea în fața ei, iar ea îl apuca și îl conducea sub haine.

Câteodată îl tachina, se juca cu el.

Câteodată îl aștepta în pat, sub plapumă, prefăcându-se că dormea atunci când el intra în cameră.

Câteodată nu era acolo, iar el trebuia să se ducă să o caute prin casă, întrebându-se unde ar fi putut să fie și în ce stare avea s-o găsească.

Câteodată lampa era stinsă, iar ea stătea în genunchi pe pat, la distanță de ușă, cu formele-i voluptuoase scăldate de lumina lunii.

Câteodată îl aștepta goală.

Câteodată îl aștepta fără păr.

Câteodată, chinuită de așteptare, se mânjea cu propriu-i lichid, de la încheietura mâinii și până la miez, iar atunci când sosea el îi dădea mâna să i-o sărute și să-și afle încet calea către ea.

De-a lungul timpului, a încercat totul. Este remarcabil cum totul se schimbă pe lume, numai lucrurile pe care le fac doi oameni care se doresc, nu.

Se cățărau mereu pe culmi, după care se prăbușeau în gol. Făceau lucruri vechi în feluri noi. Și

lucruri noi în feluri vechi. Au devenit tablouri ale maeștrilor suprarealiști. Orice parte a corpului putea fi lipită de orice parte a corpului. Iar rezultatul era o capodoperă. Deget de la picior și limbă. Sfârc și penis. Deget și mugur. Subsuoară și gură. Nas și clitoris. Claviculă și *gluteus maximus*. Muntele lui Venus și *phallus indica*.

Ultimul tangou al labiei majora. Circa 1927, Gethia. De Salvador Dalí. Proiectanți: GajșiCatherine.

Cât dura totul, ea țipa în tăcere – cu dinții încleștați; cu gura larg deschisă – și numai Gaj Singh știa cât de tare era acest țipăt. Sfâșia casa și umplea valea. Ea avea darul de a putea să plece de tot. Ochii îi luceau, iar trupul începea să-i tremure într-un ritm atât de sacadat, încât era clar că ajunsese la limită. Un cablu de înaltă tensiune, gata să plesnească. De multe ori, după ce se sfârșea, Gaj Singh încerca să-i descrie cum arătase.

Nu era niciun lucru pe care ei să nu-l fi făcut. Iar ceea ce făceau nu făceau din dorința de a experimenta, ci pentru că erau însuflețiți de o intensitate ce nu cunoștea limite.

Era evident că aceasta avea să-i conducă fie către anihilare, fie către descoperirea unor noi frontiere.

Așa că, într-o bună zi, în mijlocul unei capodopere în curs de producere, în timp ce degetele lui se aflau în căutarea esenței ei, s-a auzit șuieratul ascuțit al unui șarpe care scuipă; când el s-a uitat în jos, părul de pe piept îi era ud și picura.

Apăsase un buton. O altă ușă fusese deschisă.

După asta, Catherine a urcat rapid într-o zonă pe care nici ea și nici Gaj Singh n-o puteau cuprinde cu înțelegerea. La început, ea își dădea drumul în momentele de mare pasiune. Un șuvoi scurt, ascuțit, limpede. Se întâmpla atunci când degetele lui căutau în ea. Uimit, el încerca să o maseze în toate chipurile și, în scurt timp, ea a început să fie plină ca o fântână și să curgă ca un robinet. Pe când el o iubea, carnea se umfla și se strângea și se umfla și se strângea, ieșind aproape din ea, după care țâșnea și țâșnea, iar acolo unde stătea ea – pe scaun, pe pat – se forma o băltoacă.

Iar apoi, când și ultima urmă de reținere se topea precum un fugar în noapte, șuvoiul se dezlănțuia și împroșca peste tot și făcea mici bălți pe scândurile podelei, iar el trebuia să aducă o cârpă și să le șteargă.

Pentru un timp foarte îndelungat a fost vorba numai de degete, dar apoi a început să se întâmple și când el se mișca în ea. El stătea pe spate și ea aluneca încet – cu ochii închiși, cu trupul precum un cablu de înaltă tensiune, gata să plesnească – și, dintr-odată, carnea i se umfla groaznic, iar când el încerca să se împotrivească valurilor ucigătoare, ea își dădea drumul. Îi uda abdomenul, îi uda coapsele. După care ea începea să se miște din nou și, în scurt timp, carnea i se umfla iar groaznic și începea să plouă peste el. După asta, el zăcea într-o băltoacă. Câteodată avea parte chiar de șase asemenea dușuri, unul după altul, iar atunci când potopul se termina, cearșafurile și salteaua erau ude leoarcă.

Atunci trebuiau să se ducă în celălalt dormitor ca să se culce.

Camera lipsă – de deasupra dărâmăturilor, de deasupra acoperișului lipsă – a fost, mai mulți ani la rând, o arenă a plăcerii. În fiecare noapte, încheietura întoarsă apărea de după ușorul ușii, se auzea murmurul tablei, scrâșnetul pantofilor pe pervaz, iar ritualurile iubirii puteau începe.

În scurt timp, au învățat să pună o prelată între cearșafuri și saltea. În fiecare noapte, atârnau cearșafurile la uscat în fața șemineului din camera de zi. Iar după ce acestea se udau și se uscau de câteva ori, după ce nu mai erau apretate, ci întărite, i le dădeau lui Banno să le spele.

În zilele în care se hotărau în cele din urmă să decojească cearșaful, găseau bălți mici între pliurile prelatei. Trebuia să o ridice de toate patru colțurile și să o scurgă pe acoperișul înclinat.

Era ceva ce nu putea fi înțeles.

Trupul ei depășise toate limitele și ajunsese într-o zonă sexual-spirituală.

Gaj Singh a botezat-o *amrita*, nectarul zeilor.

Spunea că se simțea binecuvântat că se putea îmbăia zilnic în ea.

Spunea că era la fel ca și cu Shiva și Parvati[1]. Când făceau ei dragoste cosmică, lumea se scălda în ploaia lor.

[1] Parvati este o zeiță de origine hindusă. Legenda spune că ea este soția Lordului Shiva și mama divină a Lordului Ganesh și a Lordului Karthikeya (n. tr.).

Shiva și Parvati. Cuplul primordial. Creatori și distrugători[1].

În toți anii pe care i-a petrecut acolo – mai mult de douăzeci de ani – a coborât numai o singură dată la câmpie. Pentru că nu-și prea trecuse datele la ea în jurnal, ar fi fost greu de spus când anume se întâmplase asta, dar trebuie să fi fost pe la mijlocul anilor douăzeci. S-a dus la Agra[2]. Probabil că a vizitat Taj Mahal și Fatehpur Sikri și Fortul, însă nu numai pentru asta trebuie să se fi dus ea acolo, căci a lipsit mai bine de patru luni. De fapt, în jurnalele ei n-a prea adus vorba de aceste obiective turistice. A scris doar că s-a dus, că a fost un drum obositor și că a fost și Gaj Singh cu ea. Mai târziu, a mai amintit câte ceva despre călătoria la Agra, fără să aducă însă lămuriri suplimentare.

Erau indicii cum că ar fi primit scrisori de la Chicago, la începutul perioadei ei de ședere în Gethia. Făcea referiri sumare la tâmpeniile apocaliptice ale lui Emily, care își sfătuia fiica să nu se îndepărteze

[1] Conform religiei hinduse, Parvati este simbolul mai multor calități considerate a fi nobile: fertilitatea, fericirea conjugală, devotamentul față de partenerul de viață, ascetismul și puterea. Shiva este, în același timp, zeul distrugerii și al regenerării, iar cei doi laolaltă sunt simboluri ale renunțării și ale ascetismului, dar și ale binecuvântărilor aduse de fericirea conjugală (n. tr.).

[2] Orașul Agra este pomenit în *Mahabharata* sub numele de Agrabana. Ptolemeu îl marchează pe harta sa cu numele de Agra. În prezent, se crede că pe ruinele fostului Agra a fost înălțat orașul Raja Badal Singh, al cărui Fort, Badalgarh, se află în apropierea actualului Fort (n. tr.).

prea tare de Domnul și să-și amintească că Domnul avea s-o salveze, numai dacă avea să se căiască ea însăși.

John murise în perioada când ea încă mai locuia în Jagdevpur. Syed trebuise să facă apel la imensa lui înțelepciune, ca s-o poată ajuta pe Catherine să depășească acea perioadă dificilă. Ea scrisese despre pierderea tatălui ei cu o durere care de-abia putea fi articulată în cuvinte. Încercase – în caietul ei – să-i compună o scrisoare-epitaf. Fusese o adevărată luptă. De patru ori începuse cu „Dragul meu tată", după care se mai chinuise cu câteva paragrafe sentimentale și se oprise; șterse ce scrisese și o luase de la capăt. În cele din urmă, renunțase la ideea cu scrisoarea și făcuse referire la o simplă legendă, scrisă cu litere mici și limpezi; era, poate, singura pagină mai liberă din toate caietele ei: „John, tatăl meu, în țara în care mă aflu eu acum se spune că noi toți renaștem la nesfârșit, ca să ne putem achita de datoriile pe care le-am lăsat în urmă; dacă este adevărat, eu mă rog să mă nasc din nou ca fiică a ta."

Nu era niciun indiciu cum că i-ar fi scris vreodată mamei ei și nu exista nicio referire la posibilul moment al morții lui Emily.

La un moment dat – la începutul anilor treizeci – jurnalele ei căpătau o nuanță sumbră; apoi, tot mai sumbră. Un șarpe pătrunsese în grădina lui Catherine. Gaj Singh își adusese din sat soția și cei trei copii ca să locuiască cu el. Soția se numea Kamla și

era o femeie mignonă, analfabetă și cu pielea deschisă la culoare. Nu avea dreptul să-i interzică soțului ei să urce printre stejari, pe scara din spate și pe acoperișul înclinat, noapte de noapte, iar el a continuat să facă asta. Dar era evident că avea cu ce să-i distragă atenția.

Se părea că Gaj Singh începuse s-o dorească foarte mult pe soția lui, așa că a trebuit să-și împartă atențiile. Din copilă-mireasă, Kamla se transformase într-o tânără drăguță și apoi într-o femeie coaptă și atrăgătoare, iar el îi descoperise în cele din urmă farmecul. Nu-și mai petrecea nopțile în casa mare și se întâmpla câteodată să nu vină deloc, scuzându-se că trebuia să facă față îndatoririlor familiale – de cele mai multe ori era vorba de Kamla sau de copii, îi durea ceva sau erau bolnavi. Au urmat certuri, supărări, descoperiri neașteptate ale pasiunii pentru soția lui cea atrăgătoare. Într-o noapte, când el n-a venit, Catherine a coborât la miezul nopții, încălțată cu pantofi cu tălpi de cauciuc, a străbătut pâlcul de stejari și s-a apropiat de casa lui cu două camere, așezată lângă poarta de jos, și l-a auzit cum gemea. Părea extraordinar de excitat, îi vorbea în dialect, cu o voce răgușită, spunându-i cât de încântătoare era, întrebând-o dacă îi plăcea ce îi făcea el. Cu o voce calmă, soția lui îl întreba dacă era la fel de încântătoare ca *memsahib* cea albă și dacă era tot la fel de bine să facă sex cu ea.

„Da da da; mai mai mai; mai bine mai bine mai bine", se plângea Gaj Singh, izbindu-și plăcerea.

Când s-a întors în casă, Catherine avea picioarele și gleznele ude de rouă și a trebuit să și le bage într-un lighean cu apă de tutun, ca să scape de eventualele lipitori. După care și-a pus mâinile în celelalte locuri în care trupul ei era umed și, netezindu-și aripile, a început să zboare.

Catherine nu a încetat să-l stropească pe Gaj Singh, însă acum dușurile ei erau acide. Plăcerile conferite de dragoste și de dorință, plăceri pe care le celebrase întreaga ei viață, au început să se acrească. În ea a prins rădăcini sămânța răutății, ce i-a alterat marea frumusețe a spiritului ei liber.

Le-a interzis lui Kamla și copiilor să intre în casa mare sau să pășească pe terasele casei, cele două din față și cea din spate. Nu voia să fie obligată să lege vreo conversație cu vreunul dintre ei. Câteodată, stând lângă rezervorul de apă de sus, le putea vedea pe cele două fetițe – cu părul strâns împletit în codițe – și pe băiețelul cel frumos jucându-se cu pietricelele plate – încercau să le arunce pe apă sau ceva asemănător – lângă poarta de jos, dar atunci când i se părea că ar fi existat pericolul să se uite la ea, se întorcea și se uita în altă parte.

De multe ori îl vedea pe Gaj Singh pe drumul de sub casă, purtându-l pe băiețelul cel mic pe umeri, făcându-l să chicotească și să chițăie. Era evident că acest băiețel era slăbiciunea lui. Asta o înfuria.

Nu le dădea niciodată nimic. Erau niște intruși care încercau să-i fure dragostea. L-a îndemnat pe Gaj Singh să-i trimită înapoi în sat. El s-a opus

mult timp, în speranța că extazul din fiecare noapte avea s-o mai îmbuneze. O îmbuna până când se stingea ultimul tremur și până când se oprea ultimul duș. În momentul în care se ducea la ușă, ca să se lase pe tablă și să coboare, se posomora și se bosumfla dintr-odată. Cât timp făceau dragoste, lucrurile erau neschimbate, dar în restul timpului ea clocotea de furie.

Ca să-i mai taie din nas, ea a început să-și reverse bunăvoința asupra lui Banno și a lui Ram Aasre, care deveniseră între timp Mary și Peter. Cuplul de neam prost – deunăzi adoptat de Syed – s-a hotărât să-și schimbe stăpânul – cel puțin de ochii lumii – și să-l înlocuiască cu un zeu mai puternic. Cel puțin, cu unul care avea supuși mai puternici și care îi respecta mai mult. Năbădăioasa Banno venise cu ideea convertirii. Acum purtau cruci la gât, iar duminica se duceau în Naini, la slujbă: Banno, ridicolă, îmbrăcată cu o rochie, cu mersul schimbat, mai legănat. De Crăciun au fost învățați să facă prăjituri, să aprindă lumânări și să cânte imnuri și colinde hârâite, traduse în hindi de mai-marii Bisericii.

Gaj Singh, de neam bun, refuza să le spună Peter și Mary și continua să urle la ei cu Ram Aasre și Banno. Spunea: „Sunt niște idioți! Dacă un nume ți-ar putea schimba viața, atunci eu mi-aș spune regele George Panchum!"

Regele George al V-lea.

Banno i-a zis lui Catherine: „Știu că pentru noi n-o să se schimbe nimic, dar sunt sigură că măcar copiilor mei o să le fie mai bine."

Gaj Singh i-a zis lui Catherine: „E o proastă. Cu neamul în care te-ai născut, cu ăla mori. Numai prin faptele tale mai poți să schimbi ceva, și nu cu numele sau cu religia. Cretina asta de femeie crede că dacă își botează copiii *annieshannie polliepeter*, viețile lor o să se schimbe cu ceva!"

Catherine și-a făcut cunoscută părerea prin faptul că le-a permis copiilor lui BannoMary să intre în casa mare. BannoMary avea deja doi fii și două fiice și era iar însărcinată. RamAasrePeter și cu ea locuiau în casa de lângă poarta de sus, iar copiii lor puteau să vină pe poteca din față, să urce până la casă și, mai apoi, chiar să intre în casă. BannoMary avea impresia că ăsta era unul dintre avantajele faptului că se convertise.

Atunci a început și Gaj Singh să se supere și să se bosumfle. A încetat să mai comunice, era mereu posomorât, fața lui frumoasă era închistată și golită de expresie. Pe Catherine o mulțumea să știe că îl putea influența, că îl rănea. Dar și el uita de furie și de jocuri în momentul în care se apropia de trupul ei. Atunci îi cuprindea pe amândoi nebunia, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. O iubea cu o pasiune care îi dădea impresia că avea să-i explodeze capul; iar ea îl stropea cu forța unui muson. Problema era să facă față dragostei care nu exista.

Au început să joace un joc complicat și dureros, un joc al resentimentelor, al înțepăturilor și al

manipulărilor permanente. Faptul că aveau mereu nevoie unul de altul – o dorință care nu mai era pură, care se intersecta cu alte dorințe – le-a ciuntit sufletele.

În cele din urmă, Catherine i-a ordonat lui Gaj Singh să-și trimită familia înapoi în sat, iar el a fost nevoit să se supună. Acum îl avea numai pentru ea – urcușul pe poteca de sub stejari, scăldată în lumina lunii, scârțâitul pietrișului pietrișului pe treptele abrupte, încheietura întoarsă pe ușorul ușii, murmurul tablei, ștersul picioarelor, gura, mâinile, nasul, falusul, ploaia nesfârșită, cearșafurile ude, bălțile iubirii de pe prelată, patul uscat din cealaltă cameră, momentul în care se trezea dimineața cu dragostea lui crescându-i în palmă.

Ritualurile erau aceleași, plăcerea era tot înălțătoare, dar ea simțea că se schimbase ceva, că o parte esențială a lui lipsea. Acum, când se mișca în ea și pe ea, o distrăgea prin faptul că părea absent. Dacă toată viața ai văzut o sticlă plină, te îngrijorezi când observi că s-a golit puțin. Privirea îți este atrasă de ceea ce lipsește, nu de ceea ce este acolo. Știa că acel ceva ce lipsea rămăsese la Kamla; a început să se teamă că, odată cu trecerea timpului, avea să-l piardă de tot.

Îi simțea bucuria crescândă atunci când se apropia vremea – la fiecare cincisprezece zile – să se ducă să își viziteze familia. Observa că se rădea și că își apreta hainele, că pășea mai ușor și că era în al șaptelea cer în ziua în care pleca.

Lucrul ăsta o înnebunea.

A început să se plimbe prin jurul casei, la orice oră din zi și din noapte. Singură, cu gândurile în altă parte. RamAasrePeter și BannoMary au rugat-o să nu mai facă asta, temându-se că ar fi putut fi atacată de animale sălbatice, implorând-o să îi cheme pe ei de fiecare dată când dorea să iasă la o plimbare. Catherine nu îi băga în seamă. După lăsarea întunericului, încă avea nevoie de intimitate. Încă nu terminase cu Gaj Singh.

Și cu toate că voia ca el s-o dorească precum altădată, era sigură că ea l-ar fi dorit chiar dacă el n-ar fi putut s-o mai dorească.

Deși nu-și dădea seama, ajunsese să se poarte ca Syed.

Desfigurată de o dorință nepotolită. Nereușind să se împace cu ea.

Începuse să scrie într-un stil din ce în ce mai bombastic, cuvintele se contopeau unele într-altele și, la fel ca laptele care a fost amestecat prea mult pe flacără, au devenit cu timpul îngrozitor de groase. Mai întâi, paginile au început să se umple cu descrieri ale sentimentului de toropeală care-i îngreuna zilele – golul, așteptarea, absența. Apoi, povestea a murit și au început să se repete aceleași și aceleași lucruri, pe tonalități din ce în ce mai isterice. Proza a devenit impregnată de halucinații și, nici după ce citeai mai multe pagini, nu-ți puteai da seama ce anume voise să spună. Dintr-odată, după tot acel timp, a început să facă tot felul de referiri ciudate la păcat – moștenirea lui Emily – și să-și ceară iertare, într-un mod misterios.

Vorbea despre ce nu dăduse acolo unde trebuia să dea.

Și despre ce dăduse acolo unde nu trebuia.

Vorbea despre cum păcătuise împotriva celor de-un sânge cu ea.

Și despre izbăvire și iertare.

Vorbea despre dragostea ei pentru Syed și despre cât de mult își dorea să-i poată simți prezența călduroasă alături de ea.

Și vorbea despre faptul că ar fi trebuit să meargă la biserică, un lucru pe care nu-l mai făcuse de când ieșise din Notre-Dame, cu trei decenii în urmă.

Vorbea despre cum ar fi trebuit să se mai ducă o dată acasă, în America.

O singură dată, ca să-și pună treburile la punct.

Și vorbea despre cum trebuia să-i fi dat Gethiei ce era al Gethiei.

La un moment dat, părea să fi fost cuprinsă de frică. Un amestec de ipohondrie și paranoia. A început să bată câmpii despre tot felul de boli, despre puterea care o lăsa, despre spiritele ciudate care o vizitau noaptea. Nălucirile deveneau tot mai încețoșate și mai întunecate. Scria că se simțea cum trebuie să se fi simțit Carpet *sahib* în bungalow-ul hamalilor, când fusese aruncat afară. Dar, în cazul ei, era aruncată afară din propria casă, nu a altuia.

A scris o dată despre pantera care venea în fiecare noapte și stătea sub fereatra ei și o necăjea. Câteodată se uita doar la ea, altădată cânta vreun cântec popular specific zonei, cu o voce blândă,

încărcată de greutatea presentimentelor și a previziunilor. Spunea că îi știa toate secretele și că, dacă n-avea s-o satisfacă, avea să-i devoreze măruntaiele.

Și apoi, dintr-odată, n-a mai scris nimic.

Moartea își luase tributul.

Cartea a cincea

SATYA: ADEVĂR

GAURA ISTORIEI

ATUNCI CÂND AM REUȘIT să las în urmă și ultimul vârtej al caietelor, eram cu trei ani mai bătrân și lumea din jurul meu se schimbase așa cum nici nu mi-aș fi imaginat vreodată. Machismul care începuse să bântuie țara la începutul deceniului era acum, în ultimii ani ai mileniului, în mare vogă. Fantoma marelui fachir fusese lăsată să se odihnească în pace. Nonviolența, toleranța, compasiunea, umorul – toate fuseseră date uitării. Cel ce călărea crocodilii fusese mâncat de dinozauri.

Mitologia sedusese tehnologia, iar bastardul lor își făcea veacul printre noi.

Luaserăm metaforele pompoase și le mărunțiserăm în bucăți mici.

Nu voiam să zburăm pe aripile textului Bhagavad Gita; voiam, în schimb, să punem mâna pe Brahmastra[1].

[1] În mitologia hindusă, Brahmastra este o armă creată de Brahma. Fiind considerată una dintre cele mai periculoase arme, este adeseori asemănată cu o armă nucleară (n. tr.).

Țara noastră începuse să producă arme nucleare. Și acum, întreaga națiune era o mare adunare de penismeni strălucitori. Peste tot pe unde te uitai, dădeai cu ochii de câte o erecție. Penisuri umflate cu pastilele albastre ale propagandei și ale puterii; gata să se înfigă în orice gură care ar fi îndrăznit să protesteze.

Farmaciștii urii reușiseră să îi înzestreze pe fanatici cu falusuri tari ca piatra. *Har bewakoof ka loda banayenge hatoda.*

Chiar și aceia care nu erau fanatici se băteau cu pumnii în piept și se declarau bărbați, căci respectul de sine le crescuse odată cu organul. Mărimea bombei lor, mărimea istoriei lor, mărimea poporului lor, mărimea zeilor lor.

În timp ce fachirul era încurajat să-și dea duhul într-un colț, însoțitorul său de pe șaua crocodilului, sfântul protector al sănătății psihice, Jawahar[1] Giuvaierul, devenise ținta preferată a mulțimilor. Oameni care nici nu ar fi trebuit să respire același aer ca și el – oameni fără istorie, fără demnitate, fără idei – își petreceau zilele azvârlind cu săgeți otrăvite înspre el. Ne citeam visurile ca pe niște registre contabile; iar registrele contabile deveniseră jurnalele hoților.

Pierduserăm harul și găsiserăm avariția.

Pierduserăm magia luptelor măreațe și nu găsiserăm rafinamentul vieții de zi cu zi.

Eram cu toții prinși în extraordinara parodie a meschinului.

[1] În arabă, *jawahar* înseamnă „giuvaier" (n. tr.).

Fiecare om. În fiecare zi. În fiecare loc. De la cele mai mărunte cocioabe și până la mărețele edificii ale unui New Delhi colonizat.

Nu reușiserăm să devenim ceea ce am fi putut fi.

Dar adevărul este că pe mine nu mă interesau lucrurile astea nici cât negru sub unghie. Națiunile și mulțimile își vor urma propria cale perversă, ridicându-se glorioase și prăbușindu-se înfrânte, urmând ciclul stupidității și al valorii. Eu trebuia să mă ocup de propria-mi viață și, după cum știe oricine care a trăit, unei vieți mărunte trebuie să-i acorzi tot atâta atenție și grijă cât și unei națiuni.

Existau toate șansele ca țara să-și afle calea înainte ca eu să mi-o fi aflat pe a mea.

Luptându-mă să ies la suprafață – tentaculele caietelor încă mă mai țineau de glezne –, am început să mă simt precum Rip van Winkle. Mai mult de poză, îmi lăsasem barba și părul să crească – părul îmi era tot mai grizonant, iar barba era neagră – și acum le prindeam pe amândouă cu elastice. Chestia asta mă făcea să arăt ca un clișeu ambulant – ca un călugăr din Orientul Îndepărtat –, dar mie îmi plăcea asta. Era amuzant să văd cât de respectuos se purtau localnicii cu mine, așa cum se cuvine să te porți cu cei care au trecut la cele spirituale. Vorbeau în șoaptă atunci când mi se adresau, iar atunci când treceau pe lângă mine pe stradă îmi făceau câte o plecăciune cuviincioasă. Aparențele înseamnă, într-adevăr, totul. De la postura de șmecheraș de la oraș trecusem la aceea de sihastru ce-și făcea

veacul în casa cea mare, la aceea de învățat spartan ce descifra texte alambicate.

Pe mine mă mulțumea situația asta. Puteam să mă plimb până la *dhaba* sau la *padao*, sau să trec pe lângă băcăniile micuțe, înșirate de-a lungul vechiului drum către Nainital – construite din cărămizi așezate frumos în zigzag –, sau să cobor pe lângă colibele culegătorilor de ceai, îndreptându-mă încet către sanatoriu, căzut în paragină acum, fără să fiu nevoit să intru în vorbă cu nimeni din cei care stăteau ghemuiți pe vine și trăgeau din țigări sau din *bidis*. Era de-ajuns să ridic mâna în semn de salut sau să dau politicos din cap. Chiar și în zilele în care mă duceam să mănânc la *padao*, eram servit fără a mai fi băgat în seamă cu cine știe ce remarci, așa cum se obișnuia, iar oamenii din cafeneaua înjghebată acolo își coborau vocile atunci când intram eu.

Știam că se zvonea că mă părăsise nevasta și că eu plângeam acum după ea. Știam că se mai spunea și că scriam o carte în amintirea ei. Toate astea le-am aflat de la Prakash – și probabil că tot de la el porniseră zvonurile. Prakash era idiotul pe care îl angajasem după ce plecase Rakshas. Era un tâmpit prost din Almora, cu fața mâncată de acnee, care la interval de doar câteva minute rânjea și se bosumfla și rânjea iar. Ar fi putut fi un brav lucrător în oricare dintre *dhaba*-urile din zonă, însă ambiția lui era să se înroleze în armată. În fiecare an se prezenta la centrul de recrutare din Ranikhet și în fiecare an era respins. Nimeni nu era atât de nebun,

încât să pună o pușcă în mâinile unui asemenea om. Dar el nu și-a pierdut speranța, nici chiar după ce a trecut de vârsta până la care mai putea fi luat în armată. În fiecare dimineață făcea zeci de flotări și genuflexiuni și alerga cu pași mici pe terasa de jos. Era convins că, în scurt timp, avea să înceapă un război colosal cu Pakistanul și că atunci avea să fie chemat și el. Voia să fie pregătit când avea să vină momentul acela.

Prakash îmi făcea toate treburile – gătea, spăla, curăța; iar restul timpului și-l petrecea cu ochii holbați la micul televizor alb-negru pe care îl pusesem într-un colț al sufrageriei. Prindeam numai postul național, cu o antenă agățată de acoperiș. De fiecare dată când se strica imaginea, țipa panicat la mine și alerga în grabă pe acoperiș, năpustindu-se asupra antenei, trăgând-o și împingând-o în toate părțile, asta în timp ce zbiera la mine să-i spun dacă venise imaginea. Mai îmi șoptea și despre minunile televiziunii prin cablu.

Îi făceam pe plac pentru că nu aveam pe nimeni altcineva cui să-i fac pe plac. Oricât de prost ar fi fost, mâncam aceeași pâine și împărțeam același acoperiș. Îmi era tovarăș. Fizz mă părăsise în urmă cu doi ani și jumătate, dar îi simțisem lipsa numai în pauzele pe care le luam de la cititul caietelor. Durase mult până să decodez jurnalele. Să le pun în ordine, să descifrez scrisul rotund al lui Catherine, să încerc să înțeleg ceva din proza ei încâlcită. Pe măsură ce citeam, îmi luam notițe și, chiar dacă lucram paisprezece ore pe zi, tot îmi trebuiseră câteva

săptămâni ca să termin un singur jurnal. De multe ori trebuia să citesc din urmă sau din față, ca să văd la ce anume făcea referire când spunea ceva, să aranjez evenimentele și poveștile în ordine cronologică. Mai și tăiam frunză la câini: îmi dau acum seama de cât de teamă îmi era de momentul în care aveam să termin cu caietele; îmi era teamă că nu mai aveam o altă viață; teamă de ceea ce mă aștepta. Mașina Brother cea tăcută și lipsa lui Fizz.

Câteodată încercam să imit ceea ce făcuse Catherine la un moment dat – să stau lângă rezervorul de apă la o anume oră; să stau jos, sub Trishul; să urc pe o anume cărare – ca să văd dacă puteam să simt ceva.

Câteodată nu se întâmpla nimic și câteodată aveam un sentiment straniu, ca și cum m-aș fi aflat în prezența unor spirite de pe lumea cealaltă.

Odată, la miezul nopții, în ultima săptămână din septembrie – luna era pe jumătate coaptă, conversațiile începuseră prin tufișuri, ceața se mișca în valuri lenețe, păpăluda tocmai începea să tocăne –, m-am dus până la poarta de jos, ca să refac traseul nocturn al lui Gaj Singh. Prakash dormea în camera de zi: eu insistasem, ca să nu fiu singur în casă. Citisem un rezumat grafic al unei asemenea vizite târzii și, când nu am mai auzit păcănitul continuu al televizorului – televiziunea națională întrerupea mereu transmisia la miezul nopții –, m-am hotărât să las deoparte ce citeam.

Nu mi-am mai pus șosete, m-am încălțat cu ghetele mele vechi, de la Power, mi-am luat jacheta și

o lanternă și am coborât pe scările interioare. În camera de zi rămăsese aprins un bec economic, iar Prakash tocmai se pusese pe sforăit. Bagheera, care dormea pe patul lui Prakash, și-a ridicat capul, după care și l-a pus la loc pe labe atunci când eu am deschis ușa și m-am strecurat afară. Am coborât cu grijă în noaptea albastră, atent să nu calc pe zecile de puieți pe care Fizz îi plantase peste tot. Eu și cu Prakash nu prea avuseserăm grijă de ei, dar multe dintre semințele lui Fizz supraviețuiseră neglijenței părinților, își făcuseră un loc în lumea indiferentă și începuseră să crească. M-am sucit printre tufele de Callistemon, printre stejarii argintii și printre perii care îmi ajungeau până la talie, printre liliecii indieni și gulmoharii până la genunchi; iarba pe care călcam era umedă și alunecoasă.

Poarta de jos fusese blocată cu scânduri de lemn și cu sârmă ghimpată. M-am întors și m-am uitat în sus, înspre casă. În întuneric, arăta precum un animal ghemuit la pândă, iar cele două coșuri semănau cu niște urechi ciulite. În spatele meu, drumul unduitor strălucea în lumina lunii și era tăcut fără sărutul cauciucului. Mai încolo, valea Bhumiadhar se prăvălea adâncă și sinistră. Aș fi putut să fiu el, cu șaptezeci de ani în urmă, uitându-mă încă o dată în jur înainte să pornesc. Numai Trishul ar fi fost diferit. Pe vremea aia era probabil cât un om de înalt, iar trunchiul de-abia începea să i se despartă. Acum deodarul domina totul în jurul lui, cele trei brațe ale lui sprijineau cerurile, iar ramurile i se răspândeau frunzoase și ocrotitoare.

Am urcat încet, apucând-o pe cărarea strâmtă și mai puțin folosită care ducea direct în spatele casei. Frunzele îmi trosneau umede sub picioare și trebuia să am grijă unde puneam pasul. Dar nu am aprins lanterna. Pe măsură ce înaintam, în jurul meu se lăsa tăcerea. Conversația s-a stins în tufișuri, vântul s-a potolit, tocănelile și păcănelile au încetat, un mănunchi de nori a înghițit luna. Când am ajuns în curtea mică din spatele casei, treptele abrupte mă așteptau. Zece, din piatră solidă, urcând abrupt, agățându-se de un perete nemișcat. Goale, neîmpodobite, fără balustradă.

M-am uitat speriat în sus. Prin perdele se zărea o lumină galbenă, difuză, lumina unei lămpi. Aproape că auzeam sfârâitul de la pompa sub presiune. Am vrut să mă uit în jur, în spate, dar nu m-am încumetat. Oare marile așteptări și marile temeri produc aceleași senzații? Și pielea lui trebuie să fi fost umedă, și lui trebuie să i se fi zbătut inima în piept. Am început să urc încet, sprijinindu-mă de perete, ținându-mi mâna stângă întinsă în spate, ca să simt dacă venea cineva în spatele meu. Pietricelele îmi scârțâiau ușor sub tălpile pantofilor.

Când am ajuns la ultima treaptă, nu mai era niciun acoperiș înclinat de tablă pe care să mă cațăr cu îndemânare. Noi turnaserăm acolo o placă de beton, sub care făcuserăm o bucătărie modernă. Acum puteam zări siluetele întunecate ale văii Jeolikote. Iar pe sub ușă se scurgea lumina lămpii aprinse. Am simțit dintr-odată că ea era acolo, așteptându-mă.

Am rămas mult timp în acel loc, înspăimântat.

A fost absurd că m-am gândit chiar să fac cale întoarsă și să intru în casă pe ușa din față. Oare și el ezita atunci când ajungea aici? Apoi, grăbit, mi-am strecurat brațul drept pe lângă perete, mi-am îndoit încheietura ca să pot apuca ușorul ușii, am închis ochii și, sprijinindu-mă cu exteriorul piciorului stâng pe acoperiș, ca și cum acesta ar fi fost acel acoperiș înclinat din tablă, mi-am făcut vânt în cameră. Ușa s-a deschis cu un scârțâit și eu am deschis ochii, convins că aveam s-o văd acolo.

A trebuit să stau cam o oră pe pat până să mă liniștesc.

Noaptea aveam halucinații. Nu în fiecare noapte, dar destul de des. Eram bine când mă duceam să mă culc, chiar dacă aveam încă proaspăt în minte ceea ce citisem, și atunci avea loc întâlnirea. Părea întotdeauna să dureze câteva ore și totul părea foarte real; și, de cele mai multe ori, când mă trezeam după o asemenea noapte, eram complet secătuit. Beam două cești de ceai, stând afară, pe terasă, uitându-mă înspre valea care începea să se trezească; după care intram la loc în casă și mai dormeam câteva ore.

Pe Prakash îl instruisem să mă trezească în jurul orei zece, cu ceai și cu ouă. Mult timp mi-a fost greu să fac distincția între teamă și anticipație. Mă temeam de ceea ce se întâmpla în fiecare noapte cu mintea și cu trupul meu, însă o fantezie nocturnă este întotdeauna binevenită, chiar și la un adult. Apoi, ca într-o paralelă macabră, pe măsură ce dragostea

dintre Gaj Singh și Catherine se acrea, pe măsură ce răul prindea rădăcini tot mai puternice în sufletele lor, vizitele pe care mi le făcea spiritul ei noaptea au început să mă chinuiască. Acum, când mi se arăta, fața îi era schimonosită de furie și mai mult mă ataca decât mă mângâia. Eu mă luptam să o împing la o parte, iar ea mă lua precum un monstru, cu violență și fără milă.

Dimineața mă trezeam învinețit, cu membrele cuprinse de o durere profundă.

În plus, nu mai reușeam să mă mai culc la loc. Era ceva foarte neobișnuit. Întotdeauna mă mândrisem cu faptul că puteam să adorm de cum puneam capul pe pernă. În glumă, Fizz îmi spunea că aș fi fost în stare să adorm și în picioare. Însă acum aveam sufletul tulburat. Capul îmi vuia tot timpul – de imagini și de întrebări –, un vuiet care nu se potolea niciodată îndeajuns cât să mă lase să adorm.

Starea de dezintegrare în care se afla mintea mea a început să fie reflectată și în aspectul casei. Aceasta începuse, încet, dar sigur, să cadă în paragină. Lucrările de renovare încetaseră din noaptea ploioasă în care mă părăsise Fizz. Nu mai adăugasem nici măcar o cărămidă, o lopățică de ciment sau o scândură. Trei din cele șase lucarne rămăseseră fără geamuri, iar eu și cu Prakash le acoperiserăm cu bucăți de tablă. Lunile trecuseră și ploaia dăduse tabla la o parte, mânjind pereții văruiți cu linii întunecate de apă. Stivele de scânduri de pin stăteau aranjate frumos pe veranda laterală, iar galbenul lor aprins se decolorase în nuanțe de negru și cenușiu.

Pe terasa de jos, mormanele de nisip și de pietriș se dizolvaseră încetul cu încetul – acum creșteau mănunchiuri de iarbă pe ele – sau fuseseră luate de săteni, cu permisiunea lui Prakash. Cei trei saci de ciment pe care îi depozitasem în casa de lângă poarta de sus se umeziseră treptat și erau acum tari ca piatra. Cele mai multe camere rămăseseră neterminate, le lipseau uși, ferestre, dulapuri. Atunci când intrai pe poarta principală, casa îți dădea impresia unui craniu care rânjea, ferestrele fără geamuri de la verandele de sus și de jos jucând rol de ochi și nas.

Fizz adusese robinete sofisticate, dar, în afară de cele din bucătărie și din baia de sus, toate celelalte începuseră să se strice din cauză că nu erau folosite. Chiar și rezervoarele de apă și vasele de toaletă ajunseseră să fie murdare și decolorate – Prakash ar fi făcut orice, numai curat în baie, nu; iar mie nu îmi păsa.

La fel, încuietorile și zăvoarele de alamă pe care le cumpărase din Delhi fuseseră montate prost și trebuia să zgudui și să trântești ușile și ferestrele ca să le poți închide. Enervați, Prakash și cu mine ne purtaserăm ca niște brute, așa că cele mai multe uși erau acum închise cu ajutorul unor cuie mari și îndoite.

Pe polițe, prin colțuri, în camerele goale de peste tot din casă erau robinete, plăci de faianță, colțare, spălătoare, piulițe, zăvoare, cuie, balamale, încuietori, prelungitoare, jaluzele, cutii de vopsea – toate strânse în cutii de carton, adunând praf și irelevanță.

Stricăciunea ce însoțește actul creației.

Craniul de sub piele.

N-am să uit niciodată cum îmi venise ideea asta: stăteam printre dărâmăturile din camera din spate și mă uitam în sus, la podeaua lipsă și la acoperișul lipsă și la cerul mare și albastru.

Același gând mă străbătea acum de fiecare dată când stăteam pe pervazul biroului neterminat, uitându-mă în jos, înspre valea Jeolikote, înspre bifurcația de la Numărul Unu și înspre drumurile unduitoare care urcau pe deal. Mă simțeam ca un împărat din dinastia Mughal, melancolic de conștient că fiecare monument fantastic începe să moară din momentul în care începe să fie construit.

Nimic nu e atât de maiestuos, încât să nu cadă repede pradă distrugerii.

Bineînțeles că mie nu îmi păsa.

Numai plantele mă mai făceau să mă simt prost, din când în când. Știam cât de mult însemnaseră pentru ea și cât de mult ar fi durut-o să vadă cât erau de neglijate.

Din fericire, multe dintre ele rezistaseră și crescuseră. *Sheesham*-ul, *jacaranda* și smochinul din fața casei; stejarii argintii, de-a lungul gardului; rămurica de la o salcie plângătoare, pe care ea o rupsese de lângă lacul din Naukuchiyatal și o înfipsese lângă robinetul de pe terasa de jos; tufele de Callistemon de peste tot; afinul indian și părul de pe poteca din spate, din spatele bucătăriei; câțiva dintre arborii de mango de pe panta dinspre Jeolikote; și, în mod miraculos, un salcâm galben pipernicit, dar care refuza să moară, pe terasa din spate, și un

gulmohar la fel de bătăios, lângă poarta din față. Mai era și smochinul indian, chiar între poartă și casă, care, la patru ani după ce fusese plantat, nu se înălțase mai mult de doisprezece centimetri de la pământ: părea mort, dar în fiecare primăvară mai dădea câte o frunzuliță de speranță verde.

Fizz nu se mai întorsese nici măcar o dată după ce plecase, în noaptea aceea furtunoasă și ploioasă.

La început, sunasem eu de câteva ori, însă conversația murise de la primele cuvinte.

„E totul în regulă?"

„Da."

„Îmi pare rău pentru ce se întâmplă."

„Da."

„Să scoți bani de la bancă atunci când ai nevoie."

„Da."

„Sper că o să vii în curând."

„Să vedem."

„Să mă suni dacă ai nevoie de ceva."

„Da."

„Știi ce simt față de tine."

„Da."

Taca. Taca. Taca.

Apoi, absorbit de ceea ce citeam în jurnale, enervat de faptul că ea era mereu bosumflată, am încetat să mai fac efortul ăsta și, în scurt timp, durerea a început să piară. Câteva săptămâni mai târziu, Rakshas a primit un telefon la magazinul *thakur*-ului; când s-a întors, s-a uitat urât la mine și a zis: „*Didi* a plecat din apartament și a lăsat cheile la proprietar."

L-am lăsat să se îndepărteze, după care am luat-o la fugă înspre magazinul universal al *thakur*-ului. Am sunat și am sunat și am sunat, dar n-a răspuns. Probabil că îl sunase pe Rakshas chiar înainte să iasă pe ușă.

În momentul ăla, am fost cuprins de panică. Unde era? Cu cine era? Ce punea la cale? Era bine? Îmi venea să sar în Gypsy și să plec la Delhi. Pentru un timp, numai la asta am putut să mă gândesc. Chiar m-am dus la mine în cameră, am luat cheile și mă apropiam de jeep, când l-am văzut pe Rakshas stând lângă Grajdul Caprelor, sprijinindu-și ciotul cu mâna cea bună, uitându-se la mine cu un rânjet întipărit pe față.

Parcă-i lucea ceva triumfător în ochi, ceva ce mi-a înghețat sângele în vene și m-a făcut să mă opresc; m-am târât la loc în casă, am urcat încet scările – după ce trecusem pe lângă el – și m-am dus la rezervorul de apă din spate. Acolo m-am așezat pe bancă, ascultând gâlgâitul apei în conducta de optzeci de ani a lui Prem Kumar, uitându-mă în jos, către vale, privind camioanele cum gemeau la curbe, până când lumina a murit și toate păsările zburătoare s-au dus la culcare. Când m-am ridicat de acolo, câteva ore mai târziu, cerul era sufocat de stele și răsărise luna și tufele fosneau de la giumbușlucurile nocturne. Atunci când am intrat în casă, am văzut umbra cu o mână stând lângă bucătărie, privindu-mă, nemișcată precum o meditație.

Până să se termine noaptea, mă consumase într-atâta încât nu mai rămăsese nimic, nici măcar sentimentul de panică.

Două zile mai târziu, Rakshas m-a părăsit. A spus: „Du-te înapoi la Delhi, *sahib*, și găsește-o. Bărbații trebuie să știe să facă diferența între aur și alamă, sau dacă nu sunt condamnați pe vecie."

Eu doar i-am dat banii și i-am zis să-și vadă de drum.

Patru zile mai târziu, *thakur*-ul l-a adus pe Prakash. În cele patru nopți cât am fost singur am dormit în Grajdul Caprelor, cu zăvorul tras, cu o sticlă de apă și cu toporul cu mâner lung lângă mine. N-am dormit bine, însă ciudat a fost că n-am mai fost bântuit de halucinații senzuale, ci de siluete amenințătoare, cu un singur braț.

Apoi, când mai ieșeam la plimbare, sunam în dorul lelii, doar ca să-mi fac meteahna. Țârâitul neîntrerupt al telefonului a devenit obsedant. În scurt timp, a început să mi se pară că eu chiar vorbeam cu cineva. *Thakur*-ul noduros, a cărui piele de pe față era zbârcită și arăta ca niște testicule, se uita la mine curios: bărbatul care forma și forma și nu spunea niciodată vreun cuvânt. Bărbatul care își confunda soția cu un telefon.

Sunt sigur că m-aș fi speriat de moarte dacă, într-o bună zi, ar fi răspuns cineva la telefon.

Apoi, într-o seară, s-a auzit un țiuit jos. La fel și în ziua care a urmat. Telefonul era în comă. Facturi neplătite sau poate că se stricase pur și simplu. Așa că, la vreo șase luni după ce aflasem de plecarea ei, m-am suit în Gypsy și m-am dus până la Delhi. A fost o călătorie ciudată. Am condus încet, l-am

ascultat pe K.L. Saigal văicărindu-se la casetofonul mașinii – Fizz nu mă lăsa niciodată să îl ascult –, nu m-am oprit nicăieri ca să mănânc sau să beau ceva sau să urinez, am evitat fiecare loc pe unde fuseserăm împreună. La trecerile de cale ferată de la Moradabad nu erau cozi; iar eu mi-am întins picioarele numai când am coborât din mașină pe aleea noastră din Green Park.

Proprietarul și proprietara se uitau la un serial de televiziune și, când el a deschis ușa, am auzit vocile actorilor de telenovelă. Pentru un moment s-a uitat la mine cu o privire golită de expresie, după care a intrat repede în casă ca să-mi aducă cheia. I-am spus că aveam să-l caut eu a doua zi de dimineață. A închis ușa, recunoscător. Îi trimiteam banii în avans. Și-i lua de la bancă pe întâi ale fiecărei luni. Eu nu eram niciodată acolo. Eram chiriașul ideal.

Casa era tăcută precum un mormânt și acoperită cu praf. La început, mi s-a părut că Fizz nu luase nimic. Și chiar nu luase. În afară de hainele ei și de micile nimicuri pe care îi plăcea să le colecteze – animăluțe de lut, scrumiere sculptate în tot felul de pietre, cutii cu mărgele colorate, brățări de sticlă –, în afară de lucrurile personale și de aceste nimicuri, nu luase absolut nimic. Nici cărți, nici muzică, nici filme.

Îndeplinise toate ritualurile inerente plecării. Trăsese ștecărele din priză, închisese ferestrele de două ori, curățase frigiderul, îi lăsase ușa întredeschisă; aranjase perdelele și scaunele; totul fusese spălat, curățat, împăturit, pus deoparte.

Pe ușa frigiderului era lipit un *post-it* galben. Toate facturile plătite. Nimeni nu datora nimic.

Am găsit romul și am stat pe terasă și am băut. Mai bine rom în burtică decât căcat în fundulică. Netăiate, ramurile gulmoharului se revărsaseră pe terasă. Am smuls o crenguță și mi-am plimbat-o pe brațe. La miezul nopții, înfometat, amețit, am condus până la Yusuf Sarai și am comandat două *paranthas* cu ouă și câteva cești de ceai.

Era acolo un grup de tineri șmecheri, care beau din cești de plastic, mâncau *paranthas*, vorbeau tare și dădeau pe rând cu piciorul în câinii care veneau să cerșească mâncare. Priveau chestia asta ca pe un fel de sport. Ca pe un joc video: o lovitură, un schelălăit ascuțit, animalul care fugea repede, alte schelălăituri, de data asta în surdină, și un hohot de râs. *Time out* ca să ia câteva înghițituri; apoi *repeat*. M-am gândit să intervin, dar doar mi-am întors capul în altă parte.

Era ciudat să dorm fără Fizz în patul ăla și nu mi-a priit deloc somnul. Am visat coapse din care curgea apă și umbre cu un singur braț, iar când m-am trezit mi s-a părut chiar și mai straniu că n-am simțit aerul rece, de munte, sau că n-am văzut valea care făcea ochi întinzându-se la picioarele mele.

M-am dus la bancă de dimineață și, din câte mi-am putut da seama, ea nu retrăsese mai mult de douăzeci de mii de rupii. Asta mi-a rupt inima. Aș fi vrut să ia mai mult, aș fi vrut să ia chiar totul. În piața Hauz Khas, am găsit un PCO – un cub de sticlă înăuntrul altui cub de sticlă, unde erau faxuri și

copiatoare – și i-am sunat pe câțiva dintre prietenii ei. Mi-au răspuns cu răceală și fără bunăvoință. Nimeni nu mi-a dat niciun indiciu în legătură cu locul în care aș fi putut s-o găsesc. Nu mi-a mai rămas să întreb decât dacă ea era bine.

Da, era bine. Mulțumesc.

Și apropo, maestre Chinchpokli, ne pare rău, dar nu avem o adresă la care să-i trimiți și mai multă durere.

Nu i-am sunat pe niciunul dintre prietenii mei. Îngrijorare, întrebări, explicații. Nu mă simțeam în stare de așa ceva. În fața mea, lipită de peretele de sticlă, am observat o carte de vizită colorată într-un purpuriu strident. Spunea: „Muzica *Moksha*[1]." Și dedesubt: „Centrul cercului vieții." Lumea se afla într-o permanentă schimbare, însă toate lucrurile își aveau rostul lor. Puteai să zărești trecutul, prezentul și viitorul dacă sunai la oricare dintre cele trei numere de telefon. Era și un desen, înfățișând un tânăr cu costum și cravată care stătea cu picioarele încrucișate, precum Buddha, și radia pace și înțelegere.

Erau numere locale. Am sunat la primul. A răspuns cineva cu voce de servitor. A întrebat dacă sunam în legătură cu *moksha*.

---

[1] *Moksha* (în traducere din sanscrită însemnând „eliberare") este un termen utilizat de mai multe religii din India, cu precădere de hinduism, jainism, budism și sikhism, și se referă în principal la eliberarea din ciclul infinit de morți și reîncarnări, denumit Samsara. Totodată, simbolizează și izbăvirea de suferințele și limitele impuse de existența corporală (n. tr.).

„Da, o doză rapidă."

„De fapt, adu-mi una dublă."

A venit o femeie la telefon. Avea o voce blândă și mângâietoare și plină de grijă. M-a programat în după-amiaza aceea. Salonul de *moksha* se afla într-o anexă a unei case din parcul Panchsheel. Ușa era încadrată de o bougainvillaea spumoasă, cu flori roz și albe. Înăuntru era o măsuță joasă, din lemn de tec cu margine de alamă. Femeia așezată la masă avea un aer împăcat și era atractivă, cu ovalul feței încadrat de părul-i roșcat. Era îmbrăcată cu un costum de cowboy albastru. Purta o cămașă apretată, de un alb imaculat, care lăsa să se întrevadă promisiunea unor sâni albi.

Dumnezeutonic cu ceva stil. Nu o lovitură în moalele capului de la Baba GoleBole.

Ea a spus: „Pari să ai probleme."

Eu am zis: „Nu, nu am."

Ea a zâmbit dulce, așteptând.

Eu am zis: „Da, am."

Ea a răspuns, cu un zâmbet blând: „Povestește-mi totul."

Câteodată n-ai altceva de făcut decât să pui toate cărțile pe masă. Să înșeli prin exces. Am vorbit cu un aer solemn. Ea a ascultat serioasă, de parcă mi-aș fi recitat lucrarea de diplomă. Când am terminat, mi-a pus câteva întrebări. Mi-am condimentat și eu răspunsurile. Mai multe halucinații, mai mult sex. A venit și s-a așezat în spatele meu, mi-a luat capul între palmele ei și mi-a spus să închid ochii.

Mâinile îi miroseau a vanilie și erau fine și calde. Am început să plutesc.

A murmurat încetișor: „Știi ceea ce vezi și vezi ceea ce știi."

Eu am încuviințat din cap.

Puțin mai târziu, și-a luat mâinile de pe capul meu și m-a întrebat: „Ce ai văzut?"

„Nu-mi amintesc."

„Nimic?"

„Nimic."

„Bine, bine. Asta este foarte bine."

După care s-a dus și s-a așezat pe scaunul ei, și-a unit degetele răsfirate și a început să-mi spună despre energiile universului. Bune și rele. Pozitive și negative. Pactul pe care îl facem cu universul atunci când ne naștem, scenariul pe care îl alegem. Cum plătim datoriile pe care le-am făcut în viețile anterioare, cum îndreptăm lucrurile care au mers prost. Toți cei pe care îi știm acum, i-am știut și înainte. Și îi vom ști din nou.

I-am privit buzele cum se mișcau. Rujul aplicat cu hărnicie îi făcea gura să pară mai mare.

Am întrebat: „Eu sunt Gaj Singh?"

Ea a zis: „Nu e atât de simplu. Dar există o legătură profundă."

Eu am întrebat: „Syed?"

Ea a zis: „Nu e ușor de spus. Ar putea să fie tot ea, dintr-o viață anterioară. Niște treburi pe care le-a lăsat neterminate. Ceva ce încearcă să îți spună."

Eu am întrebat: „Carpet *sahib?*"

Ea a zis: „Ce?"

Eu am spus: „Scuze, nu contează."

Mi-a luat opt sute de rupii – prima rată pentru *moksha* – și mi-a spus că trebuia să mă întorc, ca să iau parte la ședințele pentru regăsirea vieților anterioare. Acestea aveau să se desfășoare pe parcursul a cel puțin câteva ore. Aveam să capăt răspunsuri la toate întrebările. A spus că simțea că eram încărcat cu energii negative. S-ar fi putut vedea nevoită să îmi opereze psihicul și să mi le scoată de acolo. Să le ia cu lingura, să le neutralizeze într-un castron cu apă sărată și să le toarne în WC. Era o treabă complicată. Era de ajuns o singură greșeală și energia negativă se putea revărsa și putea să facă rău și altor ființe de pe lume; ar fi putut chiar să-l ucidă pe chirurg.

Când am plecat, a dat mâna cu mine și mi-a zâmbit împăciuitor, plină de înțelegere și grijă.

Mi-a spus: „Nu trebuie să fii nerăbdător. Nerăbdarea blochează energiile universului. Toate răspunsurile se află înăuntrul tău. Trăiești conform scenariului pe care tu l-ai ales."

„Da, doamnă. O să fac. O să fie. O să văd."

„Lumea are o logică a ei. Trebuie să-ți formezi privirea ca să o poți observa."

La o sută de ani după ce Syed se revoltase împotriva lui „nupot", eu îi descoperisem puterea.

Marele scriitor Chinchpokli. Noul aventurier, cel ce avea să traseze cărarea între rațiune și simțire.

În dimineața următoare m-am întors la Gethia și n-am mai coborât timp de șase luni. Și așa au trecut anii. Am păstrat *barsati*-ul – nu mă puteam hotărî

să mă apuc să sortez lucrurile de acolo – și acesta a rămas cufundat într-o tăcere de marmură, acoperit de un praf tot mai gros, un monument pe care lumea îl închina iubirii noastre. Dragoste înfiptă într-o furculiță.

Singura persoană cunoscută cu care m-am întâlnit când am trecut o dată prin Delhi a fost Philip; întâlnirea cu el m-a lăsat dezamăgit. Lucra la un nou canal de televiziune, unul care producea talk-show-uri în care invitații se înțepau unii pe alții cu replici istețe și furioase, iar moderatorul trebuia să-i despartă. Era îmbrăcat în haine spălate și călcate, purta pantofi de piele, era proaspăt bărbierit și nu-și mai băga gura în mâncare, ca un câine. Era căsătorit; soția lui era o avocată de succes; și nici n-a mai adus vorba de filmele pe care plănuia să le facă.

Când ne-am luat la revedere, mi-a cerut numărul meu din Gethia, iar eu i-am dat un număr greșit. Nu voiam să mă mai întâlnesc cu el.

Cât timp am rămas cufundat în jurnale, n-am mai auzit nimic de la sau despre Fizz. Iar slabele mele încercări de a da de ea au fost sortite eșecului. N-a mai retras niciodată bani de la bancă. Prietenii ei cei războinici, care probabil știau ceva de ea, au continuat să refuze să-mi dea vreo informație. Am sunat-o pe mama ei, care locuia în Jorhat, în îndepărtatul Assam. Conexiunea era teribil de proastă și, când mi-a recunoscut vocea, a început să plângă. Am pus receptorul jos. Când am sunat-o a doua oară, mi-a închis telefonul. La cât de bine informat reușeam să fiu, ai fi zis că trăiam într-o epocă preistorică.

Dar când am reușit să mă smulg din vârtejul jurnalelor, la sfârșitul mileniului, enigma legată de Catherine era cea care mă consuma mai mult decât cea legată de Fizz. Câteva milioane de cuvinte mai târziu, după ce citisem și recitisem notițele pe care mi le luasem, încă mai aveam sentimentul supărător că povestea nu se sfârșise. Fără să spun asta, începusem să simt că eu eram ultimul jucător – ultimul? – în această saga. Dar nu știam care era rolul meu și ce anume trebuia să fac. Aveam impresia că jurnalele mă aduseseră în pragul unei descoperiri, dar că acum eram pe cont propriu.

Ceea ce mă neliniștea și mai tare era faptul că acel spirit care mă vizita noaptea devenise un adevărat chin pentru mine. Nu mă mai simțeam consumat, ci vânat. Mă duceam la culcare cu teama în suflet, iar temerile mele se dovedeau fondate.

Fața-i era mereu schimonosită; iar dorințele ei erau alimentate de un venin puternic.

Când mă trezeam dimineața, mă simțeam ca și cum aș fi fost violat.

Noaptea dormeam prost, iar ziua nu puteam să dorm deloc.

M-a cuprins un puternic sentiment de panică. Jurnalele se terminaseră, dar eu nu reușeam să întorc foaia. Aveam nevoie de niște porți care să se închidă; dar ce porți și cum. Viața oricărui om este o încâlceală de înțelesuri, pe care ar fi inutil și prostesc să încerci să le descurci și să le pui în ordine, însă viața mea devenise atât de încâlcită, atât de plină de fantome, încât nici măcar nu mai era o viață.

La mai mult de o lună după ce citisem ultimul cuvânt de pe ultima pagină, pe când stăteam într-o dimineață pe pervazul biroului neterminat și mă uitam absent la ceața mișcătoare, cu capul învolburat de lipsa de somn, mi-a venit o idee. Mi-am aruncat imediat niște haine într-o sacoșă, m-am urcat în Gypsy și am condus până la Rudrapur, iar de acolo, după ce am luat-o la dreapta, înspre Kashipur, am început să opresc ca să cer indicații. La mai puțin de două ore după ce plecasem din Gethia, goneam printre câmpuri verzi de orez, printre egrete solemne și plopi înalți, îndreptându-mă către Jagdevpur.

Viteza cu care survine uitarea este întotdeauna subestimată.

Oraș al *nawab*-ilor, al palatelor, al ceremoniilor pompoase, al partidelor de vânătoare, al paradelor, al haremurilor și al bețiilor, Jagdevpur era un coșmar în ruină. Drumul a început să se dezintegreze în ghemuri de asfalt cu mult înainte ca eu să fi ajuns în oraș, iar linia orizontului era presărată cu minaretele moscheilor și cu ziduri crestate în zigzag, construite în stilul Saracen[1]. Când am intrat în oraș, mi-au sărit în ochi șanțurile căscate, pline cu nămol, în care mișunau porci cu păr negru și aspru, scormonind cu râturile în mizerie. Am văzut bătrâni care pedalau încet, trăgând de ricșele în care transportau femei învesmântate în *burqa*. Peste tot erau lipite afișe lugubre, care făceau reclamă unor filme indiene.

[1] Stil arhitectural preferat de arhitecții britanici din India, la sfârșitul secolului al XIX-lea (n. tr.).

Am mai cerut indicații la o ceainărie dărăpănată de lângă depoul pentru autobuze, și acesta dărăpănat – peste tot erau numai muște și praf și gunoaie. Bărbații care erau adunați acolo – cei mai mulți dintre ei erau musulmani, unii aveau bărbi fără mustață, alții tichii care le acopereau doar creștetul – s-au uitat la mine cu o curiozitate pe care n-au încercat să și-o ascundă. Unul dintre ei mi-a arătat pe unde trebuia s-o iau, iar altul m-a întrebat: „Sunteți profesor?"

Treceai de stâlpii năruiți și nu era nicio poartă care să ți se închidă în față și nu erau nici soldați. În afară de un smochin indian bătrân, ale cărui sute de rădăcini se înălțau în aer, și de alți câțiva smochini, vastele domenii regale erau acoperite cu iarbă și tufe uscate. Copacii bătrâni se uscaseră și nu fuseseră plantați alții în locul lor. Cu capetele plecate, vacile costelive pășteau iarba uscată.

Palatele nu mai erau decât cochilii goale, fără mobilă, cu pereții jupuiți, cu ușile și ferestrele lipsă. Erau trei la număr, unul foarte mare și două mai mici. Am parcat Gypsy-ul în curtea celui mai mare și m-am plimbat prin fiecare dintre ele, sunetul pașilor mei spărgând gânguritul porumbeilor și al guguștiucilor. Gurile de ventilație se transformaseră în aviarii, iar podelele erau acoperite cu găinați.

Unele dintre camerele mai mici aveau uși încropite – era evident că fuseseră adăugate mai târziu –, care se închideau cu zăvoare antice. Când intrai în ele, te înțepa în nări mirosul iute de piele de animal, amestecat cu aroma stătută de balegă de vacă

și rahat de capră. Prin colțuri erau strânse mormane de paie și de nutreț, iar în podelele vechi, acoperite cu mozaic, fuseseră înfipți țăruși de fier de care atârnau lanțurile cu care erau priponite animalele.

Multe dintre camere aveau un aspect de peșteră; erau înalte de cincisprezece metri și ar fi putut adăposti și o mie de oameni. Te uitai la ele și te întrebai ce oameni vanitoși trebuie să fi avut nevoie de asemenea avere ostentativă. Tencuiala de pe pereți se desprindea precum cojile de pe o rană; toate coloanele erau ciobite; canelurile erau sparte; lemnul de pe balustrade fusese smuls și dus în altă parte. Pe tavan, cârligele solide de fier vorbeau despre candelabrele lipsă; băile fuseseră și ele golite, obiectele sanitare fuseseră transportate prin alte părți, iar plăcile de marmură fuseseră desprinse de la locul lor. Prin crăpăturile din pereți își făcuseră loc diverse plante – multe erau smochini – și, în anii ce aveau să vină, ele aveau să sfărâme palatele.

Stricăciunea ce vine odată cu actul creației.

Toate palatele fuseseră construite pe plinte înalte – care deja începuseră să facă loc plantelor – și, ca să ajungi la ușa principală, trebuia să urci pe o scară largă. Toate aveau curți interioare spațioase, cu verande încăpătoare postate în spatele unor coloane sculptate. Altădată, aceste verande s-ar fi putut lăuda cu copacii ornamentali de lângă fântânile de marmură distruse. Acum oamenii săpaseră aici răzoare și cultivaseră vinete și ardei grași.

Câteva dintre cămărușele din aripile îndepărtate erau locuite. Am văzut femei spălând și curățând și

copii mici jucându-se – învârtind cu îndemânare, dintr-o singură mișcare a încheieturii, sfârleze de lemn. Mișcarea lor nu făcea decât să amplifice sentimentul de dezolare care pusese stăpânire pe locul acela. Nu erau curioși și s-au întors cu spatele în momentul în care au dat cu ochii de mine, iar eu am considerat că era mai bine să nu încerc să intru în vorbă cu ei. Unul dintre palatele mai mici avea zeci de camere identice, cărora le lipseau pereții din față. Acesta trebuie să fi fost palatul câinilor. În curte se afla ruina unei fântâni.

În scurt timp, ruinele și goliciunea m-au epuizat. Nu străbătusem decât o mică parte a palatelor și evitasem aripile mai întunecoase și etajele superioare. Am ieșit, iar soarele era o cărămidă încinsă care mă apăsa pe creștet.

Smochinul indian era înconjurat de un brâu de ciment și, lângă el, era o cișmea și un cauc de aluminiu cu mâner lung. Mi-am turnat în gură apa rece, cu gust de mâl, ținând caucul sus, în așa fel încât să mă stropesc pe față și pe piept. După care m-am așezat și am așteptat. Nu știam ce anume așteptam. Nu vedeam nicio casă în stil englezesc pe nicăieri. Poate că fusese în altă parte. Totul părea atât de mort, încât îmi era greu să-mi imaginez despre ce anume scrisese Catherine în jurnalele ei.

M-am ghemuit pe cimentul neted și am adormit și am visat-o pe ea cum călărea un cal și mă trăgea și pe mine după ea. Purta o rochie albă și vaporoasă și o pălărie cu borurile lăsate în jos. Cu cât o rugam

mai tare să înceteze, cu atât ea galopa mai repede și se uita în spate, la mine, cu un zâmbet enigmatic. Alergam disperat, picioarele îmi zvâcneau, gata să mă lase; inima stătea să-mi plesnească. Tocmai când credeam că aveam să mor, ea a tăiat frânghia cu care eram legat, iar eu m-am prăbușit sub un smochin indian și am leșinat.

Când m-am trezit eram tot acolo, iar umbrele din curtea palatului începuseră să capete forme alungite. Stolurile de papagali se întorceau acasă, fâșii verzi care te asurzeau cu țipetele lor. Ciorile își căutau, certărețe, un adăpost pentru noapte. Ultimii guguștiuci și porumbei de pe streșinile palatului se duceau și ei să se culce. Mi-am mai turnat apă rece în gură și pe față și m-am îndreptat către Gypsy.

Capota era prea fierbinte ca să pot sta pe ea, așa că m-am dus și m-am așezat pe scara largă, la umbra zidurilor palatului. Soarele încă-și mai trimitea ultimele luciri mocnite asupra lumii când am zărit un biciclist la poarta principală. I-au trebuit aproape zece minute ca să ajungă de acolo la uriașa curte din față, acoperită cu asfalt, în care ar fi încăput o sută de mașini și de căruțe. Avea o bicicletă veche, marca Atlas, care scotea un păcănit ritmic – îi lipseau probabil niște rulmenți – și avea un far mic lipit de ghidon și un dinam pe roata din spate. M-am ridicat și i-am făcut cu mâna, iar el s-a întors către mine.

Purta pantaloni și cămașă de culoarea nisipului, iar fața o avea acoperită cu o bandană care ar fi trebuit să-l protejeze de praf. Când și-a scos-o, am

observat că avea gura pătată cu roșu de la sucul de *paan*. Înainte să spună ceva, a scuipat un jet de salivă sângerie într-un colț al scărilor, aproape împroșcându-mi și mie tenișii. I-am spus că voiam să vorbesc cu cineva care își amintea de vremea *nawab*-ului.

A râs zgomotos, forțat, și m-a întrebat din colțul gurii: „Care *nawab*-i? Cei care au devenit cerșetori sau cei care i-au făcut pe alții cerșetori?"

I-am dat câteva nume. Syed. Zafar. Boycott. Cartea cu aforisme a *nawab*-ului.

Viteza cu care survine uitarea este, într-adevăr, subestimată.

Nu știa nimic. Prinții de care își amintea el nu erau aceia pe care îi căutam eu. Era unul, Abbas, care plecase la Bombay prin anii șaizeci, ca să devină vedetă de cinema și care chiar apăruse prin vreo câteva filme în rolul răufăcătorului. Era la fel de faimos ca un violator, a spus omul. Un altul, Abid, locuia în Lucknow și transformase casa familiei într-un hotel. Și altul, Murad, era designer de modă în Delhi.

Scuipând încă un jet de suc, a zis: „Lor le e mai rău decât ne e nouă. Trebuie să se poarte ca niște *nawab*-i, dar nu mai au nimic. Vedeți palatele astea – au furat tot ce puteau să care. Ei au făcut asta. Au venit aici și au distrus munca taților lor. Au stat aici și au spus ia asta, du asta, cât face asta, cât face aia. *Sahib*, orașul ăsta e mort. A murit în ziua în care guvernul a interzis exploatarea zăcămintelor de fier și a hotărât că pomii sunt mai importanți

decât oamenii. Și palatele astea sunt moarte. Nimeni nu mai vrea ruinele astea acum – nici măcar pe degeaba. Dacă petreci o noapte aici, poți să auzi fantomele bărbaților, femeilor și câinilor, tânguindu-se pe coridoarele goale. Eu stau aici pentru că aici m-a lăsat tata acum douăzeci de ani, iar fantomele mă cunosc și mă lasă în pace."

Se lăsase întunericul și mai sosiseră vreo câțiva bărbați. Acum trăgeau toți adânc din niște țigări fără filtru și pălăvrăgeau despre timp, soartă, bogăție și înțelepciune. Dar eu aveam nevoie de fapte concrete; și nu voiam să-mi petrec noaptea în orașul acela uitat de Dumnezeu. În lumina stinsă a apusului, silueta și tăcerea palatelor căpătaseră un aer lugubru. În aceste locuri, unde deunăzi se preumblaseră mii de oameni bogați, pasionali, mai locuiau acum doar șapte familii.

Am întrebat de casa lui Syed. Nimeni nu știa nimic.

Numai atunci când am început să mă foiesc nerăbdător au devenit atenți la întrebările mele. Au spus: „Probabil că nu e decât un singur om care vă poate răspunde la întrebări. Numele lui e Rommel Mian."

Eu am zis: „Duceți-mă la el."

Dar nu era posibil. Omul locuia departe de oraș, pe câmpurile nepotului său. „Mâine dimineață la prima oră", au spus ei, și s-au apucat să-mi pregătească un culcuș pentru noaptea aceea. Mi-au pregătit un pat într-una din camerele cu ușă încropită, lângă un adăpost pentru animale; și m-au hrănit bine. După cină, am încercat să fac o plimbare sub

clar de lună, însă atunci când am ajuns lângă smochinul indian m-am speriat rău de tot și m-am grăbit să mă întorc în palatul întunecos. Am dormit foarte prost. Aveam impresia că eram împresurat de spirite și, de fiecare dată când animalele din camera cealaltă se foiau sau fornăiau, eu tresăream, cu inima bătând să-mi iasă din piept. Am ațipit numai când am zărit lumina zorilor prin crăpăturile ușii. M-a trezit vocea tatălui meu, strigând la mine cu blândețe, ca pe vremea când nu eram dușmani de moarte. Era gazda mea, care venea să-mi aducă o ceașcă de ceai fierbinte; era atât de fierbinte, încât ar fi putut să-mi topească pielea de pe degete.

Așa că, la mulți ani după Salimgarh, am luat o sticlă cu apă minerală stătută și m-am afundat în tufișurile de pe domeniile regale. Puteam să văd că acesta era un loc rezervat nu doar pentru cei ce locuiau la palat, ci și pentru alți orășeni, care stăteau înșiruiți de-a lungul zidurilor ca niște rațe așteptând să fie împușcate. Grădinile *nawab*-ilor ajunseseră toaletele săracilor. Cum stăteam eu acolo pe vine, am avut o senzație stranie. Ca și cum aș fi călătorit în timp, am uitat pentru un moment cine eram, unde eram, ce făceam acolo: ghemuit în spatele unui leandru galben, într-un oraș medieval, care își dădea ultima suflare, în mijlocul pustietății, lângă ruinele palatului, cu o sticlă de plastic îndoită în mână.

Mai târziu, gazda mea s-a apucat să manevreze pompa de mână, iar eu m-am așezat sub ea și am lăsat apa rece să mă izbească în jeturi revigorante.

Toți cei patru bărbați s-au hotărât să se ducă mai târziu la muncă și s-au înghesuit în Gypsy. Ne-am bălăngănit de-a lungul urmelor de roți pe care alte vehicule le lăsaseră în nămolul drumurilor – printre câmpuri verzi, babuli țepoși, crânguri de mango și fermieri care tocmai își terminau munca de dimineață – timp de aproape o oră și am văzut cum potecile deveneau din ce în ce mai proaste, din ce în ce mai înguste. La un moment dat, malurile de noroi erau atât de mari, încât jeepul mai avea puțin și se răsturna. Pe parcursul acelei călătorii am rămas învăluiți într-un nor de praf care se îngroșa uneori atât de mult, încât trebuia să oprim mașina și să îl lăsăm să se așeze ca să ne putem continua drumul.

Pereții celor trei camere erau făcuți din noroi, balegă și paie; alte două camere, pătrate, aveau pereți de cărămidă netencuiți – era evident că fuseseră adăugate mai târziu. Pe acoperișul plat al celor două camere mai noi se afla o antenă de televizor mare, prinsă de capătul unei țevi lungi. A trebuit să lăsăm jeepul și să parcurgem ultimele două sute de metri pe jos, străbătând câmpul în șir indian. Doi maidanezi jucăuși ne-au întâmpinat cu lătrături și s-au învârtit în jurul nostru dând veseli din coadă. Curtea – netedă ca-n palmă, mulțumită straturilor de noroi depuse aici – era plină de găini care cotcodăceau și dădeau din cap.

Rommel Mian era o bucată noduroasă de ghimbir. Stătea pe un pat de campanie, în prima cameră de nămol. Un om mărunțel, care nici nu stătea în fund și nici nu era întins. Avea țeasta acoperită cu

păr sur, însă nu mai avea niciun dinte în gură. Își ridica mâna costelivă ca să-i binecuvânteze pe toți cei care-i atingeau picioarele. Deasupra capului lui Rommel Mian era o grindă cilindrică, de care era prinsă o sfoară lungă, la al cărei capăt se afla o minge de cârpe. La intrarea fără ușă, acolo unde se oprea soarele, se auzea bâzâitul muștelor.

Era destul de vioi, dar mie îmi era greu să înțeleg ce spunea, pentru că nu avea dinți și se folosea mai ales de dialectul local. Tovarășii mei au jucat rol de translatori. Am încercat să-l îmbunez cu vorbe de complezență. Mi-a spus că se înrolase în armată în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Au fost aliniați cu toții, tineri și bătrâni, pe terenul de festivități din Jagdevpur. Apoi ofițerul cel alb a lătrat un ordin pe care el nu l-a înțeles. Mulți bărbați au făcut un pas în față. A făcut și el un pas în față. După săptămâni întregi în care au mărșăluit în sus și-n jos și au fost învățați cum să folosească puștile și grenadele, au fost urcați pe un vapor. Câtva zile, a suferit de rău de mare. După care s-au trezit în deșertul din nordul Africii. Acolo a început să sape tranșee și morminte, tranșee și morminte; și a săpat și a săpat și a săpat, de dimineață până seara, în fiecare zi, a săpat, a săpat, a săpat, până când Rommel a fost răpus. L-a învins pe Rommel fără să fi tras nici măcar o dată cu pușca. Apoi s-au întors acasă. El s-a așezat în pat și, de atunci, n-a mai muncit niciodată. Cu toate astea, brațele încă îl mai dureau. Și, de fiecare dată când adormea, visa că săpa gropi și că se întindea în ele.

Acelora care încercau să râdă de el, le spunea numele omului pe care îl învinsese.

Din Shakoor, numele lui a devenit Rommel Mian.

Se folosea de mingea care îi atârna în față ca să lovească în păsările și în viespile care se rătăceau pe acolo, fără să fie nevoit să se ridice din pat.

Destul cu vorbele de complezență, mare războinic. Să trecem la subiect. Dă-mi răspunsurile pe care le caut.

Sâsâiala lui Rommel Mian era atât de pronunțată, încât și tovarășilor mei le era greu să-l urmărească. Se rugau să repete de câteva ori ceea ce spusese.

Tatăl lui fusese servitor în casa *nawab*-ului, iar el crescuse cu povești despre circul regal. Nu, nu trebuie să afli detaliile. Asta te-ar fi făcut să te întrebi la ce anume se gândise cel atotputernic atunci când împărțise bogăția și pozițiile sociale.

Da, o știa pe femeia albă pe care o adusese *chotte nawab* din Anglia.

Da, era foarte frumoasă și putea să călărească precum un bărbat.

Da, era o vrăjitoare și îndeplinea ritualuri secrete.

Da, locuiau într-o casă separată, nu în palate.

Da, mai era o soție, pe care *chotte nawab* n-o atinsese niciodată. Ea a murit în 1971 – anul în care Indira Gandhi a refuzat să le mai acorde pensii nobililor –, stearpă precum un deșert.

Da, este adevărat că *chotte nawab* era un bărbat ciudat, cu trupul slab și mintea puternică.

Da, oamenii îl iubeau și ar fi făcut orice pentru el.

Da, se spunea că în Jagdevpur nu erau suficienți bărbați cât să-i satisfacă poftele.

Da, se pare că și ea avea pofte de *nawab*.

Da, mai era și un *aadhe-nawab*. O jumătate-de-*nawab*, cu un braț rău. Zafar.

Da, oamenilor le era teamă de el, dar îl și compătimeau. Un om bun, distrus de handicap.

Da, cei doi frați s-au războit. Și au pierdut amândoi.

Da, a mai fost un bărbat. Deștept și puternic. De la munte.

Da, i-a jucat cum a vrut el pe *chotte nawab* și pe femeia cea albă.

Da, *chotte nawab* a fost omorât. Otrăvit cu *Pudinakorma-ae-Dilbahaar*, carne bătută și stropită cu sirop de mentă. Și puțină *dhatura*[1].

Da, ea a făcut-o.

Da, *bade nawab* n-a mai făcut scandal pentru că *chotte nawab* fusese pentru prea mult timp o rușine pentru casa regală.

Da, casa a fost dărâmată. Toate urmele ei au fost șterse.

Da, munteanul a dus-o sus, în munți, acolo unde ceața ascunde adevărul.

Da, n-a mai fost văzută niciodată în Jagdevpur.

Da, atunci când s-a întors de la bătălia în care îl învinsese pe Rommel, a aflat că ea murise.

---

[1] *Datura stramonium. Dhatura* înseamnă „plantă" în hindi. Are multe întrebuințări ca și plantă medicinală. De asemenea, poate provoca halucinații și amnezie (n. tr.).

Da, a auzit asta de la muntean, care venise să-l viziteze pe tatăl lui. L-a luat de mână pe tatăl lui și a plâns. A spus că pierduse totul. Atotștiutorul îi dăduse o lecție prea dură. Nu merita așa ceva. Își pierduse dragostea, proprietatea, reputația și, cel mai grav, copilul.

Da, cel mai grav era că fiul lui iubit fusese făcut, la fel ca și Zafar, un *aadhe-nawab*.

Și, apucând mingea de cârpe care-i atârna în față, Rommel Mian a aruncat-o după o vrabie care intrase în cameră. Pasărea a ieșit ciripind, iar în coliba de lut mingea a continuat să se miște în față și în spate, încet, precum pendula timpului.

Rakshas.

O săptămână mai târziu, după ce recitisem cu atenție anumite pasaje din jurnale, m-am hotărât să merg pe jos până la Bhumiadhar. Era o zi înnorată și Gethia era învăluită în ceață. Până să ajung la *padao*, ceața s-a împrăștiat; aerul era rece și limpede. Mergeam pe lângă marginea prăpastiei, ca să mă pot uita la valea care se prăbușea lin, întreruptă doar din loc în loc de câte o terasă, și care se sfârșea într-un covor de stejari. Dacă mă întorceam, puteam să văd casa, umbrită de Trishul, un animal care stătea la pândă.

La *padao dhaba*, ce doi bucătari tocau ceapă și cartofi pentru masa de seară, în timp ce frații luptători, proprietarii cafenelei, stăteau pe banca de lemn din fața acesteia și-și ungeau picioarele cu ulei de muștar. Lângă ei mai stăteau câțiva camionagii,

care pălăvrăgeau între ei și beau ceai. Sub fiecare scaun și bancă părea să fie un furnicar de câini.

Luptătorii și-au ridicat mâinile în semn de salut. Am făcut și eu la fel.

Nu mai mersesem niciodată pe jos până la Bhumiadhar și nu era chiar atât de greu cum mi-aș fi imaginat. Deasupra mea, pantele erau acoperite cu pini și chiar și pinii care creșteau pe pantele de dedesubt se înălțau deasupra drumului, bătrâni și impunători. Drumul se cufunda și se ridica și avea o margine confortabilă, acoperită cu iarbă, unde puteai să mergi lăsând mașinile să treacă. Pentru un timp, aproape că m-am simțit ușor și despovărat.

Nu mi-a luat mult să aflu unde era casa lui. Toată lumea îl știa. În felul lui caracteristic, nu trăia laolaltă cu ceilalți săteni. A trebuit să cobor puțin, străbătând câmpuri terasate, până la casa lui solidă, construită din piatră – semăna cu un hambar –, cu ferestre mici și cu un acoperiș vechi de tablă, cârpit din loc în loc. Oprește, pornește, oprește. În intervalele de tăcere l-am strigat de câteva ori, apoi am așteptat.

După ceva timp am dat ocol casei, am trecut printre răzoarele de varză și am ajuns la capătul terasei care se îngusta treptat; acolo unde se termina, era un arbore de săpun mare. Câinele din casă s-a oprit din lătrat. În scurt timp a început să se audă un alt lătrat, undeva mai jos, urcând către mine.

A apărut dintre stejari, fumând o pipă cu marijuana; câinele care lătrase se gudura la câțiva pași în fața lui. M-a văzut și și-a pus pipa sub subsuoara

stângă, ridicându-și mâna dreaptă în semn de salut. Am făcut și eu la fel. Avea talentul de a ști cum să fie respectuos fără să fie servil.

A rânjit și a zis: „Auzisem că ți-ai schimbat coafura."

Câinele a fugit înaintea noastră către casă, iar noi l-am urmat în tăcere. El a deschis ușa, a intrat și a scos un scaun pentru mine. Câinele care fusese închis în casă ieșise grăbit afară. M-a mirosit, după care a luat-o la fugă, urmat de celălalt. Eu m-am așezat și mi-am ridicat picioarele pe zidul jos de piatră care mărginea curtea din față. Soarele începuse să se lase de cealaltă parte a Gethiei. Noi eram mai înspre fundul văii, așa că în scurt timp avea să se întunece.

S-a întors cu două căni de ceai pe o tavă ciobită de lemn. După ce mi-a dat mie una, a luat-o pe cealaltă și s-a dus să se așeze pe vine lângă zidul jos. Ceaiul avea o aromă puternică de ghimbir.

Eu am spus: „Am citit toate caietele."

El a zis: „Ce pot să spun?"

Eu am spus: „Am fost la Jagdevpur."

Mi-a aruncat o privire lungă și golită de expresie și n-a zis nimic.

Eu am spus: „M-am dus la palatul *nawab*-ului. M-am întâlnit și cu Rommel Mian."

Și-a pus cana jos și a început să-și frece umărul stâng cu mâna dreaptă.

Eu am spus: „Rommel Mian mi-a spus multe lucruri."

El a zis: „Ce ți-a spus?"

Eu am spus: „Totul."

El a zis: „Deci știi totul?"

Eu am spus: „Da, știu totul."

El a zis: „Și atunci de ce ai mai venit aici?"

Eu am spus: „Pentru că vreau să aud și de la tine."

El a zis: „Ce vrei să știi?"

Eu am spus: „Totul."

El a zis: „Te rog să crezi că nu tatăl meu l-a omorât. El nu a vrut să facă asta. A fost ceva ce l-a bântuit pentru tot restul vieții. Nu cred că a mai dormit vreodată bine de atunci."

Eu am spus: „Da."

El a zis: „Ea a înnebunit. Îl tot bătea la cap pe tatăl meu și-i spunea că *chotte nawab* era nebun. Spunea că *chotte nawab* avea să-i omoare pe amândoi. Spunea că el îi spiona mereu. Că era înnebunit de gelozie și de opiu. Că nu mai era acel bărbat pe care îl știuseră ei. Spunea că *chotte nawab* știa că familia regală ar fi fost foarte fericită să scape de ea și de el. Spunea că dacă voiau să fie împreună, dacă voiau să-și salveze viețile, atunci trebuia să acționeze ei primii, trebuiau să acționeze fără întârziere. Spunea că cel mai important lucru era că, în cazul în care ei acționau primii, familia regală avea să se bucure – să se bucure că scăpase de el, pentru că fusese o rușine pentru ei. Așa că avea de ales între ei și el. Este adevărat că tatăl meu era îndrăgostit nebunește de ea – se spune că ar fi fost imposibil să nu fii. Era albă și foarte frumoasă; iar tata spunea că putea să-i facă unui bărbat lucruri la care majoritatea

bărbaților nici n-ar fi visat vreodată. Tata a recunoscut că era ca în transă – și-ar fi luat singur viața, dacă ea i-ar fi poruncit. Însă n-a vrut niciodată să-l omoare pe el. Îl iubea. Odată, salvase viața familiei noastre; iar tata se dusese la el ca să-l prevină împotriva lui Zafar. Și o întâlnise pe ea și, în loc de mântuitorul lui, a devenit ucigașul lui. Dar nu el l-a omorât, de fapt. Când a venit vremea, i-a spus femeii albe că ea trebuia să facă treaba asta. El a refuzat să pregătească mâncarea; a spus că nu putea suporta să se uite la așa ceva. În noaptea aceea l-a luat mai pasional ca niciodată, ca și cum ar fi încercat să-și spele trupul de vină. În zilele care au urmat a fost calmă ca o sfântă, gata să sfideze pe oricine ar fi acuzat-o de ceva. De fapt, toată lumea a fost ușurată de întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Apoi ea a dat tot ce avea servitorilor, i-a luat cu ea pe Maqbool, pe Banno și pe Ram Aasre și a întors spatele Jagdevpur-ului, unde n-avea să mai revină niciodată."

Am așteptat în tăcere, lăsându-l să aleagă singur ce avea să spună mai departe.

A tras din pipă cu zgomot puternic, cu fața-i frumoasă și slabă lipsită de expresie. Mi-a oferit-o și mie. Eu mi-am făcut mâinile căuș sub pipă și am tras de două ori, fără să ating lutul cu gura, iar fumul l-am ținut în gură. El a luat-o înapoi și a tras din nou adânc. Am observat că avea ochii roșii. Vârsta începea să-și spună cuvântul.

El a zis: „A fost o relație ciudată. A fost precum marele *sagar manthan*[1], o relație mereu învolburată. Precum toate lucrurile bune din viață, a produs cantități egale de nectar și de venin. Tata spunea că, alături de ea, a gustat paradisul, din nou și din nou și din nou, dar că, în cele din urmă, a venit și otrava. Dar crede-mă, *sahib*, a iubit-o. A iubit-o foarte mult. Trăia pentru ea; tot ce făcea, făcea pentru ea. O numea fântâna bucuriei. Spunea că ea era precum un izvor minunat și că era nebunesc de amețitor să te scalzi în apele ei. Și ea îl iubea. Tata spunea că ar fi putut-o convinge să facă orice; să-i dea orice. Dar el n-a vrut nimic. N-a vrut nimic, în afară de dragostea ei. E adevărat că în ultimii ani ai vieții ei se îndepărtaseră unul de altul, dar asta pentru că ea începuse să se schimbe. Dorința i-a fost infectată de gelozie și a început să vadă numai umbre peste tot. Biata mea mamă, care nu se plânsese niciodată în legătură cu ea, care trăise în lumea ei, fericită să se mulțumească cu ce mai putea tata să-i ofere, mama mea a devenit un demon în ochii ei. Câți ani n-am fost obligați să trăim fără tata! Cum îl așteptam să vină să ne viziteze! Câteodată, venea pe furiș dimineața și se ducea înapoi seara. Mama chiar îl încuraja să plece, știind că avea să aibă probleme mari dacă nu era acolo la timp. Mai știam și

[1] În hinduism, *sagar manthan* sau „Învolburarea oceanului de lapte" este unul dintre cele mai cunoscute episoade din *Puranas* și a dat naștere unui festival numit Kumbha Mela, ce are loc o dată la doisprezece ani (n. tr.).

că ea fuma multă marijuana – nemernicii ăia de neam prost își băteau joc de ea –, și că mintea ei începuse s-o ia razna."

Cuvântul pe care l-a folosit a fost *santulan* – echilibru. Își pierdea *santulan*-ul.

El a zis: „*Sahib*, știi că nicio dragoste nu poate supraviețui atunci când începe să se lupte cu fantomele care nu există. Iar dorința moare în ziua în care începe să fie supravegheată."

Se lăsase noaptea. Câinii se întorseseră și stăteau culcați în fața ușii, cu boturile pe labele din față. El a intrat și a apăsat pe un buton și un bec galben s-a aprins deasupra casei. Peste tot în jur, pantele erau găurite de puncte de lumină. Pe diverse tona-lități, motoarele mașinilor și camioanelor măcinau drumul de deasupra noastră. Sub noi, valea era cufundată în beznă, iar stejarii se întindeau la nesfârșit, grupați laolaltă, ca niște alergători de cursă lungă.

Când s-a întors și s-a sprijinit de perete, eu am spus: „Și ce s-a întâmplat cu ea?"

El a zis: „Cum ce s-a întâmplat cu ea?"

Eu am spus: „Da, ce?"

El a zis: „Ce se întâmplă cu toată lumea. A murit."

Eu am spus: „Eu te întreb cum a murit."

El a zis: „Credeam că știi totul."

Eu am spus: „Da, dar vreau să aud și ce ai tu de spus."

El a zis: „Cum altcumva? Ăia doi au scăpat de ea. Asta s-a întâmplat. Au obținut ce au vrut și au

omorât-o. Au renunțat la zeii lor ca să pună mâna pe firimiturile ei. Iar ea era atât de înnebunită și de furioasă pe tatăl meu, încât nu-și mai dădea seama ce făcea. Dacă le lași pe jigodii să-și ia nasul la purtare, trebuie să plătești prețul. Ea a încercat să fie bună cu ei, iar ei au lucrat-o pe la spate. Dar presupun că avea și ea păcatele ei, pentru care trebuia să plătească. E adevărat ce se spune, că atunci când faci ceva rău se întoarce împotriva ta. Probabil că sufletul lui *chotte nawab* s-a răzbunat. Dar tata a fost distrus. A plâns săptămâni la rândul; și, multe luni după aceea, se ducea și stătea lângă mormântul ei. Iar ăia doi? Nu le-a trebuit nicio săptămână ca să se mute în casă. Cu copiii și cu toate catrafusele lor ieftine. Să înceapă să-i poarte hainele. Să înceapă să doarmă în patul ei. Să înceapă să-și facă nevoile în toaleta ei. Să înceapă să-i vândă pământurile. Dar tatei nu-i păsa. Se purta cu ei așa cum se purtase întotdeauna, erau oameni de neam prost. Întotdeauna a spus că ea fusese a lui – trup și suflet – nu-i păsa lui cine punea mâna pe lucrurile ei."

Eu am spus: „Cum au omorât-o?"

El a tras adânc din pipă și a zis: „Cu *dhatura.*"

Aveam în buzunar lanterna cu laser a lui Fizz, subțire și neagră, și, cu grijă, m-am descurcat să ajung până la drum, atent la fosnetul tufelor de dârmoz. Drumul până acasă a fost magic. Luna răsărise devreme, iar cerul era limpede și plin de stele. În fața mea, drumul se întindea strălucitor până la primul cot. Din când în când, vraja era ruptă de vreun

vehicul care trecea cu zgomot pe lângă mine, dar apoi, când zarva se stingea, totul revenea la starea de dinainte. La *padao* erau vreo câteva camioane parcate pe marginea drumului, cu ușile deschise; iar luptătorii munceau din greu – supravegheau pregătirea mesei de seară, cu brațele lor puternice și cu vocile pițigăiate.

Când am ajuns aproape de magazinul *thakur*-ului, de unde cărarea în zigzag începea să urce către Nainital, am încetinit pasul și am devenit mai atent. În ultimele două săptămâni, pantera fusese văzută aici de șase ori, între șapte și opt seara, trecând din valea Jeolikote înspre valea Bhumiadhar. Trei câini de-ai vecinilor fuseseră uciși, iar noi îl chemam pe Bagheera în casă mai devreme decât de obicei. Dar n-a trecut nicio felină mare și, la câteva minute după asta, intrasem în curte și puteam să aud zumzăitul televizorului și să văd cum lumina camera de zi și, la lumina lui, chipul cleios și cu ochi bulbucați al lui Prakash.

Am luat sticla de whisky, un pahar și o sticlă de apă și am urcat pe terasa din spate. Jeolikote era smălțuită cu lumini, iar traficul la Numărul Unu era extrem de aglomerat; farurile se încrucișau regulat, iar una din patru mașini începea să urce către noi. La dreapta mea, luminile se prăbușeau în dezordine către Nainital, un semn periculos al faptului că orașul începuse să se extindă. Oamenii trăiau cu frica zeilor muntelui, care aveau să se înfurie într-o bună zi și aveau să lase pământul să alunece la vale. La stânga mea era cocoașa întunecată și

păroasă a culmii Gethia și, undeva, printre stejari și pini, un mormânt.

Dintr-odată, m-am cutremurat. Se schimba vremea. Îmi era frig, chiar dacă băusem whisky și mai aveam și un pulover pe mine. Mai erau patru luni până să trecem în noul mileniu. Anul 2000[1]. Uneori, când Prakash îmi aducea ziarul din Bhowali, citeam despre armatele de comercianți care se pregăteau pentru un uriaș orgasm al petrecerilor și al cheltuielilor. Mă plictisea. Dar, câteodată, îmi veneau în minte lucrurile pe care eu și cu Fizz obișnuiam să ni le spunem unul altuia cu cincisprezece ani în urmă, când vorbeam despre viitor.

Unde crezi că o să fim?

Asta ne plăcea cel mai mult să întrebăm. Unde crezi că o să fim?

Chiar așa, unde? Într-un vis nenorocit, luând notițe.

Am dat repede pe gât și cel de-al doilea pahar, am dus sticlele înăuntru, am luat bățul scurt din lemn de santal și, fără să-i mai spun lui Prakash – care stătea fascinat în fața televizorului –, m-am dus la poarta de jos, am trecut prin sârma ghimpată și am pornit-o către sanatoriu.

Când am ieșit de pe drum și am început să urc printre stejari, am aprins lanterna. Nu se vedea nicio lumină în preajma arborelui de săpun de la cotul drumului. Câinii lui Tafen începuseră deja să

[1] Greșeală comisă de narator, posibil de autor, care crede că anul 2000 este primul an al celui de-al treilea mileniu (n. tr.).

urle. Când am luat curba, am văzut becul galben atârnând sub o tinichea pe veranda lui Tafen. Până să ajung la casă, câinii o luaseră razna complet. Erau închiși în cuști, de-o parte și de alta a intrării principale. L-am strigat. A ieșit Damyanti, căreia i s-a făcut frică de mine.

El stătea în fotoliu, cu sticla pe podea, cu paharul în mână, cu vârful capului acoperit cu o căciulă gri, răsucită. Era prima dată când îl vedeam după câteva luni și îmi părea îmbătrânit, mai decăzut. Fața-i nebărbierită era flască și umflată; ochii îi erau injectați.

Eu am spus: „Stephen, știu totul despre tine."

El a zis, fără să-și ridice capul: „Nici Bunul Dumnezeu nu știe totul despre mine."

Eu am spus: „Stephen, vreau să-mi spui totul."

El a zis: „Nu știu nimic."

Eu am spus: „Eu știu totul."

El a zis: „Bine. Atunci poți să pleci. Adu-ți aminte că ți-am spus să nu citești caietele alea drăcești."

Nici măcar nu se uita la mine. Privirea îi era ațintită în poală. Damyanti mi-a dat un pahar și eu mi-am turnat o dușcă sănătoasă. Nu aveam de gând să plec până când nu-mi răspundea la întrebări.

Am spus: „Stephen, m-am întâlnit cu Rommel Mian."

El a zis: „Cine dracu' mai e și ăla?"

Eu am spus: „Stephen, am fost la Jagdevpur."

Și-a ridicat dintr-odată privirea și a înghețat.

Am spus: „Stephen, am fost în colonia Ambedkar și am întâlnit-o pe nepoata lui Banno."

Nu s-a clintit.

Eu am spus: „Scuze. Nepoata lui BannoMary. A fost foarte amabilă. Îți trimite salutări, cu toate că mi-a spus că nu te-a văzut niciodată. Sunt sigur că nici nu știai că ai o verișoară acolo."

Mințeam. Dar nu-mi păsa.

Am spus: „Mi-a zis că mama și tatăl tău n-au vrut să mai aibă de-a face cu ei după ce și-au schimbat religia. Dar ea știa totul despre voi. A spus că cei din familia ei s-au interesat de ce s-a întâmplat cu voi – au aflat de norocul vostru și de bogățiile pe care ați pus mâna și au aflat cum s-a întâmplat să fie așa. A spus că banii n-ar trebui să schimbe totul. Nici religia. Dar că, împreună, pot să corupă chiar și un înger."

A început să plângă. Pur și simplu. Stătea acolo, nemișcat, și lacrimi mari au început să i se prelingă pe obrajii scofâlciți. Eu n-am zis nimic. Damyanti a venit și s-a așezat în prag și l-a privit.

După ceva timp, a zis: „Mama mea a fost o femeie bună. O femeie foarte bună. Și mama a iubit-o. A iubit-o foarte mult. Mai mult decât pe propriii copii, mai mult decât pe noi. Toată viața a muncit pentru ea, ca o sclavă. I-a gătit, i-a curățat; și, când nu se simțea bine, a spălat-o, a îmbăiat-o, a schimbat-o. A trăit pentru ea, minut de minut, zi de zi. Câteodată ea o chema, iar noi plângeam pentru că voiam lapte sau mâncare, dar mama ne lăsa și se ducea la ea. Toți nemernicii ăia sunt niște mincinoși dacă spun că și-a schimbat religia din cauza ei. Și-a schimbat-o pentru că toți nenorociții se purtau cu

ea ca și cum ar fi fost un animal, și cu tata la fel, iar cu noi se purtau ca și cum am fi fost niște pui de animale. Arogantul ăla nenorocit, Gaj Singh, nici nu-și lăsa copiii să se joace cu noi. Noi eram insecte, gândaci, gunoaie. Nu din cauza lui *memsahib* s-a dus ea la Iisus, ci ca să obțină respect. Și Iisus i-a dat respect. Iisus ne-a dat tuturor respect. Pot să stau și să vorbesc cu tine așa pentru că Iisus mi-a dat respect. La naiba cu toți bastarzii ăia, Iisus mi-a dat respect."

Se înfierbântase și se lăsase copleșit de durere. Era mișcat de propria-i poveste.

Am așteptat ceva timp, după care am întrebat: „Stephen, cum a murit?"

El a zis, stăpânindu-și lacrimile: „El a omorât-o. Nenorocitul a omorât-o. Credea că era marele Romeo din viața ei. Romeo cel mare și tare. Era diavolul, care venise să pună mâna pe sufletul ei. Îi punea lucruri ciudate în mâncare, ca s-o vrăjească. La urma urmelor, el l-a otrăvit și pe *chotte nawab* și a adus-o pe ea aici. Mama spunea că *chotte nawab* era un om mare, un om cum nu mai întâlnești, un *mahatma*. Mereu îi ajuta pe săraci și pe nevoiași. El a fost cel care, atunci când s-a întors din Anglia, i-a angajat pe mama și pe tata la el în casă. Nimeni altcineva din palat nu le-ar fi dat ceva de lucru. Iar Catherine *memsahib* o iubea pe mama. O ținea întotdeauna aproape de ea. Când mama s-a dus la Iisus, ea a fost cea care i-a dat numele de Mary. Este numele mamei lui Iisus, a spus ea, așa că acum nimeni n-o să mai îndrăznească să scuipe pe tine."

Am spus: „Stephen, înțeleg. Dar de ce a ucis-o?"

El a zis: „Pentru că ea nu-l mai dorea. I se făcuse scârbă de el, se săturase de el. Se folosea de ea, o înșela; și după toți acei ani, a văzut și ea adevărul. A înțeles cine ținea la ea cu adevărat. Știi că nici măcar nu le dădea voie copiilor lui să intre în casă, pentru că furau obiecte? Iar noi? Noi puteam să intrăm și să ieșim când voiam. Ne iubea. Obișnuia să spu-nă: «Acest Stephen o să ajungă un preot minunat atunci când o să se facă mare! Îmi dau seama. Are niște ochi blânzi.»"

M-am uitat la Damyanti. Ea se sprijinea nepăsătoare de ușorul ușii.

Eu am spus: „Stephen, ăsta nu-i un motiv suficient de bun ca să omori pe cineva. N-avea nimic de câștigat."

Tafen s-a înfuriat. Și-a dat băutura pe gât, și-a umplut iar paharul și l-a dat din nou pe gât. După care s-a uitat fix la mine și a zbierat: „Crezi că noi am omorât-o. Asta crezi? Asta a încercat să-ți spună nenorocitul ăla cu un singur braț? Lasă-mă să-ți spun că noi nici măcar n-am știut că ne lăsase nouă proprietatea. Dar tatăl lui, marele Romeo, știa. Pentru că ea îi spusese. Ca să-l pună la locul lui. Ca să-l facă să înțeleagă că lucrurile se schimbaseră. Că ea n-avea să se mai lase păcălită de jocurile lui. Iar el n-a putut suporta asta. Avea impresia că era stăpânul ei. Că ea avea să fie mereu sclava lui. Îi dădea mereu hașiș, ca să-i tulbure mintea. Și era rău – îl amesteca întotdeauna cu *dhatura*, câteva semințe de fiecare dată. Câteodată îi dădea atât de multă,

încât, timp de mai multe zile, ea nu mai știa ce făcea sau ce spunea. Cine avea grijă de ea atunci? Cine? Mama mea. Mama mea. Mary! BannoMary! Mama lui Iisus!"

Și-a umplut din nou paharul. Eu am așteptat. Nu terminase încă.

El a zis: „Și așa a ajuns ea să-i taie brațul banditului. Nenorocitul a îmbuibat-o cu haşiş, apoi l-a trimis pe băiat ca să ia niște lucruri din casă, iar ea l-a văzut și l-a lovit cu bastonul ei cu vârf de oțel și l-a tăiat la braț, iar după trei săptămâni brațul băiatului era la fel de infectat ca și intențiile lor și au trebuit să-l ducă la spital și să i-l taie. Ce escroc pare cu un singur braț! Cu două brațe ar fi putut fi rege!"

Eu am spus: „Și nu le-a lăsat lor – lui – nimic?"

Atunci el a început să țipe: „O supseseră îndeajuns. Îi supseseră trupul și sufletul și îi luaseră toate lucrurile. Ce să le mai dea? O știi pe Catherine *memsahib* – pe ea n-o interesau obiectele și bogățiile. A lăsat totul în urmă atunci când a venit de la palatul *nawab*-ului. Ea își dorea dragoste. Dragoste adevărată. A renunțat la totul pentru asta. Dar nenorocitul ăla de Romeo a trădat-o. I-a frânt inima. A făcut-o să sufere. I-a aruncat fiica. I-a spus că trebuia să aleagă între el și ea. În ultimii ei ani de viață, plângea după fată. Plângea de dimineață până seara. Râuri de lacrimi. Îi brăzdaseră fața. Dar era prea târziu. S-a purtat ca un diavol. Și Iisus l-a pedepsit. I-a luat brațul băiatului lui. Și atunci nenorocitul de Romeo s-a înfuriat atât de tare pe ea, încât

a otrăvit-o. A otrăvit-o cu blestemăția aia de *pudinakorma!* La fel ca și pe *chotte nawab*, friptură asezonată cu *dhatura!* În fiecare zi, zece semințe. În fiecare zi, zece semințe. A înnebunit-o, încetul cu încetul. Apoi, într-o zi, o sută de semințe. *Khallas!* S-a zis! S-a terminat! Sfârșitul!"

Și apoi a luat-o razna.

S-a ridicat tremurând și a început să urle: „Și tu vii aici cu codița ta nenorocită și cu fundulețul tău frumos de orășean și mă acuzi pe mine! Noi am suferit! Ea a suferit și noi am suferit! Și doar pentru că am sărăcit și a trebuit să ne vindem casa – casa ei – tu crezi că ai dreptul să vii aici și să ne pui întrebări idioate! Ieși de aici, până nu-mi scot pula mare și fierbinte și ți-o bag în ureche! Ieși afară, nenorocitule!"

Pupilele îi pluteau într-o mare roșie. Se clătina precum un bambus zdruncinat de furtună. Dacă mai stăteam câteva minute, ar fi căzut lat pe podea.

Dar terminasem. Nu mai avea ce să-mi spună.

I-am spus: „Stephen, ești un câine." Apoi am ieșit.

Afară, Damyanti mi-a spus: „A suferit. Nu este un om bun. Dar nu este nici un om rău. Toți suntem așa. Câteodată oameni, câteodată bestii."

Eu am întrebat: „Ce e cu fiica? Cine a omorât-o?"

Ea a zis: „Nu, nu știu nimic despre asta. Dar știi că el bate câmpii."

Eu am întrebat: „S-au urât mereu?"

Ea a zis: „S-au urât, dar ura asta a fost atinsă de o dragoste ciudată, cum se întâmplă mereu, de altfel. Nu-și vorbesc unul altuia, dar se ajută la

nevoie. Cu mulți ani în urmă, Tafen s-a certat cu un băcan din Bhowali și le-a înjurat pe mama și pe sora băcanului cum i-a venit la gură. În seara aia au venit să-l ia pe Tafen, însă omul cu un braț s-a pus în calea lor, cu toporul în mână, și le-a spus să plece dacă nu voiau să-l aibă pe el dușman. Iar când tu ne-ai dat banii pe casă, Tafen a învelit zece mii de rupii într-o bucată de ziar și le-a lăsat pe patul lui Rakshas. Eu n-am zis nimic. E problema lor. Se știu de când erau copii. Tafen poate să-l blesteme cât e ziua de lungă, dar, dacă spun eu ceva, țipă la mine."

Tafen a răcnit din casă: „Damyanti! Încearcă să se bage sub *salwar*[1]-ul tău? Spune-i nenorocitului că o să-i fac cu pula meu o gaură atât de mare în ureche, că păsările o să poată trece prin ea ciripind colinde de Crăciun!"

Câinii nu m-au lătrat. Nu simțiseră nicio panteră, așa că se culcaseră. În tăcerea umplută de zumzetul insectelor, scurta plimbare printre stejari avea un aer straniu. Pentru un moment, s-a auzit un zgomot pe drum – nu era un motor – și m-am simțit ca și cum aș fi trăit cu o sută de ani în urmă, încâlcit în țițele unei drame întunecate, pe care nu o înțelegeam. Luna era acum sus pe cer, iar dealurile erau scăldate în lumina ei. Nu mi-au trebuit decât câteva minute ca să ajung la cotul drumului, acolo unde începea casa noastră.

[1] Veșmânt tradițional indian (n. tr.).

Zăcea deasupra mea, tăcută și întunecată, privindu-mă iscoditoare de după ferestre. Niște păsări de noapte se foiau prin coroana deodarului Trishul. M-am oprit la poarta de jos, de lângă casa servitorilor. Era încuiată, pentru că Prakash dormea în casa mare. Aici era locul unde, cu mulți ani în urmă, Stephen se întâlnise cu diavolul și fusese salvat de farurile unui camion. De aici pornise Gaj Singh în fiecare noapte, urcase pe cărarea din spate, urcase pe treptele de piatră, făcuse tabla să murmure și ajunsese la femeia care îl aștepta scăldată în dragoste și dorință.

Nu m-am aplecat să trec prin sârma ghimpată. Mi-am continuat în schimb drumul, preferând să intru pe la poarta de sus. Lumina lunii se reflecta în placa de marmură de pe stâlp. Lucrurile Esențiale. Și, sub asta, numele noastre. Și dedesubt, frunza de liliac indian, frumos gravată. Am descuiat poarta, apoi am tras zăvorul la loc și am început să urc din nou pe drumul către Bhumiadhar.

La *padao* strălucea o mică baltă de lumină galbenă, iar activitățile necesare pregătirii mesei de seară se apropiau de sfârșit. Câțiva camionagii întârziați încă mai mâncau, însă nu se mai vedeau decât un singur bucătar și un ajutor. Am traversat și am luat-o prin spatele camioanelor parcate, nedorindu-mi să fiu observat. Drumul era luminat de lună și un vânticel ușor sufla printre pini, iar în tufișuri se auzea zumzăitul necontenit al insectelor. Din când în când mai urla câte un câine, însă mi-ar fi fost imposibil să spun dacă urletul se

auzea din spatele meu sau din fața mea, de sus sau de jos.

De câteva ori, m-am speriat când vântul s-a jucat prin părul meu și a trebuit să mă întorc cu teamă și să mă uit dacă mă urmărea cineva. Eram recunoscător de fiecare dată când auzeam motorul vreunei mașini; mă dădeam la o parte, liniștit de apropierea ei, de farurile orbitoare și de hârșâitul pe care îl scotea. Apoi, când zgomotul murea și eu mai treceam de câteva curbe, începeam din nou să mă uit neliniștit în spate.

Cărarea care cobora înspre casa lui Rakshas era ușor de observat. Punctul de reper era un chioșc de țigări care avea pictată pe el o reclamă la veste albe și la pantaloni albi de jocheu. Am coborât cu grijă și n-apucasem să străbat trei terase, când zeci de câini au început să latre. Casa-hambar zăcea în întuneric – chiar și lumina de pe acoperiș era stinsă –, însă se auzeau câinii lătrând înăuntru. Speram că aveau să-l trezească. Mi se părea lipsit de bun-simț să mă apuc să-l strig pe nume la ora aia. Am așteptat. În scurt timp, câinii s-au potolit. Pădurea de stejari de dedesubt era complet cufundată în beznă – luna nu ajungea atât de jos. În cele din urmă, l-am strigat pe nume, nu prea tare. Când l-am strigat a treia oară, de data asta mai tare, câinii au început iar să urle, iar el a răcnit în semn de răspuns. Muntenii știu că noaptea vin spiritele să te strige pe nume; dacă le răspunzi, îți sug viața din tine și pleacă. Dar spiritele nu strigă decât de două ori înainte să-și vadă de drum, așa că muntenii nu răspund decât la

al treilea strigăt. A ieșit cu toporul lui cu mâner lung în mână, cu o eșarfă de culoarea pământului legată în jurul capului și cu un șal gros pe umeri. Părea chiar mai neras decât cu câteva ore în urmă, perii cenușii atârnându-i grei pe bărbie.

Am stat în camera din față, cea cu acoperișul jos. Era plină de scaune și mese șubrede: nelustruite, cu capetele cuielor ieșite în afară, cel mai probabil meșterite de tâmplarii din zonă. Grinzile și scândurile de deasupra noastră erau vechi și decolorate. Podeaua era acoperită cu dale de piatră. Pe perete atârna un calendar religios – Lordul Krishna, înfățișat în ipostază de îngeraș cu pielea albăstruie, cu o pană de păun prinsă în păr, mâncând dintr-o minge de unt alb. Mai era un calendar, cu o starletă cochetă de la Bombay, cu sâni mari și ochi ademenitori.

El a zis: „Te-ai dus să-l vezi pe escrocul ăla bețiv de Tafen?"

Eu am spus: „Da."

El a zis: „Și cu ce minciuni te-a mai îmbrobodit de data asta?"

Eu am spus: „Mi-a zis că ea te-a tăiat la braț, atunci când te-a prins că furai lucruri din casă. Și că așa ți-ai pierdut brațul."

Ochii i s-au umplut de dispreț. A zis: „Ce înseamnă adevărul pentru niște oameni care își vând zeii pe câteva rupii? Și-au construit viețile pe minciuni, nu poți să crezi nimic din ce îți spun."

Eu am spus: „Și cum s-a întâmplat?"

El a zis: „E adevărat că nu mi l-a rupt o panteră. Și e adevărat că ea m-a lovit, dar asta din cauză că

eu plângeam tare și trăgeam de puloverul tatălui meu, în timp ce ea încerca să vorbească cu el. Cred că era amețită de la marijuana pe care i-o dădea femeia aia de neam prost. M-a izbit pentru că era nervoasă. Tata a fost atât de furios, că mai avea puțin și sărea pe ea. Dar nu era decât o tăietură mică – cât un deget. Apoi, o săptămână mai târziu, brațul a început să mi se înverzească și mă durea atât de tare, încât se cutremura muntele de țipetele mele. După care a devenit moale, ca o legumă fleșcăită. Ne-am dus la spitalul misiunii, iar doctorul cel alb a întrebat: «Gajraj, vrei să renunți la brațul băiatului?»"

Eu am spus: „Iar tatăl tău, furios, i-a dat *dhatura?*"

El a zis: „Nu, *sahib*. O iubea prea mult. Nu putea sta departe de ea. Încerca. După câteva zile, se grăbea să se întoarcă. Înainte să moară, mi-a spus că era dependent de ea. Așa cum ești dependent de marijuana. Mi-a spus: «Dacă ai fost în paradis, nu poți să mai uiți.» Numai către sfârșit a început să i se împotrivească. Cei doi îi otrăveau mintea – era o femeie simplă, o femeie mare. O obligau să pună la încercare sufletul tatălui meu. O obligau să i-l stoarcă din el. El îi dăduse totul. Nu mai avea ce să îi dea. Cred că a început să dea înapoi pentru că el a crezut că asta avea să le aducă amândurora puțină pace sufletească."

A rămas tăcut o vreme. Apoi a zis: „Dar nu cred că a fost așa."

Eu am întrebat: „Și cine a omorât-o?"

El a zis: „Ți-am mai spus, nerecunoscătorii ăia de neam prost. Puseseră ochii pe proprietatea ei. Le era frică că avea să-i lase totul tatei. Către sfârșitul vieții, venea s-o vadă un preot din Naini, pentru că avea vise ciudate – se trezea noaptea țipând. L-au îmbrobodit pe preot să o convingă să le lase lor totul. După care au început cu *dhatura*."

Eu am întrebat: „Țipa după fiica ei?"

El a zis, liniștit: „Ce-ai spus?"

Eu am repetat: „Țipa după fiica ei?"

El a zis: „Cine ți-a povestit de ea?"

Eu am spus: „Știu."

El a întrebat: „A scris despre asta în caiete? I-a promis tatei că n-avea să spună nimănui. Niciodată."

Am mințit. Am spus: „Da."

El a zis: „Atunci știi."

Eu am spus: „Știu numai ce a scris ea. Și se pare că ce e scris acolo nu e neapărat adevărat. Aș vrea să-mi spui și tu ce știi."

Cei doi câini urcaseră scările de lemn lipăind și se ghemuiseră pe divan, lângă el. Fiecare avea legată la gât o frânghie de nailon albastră, în loc de zgardă. Rakshas stătea cu amândouă picioarele strânse sub el și-și freca pleoapele. Arăta îmbătrânit. Becul galben de deasupra noastră părea, cumva, să răspândească o lumină mai difuză decât atunci când intrasem.

El a zis: „S-au dus amândoi la Agra pentru treaba asta. Ea nu voia un scandal, iar el trebuia să se gândească și la mama. Au stat patru luni acolo, la mânăstire. Tata ar fi vrut să aducă înapoi copilul,

dar ea a fost neînduplecată. Credea că asta i-ar fi subminat autoritatea și se temea că, în scandalul ce avea să urmeze, o să-l piardă pe tata. Cred că erau atât de obsedați unul de celălalt, încât nu voiau să intervină nimic între ei."

Eu a spus: „Vrei să zici că a trăit."

El mi-a aruncat o privire tăioasă: „De ce întrebi? A scris ea altceva?"

Eu am spus: „Scuze. Continuă."

El a zis: „Au lăsat-o la mânăstire, cu o groază de bani. Tata spunea că era oacheșă, ca el, dar că moștenise ochii deschiși la culoare ai mamei ei. Avea o lună când au lăsat-o acolo. Surorile i-au asigurat că n-aveau de ce să-și facă griji. Aveau să aibă mare grijă de ea. Aveau să-i găsească un cămin. Da, dacă era posibil, în Anglia sau în America. Nu cred că au mai vorbit vreodată despre ea. Erau amândoi măcinați de vină. Știau că făcuseră un lucru groaznic."

S-a oprit și ochii i s-au pierdut în gol. Era ușor să-ți dai seama cât de chipeș trebuia să fi fost tatăl lui. Fața mare, nasul puternic, bărbia fermă. Pe când eram copil, văzusem astfel de țărani în Salimgarh. Nu era vorba doar de trăsăturile fizice. Aveau o altfel de ținută, o altfel de expresie a feței, mai demnă. Eram convins că numai cei care munceau pământul căpătau asemenea trăsături nobile. Simțeam că era ceva ce avea de-a face cu truda, cu faptul că trebuia să te lași în voia zeilor vremii, cu faptul că trebuia să înveți să te înțelegi cu animalul, cu planta și cu pământul, că trebuia să trăiești cu

conștiința faptului că atunci când ceva nu mergea bine, n-aveai altceva de făcut decât să te întorci și să începi din nou să sapi, să ari și să semeni.

Pentru aceia care muncesc pământul, nu există o cale mai ușoară. Nu există mașini care să meargă mai repede, nu există înțelegeri care să poată fi încheiate într-un timp mai scurt, nu există măriri de salariu care să poată fi cerute, nu există zeii statului, care să poată fi jefuiți. Faci un efort imens și dai ceva pământului și, cu timpul, îți dă și el înapoi. Și acesta este principiul de bază al vieții. Întâi dai și abia după aceea ceri. Și primești cu seninătate orice ți s-ar da. Nu există un minister al vremii, unde să depui o plângere. Nu există un șef căruia să-i ceri o recoltă mai mare. Nu este decât dimineața următoare, plugul care te așteaptă, pământul care te așteaptă.

Fermierii sunt niște fataliști care muncesc din greu în fiecare zi.

Ce poate fi mai nobil de atât?

Rakshas părea pierdut în visare. Ochii îi erau injectați. Am așteptat.

Fără să-și îndrepte privirea către mine, a spus ușor: „Tata avea vise oribile cu ea. Visa că ea era copil și că alunecase într-un râu învolburat și că îl striga pe el s-o ajute, întinzându-și mâna ei micuță, iar el se apleca peste marginea bărcii și încerca cu disperare să ajungă la ea și nu reușea s-o prindă decât de vârfurile degetelor și chiar și acestea îi alunecau din mână și vedea cum ochii ei mari îl implorau s-o salveze; și îi striga că avea să vină, că avea s-o

salveze; și disperat, în cele din urmă sărea în apă și o căuta înnebunit, dar ea dispăruse deja, se dusese la fund și, oricât de adânc s-ar fi scufundat el și oricât de mult ar fi încercat, nu-i putea da de urmă. Spunea că dacă ar fi reușit s-o salveze măcar o dată, în vis, era sigur că avea s-o regăsească și în viața reală."

Eu am întrebat: „A încercat vreodată?"

El a zis: „Numai către sfârșitul vieții. Se înțeleseseră să nu vorbească niciodată despre asta. Știau că acest lucru i-ar fi putut îndepărta unul de altul. El o învinuia pe ea; și poate că și ea îl învinuia pe el. Dar, în ultimii ani, înnebunise cu gândul la fată. L-a trimis pe tata la Agra, să afle ceva. Dar el s-a dus cu douăzeci de ani prea târziu. Totul se schimbase. Toate călugărițele de pe vremea aia erau fie moarte, fie plecate prin alte părți. Iar cele care veniseră în loc spuneau că regulamentul le interzicea să divulge orice fel de informații. S-a întors după o săptămână. Ea a căzut pradă unei depresii adânci."

Eu am întrebat: „Și deci cine a omorât-o?"

El a zis: „Ei. Ți-am spus că ei. Nenorociții de neam prost au otrăvit-o încetul cu încetul pe biata femeie credulă. Pentru casa ei, pentru rochiile ei, pentru banii ei. Zece semințe în fiecare zi."

„Zece semințe în fiecare zi, până când a început să înnebunească. Și atunci, într-o bună zi, o sută de semințe."

Când am ajuns acasă, trecuse de ora două dimineața, iar luna se stinsese. *Dhaba* era închisă și, cât

am mers, n-am zărit nicăieri nicio înțepătură de lumină. Chiar și tufișurile murmurător-zumzăitoare adormiseră. Am descuiat ușa din față zguduind-o ușor – așa cum mă învățase Stephen prima oară – și am urcat scările pe vârful picioarelor. Pe Prakash nu l-ai fi putut trezi însă, nici dacă-i dădeai un ghiont puternic. Bagheera a lipăit după mine și s-a culcat sub patul meu.

În noaptea aceea am visat că o fată pe care o cunoșteam – nu-mi puteam da seama cine era – căzuse în râu de pe pluta pe care ne aflam amândoi și se îneca. Disperat, am făcut tot ce puteam ca s-o salvez, am sărit chiar în apă, dar am pierdut-o. Mă țineam de marginea plutei și-i strigam numele – Fizzzz – când m-a trezit Prakash și mi-a spus că am un musafir.

M-am gândit că era probabil târziu, dar nu era. Era de-abia șase dimineața – o dimineață strălucitoare și răcoroasă –, iar soarele încă nu-și ițise capul deasupra primelor culmi. Am coborât pe veranda din față și l-am văzut pe Rakshas stând pe una dintre trepte și mestecând o frunză. Peste tot țopăiau bulbuli cu pete albe sub ochișori. Un sturz fluierător își potolea setea dintr-o baltă de lângă robinet, înfoindu-și mulțumit penele. Rakshas se bărbierise, punându-și astfel în evidență mustața mare și stufoasă. Nu părea mai tânăr decât în urmă cu câteva ore, dar părea mai puțin chinuit sufletește.

Și-a băgat mâna dreaptă în buzunar și a scos de acolo o bucată de hârtie. Era veche și decolorată, ruptă în grabă din vreun carnețel. Am desfăcut

pliurile adânci. Nu avea scrise decât trei cuvinte șterse pe ea. „Gramercy. New York."

El a zis: „Asta e. Asta e tot ce i-au dat călugărițele."

Și-a scos de sub ciot un sul de pergament, legat cu o fundă de culoarea mustarului. L-am desfăcut. Conținea patru miniaturi minunat colorate; liniile foarte fine, culorile foarte vii.

El a zis: „Ea i-a lăsat astea."

Dumnezeulemareșiatotputernicfiimilostiv. Fiimilostiv.

Poziția inversă a țestoasei zburătoare.

Falusul șansei în gaura istoriei.

La nici două luni după această întâmplare mă aflam la etajul al doilea al unui hotel din Manhattan, la intersecția dintre 7th Avenue și 55th Street, uitându-mă în jos și observând cum cei mai puternici oameni din lume își dădeau sufletul alergând după cumpărături.

Am plecat înspre Delhi la două ore după ce dezvelisem miniaturile. L-am întrebat pe Rakshah dacă ar fi vrut să locuiască și să muncească din nou pe proprietate și l-am lăsat să aibă grijă de Prakash și de casă. A durat șase săptămâni până să obțin viza. Nu călătorisem niciodată în străinătate, însă odată, entuziasmați de ideea de a pleca într-o aventură în jurul globului, Fizz și cu mine ne făcuserăm pașapoarte. Nu fusese greu – Mishraji, băiatul bun la toate care lucra la ziar, reușise să ni le obțină fără ca noi să fi trebuit să punem piciorul în vreun birou guvernamental. Dar acum nu-l mai aveam nici pe

Mishraji și nici ecusonul de jurnalist; aveam actele, agențiile de turism și mitele.

În așteptarea vizei, am început să vizitez internet-café-ul de pe aleea din spatele pieței Green Park. Conexiunea era slabă și trebuia să te lupți ca să rămâi online. Tânărul – cu picioare ascuțite – căruia îi aparținea cafeneaua avea patru computere, iar eu m-am instalat în fața unui dintre ele. Stăteam acolo toată ziua și nu ieșeam decât ca să mănânc; noaptea îmi luam teancul de foi printate și plecam abia după ce îmi spunea el că trebuia să închidă

Am încercat cu toate motoarele de căutare. De fiecare dată când introduceam Gramercy, îmi apăreau mii de rezultate. Parcurile Gramercy, tavernele Gramercy, galeriile Gramercy, hoteluri, apartamente, covoare, tipografii, muzee, agenți imobiliari, companii de asigurări, firme de închiriat mașini, postere, cărți, orchestra instrumentală, școala primară, agenți de bursă, avocați, florării, centre de chirurgie, lămpi, studiouri, grătare, poze, muzică, plantații. Gramercy, gramercy, gramercy. Parcă nu se mai sfârșea. Sute dintre aceste rezultate erau irelevante, dar tot trebuia să trec prin ele.

Am mai căutat și prin listele absolvenților de facultate, prin cărțile de telefoane, prin arborii genealogici. Am asociat Gramercy cu India, cu Agra, cu orfan, cu tutore. În fiecare zi printam sute de pagini de pe internet și le luam să le analizez acasă, stând pe terasă, cu picioarele pe banca de piatră. Vremea începuse să se răcorească și vântul care adia dinspre Deer Park după miezul nopții era rece și clătina

gulmoharul, care se freca de pereți. Dimineața luam foile care supraviețuiseră procesului de eliminare și scriam zeci de e-mailuri.

Ca să pot scurta lista, foloseam tot felul de criterii eliminatorii. Sex, vârstă, familie. La multe dintre e-mailuri primeam răspunsuri și, astfel, lista se scurta singură. Când am primit viza și m-am putut îmbarca în avionul companiei British Airways, aveam un sac plin de foi printate și tot felul de indicii, smulse din masa protoplasmică a unei amibe tot mai lăbărțate.

Tehnologia pe urmele fantomelor.

Deseori, târziu în noapte, se auzea țipătul Maestrului Ullukapillu.

Prima dată când l-am auzit, am sărit ca să apuc să spun înaintea lui Fizz ce credeam.

Maestrul spune că noi toți suntem aici ca să încercăm să găsim cheia propriilor enigme.

Dar, pentru că Maestrul Ukp continua să țipe, mi-am dat seama că mesajul era ceva mai prozaic.

De la cel mai mare spărgător de nuci din lume, pentru cel mai mare nebun din lume.

Nopțile deveniseră mai chinuitoare ca niciodată. Ea era tot acolo, schimonosită și furioasă, luându-mă precum o bestie, cerându-mi lucruri, făcându-mă să-mi fie teamă; dar acum mai era și fata care se îneca, ale cărei mâini nu le puteam apuca, și un spectru cu un singur braț care mă pândea de prin colțuri întunecoase. Nu-mi amintesc nicio dimineață în care să mă fi trezit odihnit. Și totuși mă

bucuram de fiecare dată când mă trezeam – scăpam de creaturile nocturne și dădeam ochii cu certitudinile de zi cu zi.

Am fost la bancă și m-a deranjat să aflu că nu fusese efectuată nicio retragere de numerar, nicio tranzacție. N-avea de gând să-mi ușureze situația. Proprietarul mi-a spus că nu se mai întorsese pe la apartament. M-am abținut să nu-i sun pe prietenii ei. Loialitatea lor nu putea fi pusă la îndoială; mi-era teamă să nu mă las provocat și să spun ceva ce-aș fi putut regreta.

Când am aterizat pe JFK, nu eram deloc curios în legătură cu mecca lumii libere. Știam destule despre ea, înghițisem destule despre ea, fără să fi fost vreodată în pelerinaj. Îi spusesem întotdeauna lui Fizz că primeam mai multă Americă – fără să fi cerut noi așa ceva – decât aveam nevoie. Lumea trebuia să se înarmeze cu un americofiltru, o valvă care să regleze fluxul de mickey mouse, macburger, schwarznegger și cnn.

Două porții de libertate absolută, vă rog. Duble. Dar fără garnitură de hiper și de jocuri și de lingușeală. Și nu. Fără fructul evlaviei prefăcute. Vă rog.

Afară mă aștepta un șofer de taxi sikh, care avea chef să vorbească despre mișcarea separatistă khalistaneză din Punjab. Imigrase ilegal în urmă cu cincisprezece ani și, de atunci, nu se mai întorsese în țară. În câțiva ani obținuse actele necesare. După un timp, au venit și soția și fiii lui. Încă își mai păstra accentul specific districtului Amritsar. Pe bord

avea o poză cu Guru Gobind Singh[1]. Avea barba sură, era înțelept și era convins că adepții sikh aveau nevoie de un stat al lor. M-am uitat la el și m-am întrebat ce anume mai ținea el minte despre țara lui, ce iubiri și ce sentimente de vinovăție purta în el.

Amintirile oamenilor pot fi la fel de periculoase ca și fanteziile lor.

Drumul până la hotel a fost plictisitor – mașini care treceau în viteză pe lângă noi, drumuri care se intersectau, clădiri în construcție, semnalizatoare uriașe, cer plumburiu – și m-am bucurat că New York-ul nu era atât de spectaculos pe cât mă temeam eu că avea să fie. Am ajuns apoi în Manhattan și, când am coborât în fața hotelului la care mă cazasem, rămăsesem fără suflare.

Acesta trebuia să fie marele canion al vanității omenești.

Bisericile medievale aveau turle peste turle, ca să-i inspire omului frica de Dumnezeu; aceste clădiri din crom și piatră și oțel și sticlă se cățărau cât de sus puteau, ca să inspire frica de oameni. Oameni foarte foarte foarte bogați, ale căror regate erau *brand*-urile, ai căror generali străbăteau lumea în lung și-n lat, ai căror sclavi nu țineau cont de rasă, naționalitate, sex și religie. Ale căror firme erau mari cât vapoarele și probabil consumau într-o zi tot atâta electricitate cât cele mai multe sate într-o lună.

[1] Guru Gobind Singh Ji (1666–1708) a fost al zecelea și ultimul dintre cei zece guru ai Sikhismului (n. tr.).

În fața neoanelor, lasă-ți plombele să cadă; la fel cum cazi în genunchi în fața unui rege.

M-am simțit aproape fericit când am putut să intru în hotel și să mă retrag în camera mea. Ca mărime, era normală; din punct de vedere al podoabelor, era modestă. Și, lucru care mi s-a părut minunat, avea un pat *kween*, la fel ca patul nostru de la munte. Era un loc în care mă puteam refugia din fața nebuniei religioase a comerțului care se desfășura în canionul de afară. În următoarele câteva săptămâni, m-am aventurat să ies numai atunci când era absolut necesar. Adică atunci când mă duceam să cumpăr brioșe, sandviciuri, biscuiți și sticle de lapte – toate atât de frumos împachetate, încât îți impuneau respect. În scurt timp, jumătate din patul *kween* a ajuns să fie ocupată de hârtii scoase la imprimantă, de acte, de dosare, de hărți; iar eu vorbeam la telefon cât era ziua de lungă.

Dormeam chiar și mai rău ca înainte.

Patul era prea moale, pernele erau prea înalte, capul îmi era prea plin. Aveam vise legate de tot felul de oameni, iar unii dintre aceștia nu aveau nicio legătură între ei: Prakash, Philip, Stephen, prietenii mei de la facultate, Bibi Lahori își scotea un șir nesfârșit de bancnote din vagin, ca un magician, părinții mei dansau foxtrot în palatul *nawab*-ului, mama lui Fizz plângea cu un ochi și cu celălalt se uita urât la mine, prietenii lui Fizz mărșăluiau prin apartamentul nostru, echipați cu ghete și căști, Syed mă seducea cu vorbe frumoase și degete suple, cei doi adepți sikh care ne aduseseră în Delhi

beau la greu pe veranda casei de la munte, împreună cu Jim Corbett, Shulteri îl sărută pe Salve Selassie, Rakshas dirija orchestra filarmonică din Berlin cu ciotul lui, Tafen escalada un munte de sticle, cu intenția de a înfige un steag în vârful lui, femeia cu *moksha* îmi mângâia trupul cu mâinile ei de vanilie, dna regină-rea gemea ceva despre Kierkegaard în timp ce Gaj Singh o dezmierda cu blândețe, Regele Turelă o călărea pe Catherine, purtând o pălărie cu boruri largi, ca a lui Abhay.

Nebunieeee!

În momentele de dinainte să mă trezesc, visam întotdeauna că mă înecam cu ceva, că eram disperat, că muream. Toată lumea stătea în jurul meu, toată brigada de ciudați mă urmăreau de la distanță și în tăcere. Chiar și Fizz. Mă zvârcoleam și încercam să cer ajutor, nu puteam să vorbesc, dar nimeni nu se apropia de mine. După care Fizz spunea: „Gata, oameni buni, distracția s-a terminat!" Apoi se întorcea și cealaltă parte a ei era fața lui Catherine, care mereu părea să ceară ceva, iar eu scoteam un ultim țipăt mut, îngrozit.

De fiecare dată când mă trezeam, îmi trebuiau câteva minute bune ca să-mi dau seama unde mă aflam.

Căutările n-au decurs bine. Cei mai mulți dintre oamenii cu care stăteam de vorbă erau politicoși, însă întrebările mele îi nelămureau și, în cele din urmă, ajungeau să-i irite. Nu, nu erau adopții în familia lor. Nu, nu aveau niciun fel de legături cu India. Nu, la ei în casă nu era nicio doamnă de șaptezeci și

cinci de ani, cu pielea oacheșă și cu ochii deschiși la culoare. De fapt, de ce nu te cari dracu' de aici și vino în altă zi, când nu e nimeni acasă.

Zi de zi, săptămână de săptămână, listele și numele dispăreau treptat; în scurt timp, alături de brioșe și de lapte am început să-mi cumpăr și sticle de Jack Daniel's. Whisky-ul mă ajuta și cu măseaua din fundul gurii, care începuse iar să mă doară și se conforma unui soi de tipar, 12/36. Douăsprezece ore de durere; și treizeci și șase de liniște.

Beam și dădeam telefoane și beam și dădeam telefoane, iar când mă uitam în jos, de la etajul al doilea al hotelului Wellington, strada era plină până la refuz de oameni care alergau după cumpărături și de gură-cască. Japonezi, est-europeni, sud-asiatici – erau cu toții încântați că, pentru un moment, se aflau în centrul lumii. Forfota nu înceta nici chiar la miezul nopții – era ca murmurul insectelor de acasă – și câteodată, când mă prindea ora trei dimineața treaz, auzeam oamenii cum își făceau de lucru. Țipau unul la altul, curățau străzile, ultimii petrecăreți se duceau pe la casele lor.

În diminețile de duminică, strada se transforma în bazar. Stăpânul jucându-se de-a sclavul. Fantezia copilului sărac, ajuns om bogat. Era un peisaj desprins parcă din copilăria mea din Uttar Pradesh, numai că ceva mai plin de ifose. Strada se umplea de dughene și de chioșcuri. Aerul se umplea de miasma chebapurilor fierbinți și a șerbeturilor reci. De-o parte și de alta a drumului, se vindeau vechituri: haine, genți, lenjerie intimă, vase de ceramică zen,

rarități orientale, muzică soul și, bineînțeles, tot felul de șmecherii tehnice. Am trecut și eu pe acolo, în prima duminică; după aceea, am rămas să mă uit cum se desfășura întreaga poveste de pe pervazul ferestrei mele.

De-abia în a cincea săptămână mi-a venit cuvântul magic. A fost adus pe valurile line ale unei mări de whisky.

Stăteam într-o noapte lângă fereastră, mă uitam la oamenii care se preumblau înspre și dinspre Times Square – ajunsesem pe la jumătatea celor douăsprezece ore de chin –, când m-am uitat la pat, un pat de o persoană, nu de două, patul meu *kween* de la munte; atunci mi-a venit ideea.

Am scos un chiot și am sărit în sus de bucurie.

La câteva minute după asta am coborât în stradă, amestecându-mă cu mulțimile, simțindu-mi capul ușor. M-am așezat la o cafenea în aer liber și m-am cinstit cu un Lafroaig mare și cu un castron de paste fierbinți. Peste tot în jur erau numai neoane și oameni care se mișcau. Mi-am dat seama că era pentru prima oară după ani buni când mă uitam după femei, grăsune și plinuțe, dominând strada, îmbrăcate cu haine strâmte și mici, etalând singura carne femeiască pe care o vedeam după mult timp, fără să mai pun la socoteală halucinațiile mele nocturne. În dimineața următoare m-am trezit devreme, plin de entuziasm. Am format și am rostit cuvântul magic; am format și am rostit cuvântul magic; și, dintr-odată, totul a părut mult mai ușor. Trei zile mai târziu, mi-a răspuns o voce tremurată.

Am încercat din răsputeri să-i explic care era povestea mea și de ce aș fi vrut să trec pe acolo. Dar vocea nu părea să înțeleagă ce voiam și nu era nici prea dornică să mă primească în vizită. Trei ore mai târziu, am sunat din nou; de data asta acoperisem receptorul cu batista și, încercând să vorbesc cu accent, i-am spus că aveam de făcut o livrare importantă.

Începuse să se însereze când am verificat adresa la recepție și, hotărându-mă să evit metroul, am sărit într-un taxi și am pornit înspre Harlem. Îmi imaginam că aici o să găsesc o grămadă de coșmelii înghesuite pe trotuar și că o să văd cum oamenii își luau gâtul unul altuia în miezul zilei. Andrenalina crește. Însă n-am observat nimic care să-mi amintească de romanele lui Chester Himes[1]. Sigur, nu era canionul vanității omenești, însă mi se părea că arăta la fel de bine ca și coloniile din Delhi. De-o parte și de alta a drumului erau magazine mari, iar clădirile păreau solide. La un moment dat, am trecut pe lângă un batalion de *jalabeya*[2]-uri fluturătoare și, dacă n-ar fi fost negri toți cei care mărșăluiau acolo, ți-ai fi putut magina că te aflai într-un oraș arab.

Blocul în fața căruia ne-am oprit avea o fațadă de cărămizi stacojii, care purta pe ea urmele

[1] Chester Bomar Himes (1909–1984) a fost un scriitor afro-american faimos (n. tr.).

[2] O robă largă, cu mâneci lungi (n. tr.).

intemperiilor vremii. Era o cutie mare, cubică, cu balcoane șubrede din fier forjat și cu scări de fier care îi atârnau peste tot pe fațadă. Părea să fie într-o stare mai proastă decât celelalte clădiri din zonă. Înăuntru, holul era slab iluminat și mirosea a igrasie. În aer pluteau tot felul de miasme și de-a lungul pereților erau înșiruiți saci de gunoi legați la gură. M-am hotărât să nu iau liftul; era unul dintre acelea antice și nu-mi prea inspira încredere.

Când am început să urc, am observat un perete pe care cineva scrijelise: „Iisus o să vină și o să venim și noi!" Dedesubt, altcineva adăugase: „Am face orice ca să-i mulțumim pe oamenii cei albi și veseli! Oamenii cei albi și veseli!"

Scările erau largi, dar nu erau într-o stare bună. Rogojinile fuseseră smulse de la locul lor; de pe balustradă lipseau bucăți de lemn. În unele locuri, chiar și vergelele de oțel atârnau într-o parte. Trebuia să urc până la etajul trei și la fiecare palier mă puteam uita de-a lungul coridorului, ca să văd câte uși erau de-o parte și de alta a acestuia. Peste tot erau saci de gunoi legați la gură. Fie gunoierii nu mai treceau pe aici, fie locatarii își scoteau gunoiul afară atunci când aveau ei chef. Eu căutam apartamentul 314 și, când am străbătut coridorul, am auzit vocile și sunetele care răzbăteau prin pereții subțiri.

Era penultima ușă de pe stânga și nu-mi oferea niciun indiciu legat de identitatea celor care locuiau în spatele ei. Am bătut ușor. Apoi mai tare. Cineva

a dat la o parte capacul vizorului. Am încercat să par cât mai inofensiv cu putință.

O voce tremurătoare a grăit: „Josh nu e acasă, vine mai târziu."

Eu am spus: „Am un pachet pentru dumneavoastră; și am ridicat sulul."

Vocea a întrebat: „Pentru cine?"

Eu am spus: „Pentru Gethia. Pentru Gethia Gramercy."

Ușa s-a deschis câțiva centimetri, atât cât îi permitea lanțul. Era bătrână și avea părul argintiu și pielea oacheșă și ochii deschiși la culoare. Purta un capot de un crem dubios, pătat de mâncare; și părea dezorientată.

Am întrebat: „Aș putea, vă rog, să intru pentru câteva minute?"

Încurcată, a părut că se gândește intens la propunerea mea, măsurându-mă din cap până-n picioare; după care s-a luptat zgomotos cu lanțul și a deschis ușa. Mi-a fost de ajuns o privire ca să-mi dau seama că nu avea nimic de valoare în casă. Ar fi trebuit să te afli într-o situație mizerabilă ca să te poți gândi să furi ceva dintr-o asemenea casă.

M-am așezat pe primul scaun care mi-a ieșit în cale.

Am spus: „Am venit din India."

Nicio tresărire.

Am spus: „Trebuie să vă dau ceva."

Ea a încuviințat din cap, nelămurită.

Am întrebat: „Știți unde v-ați născut?"

Ea a zis: „Philadelphia."

M-am uitat în jurul meu. Camera arăta groaznic. Era o canapea lipită de perete, a cărei umplutură dădea deja pe afară. Se vedea că era o canapea extensibilă și că folosea și de pat; la unul din capete, era o pernă. În colțul opus al încăperii, un televizor șuiera încetișor; prezentatorul unui talk-show încerca să-și impresioneze audiența dând puternic din brațe. Era un șemineu fals – nu ceva pretențios, desenat pe perete și fals –, iar pe pervazul de deasupra lui era o vază cu trandafiri din cârpă, roșii și murdari. Mai sus, pe perete, atârna o iconiță de faianță, ciobită, înfățișându-l pe Iisus răstignit. Chiar la ieșirea din cameră am observat o debara mică, pe ai cărei pereți atârnau haine purtate. Tapetul – desenat cu floricele purpurii – se decojea. În aer plutea un miros de rânced.

Am întrebat: „Cu ce se ocupa tatăl dumneavoastră?"

Ea a spus: „Era preot – călătorea și ducea mai departe vorba Domnului."

Eu am întrebat: „A fost vreodată în India?"

Ea a zis: „A fost peste tot. Mi-a spus că numele meu e de la o floare indiană."

Eu am întrebat: „Ce altceva v-a mai spus despre India?"

Ea a zis: „Mi-a spus să nu mă duc niciodată acolo. Că nu-i un loc pentru un om civilizat. Mi-a spus că au cinșpe milioane de zei ca să-i apere de cinșpe milioane de rele."

Mă simțeam ca și cum aș fi jucat într-un film de mâna a treia de la Hollywood. Dl Chinchpokli se duce în Harlem.

Am întrebat: „Și mama dumneavoastră?"

Gândurile îi zburaseră în altă parte. Am repetat întrebarea. O vedeam că se străduiește să se concentreze.

După ceva timp, m-a întrebat amețită: „Cine te-a trimis aici?"

N-am mai apucat să răspund, pentru că ochii îi luceau ciudat și se vedea că iar plecase pe alte tărâmuri.

Am încercat de câteva ori să o întreb despre viața ei și despre copii, dar nu reușeam să comunic cu ea. La un moment dat, am avut impresia că a ațipit. Am așteptat. S-a trezit speriată și m-a întrebat dacă aveam banii. Înainte să apuc să-i răspund, a început să bolborosească ceva de sărăcia în care se zbătea fiica ei.

Auzind-o cum vorbea, m-a cuprins o disperare cruntă. N-am mai ascultat-o și am început să mă întreb ce căutam eu acolo. Într-o cameră care mirosea a stătut, într-un oraș străin, băgându-mi nasul unde nu-mi fierbea oala. Eram epuizat.

Nu voiam să mai știu nimic. Toate poveștile trebuie să se încheie la momentul potrivit, înainte să se înece în tâmpenii. Iar dacă cineva îți spune că și tâmpeniile au valoarea lor, atunci poți fii sigur că acel cineva n-a cunoscut niciodată încântarea momentului care se desprinde de banal.

După o sută de ani, minunile părintelui John se fărâmițaseră în acest făraș cu mizerie. Spiritul de aventură fusese închis în această cutie neaerisită. Minunata curiozitate fusese înlocuită de un dispreț

ieftin. Încântarea unui milion de zei era dată la o parte cu un singur cuvânt. Emily câștiga. Numai că lumea n-avea să se sfârșească cu un bubuit splendid, ci avea să se scurgă încet în neant.

De la distanță, dorința pare a fi magică. De aproape însă, nu este decât o împerechere prozaică. Fără fundamentul unei povești, al unui basm, nu poate deveni un monument glorios. Este făcută din bucăți și fărâmițe, din frecuș-frecuș. Eu avusesem o poveste măreață, al cărei fir îl urmărisem până când ajunsesem la plasa cu banalități. Numai frecuș-frecuș.

Demolasem Taj Mahal-ul și rămăsesem cu un morman de plăci de marmură. Voiam să ies cât mai repede de acolo. Să ies din clădire, să respir aer curat, să mă întorc în țara mea. Am desfăcut sulul și i l-am dat. I-am explicat cât de valoroase erau miniaturile și i-am spus că erau un dar de la un prieten de-al tatălui ei, care voia să-și plătească astfel o datorie mai veche. I-am spus că n-avea să mai aibă grija banilor pentru tot restul vieții.

S-a uitat prin ochelarii ei cu lentile groase la miniaturi și nu părea sigură dacă să mă creadă sau nu.

Tocmai atunci a intrat un bărbat negru, chipeș, vizibil mai tânăr decât ea.

Ea a zis: „Josh."

Înainte ca el să apuce să spună ceva, eu am zis: „Sunt din India. Un prieten de-al tatălui Gethiei i-a lăsat o moștenire valoroasă. Eu am venit doar să-i aduc obiectele respective. Aveți mare grijă de ele.

Duceți-le undeva, la Sotheby's, la Christie's. O să fiți aranjați pe viață."

În timp ce el se uita la picturi, eu am scris un nume și o adresă pe o bucată de hârtie și, dându-i-le, am deschis ușa și am spus: „Și, dacă vreți, trimiteți-i și acestui om o parte din banii pe care îi primiți. El a păstrat miniaturile pentru ea. Mulțumesc frumos și la revedere."

Josh a deschis gura să spună ceva, dar eu deja ajunsesem la capătul coridorului și coborâsem scările și ieșisem în stradă și aerul era rece și revigorant și luminile străluceau în vitrinele magazinelor și pe străzi și tot mai mulți oameni se înghesuiau în aerul serii și era un negru ponosit, cu o pălărie cu borurile lăsate, care cânta la o mandolină și care s-a luat după mine să-i dau un dolar și eu am grăbit pasul pe trotuar, fără să mă uit înapoi, dornic să mă îndepărtez cât mai mult de clădire.

Când am ajuns la hotel, nu am urcat în cameră, ci m-am dus direct la recepție, croindu-mi drum prin holul plin de turiști cu fețele rumene, care tocmai sosiseră și bolboroseau într-o limbă est-europeană – mulți dintre ei stăteau întinși pe podea –, și am rugat-o pe recepționera blondă să mă ajute să prind primul avion care pleca spre India.

Când am intrat în cameră, m-am gândit la Rakshas cel cu un singur braț și la singura miniatură pe care ar fi trebuit s-o țin eu.

Poziția inversă a țestoasei zburătoare.

Falusul șansei în gaura istoriei.

A sunat telefonul. Blonda a zis: „Puteți să plecați în două ore, sau mâine după-amiază."

„În două ore", am spus eu, „o să plec în mai puțin de două ore."

Povestitorul

Prima dată am văzut-o în vara anului 1979, când a deschis ușa casei ei. În spatele ușii din lemn solid mai era una din plasă, dar a deschis-o și pe aceea fără ezitare. Era o vreme a inocenței, înainte de terorism, înainte de asasinate, înainte de mitralierele AK-47 și de bețele cu gelatină; nimeni n-ar mai face așa ceva acum, nu înainte de a-ți fi făcut capul arșice cu tot felul de întrebări. Și, în această vreme a inocenței, ea era copilul vremurilor, după cum aveam să-mi dau seama.

Era amiază, iar căldura albă se prelingea de pe acoperișul verandei și pârjolea lumea. Pe bulevardele verzi ale orașului nu se mișca nicio frunză, iar tufa de Callistemon de pe mica peluză din fața casei își plecase capul, vinovată.

La soare, trebuia să-ți mijești ochii ca să vezi; și, dacă uitai să-ți lași bicicleta la umbră, metalul încins îți ardea pielea de pe degete când o luai din nou din loc. Chiar și șaua de plastic ardea, la fel ca și mânerele. Eu îmi trăsesem Atlasul negru pe alee și o

sprijinisem de peretele de cărămidă, a cărui umbră subțire crea o oază de cincisprezece centimetri.

Nu se întâmplase nimic deosebit în ziua aceea, nu-mi trecuse nimic special prin minte și nici nu pățisem ceva care să-mi sugereze faptul că viața mea avea să se schimbe pentru totdeauna. Soarta n-ar fi putut alege o zi mai obișnuită ca să dea un nou făgaș vieții mele.

Mai târziu aveam să-i mărturisesc că eu mă îndrăgostisem de ea înainte să fi apucat ea să închidă ușa de plasă. Ea nu m-a crezut niciodată. Fata care a deschis ușa avea o frumusețe proaspătă, genul de frumusețe care te calmează și te face să-ți dorești să mai poți zăbovi la lumina ei. De când terminasem școala mă dezobișnuisem să petrec timpul în compania fetelor, pe care le priveam ca pe niște obiecte la care eu nu aveam acces. Am rămas fără cuvinte. Apoi, anii de școală mi-au dat un ghiont. Am spus: „Bună ziua, doamnă."

Pentru tot restul anilor pe care aveam să-i petrecem împreună, mi-a scos ochii cu acea formulă de politețe. Bună ziua, doamnă. La fel cum s-a întâmplat și cu Dl Chinchpokli, mulți ani mai târziu, când l-a auzit pe băiețelul acela de lângă autobuz. Dar, spre cinstea ei, atunci n-a chicotit. Aș fi fost distrus dacă ar fi făcut-o.

Și-a făcut ochii mari și a zis: „Tu trebuie să fii..."

Eu am încuviințat din cap. Ea mi-a zâmbit – lumea a căpătat culoare: dinții ei perfecți, pe care aveam să-i observ ceva ani mai târziu; detaliile prindeau încet contur – și a spus: „Intră. Miler trebuie

să vină din minut în minut. A plecat s-o ducă pe mătușa mea la piață."

Când am intrat, primul lucru pe care l-am observat a fost faptul că podeaua pardosită cu mozaic strălucea de curățenie și că ea nu avea nimic în picioare. Mobila – niște scaune drepte și solide, cu brațe groase, și o canapea goală, fără brațe – nu era elegantă și părea atât de sobră în salonul care juca rol și de sufragerie, încât îți crea impresia de sărăcie. M-am așezat pe marginea canapelei și mi-am scos papucii albaștri de cauciuc. Podeaua era rece și netedă.

Nu-mi era rușine cu picioarele mele prăfuite și cu papucii vechi, dar habar n-aveam cum să încep o conversație. Nu știam ce aș fi putut să-i spun unei fete, cu atât mai mult unei fete frumoase. Pe vremea când eram la liceu, învățasem cam care erau pașii ce trebuiau urmați în asemenea situații; dar în cei doi ani de facultate uitasem absolut totul, nu că m-ar fi deranjat lucrul ăsta.

Spre deosebire de mine, ea era foarte dezinvoltă. M-a întrebat dacă voiam apă sau ceai. Am zis că nu și am început să mă uit în toate părțile, dar nu și la ea. A spus că auzise de mine de la Miler. Vorbea deseori de mine. Chestia asta m-a mai încurajat puțin.

Aș fi vrut să o întreb cum o chema, dar nu știam cum să fac.

E o problemă care mereu mi-a dat bătăi de cap. Care e numele tău? E o întrebare atât de vulgară. Un nume ar trebui oferit. Nu poate fi cerut. Nu-mi

mai aminteam dacă mi-l spusese atunci când deschisese ușa și dacă eu, în zăpăceala mea, îl uitasem.

Era mai simplu s-o întreb ce studia. Geografie și psihologie; la Facultatea de Stat pentru Fete. Voiam să știu dacă era din Chandigarh sau dacă, la fel ca majoritatea dintre noi, era doar o studentă în trecere printr-un oraș fără trecut și fără niciun viitor. Dar nu știam cum s-o întreb așa ceva fără să-i dau impresia că-mi băgam nasul unde nu-mi fierbea oala. Mi-era frică să nu spun ceva care ar fi determinat-o să-și facă o părere proastă despre mine. Și habar nu aveam ce anume le îndemna pe fete să-și facă păreri proaste.

Stăteam acolo, uitându-mă în tăcere la covorul cenușiu și urât, mărginit la fiecare din cele două capete de câte un dragon cu limbă de foc. În cele din urmă, ea s-a scuzat și a ieșit din cameră. Atunci m-am uitat pentru prima dată la ea, la silueta ei care se îndepărta, la reiații bleumarin, la bluza albă, la părul viu. Apoi, la capătul holului, a luat-o la dreapta și a dispărut.

M-am uitat în jur. În peretele din fața mea se deschidea o fereastră care dădea în bucătărie; puteam să văd chiuveta și vasele îngrămădite lângă ea. Sub fereastră, o servantă din lemn și sticlă se întindea de-a lungul peretelui. Printre vazele goale și ramele foto înghesuite unele într-altele, o mașină de bobinat Grundig aștepta fioroasă. În toți anii în care aveam să intru în acea cameră – ce avea să ajungă unul dintre laitmotivele vieții mele – n-am auzit-o niciodată să funcționeze.

Lângă servantă, priponit de perete cu un cablu gros și negru, era un frigider mic și alb care tremura înspre mine. Avea lipit pe el un abțibild mare cu Dennis, pericol public. Mi-am întins gâtul ca să văd ce marcă era și am fost dezamăgit să văd că era Allwyn. Eu manifestam un atașament prostesc față de frigiderele Kelvinator. Când aveam șase ani, tata a cumpărat un asemenea frigider, iar mama l-a îngrijit atât de bine – niciun servitor nu avea voie să îl deschidă, mâncarea nu era lăsată descoperită, era dezghețat și spălat la fiecare sfârșit de săptămână –, încât după zece ani l-am putut vinde la același preț la care îl cumpăraserăm. Am cumpărat unul nou. Mai mare. Dar tot un Kelvinator.

Părinții mei erau victimele naive ale fidelității, ale repetiției. Erau artiști care se achitau de îndatoriri pe scena unei lumi sigure. Primul *brand* care se întâmpla să-i mulțumească devenea *brand*-ul lor, pe viață: la haine, la mâncare, la unelte. La noi în casă, Philips înlocuia Philips, pasta de dinți Binaca înlocuia pasta de dinți Binaca, vopseaua Bombay înlocuia vopseaua Bombay, gemul Kissan înlocuia gemul Kissan, Bournvita Bournvita, Bata Bata.

Pe peretele din dreapta mea era agățat un tablou urât, înfățișând un peisaj de munte, iar ața cu care era atârnat se vedea pe deasupra ramei. Era o pânză în ulei, pictată de un amator; se vedea o casă cocoțată pe un deal, cu munți verzi-albăstrii pe fundal, și o fată cu fuste lungi, stând pe o verandă și uitându-se la soarele roșu care apunea. Casa avea două etaje și un acoperiș înclinat, iar

veranda era mărginită de stâlpi groși de piatră. Din loc în loc, pereții erau pătați de iederă verde. La etaj se observa un șir de ferestre, iar un bărbat se apleca pe una din ele și se uita în jos la fată; fereastra era chiar deasupra fetei. În partea dreaptă era un copac mare, cu trunchiul gros, cu coroana bogată.

S-a întors lipăind și m-a întrebat dacă nu voiam suc de gutui de Bengal.

A spus: „E groaznic. Un gust înfiorător. Nu pot să-l beau singură."

Eu am spus: „Da, și chiar arată rău."

Ea a spus: „Miler e singurul dintre cei pe care-i știu eu căruia îi place porcăria asta."

Eu am spus: „Miler ar mânca și ar bea orice."

Și așa am ajuns să-i spun prima poveste.

Să-i spun cum l-am cunoscut pe Miler.

Prima dată l-am întâlnit în barul facultății, unde, printre resturile de cafea și de clătite, avea loc un joc de-a moneda-n-pahar. Ideea era să pui o monedă de cincizeci de *paisa*[1] pe marginea mesei și, de acolo, s-o împingi cu degetul în așa fel încât să aterizeze în paharul din centrul mesei. Era o probă eliminatorie, unu la unu. Primul care reușea să bage moneda în pahar rămânea la masă. Dacă paharul se spărgea, toată lumea fugea încotro vedea cu ochii, iar chelnerii – care purtau turbane și tunici albe (prinse cu centuri în dungi galbene și verzi) și

[1] A o suta parte dintr-o rupie (n. tr.).

erau încălțați cu papuci, ca să revină cu picioarele pe pământ – alergau după tine și te înjurau.

Miler, un tânăr sikh înalt și slab, cu o bărbuță subțire, cu nasul încovoiat și mare și cu un turban mult prea voluminos pentru capul lui, îi distrugea pe ceilalți concurenți; atrași ca de un magnet, cei care stăteau la mesele din jur intraseră și ei în joc. Sobers, Shit și cu mine împărțeam două porții de clătite și ne gândeam ce să mai facem; ne-am băgat și noi. Sobers a fost eliminat după două runde, iar Shit a aruncat moneda atât de tare, încât a aterizat într-un castron cu supă de linte, la două mese mai încolo.

Eu am nimerit de la a doua aruncare. La fel și Miler. Avea întipărită pe față o expresie perfect calmă, pe care aveam să ajung s-o iubesc. Avea cu el un grup de susținători – care-l aclamau – genul de oameni care te pândesc prin holurile căminelor ca să le dai și lor puțină atenție. Era de-ajuns fie și numai să le zâmbești și te trezeai cu ei la ușă chiar în acea seară, gata să-ți fie prieteni. Și a patra aruncare mi-a reușit; la fel și lui Miler.

Bineînțeles, s-a băgat Shit și a hotărât că trebuia să schimbăm regulile.

A spus: „Aruncați-o cu nasul."

Miler și-a împins deoparte scaunul de aluminiu, fără cotiere. A îngenuncheat pe podea și a potrivit moneda de cincizeci de *paisa* pe marginea mesei, în așa fel încât, datorită felului în care era poziționat blatul mesei, stătea puțin înclinată. Cu grijă, a tras-o cât de mult putea înspre el. Ochii îi erau

acum concentrați asupra mesei, turbanul îi flutura deasupra.

A făcut o probă, mișcându-și capul în sus și-n jos. După care și-a împins încet capul în față, până când nasul lui mare a ajuns sub marginea monedei. Toată lumea își ținea răsuflarea. Și-a ridicat mâna dreaptă și și-a potrivit ochelarii cu lentile groase. Apoi, cu ochii pe monedă, cu nasul sub monedă, și-a zbicit capul în jos.

Turbanul i s-a lovit de masă. Masa ușoară, din aluminiu, s-a cabrat pe picioarele din spate. Farfuriile și paharele pe care le îngrămădiserăm într-o parte au căzut pe podea și au explodat ca o bombă.

Shit a țipat: „Fugiți."

Patronul, care avea o mustață subțire și semăna cu o nevăstuică, a zbierat: „Prindeți-i pe nemernici!"

Chelnerii s-au repezit înspre noi fără niciun chef, lipăind cu papucii lor pe podeaua faianțată.

Toată lumea a luat-o la fugă. Shit a urlat: „Nenorocitul nu-și găsește turbanul! Nenorocitul nu-și găsește turbanul!"

Cât ai zice pește, noi – eram mai bine de cincisprezece oameni – am ieșit pe ușa cea largă și am luat-o la goană înspre terenul de joacă, râzând și înjurând de mama-focului. Când m-am uitat în spate ca să văd dacă mai venea cineva după mine, am observat că Miler era încă pe podea, orbecăind după ochelarii care-i căzuseră de pe nas, înconjurat de o armată de centuri în dungi galbene și verzi. Patronul, îmbrăcat cu obișnuita lui cămașă roz – ale cărei

mâneci trei-sferturi și le trăgea mereu în sus – părea să-l ocărască, țipând cât de tare putea. Nu-l ajuta nimeni să-și găsească ochelarii.

Căutând printre resturile de mâncare, Miler și-a găsit ochelarii și s-a ridicat. I-a pus pe nas. Patronul a început să zbiere și mai tare. Miler s-a uitat la el fără să schițeze nicio expresie, după care și-a băgat un deget prin locul unde ar fi trebuit să fie lentila dreaptă a ochelarilor. Lentila căzuse. S-a pus din nou în genunchi. Unii dintre chelneri au început să se uite și ei în jur, ca să-l ajute. Patronul a început să urle la ei.

Cu o mișcare de expert, Miler a fixat lentila la locul ei. Înainte ca patronul să se apuce iar pe țipat, Miler și-a scos ochelarii și le-a cerut chelnerilor un șervețel cu care să-i șteargă. După ce-i freca de câteva ori, îi ridica la lumină ca să vadă dacă erau curați.

Patronul i-a poruncit să se ducă la casă. Miler l-a urmat fără niciun cuvânt și s-a așezat pe un scaun în fața lui. Patronul a început să mâzgălească niște calcule pe o bucată de hârtie. Miler îl măsura cu nepăsare, ca un profesor care examinează un elev.

Eu m-am hotărât să mă întorc.

Patronul a spus: „Douăzeci și una de rupii."

Eu am întrebat: „Pentru ce?"

Miler s-a uitat la mine, apoi la patron. Își apucase turbanul din față și din spate – acesta arăta acum ca o barcă care era zguduită de o mare înfuriată – și încerca să și-l potrivească la loc pe frunte. Stătuse drept înainte să se lovească de masă.

Patronul a zis: „Nouă rupii pentru trei farfurii, trei rupii pentru trei castroane, patru rupii și cincizeci de *paisa* pentru trei pahare și patru rupii și cincizeci de *paisa* pentru trei porții de clătite. Douăzeci și una de rupii, fără taxe."

Miler s-a uitat la el, apoi la mine. Turbanul desfăcut i se lăsase pe frunte și arăta ca un sombrero șmecher.

Eu am spus: „Noi n-am spart nimic. Iar eu nici măcar n-am mâncat clătitele alea."

Patronul a spus: „El le-a mâncat."

Eu am zis: „A mâncat una."

Patronul a spus: „A mâncat trei."

M-am uitat la Miler.

El a încuviințat din cap. De fiecare dată când dădea din cap, turbanul îi aluneca și mai jos.

Eu am spus: „Dar nu noi suntem responsabili pentru tot ce s-a spart aici."

Patronul a întrebat: „Și cine e atunci?"

Eu am zis: „Erau mai bine de douăzeci de băieți aici."

Patronul a spus: „Dar al cui turban s-a lovit de masă?"

Eu am spus: „Asta a fost o greșeală."

Patronul a zis: „O greșeală pentru care trebuie să plătiți."

M-am uitat la Miler. Nu avea nicio expresie întipărită pe față și încă încerca să-și potrivească turbanul traumatizat.

Eu am întrebat: „Și deci cât face?"

Patronul a răspuns: „Douăzeci și una de rupii. Fără taxe."

Am găsit o bancnotă de cinci rupii în buzunar, am întins-o și am pus-o pe masă.

Am spus: „OK?"

Patronul a zis: „Încă șaisprezece."

M-am uitat la Miler. Și-a băgat nepăsător mâna în buzunarul de la cămașă, a scos o bancnotă de cinci rupii și una de o rupie și le-a pus pe masă.

Îndoindu-și degetele, patronul le-a întins pe blatul de sticlă al mesei și a început să le netezească iubitor cu o unghie murdară.

Ceva a plesnit în mine. Plictiseala avariției.

M-am ridicat și am zis: „Hai să mergem."

Miler s-a ridicat și el. Patronul a sărit în sus, cu unghia încă mângâind bancnota.

A zis: „Încă zece rupii!"

Eu am spus: „Hai să mergem."

Am dat să ies. Miler m-a urmat, încă luptându-se cu turbanul.

Patronul a zbierat: „Încă zece rupii, n-auziți?!"

Eu i-am răspuns rece: „Am plătit mai mult decât trebuia. Restul puteți să-l luați de la ceilalți."

Patronul a răcnit: „*Sardarji*[1], o să mă duc la director!"

Sardarji a răspuns: „E unchiul meu."

Patronul a zis: „Da, sigur, și Indira Gandhi e mătușă-ta!"

[1] În India, bărbaților sikh li se spune *Sardar*-ji (n. tr.).

Dar noi ieșiserăm deja pe ușă și ne uitam la zecile de băieți îmbrăcați în tricouri colorate care jucau fotbal sau baschet sau hochei, umplând aerul cu țipetele lor stridente atunci când cereau să li se dea pasă sau când înjurau pe cineva care făcuse o greșeală. Ritmul era bătaia regulată a lemnului în piele, în timp ce jucătorii de popice se tot repezeau în plasele terenului de crichet.

Miler s-a uitat la mine și, pentru prima dată, am văzut cum fața îi căpăta expresie. Un zâmbet încet, tăcut, atotștiutor. Mi-a zis: „Mulțumesc."

Eu am întrebat: „Tipu' chiar e unchiu-tău?"

El a spus: „Și Indira Gandhi e mătușă-mea."

Ne-am așezat pe treptele de piatră de lângă terenul de baschet și am început o discuție care avea să dureze mai bine de un an, fără întrerupere, caracterizată de o intensitate pe care n-am fi putut-o intui atunci, în acea după-amiază scăldată de soare, când țipetele sportivilor tineri atârnau în aer precum zmeiele care patinau pe cerul fierbinte.

Cu prima poveste pe care i-am spus-o, am devenit un povestitor.

Nevoia de poveste a devenit baza iubirii noastre.

Era curios – și poate că era așa cum trebuia să fie – faptul că viața ei avea deja o poveste. Numele ei era Fizz și provenea dintr-o familie neobișnuită. Mama ei era adeptă sikh și tatăl ei era musulman. Se îndrăgostiseră și se căsătoriseră în anii de după carnagiul Partiției, drept pentru care căzuseră în dizgrația ambelor familii. Disperați, plecaseră prin

anii cincizeci din nordul sfâșiat de conflicte și porniseră către est, către Assam, urcându-se într-un tren căruia i-a luat mai mult de trei zile ca să ajungă la destinație.

Au mers cât de departe au putut și au ajuns într-un orășel obscur, numit Jorhat, care – din ce mi-a spus Fizz – era faimos pentru câteva lucruri: o bază aeriană, un club Gymkhana, plantatorii de ceai snobi, curse anuale de ponei, un magazin general mare și o școală bună, înființată de misionari. Școala, spunea ea, era extraordinară: mixtă, libertină, condusă de o călugăriță din Europa, o femeie care încuraja interacțiunile sociale, sărbătorile, picnicurile și dragostea.

Rizwan, tatăl ei, se luptase ceva timp ca să întrețină un magazin de haine, după care își deschisese o sală de cinema. Mama ei, Jaspreet, își făcuse de lucru și se angajase profesoară de hindi la școală. Ambii aveau o atitudine detașată față de religie, așa că Fizz nu învățase să facă genuflexiuni decât la auzul vagului tatăl-nostru-care-ești-în-ceruri-sfințească-se-numele-tău, care era recitat fără oprire de către maicile vesele-agitate. Atunci când, în Assam, conflictele etnice tot mai pronunțate au început să-și facă simțită influența asupra educației și a vieții de zi cu zi, părinții ei au decis s-o trimită în oaza artificială din Chandigarh, care la vremea aceea începea să capete pretenții de oraș universitar. Au expediat-o la o mătușă a lui Jaspreet, o văduvă care o mai ajutase de-a lungul anilor și care avea o casă în Chandigarh. Miler era strănepotul acestei mătuși,

în fapt un văr al lui Fizz cu care ea nu se mai văzuse până atunci.

N-avea nici șaisprezece ani când a ajuns în orașul pătrat, unde a fost imediat zdruncinată de priapismul sever cu care a fost nevoită să se confrunte: agresivitatea, mitocănia, propunerile zilnice venite din partea băieților și bărbaților pe lângă care trecea pe stradă. În orașul de unde venea ea, comerțul liniștit și pasivitatea splendidă erau la ordinea zilei. Acestea, alături de școala înființată de misionari și de nenumăratele filme pe care le văzuse – indiene, în sala tatălui ei și englezești, la somnorosul Gymkhana – îi modelaseră sensibilitatea. Lumea era bună, avea la bază principii morale solide; viața era o poveste încântătoare, cu un final fericit, chiar dacă mai era presărată din loc în loc cu întâmplări nefericite. Avându-i pe părinții ei alături, această convingere i se consolidase.

Căsniciile fericite pot să-i distrugă pe copii, dându-le tot felul de speranțe false.

Odată ajunsă în nord, a aflat că nu existau niciun fel de reguli. Din momentul în care ieșea din casă cu bicicleta ei mică și albastră, era asaltată. Băieții o escortau de la și până la școală; o urmăreau cu grupul atunci când se ducea în sectorul 17; intrau după ea în sălile de cinema, în restaurante, în parcuri; aruncau cu pietre iubitoare în ea; ieșeau la iveală de după pomi și garduri vii, rânjind în timp ce se mișcau în pumni; îi lăsau flori și daruri în cutia poștală – unul i-a lăsat câte un ou proaspăt în fiecare zi, timp de o lună. Niciunul n-a încercat să vorbească ceva

cu ea. Erau fericiți să îi poată face oferte de sex rapid de la distanță și să fie ignorați în permanență.

După cum mi-a spus unul dintre băieții de la facultate, un tip care făcea chestia asta – se numea *pahalwani geda*, plimbarea masculului – zilnic: „Noi tot cerem – într-o bună zi o să și obținem."

Când am cunoscut-o eu, ea era în oraș de aproape un an și învățase cum să se miște în interiorul propriului cocon. Astfel, priapii care se îngrămădeau pe lângă ea nu-i puteau răni spiritul. A rămas circumspectă și nu și-a pierdut incredibila prospețime, asistând la spectacolul vieții ca la unul dintre filmele din sala tatălui ei. Băieții jucau cu toții un rol, n-aveau intenții rele. Eu nu puteam să înțeleg ce fel de asocieri făcea ea, pentru că îi știam pe băieți și știam cât de răi puteau fi în neștiința lor. Am încercat să-i spun. Dar ea era cea care avea dreptate, iar eu greșeam. Dacă ajungi să te schimbi sufletește din cauză că ți-e frică, atunci ai pierdut jocul.

În viață trebuie să riști. Dar tu faci regulile jocului.

Am început să îl însoțesc pe Miler la ea acasă, săptămânal, cu cele mai curate intenții. Trecuse aproape un an de când eu și cu Miler deveniserăm prieteni apropiați. După întâmplarea de la cafenea, descoperiserăm că între noi exista o înțelegere deplină. Un an întreg, nu ne îndepărtaserăm mai mult de zece metri unul de altul. Asta nu însemna că tăceam atunci când eram împreună. Vorbeam încontinuu. Pentru mine, era ca și cum aș fi ascultat cântecul

păsărilor în zorii zilei, după tăcerea unei nopți lungi. Ne mutaserăm în aceeași cameră, nu mai mergeam la cursuri, cutreieram prin oraș și ne petreceam zilele vorbind despre cărți, filme, crichet, box, filosofie, politică, pornografie, oameni.

Contrar părerii unanim acceptate, o relație reușită se întemeiază pe o înțelegere perfectă. Nu există un diferend benefic: fiecare diferend acționează precum o termită asupra grinzilor unei relații, golindu-le pe dinăuntru, aducându-le în stare de disfuncționalitate. În schimb, fiecare moment de înțelegere, chiar dacă este fals, reprezintă o grindă în plus la scheletul clădirii. Așa că eu și cu Miler nu ne contraziceam niciodată; și chiar dacă aveam păreri diferite despre un anumit subiect, căutam să ignorăm asta și să ne bucurăm de faptul că eram împreună.

Miler m-a încurajat în aspirațiile mele. M-a pregătit pentru ea. Crescând în Delhi, Miler făcuse o grămadă de lucruri, lucruri cosmopolitane: zburase cu avionul, mâncase la hoteluri cu pretenții, dansase în cluburi, asistase la câte-un *jam session* de rock, fusese la concertul Osibisa. Știa să ia lucrurile cu măsură, era un om de societate. Eu nu făcusem nimic din toate astea, dar făcusem ceva în plus față de el. Citisem. Zeci și zeci de clasici.

Făcusem asta fără să fiu pe deplin conștient de ceea ce făceam, fără să am un scop anume, fiind motivat doar de dorința de a-mi găsi o ocupație pe timpul zilelor lungi și lenețe pe care le petrecusem în orașele prăfuite din Uttar Pradesh. De cărți

făcusem rost de prin bibliotecile părăginite ale școlilor și cluburilor. Cărți cu coperte vechi, de carton maro, cu titlul scris pe cotorul colorat în negru, cu ștampila roșie a bibliotecii trecută de zece ori pe zece pagini diferite, cu pagini îngălbenite și fragile, ale căror margini fuseseră găurite de umezeală și de insecte. Atunci când dădeai pagina, degetele îți rămâneau prăfuite.

Am citit tot canonul literar englezesc, până la secolul al XV-lea, moment în care m-am încumetat să abordez un volum gros care conținea toate piesele lui Shakespeare. Hârtia pe care erau tipărite era atât de subțire, că puteai să vezi prin ea; iar cartea era atât de mare, încât trebuia să o pui pe masă ca să o poți citi.

N-am înțeles mare lucru și nici n-am reținut mare scofală. Am devenit conștient de valoarea lor de-abia după ce am văzut cum îi străluceau ochii lui Miler. Lui i se părea extraordinar că citisem atâtea cărți. Că știam atâtea cuvinte ciudate. Precum pielița care se formează la suprafața laptelui proaspăt fiert, tot așa s-a format și admirația lui pentru mine, o admirație care m-a acoperit și m-a impulsionat să citesc și mai multe cărți, făcându-mă să cresc în propriii mei ochi.

Aceasta este, așadar, persoana cu care m-am prezentat în fața ei; și aceasta este persoana de care ea s-a îndrăgostit; și, mai târziu, atunci când fisurile au început să iasă la iveală, ea a fost rănită și uimită, dându-și seama că, amețită și inocentă cum fusese, cumpărase masca, și nu omul.

La baza iubirii noastre se înființaseră două ritualuri narative.

Erau poveștile pe care i le spuneam eu și poveștile pe care o duceam să le vadă.

Cu văzutul era ușor. Toată lumea făcea asta. În Chandigarh, mersul la film era contagios. Biletele la cinematograf erau ridicol de ieftine – 3.10 la balcon și mai puțin de jumătate în staluri – și, într-o săptămână, te duceai la toate cele cinci săli, după care sperai să mai apară un film nou vinerea. Nu era ceva neobișnuit să vezi același film de câteva ori.

Ca și cu toate celelalte lucruri din oraș, era și aici vorba de o ierarhie.

Găștile cele mai *cool* vedeau – și erau văzute la – filme englezești. Marea paradă se desfășura duminică dimineața, la cinematograful KC, cu o formă bizară de hangar. Aici puteai să urmărești un amestec ciudat de filme mai vechi și mai noi de la Hollywood. *Marea evadare, Fălci, Ducesa și vulpoiul, Febra de sâmbătă seara, Întâlnire de gradul III, Kramer contra Kramer.* N-avea importanță ce film era, sala era mereu plină.

Atmosfera era încărcată de esența parfumurilor și a *after-shave*-urilor și toți cei de acolo își etalau toaletele îngrijite, rezultatul mai multor ore de străduanii. Tineri încălțați cu cizme înalte, de piele lustruită, cu manșetele blugilor potrivite perfect în jurul gleznelor, se sprijineau de motociclete Yezdi strălucitoare și zâmbeau batjocoritor. Femei tinere, din Punjab, cu pielea lucindu-le de încântare, cu trupurile coapte pentru visare – femei care la nouăsprezece

ani erau extraordinar de atrăgătoare, dar care aveau să se treacă până să împlinească treizeci de ani, când farmecul avea să le fi fost distrus de copii și de grăsime –, femei îmbrăcate impecabil, în blugi frumos călcați și în *kurta* largi, se unduiau în grup și aruncau priviri piezișe, excitându-i pe băieți peste măsură.

Era o situație greu de suportat. Toți cei prezenți acolo păreau că mai au puțin și intră în fibrilație.

În prima lună pe care am petrecut-o în oraș, am înțeles cam cum stătea treaba cu parada asta de la un sardar slab ca un țâr, cu un turban strâmt și pantaloni largi. Stătea în picioare pe capota unui Fiat parcat în fața cinematografului KC și vindea bilete la negru. Avea o bărbuță subțire, umerii slabi îi erau azvârliți în spate, îndoindu-l ca pe un arc, iar vocea-i subțire se ridica într-un schelălăit asurzitor: Paaappeeleeon! „Oh Paaaappeeeleeeonn! Oh, vesel Paaaapppeeeleeon!"

Flutura în mâna dreaptă un mănunchi de bilete, iar cei care își doreau să vadă *Papillon* se îngrămădeau în jurul mașinii.

Nu mă duceam aproape niciodată la filmul de duminică dimineața. Nu mă simțeam în largul meu printre atâția oameni frumoși și plini de încredere în ei. Și mai era și problema înghesuielii și a cozilor. Băieții se așezau la coadă cu trei ore înainte să se deschidă casele de bilete, ca să poată cumpăra bilete în plus și să le vândă apoi fetelor, care erau astfel obligate să stea lângă ei. Preferam să fac parte din gașțile fraierilor.

Gâștile fraierilor se duceau la filmele indiene. Erau formate, în cea mai mare parte, din studenți veniți de prin orășelele și satele din Punjab, Haryana și Himachal Pradesh. Faptul că ajunseseră în metropolă reprezenta un salt imens; conștientizarea acestui salt – a eleganței croite, a flerului comportamental, a noilor relații dintre băieți și fete, a ritualurilor legate de restaurante și cafenele, de fumat și de băut, de motociclete și de fete –, conștientizarea acestui salt reprezenta o chestiune problematică. Se vedea în ochii lor. Incertitudinea și dorința.

Îi zăreai peste tot. Umblau în grupuri mici și se încurajau unii pe alții cu glume disperate și, de cele mai multe ori, nereușite; zăboveau la marginea descoperirii în sectorul 17 – în fața unui restaurant, a unui magazin de muzică mai fistichiu, a unui magazin de îmbrăcăminte mai șmecher. La cămin îi vedeai cum se strângeau să tragă câte un fum dintr-o țigară Dunhill, mângâind pe rând pachetul roșu al cărui capac îl desfăcuseră cu grijă, ca să nu rupă celofanul. Sau cum se luptau cu câte o pereche de blugi albaștri pe care se încumetaseră să și-o cumpere și care nu le venea prea bine.

Cele mai mari probleme, însă, le aveau cu femeile. De-abia scăpați din orășelele de provincie, aplicau tuturor fetelor pe care le vedeau în jurul lor stereotipul oraș-mare-femeie-rapidă, după care nu știau ce să mai facă. Se holbau la toate femeile care se întâmplau să le iasă în cale și uneori le urmăreau timp de câteva ore prin piețe și pe stradă, cu capul plin de fantezii și de teamă.

Absolut incapabili să-și ascundă trăirile, cei mai mulți dintre acești băieți vedeau în filmele indiene singurul lor refugiu. Reveneau în pântecele întunecat al sălii de cinematograf ca să-și reîntregească ființa. Filmele indiene, care se foloseau de propria mitologie, reprezentau singura certitudine a vieții lor. Odată ce luminile se stingeau, ei se simțeau în siguranță; nu mai erau supravegheați.

Fizz, normal, se învârtea în ambele găști. Când am cunoscut-o eu, părea să nu aibă sentimente – asemenea celorlalți oameni. Se mișca înăuntrul propriului cocon – de certitudini și inocență – și, prin faptul că nu acorda prea multă importanță anumitor lucruri, le simplifica.

Se ducea la filme – englezești și indiene – și nu se lăsa influențată de dramele care aveau loc în jurul ei.

Am început să o însoțesc la filmele indiene – o dată pe săptămână –, dar am evitat să iau parte la procesiunea de duminică dimineața. La început mergeam cu grupul la filmul indian și abia după mai multe luni am reușit să ne izolăm într-atâta încât să putem merge neînsoțiți. Dar acest mers la film a continuat să fie o activitate inocentă; nu ne țineam de mână și nu ne șopteam cuvinte drăgăstoase, cu toate că anumite sentimente începeau să se contureze și să-și ceară drepturile.

Însă poveștile pe care le-a auzit, nu cele pe care le-a văzut, ne-au creat, în cele din urmă, pe noi.

Era, realmente, înnebunită după povești. O ascultătoare cu adevărat înzestrată, reușea să stârnească

în mine o coerență pe care nu mi-aș fi imaginat niciodată că o posedam. Când am citit caietele – după douăzeci de ani –, am știut de ce vorbea Syed așa de frumos. Era datorită lui Catherine, care îl asculta frumos. Știam, pentru că și Fizz făcuse asta pentru mine.

Voia să audă tot ce aveam eu de spus. Despre cărți, filme, politică, artă, sport, oameni, viață, idei. Voia să audă ce strengării mai făcusem în timpul săptămânii, ce absurdități îmi umpleau viața. Era interesată de neobișnuit, de neregulat, de excentric. Cred că rămăsese marcată de tatăl ei și de încăpățânarea acestuia. Și de drama filmelor care îi umpluseră dintotdeauna viața.

Pe ea o captivau absurditatea și intensitatea, la fel cum pe cei mai mulți îi captivează banii și puterea.

Eu filosofam, psihanalizam, agonizam, dramatizam, rapsodizam, iar ea se scălda extaziată în vorbele mele, de parcă ele ar fi fost o ploaie de vară care transforma un anotimp torid într-o clipă de magie.

Apăream în casa ei – în casa mătușii ei – în fiecare sâmbătă seara. La început mergeam cu Miler, dar când, după șase luni, acesta a plecat către livezile unchiului său din California, am început să mă duc singur; îmi lăsam bicicleta Atlas sprijinită de peretele cenușiu și îi spuneam mătușii că nu veneam decât ca să întrețin o relație de prietenie. Stăteam cu picioarele pe covorul cu dragoni, față în față cu mașina Grundig cea mută, cu frigiderul Allwyn tremurând către mine, cu peisajul cel urât în dreapta mea și începeam să vorbesc. Ea era

îmbrăcată în blugi, avea părul strâns într-o coadă la spate, fața-i cu trăsături clasice era atentă, zâmbetul ei lumina lumea. Mi se părea dificil chiar și să mă uit la ea. Mă amețea îndeajuns faptul că ne aflam în aceeași încăpere.

Nu cred că-și dădea seama cât de mult mă influența prin faptul că mă asculta. Am devenit acela pe care credeam eu că voia ea să-l audă vorbind.

Am început să-mi trăiesc viața ca să am ce-i povesti ei.

Îmi umpleam fiecare săptămână cu câte o poveste pe care să i-o pot spune ei.

- Cum ne dezbrăcaserăm în cinematograful Neelam, pentru că aveam hainele ude, din cauză că veniserăm până acolo printr-o ploaie torențială și cum fuseserăm dați afară din sală, goi-pușcă, atunci când începuse un cutremur.
- Cum eu și cu Miler dăduserăm naștere unei adevărate bovino-fobii printre prietenii noștri, obligându-i pe toți să se ascundă pe după copaci și tufișuri de fiecare dată când zăreau vreo vacă.
- Cum supraviețuiserăm, timp de o săptămână, numai cu banane și lapte – ceea ce a dus la o constipație în fază terminală – pentru că ne cheltuiserăm toți banii pe cărți.
- Cum eu și alți patru oameni coborâserăm dealul de la Kasauli – iarăși, fără niciun ban în buzunare – și cum ajunseserăm în

Chandigarh paisprezece ore mai târziu, cu pielea sfâșiată și hainele zdrențuite.

Vorbeam și vorbeam – trăind, împodobind, amintind – și poveștile mele au devenit, la fel precum poveștile Șeherazadei, o modalitate de a mă menține viu în viața ei. La fel cum și tatăl mamei rămăsese viu în viața mea prin faptul că îmi povestea din *Mahabharata:* atunci când poveștile s-au veștejit, a început și el să se stingă, iar eu mi-am amintit de el numai atunci când a murit, o coajă nesubstanțială a vrăjitorului care mă încântase odată cu poveștile lui.

Atunci am început eu să înțeleg că povestea era întotdeauna mai importantă decât povestitorul. Nu povestitorul era cel care dădea viață poveștii, ci povestea era cea care îl ținea pe povestitor în viață.

Mult timp nu i-am povestit decât despre tot felul de escapade și de gafe – absurdități care însă îi trezeau interesul și o făceau să râdă. Apoi, când Miler a început să dispară încetul cu încetul din viețile noastre, am început să-i povestesc despre alte lucruri, despre lucruri mai intime, mai serioase. Scenariile care ne stabilesc traiectoria în viață.

Două decenii mai târziu, stând într-o cămăruță de hotel de pe 7th Avenue din Manhattan, scormonind printre ruinele vieții mele, așteptând să mă urc în avionul ce avea să mă ducă acasă, am știut că, mai mult decât oricine altcineva, îndrăgostiții sunt cei care au nevoie de darul poveștii. Ei trebuie să-și spună unul altuia povești ca să nu dispară.

Iubirea pasională n-are nimic de-a face cu evidentele calități ale îndrăgostitului – clasă, inteligență, aspect fizic, caracter. Are de-a face numai cu poveștile pe care acest îndrăgostit poate să le spună. Dacă poveștile sunt interesante, complexe, profunde – la fel ca și marile romane, nu trebuie să fie inoportun de adevărate –, atunci la fel este și dragostea.

Atunci când poveștile sunt subțiri – când faptele sunt încâlcite, când nu au intensitate și au o intrigă împopoțonată – atunci la fel este și dragostea.

Poveștile pe care îndrăgostiții și le spun unul altuia sunt povești despre ei, despre trecutul lor, despre viitorul lor, despre unicitatea, inevitabilitatea și invincibilitatea lor. Povești despre visurile și fanteziile lor, despre colțișoarele și firidele temerilor și perversiunilor lor. Aceia care își pot spune poveștile cu forță creează o dragoste puternică. Aceia care nu pot, nu vor cunoaște niciodată sentimentul.

Dragostea este povestea, vinul din sticlă. Povestitorul este doar sticla, o sticlă ce are însemnătate numai până în momentul în care este gustat vinul. Sticlele distinse mor pe rafturi atunci când vinul se acrește, atunci când poveștile se sting.

Cu toții cunoaștem oameni frumoși care n-au cunoscut niciodată dragostea.

La fel ca și marile romane, poveștile pe care îndrăgostiții și le spun unul altuia pot să fie despre orice și pot să fie spuse pe orice ton. Pot să aibă exuberanța lui Dickens sau reținerea lui Hemingway; pot să fie roditoare, precum cele ale lui Joyce, sau pot să te zăpăcească, precum cele ale lui Kafka; pot

să fie nebunești, precum cele ale lui Lewis Carroll, sau triste, precum cele ale lui Hardy. Pot să fie oricum, sumbre, comice, filosofice, fanteziste.

Dar trebuie să fie adevărate.

În același fel, straniu de fals, în care marile romane sunt adevărate.

În același fel, straniu de fals, în care marile iubiri sunt adevărate.

> Sărutatul te umple de microbi.
> Știm că microbii nimeni nu-i suportă.
> Dar sărută-mă repede, iubitule;
> Sărută-mă, sunt vaccinată.

Învățase cântecelul ăsta pe vremea când era elevă în Jorhat. Într-o după-amiază, la mine în cameră, mi l-a cântat ca să mă ajute să-mi fac curaj. A fost ca și cum ar fi tras cu o torpilă într-un baraj. Apele dorinței mele s-au revărsat și au inundat tot ce le stătea în cale; în cele din urmă, numai pofta a mai rămas la suprafață.

Era ciudat, pentru că, timp de mai bine de un an, mă mulțumisem să o țin numai de mână. În lunile ce-au urmat plecării lui Miler din Chandigarh, scena vieții noastre s-a extins, treptat, în afara sălilor de cinematograf și a acelei sufragerii ponosite. Eu îmi pierdusem bicicleta Atlas, mi-o furaseră din fața cantinei Prima, din sectorul 10, așa că mergeam pe jos acum. Ea mi se alăturase. Pedala repede pe bicicleta ei mică și albastră până la locul de întâlnire; lă-

sam bicicleta într-o parcare special amenajată; și începeam să ne plimbăm.

Ne plimbam ore întregi în fiecare zi, dintr-un sector în altul, din camera mea din sectorul 9, până la universitatea din sectorul 14, până la librăriile din sectorul 17, până la sălile de cinema împrăștiate în tot orașul, până la casa ei din sectorul 35. Pe vremea aia, Chandigarh era un oraș minunat pentru plimbări; avea drumuri largi, umbrite de pomi încântători: *arjuni*, copaci *amalta*, gulmohari, liliac indian, *semali*. Seară de seară, atunci când se făcea vremea ca ea să plece, eu mă agățam disperat de o ultimă clipă pe care am mai fi putut-o petrece împreună și străbăteam împreună cu ea orașul, purtându-i bicicleta mică de ghidon, și o conduceam până la poartă.

Cea mai bună modalitate de a face curte unei femei este să te plimbi cu acea femeie. Îi înveți ritmul; ai ocazia să-ți exprimi micile îngrijorări – teamă, grijă, o atingere pe cot; sângele curgând în vene; sentimentul țelului și al mișcării; sentimentul că sunteți doar voi doi, pierduți în mulțime; și, mai presus de orice, posibilitatea de a vorbi mult, în aer liber, fără teama pe care ți-o produc privirea și atenția ei.

Aceia care vor să găsească dragostea ar trebui să învețe să se plimbe.

Când ne plimbam împreună, ea mă făcea să vorbesc: frumos, fără pauză. Transformase în vâlvătaie scânteia aprinsă de Miler. Fără să rostească un cuvânt, hotărâse cine eram, cine aveam să fiu. Citeam mai mult ca oricând, pentru că ea voia să audă

ce citeam. Vorbeam despre scris mai mult ca oricând, pentru că ea voia să mă audă vorbind despre asta. Atunci când nu eram cu ea, stăteam la mine în cameră, cu ochii în cărți, pregătindu-mă pentru ea, pregătindu-mă pentru viitor.

De când plecase Miler, nu mai ținusem legătura cu restul grupului și nu mă mai dusesem nici la facultate. Închiriasem o cameră mică, într-o anexă a unui bungalow dărăpănat din sectorul 9 și nu spusesem nimănui unde se afla noua mea locuință. Camera se afla deasupra garajului, iar în fața ferestrei era un pom de mango, ale cărui frunze de un verde-murdar se lipeau de geam. În afară de un scaun vechi de răchită, pe balcon, nu aveam niciun fel de mobilă. Podeaua era acoperită cu rogojini de papură, iar salteaua mea era și ea pe jos, pierdută într-o mare de cărți. Stive nesfârșite, dezordonate. Dădeau camerei un aspect de oraș în care fuseseră construite clădiri de diverse înălțimi, proiectate de arhitecți care nu erau capabili să tragă nici măcar o linie dreaptă. Cheltuiam pe cărți toți banii pe care mi-i trimitea tata, până la ultima rupie; și ea făcea la fel – mi le aducea într-o pungă de hârtie, cărțile pe care le cumpărase și pe care le păstrase timp de câteva zile la ea în dulap, printre parfumuri și haine; pentru ceva timp miroseau a ea și mă înnebuneau.

Relația mea cu tata se deteriorase complet. Îmi scria scrisori lungi, în care mă bătea la cap cu planurile mele de carieră, cu institutele de management, cu facultățile de drept și cu școlile de notari. Mi se părea mai prost ca niciodată. Încetasem să-i mai

scriu și mă așteptam ca nici el să nu-mi mai trimită bani. Dar cecul de două sute cincizeci de rupii sosea lunar, iar eu cheltuiam totul pe cărți noi.

O dată pe săptămână, când știam că el era la birou, mă duceam la piață să o sun pe mama și să-i spun că eram bine; dar în momentul în care încerca să mă convingă să revin pe drumul cel drept, închideam telefonul. Câteodată, după ce vorbeam cu ea, mă așezam pe veranda din fața băcăniei lui Guptaji, la marginea pieței, și mă lăsam cuprins de o tristețe nebună. Atunci aveam nevoie disperată să fiu alături de Fizz și, dacă nu se putea, începeam să mă plimb. Și mă plimbam și mă plimbam și mă plimbam – fără să văd nimic în jur, cu mâinile în buzunare – până când mă goleam de mine.

Timp de mai bine de un an, nu m-am dus acasă în nicio vacanță, nici măcar pe perioada verii ucigătoare din Chandigarh; leneveam în pielea goală, sub un ventilator adormit, acoperit de un strat gros de transpirație, citind încet, așteptând-o să se întoarcă din îndepărtatul Jorhat, așteptând poștașul să-mi aducă scrisoarea ei zilnică, multe multe pagini, împăturite frumos, cu frunze presate de bambus între ele, înmiresmate de parfumul ei, dulcele dulcele Madame Rochas. Citeam fiecare scrisoare de câteva ori, încercând să descopăr înțelesul ascuns al fiecărei silabe; iar uneori stăteam pur și simplu întins pe pat și mi le întindeam pe față, umplându-mi capul cu mirosurile ei. E ciudat că, ținând cont de felul în care au evoluat lucrurile, eu mă mulțumeam la

momentul respectiv s-o țin numai de mână și să-i vorbesc. Dar așa era. Toată povestea avea un aer fantastic, inocent. Eram fericit că puteam să fiu în apropierea ei. Din bosumflat, deveneam vorbăreț; ea mă făcea să mă simt demn. În timpul când nu eram cu ea, trăiam numai pentru timpul când aveam să fiu cu ea. Și, când venea momentul, mă scăldam în strălucirea bunăstării.

Două decenii mai târziu, pot să mă străduiesc să regăsesc acel sentiment și să știu că era adevărat.

Pentru că eu nu reușeam să trec de partea cu ținutul de mână, ea, cu caracteristica-i lipsă de viclenie, s-a decis să acționeze. Stăteam pe saltea, înconjurați de stivele de cărți, iar eu îi citeam din Preludiile lui Conrad Aiken, când ea m-a întrerupt și a recitat rima. Am început s-o sărut înainte ca ea să fi apucat să termine și nu m-am oprit decât multe ore mai târziu, când s-a lăsat noaptea și s-a făcut timpul ca ea să plece.

Din ziua aceea, 9 ianuarie 1981, dorința a înecat totul.

Plimbatul, vorbitul, literatura.

Începeam s-o aștept de cum mă trezeam, stând în ușa balconului, privind înspre șoseaua de asfalt spart, încercând să citesc, nereușind. La casetofonul scund, marca Philips, se auzeau Dl și Dna 55, sau Barasaat, sau Aar Paar. Deschideam ușa când ea începea să urce scara de beton, în spirală. Gura mea îi acoperea fața înainte ca ea să apuce să intre în cameră. Mereu arăta și mirosea de parcă tocmai

atunci ar fi ieșit din cadă, cu toate că străbătuse jumătate de oraș.

Am descoperit cât de țipător de roz pot fi sfârcurile unei femei tinere.

Și cum fața îi capătă aceeași culoare atunci când i le sugi.

Am descoperit cât de nemărginit poate fi trupul unei femei.

Și cum, cu cât cauți mai mult, cu atât găsești mai mult.

Am descoperit cât de ușor este, atunci când iubești, să-ți pui gura peste tot.

Am descoperit că niciodată nu iubești o femeie mai mult decât atunci când ești înăuntrul ei.

Am descoperit că posedam o dorință așa cum nu mi-aș fi putut imagina. Nu mă mai săturam de ea. Începeam s-o iubesc de cum sosea și până când se făcea vremea s-o conduc acasă – întotdeauna, chiar după ce se înserа – mâinile mele nu încetau să-i dezmierde brațul, iar apoi o obligam să mai rămână la poartă, încât începuserăm să trezim bănuieli.

Atunci când nu eram lângă ea, eram chinuit de mirosurile și gustul ei – o stare de neliniște din cauza căreia se întâmpla deseori să nu pot să citesc mai mult de o pagină pe oră. N-am mai putut să mergem la filme sau la restaurante sau să mai pierdem vremea prin piețe, pentru că foamea mea era atât de mare, încât nu putea fi potolită în public.

E adevărat că prima oară n-am rezistat nici cât să se întâmple o dată, iar a doua oară numai atâta; dar, pe măsură ce săptămânile au trecut, am înce-

put să ne iubim ore la rând, până când camera mirosea numai a ea și gemetele ei tăcute stăteau să spargă pereții. Nu-mi doream să văd pe nimeni, nu voiam să merg nicăieri, voiam numai să fiu cu ea, în camera aceea micuță, pierdut printre cărți, înecat în trupul ei.

Ce lume am descoperit, ce lume vie și satisfăcătoare! N-am trăit niciodată mai intens de atâta. O singură femeie îți poate fi univers.

Era completă, dar nu așa cum s-ar vedea dintr-o fotografie. Era făcută pentru dragoste. Trupul ei știa să dea, dar știa să și ia. Mă excitam observându-i fiecare gropiță și unduire, fiecare umezeală și miros; iar această călătorie de descoperire avea să dureze ani buni. Fiecare părticică a trupului ei reușea să mă stârnească, chiar și picioarele ei de Renoir, pe care ea le ura; și deseori îmi raționalizam consumul plăcerilor – mai tăiam din operă –, ca să nu îmi pierd total capul când făceam sex.

Și fața ei, fața ei. Fața ei era o nebunie, de o frumusețe clasică, o pânză luminoasă, pictată de un maestru renascentist; și, pentru că ea nu știa să fie vicleană, îi oglindea toate trăirile. Îi citeam dragostea pe față și înnebuneam și mai tare. Părintele John a avut dreptate: Trăsăturile feței sunt singurele care contează, pentru că numai asta vezi atunci când te pierzi într-o femeie.

Trăiam într-o permanentă agitație. Uneori, la câteva minute după ce terminam să o iubesc, îi simțeam mirosul care rămăsese impregnat pe fața mea și o doream din nou. Și așa ajungea să dureze mai multe

ore la rând. În scurt timp am început să-i păstrez niște haine la mine, pentru momentele de disconfort din timpul nopții, când mă trezeam chinuit de dorință. Vocabularul meu s-a diminuat considerabil. Ea a încetat să mai asculte frumos. Eu am început să vorbesc prost. Am devenit un depozit greoi de clișee. Numai *baby* și alte clișee. Pălăvrăgeală. Dar nimic altceva n-ar fi putut reda ce simțeam. Din tot ceea ce fusesem, nu mai rămăseseră decât grăunțele esențiale, simple.

Nu eram altceva decât o bestie pofticioasă și, chiar și atunci când îi vorbeam despre cărți și idei și vise și fantezii, o făceam numai ca să o conving să îmi mai satisfacă o dorință.

Odată cu trecerea anilor, ea avea să asculte din ce în ce mai puțin frumos, iar eu aveam să vorbesc din ce în ce mai prost, însă nevoia avea să crească. Și avea să ne agățăm unul de altul, binecuvântați cu miracolul dorinței.

M-am căsătorit cu ea în luna august a anului 1982.

Eu aveam douăzeci și unu de ani, iar ea nu împlinise încă nouăsprezece.

Pe vremea aia nu suportam să mă despart de ea la sfârșitul fiecărei zile. O doream mult prea mult, o dorință care creștea tot timpul. Mama s-a supărat. Tata mi-a spus că nu se așteptase niciodată la nimic bun de la mine. Bibi Lahori m-a lovit sub centură.

Musulmană! Numai peste cadavrul meu!

Nici părinții ei n-au fost prea încântați.

Nemulțumirea lor nu era legată atât de problema religiei, cât de faptul că eu nu eram o partidă prea bună. Îmi luasem diploma în economie și istorie, fără niciun fel de alte specializări, și nu prea aveam perspective profesionale. Mă angajasem ca ucenic al unui subeditor la un ziar din Delhi, iar după șase luni mi-am luat și o slujbă de ucenic de reporter, la un cotidian care apărea în Chandigarh; câștigam șase sute de rupii pe lună și încă patru rupii pentru fiecare tură de noapte. Era evident pentru toată lumea că nu aveam niciun viitor. Ea, în schimb, era inteligentă și extraordinar de frumoasă. Avea lumea la picioare.

Nu-mi păsa. N-aveam nevoie de aprobarea nimănui.

Acele șase luni pe care le-am petrecut în Delhi au fost cele mai nefericite din viața mea. În fiecare sâmbătă luam cursa de noapte până la Chandigarh, stăteam o zi cu ea, apoi mă întorceam cu altă cursă de noapte. Câteodată, pentru că îmi doream cu disperare s-o văd, călătoream toată noaptea, ajungeam în zori, stăteam două ore cu ea și plecam înapoi, ca să ajung la timp pentru tura de după-amiază. Trăiam ca în ceață, sufeream până la următoarea scrisoare, următorul telefon, următorul drum cu autobuzul. Mirosul stătut al autobuzelor de noapte mi-a invadat nările și n-a dispărut decât după mulți ani. În Delhi nu mi-am făcut decât un singur prieten, pe Philip; și nici lui nu-i puteam mărturisi nimic, pentru că tot ce simțeam era prea strâns înnodat în mine ca să pot încerca să descâlcesc ițele.

Cu mult înainte să se termine cele șase luni am știut că dacă n-aveam să fiu împreună cu ea în scurt timp, aveam să mă irosesc complet, să devin un nimic.

Așa că, în momentul în care am făcut rost de o slujbă în Chandigarh, am acționat. Am anunțat o dată, la întâmplare; și am spus că noi ne hotărâserăm să facem următorul pas. Analizând acum, după douăzeci de ani, ceea ce am făcut atunci, îmi dau seama că a fost ceva remarcabil.

Tatăl ei a pus piciorul în prag. Fizz, care până atunci nu ieșise niciodată din vorba părinților ei, l-a înfruntat și a refuzat să dea înapoi. A trebuit să intervină mama ei. I-a amintit soțului ei de unele lucruri de mult uitate. Plin de îndoieli, Rizwan și-a dat consimțământul. Chiar dacă ai fost mai rebel în tinerețe, asta nu înseamnă că nu mai trebuie să-ți faci griji în legătură cu o fiică drăguță.

Ca să nu mai avem probleme, am fost de acord să facem ceva mai de mântuială.

Nu ne-am căsătorit la starea civilă, pentru că eu nu voiam să mă complic cu hârțogăraia. Și nu ne-am căsătorit nici conform tradiției hinduse sau islamice. Fizz și cu mine am optat pentru ceremonia de tip sikh, Anand Karaj, care avea loc dimineața și care se desfășura repede și simplu, păstrând în același timp nota de sobrietate cuvenită unui asemenea moment important.

Au apărut părinții ei, ai mei, niște rude mai îndepărtate, prieteni și colegi de la ziar. A fost un eveniment destul de posomorât și toată lumea părea nemulțumită de felul în care a decurs. După ce

s-a terminat, i-am invitat pe cei prezenți să ia prânzul la restaurant, oferindu-le un meniu compus din lipii cauciucoase și din pui condimentat. Era o căldură zăpușitoare, iar tata purta cravata lui maro și costumul negru din trei piese și se uita sceptic la toți cei de față. Robustul Rizwan, îmbrăcat cu o cămașă înflorată, avea aspectul unui om care fusese jefuit în miezul zilei. Cele două mame se luptau cu vorbele de complezență, dar aveau ceva de furcă cu transpirația care li se scurgea pe fețele acoperite cu machiaj păstos, până la buzele care luceau strident.

Chelnerii, îmbrăcați cu jachete albe cu tiv maro și cu revere aurii, aveau pete mari la subsuori. Camera era îmbibată de mirosul de transpirație. Ventilatoare mari stârneau zgomotul și aerul. Totul era deprimant de sărăcăcios.

Eu nu mă simțeam deloc în largul meu în *kurta* crem pe care o purtam și începusem să mă enervez din ce în ce mai tare. De ce naiba fusesem de acord cu șarada asta?

Fizz, din cealaltă parte a camerei, a văzut în ce stare eram.

A traversat încet încăperea, arătând extraordinar de bine în *salwar-kameez*[1]-ul maro, s-a oprit în fața mea, a zâmbit ca să lumineze lumea și a zis: „Am nevoie disperată de niște sex legal."

---

[1] *Salwar kameez* este o îmbrăcăminte tradițională, purtată atât de femeile, cât și de bărbații din Afghanistan, Bangladesh și Pakistan (n. tr.).

În seara aia, când am ajuns în camera de hotel – baldachinul era împodobit cu fire de gălbenele și de chiparoase –, am fost mai fericiți ca niciodată.

N-aveam nevoie de nimic. N-aveam nevoie de nimeni.

Gândul că ea n-avea să trebuiască să mai plece îmi dădea un sentiment de profundă siguranță și mulțumire.

S-a întins pe spate, cu fața strălucitoare, cu părul împrăștiat în inelușe întunecate în jurul ei, și mi-a spus zâmbitoare: „Scuze că te-am făcut să treci prin asta."

Eu am zis: „Pentru tine, iubito, aș face-o din nou. Pentru tine aș face orice."

Ea a întrebat: „Ai dansa pe stradă?"

„Orice."

„Ai decoji o mie de păstăi de mazăre?"

„Orice."

„M-ai duce în Grecia?"

„Orice."

„Ai scrie o capodoperă?"

„Orice."

„Mă săruți, te rog?"

„Orice. Și din nou."

„Și din nou."

„Aș face orice. Pentru tine, draga mea, orice. Pentru tine, draga mea, orice."

„Pentru tine."

LUCRURILE ESENȚIALE

ÎN AVION AM VISAT că devenisem ușor ca un fulg.

Am luat cursa de la Heathrow la Delhi, iar avionul, mare cât o clădire, era numai pe jumătate ocupat. Luasem cinci scaune pe ultimul rând și stăteam întins pe partea stângă, în mijlocul celor douăsprezece ore de chin. De la al treilea Jack Daniel's, zâmbetul dulce al stewardesei îmbătrânite începuse să se transforme într-un rânjet amenințător. Neavând chef de nicio ceartă, am încercat să uit. Eram cu toții pe terenul de sport al facultății și jucam fotbal. Sobers, Miler, Shit, colegi de liceu, verii mei. Dar eu nu reușeam să mă țin după minge. Cu fiecare pas pe care-l făceam, mă înălțam doi metri în aer și pluteam deasupra tuturor. Mă mișcam mai repede și mai bine decât toți ceilalți jucători, dar nu puteam să ating mingea. Coechipierii mei strigau la mine să rămân pe pământ, să iau mingea.

Încercam din răsputeri, dar nu reușeam. De fapt, deveneam din ce în ce mai ușor; și această stare de

ușurătate mi se părea minunată. De la doi metri, ajunsesem să mă înalț patru metri. Se uitau toți la mine cu gurile căscate de uimire. Acum puteam să văd vârfurile tufelor de liliac indian și ale gulmoharilor; sala de gimnastică și parcarea de biciclete; căminele și sala de teatru; terenul de tenis și spațiul de recreere.

Coboram încet, atingeam pământul și mă înălțam la loc, din ce în ce mai sus.

În scurt timp însă, sentimentul de libertate și de bucurie a început să fie înlocuit de panică. Urcam prea mult. Nu mai îmi puteam controla mișcările, aveam să mă pierd în spațiu. Jocul fusese întrerupt și se adunaseră cu toții în mijlocul terenului, stăteau strânși ciorchine și se uitau în sus și țipau. Veniseră și ceilalți jucători, baschetbaliștii, săritorii, luptătorii, boxerii, atleții, jucătorii de hochei și cei de crichet, în cămășile lor orbitor de albe. Se uitau cu toții în sus, îmi făceau cu mâna și urlau.

Eu dădeam disperat din mâini și din picioare, încercând să cobor, să-mi încetinesc urcușul. Strigam la toți cei adunați acolo să mă ajute, să mă tragă în jos. Dar nimeni nu putea face nimic. Devenisem isteric, eram de-a dreptul îngrozit. În scurt timp, n-am mai putut să le disting fețele. Apoi nu le-am mai auzit nici vocile. Grupul a devenit un fir de praf. Facultatea a devenit un fir de praf. Tot Chandigarh-ul a devenit un fir de praf. Totul a devenit un fir de praf.

Apoi m-am calmat.

Și am continuat să mă înalț și să mă înalț, până când n-a mai fost nimic sub mine și nimic deasupra mea.

Primul lucru pe care l-am făcut atunci când am ajuns la apartamentul nostru din Green Park, la miezul nopții, a fost să sun nebunește la ușa proprietarului și să-l întreb dacă primise ceva vești de la Fizz. Nu primise nimic.

Când am ieșit pe terasă, Maestrul Ullukapillu a țipat.

Jaan bachi so lakhon paye; laut ke budhu ghar ko aaye.

Slavă domnului, s-a întors prostul, și-a făcut ordine în viață.

În dimineața următoare m-am dus la bancă. Nicio tranzacție.

Le-am sunat pe toate prietenele ei. Jaya, Mini, Chaya. Au fost toate surprinse, politicoase; nu mi-au fost de niciun ajutor. Spuneau că nu știau pe unde ar fi putut să fie ea, că nu mai țineuse legătura cu ele de ani buni. Le credeam. Nu era ea cea care să se ascundă după stânci; dar nu era nici cea care să-și arate rănile pe care i le făcusem eu.

Am sunat la ea acasă, în Jorhat. Mama ei mi-a spus că nu se ducea acolo de sărbători; după care mi-a recunoscut vocea și a început să plângă. Am așteptat. Nu-și putea controla sughițurile. A venit tatăl ei la telefon. A fost rece și melodramatic. A spus că el știuse că avea să fie o greșeală de cum mă văzuse.

Lumea este un loc dur. Poartă-te cu toți ca și cum ar fi greieri.

Eu am spus: „Este vorba de ceva urgent. Chiar trebuie să dau de ea."

Cu tonalitatea vreunui actor din filmele care rulau la el în sală, mi-a răspuns în hindi: „Odată ce un glonț a ieșit de pe țeavă, nu se mai întoarce la loc."

Eu am zis: „Domnule, vă rog să mă ajutați."

El a spus: „Nimeni nu te mai poate ajuta acum, fiule. Nici măcar Dumnezeu."

A închis telefonul.

Aș fi vrut să-i răspund: „Nici măcar o lovitură de-ale lui Baba GoleBole? Asta m-ar ajuta? Sau poate o mie de lovituri, o, Sir Rizwan, tată al unei mândre fiice?"

Am format din nou.

El a răspuns: „Ai greșit numărul – mereu ai greșit numărul. Din clipa-n care te-am văzut, am știut că ai greșit numărul."

De data asta am închis eu telefonul.

Mai erau două zile până la Crăciun, iar la șase era deja întuneric. Am tras canapeaua de două locuri pe terasă, am luat whisky-ul, m-am învelit bine cu șalul gros și cenușiu pe care-l cumpăraserăm împreună odată din piața din Kasauli și m-am așezat afară. Cât timp fusesem plecat, proprietarul mai tăiase din crengile gulmoharului, ca să lase să intre căldura soarelui. În lipsa coroanei bogate, mă simțeam puțin gol.

Zgomotul traficului se auzea peste tot. Chiar și aleea noastră – care fusese o oază de liniște în urmă cu doisprezece ani, atunci când ne mutaserăm noi în Delhi – răsuna de vuietul mașinilor și al vocilor. Erau, în cea mai mare parte, voci de bărbați care se pregăteau să chefuiască. Delhi era cuprins de atmosfera

de sărbătoare. Era o perioadă în care toată lumea dădea petreceri, se îmbăta și umbla pe stradă. Ziarele erau pline de reclame care anunțau tot felul de petreceri în noaptea de cumpănă dintre milenii. Muzica era dată la maximum în tot orașul, în magazine, în mașini, în case.

După atâția ani, încă îmi mai aminteam cum, în ultimele două săptămâni din decembrie, ieșeam în fiecare seară cu prietenii și ne întorceam acasă ca să ne iubim. După care stăteam întinși în pat și retrăiam fiecare an, amintindu-ne de toate bucuriile și necazurile. 1981, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, ...

Ea spunea: „Anul ăsta o să fie perfect – un copil, o carte, două vacanțe."

Eu ziceam: „Mai întâi cartea. Apoi copilul. Apoi vacanțele."

Ea spunea: „Asta zici în fiecare an – și nu se întâmplă nimic. Ce-ar fi să scriu eu cartea?"

Eu ziceam: „Perfect. Și o să fac eu copilul."

Ea spunea: „Dar să nu-ți faci griji, n-o să spun nimănui. O să te las pe tine să-ți asumi meritul."

Eu ziceam: „Asta e. Doar asta îmi doresc."

Acum că proprietarul tăiase crengile gulmoharului, puteam să-mi las privirea să rătăcească printre umbrele întunecate ale parcului de animale și să observ cum degetele de ceață începuseră deja să dezmierde copacii. Aproape că-mi doream să aud vorbele înțelepte ale Maestrului Ukp, însă mai aveam de așteptat. Îmi petrecusem toată dimineața rupând și aruncând la gunoi sutele de pagini pe care

le printasem la internet-café. Chemasem și menajera de jos și o plătisem să curețe casa și să șteargă praful. Călătoria luase sfârșit și totuși nu părea să fie așa.

Dintr-odată, mi-a venit o idee. Am intrat în casă și am sunat la magazinul *thakur*-ului. Apoi am pus receptorul la loc în furcă, am așteptat zece minute și am format din nou. Rakshas de-abia își mai trăgea răsuflarea. „Ai găsit-o? Cum arăta? Își amintea ceva? Ce a spus? I-ai spus de noi?" Eu am zis: „Ai răbdare, ai răbdare. O să-ți povestesc totul când ajung acolo. Dar mai întâi spune-mi dacă..."

Nu, nimic. Pentru o clipă îmi imaginasem că totul avea să se încheie cu un final fericit, ca în filme. Nu mi-am dat seama, dar probabil că am stat acolo câteva ore, pentru că, în cele din urmă, s-a auzit țipătul Maestrului Ukp.

Prostule, nu vine acasă de sărbători.

Și atunci mi-am dat seama unde era.

Am dat fuga în casă, m-am îmbrăcat cu geaca mea groasă, de armată, mi-am băgat periuța de dinți în buzunarul interior, am stins luminile și, în mai puțin de cincisprezece minute, am ieșit pe ușă. Tocmai trecuse de zece când am lăsat mașina în parcarea de la stația de autobuz. Stația mai fusese aranjată de când o văzusem eu ultima oară, însă autobuzul de Chandigarh pleca tot din același loc din care obișnuia să plece și în urmă cu optsprezece ani. Era un autobuz de la Regia de Transport Haryana, care tocmai se pregătea să pornească când am sosit eu. M-am așezat pe un scaun de pe antepenultimul

rând, mi-am sprijinit genunchii de spătarul din fier și placaj al scaunului din fața mea și am intrat în starea de călătorit.

După câteva minute au început să mă doară picioarele, iar mirosul stătut din autobuz îmi înțepa nările. Toate ferestrele zăngăneau și multe dintre ele nici nu se închideau, iar vântul rece ne obliga pe toți să ne acoperim fețele. Cei mai mulți dintre călători aveau pături și șaluri; eu aveam geaca. Arătam ca un grup de teroriști porniți în misiune. Cu cincisprezece ani în urmă, pe vremea atacurilor puse la cale de teroriștii adepți sikh, oamenii dintr-un asemenea autobuz ar fi fost morți de frică. Acum sforăiau cu toții, întinși ca niște păpuși din cârpe.

Trecuse de miezul nopții când șoferul a oprit în fața unei *dhaba* de pe lângă Murthal, ca să mănânce ceva. Când am urinat printre eucaliptii palizi, stând cu picioarele într-o băltoacă; când mi-am mâncat *dal-roti*[1]-ul dintr-o farfurie de oțel; când am dat drumul la pompă ca să mă dau cu niște apă rece pe fața-mi unsuroasă; când am făcut câțiva pași pe drum, în afara cercurilor de lumină din jurul *dhabei*, m-am simțit din nou ca un tânăr de douăzeci de ani, cu inima străpunsă de o durere ce nu cunoștea capăt.

Când am ajuns în Chandigarh, mi-am periat dinții, fără pastă, am mâncat o chiflă cu unt și am băut câteva cești de ceai, după care m-am plimbat puțin în sus și-n jos ca să-mi dezmorțesc picioarele; și apoi m-am putut urca în celălalt autobuz. Se făcuse

[1] Fel de mâncare specific indian ce are la bază supa de linte (n. tr.).

aproape nouă când vechiul autobuz Himachal, cu un ultim efort chinuit, a urcat ultima pantă și a parcat sub ferestrele mallului. Era frig, groaznic de frig. Soarele nu apucase încă să înmoaie dimineața geroasă și nu vedeai nici suflare de om prin piațeta și parcarea care erau de obicei pline. În față, bazarul cu alei pietruite părea să nu fi făcut nici el ochi. În singura iarnă când venisem cu ea în Kasauli, petrecuserăm patru zile acolo și nu ne dăduserăm nici măcar o dată jos din pat înainte de prânz.

Am coborât și, la mai puțin de zece minute după ce am trecut de lanțurile de magazine, am ajuns la școală. Târșâindu-mi picioarele pe aleea pietruită care ducea înspre mânăstire, mi-am pierdut toate speranțele. Nu se auzea niciun strigăt pe terenurile de joacă; nu răsuna niciun pas pe coridoarele străjuite de coloane; nicio șoaptă de copil în clasele cu pereți de piatră. Școlile fără elevi nu au nevoie de profesori.

O maică binevoitoare, îmbrăcată cu o sutană maro și un șal aspru și negru, mi-a spus că Fizz plecase cu toți ceilalți atunci când se închisese școala, în prima săptămână din decembrie. Nu, nu știa unde se dusese. Da, avea să se întoarcă împreună cu ceilalți, în prima săptămână din ianuarie. Iar eu eram?...

Marele scriitor Chinchpokli. Cel ce aleargă după vise. Cel ce face sex cu fantomele. Cel ce-a păsit pe cărarea ce se unduiește între rațiune și simțire. Venit din tărâmul lucrurilor esențiale.

I-am scris un bilet, l-am băgat într-un plic pe care-l împrumutasem de la ea și l-am sigilat.

„Maică Graca, cu pielea albă ca spuma laptelui și cu ochii așa de blânzi, transmite-i, rogu-te, speranțele mele și fie ca Dumnezeul tău cel răstignit pe o cruce să o aibă în paza lui."

Târziu în după-amiaza aceea am ajuns înapoi în Chandigarh. Măseaua stricată – care era acum deschisă precum un crater – mă durea într-un asemenea hal, încât de-abia mai puteam să-mi deschid ochii sau să vorbesc. Vizavi de stația de autobuz era un cabinet stomatologic, iar dentistul de acolo mi-a pus un pansament cu anestezic și mi-a făcut o plombă temporară. A trebuit să stau cam o jumătate de oră în anticamera lui, ca să mă mai lase durerea. Apoi am înghițit un calmant și am luat o ricșă până la casa cenușie și veche din sectorul 35. Orașul părea să se fi micșorat considerabil de când ne iubiserăm noi aici, în urmă cu douăzeci de ani. Imensele distanțe pe care le parcurgeam atunci păreau acum destul de mici; copacii fuseseră estompați de traficul tot mai intens; bicicletele fuseseră înlocuite de motorete și de mașini.

Eu îmi aminteam de drumuri cufundate în tăcere și în discuții. Acum, nu se auzea decât zgomotul neîntrerupt al motoarelor și al claxoanelor. M-am gândit: „Nu mai poți să te plimbi și să găsești dragostea aici."

Scurtăturile către casa ei – de-a lungul unor terenuri neocupate –, pe care Miler și cu mine le băteam săptămână de săptămână, dispăruseră cu toatele. Sectorul suferise niște schimbări dramatice. Dar casa rămăsese neschimbată. Aceeași poartă cu

zăbrele de fier negre, același zid scund și cenușiu și aceeași tufă de Callistemon, plecându-și rușinată capul. Grădina cea mică – în care mai stăteam și noi uneori – era bine întreținută, iarba era proaspăt cosită, iar tufișul de zămoșiță fusese tuns. Nu aveam nicio bicicletă pe care să o sprijin de zid, dar ceva îmi spunea să pun ricșa să mă aștepte.

O femeie tânără a deschis ușa de lemn, dar nu și pe cea de plasă. Nu mai eram în 1979. Eram în 1999 și învățaserăm cu toții ce însemna frica. India își scosese la iveală toate fantomele – atât de multe dintre ele fuseseră deunăzi ascunse cu dibăcie de către marele fachir –, iar acum ele alergau de colo-colo și ne băgau în sperieți. Soarta noastră era să fim conduși de nebuni, iar între noi și această soartă spre care ne avântam cu capul înainte nu era decât o ușă de plasă.

Mi-au trebuit câteva minute ca să-i explic cine eram. Mătușa murise. Ea era strănora ei și auzise de mine. Era evident că și-ar fi dorit să-i arăt vreun act de identificare, dar bănuiesc că nu se cuvine să te porți așa nici măcar cu rudele ciudate, care aleargă pe culmile munților în miez de noapte, în căutarea persoanelor moarte.

Mașina Grundig dispăruse; un frigider mare și roșu îl devorase pe cel mic și alb. Mobilierul era compus din canapele de pluș și măsuțe de sticlă; iar în locul peisajului de munte atârnau acum fotografii mari cu un bebeluș care saliva.

Stând șovăitoare lângă masă, ea mi-a oferit un ceai, însă eu am spus că aș fi vrut să merg la baie.

La baia cu două uși. Nu mai era refugiul alb în care ne retrăgeam noi adesea. Faianța, vasul de toaletă și chiuveta căpătaseră toate diverse nuanțe de verde. Oglinda de deasupra chiuvetei se făcuse de șase ori mai mare.

M-am uitat în ea și nu l-am mai văzut pe băiatul de altădată.

Îmbătrânisem.

Aveam o barbă mare, stropită cu pete cenușii, iar din coadă îmi atârnau fire argintii. Îmbrăcat cu geaca mare, de armată, arătam ca un soldat ostenit care se întorcea acasă de pe câmpul de bătălie. M-am uitat în ochii mei și am început să plâng.

Nu mai plânsesem de pe vremea când eram copil și am plâns și am plâns și am plâns, până când n-a mai rămas nimic în mine.

Nici dragoste, nici dor, nici amintire, nici dorință.

Delhi, Hapur, Garhmukteshwar, Gajraula, Moradabad, Rampur, Bilaspur, Rudrapur, Haldwani, Kathgodam, Jeolikote, Gethia. Magica poezie a vieților noastre. Am condus încet, cuprins de visare, și mi-a părut bine când am ajuns la poalele munților. Chiar dacă drumul spre Nainital era aglomerat din cauza celor care plecaseră în vacanță, m-am simțit cuprins de un sentiment de pace în momentul în care Gypsy-ul a început să urce. Când am luat curba la Numărul Unu, nu știu ce m-a apucat să cred că aveam s-o găsesc acolo, sus, așteptându-mă. M-a cuprins o fericire nebună și am trecut în goană peste

podul vechi de la Beerbhatti, pe lângă ugerul de fier al vacii de beton din fața *ashram*-ului, pe lângă pâlcul de stejari argintii și îmbătrâniți de la picioarele sanatoriului, am luat curba și am ajuns acasă.

„E aici?" l-am întrebat pe Prakash, care închidea poarta după mine.

„Cine să fie aici?" a întrebat el.

În spatele lui stătea Rakshas, străjerul secretelor întunecate.

Nu lipsisem decât câteva luni, însă mă simțeam ca și cum m-aș fi întors după o perioadă mai îndelungată. Puieții lui Fizz păreau să se fi mai înălțat; casa părea să se fi deteriorat chiar și mai mult; mormanele de nisip și de pietriș dispăruseră cu totul. I-am dat lui Rakshas jacheta albastră din piele întoarsă pe care i-o cumpărasem și i-am spus că i-o trimisese verișoara lui.

El a zis: „Arată la fel de bine ca părinții ei?"

Eu am spus: „Da."

În noaptea aia am rămas pe terasă cu mult după miezul nopții, bând whisky și privind drumul. Era o noapte cu cer limpede, iar luminile străluceau puternic pe tot cuprinsul văii. Cerul era acoperit cu mai multe stele ca niciodată.

„Le puteți număra, domnule?"

„Da, trei milioane două sute șaptezeci de mii șapte sute treizeci și trei."

„Bingo! A dumneavoastră este. Livrată acasă, după cum ați văzut-o și ați ales-o."

Am început un joc, încercând să ghicesc ce vehicul avea să urce dinspre Jeolikote. Să fie ea în ăsta?

Sau poate în ăsta? Huruitul motorului se auzea clar sub mine, apoi dispărea pe după culme și, la câteva minute, reapărea în spatele meu, pentru ca în cele din urmă să se topească în depărtare. Începuse iar să mă doară măseaua și eram hotărât să-mi înec durerea în whisky.

Păpăluda a început să-i vorbească nopții în codul morse. Pe măsură ce orele treceau și sticla de whisky se golea, glasul ei devenea tot mai puternic, ca o bătaie în toba universului.

Taca. Taca. Taca.

În scurt timp am simțit că avea să-mi facă creierii chiseliță și-mi venea să sar pe terasa de jos, să mă bag în tufa de dârmoz și să-i sucesc gâtul tăcănitor.

Prakash a venit să mă trezească mai târziu, îmbiindu-mă cu ouă și ceai. Încă mai eram puțin mahmur de la whisky și nu-mi mai aminteam când mă dusesem să mă culc. Mi-am strâns părul cu un elastic și am ieșit afară. Soarele era orbitor. M-a apucat greața și a trebuit să fac un pas înapoi în casă. Cerul era înalt, de un albastru palid.

Măseaua încă mă mai durea.

După o baie fierbinte, am coborât pe terasa de jos și m-am așezat pe banca de gresie roșie de sub Trishul. Era frig la umbră. Bagheera stătea exact acolo unde se termina umbra, scăldându-se în soare. Am observat că măreața santinelă a Shivei – puietul adus de Carpet *sahib* – începuse să îmbătrânească. Îi căzuseră câteva ramuri de pe partea din care bătea vântul, alte câteva căpătaseră un aspect friabil, iar pielea-i palidă și solzoasă dădea semne de sfârșeală.

Privită de jos, chiar și casa părea îmbătrânită, ferestrele fără geamuri aducând cu ochii unui orb, iar acoperișul de un roșu stins cu boneta unei babe.

Michaeljecție a intrat pe poarta de sus, ducând în mână o cutie de plastic, mică și roz. Era un bărbat chipeș, cu părul tuns îngrijit și cu mustață, cu pasul sprinten al unui ofițer de armată, cu zâmbetul cald al unui țăran. Îmi dădeam seama că pacienții lui trebuie să fi fost recunoscători pentru el. BannoMary – sămânța lui RamAasrePeter înflorise bine. Venea să îmi aducă prăjitură cu rom, un dar de Crăciun.

M-a întrebat: „Ce mai faceți, domnule? Dacă-mi permiteți, nu arătați prea bine."

Eu am spus: „N-am nimic, Michael. Prea multe nopți albe, atâta tot. Ce face Stephen?"

El a răspuns: „Se reface după Crăciun, domnule. Știți dumneavoastră, tata mereu se reface după Crăciun."

Mi-a ridicat încheietura și a început să-mi ia pulsul. După care și-a lipit dosul palmei de gâtul meu.

Eu am zis: „Michael, mă doare o măsea."

El a spus: „Domnule, nu vă e bine. Aveți nevoie de o injecție."

Eu am zis: „Michael, ai una care să mă vindece de chinul sufletesc?"

El a spus: „Poftiți, domnule?"

Eu am zis: „Michael, fă-mi ce injecție vrei tu. Dar după asta trebuie să-mi arăți mormântul doamnei."

Nu reușisem să-l găsesc printre pinii și stejarii de pe culme pentru că era ascuns în șopronul dărăpănat

de tablă de lângă casa lui Tafen, alături de groapa cu sticle în care acesta nu uita să mai adauge câte ceva la intervale regulate. Când Michaeljecție a deschis ușa, înăuntru s-a auzit un murmur înfiorat de pași grăbiți. Lumina nu pătrundea decât prin găurile din tablă. Nu era nicio fereastră. Am ridicat ușa căzută într-o rână și am deschis-o de tot, lăsând să pătrundă un pătrat mare de lumină. Am dat la o parte bucățile de lemn tăiate și smulse și am găsit o singură placă de marmură, simplă. Fiul mi-a spus că tatăl vandalizase celelalte pietre de mormânt și că apoi le vânduse. Am ieșit și m-am întors de mai multe ori cu o cană cu apă, pe care am turnat-o peste placă, până când s-au luat toată mizeria și praful.

Pe placă erau gravate următoarele versuri, scrise cu litere groase și negre, de font gotic, pline de încârligături:

Cine poate vreodată deține esența ființei,
Cine poate vreodată înțelege alchimia dorinței.

Și dedesubt era scris:

Catherine de Gethia, soția lui Syed,
fiica lui John.
Decedată în 1942.

Are formă de clopoțel, un clopoțel frumos, purpuriu sau alb; la fel ca toate celelalte plante ce au o însemnătate, se aseamănă cu omul: poate trece de la o stare la alta și poate face atât rău, cât și bine.

Își dăruiește frunzele și își dăruiește semințele.

O poți fuma în pipă; o poți adăuga la mâncare; o poți pune în ceai.

Atunci când își revarsă binecuvântările asupra oamenilor, poate vindeca urcioare, hemoroizi în stare incipientă, poate alina crize de reumatism și de astm, poate rezolva rănile și vânătăile urâte și poate fi folosită pe post de tranchilizant atunci când vrei să pui la loc oasele rupte.

Atunci când vrea să se răzbune pe oameni, le dă palpitații, le usucă gâtlejurile, le dilată pupilele, le dă crampe musculare, le înroșește fețele, le provoacă diaree acută, îi aruncă într-o stare de depresie și de nervozitate. Îi face să fie „uscați ca osul, roșii ca sfecla, nebuni ca o găină udă, fierbinți ca o iepuroaică".

Atunci când se joacă cu oamenii, îi face să halucineze și să viseze, îi face să uite și să ierte, îi face să se clatine și să zâmbească, îi face să treacă dincolo și să prezică, îi face să devoreze și să se împerecheze.

Hoții o folosesc.

Ucigașii o folosesc.

Doctorii o folosesc.

Vrăjitoarele o folosesc.

Amanții o folosesc.

Fumul ei amețitor a inspirat Oracolul de la Delfi.

În secolul al XI-lea, Avicenna a spus că avea față de Ianus.

În China, era venerată ca plantă preferată a lui Buddha.

În Indiile de Est, era folosită pe post de excitant.

În India este cunoscută dintotdeauna.

Este totul pentru toți și crește pe toată durata anului.

Crește într-o veselie pe marginea drumului și poate fi luată de oricine, pe degeaba.

Provine din tenebroasa și ucigătoarea familie *Solanaceae*. Se trage din scopolamine.

Unii îi spun „buruiana lui Jimon"[1]. Unii îi spun „Mărul cu ghimpi". Unii îi spun „Trompeta Diavolului". Unii îi spun „Mărul nebuniei".

Însă în India, la munte, toată lumea îi spune *dhatura*.

Crește pe marginea drumului. Într-o veselie.

Poate fi luată de oricine, pe degeaba.

În zilele care au urmat, puseurile de durere provocate de măsea au căpătat dimensiuni apocaliptice. Înghițeam o grămadă de calmante și de pahare cu whisky, dar nu reușeam să înec durerea. Noaptea rămâneam pe terasă până când alcoolul mă distrugea pe mine, îmi distrugea durerea, gândurile, totul. În fiecare noapte număram stelele, până la ultima, dar ea nu venea.

Rakshas mă pândea din umbră și mă căra în casă înainte să se crape de ziuă, mototolit sub brațul lui.

Era minunat că nu mai eram chinuit de niciun fel de vise. Nu mai venea nimeni să mă seducă, să mă ceară, să mă amenințe. În fiecare dimineață mă

---

[1] Jimon este una dintre cele două facțiuni rivale ale budismului Tedai, apărut în secolul al IX-lea, cealaltă fiind Sammon (n. tr.).

trezeam amețit de whisky și de durerea de măsea, iar Prakash îmi aducea ouă și ceai.

În a patra zi, n-am mai putut suporta durerea. L-am luat pe Rakshas în Gypsy și am coborât în Haldwani, luând curbele încet, buimac de durere. Haldwani era cuprins de haos, toată lumea ieșise în drum, toți conduceau și mergeau în toate direcțiile posibile. Rakshas a trebuit să scoată capul pe fereastră și să înjure încontinuu ca să ne puteam face loc. La primul etaj al unui mall nou, dar care deja începuse să se năruiască, în mijlocul unei camere goale și întunecate, se afla un scaun ruginit de stomatologie. Dentistul purta papuci de cauciuc și pantaloni largi de lână, dar nu i-a luat mai mult de-o clipă să-și azvârle harponul și să pescuiască plomba care-mi înfunda măseaua. M-am simțit dintr-odată mai ușurat. A spus că durerea fusese provocată de presiunea care se acumulase și care dusese la inflamarea nervului. A spălat craterul cu un dezinfectant și mi-a băgat acolo un tampon mic de vată.

A zis: „Uneori, e bine să lași rănile deschise."

Pe drumul de întoarcere, pe tot drumul de întoarcere, am trecut pe lângă mașini iuți care se îndreptau spre Nainital și din care răsuna muzică de sărbătoare. În unele locuri le-am văzut parcate pe marginea drumului, iar lângă ele erau tineri – și câteodată și tinere – care beau bere și aveau fețele luminoase de entuziasm și de fericire și vorbeau tare.

Aerul era rece și înțepător.

La jumătatea urcușului, am zărit stânca cea uriașă a lui Fizz, cu smochinul care creștea din ea și

care-și încolăcise rădăcinile în jurul ei asemenea picioarelor unui păianjen.

Dragostea poate muta munții din loc. Pot să-l mut pe ăsta pentru tine?

Ia-l pentru grădina noastră. Plantează-l acolo, ca pe un monument.

Când am ajuns acasă, măseaua nu mă mai durea deloc. Dar, până să se lase noaptea, mi-am dat seama că situația asta nu mă mulțumea. Acum trebuia să mă gândesc la alte lucruri și nu aveam la ce să mă gândesc.

Am urcat devreme pe terasă și am început să beau. În scurt timp se întuneca de tot, iar panglicile drumului zbârnâiau de trafic. Sunetul motoarelor, înălțându-se și stingându-se, umplea valea. Pe când stăteam acolo, ziua a murit și au început să se aprindă luminile în Jeolikote, sub mine, și în Nainital, deasupra mea. În scurt timp, pantele munților au început să se laude cu locuitorii lor. Cerul era înalt și plin de stele și eu știam câte erau la număr.

Nu peste multă vreme păpăluda avea să înceapă să mă enerveze, iar eu aveam să mă întreb ce mă împiedica să cobor acolo și s-o strâng de gât.

Nu știu ce mi-a venit să mă gândesc la mai-că-mea, așa cum o văzusem în poza aceea de pe vremea când era școlăriță, tânără, cu codițele în aer, cu brățările sclipindu-i pe brațe, și m-a cuprins tristețea. Tot gândindu-mă la fotografia respectivă, fata din poză a devenit Fizz. Am băut și m-am apucat iar să număr stelele.

Lucrurile Esențiale.

Înainte de dragoste, înainte de dorință, înainte de Fizz.

La nouă, Prakash a venit să-l ia pe Bagheera în casă și să mă întrebe ce voiam să mănânc. Beam de mai bine de patru ore. I-am spus să-mi facă trei lipii și să le lase în cuptor.

Tocmai atunci, păpăluda și-a început trilul. Taca.

O oră mai târziu, Rakshas a urcat pe scările din spate – aceleași scări pe care, în urmă cu șaptezeci de ani, tatăl lui urcase seară de seară, cu tabla murmurându-i sub picioare, ducându-se la iubita lui care-l aștepta – și mi-a spus: „A sunat chiar acum la magazinul *thakur*-ului. A zis că e bine și c-o să ajungă aici în câteva zile."

În dimineața următoare m-am trezit înainte să fi răsărit soarele, simțindu-mă ușor ca un fulg.

Valea mi se întindea la picioare, stropită cu rouă, cufundată într-o tăcere absolută.

Câteva firișoare cenușii de fum începeau să se înalțe în văzduh.

Era ultima zi a mileniului. 31 decembrie 1999.

Apocalipsa lui Emily n-avea să vină. Trebuia să căutăm alte metode de salvare, ceva mai blânde.

Am scos mașina Brother din dulapul de lemn, i-am decojit carapacea tare și neagră și i-am șters trupul roșu. Am coborât cu ea în biroul neterminat și am așezat-o pe pervazul din piatră aurie de Jaisalmer. Când m-am așezat în fața ei, am avut impresia că tastele mari și plutitoare se întindeau că-

tre degetele mele. Acum știam că nu exista nicio bibliogaurăneagră.

Atunci când scriai ceva adevărat, acel ceva trăia veșnic.

Un cuvânt adevărat. O poveste adevărată.

Trebuia să-ți găsești cuvintele. Trebuia să-ți găsești povestea.

Nu povestea lui Pandit, nu povestea lui Pratap, nu povestea lui Abhay.

Nu povestea tânărului adept sikh și a calului său iubit.

Povestea ta.

Și trebuia s-o trăiești. Și, după ce o trăiai, s-o scrii.

Nici mai bine și nici mai rău decât puteai tu s-o scrii.

Atunci când tastele s-au întins către degetele mele, am simțit cum m-a străbătut un fior. După o îndelungată perioadă, am simțit cum dorința îmi umplea și îmi umfla rădăcina.

Bulbulii cu pete albe sub ochișori au început să miște stejarii.

Primul vultur din ziua aceea și-a făcut vânt în hăul văii, plutind pe aripile încrederii în sine. Am băgat o foaie de hârtie în mașină, mi-am așezat vârfurile degetelor tremurătoare pe tastele negre și fine și am început să bat. Clămpănelile au răsunat cu forța unor împușcături. Nu sexul este cel mai puternic liant dintre doi oameni. Ci dragostea...

TARUN J. TEJPAL

„Un roman suav ca o rădăcină de ghimbir."

Lire

Pasiune, abandon, erotism halucinant – o poveste de iubire în două acte, cu India contemporană și vechiul Paris ca *toile de fond*.

„...și, cu cât mă apropiam mai mult și mai mult, carnea căpăta contururi mai clare și mai clare, iar mirosul devenea mai puternic și mai puternic, iar eu începeam să-mi pierd cumpatul. [...] Mintea începea să-și închidă obloanele, unul după altul. Rațiune, intelect, simț analitic, percepție, limbaj – dispăreau toate, unul câte unul."

TARUN J. TEJPAL, *Alchimia dorinței*

alchimia dorinței

ISBN 978-973-143-043-0

9 789731 430430

www.nemira.ro

BABEL